Kristusovo življenje in smert

v

premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda

za Slovence predelal

Štefan Kociančič,

profesor bogoslovja v Gorici.

Na svetlo dala

družba sv. Mohora.

I. snopič.

Dopolnjeno je.

Jan. 19, 30.

Kristusovo življenje in smert

v

premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda

za Slovence predelal

Štefan Kociančič,

profesor bogoslovja v Gorici.

K K LYCEAL BIBLIOTHEK ZU LAIBACH

Na svetlo dala

družba sv. Mohora.

Z dovoljenjem visokočastitega kerškega knezoškofijstva.

Pervi del.

V CELOVCU 1868.

Natisnil Jožef Blaznik v Ljubljani.

Predgovor.

V preteklem stoletji je spisal za Nemce učeni in pobožni **Gašpar Erhard** *pričujočo lepo knjigo, ki jo tu v pervo našim ljubim Slovencem v roke dajemo.*

Ona govorí od Jezusa Kristusa, od kterega pravi sveto pismo: „Konec postave je Kristus, v opravičevanje vsakemu, kteri veruje“. (Rim. 10, 4.) Zató je cilj in konec vseh premišljevanj v teh bukvah ta, da bralec vedno bolj spozna nauk in življenje Jezusa Kristusa. Najdeš tedaj:

1. *v vseh poglavjih in odstavkih popolna in temeljita premišljevanja s prikladnimi molitvami;*

2. *Vsako poglavje se očitno nanaša na Kristusa, ker „drugega dna ne more nobeden vložiti, razun tega, ki je vloženo, ktero je Kristus Jezus“. (Kor. 3, 11.)*

3. *V rečéh, v kterih bogoslovci, zgodovinarji in drugi učenjaki niso vsi ene misli, treba je vselej pomisliti, če tudi ni očitno pristavljeno: „Nekteri pisa-*

telji tako mislijo; drugi o tej reči drugače pišejo ali drugače učé". Mnogo je namreč tacih rečí, od kterih nimamo ali nobene gotovosti in si je le tako ali drugače mislimo, ali pa jim učeni možjé še niso do konca prišli.

Naj postane ta prelepa knjiga Slovencem to, kar je **Erhardova** *Nemcem, to je, prava* **domača knjiga.** *Ako od mnogo dobrega semena, ki se nahaja v tej knjigi, tudi le eno ali drugo zernce na dobro zemljo voljnega serca pade, kal požene in sad dozori; ako branje teh bukev tudi le tu pa tam kako dobro misel obudí, kako hudobno misel zaduší, kak svet sklep ponoví, kako pregrešno djanje ustavi: tedaj je ta knjiga že dovolj dobrega storila in pisateljev trud ni bil zastonj, ni bil zgubljen.*

Bog daj, da se to vresniči!

Št. K.

PERVI DEL.

Kristusovo življenje, nauk in čudeži njegovi na zemlji.

Pervo poglavje.

Kristus sin živega Bogá.

Pervi odstavek.

Bog je nezapopadljiv.

Beri ta odstavek na praznik svete Trojice, pa tudi ob nedeljah, da Bogá prav spoznaš.

„Poslušaj Izrael! Gospod naš Bog je edíni Gospod.“ 5. Mojz. 6, 4.

Kar učí sveti Pavel, to je sploh znano, ko pravi: „Nemogoče je dopasti Bogu brez (prave) vere. Kdor hoče priti k Bogu, mora namreč verovati, da je Bog in da je plačevavec tistim, ki ga iščejo.“ [1]) Zató hočemo najprej premišljevati, kaj je Bog in kako se imenuje.

1. Premišljuj, da je Bog — najpopolniše bitje. Kraljevi pevec govorí takó-le od Boga: „Velik je Gospod, in vse hvale vreden, in njegovo veličastvo nima ne konca ne kraja.“ [2]) Zató poslušaj, kaj učí od neskončnega Boga in njegove popolnosti angeljski učitelj, sveti Tomaž Akvinski, ko pravi: „Bog je bitje tako popolnoma, da ne more biti popolniše; On je bitje najplemenitiše, najviše, najizverstniše, najpopolniše.“ Vsa dobrota, vsa lepota, vsa modrost, vsa moč, vsa sladkost, ki jo nahajaš v stvaréh, najdeš jo brez mere v Bogu, in brez vsake pomanjkljivosti. Zató imenuje sv. Gregor Nazijanski Boga nezmerno morje bistva, ki nima ne tal, ne bregov, in zapopada v sebi vsa bistva in vse popolnosti. To spričuje tudi sv. Avguštin, ki tako-le k Bogu moli: „K tebi kličem, o Bog! kteri si

[1]) Hebr. 11, 6. [2]) Ps. 144, 3.

resnica, v kterem, od kterega in po kterem je res vse, kar je res. O Bog, ti modrost! v kterem, od kterega in po kterem je modro vse, kar je modro. O Bog, pravo in najviše življenje, v kterem, od kterega in po kterem vse zares živí. O Bog, ti sladkost! v kterem, od kterega in po kterem je blaženo vse, kar je blaženo. O Bog, ti dobrota in lepota! v kterem, od kterega in po kterem je dobro in lepo vse, kar je dobro in lepo. O Bog! ti luč, v kterem, od kterega in po kterem vsaka stvar umeva, ki ima luč uma in pameti. O Bog! nad Teboj, razun Tebe in brez Tebe nič ni. O Bog! vse je le pod Teboj, v Tebi in s Teboj". — Vse to je bolj na kratko že apostelj rekel, kjer pravi: „Iz njega, v njem, in po njem so vse rečí; njemu bodi čast in hvala na veke. Amen." [1])

2. Premišljuj, da je Bog bitje nezapopadljivo. Ako se vpraša, kaj je Bog ali kako podobo ima, in sploh, kakošen da je, morajo umolkniti vsi angelji in vsi ljudjé, in spoznati morajo, da si té skrivnosti ne morejo prav misliti, ne s svojim umom razuméti; tudi v svetlobi večne slave ni v stanu nobeden ga zapopasti. Kar morejo uméti ljudjé in angelji, to je vse le končno in se ne dá nikakor primerjati Božji neskončnosti. Ker je Bog neskončno vsegamogočen, neskončno dobrotljiv in neskončno popolen; zató ni tako vsegamogočen, ni tako dobrotljiv in tako popolen, kakor si to morejo misliti angelji in ljudjé; zakaj taka vsegamogočnost, dobrotljivost in popolnost bi bila pač dokaj majhena in pomanjkljiva, in nikakor ne bi bila Božja vsegamogočnost, dobrota in popolnost, ki jo Bog ima, ki je Bog sam. Bog je tako vsegamogočen, tako dober, tako popolen, da mi s svojo pametjo tega nikakor doseči ne moremo, ne uméti, še manj pa izreči. Zató tedaj, ako si hočeš misliti, kaj je Bog, misli, da ne moreš še misliti si, kako neskončno popolno bitje je on: dovolj, da priprosto veruješ s katoliško cerkvijo, da je Bog neskončno bitje, v kterem so zedinjene vse popolnosti v najviši meri. Zakaj dolžni smo, verovati v Boga in spoznavati ga, ne pa, za-

[1]) Rimlj. 11, 36.

popasti ga; dolžni smo, ljubiti ga, ne pa hoteti ga umeti ali iztuhtati njegovo božestvo. Ali tu me utegne kdo poprašati: Kako mi je mogoče, misliti na Boga, ako si ga nimam misliti nekako telesnega? In jaz ti odgovarjam in rečem: Stori takó, kakor delaš, kedar si misliš pravico ali modrost. Tu ne misliš na nič telesnega, in vendar spoznavaš, kaj je pravica, kaj je modrost. Delaj tako tudi, kedar Boga premišljuješ. Bog je pravica, modrost, vsegamogočnost, dobrota, svetost itd., pa ne taka pravica, modrost itd., kakor si jo moremo mi misliti, ampak neskončno boljša in popolniša. Njegovo bistvo in njegova popolnost je neomejena, neskončna, nezapopadljiva, ki nima ne konca ne kraja; on je nezmerno morje popolnosti; bolj ko ga premišljujemo, umevamo, spoznavamo, več nam ostaja še premišljevati, umevati in spoznavati ga. „Glejte“, govori Job: „Bog je velik, in presega vse naše spoznanje“.[1]) Ako si tedaj mislim, kar je mogoče, največo lepoto, nisem premišljeval več Božje lepote, kakor če bi iz nezmernega morja eno kapljico vode zajel, in še veliko manj. Ako si mislim največo dobroto, kar jo le morem si misliti, in ako bi potem si misliti mogel še tisočkrat večo dobroto, v tem bi bil komaj začel premišljevati najmanjši del neskončne dobrote Božje: „Glejte, Bog je velik, in presega vse naše spoznanje“.

Ker tedaj vse lastnosti ali popolnosti Božje so Bog sam, in tedaj edine in nezmerne; po tem takem je večni Bog neskončno mogočen, neskončno moder, neskončno dober, svet, umen, lep, ljubeznjiv, usmiljen, poterpežljiv, darežljiv, neskončno popolen, da, Bog je vsegamogočnost, Bog je modrost, je dobrota itd. Ta neskončnost Božjih lastnosti, ali neskončno popolni Bog je tako velik, da ga vsi angelji in svetniki v nebesih ne morejo na veke popolnoma zapopasti. In ako bi tudi vsak dan, celó vsako uro dobivali novo spoznanje Božjega bitja, vendar ne bi na veke nikoli popolnoma spoznali celega Božjega bitja.

Bog je velik in presega vse naše spoznanje, časno in večno, to je, sedanje in prihodnje: zató pa tudi serafini

[1]) Job 36, 26.

svoje obličje zakrivajo, in polni svetega veselja, strahú in stermenja neprenehoma pójó: „Svet, svet, svet je Gospod, Bog vojsknih trum; nebo in zemlja sta polna njegovega veličastva!“ [1]) Tu nam podaja lep nauk bogaboječi in učeni Janez Pik, knez Mirandolski, ki pravi: „Glejte, kako smo mi ljudjé slepi in neumni! Dokler tu živimo in tičímo v temni ječi svojega telesa, moremo Boga bolj ljubiti, kakor spoznati. In ko ga ljubimo, imamo veči dobiček z manjšim trudom, in Bogu to dokaj dopada: in vendar smo tako neumni, da hočemo rajši neprestano tuhtati in si glavo beliti, in iskati in zapopasti to, kar nam ni mogoče v tem življenji najti ne zapopasti, kar pa z resnično ljubeznijo gotovo najdemo in posedamo“. Tako govorí ta pobožni mož, ker nas hoče vse k ljubezni do Boga pripeljati.

3. Premišljuj, da Bog je edín; „Sliši, Izrael! Gospod naš Bog je edíni Gospod!“ [2]) je rekel Mojzes. Bog je najviše bitje, neskončna dobrota, vse dobro izhaja iz njega, v njem je vse dobro; Bog je gospod čez vse cesarje in kralje, on vsem zapoveduje; zató ne more biti nobeden ne čez njega, nobeden, da bi imel ž njim vred enako moč in oblast. Bog je najviši postavodáj, sodnik, povračevavec in plačevavec: On je naše največe, najljubeznjiviše dobro, naše zveličanje; zató spoznavamo in častimo edinega Boga, edinega najljubeznjivišega, najčastivrednišega Gospoda, in govorimo s katoliško cerkvijo: „Oče je Bog, Sin je Bog, sveti Duh je Bog. Vendar niso trijé bogovi, ampak en sam Bog. Tako je Oče Gospod, Sin je Gospod, sveti Duh je Gospod; in vendar niso trije gospodje, ampak en sam Gospod“. Zakaj? Zató, ker té tri Božje osebe imajo eno samo, neskončno, popolno Božje bitje, gospodstvo in oblast. Zató praša sveti arhangelj Mihael (čegar ime pomeni: Kdo je, kakor Bog?): Kdo je tak, kakor Bog? Kdo je tako ljubeznjiv in tako popolen, kakor Bog? Kakor da bi govoril: Samo Boga je treba čez vse častiti in ljubiti. To edíno je potrebno. [3]) Po Bogu imamo hrepeneti, k Bogu imamo priti. Zató nas opominja sveti Anzelm: „Oj neumni človek! zakaj letaš od

[1]) Iza. 6, 3. [2]) 5. Mojz. 6, 4. [3]) Luk. 10, 42.

stvarí do stvarí, da dušni in telesni blagor najdeš? Išči in ljubi edino dobroto, Boga, od kterega izhaja vsak blager in srečen boš. Hrepéni po edini dobroti, v kteri najdeš vse dobro, vso srečo, in vse tvoje želje se bodo spolnile". Zaničuj vse prepovedano veselje in vse, kar te od Boga loči, in govori: „Nasitil se bom, kedar se prikaže tvoja slava".[1]) Zató tedaj poklekni v duhu pred Božjim stolom, in moli pobožno:

Molitev sv. Avguština.

O najviša Trojica! edina moč in nerazdeljeno veličastvo, naš Bog in vsegamogočni Gospod! Jaz te častim z dolžno daritvijo časti in hvale, kakor vem in premorem; in ker nimam dovolj vnanjih darov, darujem ti radovoljen in vesel vroče želje zahvale, ki se v meni vnemajo po tvoji milosti. Jaz verujem, o Gospod, da si Ti kralj nebes in zemlje, in spoznavam s sercem in z ustmi Tebe Očeta, Sina in svetega Duha, trojnega v osebah, ali edinega v bitji, Tebe, ki si pravi, vsegamogočni Bog, edín, brez telesa, nevidljiv in neomejen. Nič ni v Tebi, da bi bilo veče ali manjše, ker si ves popolen, ves nezmeren, neprimerljivo dober, večen brez časa, življenje brez smerti, močen brez slabosti, resničen brez laží, povsod pričujoč in na noben kraj navezan. Vse napolnuješ brez omejenja, vse posedaš brez nasprotja, vse prestopaš brez gibanja, v vseh rečéh ostajaš in nikoli ne miruješ, stvariš vse brez pomanjkljivosti, vladaš vse brez truda in dela, začetka nimaš in daješ začetek vsem stvarém; Ti delaš vse in si storil vse, kar je gibljivo in spremenljivo, sam pa se ne spreminjaš in ne giblješ. Neskončen si v ve-

[1]) Ps. 16, 15.

likosti, vsegamogočen po moči, najviši po dobroti, nedosežen v modrosti, čudapoln v svetu, pravičen v obsoji, skrivnosten v mislih, resničen v besedah, svet v djanji, nezmeren v usmiljenji, popolno poterpežljiv z grešniki, popolno milostljiv s spokorniki. Ti si vselej edíni, večni neumerljivi, nespremenljivi Bog; nobena širjava ti ni preširoka, nobena tesnoba pretesna; nobena posoda ali stanica te ne more obseči ali zapreti, nikogar volja te ne spremení, nobena oblast te ne sili; nobena žalost te ne žalostí, nobeno veselje te ne zveselí. Noben začetek ti ne more začetka dati, noben čas rastí, noben kraj konca; ti živiš večno pred večnostjo, v večnosti in na vso večnost; tebi gre neprestana čast in hvala na veke. Amen.

O Gospod, moj Bog! Tebe hočem hvaliti, kolikorkrat danes porečem ali pomislim: Zahvaljena bodi najsvetejša Trojica! Amen.

Drugi odstavek.

Od večnega rojstva Sina Božjega.

Bere se ta odstavek na vse Gospodove praznike; v njem imaš v premišljevanje drugi člen apostoljske vere.

„Ta je moj ljubljeni sin, nad kterim imam svoje dopadenje. Mat. 3, 17.

1. Premišljuj večno in presveto rojstvo Jezusa Sina Božjega.

Odpri tedaj vnovič očí svoje duše in pomisli v vsi ponižnosti, da je Bog neizmerno bitje, da to neskončno bitje je rodovitno ali trojno v osebah, in se razodeva stvarém. Bog je neskončno dober in darežljiv, in ima neskončno veliko željo, svoje dobrote in Božje popolnosti in lastnosti tudi z drugimi deliti. Ker pa ni ne v nebesih, ne na zemlji nobene stvarí, da bi mogla neskončno božestvo zapopasti; zató je Bog svoje bistvo sam sebi podelil, sam sebe v osebah pomnožil, tako da je sicer enega bistva, pa v treh

osebah. „Ker trije so, ki pričajo (vladajo in gospodujejo) v nebesih: Oče, Beseda in sveti Duh; in ti trije so eno“,[1]) to je, eno bistvo.

2. Premišljuj nezapopadljivost Božjega rojstva. Rojstvo Božje je namreč večno in terpí večno, kar si učeni možjé takó le prizadevajo razjasniti. Perva Božja oseba, Oče, spoznava sama sebe in gleda svoje Božje bistvo neskončno jasnejše, nego je mogoče človeku gledati svojo podobo v zerkalu; s tem poznavanjem samega sebe sam v sebi naredi svojo lastno podobo, ktera podoba mu je v vsem popolnoma enaka. In ta Božja podoba je Njega Sin ali druga Božja oseba v božestvu, od ktere govorí apostelj: „da je svetloba ali odsiv njegove častí, in enaka podoba njegovega bitja“.[2])

Ko tedaj Oče tega svojega Sinú gleda, dopada se mu neskončno, ker vidi v njem svojo neskončno dobroto in vse svoje neskončne popolnosti. Zató ljubi svojega Sinú, ki je vreden neskončne ljubezni, tudi z neskončno ljubeznijo. Ravno tako gleda Sin Očeta, vidi njegovo neskončno dobroto, in tako se vnema tudi v njem neskončna ljubezen do svojega Očeta, ki je tudi res vreden neskončne ljubezni. In ta ljubezen, ki izhaja iz Očeta in Sina, je sveti Duh, to je, tretja oseba v presveti Trojici, počeščena bodi na veke!

Vedeti pa je treba, da to osebno spoznavanje in ta ljubezen Božja se ne godí tako, kakor je tu popisano, ampak na ves drug način, ki ga ne moremo zapopasti, ker je znan samemu Bogu. Tudi se ne godí eno za drugim, temveč v enem trenutku, godilo se je od večnosti, godí se in godilo se bo vso večnost brez preteržka; kajti té tri Božje osebe so bile od vekomaj, in nobena oseba ni bila ne za trenutek pred drugo. Oče ni starši od Sina, Sin ni starši od svetega Duha. Enake so si tudi v vseh rečéh, in nobena med njimi ni veča ali mogočniša, ali dobrotljiviša od drugih. To vrednost ima Sin, ki jo ima Oče; in vrednost svetega Duha je enaka vrednosti Sina. Té tri osebe se tudi ne dajo nikakor ločiti vsaksebi, temveč kjer je ena, tam je tudi druga: ker

[1]) I. Jan. 5, 7. [2]) Hebr. 1, 3.

imajo vse tri eno bitje in najpopolniše božestvo. So, [1]) govoré in se radujejo [2]) med seboj na vekomaj.

In kakor so té tri Božje osebe en sam Bog in imajo eno Božjo natóro, tako imajo tudi eno misel, eno voljo in eno djanje; in v osebah ni noben razloček misli ali djanja; vse tri delajo v največem soglasji in edinosti. In vendar so tri osebe, razločne, in ne ena sama: da večnemu Bogu ne manjka veselje, ktero imajo tisti, ki so med seboj enaki, in se iz serca ljubijo. In tako spolnuje tudi Bog svojo željo, podeliti se drugim, ker podeljuje svojo Božjo natoro, svojo vsegamogočnost, modrost in dobroto svojemu Sinu; Oče in Sin pa podeljujeta svojo Božjo natoro z vsemi popolnostmi svetemu Duhu. Tako je med temi tremi Božjimi osebami neskončna ljubezen in najpopolniše prijateljstvo, ker niso samo si najbliže v rodu (da tako rečem), ampak popolnoma enega bitja. In v tem občinstvu in sorodstvu je neskončno veselje; ker vsaka oseba neskončno radost čuti zastran največe popolnosti, ki jo imate drugi dve osebi ž njo vred.

3. Premišljuj preveliko veličast in blaženost, ki jo ima Bog v sebi in sam od sebe od večnosti sem, in jo bo na vso večnost imel.

Pred stvarjenjem sveta ni bilo ne nebes ne zemlje, ne ljudí ne angeljev, ni bilo čisto nobene stvarí, kakor sam Bog. In vendar je imel tisto veselje in slavo, ki jo ima sedaj. In ako ne bi bil nikoli nič vstvaril, imel bi vendar sam v sebi in od sebe vse popolno veselje in vso blaženost. Zakaj z Davidom vred morejo in morajo govoriti vse njegove stvari: „Moj Bog si ti: mojega blaga ne potrebuješ“. [3]) Njegova čast in njegovo veselje mu ne dohaja od stvarí, ampak od njega samega. Té tri Božje osebe so se od vse večnosti med seboj hvalile, častile in povikševale, in iz tega svojega združenja so zajemale tako neskončno ljubezen, veselje, čast in sladkost, kakoršne ni videlo nobeno oko, ni slišalo nobeno uho, ni očutilo serce nobenega človeka. Oj, kako ljubeznjivo so se med seboj pogovarjale te tri Božje

[1]) I. Petr. 1, 25. [2]) Ps. 2, 7. [3]) Ps. 15, 2.

osebe! Oj, kako so se med seboj častile! Oj, kako so občudovale svoje neskončno bitje in neskončno svojo dobroto!

Zastran té večne slave in blaženosti hočemo tudi mi s sveto katoliško cerkvijo presveto Trojico vsak dan in pogostoma, prav ponižno moliti in častiti z največo pobožnostjo, ter govoriti: „Čast bodi Bogu Očetu, Sinu in svetemu Duhu, kakor je bila od začetka, zdaj in vselej, in na veke“. Amen.

4. Premišljuj, kako se je Bog od večnosti v Kristusu veselil.

To razlagajo učeni možjé takó le: Bog ni le sebe samega spoznaval od večnosti, ampak tudi vse, kar je imel v času vstvariti, in vse, kar so imeli angelji in ljudjé dobrega ali slabega storiti. Med vsemi drugimi stvarmi pa je Bog posebno videl pred svojimi očmi Kristusovo presveto človeško natoro, in pa prečisto Devico Marijo: videl je namreč, kako lepa, kako izverstna bode o svojem času obadva vstvaril in ju s svojimi darovi okinčal. Gledati ti dve najpopolniši stvarí, je Boga največ veselilo. Ta dva sta pred Božjim obličjem stala, kakor da bi bila že vstvarjena, in sta bila njegova slast, njegovo veselje, kakor tudi govorí večna modrost: „Veselila sem se (svojih stvari).“ [1]) Za njima, da človeku umevno govorim, je Bog ogledoval tudi prelepa nebesa, ki je je mislil vstvariti, in pa najlepše mesto ali nebeški Jeruzalem, ki ga je hotel sezidati zá-se, za Kristusa in za svoje svete prijatelje in sodediče, to je, za vse svoje Svetnike. V tem je imel Bog svoje veliko veselje, ravno tako, kakor je zdaj njegova velika radost, ogledovati to lepo poslopje, hočem reči, ogledovati duhovno kraljestvo svojega Božjega Sinú, Jezusa Kristusa. Videl je namreč, kakor da bi bilo že vse gotovo in storjeno, vsako dobro delo, vse djanje in vse čednosti, vse zasluge in vse popolnosti vseh angeljev in vsacega človeka, ki je bodo ž njegovo Božjo pomočjó v Kristusu Jezusu delali, izverševali ali zadobili. Veselil se je že takrat nad njimi, ki so imeli mu biti tako zvesti služabniki v nebesih in na zemlji. Vse to je Bog bolj čisto videl in spoznal, nego more človek

[1]) Prig. 8, 30.

svojo podobo videti v zerkalu. Tako se je veselil Bog, nebeški Oče v Kristusu Jezusu, kot v svojem ljubem Sinu; nad Marijo, svojo ljubeznjivo Materjo, nad svojimi služabnimi duhovi in nad vsemi svojimi svetniki; kakor tudi nad njihovo večno častjó in blaženostjo. Takó je tedaj nekako neprenehoma govoril in govorí še, kar je govoril pri Kristusovem kerstu in pri njegovi spremenitvi: „Ta je moj ljubljeni Sin, nad kterim imam svoje dopadenje“, [1]) kakor da bi bil reči hotel: po njem sem sklenil, svet vstvariti; in po njem hočem angelje obderžati, človeški rod rešiti, učiti, posvečevati in zveličati na veke. Zatorej, oj kristjan! poklekni in reci ponižno s svetim Petrom: „Ti si Kristus, Sin živega Boga!“ [2]) ali pa: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Kolikorkrat porečem té besede, hočem tudi govoriti in moliti to-le:

Molitev k presveti Trojici.

1. Oče vsega usmiljenja in Bog vse tolažbe! jaz, Tvoja nevredna stvar, Te častim molim in s Tvojim edinim Sinom in svetim Duhom vred, ker spoznam, da si moj Bog in najviši Gospod. Tebi, o moj Bog! izročujem svoje telo in svojo dušo, in vse, kar sem, in kar sem prejel od Tebe. Sprejmi, o usmiljeni Oče! ta moj dar s tisto daritvijo vred, ktero Ti je Tvoj ljubi Sin Jezus Kristus na svetem križu prinesel. Oh! ne zaverzi dela svojih rok, ne zaverzi mene, ubozega grešnika; ampak glej v obličje in na neskončne zasluge svojega Sina, kterega si nam dal srednika, odrešenika in zveličarja. Njegova vrednost naj nadomestuje mojo nevrednost, zató da po Njem in po Njegovih neskončnih zaslugah Tvojo sveto milost in večno veselje dosežem. Amen.

2. Gospod Jezus Kristus! Sin živega Boga, ki si sicer po čudapolnem rojstvu od večnosti iz Očeta

[1]) Mat. 3, 17. in 17, 4. [2]) Mat. 16, 16.

rojen in po osebi od osebe Očeta razločen, vendar pa ž Njim tisto Božjo natoro imaš, popolnoma enako bitje, moč in čast; poglej, tu stojim pred Tvojim Božjim obličjem, in spoznavam, da sem ves in popolnoma Tvoj, in da hočem zmerom Tvoj biti, saj Ti si me s svojo predrago kervjó odkupil in odrešil. Oh, dobrotljivi Odrešenik in Pastir moje duše! sprejmi ovčico, ki Te je tolikanj stala, in ne daj, da bi bila Tvoja sveta kri zá-me zastonj prelita, temveč dodéli mi to milost, da vedno Tvoj ostanem. Amen.

3. Bog sveti Duh, večni in pravi Bog! ki iz Očeta in Sina izhajaš, in si kot Bog eno z Očetom in Sinom, enega ž njima bitja, ene moči in časti; glej, darujem Ti vse svoje počutke in močí, in Te ponižno prosim, da je očistiš, napeljuješ in vodiš, kakor Tebi dopada, k mojemu zveličanju, po Kristusu Jezusu, Gospodu našem. Amen.

O Gospod! kedar koli se prekrižam, hočem reči: „To je večno življenje, da Tebe, edinega pravega Boga spoznamo in Jezusa Kristusa, kterega si poslal.“ [1]) Amen.

Drugo poglavje.

Svet je bil po Kristusu stvarjen.

Pervi odstavek.

Stvarjenje sveta in štirih pervin (elementov).

Naj se bere ob nedeljah, posebno s pomladi.

„Vse je po njej (Besedi) storjeno, in brez nje ni bilo nič storjenega, kar je storjenega.“ Jan. 1, 3.

1. Premišljuj, da je Bog vse vstvaril po Besedi, ki se je za nas včlovečila.

---

[1]) Jan. 17, 3.

Tako beremo v pervih Mojzesovih bukvah: „V začetku je Bog stvaril nebo in zemljo,“ [1]) to je, v začetku časa, predno je bilo še kaj vstvarjenega. Od večnosti noter do trenutka, ko je Bog vse vstvaril, ni bilo prav čisto nič, kakor le sam Bog. Kdo bi menil, da je mogoče iz tega nič kaj storiti, ker dobro vemo, da nobeden, še takó umeten človek, ne more iz nič storiti najmanjše reči? In vendar je vsegamogočni Bog iz nič vstvaril nebo in zemljo in vse, kar je. Ko je bila namreč njegova sveta volja vstvariti, rekel je, kakor priča sveto pismo, [2]) „in vse je postalo; ukazal je, in stvarjeno je bilo.“ Oj, čudapolni začetek, oj, močna, nezapopadljiva, vsegamogočna Beseda, s ktero je Bog nebo in zemljo vstvaril! Od cele večnosti ni bilo nič vstvarjenega, in zdaj v enem samem trenutku stojita pred vsegamogočnim Bogom nebo in zemlja. Celo stvarjenje pa se je zgodilo po Besedi, ki se je za nas včlovečila in je med nami prebivala. Takó nam priča sveti Janez: [3]) „V začetku je bila Beseda . . . Ta je bila v začetku pri Bogu. Vse je bilo po njej storjeno, in brez nje ni bilo nič storjenega, kar je storjeno.“

Stvarjenje sveta pa nam sveto pismo [4]) še dalje tako-le popisuje: „Bog je rekel: Bodi svetloba! in bila je svetloba. In Bog je ločil svetlobo od teme, in je svetlobo imenoval dan, temo pa noč. — In Bog je rekel: Bodi terdína (firmament) v sredi vodá, in loči vode od vodá! in tako se je zgodilo. In terdíno je imenoval Bog nebo. Dalje je Bog rekel: Vode pod nebom naj se zberó v en kraj, in naj se prikaže suha zemlja! in zgodilo se je tako. In Bog je suho imenoval zemljo, in zbirališče vodá je imenoval morje.“ — Takó se pripoveduje vstvarjenje nebá, zemlje in pa pervin (elementov).

2. Premišljuj zdaj, kaka je bila zemlja. —

To zemljo, na kteri stanujemo, je Bog tako umetno vstvaril in tako prečudno sestavil, da mora vsegamogočnosti in modrosti Božji čuditi se, kdor jo koli prav dobro premišljuje. Zdí se nam, kakor da bi bila naša zemlja sre-

[1]) 1. Mojz. 1, 1. [2]) Ps. 148, 5. [3]) Jan. 1, 1—3. [4]) 1. Mojz. 1, 3—10.

dišče vsega stvarjenja, in kakor da bi se solnce, luna in vse zvezde kar okoli nje sukale. To pa ni res tako, zdí se nam le, kakor da bi bilo tako. Akoravno se nam zdi zemlja veliko veča, ko vse zvezde skupaj, vendar je ona prav za prav veliko manjša, in eno najmanjših teles vesoljnega stvarstva. In akoravno se zdi našemu očesu, da je zemlja vedno na tistem mestu, vendar letí vedno naprej tako hitro, da se v eni minuti več ko dve sto in sedemnajst milj naprej pomakne. V sedmih urah, ki jih navadno prespavamo, se je naša zemlja že sto in dva tisoč milj naprej pomaknila, in med tem, ko naša žila dvakrat udari, smo že štiri milje v nezmernem prostoru naprej. Ali ni to čudno, da naša težka zemlja z vsemi svojimi deželami in otoki, s svojim morjem in vsemi vodami in z devet sto milijoni svojih prebivavcev vsak dan tri sto in petdeset tisoč milj preteče, in da se kot zvezda med drugimi zvezdami prosto naprej pomika, in vendar nobeden ne vidi in ne čuti tiste močí, ki jo goni? In vendar meri zemlja v svojem okrogu *pet tisoč in štiri sto milj*, tako da bi človek, ako bi v eno mer vsak dan deset ur naprej hodil, še le v treh letih okoli in okoli zemlje prišel; ali te poti ni mogoče zavoljo vodá, ki so med potjo, storiti peš ali z vozom, ampak treba je tudi po morji potovati.

Na kaj pa je Bog to tako veliko zemljo postavil? Oj, prečudna Božja vsegamogočnost! Velika in zeló težka zemlja ni na nič postavljena, brez vsake podstave visi sredi zraka. Kakor solnce, luno in vse zvezde, tako obdajajo tudi našo zemljo vse okoli in okoli zrak pa oblaki; in ljudjé prebivajo okoli in okoli zemlje, tako da, na zemlji stojé z nogami, imajo glavo proti nebu. Tudi tisti, ki prebivajo ravno pod nami, imajo svoje nogé obernjene proti našim nogam, in priprost človek bi mislil, da doli visijo. Tu spoznaj prečudno vsegamogočnost Božjo, ki je toliko težo zemlje tjekaj sred zraka postavil in jo tu derží! Kdo ima toliko moč, da najmanjši kamenček v zrak tako obesi, da doli ne pade? Bog pa je našo, tako veliko zemljo v zraku takó vstanovil da je vsa moč viharjev in valov ne more za las s svoje poti ganiti.

Kakor ima človeško truplo rebra in kosti, takó ima tudi zemlja svoje gore in pečine, svoje votline in vodé. Zemlja pa je tako zeló velika, in človek je še le prav malo v njene globočine pogledati mogel, da se prav za prav še reči ne more, kaj je sredi zemlje. Najglobokejši rudniki ne segajo pol ure pod zemljo; do sredi zemlje pa je blizo osem sto šest in petdeset milj daleč ali tisoč sedem sto in dvanajst ur hodá. Najglobokejša jama tedaj na zemlji ni veča v primeri, kakor majčken pikec z iglo na leseni krogli; in kar je pod zemljo sto, ali pet sto, ali tisoč ur globoko, tega mislim, ne bo nikoli noben človek uganil ali iztuhtal. Vnanje poveršje naše zemlje se pa lože pozna, in vsakdo vé, da ni povsod ravna, suha zemlja, temveč da četerti del poveršja naše zemlje pokrivajo morje in vodé, in da vsakoverstne, tu pa tam prav visoke gore se daleč potegujejo, in zemljo, da tako rečem, terdno vkup vežejo. Našli so velike skale, ki so bile od enega kraja z veliko silo na druge veržene, razdrobljene najterše pečine in iz poprejšnjega mesta ganjene. Vé se, da je mnogo suhe zemlje, kjer zdaj ljudjé prebivajo, bilo nekdaj pod vodo, in zasledilo se je, da je stalo nekdaj morje nad najvišimi gorami. Vesoljni potop je dal tedaj zemlji vso drugo podobo; vendar pa je ostala zemlja prebivališče ljudí ter jim odpira svoje zaklade, ki jih v sebi hrani, vsakoverstnih rudnin, zlata, srebra, železa, svinca itd. kakor jim tudi vsako leto potrebnega živeža rodí. Zatorej hvali moja duša Gospoda, ki je s svojo mogočno Besedo vse rečí tako prečudno vstvaril.

3. Premišljuj pervino zemlje. —

Iz zemlje dobivajo ljudjé večidel svoj živež. Ljubi kruhek, ki ga vsak dan jemo, napravlja se iz žita, žito pa raste na polji; trave in zelišča rastejo po vertih in travnikih; drevesa tu in tam svoje veje raztezajo in nam dajejo dobrega sadja, terte nam rodé sladkega grozdja itd. Kako prečudno je to, da malo pedí zemlje na globoko toliko močí ima, da toliko mnogoverstnih rastlin redí; in vendar je gruča zemlje drugi podobna! Kako skrivna moč je pač v zemlji, ktero z nogami teptamo! In vsako leto se priroda v novič zbudí, in redí tudi ljubo živinico s svojo travo, ki

raste po travnikih in planinah, in kar ima človek pri tem opraviti, to je le prav malo v primeri s tem, kar Bog v zemlji za nas dela. Dà, še veliko več, kakor sem tu povedal, daje nam skrivnostna moč naše zemlje. Poglej le okoli sebe in vprašaj se, od kod je prišlo kamenje, da se je tvoja hiša zidala; od kod les, iz katerega so se naredili stoli, klopí in mize; in niso li tudi listi te knjige, ki jo zdaj prebiraš, narejeni iz takih rečí, ki so iz zemlje zrasle? Pa kaj pravim? Naše telo je Bog v začetku sveta tudi iz vlažne perstí vstvaril, in se po naši smerti zopet v perst spremení. Pomisli, o človek! da si prah, in da bodeš zopet prah, toda ne na vekomaj: zakaj med tem, ko vse, kar je pozemeljsko, gine, ostane v strohnelem človeškem truplu kal življenja, in človek se bo enkrat zopet zbudil k novemu boljšemu življenju.

4. Premišljuj pervino vode. —

Vode preletajo suho zemljo na vse straní in segajo od enega kraja zemlje do drugega. Dve veči morji, pravimo *jima ocean*, nahajate se na poveršji naše zemlje; eno je dva tisoč in dve sto, drugo pa je šest sto in petdeset milj široko, ter obdajate suho zemljo in mnogo otokov, in imate mnogo zalivov, morskih ožín, manjih morij in jezer. Poveršje vsega morja, kar ga je, znaša blizo šest milijonov, osem sto in osemdeset tisoč štirjaških milj, ali skoraj tri četerti cele zemlje, in derži blizo tri milijone kubičnih milj vode, to je, tolikanj vode, da bi lehko celo zemljo sedem tisoč in osem sto čevljev na visoko pokrivala. V teh nezmernih vodah živí brez števila stvarí. Da, še celo v vsaki kapljici vode je mnogo živalic, ki se pa ne morejo videti s prostim očesom. In vod teh ni nikoli manj. Res je, da se iz morja in iz vseh druzih vod neprestano para vzdiguje, ki jo veter naprej žene; ali kmalo se ta para zgostí v oblak, in pada zopet doli kot dež. Po zimi pa se v sneg spremení, po leti včasi pa v točo. Dež moči in hrani polja in travnike, in daje zemlji rodovitnost. Dež tudi hrani in množí vire, potoke in reke, da ne posahnejo. Kako pa je voda človeku potrebna, to vé vsakdo. Služi mu namreč ne samo za pijačo, ampak tudi za pripravo mnogo jedi. Iz tega

spoznavamo, da je voda človeku prava dobrota, za ktero mora Bogu vedno hvalo dajati.

5. Premišljuj pervino zraka. —

Kdaj in kako je Bog zrak vstvaril, tega nam sveto pismo na ravnost ne pové, kakor nam pravi od vstvarjenja zemlje in vode; vendar pa se lehko spozna, da ima tudi zrak v sebi mnogo prečudnih rečí, ki nam dajejo spoznavati Božjo vsegamogočnost in veličast. Kakor riba ne more živeti brez vode, tako ne morejo živeti brez zraka ne človek ne druge živali. Zrak je sicer tako tenek, da ga ne moremo z rokami prijeti, kakor zemljo in vodo; čutimo pa ga, ko dihamo. Kako je zrak gorek po letu, in kako merzel po zimi! In ta zrak, ki ga dihamo, ni le potreben človeku in živalim, da morejo živeti, ampak tudi vsem rastlinam, da morejo rasti in roditi. S plučami vlečejo vse žive stvari na svetu zrak v sé, da truplu po svoje pomaga pri napravljanji kervi; nekoristni ali škodljivi zrak dajó pa zopet od sebe. Bog pa je v svoji modrosti svet tako naredil, da se iz zemlje in iz vod vedno mnogo par vzdiga in v velikem ozračji razprostira; in té pare imajo v sebi mnogoverstne pervine, n. pr. solí, olje itd., kar je človeškemu in živalskemu truplu dokaj koristno, pa tudi rastlinam dobro dohaja. Da se pa te pervine v zraku, ti sestavni deli zraka bolje med seboj pomešajo ter več koristiti morejo, naredil je Bog, da se zrak včasih močno giblje, to je, piha veter, zdaj od ene strani, zdaj od druge, enkrat po malem in tiho, drugikrat silno in bučeče. Veter nam priganja oblake in ž njimi dež in sneg, in je tudi odganja. Veter suší premokro zemljo, pripomaga rastlinam k rodovitnosti, in koristi tudi še drugače človeku, n. pr. mornarjem na morji. — Tudi zrak in veter imata od Boga marsikaj skrivnostnega v sebi, tako da mora vsak človek spoznati resnico Kristusovih besed, kjer pravi: „Veter pihlja, kjer hoče; njegovo bučanje slišiš, pa ne véš, od kod prihaja, ali kam gre.“ [1]) Dovolj za nas, da vemo, da nam tudi zrak in veter oznanujeta Božjo ljubezen in dobroto, in pa vsegamogočnost njegovo in modrost.

[1]) Jan. 3, 8.

6. Premišljuj še pervino ognja. —

Ko je začel Bog stvariti zemljo, bila je še tema nad brezdnom. Tedaj je rekel Bog: „Bodi svetloba!“ In kar je Bog zapovedal, zgodilo se je: „Svetloba je bila, in Bog je videl svetlobo, da je dobra, in je ločil svetlobo od teme, in Bog je svetlobo imenoval dan.“ Po tem je rekel Bog: „Luči naj bodo na nebu, da ločijo dan in noč, in naj bodo v znamenja časom, dnevom in letom, da svetijo na nebu in razsvetljujejo zemljo.“ [1]) Tako je bila tedaj vstvarjena pervina ognja ali svetlobe, ki ima dvé lastnosti, to je, da sveti in da greje. Véliki solnčni ogenj, ki na nebu sveti, razsvetljuje našo zemljo, naše hiše in še celó globočine vodnjakov. Brez luči bi bila le tema, in ne človek, ne žival ali tudi rastlina ne bi mogla dolgo živeti in prestati. Nobeno delo, nobeno opravilo ne bi se dalo tako dogotoviti, kakor čez dan, in tavali bi kakor slepci okoli sebe. Brez luči ne bi imeli razločka barv, tudi človek bi zgubil svojo zdravo barvo, in revno bi obledel. Pa kakor je luč dobrotljiva, tako modra je naredba, da za svetlobo prihaja tema, za dnevom noč; takó dobí okó in celo teló potrebnega mirú in more se odpočiti. Ali luč in ogenj imata še to skoraj še bolj dobrotljivo lastnost, da grejeta in tako vse stvarí še prav za prav oživljata. Še le gorkota o spomladi zbudí vse rastline iz zimskega spanja, da more rodovitna zemlja mnogoverstne rastline svoje pognati. Gorkota spravi mladega tička iz jajca, in brez gorkote bi kri v človeku v kratkem oterpnela in človek bi umerl. Zató je Bog vse reči tako naredil, da nam že nekaj naravni tek prirode potrebne gorkote daje, nekaj pa si jo po zimi sami moremo pripravljati.

Posebna prikazen luči in ognja je blisk, ki o poletnih soparnih dneh v oblakih šviga, in koj za njim močno zagermí. Akoravno je posebno po noči hud vihar strašen in more tudi veliko škode napraviti, vendar priča od Božje vsegamogočnosti in daje zemlji veliko rodovitnost.

V vseh svojih delih je Gospod velik in mogočen, zatorej boj se Boga in hvali ga v vseh njegovih natornih in čeznatornih delih, in moli eno ali drugo teh-le molitvic:

[1]) 1. Mojz. 1, 3—5 in 14—16.

1. Zahvala za vstvarjenje svetá.

Hvaljen bodi Jezus Kristus! na veke, Amen. Zemlja, hvali Gospoda; časti in povišuj ga na veke. O vsegamogočni Bog! oj čudapolni mojster! Kako velika je Tvoja moč, in kako nezapopadljiva Tvoja umetnost, ker si vstvaril brez vsakega truda, brez orodja in brez tvarine nezmerno nebó, to našo silno veliko zemljo in toliko vodá. O Bog! Kdo je Tebi enak v nebesih in na zemlji? Res velika je Tvoja moč, in Tvoja modrost nima meje. Zató hvalijo naj Te vse Tvoje stvarí, in naj Tvoje imé poveličujejo na veke. Amen.

2. Zahvala za gore in hribe.

Hvalite Gospoda, vse gore in hribi! poveličujte in povišujte ga na veke. O Bog! kako čudapoln si Ti v vseh svojih delih, in koliko umetnost kaže Tvoja vsegamogočnost povsod na zemlji. Zató naj Te hvalijo vse Tvoje stvarí, in vse gore, in vsi hribi naj Te poveličujejo in časté, kajti Ti si je od znotrej in od zunej tako umetno vstvaril. O vsegamogočni Stvarnik in Ohranjevavec! prejmi hvalo od mene za vse stvarí, ki na zemlji živé in se gibljejo, in Te prosim, da moje serce ravno tako, kakor rodovitne gore, dobrega sadú lepih čednosti zarodí, in dodeli, da pri vseh dobrih delih tudi ponižen ostanem, in stanoviten v dobrem, in nepremakljiv, kakor gore na zemlji, da vsi viharji hudih skušnjav me ne ganejo. Amen.

3. Zahvala za vode.

O Bog! kako mogočen si Tí in dobrotljiv, ki si vstvaril za nas toliko tisoč virov, potokov, rek, jezer in morje. „Hvalite Gospoda morje in valovi! častite

in povišujte ga na veke.“ O vsegamogočni Bog! kolikor tisoč kapelj je v morji in v vseh vodah, toliko tisočkrat bodi hvaljen in poveličevan za vse dobrote, ki nam je po vodah skazuješ. Oh! zalivaj, čisti in moči vselej mojo dušo s čeznatorno vodo Tvojih milosti. Amen.

4. Zahvala za zrak in vetrove.

O Bog! čast in hvala Ti bodi za veliko dobroto zraka. Hvalim in častim Te za vetrove, ki je tako prečudno vodiš v našo korist in v naš blagor. Oh! daj, da v moji duši vselej pihlja duhovni veter svetega Duha, da hudobne nagone pokrotí, in blagi sad vseh kristjanskih čednosti v meni zarodí. Amen.

5. Zahvala za oblake in dež.

O Bog! vsegamogočni Stvarnik vseh rečí, kako čudno deržiš visoko nad nami veliko težo vodá, in daješ oblakom tako mirno dežiti na zemljo, da jo oživljajo! Časti in hvali naj Te vsaka kapljica dežja in vsaka rastlina na zemlji. Oh, glej, o Gospod! moja duša je podobna suhi zemlji; prosim Te, pomoči jo s svojo nebeško roso, in stori jo rodovitno dobrih del z nebeškim dežjem svoje milosti. Amen.

6. Zahvala za blisk in grom.

O čudapolni, strašni Bog! ki tudi v vsakdanjih rečéh več čudežev delaš, kakor moremo mi umeti; mi Te častimo in hvalimo v Tvojem veličastvu, ki ga razodevaš v viharnem vremenu, kedar bliska in treska. Oh, dodeli nam, da se Te bomo bali in nikoli z nobenim smertnim grehom žalili; zató da nas na sodnji dan ne zadene prekletstvo in tresk večnega

pogubljenja, ampak da bodemo zveličanim prišteti. Amen.

Prošnja in zahvala.

Hvaljen bodi Jezus Kristus! na veke, Amen. O Gospod, vsegamogočni Stvarnik! jaz Te prosim, razsvetli me z lučjo svoje milosti, da spoznamo in hvalimo Tvojo neskončno vsegamogočnost, modrost in dobroto tu na tem svetu, in unkraj groba na veke. Amen.

Drugi odstavek.

Od obnebja in od solnca.

Naj se bere o jeseni in o spomladi.

„Obnebje na višavi je kinč od Boga; podoba nebes kako je lepa! Solnce je čudovitna stvar, delo Vsegamogočnega.“ (Sir. 43, 1.)

1. Premišljuj zdaj obnebje.

Sveto pismo popisuje vstvarjenje obnebja tako-le: „Bog je rekel: Bodi terdina sredi vodá, in naj loči vode od vodá. In Bog je storil terdino in je ločil vode, ki so bile pod obnebjem, od vod, ki so bile nad obnebjem. In zgodilo se je tako. In Bog je terdino imenoval nebo.“ [1]) Pod to terdino ali obnebjem umevamo le višnjev obok, ki se visoko nad oblaki razpenja. Na videz je terden, v resnici pa ni nič druzega, kakor silno tenek, čist zrak, ki se nam zdi višnjev zastran mnogo majčkenih delov, ki so v njem, in zastran nezmerno velikega prostora, ki obdaja našo zemljo. Ta prostor je veliko veči, viši in bolj obširen, kakor si ga moremo misliti, ker se v njem visoko nad oblaki neštevilne rajde vsakoršnih zvezd sučejo. Konca in kraja tega nezmernega prostora ali obnebja ne poznamo; Bog pa mu je vendar postavil konec in mejo, zakaj neskončen je On sam.

Na to obnebje je Bog najpred postavil solnce in luno. Sveto pismo pravi: „Bog je rekel: Naj bodo luči na obnebji, in naj ločijo dan in noč, in naj bodo v znamenja

[1]) 1. Mojz. 1, 6—8.

časom, dnevom in letom, da svetijo na obnebji, in da razsvetljujejo zemljo. In zgodilo se je tako. In Bog je naredil dve veliki luči, večo luč (solnce), da sveti čez dan, in manjšo luč (luno), da sveti po noči in pa zvezde. In postavil je je na obnebje, da svetijo na zemljo, da delajo dan in noč, in ločijo luč od teme.“ [1]) Vendar pa je solnce, akoravno čuda veliko, v primeri k celemu nezmernemu obnebju komaj toliko, kolikoršno eno jabelko v primeri k prevelikemu sadnemu vertu, kterega oko ne more preseči.

2. Premišljuj le enkrat solnčno velikost. — Solnce se nam zdi le okrogla šipa, ono pa je okroglo kakor naša zemlja, samo da je veliko veliko veče. Zdi se pa nam solnce tako majheno, ker je dokaj daleč od nas. Hlapon, kteri bi vsak dan sto milj na dan daleč prišel, došel bi solnce po ravni železnici vendar še le v pet sto dva in štirdesetih letih. Še celó krogla iz topa, ki v eni sekundi šest sto čevljev daleč zletí, prišla bi še-le v šest in dvajsetih letih do solnca. Hočemo li s številkami povedati, solnce je daleč od naše zemlje, nič manj kakor dvajset milijonov milj. Skoraj nemogoče je misliti si in zapopasti to prečudno veliko daljavo solnca od zemlje. In vendar ta silno velika daljava solnca od nas dela, da se nam zdi tako majheno, akoravno je tako čuda veliko, da si njegovo velikost moremo le težko prav zapopasti. Ako si mislimo os potegnjeno skozi solnce, (kar presredje ali premérnik imenujejo), bila bi dolga sto in eden in devetdeset tisoč in tri sto milj, in solnčno poveršje je dvanajst tisoč tri sto in petdesetkrat veče in obširniše, ko poveršje naše zemlje. Iz solnca bi se dalo napraviti več kot en milijon naših zemelj; in ako si mislimo solnce votlo kroglo, tedaj bi imela dovolj prostora v njej naša zemlja z luno vred, in luna bi se lehko okoli zemlje vertela, kakor se to godí v prostem obnebji. Ako bi kdo okoli solnca potoval in bi vsak dan deset ur hodil, obhodil bi solnce še-le v tri sto devet in dvajsetih letih. Tako strašno veliko je solnce. Naj si tedaj mislimo solnce še tako veliko, naš um vendar, ki ni še nikoli kaj tako veli-

[1]) 1. Mojz. 14—19.

kega zapopadel, ni v stanu in ne more misliti si prave solnčne velikosti. Ako bi mi mogli pol zemlje, postavim, na enkrat videti, in ako bi hoteli ravno toliko solnca na enkrat videti, gledati bi ga morali enajst let, da bi celo poveršje solnca ogledali. Ali postavimo se na najvišo goro, in ogledujmo mesta in vasí, njive in senožeti, jezera in reke. Ako bi hoteli tudi poveršje solnca tako ogledovati, treba bi bilo nam dvanajst tisoč let, in še čez, da bi ogledali celo solnce. Tako silno veliko je solnce.

In tudi to strašno veliko nebesno teló plava in visi prosto v zraku in se suče po gotovih postavah, ktere mu je dal Vsegamogočni. Solnce ima svojo lastno svetlobo, in daje tudi zemlji svetlobo in gorkoto. Od solnca dobiva vsa priroda svoje življenje in gibanje. Ono nam dela dan, in ko nas zapušča, je noč. Od solnčnega vpliva na zemljo in od zemljinega sukanja okoli solnca postajajo štirje letni časi. Kedar je pri nas gorko poletje, imajo prebivavci na nasprotni polovici zemlje merzlo zimo. Kedar je pri nas noč, pri njih je dan. Brez solnca bi bilo vse mertvo in gosta tema. Kako lepo pa je, kedar po dolgi noči solnce vstaja! Tisočere sence in barve zaljšajo deželo; žužki in enake živalce plešejo na milijone v solnčnem žaru; tički se vzdigajo proti nebu in prepevajo veselo po hostah; črede pozdravljajo jutro z glasnim mukanjem, blejanjem in meketanjem; človek vstaja, in gre zopet na delo, z eno besedo: vse vstaja k novemu življenju. Brez solnca bi bila zemlja mertva, neustrojen kos sveta brez lepote in brez reda, bila bi vedna smert. Po tem takem lehko že iz tega spoznaš, o kristjan! da solnce ni samo od sebe postalo, ampak da je Bog solnce vstvaril, kakor priča sveto pismo, in da ta Bog je vsegamogočen, nezapopadljiv v svojem djanji, in da je njegova modrost in dobrota neskončna. Ako je pa že delo tako veliko in nezapopadljivo, kako velik in veličasten mora biti še-le Stvarnik, ki je vstvaril zemljo, solnce, luno in pa mnogo tisoč in zopet tisoč zvezd, ter je naredil, da se v nezmernih prostorih obnebja sučejo. In ako že solnčna svetloba naše telesno oko slepí, in solnčna velikost vse naše misli presega: kaj mora biti še-le On, v kaki svetlobi mora On prebivati,

kako neizrečena lepota mora biti Njegova, da je nobeno človeško oko prenašati ne bi moglo.

3. Premišljuj še, káko je solnce.

Nekdaj so ljudjé mislili, da je solnce čist ogenj, ki vedno gorí. Ali pa so mislili, da solnce je sestavljeno iz vode, zemlje in zraka; da ima silno visoke gore in globoke doline, sila velike reke in nezmerno morje, z mnogimi otoki in pečinami; morje pa in vode v solncu da niso nič druzega, kakor razgreta in stopljena ruda, pečine in gore pa goreči ognjeni kamni. Ali to menda ni res. Zdí se, ako ravno se ne more za gotovo terditi, da je solnce velika temna krogljа, ki ima neki tudi visočine in globočine, od kterih pa ne moremo nič reči, kake so. To temno krogljo pa obdaja svetel krog, ki razpošilja svoje žare čez vse planete. Ta svetli krog pa utegne imeti debelost blizo tisoč milj, in tako sveti daleč okoli sebe. Tudi se je opazilo, da se solnčno poverſje tu pa tam nekaj spreminja; zakaj madeži, ki se v solncu vidijo, niso zmerom enako veliki, in tudi ne vedno na tistem mestu, temveč se pomikajo sem ter tje, in so zdaj večí, zdaj manjši. In ravno takó so zapazili na druzih mestih v solncu več svetlobe, kot drugod, in takim svetlejšim mestom pravijo solnčne baklje. Mogoče je že, da ima solnce svoje gore in doline, suho zemljo in jezera, kakor jih ima naša zemlja; ali če tudi v solncu nič živega ni, vendar je solnce za nas in za ves svet dokaj važno, ker ono je središče mogo druzih nebesnih teles, ker je solnce tolikanj dobrotljivo vsem stvarém na zemlji, in kraljuje, da tako rečem, na nebesih. Zató dobro govorí sveto pismo: „Solnce razsvetljuje in ogleduje vse rečí, in stvarjenje je polno Gospodovega veličastva. — Obnebje na višavi je njegova lepota; podoba nebes kako je lepa! Solnce, ko vstaja, oznanuje dan; čudovitna stvar je, delo Vsegamogočnega. Velik je Gospod, ki ga je vstvaril, in mu svojo pot odkazal.“ [1]) Hvalimo tedaj Gospoda za stvarjenje sveta, in recimo:

[1]) Sir. 43, 1—5.

Zahvala.

Častite, kar morete visoko, Gospoda, On je še le viši, zakaj njegovo veličastvo je čudapolno: hvalite Gospoda, povišujte ga, kar morete; On je le veči, kakor vsa hvala. Povišujte ga, in na vso moč ga častite; ali nikoli ga ne dosežete. Koliko premorejo naše moči hvaliti ga? On je vsegamogočen, in presega vse svoje stvarí. Gospod je strašen, in nezmerno velik, in prečudna je njegova moč. Kdo ga je kedaj videl, da bi ga popisal, in kdo zamore ga tako poveličevati, kakor je od začetka? Po Gospodovi Besedi so postale vse stvarí, njegova dela. Ali mi jih le malo poznamo. Gospod pa vé in pozna vse, in vidi vsa čuda tega svetá. On naznanja pretekle rečí in prihodnje, in vé za najbolj skrite rečí. Kako ljubeznjiva so vsa njegova dela, ako ravno jih le prav malo poznamo! Vse je Gospod vstvaril. Ako hočemo tudi vse reči, zmanjkuje nam besed, samo to še rečemo: On je v vseh rečéh. (Sir. 42. in 43. post.)

Tretji odstavek.

Od lune.

Premišljevanje čez pervi člen apostoljske vere.

„Luna se prikazuje vsem o svojem času; na obnebji lepo sveti.“ Sir. 43, 6. 9.

1. Premišljuj luno, njeno daljo od zemlje in pa velikost. —

Kaj meniš, kako visoko nad zemljo je luna? Morebiti kakih štirdeset ali petdeset milj od zemlje? Pa motiš se, ako tako misliš. Bi li mogli celo noč luno in njeno svetlobo videti, ako bi bila tako nizko nad zemljo? Zemlja je okrogla, in ljudjé prebivajo okoli zemlje, kakor muhe okoli jabelka, in v primeri z zemljo so ljudjé še manjši, kakor muhe v primeri k jabelku. Ako bi tedaj luna tako nizko stala, vi-

delo bi jo le malo ljudí ob enem — kakor bi, postavim, le malo ljudi ob enem videti moglo stolp, ki bi bil trideset milj visok. Ker tedaj ena cela polovica zemlje ob enem luno videti more, in jo tudi vsako noč vidi, kedar sveti, mora pač prav visoko biti nad zemljo. Kedar nam luna vstaja, zahaja tistim, ki prebivajo unstran sveta, ravno pod našimi nogami. In pa, ako bi velika lunina kroglja blizo zemlje stala, pokrivala bi nam nebo tako, da bi ga le prav malo videli.

Zvezdogledi terdijo, da je luna dva in petdeset tisoč milj daleč od zemlje, milja pa se šteje dve uri hodá ali dva tisoč korakov. Kdo bi bil to mislil? In vendar se dá to skazati in izračuniti. Ako bi tedaj šla železnica od zemlje do lune, in ako bi hlapon v eni uri osem ur daleč prišel, treba bi mu vendar bilo več kakor pet sto dni, ali več kot šestnajst mescev in pol, da bi od nas v luno došel. Ako ravno je tedaj luna mnogo bliža naši zemlji ko solnce, vendar je še sila daleč od nas, in zató se nam zdi tako majhena, ali da bolje rečem, tako velika, kakor solnce. Ravno zató, ker je luna mnogo bliža naši zemlji ko solnce, zató se nam zdi tako velika, kakor solnce, akoravno je veliko, veliko manjša, ko solnce, dà, devet in štirdesetkrat manjša od naše zemlje, tako da je malo ktera zvezda manjša od nje. Celo lunino poveršje ni veče, kakor vsa polnočna in južna Amerika, in kdor bi vsak dan deset ur po njej potoval, obhodil bi jo v šestih mescih.

2. Premišljuj spreminjanje lunino in njeno pot. Na to treba vedeti, kar se tudi vsako noč lehko opazi, da luna ni vedno enako svetla, ker nekaj časa se zdi, da je ni na nebu, potem se prikaže le malo lune razsvetljene, in na zadnje vidimo vso svetlo. Solnce namreč razsvetljuje samo polovico lune (kakor se tudi z našo zemljo godí), tedaj mora ostati temna tista polovica lune, ki je od solnca proč obernjena. Lunina polovica, ki je obernjena proti solncu, je vedno svetla, in kedar nam luna celo svojo razsvetljeno polovico kaže, pravimo da je ščip ali polna luna. Stojí pa luna takó, da kaže zemlji svojo temno polovico, tedaj pravimo, da je mlaj ali nova luna; takrat luna vzhaja

in zahaja na videz s solncem. Počasi se pomika luna na levo od solnca ali proti vzhodu; tako se zgodí, da zagledamo en malo njene razsvetljene polovice, to je, zagledamo lunina rogá. Vsak večer je vidimo več razsvitljene, tako da se nam polovica svetle lunine strani videti dá, to je, ena četert cele lune, in tu pravimo, da je pervi krajec lune. Kedar se luna tako zasuče, da oberne proti nam celo svojo svetlo stran, ščip; to je, mi vidimo takrat celo luno kolikor je je od solnca razsvetljene, in temna stran lunina je od nas proč obernjena. Takrat stojí luna o polnoči ravno na jugu, solncu nasproti. Ker pa na to luno zmerom dalje naprej gré, zmanjšuje se tudi počasi njena svetloba, — prikaže se nam njen zadnji ali poslednji krajec — eden in dvajset dni po mlaji, in v sedem in dvajsetih dneh stojí zopet na svojem pervem mestu, samo da je med tem z zemljo vred precej daleč naprej prišla v nebesnem prostoru. Tako je mesec pretekel. To pomikanje zemlje naprej zdaljša luni pot, tako da sta jej dva dneva več treba, da enkrat okoli zemlje pride, in tako se zgodí, da znaša cela pot lunina okoli zemlje devet in dvajset dni in pol.

Luna kaže zemlji zmerom eno in isto stran; iz tega sodijo, da se en samkrat okoli svoje osí oberne med tem, ko pride enkrat okoli zemlje. O mlaji ima polovica lune dan; o ščipu pa ima ravno ta polovica noč. Tedaj terpi dan v luni blizo dvanajst naših dni, in noč ravno toliko. Od tod pa se sodi na dalje, da žive stvarí, ki so v luni, morajo biti vse drugačne, kakor smo mi ljudjé. Luna pa tudi vsako leto merkne enkrat ali dvakrat, in to se godí tako-le: Pri vsakem teku okoli zemlje pride luna enkrat med zemljo in med solnce (mlaj), in enkrat za zemljo tako, da je zemlja med luno in med solncem (ščip). Ako bi bili potje, ki je imata zemlja in luna, vedno enaki, zakrila bi nam luna vsakrat solnce, kedar pride med zemljo in med solnce. Ravno tako bi luna vsakrat merknila; kedar pride tedaj luna v svojem teku ravno na sredo med solnce in med zemljo, brani solnčnim žarom, da ne padejo na zemljo; solnce merkne. To solnčno merknjenje je ali polno ali pa nepopolno. Kedar pa stojí luna ravno za zemljo, pada

zemljina senca na luno, in luna merkne. Zató se godé vsa lunina merknjenja o ščipu, to je takrat, kedar stoji zemlja ravno med solncem in med luno, in tedaj brani solncu, da ne more lune razsvetljevati. In ravno tako merkne tudi solnce samo o mlaji; in učeni možjé vedó dolgo let že poprej preračuniti, kedaj ima merkniti solnce ali luna.

3. Premišljuj še, k a k a je luna, kako podobo in kako moč ima.

Zvezdogledi pravijo, da je luna okrogla tako, kakor naša zemlja; in kakor je zemlja sama na sebi temna in dobiva luč od solnca, tako je tudi luna temna in svojo svetlobo dobiva od solnca. In kakor imamo na zemlji gore in doline, morja in reke, tako ima tudi luna svoje gore in doline, morja in reke. Da je to res, more se skoraj s prostim očesom videti. Vidimo namreč, da ni luna povsod enako svetla, ampak nekaj je svetla, nekaj pa se vidijo v njej temni madeži. S prostim očesom se že poznajo taki temni madeži, med kterimi je polno svetlih pičic ali čert. Ako se pa gleda v luno z dobrimi daljnovidi ali s teleskopi, ločijo se prav čisto gore in doline, višave in nižave. Gore pa se zdijo mnogo više, ko na naši zemlji, in tudi v večem številu. Pa tudi votline med gorami zdijo se mnogo veče, kakor so naše doline. Da bi pa luna tudi morja imela in reke, tega se ni moglo še popolnoma razločiti. — In kakor zemljo ozračje obdaja, v kterem so oblaki, tako ima tudi luna enak zrak okoli sebe, samo da je veliko bolj suh, bolj tenek, kakor je naš zrak. — Akoravno pa se kaže luna silno pusta in prazna, vendar se sodi, da ima tudi ona svoje prebivavce. Saj na zemlji ne najdemo nobenega kraja, da ne bi živelo nič v njem; in je li verjeti, da je luna popolnoma prazna? Ali stvarí, ki živé v luni, morajo biti vse drugačne, kakor na zemlji, ker je tudi lunin zrak veliko tenši in loži.

Naj bo že luna kakoršna koli in njeni prebivavci, to je gotovo, kar pravi modri Sirah: „Luna se prikazuje vsem o svojem času, kaže čas in je znamenje dobe. Po luni se določujejo prazniki; njena svetloba raste do ščipa, potem zopet odjemlje; mesec se imenuje po luni; lepo raste do ščipa.

Podobna je tabru na višavi, in lepo sveti na obnebji.“ [1]) Luna je človeku prav koristna, ker mu po noči sveti, in razsvetljuje mesta in vasí, morja in reke, gore in polja, ceste in steze. Pot kaže popotnikom in mornarjem, delí mesec v tedne, vleče proti sebi morsko vodo, vzrokuje odtok in pritok na morji, ima svojo moč na vreme, in še celo na človeka. Hvali tedaj Gospoda in časti ga tako-le:

Zahvala.

Hvaljen bodi Jezus Kristus na veke! O najdobrotljiviši Bog! toliko tisočkrat hvalim te za solnce in za luno, kolikor tisoč učinkov in lastnost imata: „Hvalita Gospoda, solnce in luna! častita in poveličujta ga visoko na veke.“ Hvali, Gospod Jezus Kristus, Ti solnce pravice, svojega vsegamogočnega Očeta. Hvali, o Marija! ki si lepa, kakor luna, in poveličuj namesti nas Svojega ljubega Sina, ki ima v svoji oblasti vse zvezde; hvali Očeta vsega usmiljenja za vse dobrote, ki nam je skazuje, in tudi za šibe, s kterimi nas tepe. „Hvalite Gospoda, vé zvezde na nebu! častite in poveličujte ga visoko na veke.“ Hvalite ga, vi Božji svetniki! ki se pred Njim svetite kakor zvezde, Njemu v čast in veselje. Hvalite in prosite Gospoda Jezusa Kristusa, ki je Solnce pravice, da nas z žari svoje milosti razsveti, zato da moremo spoznati njegova dela, zvezdam enako svetiti se s čednostjo in svetostjo, ter Njegovo sveto voljo vedno spolnujemo po tistem Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

---

[1]) Sir. 43, 6—11.

Četerti odstavek.

Od nepremičnih, premičnih in repatih zvezd.

Drugo premišljevanje čez pervi člen apostolske vere.

„Lepota nebá je svetloba zvezd.“ Sir. 43, 10.

1. Pobožna duša! povzdigni svoje očí in svoje serce k nebu, in premišljuj najprej krasoto in lepoto zvezdnatega nebá. —

Kedar zvečer kviško pogledamo k temno-višnjevemu obnebju, vidi naše okó zvezd brez števila. In kolikor bistreje v nebo gledamo, toliko več zvezd zagledamo drugo za drugo. Nebo z vsemi temi zvezdami je, da tako rečem, krasno pisan strop ali krov našega pozemeljskega stanovališča. Zdi se nam, kakor bi tisoč in tisoč lampic viselo na višnjevem oboku nam nad glavami. Povsod je vidimo svetiti se in migljati, in temno nebo okoli njih dela, da še lepše svetijo. Nektere zvezde se bolj svetijo od drugih; druge imajo rudečkasto, zavišnjelo ali pa belo svetlobo; zopet druge so tako zverstene in postavljene druga zraven druge, da delajo vsakoverstne podobe. Kaj je vse lepotičje ljudskih, mestnih vertov, kaj razsvečava ulic, poslopij ali cerkvá, ako se mu primerja zvezdnato nebo, kjer gorí toliko tisoč solnc in vsakoverstnih zvezd? Po pravici govorí modri Sirah: „Lepota nebá so svetle zvezde. Gospod razsvetljuje svet na višavi. One (zvezde) stojé v svojem redu po Besedi Najsvetejšega, in se ne utrudijo na svojih potih.“ [1]) In s kraljevim prerokom vred moramo reči: „Čudapolna so tvoja dela, in moja duša to dobro spoznava.“ [2])

2. Premišljuj število, red in primernost zvezd na nebu.

Sploh se misli, kar se zvezd na večernem nebu s prostim očesom videti more, da jih utegne biti okoli šest tisoč. Veči del teh zvezd, ki naše nebo po noči tako prečudno lepó zalšajo, so sama solnca taka, kakor je naše solnce. Vsako tako solnce ima svoj lastni posebni okraj, ki je milijonkrat veči, kakor je naše osolnčje, ter šteje v sebi zvezd na milijone, ki se vsaka okoli svojega solnca sučejo. Kako

[1]) Sir. 43, 10. [2]) Ps. 138, 14.

nezmerno veliki prostori morajo tedaj biti gori nad nami! Ta solnca ali nepremičnice (nepremične zvezde), kakor je imenujejo, imajo bliščečo, sijajno svetlobo, stojé pa več milijonkrat dalje od nas ko solnce. One se ne premikajo, vsaj se ne more spoznati, da bi se kaj premeknile, in ostajajo vedno v tistem stanu med seboj, zmerom v tistem ozvezdji, kakor pred tisočerimi leti, tako tudi sedaj. Noben daljnovid ali teleskop ni tako dober, da bi mogel človek je veče videti ali bolj razločno spoznavati; ako se tudi skoz teleskop gledajo, vidijo se ravno tako majhne, kakor prostemu očesu, kar ravno priča, da so strašno daleč od naše zemlje.

Blizo šest tisoč zvezd vidimo in štejemo že s prostim očesom; ali veliko več se jih vidi, kedar kdo posebno o jasni pozimski noči z dobrim daljnovidom nebo ogleduje. Boljši ko je daljnovid, več zvezd se vidi. Ako se pa skoz daljnovid ogleduje tako imenovana rimska cesta na nebu, ki se razteza na nebu od polnoči proti jugu enaka gosti peči, tu se ne vidi več rimska cesta, ampak nezmerno število samih zvezd.

Število teh zvezd se nam še veče pokaže, ako pomislimo, da so to sama solnca, vsako s svojim sila obširnim osolnčjem, v kterem se sučejo neštevilne premičnice (premične zvezde ali planetje) repatice (ali kometje) in lune. Vsaka nepremičnica ima lehko tisoč druzih takih zvezd, ki se okoli nje, kakor okoli svojega solnca, sučejo in od nje tudi svojo svetlobo dobivajo. Oj, kako nezmerno se nam pokaže po tem takem stvarjenje! Ali s tem še nismo prišli do zadnje meje vsega obnebja. Kakor mi na zemlji vidimo neskončno daleč na nebu neštevilno zvezd migljati, ravno tako je mogoče, da se morejo tudi iz najbolj daljne zvezde enako daleč naprej videti še drugi neštevilni sveti, ki se premikajo in sučejo, kakor nam vidljive zvezde, po postavah, ktere jim je postavil stvarnik. Stermé nad vsegamogočnostjo večnega Boga govorí tedaj David: „Nebesa pripovedajo od Božjega veličastva, in obnebje oznanuje dela Njegovih rok.“ [1] „Kedar ogledujem nebo, delo tvojih rok, luno in zvezde, ktere si Ti postavil; kaj je človek, da se na-nj spominjaš, in sin človeka, da se ga smiljuješ?“ [2]

[1] Ps. 18, 1. [2] Ps. 8, 4.

Zvezde pa ne zalšajo samo naše pozemeljsko prebivališče, ampak so nam tudi mnogoverstno koristne. Njihov upliv je mil in miren. Njihova svetloba ne greje nič, ker mora skozi nezmerne prostore, predno k nam dojde. Ali one so voditeljice popotnikom po suhem in po morji, kažejo mornarju pot sredi nezmernih vodá, kjer bi sicer ne vedel, kam oberniti se. Na zvezde gleda tudi kmetovavec, in po njih se določujejo letni časi. Zvezde razsvetljujejo dolge temne pozimske nočí, ktere so posebno dolge v polnočnih deželah, kjer bi bila strašna tema, ako ne bi bilo zvezd. In naposled po zvezdah spoznamo enokoliko mnogo druzih nezmernih svetov, tako da moremo toliko bolj stermeti nad vsegamogočnostjo stvarnikovo, ki je vsa ta neštevilna nebesna telesa iz nič poklical. Spoznavamo takó tudi mnogo bolje Božjo modrost, ki je vedel vse takó lepó napraviti in vrediti. Koristi, ki nam jih zvezde dajejo, vživamo tako, kakor bi bile le samo za nas vstvarjene. Gotovo pa je, da so zvezde zastran druzih svetov vstvarjene, da je razsvetljujejo s svojo svetlobo, in na nje svoj upliv imajo. Dà, tudi ni neverjetno, da žíve stvarí na njih prebivajo; zakaj naša zemlja je v primeri k tistim velikanskim zvezdam, ki visé na nebu, kakor zernce peska, in prebivavcem druzih zvezd se zdí naša zemlja enaka drugim zvezdam na nebu.

3. Premišljuj premičnice, kakove so.

Na nepremičnih zvezdah vidimo, da berlijo, migljajo in da se njih svetloba nekako trese in spreminja; premične zvezde pa (ali planetje) imajo milo mirno svetlobo, ki je lunini svetlobi enaka, in se ne trese in ne spreminja. Nepremičnice so vedno v tistem razmerji med seboj, premičnice se pa tako premikajo od mesta do mesta, da se to že v malo dneh ali tednih lehko opazi. Kedar se skoz teleskop gleda, vidijo se nepremične vedno enako majhene, premične zvezde pa se vidijo toliko veče, kolikor je boljši teleskop. Nepremičnice ne dobivajo svoje svetlobe od nobenega solnca, temveč imajo same svojo svetlobo; premične zvezde pa so temne, in dobivajo svojo svetlobo od solnca. Tak planet je tudi naša zemlja. Naše solnce je po tem takem

nepremičnica, zemlja pa eden izmed štirnajstih do sedaj sploh znanih planetov.

Planet, ki je najbliži solncu, akoravno je celih osem milijonov milj od njega proč, kliče se Merkurij. On je tako blizo solnca, da ga moremo le malokrat videti, ker solnce odveč slepí naše oko. Njegova svetloba je sreberno bela; solnce ga šestkrat bolje razsvetljuje, ko našo zemljo. Merkurjeva pot okoli solnca je dolga petdeset milijonov milj, ki jo obhodi v sedem in osemdesetih dneh, tako dolgo je na Merkuriji eno leto. — Za Merkurijem pride koj Venera, drugi planet, ki se kliče tudi večernica ali večerna zvezda in danica ali jutranja zvezda, kakor sveti blizo solnca ali zvečer ali pa zjutraj! Venera je od zemlje štiri milijone milj daleč, in ker je silno velika, sveti bolj in močneje, kakor vse druge zvezde, in nje svetloba je tako velika, da jo še čez dan s prostim očesom lehko vidimo. Vendar pa se ne more videti nikoli pozneje, kakor štiri ure po ali pred solnčnim vzhodom ali zahodom. Ona je veliko veča, ko je naša zemlja, in ima veliko više gore in veče doline. Mogoče je, da se najdejo na Veneri veče natorne lepote, kakor na naši zemlji. Leto na Veneri ima samo dve sto štiri in dvajset dni, ker svojo pot okoli solnca, ki šteje štiri in devetdeset milijonov milj, v toliko dneh obhodi.

Najbliži planet Veneri je zemlja, od ktere je bilo že v pervem odstavku govorjeno. V najbližem krogu za zemljo se suče planet Mart okoli solnca, in ima rudečkasto svetlobo. On je trideset milijonov milj daleč od solnca; od naše zemlje pa je včasi do petdeset milijonov milj oddaljen, včasi pa jej pride tako blizo, da je samih sedem milijonov milj proč od nje. Zato se nam kaže zdaj veči, zdaj manjši, zdaj bolj svetel, zdaj bolj temen. Premika se pa bolj počasi, ko zemlja. Solnčna svetloba je na njem dvakrat slabeja ko na naši zemlji. Sicer je ta planet naši zemlji zeló podoben, posebno kar zadeva njegovo poveršje, ker je dokaj verjetno, da ima svoje morje in svoja jezera, gore in doline, oblake itd. Dan je na njem štirideset minut dalji, leto pa za tri sto dva in dvajset dni daljše kakor pri nas.

Premičnice Vesta, Junona, Cerera in Palada,

in pa štiri ne zdavno najdene se ne dajo s prostim očesom lehko najti, ker so majhene; zakaj največa med njimi je manjša od lune, in na Vesti, ki je med njimi najmanjša, mogle bi prostor imeti samo francoska, angleška in irska dežela. Tedaj idimo naprej k Jupitru.

Jupiter je koj za rečenimi planeti, in med vsemi največi (da, večí ko vsi drugi planetje skupej); kaže se rumenosvetel. Včasi sveti tako lepó, kakor Venera. Dan na Jupitru ima samo devet ur in šest in petdeset minut, leto pa šteje štiri tisoč tri sto dva in trideset dni; toliko namreč dni potrebuje, da se enkrat zasuče okoli solnca, ki ga sto in osemdesetkrat slabeje osvetljuje in greje, kakor našo zemljo; tudi prebivavcem Jupitra se kaže solnce sedem in dvajsetkrat manje kakor nam. Jupiter je za solncem kralj med planeti, in okoli njega se sučejo štiri lune, ki so, da takó rečem, njegove služabnice.

Predzadnji planet imenuje se Saturn. Svetloba njegova je bledo-rudečkasta, in potrebuje, da pride enkrat okoli solnca, skoraj še enkrat toliko, kolikor Jupiter. Večí je, kakor naša zemlja, sedem sto pet in tridesetkrat, vendar pa se nam zdi tako silno majhen, ker je od nas tako silno daleč. Da enkrat okoli solnca pride, ne potrebuje Saturn nič manj ko devet in dvajset let; dan pa na Saturnu ni daljši od desetih ali enajstih ur. Solnčna svetloba na njem je dokaj slaba, in vendar je še dovolj svetlo, da morejo na njem žive stvari prebivati.

Najzadnji znanih premičnic je Uran. Na njem se vidi naše solnce tri sto štiri in šestdesetkrat manjše, ko na zemlji. Ker ga pa v taki dalji solnce ne more dovolj razsvetljevati, verjetno je, da ga je stvarnik drugače vredil, kakor druge planete, zató da morejo žive stvarí na njem obstati. Ta planet je osemdesetkrat večí, kakor naša zemlja, in štir tisočkrat večí, kakor luna. Še-le v štiri in osemdesetih letih se zasuče enkrat okoli solnca. Ima pa tudi on nekaj lun, ki se sučejo okoli njega. — Še marsikaj bi se dalo povedati od premičnic ali planetov. Ali to malo je že dovolj, da moremo spoznati, da je Gospod velik v svojih delih. Zvezde stojé, postavljene od Božje besede, in se ne

utrudijo vsaka na svojem mestu. Gospod je strašen in nezmerno velik, On je čudapoln v svojih delih.“ [1])

4. Premišljuj še repate zvezde (komete), kakove so in kako se sučejo.

Dolgo so ljudje verovali, da so repatice oznanovavke velikih nesreč; menili so, da Bog té zvezde blizo zemlje pošilja, zató da ljudem naznanjajo vojsko, kugo, lakoto itd. Rep teh zvezd so lehkoverni ljudjé imeli za šibo, ali metlo, ali meč in mislili so, da ima nesreča priti iz kraja, kamor rep kaže. Ta prazna vera izhaja gotovo od tod, ker se repatice tako poredkoma prikazujejo, in pa njihov dolgi rep ima nekaj strašivnega za lehkoverneže in strašljivce. Repatice pa niso ne oznanovavke nesreč, ne strahovavke, ampak razodevajo le po svoje vsegamogočnost Božjo. Ker imajo to posebnost, da imajo za seboj kakor svetlo metlo ali rep, pravimo jim repatice ali repate zvezde. Kakor sedaj sploh mislijo učeni zvezdogledi, repatice so planetom enake, samo da imajo za seboj tisti dolgi svetli rep. Ta rep stoji navadno na strani, ki je od solnca proč obernjena, in steguje se v nebesnem prostoru mnogokrat več sto tisoč milj daleč. Mnogo repatic zvezdogledi že zdavno poznajo, in so na tenko preračunili, kdaj se imajo zopet prikazati; že zastran tega, ker o določenem času se zopet prikazujejo, ne morejo nič žalega oznanovati. Svojo svetlobo dobivajo od solnca, kakor vse premičnice, ločijo se pa od planetov v tem, da mnogo bliže solnca pridejo, in se dosti bolj od njega oddaljajo, kakor planeti. Toda silno mnogo je, kar je človeku še popolnoma neznano, in česar ne bo človek na tem svetu nikdar iztuhtati mogel. Dovolj, da nas to malo, kar moremo od zvezd vedeti in spoznati, spodbada, občudovati Božjo vsegamogočnost, modrost in dobroto, da ga tem bolj hvalimo in častimo. Moli tedaj tako-le:

Hvala in prošnja.

Hvaljen bodi Bog v obnebji svojega veličastva na veke. Amen. O vsegamogočni Bog! kako pre-

[1]) Sir. 43, 11. in 31.

čuden si Ti v svojih delih, kakó nezapopadljiva je Tvoja umetnost in vsegamogočnost! Kolikor tisoč zvezd je na obnebji, s toliko tisoč jeziki želim Te hvaliti in častiti. In kolikor tisoč luči, solnc, planetov in repatic sveti na nezmernem nebu, toliko tisočkrat hočem Te prositi, da moja duša z nebeško lučjo svoje milosti razsvetljuješ, z ognjem svoje Božje ljubezni moje serce ogrevaš, in mojo nogo ravno tako varno po poti kreposti vodiš, kakor vodiš vse te neštevilne zvezde vsako po svojem poti. Ti, o večno solnce pravice, bodi vselej svetilnik mojega pozemeljskega življenja in mojega življenja unstran groba. Amen.

Peti odstavek.

Nebesa so vstvarjena za Kristusa in njegove svetnike.

Bere se na god in praznik vseh Svetnikov.

„Po Njem (Jezusu) je vse vstvarjeno v nebesih in na zemlji, vse vidljivo in nevidljivo.“ Kol. 1, 16.

1. Premišljuj, kako lepa je hiša, ki jo je Bog vstvaril za Kristusa in za svoje ljudstvo.

Nebesa so mesto Božjega veličastva, kjer zveličani gledajo rečí, ki jih okó na zemlji živečega človeka videti ne more. V nebesih so stvarí čeznatornega bistva, ker tam prebivajo ne samo Bog in angelji, ampak tudi častitljivo spremenjeno teló Jezusa Kristusa in Marije, Njegove prečiste Matere, in tam bodo na veke prebivala spremenjena telesa vseh zveličanih po sodnjem dnevi. Ker so nebesa pripravljena za spremenjena telesa zveličanih, zato niso taka, da bi se samo duhovom prilegala, ampak da morejo v njih tudi telesa stanovati. Vidljiva morajo tudi biti, ker bodo svetniki po svojem vstajenji na sodnji dan nebesa s svojimi telesnimi očmí gledali.

Tvarina pa, iz ktere so nebesa storjena, ne da se primerjati ne obnebju ne zvezdam, ker je neskončno boljša in lepša. Ker je namreč Bog nebesa zá-se in za svoje svetnike vstvaril, storil je je tudi tako dragocena in sprelepa,

da se ne bodo svetniki na vso večnost naveličali je ogledovati in občudovati. Iz česa pa da so storjena nebesa, tega ne morem ne jaz povedati, ne ti umeti. Da pa vendar kaj od nebes povem, poslušaj, kako govori sveta Terezija: „Tu mi je podala Mati Božja neko dragotino, in mi je okoli vratú obesila lepo zlato verižico, konec ktere je bil drag križec. To zlató in ta dragotina pa ste takó razločni od zlata in dragotin, ki jih imamo na tem svetu, da se njima nikar ne dasta primerjati. Zakaj njuna lepota je taka, da si je še misliti ne moremo; ker naš um ne more zapopasti, iz česa da sta. Vse, kar imamo (na svetu), zdí se ogel v primeri ž njima.“ Iz teh besed moremo nekako posneti, kakova so nebesa in iz česa so storjena, to je, da si mi na tem svetu še misliti ne moremo snovi, iz ktere so.

Snov, iz ktere so nebesa, je od zunaj in od znotraj tako svetla in bliščeča, da presega svetlobo solnca in vseh zvezd; ves posvetni blišč je tema proti tej svetlobi.

Misli si tedaj, pobožna duša! kako svetla in lepa morajo biti nebesa, ako so od zunaj in od znotraj tako bliščeča, da je solnce v primeri ž njimi temno. In zraven tega so neizrečeno svetla tudi telesa svetnikov; kolikor je kdo svetejše živel na zemlji, toliko se bolj sveti v nebesih. Kak blišč mora biti tedaj v nebesih, ker se v njih toliko tisoč pravičnih sveti kakor solnce, luna in zvezde! [1]) Kaj očém bolje dé, kakor luč? in kaj bolj razveseljuje naš vid, kakor solnčna svetloba? Káko veselje bodo tedaj svetniki imeli v nebesih, kjer je toliko nebeških luči, toliko neizrečeno lepih solnc! O moj Bog! dodeli mi to milost, da na tem svetu luč ljubim, in temo hudobije sovražim, zató da pridem enkrat v nebesa, gledat večne svetlobe. Amen.

2. Premišljuj, da so nebesa največe mesto.

Nebesa so tako prostorna, tako velika, da ga ni kraja, ne dežele, da bi se jim dala primerjati; velikost nebes je tako neizmerna in nezapopadljiva, da nek učen bogoslovec terdi: Ako bi hotel Bog iz vsacega zernca peska nov svet vstvariti, postalo bi neskončno dosti svetov; in vendar vsi ti neštevilni svetovi ne bi nebes napolnili. Tako pravi tudi

[1]) Iza. 30, 26.

sveti Bernard, da je verjetno, da vsak zveličani v nebesih ima tako veliko mesto in gospodstvo, da sega od solnčnega vzhoda do zahoda, to je, da je veliko, kakor polovica svetá. Cela naša zemlja je v primeri z nebom le majhen prašec; da, celi svet s solncem, luno in s celim obnebjem je komaj toliko, kolikor lešnik, v primeri z nebesi. Zató govori prerok: „O Izrael! kako velika je hiša Božja! in kako velik je kraj Njegovega posestva! Velik je, in nima kraja; visok je in neizmeren.“ [1])

Kakova pa so nebesa, in kaj je v njih? Tega sicer ne moremo vedeti, le misliti si moremo nekako. Lehko si namreč mislimo, da ta neizmerni kraj, ki mu pravimo nebesa, ni prazen, ampak da je véliki umetalnik, ki je vse brez truda in stroškov vstvaril, tudi v nebesih najlepše rečí napravil, da se zveličani ž njimi veselé in je vživajo. Ako knezi in bogata gospôda v svojih poslopjih in vertih nobenega mesta ne pustè praznega, ampak vse vedó okinčati: moremo si pač misliti, da kralj nebes in zemlje je svoje veličastno prebivališče popolnoma stvaril in okinčal.

Tedaj je verjetno, da se nahajajo v nebesih sprelepi kraji, planjave, rastline in sadje, kakor tudi dragocena mesta, poslopja, stanovališča in hiše iz netrohljive tvarine, ki je neskončno draža, ko vse zlato, srebro in drago kamenje na tem svetu. Dà, verjetno je, govori nek učen razlagavec svetega pisma, da je največi umetalnik, Bog, draga poslopja, stanovališča in hiše v nebesih tako različno razverstil, da so ene niže, druge više; da so ene manj, druge mnogo draže. Tako si tudi lehko mislimo, da stoji na najvišem mestu v nebesih palača ali mesto najvišega kralja Jezusa Kristusa, zidana s toliko umetnostjo, da se jej mora vse čuditi. Nekaj niže utegne biti sedež Kraljice nebes in zemlje. Potem so menda stanovališča dvanajsterih aposteljnov okoli té svete Sionske gore; vse to takó lepo in veličastno, da nad to lepoto vse stermí. In za njimi so zaporedoma neštevilna mesta, palače in stanovališča za vse druge nebeščane, ki delajo nebeško mesto Jeruzalem neizrečeno lepo.

[1]) Baruh. 3, 24.

3. Premišljuj, da so nebesa hiša in mesto, kjer je mnogo stanovališč.

Da ima vsak svetnik v nebesih svoje lastno mesto in svoje veličastno stanovališče, priča sam Kristus, ko pravi: „Delajte si prijatelje s časnim blagom, da vas vzamejo v večna prebivališča.“ [1]) In zopet: „V hiši mojega Očeta je veliko prebivališč.“ [2]) Zató poje tudi katoliška cerkev od mučenikov takó-le: „Dal bom svojim svetnikom imeniten kraj v kraljestvu svojega Očeta, govorí Gospod.“ Imeniten kraj ni kakoršen si bodi kraj, temveč poseben kraj za posebno osebo. Tako govorí tudi kronani prerok: „Svetniki se bodo radovali v slavi, in veselili se na svojih ležiščih.“ [3]) Iz vsega tega se vidi, da ima vsak svetnik svoje posebno mesto v nebesih. Kakor namreč moder Oče svoje gibljivo in negibljivo blago takó delí med svoje otroke, da vsak otrok svoj poseben del dobí; ravno tako delí tudi nebeški Oče svoje nebeško blagó med svoje svetnike, in da vsakemu veči ali manjši del, kakor si je vsakteri zaslužil.

Kako slavne pa in lepe so te nebeške palače, ta nebeška prebivališča! kdo more to izreči? Ako si posvetni kralji in cesarji najlepše palače zidajo, kako krasno mora biti to nebeško mesto, ktero je najviši kralj in cesar zá-se in za svoje najbliže prijatelje sam s svojo roko sezidal! Sveti apostelj Janez govorí v svojem skrivnem razodenji o mestu, ki ga je v nebesih videl, tako-le: „Angelj mi je pokazal sveto mesto Jeruzalem, in njegova svetloba je bila podobna dragemu kamenu, njegov visoki zid je bil podoben kamenu jaspidu; mesto samo pa, in vse ulice, je bilo čisto zlato enako čistemu steklu. In podlagni kameni mestnega zida so bili z mnogoterimi dragimi kameni ozaljšani.“ [4]) S temi besedami hoče sveti Janez pokazati, kako prečudno lepo mora biti to mesto, ker imajo mestni zidovi drago kamenje za svojo podlago, in mestni tlak je iz čistega zlata, kar se na tem svetu nikjer ne nahaja, kajti ljudjé zlató in drago kamenje skerbno varujejo, in ga ne postavljajo na tla. To nebeško mesto tedaj in vse mestne hiše so tako umetno napravljene, da

[1]) Luk.. 16, 9. [2]) Jan. 14, 2. [3]) Ps. 149, 5. [4]) Skrv. Razod. 21, 18.

bodo največi umetalniki, ko v nebesa pridejo, stermeli nad njimi.

Kako veliko pa je to nebeško mesto, popisuje nam sveti Janez tako-le: „Angelj, kteri je z menoj govoril, imel je za mero zlat terst, da bi meril mesto. In je meril mesto na dvanajst tisoč tečajev; njegova dolgost in višava in širjava so enake. In je meril zid njegov sto štiri in štirdeset komolcev visok.“ [1]) Vedeti pa je treba, da je to angeljevo merjenje le podoba velikosti, ki neskončno presega vsak človeški um.

Iz tega, kar pravi sveti Janez, da je mestna dolgost, višava in širjava enaka, dá se posneti, kako visoko mora to mesto biti zidano, ker je namreč gora, verh ktere je zidano, dvanajst tisoč tečajev visoka. Pomisli tudi, kako visoko ozidje ima, ker je vsak zid visok sto štiri in štirdeset komolcev. To mesto ni celi nebeški Jeruzalem, ampak samo stolno mesto Božje, kjer prebiva Jezus Kristus z veliko množico angeljev in z največimi svetniki. Zraven tega mesta (kakor mislijo učeni razlagavci) je že neštevilno mest v nebesih, v kterih prebivajo svetniki s svojimi angelji. Kolikor je vsak svetnik več dobrega storil, v toliko imenitnišem mestu stanuje in kraljuje, ali je postavljen v toliko imenitniši kraj v nebesih, in ima oblast čez lepše in draže palače v obljubljeni nebeški deželi, kakor govori Kristus v evangelji: „Prav, dobri hlapec! ker si bil v malem zvest, imej oblast čez deset mest.“ [2])

Te palače in té hiše so tako svetle, da se vse skozi vidi. Zató govorí visoko učeni Skot, da se svetniki obiskujejo, ogledujejo prebivališča ter skupej občudujejo dela Božje vsegamogočnosti, in ga hvalijo zastran njegove Božje modrosti.

Oj duša moja! in ti ne boš želela, videti ta nebeška mesta, in vedno v njih prebivati? Kako je veselo, ogledovati lepo krasno mesto; in mnogo ljudí je, ki so zmerom okoli po svetu samo za tó, da ogledujejo tuja mesta. Ali kaj so vsa ta pozemeljska mesta proti nebeškim? O, ko bi

[1]) Skriv. Razod. 21, 15. [2]) Luk. 19, 17.

en sam trenutek pogledal v eno nebeško mesto, kaj bi ti tu zagledal! Gotovo, zavpil bi z Davidom: „Kako ljuba so mi tvoja prebivališča, Gospod vojsknih trum! Moja duša hrepení in koperní po lopah Gospodovih. Moje serce in moje meso se veselí v živem Bogu. Blagor jim, kteri prebivajo v tvoji hiši, o Gospod! vekomaj te bodo hvalili. Zakaj boljši je en dan v tvojih lopah, ko tisoč tu na svetu.“ [1]) Poglej, moja duša! kako zamaknjen je David, ko premišljuje nebeški Jeruzalem. Premišljuj tudi ti večkrat to nebeško mesto, in vse posvetno se ti bo gnjusilo. „Kakó se mi zemlja gnjusi, kedar ogledujem nebo!“ govoril je sveti mašnik Ignacij.

4. Premišljuj, da je nebó tudi dokaj prijeten kraj (da po človeško govorimo), poln gor in gričev, lepih ravnin, dreves, in sadja, kakor je bil nekdaj raj, v kterem sta prebivala Adam in Eva. Zakaj nezmerno velika nebesa nimajo samo omenjenih mest, ampak tu je pravi raj; ravno tako, kakor kralji in cesarji imajo zraven svojih slavnih poslopij tudi umetno napravljene verte, gaje, sadovnike, senožeti in polja, da se v poletnem času imajo kje razveseljevati. Tako beremo od kralja Asvera, da je imel sprelep sadni vert, v kterem je svojim uradnikom veliko gostijo napravil. [2]) Ravno tako utegnejo biti, kakor mislijo neki učeni možjé, tudi v nebesih razni prijazni kraji, postavim: verti, travniki, hoste za sprehajanje, potoki, reke, cvetlice in rastline itd., rečí, ki morejo človeškemu očesu dobro déti. Saj bo Bog po sodnjem dnevi zveličane z dušo in s telesom v nebesa k sebi vzel. Naša spremenjena telesa bodo imela vse svoje petére občutke, tedaj bodo tudi vsi občutki telesa pač imeli česar vživati.

To se da posneti tudi iz svetega pisma, ker sveti Janez od nebes takó-le govorí: „In angelj mi je pokazal reko žive vode, svetlo kakor kristal, ktera je tekla od sedeža Božjega in Jagnjetovega. V sredi njegovih ulic in na obéh straneh je bilo drevo življenja, ktero rodí dvanajsteri sad, vsak mesec daje svoj sad; in listje drevesa je bilo v zdravje naro-

[1]) Ps. 83, 2—11. [2]) Est. 1, 5.

dom.“ [1]) Tukaj moremo deržati se pravila, ktero nam daje sveti Avguštin, ki pravi: „Besede svetega pisma imamo prosto po čerki razumevati, kedar taka razlaga ni nasprotna učenju svete katoliške cerkve, ne nravnosti, ne zdravi pameti.“ Ker tedaj, kar zadeva ravno kar omenjene besede svetega pisma, lehko po čerki razlagamo besede skrivnega razodenja od nebes, ker tako razlaganje ni ne nauku katoliške cerkve, ne nravnosti, ne pameti nasprotno: tedaj ne vém, zakaj ne bi verjeli, da je v nebesih zares reka, ki teče po vseh ulicah mesta Božjega, in skoz cela nebesa, in da na obéh straném reke drevesa rastejo, ki imajo tako listje, da ako bi en sam tak list na to zemljo doli padel, mogli bi ž njim ozdraviti vsako bolezen. Zakaj ne bi tedaj s svetim Avguštinom, s svetim Anzelmom in z mnogo drugimi verjeli, da je v nebesih zares reka, da so gori zares drevesa, zares sadje, zares cvetlice, tako da človek po vseh svojih občutkih, po vidu, sluhu, vonji, okusu in čutji veselje vživa?

Čez to imamo pa tudi razodenj, da so v nebesih verti in cvetlice, tako postavim, od svete Doroteje, da je Teofilu po angelju iz nebeškega verta poslala košek poln cvetlic in sadja, rožic in jabelk, in to meseca svečana. Ko je Teofil ta nebeški dar prejel, postal je koj drug človek, dal se je kerstiti, in je kot mučenik za Jezusovo vero umerl. Tako beremo tudi od svetega Didaka, ki je bil malo pred svojo smertjo zamaknjen, in ko se je zopet zavedel, je na glas zavpil: „Oj, kake cvetlice so v nebesih! oj, kake cvetlice so v nebesih!“ Na zadnje beremo več takih zgodeb, da so bili nekteri v nebesa zamaknjeni, ki so potem pravili, da so tam videli lepe travnike, verte in cvetlice, zlate, sreberne in iz drazega kamenja, in so bile vendar tako mehke, da se je dalo prav mehko ná-njih sedeti. Té nebeške cvetlice pa ne venejo, kakor naše cvetlice na zemlji, in so neprimerljivo draže in lepše, ljubeznjiviše, bolj duhteče, in ne ospó se na veke; zakaj naše pozemeljske cvetlice so le podoba nebeških, kakor je vse, kar ima zemlja lepega in dobrega, le senca tega, kar je v nebesih.

[1]) Skr. Razod. 22, 1—2.

Sedaj pomisli, kakó se bodo svetniki veselili, kedar bodo v teh nebeških cvetličnih vertih se sprehajali in okoli hodili po nebeških travnikih, poljih in ravninah, ter vse te lepe cvetlice in vsakoverstne rastline ogledovali! Oj, kako veselje bodo vživale njihove očí, in vonj! Gotovo, ako bi človek na tem svetu eno samo teh nebeških cvetlic dobil, godilo bi se mu, kakor Teofilu: vsa posvetna lepota bi se mu ognjusila, in njegovo serce bi ljubezni zagorelo po nebeški lepoti. — Premišljuj tedaj pogostoma nebesa, obračaj očí in dušo tje gori in obujaj tako-le

Želje po nebeški domovini.

Hvaljen bodi Jezus Kristus na veke! O Bog mojega serca! kako lepo in krasno si vstvaril nebeško mesto Jeruzalem! Blagor njim, o Gospod! ki prebivajo v Tvoji hiši, v Tvojem mestu, v Tvoji ljubi deželi, v nebesih; zakaj oni Te bodo vekomaj hvalili. O, kaj bodo tam očí gledale, ušesa poslušala, vsi občutki vživali! Ti pa, o Gospod! napajal je boš s potokom vsakoverstnega veselja in sladkosti, in razveseljeval je vedno s pogledom Tvojega Božjega bistva. Blagor njim, ki stojé vedno pred Tvojim Božjim tronom, in vedno poslušajo modrost nebeškega Salomona Jezusa Kristusa. Nobeno okó ni videlo, nobeno uho ni slišalo, in čutilo ni serce nobenega človeka velike radosti, ki jo je Bog pripravil svojim prijateljen, kteri ga ljubijo in se njega bojé. Daj mi, o Gospod! že tu na svetu le po nebesih hrepeneti, pregrešno posvetno veselje zaničevati in zvesto spolnovati Tvojo sveto voljo, dokler živim. Potlej pa le pridi, oj dobrotljivi Bog! razbij spone tega pozemeljskega življenja in daj mi priti k Tebi, ki si moje edino zveličanje, da Te tamkaj vekomaj gledam, ljubim, hvalim in vživam. Amen.

Tretje poglavje.

Kristus je Gospod čez vse angelje.

Pervi odstavek.

Vstvarjenje angeljev. Kakošni so angelji.

Bere se ta odstavek na angeljsko nedeljo.
„Molite ga vsi njegovi angelji.“ (Ps. 96, 7.)

1. Premišljuj, kaki so angelji.

Noben človek si še misliti ne more, kako plemenita in izverstna je angeljska natora. Angelji nimajo teles, kakor mi; oni so zgolj duhovi ravno tako, kakor je naša duša čist duh. Njihova modrost, svetloba, lepota, moč, slava in veličastvo presega človeški um; Bog sam pozna najbolje to svojo najimenitnišo stvar. Njih um je tak, da umejo brez vsega truda vse natorne rečí, ki so na svetu. Oni spoznavajo popolnoma natoro in lastnost vseh zvezd, vsacega človeka, vseh živali, vseh drazih kamenov in vseh zelišč; ako bi tedaj Bog kteremu angelju ukazal, da naj bolnega človeka z natornim zdravilom ozdravi, on ne bi se dolgo pomišljal, kaka je bolezen, ali ktera zelišča treba vzeti, ker bi to v enem trenutku spoznal. Vsled svoje popolne modrosti vedó angelji tudi vse prihodnje rečí, ki se dajo spoznati iz gotovih natornih vzrokov, postavim: kakšno bo vreme, bode li dobra ali slaba letina; kdaj utegne ta ali uni človek umreti; kdaj utegne človek oboleti, in kakšna bolezen ima mu priti, in več enakih rečí. Kar pa ima priti v prihodnje po posebni Božji naredbi, ali kar je odvisno od proste volje človekove, tega ne morejo spoznati, ako jim Bog ne razodene.

2. Premišljuj silno veliko moč in število angeljev.

Moč angeljev presega vso natorno moč. Ni ga jekla ali železa, da bi ga angelj ne zlomil; ni ga gradú ali stolpa, da bi ga angelj ne prekucnil; ni je vojske, da bi je angelj na en mah ne pobil. Takó močni so angelji, da en sam izmed njih lehko ves svet oberne. Tudi neizrečeno hitro, v enem trenutku, pridejo, kamor hočejo, in nič jih ne more ustavljati. Ni ga stolpa, ni ga zidú, ni tako dobro zakle-

njenih vrat, da ne bi angelj skozi mogel. Angeljem se ne moreš skriti. Oni vidijo in spoznavajo najskrivniše misli v tvojem sercu. Ko vse to premišljuješ, hvali vsegamogočnost Božjo, da je tako imenitne stvarí vstvaril.

Število angeljev je skoraj neskončno in neverjetno, kakor priča sveto pismo, ki govorí vselej od mnogo sto tisoč duhov, kedar omenja angelje. Takó govori sveti Janez v svojem skrivnem razodenji: „Videl sem in slišal glas veliko angeljev okrog sedeža, in žival, in starašin; in njih število je bilo tisočkrat tisoč.“ [1]) In Kristus je rekel Petru: „Ali meniš, da ne morem prositi Očeta, in bi mi poslal več ko dvanajst legijonov angeljev?“ [2]) Dvanajst legijonov pa jih je dva in sedemdetet tisoč angeljev. Tako govorí tudi prerok Daniel: „Tisočkrat tisoč mu jih je streglo, in deset tisočkrat sto tisoč jih je stalo okoli njega.“ [3]) Iz vsega tega vidimo, da je število angeljev neizrečeno veliko, in da jih je več, kakor jih moremo šteti. [4]) Zató pravi sveti Bernardin, da je več angeljev, ko zvezd na obnebji, več ko ljudí na zemlji, več ko tičev v zraku, več ko rib v vodi, več ko peska v morji. Tako je govorila tudi Mati Božja sveti Brigiti: „Ako šteješ vse ljudí, od Adama noter do poslednjega človeka, ki bo rojen na zemlji, dobilo bi se vendar več ko po deset angeljev za vsacega človeka.“ Vedi pa, da Mati Božja ni govorila od vseh angeljev, ampak samo od angeljev varhov, ki so, kakor sploh učé bogoslovci, iz najniže verste angeljev. Učeniki pa učijo, da versta arhangeljev nižo versto angeljev na številu tako presega, kakor presegajo angelji na številu nas ljudí; tako tedaj, ako bi se lehko dalo deset angeljev varhov vsakemu človeku, dalo bi se mu lehko sto arhangeljev, tisoč knezov, deset tisoč oblasti, sto tisoč močí, deset sto tisoč gospodstev, deset milijonov sedežev, sto milijonov kerubov, in tisoč milijonov serafinov. O véliki Bog Sabaot, Gospod vojsknih trum! Kdo ne bo stermel nad tem? kdo se tebe ne bo bal? kdo more si le samo misliti tako neskončno število?

3. Premišljuj izverstnost angeljev.

Sveti Tomaž Akvinski pravi, da si nista dva angelja enaka, ampak kakor orel je več ko vrana, lev več ko konj itd.,

[1]) Skriv. razod. 5, 11. [2]) Mat. 26, 53. [3]) Dan. 7, 10. [4]) Job. 25, 3.

tako presega angelj angelja s svojo natoro, umom, plemenitostjo, lepoto, veličastvom in svetostjo. Ako je že najmanjši angelj neprimerljivo boljši, umniši, močnejši, lepši in prijazniši, ko je najpopolniši človek na celem svetu; kako mora biti drugi nižih angeljev častitljiv, ki najmanjšega tolikanj presega, kolikor najmanjši angelj človeka! Kako mora na dalje lep biti tretji angelj, ki druzega zopet tolikanj presega! Kakošen mora biti še le četerti, peti, šesti itd.! In kakó neizrečeno častitljiv mora po tem takem biti najviši angelj, kteri je tolikerim sto tisoč angeljem predpostavljen! Kakošen mora biti na dalje najniži arhangelj, kteri najvišega angelja zopet tolikanj presega! Kakošen je na to najniži izmed knezov, ki je toliko boljši ko najviši arhangelj! Kakošen naposled mora biti najviši seraf, kteri je izverstniši in vrednіši, ko toliko tisoč milijonov angeljev, arhangeljev, knezov itd.! Oj, kako veselje bo, videti toliko tisoč angeljev na vseh stopnjah veličastva, in ž njimi vred moliti in častiti Gospoda in kralja vseh angeljev!

4. *Premišljuj, kako je Bog sklenil, Kristusu, svojemu ljubemu Sinu, kot včlovečenemu Bogu in kralju vseh angeljev, in pa prečisti Devici Mariji, njegovi materi, še veliko veče prednosti podeliti.*

Povzdigni zdaj enmalo više svoje misli, in reci sam pri sebi: Če je najviši seraf skoraj neskončno popolen, oj, kako lepa, ljubeznjiva in plemenita, kako sveta in izverstna mora biti Mati Božja, ktera najvišega serafa takó presega, kakor solnčna svetloba presega svetlobo navadne sveče! Vse zaklade milosti namreč in bogastva, ki je ima najviši seraf, in ki je imajo vse angeljske verste skup, vse ima Mati Božja sama, in še toliko čez, kolikor je veče morje mimo malega vira: „Lepa si, prijateljica moja, ljubeznjiva in zala, kakor Jeruzalem.“ [1]) O ti moj Bog! kakó lepa, bogata, plemenita, častitljiva mora biti vendar ljuba Mati Božja, ki ima ona sama vso lepoto nebeškega Jeruzalema, in poseda ona sama vse neskončne zaklade nebeškega bogastva v sebi! O Bog! dodeli mi to milost, da jo bom enkrat v njeni nebeški časti videti in častiti mogel vekomaj. Amen.

[1]) Vis. pes. 6, 3.

Na dalje povzdigni se še više s svojimi mislimi in prevdarjaj, kako izversten mora biti pa Jezus Kristus. Zakaj vse popolnosti Matere Božje, primerjane popolnostim Kristusove človeške natore, so komej to, kar je lešnik proti celi zemlji, in še manj. Zakaj človeška natora Kristusova ima vsa bogastva milosti [1]), ki jih imajo vsi angelji, vsi svetniki z Materjo Božjo vred, in še neskončno več. O Bog! kakó plemenita, kakó častitljiva in mogočna mora biti pač ta človeška natora Kristusova! O kakó neprecenjena bogastva milosti in slave poseda kralj časti in Gospod vseh angeljev! O prečastitljivi Jezus! stori me vendar vrednega, gledati Tebe v Tvojem veličastvu, in hvaliti in častiti Te z vsemi Tvojimi angelji. Amen.

5. Poslednjič povzdigni svoje misli čez vse, kar je vstvarjeno, in pogrezni se v brezden neskončnega Božestva, premišljevaje, kakó popolno bitje je Bog.

Božja natora Kristusova presega popolnost njegove človeške natore veliko bolj, ko presega neizmerno obnebje majhen kolobarec. Vsa bogastva in izverstnosti, ki jih imajo angelji in svetniki, ki jih imata Marija in človeška natora Kristusova, vse to ima Njegova Božja natora sama; in vsi zakladi Kristusove človeške natore in Njegovih svetnikov so v primeri z zakladi Božje natore neskončno manj, ko je majčken prašec v primeri z nebom in z zemljo. Dà, vse té milosti in bogastva, s kterimi so stvarí obdarjene, ne morejo se nikakor primerjati Božjim popolnostim; ker Bog, ki jim je vse te darove dal, ima še neskončno več darov in popolnosti v sebi: „Glej narodi so kakor kaplja na vedru pred Njim,“ [2]) in še manj. O neskončni Bog! o neskončno bitje! Kdo ne bi stermel, premišljevaje Tvoje veličastvo? Človeški um si more le dokaj nepopolno vse to domišljati, in je prisiljen, s svetim Pavlom zavpiti: „O globočina bogastva, modrosti in znanja Božjega!“ [3]) Kako nezapopadljivo je Njegovo veličastvo, kako častitljiva Njegova vsegamogočnost! Bogaboječi kristijan! želiš li večno vživati toliko dobroto, in vedno gledati táko neskončno lepoto: prizadevaj

[1]) Kol. 1, 19. [2]) Iza. 40, 15. [3]) Rim. 11, 33.

si na vso moč, da jo zadobiš. Prosi vse angelje in svetnike, da ti pomagajo, da zá-te prosijo in te razsvetljujejo, da po njihovem zgledu ubogaš Boga, Njegove zapovedi deržiš, in si takó zadobiš to neskončno dobroto!

Prošnja k svetim angeljem.

Hvaljen bodi Jezus Kristus v in po vseh svetih angeljih na veke! Hvalite Gospoda, vi vsi Njegovi angelji! hvalite nebeškega kralja, častitljivi nebeški knezi, sveti Mihael, Gabriel, Rafael, vi serafini in kerubini, sedeži, gospodstva, knežije, oblasti, močí, arhangelji in neštevilni angelji, v devet verst razdeljeni! Vi vsi ste služabni duhovni našega Gospoda Jezusa Kristusa, in vedno gledate obličje Očeta, ki je v nebesih. Hvalite tedaj in prosite za nas najvišega, trojnega Boga, da bomo po vašem zgledu Njegovo Božjo voljo zvesto spolnovali, proti luciferju, njegovemu napuhu in vsem hudobijam hrabro se vojskovali, na zadnje zmagali, in potem nebeško hvalno in zahvalno pesem z vami vred vekomaj prepevali Jezusu Kristusu, Gospodu našemu, ki nam daje milost in zmago. Amen.

Drugi odstavek.

Padec napuhnjenih in slavna zmaga ponižnih angeljev.

Bere naj se na god in praznik svetega Mihaela, da se obvaruješ napuha in zadobiš pravo ponižnost.

„Doli je bil pahnjen tisti veliki drakon, stara kača, ki se jej pravi hudič in satan, kteri zapeljuje ljudí. — Zdaj se je pokazalo veličanje in moč in kraljestvo našega Boga in oblast njegovega Maziljenca.“ (Skriv. razod. 12, 9. 10.)

1. Premišljuj zapoved, ki jo je dal Bog vsem angeljem koj potem, ko so bili vstvarjeni.

Učeni bogoslovci učijo, da so bili vsi angelji koj po vstvarjenji dokaj srečni, bili so v svoji natorni slavi, imeli

so namreč vse, kar se je spodobilo njih angeljski natori in kar so si želeti mogli. Imeli so pa tudi upanje in vero, da zadobé še čeznatorno slavo, ki obstaja v Božji milosti in zveličanji, posebno pa v popolnem gledanji Božjega obličja. Té čeznatorne slave pa še niso imeli, in tudi svojo natorno slavo so imeli si še le zaslužiti z vajo ponižne in pokorne ljubezni ali spoznanja Božjega. Zató jim je Bog prosto voljo dal, da bi prostovoljno storili, kar bi hoteli. Bog jim je dal na prosto voljo, hočejo ga li za svojega Boga in Gospoda spoznati, služiti mu, ubogati ga in v vsem podvreči se njegovim določbam in naredbam, posebno kar zadeva Kristusa in njegovo Mater Marijo, v vsi ponižnosti, ali ne. Ako bi to storili in se ponižali, hotel jim je njihovo dobro voljo uterditi s svojo milostjo, da ne bi vekomaj več grešili, in tudi ne zgubili več svojega zveličanja; bi li pa tega storiti ne hoteli, hotel je vekomaj je zapoditi izpred svojega obličja, in izgnati iz Kristusovega kraljestva. [1]) Dana je bila vsem Božja zapoved: „Vi vsi njegovi angelji, molite ga, bodite njegovi služabni duhovi, v strežbo tistim, kteri bodo delež zveličanja prejeli.“ [2])

Kdo ne bi mislil, da bodo angelji na videz tako lehko zapoved spolnili? In vendar se je zgodilo, kar ne bi si bil mislil noben človek. Ko je namreč lucifer, najviši vseh angeljev slišal, da se mora ponižati pred Bogom in njegovim Sinom in na vekomaj podložen biti; pogledal je na svojo lastno lepoto in veliko vrednost, in si je mislil: Ali bom jaz, tako velik nebeški knez, takó plemenit in povišan, drugemu služil in mu podložen? Naka, to bi bilo zoper mojo čast in zoper mojo veljavo. Tega nikoli ne storim. Te misli svojega serca je lucifer vsem drugim angeljem razodel in skušal je pregovoriti, naj bi se Bogu ne podvergli. Veliko jih je bilo, da so ga poslušali, veči del pa so se mu zoper postavili.

2. Premišljuj veliko hudobnost in nehvaležnost napuhnjenih angeljev.

Bog jim je dal veliko čast in neštevilno dobrot; On je angelje po svojem Sinu vstvaril tako popolne, takó izverstne,

[1]) Razod. sv. Brigite. [2]) Ps. 96, 7. Hebr. 1, 14.

in za vse to ni nič druzega od njih zahteval, kakor da naj spoznajo Njega za svojega Boga in Gospoda: oni pa tega storiti niso hoteli, niso hoteli mu pokorni biti. Ali ni to velika nehvaležnost in neizrečena hudobnost? Ali poglej, ravno to, kar so storili angelji, tudi človek večkrat dela. Bog nas je vstvaril, milosti in dobrot nam je veliko skazal; še več, tudi odrešil nas je s svojim britkim terpljenjem: in za vse to ne zahteva nič druzega, kakor da to ponižno in hvaležno spoznamo in njegove zapovedi deržimo; vendar pa mnogokrat delamo ravno nasprotno, in prelomljujemo svojevoljno njegove svete zapovedi, in posnemamo luciferja.

Lucifer s svojimi angelji ni bil še s tem zadovoljen, da se ni hotel Bogu podvreči; on je spoznal neskončno popolnost Božjo, in ko je dobro videl, da je Bog viši in izverstniši, ko on, zbudila se je v njem zavist proti Bogu in ošabna želja, biti čez Kristusa. To se lehko vidi iz razodenja svete Brigite, kjer Kristus tako-le hudobnemu angelju govorí: „Povej mi, kaj si takrat mislil, ko si grešil?“ Hudič mu je odgovoril: „Videl sem v tebi tri reči: Pervič sem videl, da je tvoja čast in vrednost čez vse; zató sem sam na svojo čast mislil, in sklenil, ne le tebi enak biti, ampak še veči ko si Ti. V drugič sem videl, da si Ti močneji, kakor vse; zato sem hotel jaz biti še močneji, ko Ti. V tretjič sem spoznal, kaj ima v prihodnje biti; in ker je tvoja slava in veljava večna, bil sem Ti zavidljiv, in mislil sem si, da rad terpim kar si bodi, samo da bi mogel Tebe premagati. Na take misli sem prišel, in zató sem pahnjen v pekel.“

Iz teh hudičevih besed lehko spoznamo njegovo čezmerno hudobnost; on ni hotel samo Bogu enak biti, ampak je hotel biti tudi več, ko Bog, hotel je rad vse muke terpeti, da bi le Bog bil ponižan. O vražja, strašna zavist! In toliko ljudí posnema tega ošabnega in zavidnega luciferja, in ne morejo terpeti, da imajo drugi, česar oni sami nimajo, ali pa da se drugim bolje godí ko njim. Ker ga posnemajo v hudobnosti, zato bodo tudi ž njim svojo kazen terpeli, in vekomaj ž njim ponižani.

3. Premišljuj slavno zmago ponižnih angeljev.

Veči del angeljev so se luciferju nasproti postavili. Ko

so namreč spoznali voljo Božjo in Njegov sklep, so se ponižno podvergli, Kristusa molili, in njegovo prihodnjo Mater častili, ter se ponudili, Njemu in Njej služiti; in zavoljo Njega so se ponudili, da hočejo služiti tudi vsemu človeškemu rodu, in da hočejo biti služabni duhovi Kristusa Gospoda svojega. Takó so ponižni angelji bojevali se zoper ošabne angelje s podložnostjo, pohlevnostjo in ponižnostjo, in so se vojskovali za Božjo čast, kar sveti Janez tako-le popisuje: „Vstal je velik boj v nebesih. Mihael in njegovi angelji so se bojevali z drakonom; in drakon se je bojeval in njegovi angelji. In niso premagali, in njih mesto se tudi ni več našlo v nebesih.“ [1]) Drakon je lucifer, ki je bil poprej največi in najlepši angelj, pa po napuhu in zavisti postal je drakon ali najhudobniši in najgerši vseh hudičev.

Ker lucifer s svojimi angelji ni hotel ne nebes zapustiti, ne pokoren biti Božji obsodbi in besedi; zató se je zoper njega vzdignil sveti Mihael in na glas vpil v nebesih: „Kdo je tak, kakor Bog?“ reči je hotel: „Kje so tisti, kteri hočejo biti Bogu enaki? Jaz hočem zoper nje se vzdigniti, in hočem braniti čast svojega Stvarnika in Kristusa, Njegovega Maziljenca. Tedaj vi angelji vsi, kteri Boga spoznavate za svojega Gospoda, zberite se okoli mene, in bojujte se z menoj vred, da maščujemo nečast, ki jo ošabni angelji delajo našemu stvarniku, Gospodu in Bogu.“ Tedaj so povstali dobri angelji zoper hudobne, in s Kristusovo močjó opasani so je na zadnje vergli iz nebes. „In doli je bil pahnjen, govorí sveti Janez, tisti veliki drakon, stara kača, ki se jej pravi hudič, in satan, kteri zapeljuje ves svet; doli je bil pahnjen na zemljo, in njegovi angelji so bili ž njim verženi. In drakon je potegnil s svojim repom tretji del zvezd za seboj;“ [2]) kar učeni takó razlagajo, da je lucifer tretji del angeljev zapeljal, ki so bili tedaj ž njim vred iz nebes pahnjeni.

4. Premišljuj Božjo sodbo in njegovo pravičnost. Bog ni dovolil ošabnim angeljem časa za pokoro, ampak jih je koj obsodil in iz nebes vergel. Pomisli enmalo, kakó je bilo to strašno, ko je bilo toliko tisoč in tisoč an-

[1]) Skriv. razod. 12, 7. 8. [2]) Skriv. razod. 12, 9. 4.

geljev iz visocih nebes verženih. Naslednje Jezusove besede, s kterimi uči, kakó On z našim odrešenjem hudobnim duhovom oblast jemlje, umejo se lehko tudi od njih pregnanja iz nebes: „Videl sem satana kakor blisk z neba padati,“ [1]) kakor da bi bil rekel: Takó je bilo strašno videti, kedar so zaverženi angelji z neba padali, kakor da bi bila strašna nevihta in silno germenje v zraku, kakor da bi bilo celo nebo v ognji. Slišati je bilo strahovito germenje, pokanje, šumenje, veršenje, tuljenje, stokanje in vpitje. Tu so spoznali, ali prepozno, hudobni duhovi svojo zmoto, in so objokovali svojo ošabno neumnost in svoj brezpametni napuh: Oj gorjé nam! so vpili, kaj smo storili! oh, takó smo svojevoljno padli v to nesrečo! Hoteli smo biti Bogu enaki, in zdaj še sebi več enaki nismo. Zavidali smo čast Bogu, zdaj pa smo še sami svojo čast zgubili, smo polni sramote, in vse stvarí bodo vesele naše sramote. Takó toževaje so zaverženi duhovi ko blisk z nebes na zemljo padali, in skozi zemljo do peklenskega brezdna. Nekteri bogoslovci pravijo, da je bil še le zdaj pekel vstvarjen, ko so angelji grešili in bili iz nebes pahnjeni. Začeli so tedaj goreti hudiči v peklenskem ognji, in bodo vekomaj goreli.

Ko so videli hudiči, da so v temnem, smerdečem, ognjenem, prestrašnem kraji, oh! kaj so tu mislili, ali govorili? Začeli so namreč goreti v čeznatornem ognji, ki nikoli ne ugasne, in terpeti neizrekljive muke. Oni, ki so bili poprej najlepši angelji, postali so najgerši hudiči. Oj greh, kakó veliko zlo si ti, koliko škode vzrokuješ! Ti storiš iz lepih angeljev ostudne hudiče! Kdo ne bi te iz serca sovražil? Kdo ne bi rajši stokrat umerl, ko en sam smertni greh storil? Pač je bolje tisočkrat umreti, ko v peklu vekomaj goreti.

Takó leží tedaj Bogu nezvesti lucifer vklenjen v peklenskem brezdnu, kakor priča skrivno razodenje svetega Janeza: „Videl sem angelja z neba iti, kteri je imel ključ brezdna in velike spone v svoji roki. In je zgrabil drakona, staro kačo, ktera je hudič in satan, in ga je zvezal,

[1]) Luk. 10, 18.

in ga je vergel v brezden.“ [1]) Takó je ošabni drakon dobil svoje zasluženo plačilo, ker je hotel poprej biti najviši čez Boga in zoper Boga, in hotel je biti on gospodar; zdaj je v najglobokejem kraji, najdalje od Boga. Vendar pa niso bili vsi hudiči z luciferjem v pekel pahnjeni, ampak, kakor se zdi, samo imenitniši; vsi drugi so na tem svetu, in so v zraku in na druzih krajih; ker nas vedno zalezujejo in skušajo, kakor priča sveti Peter, ko pravi: „Hudič hodi kakor rujoveč lev okoli, in išče, kogar bi požerl.“ [2]) Takó so tedaj tačas samo tisti hudiči v peklu, ki so bili z luciferjem vred v pekel pahnjeni, in pa tisti, ki so iz obsedenih pregnani v pekel. To posnamemo iz evangelja, kjer piše sveti Lukež tako-le: „In hudiči so Jezusa prosili, da bi jim ne zapovedal v brezden iti, temveč da bi jim pustil, v čredo prešičev iti.“ [3]) Kajti hudiči so rajši na tem svetu, kakor v peklu, akoravno nosijo vedno s seboj svoj pekel.

Pomisli tedaj, o bogaboječi kristjan! kako je Bog oster in pravičen, ki je zavoljo enega samega greha take lepe angelje v peklenski brezden vergel, in jim noče nikoli milosti skaztai. Boj se tedaj, revni grešnik! boj se jeze Božje, tresi se pred njegovo ostro pravico: „Ker, ako Bog tudi angeljem, ki so grešili, ni zanesel, temveč jih je s peklenskimi vervmi v brezden potegnil, da terpé,“ [4]) misliš li, da bo tebi zanesel, ki grešiš večkrat iz same hudobnosti, tudi ko nisi skušan, in ne en samkrat kakor hudobni angelji, ampak vsak dan, vsako uro in morebiti še večkrat?

Molitev k Bogu.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, Gospod in kralj vseh angeljev na veke! O Bog! pravičen si, in Tvoje sodbe so primerne in pravične; jaz spoznam, da sem mnogo tisočkrat iz same hudobnosti te razžalil, in pekel zaslužil bolj, ko hudobni duhovi. Ali glej, jaz nočem terdovraten ostati v hudobnosti, kakor peklenski duhovi, ampak ponižujem se pred Teboj, ki si moj

[1]) Skr. razod. 20, 1—3. [2]) 1. Pet. 5, 8. [3]) Luk. 8, 31. 32. [4]) 2. Pet. 2, 4.

Bog, in skesano te prosim, da se me usmiliš in mi odpustiš. Bodi tedaj meni ubogemu grešniku milostiv! Odreši in varuj me vseh grehov, posebno terdovratne nespokornosti in večnega peklenskega terpljenja, po Kristusu Gospodu našem. Amen.

K svetemu Mihaelu.

O sveti arhangelj Mihael! vojvoda nebeških vojskinih trum! kteri si s svojimi angelji po Kristusovi milosti tako slavno ošabne duhove premagal; pridi, prosim Te, s svojimi svetimi angelji kristijanom, in celi cerkvi Božji, ki se tu vojskuje, na pomoč, o varuj in reši nas slabotne in grešne vseh hudičevih napadov v življenji, po Jezusu Kristusu Gospodu našem, kteremu Ti z vsemi angelji večno zahvalno in zmagavno pesem prepevaš. Amen.

Četerto poglavje.

Kristus Odrešenik človeškemu rodu obljubljen.

Pervi odstavek.

Stvarjenje pervega človeka.

Za nedeljo septuagezimo.

„Bog je vstvaril človeka po svoji podobi.“ 1. Mojz. 1, 27.

1. Premišljuj, kakó je Bog pervega človeka vstvaril.

Sveto pismo pravi: Naredil je Bog človeka iz ila zemlje, in mu je vdihnil neumerlo dušo. V poprejšnih časih se je mislilo, da ni vstvaril Bog človeka v raji, ampak tam, kjer stojí mesto Hebron, osem debelih ur od Jeruzalema. Pri mestu Hebron namreč, en streljaj od mesta proti solnčnemu zahodu, sredi lepih, rodovitnih vinogradov, stojí še precej velika njiva, ktero star zid obdaja in se „ager Damasci“

to je, „Damascenska njiva“ imenuje. Ta njiva ima popolnoma rudečo ilasto perst, ki je tako mehka in vlečljiva, da se iz nje dela, kakor iz voska, kar koli se hoče. Vsem romarjem kažejo to njivo in terdijo, da je bil Adam vstvarjen iz té zemlje. Zató ga je neki tudi Bog Adama imenoval, kar bi Latinec rufus rekel, Slovenec pa rudeč, ker je bil storjen iz té rudeče persti. *) Romarji jemljejo navadno té perstí in jo za spomin s seboj domú nesó. In ljudjé si pripovedajo, da ta njiva, akoravno toliko té persti romarji odnašajo, vendar vedno cela ostaja in se jej nič ne pozna, da bi jej bilo kaj zemlje odneseno. Je li to res, tedaj Adam ni bil vstvarjen iz kakoršne koli persti, ampak iz posebne, dobro dišeče, od Boga blagoslovljene zemlje. Sveto pismo govorí od vstvarjenja Adamovega tako-le: „Gospod Bog je naredil človeka iz ila zemlje, in je vdihnil v njegovo obličje duha življenja, in bil je človek živa stvar. Zasadil je pa Gospod Bog od začetka vert veselja, in je postavil va-nj človeka, kterega je bil naredil.“ [1]) Iz teh besed bi se dalo posneti, je li to res, kar smo tu gor povedali, da je Bog Adama z damascenske njive v zemeljski raj prestavil.

2. Premišljuj, s kakimi prednostmi je Bog človeka vstvaril.

Med vsemi stvarmi na zemlji ni vstvarila vsegamogočnost Božja nobene stvarí, da bi bila bolj občudovanja vredna, bolj umetna in bolj plemenita, kakor je človek. Teló in duša sta pri človeku tako izverstna, da se ne more dovolj čuditi vsegamogočnosti Božji, kdor ju prav premišljuje in spozna. Od človeškega telesa pravijo učeni možjé, da ima čez tristo kostí, ktere so tako čudapolno vkup zložene in tako umetno sklenjene, da bi se telo razdjalo, ko bi se ena sama kost drugam postavila. To je prav dobro spoznal sveti kralj David, ko je rekel: „Vse moje kosti porekó: Gospod! kdo ti je enak?“ [2]) Menda je hotel reči: Gospod! ti si vse moje kosti tako prečudno vkup zložil, da ne bi bil takó storiti mogel noben človek, in noben angelj; zató

*) Adam se pravi tudi pozemeljski ali iz zemlje vstvarjeni.
[1]) 1. Mojz. 2, 7. 8. [2]) Ps. 34, 10.

oznanjajo in hvalijo one tvojo Božjo modrost in vsegamogočnost.

Ako pomislimo, kako prečudno želodec jedí kuha; kakó te prekuhane jedí jetra v kri spreminjajo; kakó kri po toliko sto žilah po celem životu se razliva; kako serce celemu životu potrebno gorkoto daje; kako pluča, mehu enako, serce neprenehoma hladijo; kako slezeno (vranica) vso nesnago iz kervi na-se vleče; kakó ostanki jedí, ki niso telesu za nobeno rabo, skoz čreva zopet iz života gredó, in da v kratkem povem, kakó je ves človeški život od znotraj tako prečudno vstvarjen, da je, rekel bi skor, majhen svet velikemu podoben; ako vse to dobro pomislimo, treba je, da stermímo nad Božjo vsegamogočnostjo in modrostjo. Nočem govoriti tu od peterih občutkov, ki so: vid, sluh, vonj, okus in čut, ki so tako čudapolno vstvarjeni, da jih modrijani po velikem tuhtanji le nekoliko umeti in razlagati morejo. Nočem tudi govoriti od dušnih močí, od domišljije, od spomina, od uma in volje; bi li hotel vse to tudi priprosto razlagati, vendar bi me morebiti komaj eden iz sto razumel. Omeniti hočem samo duše, in tu naj Kristus sam govorí od nje. On je namreč k neki pobožni duši, tako-le govoril: „Kolikanj duša presega teló, tega ne more nobena stvar zapopasti. Jaz sam spoznam, kolikanj izverstniša je duša, kakor telo, ker sem jaz oba vstvaril.“ Ker tedaj ne more noben človek na zemlji, noben svetnik z vso svojo pametjo popolnoma zapopasti, kako plemenita stvar je duša; pač mora biti ona nezapopadljivo izverstna in neprecenjena. Ni se tedaj čuditi, da Bog človeško dušo tako ljubi, da je za njeno zveličanje vse vstvaril in naredil, da Kristus, nebeški kupec, ima toliko željo po tem dragem biseru, [1]) da je hotel rajši sramotno smert storiti, kakor pustiti, da bi se duša pogubila.

O vsegamogočni Bog! kakó prečudna je tvoja umetnost in modrost pri vstvarjenji človeka! Kaj takega ne bi bil storiti mogel noben angelj v nebesih, in noben človek na zemlji ne more zapopasti, kako je bil človeški život narejen, in kako je bila vstvarjena njegova neumerljiva duša. Zató

[1]) Mat. 13, 45.

častim te in hvalim sto tisočkrat za vse močí moje duše in za vse kostí in ude, za vse žile, čutnice, dlake, potne luknjice in za vse kaplje kervi, ki so v mojem životu; in prosim te, dodéli mi, da vse močí svoje duše in vse ude svojega telesa obračam le k Tvoji službi, k Tvoji časti, in da te nikdar ž njimi ne žalim; ampak da svojo dušo, kakor Ti hočeš, ohranim za večno življenje. Amen.

3. Premišljuj, kako srečna sta bila Adam in Eva v raji.

Ko je bil Bog Adama v raj postavil, pokazal mu je vse njegovo bogastvo, vse, kar je raj dobrega in lepega imel, ter mu je vse to v last izročil, samo to je od njega hotel, naj se ne dotakne drevesa spoznanja in ne jé od njegovega sadú. Ako pa ne bi hotel ubogati in bi jedel od sadú tega drevesa, tedaj mora vedeti, da mu bo časno in večno umreti. Ravno to, kar je Bog Adamu obljubil in zažugal, obljubil je in zažugal tudi nam, to je, če Njegove svete zapovedi deržimo in se ogibljemo prepovedanega sadú ali grešne slasti, dal nam bo ne pozemeljski, temveč nebeški raj. Če pa prelomimo Njegove zapovedi, umreti nam je časno in večno. In vendar smo tako nespremišljeni, in prestopamo dostikrat Njegove svete zapovedi; tedaj se po pravici bojimo Božje kazni.

Ko je bil tedaj Adam na vertu veselja, ki mu pravimo raj ali paradiž, zahvalil se je ljubemu Bogu, da ga je takó plemenitega vstvaril, ter mu dal tako lep, rodoviten in krasen vert. Na to je Bog pripeljal pred njega vse živali, in mu je dal spoznati vse lastnosti teh živali, tako da mu je bilo mogoče, vsaki živali dati svoje pravo imé. Tako tedaj je dal vsem živalim svoja imena: „Kakor je Adam sleherno žival imenoval, takó jej je imé,“ [1]) pravi sveto pismo.

Na zadnje je storil Bog, da je Adam tako terdno zaspal, da ni nič čutil; in tu mu je vzel iz leve straní eno rebro (grod), naredí iz rebra (grodí) Evo, zbudí Adama iz tega terdnega spanja ali zamaknjenja, ter mu Evo pokaže, ali mu dopade. Gotovo je bila Eva lepa, ker jo je Bog sam naredil, in zató je ona Adamu tudi dokaj dopadla. Na to

[1]) 1. Mojz. 2, 19.

ju je Bog zavezal v sveti zakon, in jima svoj sveti blagoslov dal, da bi zemljo napolnila. [1]) Zdaj sta se oba po raji sprehajala, in z velikim veseljem vse ogledovala, kar jima je dobrotljivi Bog dal. Bila sta na duši in na telesu najsrečnejša človeka, ker sta imela vse, kar si je serce le poželeti moglo.

4. Premišljuj, kakošen je bil pozemeljski raj.

Sveto pismo nam popisuje raj kot vert veselja, v kterem je mnogo sadja raslo, brez vsega človeškega truda, in to sadje je bilo takó plemenito, da bi bil človek ostal vedno zdrav in živ. Potem pravi, da je bilo tudi drevó življenja sredi raja, čegar sad je imel to lastnost, da bi bil človek zmerom živel, ko bi bil tega sadú jedel. [2])

Da pa ne bi mislili, da imamo to razumeti od duhovnega raja, dostavlja sveto pismo, da so štiri velike reke iz raja tekle, ktere so zemljo na več delov delile in jej rodovitnost dajale. Pervi reki je imé Tison in Ganges, in teče skozi Indijo. Drugi reki je imé Gihon ali Nil, in teče skozi zamorsko deželo in Egipet. Tretji reki je imé Tiger, in teče skozi Asirijo in Armenijo. Četerti reki se pravi Evfrat, ki teče skozi Medijo in Perzijo. [3])

In ker je ta sprelepi raj izverstna podoba kristijanske cerkve, prečiste Device Marije in tudi nebeškega raja ali večnega kraljestva Kristusovega, zató poprašujejo učeni, ali se nahaja še zemeljski raj? Nekteri mislijo, da raj, ko je človek grešil, ni popolnoma zginil s poveršja zemlje, in da se še kje najti mora. Takó, pravijo oni, govorí tudi sveto pismo, in takó učé cerkveni učeniki, da sta bila Enoh in Elija v raj prenesena, kjer ostaneta do sodnjega dneva. [4]) Če sta ona v raji, kakor sveti Avguštin, sveti Tomaž Akvinski, in mnogo druzih po razločnih besedah svetega pisma učé mora pač raj še kje biti, ki ga je Bog zató vstvaril, in gotovo tudi vedno ohranil, da mi premišljevaje raj, v kterem sta Adam in Eva živela, po nebeškem raji hrepe-

---

[1]) 1. Mojz. 2, 23. 1, 28. [2]) 1. Mojz. 2, 9. [3]) 1. Mojz. 2, 10—14. [4]) Sir. 44, 16.

nimo.*) Zatorej pomisli, o kristijan! káko veselje bo še le v nebesih, ker je bilo v zemeljskem raji že takó radostno in veselo! V zemeljskem raji je bila vedna spomlad, kaj pa bo še le v nebeškem raji! O preljubeznjivi Bog! moja duša želí priti v nebeški raj, da tamkaj Tebe, vsegamogočnega Stvarnika, večno hvalim in častim. Amen.

5. Premišljuj, kje je bil zemeljski raj.

Veliko njih in dolgo so iskali zemeljskega raja na tem svetu ljudjé, in na vse strani prehodili zemljo, in mnogo potrošili, ali nobeden ni nič našel. Tako beremo, da so nekteri sultani ali kralji v Egiptu večkrat mnogo ljudi razpošiljali, da bi pozvedeli, kje je stal raj; in ker pismo pravi, da Gihon ali Nil, ki teče skozi Egipet, dohaja iz raja, zapovedali so svojim ljudém, naj po Nilu naprej gredó takó dolgo, da pridejo do izvirka reke. Takó so tedaj ti ljudjé, z denarjem in živežem na več let previdení, po Nilu gori vse preiskavali; ali vselej so domú se vernili, da niso nič našli. Akoravno so njih nekteri poltretje leto, drugi tudi tri leta bili iz dóma, vendar niso nič druzega vedeli povedati, ko so nazaj domú prišli, kakor to, da so s svojimi ladijami v Za-Indijo prišli, in našli takó strašne puščave, skoz ktere Nil teče, in takó strašno vročino, da jim je nemogoče bilo naprej iti. Zopet drugi so še dalje prišli, in našli takó strašno visoke gore, da ni mogel nobeden čez nje; in izpod skalovja teh gor je voda s tako strašnim bobnenjem ven silila, da je več njih oglušila. In ker jim je bilo nemogoče, pod gorami naprej voziti se v ladijah, bilo jim je nazaj verniti se, ter niso mogli najti še sledú ne kraja, kjer je stal raj.

Na zadnje hočemo tu še povedati, kaj Kircher, in pa Janez Montevilla, učen Anglež, od raja govorita. Ta anglež je skoro vso zemljo prehodil, in popisuje vse, kar je videl in doživel. Montevilla tedaj pravi tako-le: Kdor iz dežele duhovnika ali vélikega cesarja Janeza proti solnčnemu vzhodu gre, ta pride takó daleč naprej, da ne vé

*) Dan današnji že nobeden izmed učenih več ne terdi, da bi se dal zemeljski raj še kje na zemlji najti. Prevoditelj.

več, kaj bi počel. Od daleč zagleda takó velike, visoke in čudne gore, kakor se sicer na svetu zastonj iščejo. Na té gore ne more nobeden brez posebne pomoči Božje, ker so sterme kot zid, in ena sama pot je čez nje. Pod goro doli pa so globoke temne doline, kjer ni mogoče ločiti ne noči ne dneva; v teh dolinah je tudi mnogo divjih zverin, in ravno takó na gori, ktero le videti človeka strah prešine. In vendar pravijo, da so mnogoteri skušali priti na to goro, da pa jej nobeden ni mogel do verha. Zakaj eni so oglušeli, drugi oslepeli, zopet drugim se je zmešala pamet, ter so bili prisiljeni verniti se, nekteri pa se niso nikoli vernili.

Atanazij Kircher, imeniten pisatelj, pravi, da je bil zemeljski raj blizo Kaspiškega morja, kjer silno visoke skalnate gore obdajejo nek zeló rodoviten vert. Iz teh gor neki izvirate dve imenitni reki Tiger in Evfrat. Drugi dve reki pa, Fison in Gihon, izhajate neki tudi iz teh gor; po občnem potopu pa se je poveršje zemlje spremenilo, in té dve reki tečete pod zemljo tako naprej, da pridete še le daleč daleč od tam zopet verh zemlje. — Tako Kircher, čigar besedam je zavoljo njegove visoke učenosti tudi kaj vere dati. Ker pa zemeljski raj ni bil majhen, in je mejil z mnogimi drugimi deželami, tedaj je mogoče, da imajo prav tudi drugi učenjaki. *) Pa naj bo, kar koli; gotovo je to, da je bil zemeljski raj, in zató hočemo tudi Bogá hvaliti, in reči:

O Oče nebeški! pošlji nam svojo luč in svojo resnico, da nas sprejemate in pripeljete na Tvojo sveto goro, v nebeški sveti raj, da bomo Tebe z Jezusom, in po Jezusu, Tvojem Sinu, Gospodu našem, tam na veke hvalili in častili. Amen.

Drugi odstavek.

Od Adamovega greha.

Za nedeljo septuagezimo.

„Gospod Bog ga je pahnil iz verta veselja.“ (1. Mojz. 3, 23.)

1. Premišljuj nesrečni greh pervih naših staršev. V razodenji svete Brigite se bere to-le: „Ko je hudič videl,

*) Haneberg str. 18.

kakó Bog človeka rad ima, začel je iz zavisti tako-le si misliti: Glej, Bog je človeka vstvaril, in če mu bo človek pokoren, vzame ga Bog v nebesa namesti nas, ki smo takó nespremišljeno nebesa zgubili. Če pa jaz človeka zapeljem, tedaj ne bo mogel v nebesa priti. Tedaj je hudič v svoji zvijači pervega človeka skušal zapeljati.“ Satan se je skril pod podobo kače, od ktere pravi sveto pismo, da je bila bolj prekanjena, ko vse druge živali, in je s človeškim glasom Evi govorila: „Zakaj vama je Bog zapovedal, da nimata jesti od vsega drevja v raji?“ [1]) On je hotel reči, od drevesa spoznanja, ki je tako žlahtno drevo, ako bi od njegovega sadú jedla, odperle bi se vajine očí, in vse bi lehko vedela. To je bila pač lažnjiva beseda! Ako bi bila Eva zamašila svoja ušesa, in ne bi bila poslušala kače, gotovo ne bi bila prišla v toliko nesrečo. Iz tega úči se, o kristijan! kedar ti skušnjavec vdiha hudobne pregrešne misli, ali te k grehu skuša, ne poslušaj ga, ampak izbij si take hudobne misli koj iz glave. Ne posnemaj Eve, ktera je željno jabelka ogledovala, ampak zapri svoje očí, da ničemurnosti ne vidiš.

Potem ko je Eva kačo dolgo poslušala, in videla, da je sad očém lep, in dober in prijeten za jed, premagala jo je poželjivost, vzela je od sadú, in je jedla. Tako je storila smertni greh, in kar je še hujše, tudi svojega moža je zapeljala, da je tudi on od tega sadú pokušal in smertno grešil. Zakaj tako govorí sveto pismo: „In je dala svojemu možu, in je jedel,“ [2]) to je, od prepovedanega sadú. Oh, nesrečna nespamet! za en sam grižljej revnega jabelka zgubita svojo časno in večno srečo, in pahneta v veliko, strašno nesrečo sebe in ves človeški rod! O greh, ti si pač strupen sad! s pomočjó milosti Božje hočem te čertiti in ogibati se te. Amen.

2. Premišljuj, kakošen sad je to bil.

Nekteri izmed učenjakov mislijo, da prepovedani sad je bila figa; vendar pa je verjetniše občno sporočilo, da je bilo jabelko, kar se da tudi s tem dokazati, kar pripovedujejo od raznoverstnih jabelk v sveti deželi in druzih

[1]) 1. Mojz. 3, 1. [2]) 1. Mojz. 3, 6.

ondotnih krajih. Takó rastejo v Egiptu drevesa, kakoršnih pri nas ne poznamo. Drevo je gosto in ima majhene veje, listje mu poganja iz debla, kar en list nad drugim; to listje pa je takó veliko, da je en sam list petnajst čevljev dolg in širok dva, ali tudi dva in pol. Predno je bil popir iznajden, sušili so take liste in na-nje pisali. Na drevesu pa zorijo silno lepa, vkusna jabelka takó obilno, da jih je na enem samem reclju po petnajst, šestnajst in tudi več jabelk. Jabelka so eno ped dolga, rumena kakor žafrán, sladka kakor med, in mehka kakor sirovo maslo. Kristijani v tistih krajih pravijo, da je to tisti sad, kterega sta jedla Adam in Eva, zató jim pravijo kristijani in neverniki Adamova jabelka. Romarji, ki so bili v tistih deželah, pravijo tudi, da so taka jabelka jedli, in da so jih hoteli tudi s seboj domú prinesti; ali kedar je kdo iz dežele nese, ni mogoče jih dalje, kakor osem ali devet dni hraniti, ker so premehka. — Ti pa, o Gospod! dodéli nam, ubogim Adamovim otrokom, to milost, da greh, kot strupeno jabelko, čertimo, in se ga vedno ogibljemo. Amen.

3. Premišljuj, kako Adam in Eva nista hotela skesana spoznati svojega greha, ampak sta se še hotela izgovarjati.

Koj po storjenem grehu sta čutila v sebi kazen, ker: „obema so se očí odperle in sta spoznala, da sta naga.“ [1]) Bog je namreč rekel: Jaz jima hočem vzeti pervotno pravičnost, in jima očí odpreti, da se bosta sramovala sama sebe, in ju za vselej iz raja zapoditi. In glej! v kazen greha so se jima res koj očí odperle in sta spoznala, da sta naga. Pred grehom sta bila, kakor pravi sveti Janez Krizostom, kakor so zveličani v nebesih, in akoravno sta bila v telesu, vendar nista čutila nobenih telesnih potreb; in zató tudi nista potrebovala ne strehe, ne oblačil, ne ničesar druzega. Nista vedela, da sta naga, ker sta bila obdana z neko prečudno slavo, in ta slava ju je bolje odevala, ko najlepše oblačilo. Ali po storjenem grehu sta zgubila vse té prednosti; spoznala sta koj svoj veliki dolg in svojo sramoto,

[1]) 1. Mojz. 3, 7.

in dokaj ju je bilo sram. Vendar pa nista obujala serčne žalosti čez svoj greh, in nista mislila na drugo, kakor na to, kakó bi svoj greh skrila. Zgubila sta namreč Božjo milost, brez ktere se tudi mi pred Bogom tresemo, zastran naših grehov, kakor naši pervi starši, in brez pomoči milosti Božje ne moremo prav ponižno kesati se svojih hudobij. Skrila sta se tedaj pod eno figo, in s figovim listjem sta si svojo nagoto zakrivala. „Spletla sta si figovo listje, in si naredila krila,“ [1]) pravi sveto pismo. Od take fige se nahajajo še drevesa bližo mesta Bejrut za Galilejo. Drevesa imajo nizka stebla, in dokaj dolgo listje: dolgo je namreč tri komolce in en komolec široko; s takim sta se Adam in Eva tedaj lehko odéla. Fige tega drevesa so skor kakor kumare, imajo debelo lupino in so popolno rumene, sočne in zeló sladke. Kedar se razrežejo, pravijo, da se v njih vidi znamenje rudečega križa; s tem hoče Bog človeku pokazati, da je On Adamov greh na križu izplačati hotel in moral.

4. Premišljuj, kako je Bog sodbo imel, in kako Adam in Eva nista spoznala svojega greha, ampak še pomnožila ga s tem, da sta se hotela izgovarjati.

Ko je tedaj nesrečni Adam s svojo Evo tičal pod figo, zaslišala sta Boga, ki je hodil po raji; zbala sta se in tresla se pred njim kakor pred svojim sodnikom. „Zató,“ kakor govorí sveto pismo, „sta se Adam in njegova žena skrila pred Božjim obličjem med drevje raja. In Gospod Bog je poklical Adama, in mu je rekel: Kje si? On je odgovoril: Slišal sem tvoj glas v raji, in sem se zbal zató, ker sem nag, ter sem se skril. In Bog mu je rekel: Kdo ti je neki povedal, da si nag? Kaj ne, da si jedel od drevesa, od kterega sem ti jesti prepovedal? In Adam je odgovoril: Žena, ktero si mi dal v tovaršico, dala mi je od drevesa, in sem jedel. In Gospod Bog je rekel ženi: Zakaj si to storila? In ona je odgovorila: Kača me je zapeljala. In Gospod je rekel kači: Ker si to storila, prekleta bodi med vsemi živalmi in zvermi zemlje; po svojih persih se boš plazila, in

[1]) 1. Mojz. 3, 7.

perst jedla vse dni svojega življenja. Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo, in med tvojim zarodom in njenim zarodom; ona ti bo glavo sterla, in ti boš nje peto zalezovala.“ [1]) Spoznaj tu dobroto Boga, ki je na usmiljenje mislil, ko se je jezil, ter je prečisto Devico, in nje blagoslovljeni sad, njenega Sinú Odrešenika obljubil revnima grešnikoma, ko jima je kazen napovedal.

5. Premišljuj, kako so bili naši pervi starši kaznjeni in iz raja izgnani.

Bog je rekel ženi: „Namnožil bom tvoje težave; v bolečinah boš rodila otroke, in mož bo čez te gospodoval.“ Adamu pa je rekel: „Ker si poslušal glas svoje žene, bodi prekleta zemlja v tvojem delu; v potu svojega obraza,“ to je, z veliko težavo in delom, „boš kruh jedel,“ in se boš od zemlje živil „dokler se ne poverneš v zemljo, iz ktere si vzet. Zakaj prah si in v prah se boš povernil.“ [2]) In kmalo je tudi zadela kazen Božja perva človeka, ker je Bog angelju ukazal, izgnati ju iz raja. Zgodilo se je to popoldne okoli treh, ob tisti uri, kakor je Kristus na križu umerl, kar nekteri posnemajo iz tega, kar pravi sveto pismo: „Slišala sta glas Gospoda Boga, ki je hodil ob hladu popoldneva po raji.“ [3]) Tako je bil tedaj Adam, kakor mislijo nekteri, komaj devet ur v raji, in njegovega veselja je bilo kmalo konec. Zakaj zjutraj zarano je bil vstvarjen, in od Boga v raj postavljen; in ondi je ostal do treh popoldne. Na to veselje devetih ur, sledilo je devet sto let terpljenja. Vendar pa nočem terditi, da je le devet ur bil v raji Adam, zató ker drugi menijo, da je Adam še le drugi petek po svojem vstvarjenji grešil. Kar njegovo kazen zadeva, je pa gotovo, ker pravi sveto pismo: „Gospod Bog ga je pahnil,“ namreč Adama z Evo vred, „iz verta veselja, da bi obdeloval zemljo, iz ktere je bil vzet.“ [4]) Pomisli en malo, kako sta bila žalostna, kedar ju je angelj gnal iz raja! Oh! kakó sta pač jokala, ko nista nič druzega imela, kakor le vsak svoj mali kožuh, da sta mogla zakriti svojo nagoto; zakaj sv. pismo

[1]) 1. Mojz. 3, 8—15. [2]) 1. Mojz. 3, 16—19. [3]) 1. Mojz. 3, 8. [4]) 1. Mojz. 3, 23.

pravi: „Gospod Bog je Adamu in njegovi ženi naredil suknji iz kož.“ [1]) Šla sta tedaj gologlava in bósa, in sta milo pogledovala nazaj proti raju, iz kterega sta bila izgnana.

O nebeški Oče! usmili se nas, nesrečnih Adamovih otrok, in daj, da spoznamo svoje grehe, jih serčno obžalujemo, in se jih popolnoma in čisto spovémo, ter vredno pokoro za-nje storimo, zato da takó Tvojo milost, slavo in zveličanje v nebeškem raji zadobimo, po Kristusu Jezusu, edinem našem Odrešeniku in Zveličarji. Amen.

Tretji odstavek.

Adamova pokora.

Bere se lehko na nedeljo septuagezimo ali med tednom.

„Ona (Božja modrost, ki se je potlej za nas včlovečila) ga je iz njegovega greha izvlekla, in mu je dala moč gospodovati nad vsem.“ (Modr. 10, 2.)

1. Premišljuj spokorno življenje pervih dveh grešnikov in spokornikov.

Morebiti bi rad vedel, kako je bilo imé deželi, v ktero je grešni Adam prišel, ko je bil izgnan iz raja. Učeni možjé pravijo, da ga je Bog sam peljal tje, kjer ga je bil poprej vstvaril. Sveto pismo govorí takó-le: „Gospod Bog ga je pahnil iz verta veselja, da bi obdeloval zemljo, iz ktere je bil vzet.“ Bog ga je namreč postavil na damascensko polje, iz kterega ga je bil vzel, da bi to polje obdeloval. Pomisli zdaj, kako sta Adam in Eva žalovala, ko sta se videla v tem pregnanstvu. Zdaj sta še le prav spoznala svoj greh, ko sta videla, kaj sta zgubila; zakaj tu sta živela v velikem uboštvu, in prav revno. Stanovališče jima je bila votlina v skalovji, ne daleč od damascenskega polja, ki jo še zdaj popotnikom kažejo. Njuna jed je bilo sadje in zelišče. Obleko sta imela iz neobdelanih kož; in takó sta ubožno, revno živela, toda sveto, tako da sta vsem spokornim grešnikom zgled prave pokore zapustila. Sveti Bri-

[1]) 1. Mojz. 3, 21.

giti je Bog to-le razodel: „Adam je prav pošteno živel, in ni imel, razun Eve, nobene druge žene. Jaz (Bog) sem ju učil, kako me imata častiti, in sem jima dovolil, v zakonu živeti; zakaj bala sta se zakonskega življenja, dokler jima nisem tega dovoljenja očitno dal.“

Iz teh Kristusovih besed vidimo, kako čisto, bogaboječe in spokorno sta živela Adam in Eva, da bi se bila še celó zakona zderžala, ko ga ne bi bil Bog očitno dovolil. V ravno tistem razodenji pravi Kristus na dalje: „Tudi po tem, ko je bil Abel ubit, in sta dolgo po njem žalovala, ter se zakona zderžala, sem se ju usmilil in ju tolažil.“ In to pravijo tudi zgodovinarji: da sta Adam in Eva sto let žalovala za Abelnom, in ves ta čas se zderževala zakona. Od velike žalosti nista hotela več v svoji poprejšnji votlini prebivati, kjer sta se jima sinova rodila; temveč sta prebivala v temni, nizki, kratki in ozki luknji, v terdi skali, sto korakov preč od damascenskega polja proti solnčnemu zahodu v neki dolini. To dolino imenujejo še dandanašnji dolino solz, ker sta ondi Adam in Eva sto let po svojem sinu Abelnu žalovala. V luknji pa, ki je trideset čevljev dolga in ravno toliko široka, kažejo še dandanašnji njuni dve postelji, kterima se vsi čudijo, ker ste kakor v skalo vsekani, in zraven izvira voda, od ktere sta pila. — Tu úči se, človek! od Adama v tej dolini solz, obžalovati in objokovati smert Kristusa, pravega nedolžnega Abelna, pa tudi svoje grehe in grehe vseh ljudí. Amen.

2. Premišljuj, kakó bogaboječe je Adam živel; živel je namreč takó sveto, da ni menda nikoli več nobenega smertnega greha storil. — Takó je tudi angelj govoril sveti Brigiti: „Sveto pismo priča očitno, da, ko je Adam bil v raji, je prelomil Božjo zapoved; ali potem, ko je bil izgnan izraja, ne pravi, da bi bil kedaj Bogú nepokoren. Adam je ljubil Boga iz celega svojega serca, in bolj mu je bilo žal, da je svojega Stvarnika razjezil, kakor pa, da je sam sebe nesrečnega storil. Tedaj, kakor ga je bila zadela jeza Božja zavoljo njegovega napuha, ravno takó je dobil v svojem pregnanstvu veliko tolažbo, ker je delal veliko pokoro s pravo ponižnostjo, da je svojega dobrotljivega

Stvarnika razjezil. Svet je bil dober, dokler je njegov zarod njega posnemal.“

Ali ni to lepa hvala, ki jo angelj daje Adamu? Iz tega lehko posnamemo, kakó pobožno in sveto je Adam živel. Tudi to je bilo pri njem hvale vredno, da je svoje otroke v Božjem strahu redil in jim ukazal néke praznike obhajati. Takó, postavim, posvečeval je on z Evo in s svojimi otroki zvesto vsako soboto; praznoval je tudi tiste dni, ko so se mu rodili njegovi otroci, in je Bogu hvalo dajal za prejete dobrote in prosil ga, naj njegovim otrokom dá svojo milost. Odločil si je bil tudi neke kraje, ki jih je Bogu posvetil, da je ondi potem s svojo družino Boga častil. Poznal je dovolj tudi zvezde, in znal je mnogo človeku potrebnih umetnosti, in je tudi svoje otroke jih učil. Na zadnje je bil tudi prerok, in je veliko prerokoval od prihodnjih časov, posebno je prerokoval občni potop in pa včlovečenje Sinú Božjega. Od tega govori hebrejsko sporočilo takó-le:

Ko je enkrat pobožni očak Adam pot v raj pogledal, in sam pri sebi pomislil, koliko srečo je sebi in svojim otrokom zapravil, začel je britko jokati in žalovati: Oj, kakó nesrečen človek sem jaz! Kaj sem reva storil? Za eno jabelko sem zapravil toliko srečo! Tedaj res ne morem več upati, kedaj nazaj priti v raj? Ali moram res vse svoje žive dni ostati v tej dolini solz? O moj ljubi Bog! usmili se mene, in ne kaznuj me vekomaj zastran mojega greha.

Ko je Adam té besede izgovoril, prikaže se mu angelj od Boga poslan, kteri mu prijazno takó-le govorí: „Ne žaluj odveč, zakaj iz tvojega zaroda se bo rodil eden, ki bo pravičen in miroljuben vitez. Ta bo s pravo vero in z Bogu dopadljivo daritvijo od drevesa življenja vzel, in njegov sad bo v zveličanje vsem, ki bodo va-nj upali.“ Té besede so Adama potolažile, in to prikazen je svoji ženi povedal, ktera je ravno Kaina nosila. Mislila sta si, da ta otrok utegne biti njih Odrešenik; toda to upanje jima je zginilo, ko sta videla, da je Kain tako sirov človek. Ko se jima je pa Abel rodil, ki je dokaj pobožno živel, mislila sta si, da bo ta Odrešenik; zató sta se večkrat s tem tolažila in željno svojega odrešenja čakala. Ko je pa hudobni Kain

tega svojega brata ubil, tu ni izreči, kakó sta Adam in Eva žalovala, ker sta menila, da jima je odrešenik umorjen. Zató sta čez sto let žalovala za njim, in potem se jima je rodil tretji sin Set. Ta je takó sveto živel, da so ga takrat živeči ljudjé zavoljo njegove velike pobožnosti, modrosti in poznanja zvezd skoraj za Bogá imeli. Takó pišejo tudi od njega, da se mu je večkrat angelj prikazal in učil ga; zavoljo tega se mu je neki ves život nekako svetil. Svoje otroke je takó bogaboječe izredil, da so jih sploh „sinove Božje“ imenovali, kakor je tudi sveto pismo imenuje. [1])

3. Premišljuj upanje Adamovo in druzih očakov, in njih vedno zdihovanje po obljubljenem odrešeniku.

Ko sta tedaj Adam in Eva videla veliko krepost in svetost svojega sinú Seta, sta se čezmerno veselila in sta upala, da morebiti bo pobožni Set odrešenik.

Ker pa sta le zastonj čakala sto in zopet sto let na to odrešenje, mislila sta na zadnje, da bi utegnil biti odrešenik vnuk Enos, Setov sin, kteri je tudi prav sveto živel in očitno službo Božjo pervi vpeljal, kakor pravi sveto pismo: „Ta je začel klicati imé Gospodovo.“ [2]) In ker jih tudi ta ni odrešil, postavljali so ljudjé svoje upanje na Henoha, ki je bil takó svet mož, da ga je Bog v raj prestavil. Tedaj pa je bil Adam že dokaj postaren, in je že mnogo sto let čakal na odrešenje; vendar pa ni upanja pustil, da mu pride odrešenje in zveličanje od Boga. Ker je tedaj videl, da odrešenika tako dolgo ni, in se je bal, da ne bi njegovi otroci morebiti zgubili upanja prihodnjega odrešenja, poklical je je pred svojo smertjo k sebi, in jim je govoril: „Ljubi moji otroci! mnogokrat sem vam rekel, da sem bil v vertu veselja, in da sem zavoljo svoje nepokorščine v to pregnanstvo prišel. Védite pa, da nam je boljši raj v nebesih pripravljen in obljubljen. To mi je Bog obljubil, še predno me je iz raja izgnal. In ko sem bil enkrat posebno žalosten, poslal mi je svojega angelja, kteri mi je rekel, da bo eden iz mojega zaroda prišel, ki nas bo rešil iz naših rev. Zatorej,

[1]) 1. Mojz. 6, 2. [2]) 1. Mojz. 4, 26.

ljubi moji otroci! ohranite to gotovo upanje; Bog bo gotovo svojo obljubo spolnil. Jaz nisem bil vreden, videti odrešenika s svojimi očmi; živíte bogaboječe in prosite ljubega Bogá, naj bi pa vam to milost skazal.“ — Ko je takó svoje otroke tolažil, umerl je Adam devet sto in trideset let star, [1]) in je v svoji oporoki jim zapustil upanje na odrešenje; zató so vsi njegovi pobožni otroci in vnuki, ves njegov zarod, zdihovali po Zveličarji ali Odrešeniku svetá in so Boga prosili, naj jim skaže svojo milost, in je odreši in očisti od vseh grehov. Skleni tudi ti ž njimi svoj glas, in reci:

Zdihovanje.

O Gospod! skaži nam svojo milost, in daj nam Zveličarja, kterega si nam obljubil!

Mi te prosimo, o Gospod! da pošlješ, kterega hočeš poslati, zato da nas reši iz rok naših sovražnikov!

O Bog močí! podúči nas in pokaži nam svoje obličje, in mi bomo zveličani. Amen.

Peto poglavje.

Kristus očakom obljubljen in prerokovan.

Pervi odstavek.

Očak Noe in občni potop.

Zoper nečistost, da za obiš čednost in milost stanu primerne čistosti. *„Noe pa je dosegel milost pred Gospodom.“* (1. Mojz. 6, 8.)

1. Premišljuj, kako hudobno so živeli ljudjé pred potopom, in sicer posebno zató, ker so imeli obilno premoženja in so brez skerbi živeli.

Ljudjé so bili v tistih starodavnih časih véliki in silno močni, imeli so bister um, in so po več sto let živeli. Žene

[1]) 1. Mojz. 5, 5.

so bile dokaj rodovitne, tako da so jim, kakor pravijo zgodovinarji in sveti cerkveni očetje, navadno dvojčke, pa tudi trojčke in še več otrôk rodile. Tedaj se je zemlja v kratkem z ljudmí napolnila; sezidali so si mesta, terge, vasi, in sejali so in sadili vsakoverstnega žita in sadunosnih dreves. Za jed so imeli ne samo kruh in zelenjavo, ampak tudi mesó, zverí in domače živine. Pili so vodo, pa tudi dobro vino; zakaj Bog je bil koj od začetka vstvaril tudi terto, kakor vse drugo sadunosno drevje. Ko pravi sveto pismo, da je Noe po potopu terte sadil, [1]) treba je to takó razumeti, da je terte s seboj v ladijo vzel.*)

V tistem času so bile tudi že svobodne žlahtne umetnije ljudém znane, med njimi branje in pisanje. Pobožni Adam namreč je svoje otroke učil vse znanosti in umetnije, v kterih je bil od samega Boga neposrednje učen. On je bil tudi pervi, kakor menijo mnogi, ki je znašel čerke in pisanje, in da je spisal perve bukve na kože, ki jih je poprej zató pripravil. V teh njegovih bukvah je bilo mnogo duhovnih naukov in zapoved, Bogu služiti, pa tudi prerokbe, kaj ima priti v prihodnje. Tudi njegov sin Set je spisal sedmero knjig, v kterih je mnogo prerokoval od prihodnjega Zveličarja, in od zvezde, ki se je imela prikazati o njegovem rojstvu. Takó je tudi Enoh več knjig spisal, kar omenja menda tudi sveti apostelj Judež Tadej v svojem pismu; in v teh knjigah je bilo med prerokbami tudi mnogo od zvezd in njih močí. Po tem takem je bil svet takrat že precej izobražen, in ljudjé so tudi vsega dovolj imeli. Druge postave niso imeli, kakor samo naturno postavo, in menda tudi niso imeli drugih poglavarjev ali vladarjev, kakor naturnih, to je, vsak oče je bil neodvisen poglavar svoji družini. Iz té tolike svobode je prišlo, da so ljudjé po časi pozabili na Boga, in da so v mnogoverstne grehe zabredli. Kainovi otroci so bili posebno hudobni, in so živeli po svojem spačenem poželenji; požrešnost, pijanost in nečistost, so bile njih navadne pregrehe; ubivati ljudí in vraže niso

[1]) 1. Mojz. 9, 20.

*) Tako nekteri menijo, za gotovo se vendar reči ne more. Prestavljavec.

bile redke med njimi. Setovi otroci pa, ki se imenujejo v svetem pismu sinovi Božji, ti so bogaboječe živeli, dokler je živel pobožni Adam; po njegovi smerti pa so se ženili s Kainovimi hčerami, od kterih so bili tudi oni zapeljani. Zató pravi sveto pismo: „Ko je pa Bog videl, da je hudobija ljudi velika na zemlji, in pa so vse misli serca vedno le v hudo obernjene; bilo mu je žal, da je vstvaril človeka na zemlji, in je bil s serčno žalostjo presunjen, ter je rekel: Potrebil bom človeka z zemlje, kterega sem vstvaril.“ [1]) Bog je nespremenljiv, in tedaj se ne more jeziti, žaliti ali v žalost se potopiti, kakor človek; On govorí tu s človekom po človeško, kakor razlagajo bogoslovci té besede svetega pisma.

2. Premišljuj, kakó je Noe milost dosegel pred Gospodom.

Kakor spričuje sveto pismo, Noe je dosegel milost pred Gospodom, ker je bil pravičen mož, in je hodil z Bogom. Hudobnost ljudí mu je bila gnjusoba; zató je resno vsakega svaril in opominjal, naj bi se poboljšali. Hudobni grešniki pa niso kaj marali za njegove besede, še le jezilo jih je njegovo svarjenje, in menda so ga tudi iskali ubiti. Ko je tedaj Bog videl, da se nočejo poboljšati, rekel je Noetu: „Konec vsega mesa je prišel pred mé. Naredi si barko iz obrezanega lesa; prédala naredi v barki, in s smolo jo zamaži znotraj in zunaj. Tri sto komolcev bodi dolgost barke, petdeset komolcev njena širjava, in trideset komolcev njena visokost.“ [2]) Začel je tedaj Noe barko delati, ko je še njegov oče Lameh živel, in delal jo je celih sto let. Ljudjé so se čudili ter ga popraševali, čemu mu ima biti barka. On pa jim je pokoro pridigal, in večkrat s solznimi očmí jim govoril: Oj vi hudobni ljudjé! kolikrat sem vas že opominjal, da opustite greh; ker pa nočete poslušati, zató hoče Bog vas vse v vodi potopiti. Zató mi je ukazal, narediti barko, da v njej sebe in družino rešim. Opominjam vas tedaj, še je čas, da se spokorite, če ne, gorjé vam! Božji kazni ne uidete. Ali hu-

[1]) 1. Mojz. 6, 5. 6. [2]) 1. Mojz. 6, 13—15.

dobnemu ni nič mar, ko pride v globočino pregreh, in zaničuje vsako svarjenje. Tako tudi tí hudobneži niso nič marali za njegove besede, in so le naprej po svoji hudobni navadi živeli.

Ko je bila v sto letih barka dodelana, in vse v barko spravljeno, česar je bilo treba, da bi v njej živeli ljudjé in živali; tu se je zgodilo, da so živali vse k barki hitele, ktere so Noe in njegovi trije sinovi po redu v barko spravljali, od nečistih živál po dvoje in od čistih živali po sedmero. Ljudjé, ki so to videli, so se temu čudili; lehko bi bili spoznali, da je blizo Božje maščevanje; ali njih hudobnost je bila tako velika, da so vse zaničevali, in tedaj se niso dali motiti v svojem pregrešnem življenji. Lehko si mislimo, da je dobri Noe šel k svojim bratom in prijateljem, in da jim je z objokanimi očmi zadnjikrat rekel, da se ne bodo svoje žive dni nikoli več videli. Vendar pa tudi to ni ganilo oterpnjenih serc; tedaj se vidi očitno, da grešnik za nič več ne mara, kedar pride v globočino pregreh. O ti moj Bog! ne pripusti, da zagreznem v toliko globočino pregreh, in v toliko terdovratnost, zató da se vekomaj ne pogubim!

3. Premišljuj strašni potop.

V letu tisoč šest sto šest in petdesetem po vstvarjenji svetá, sedemnajsti dan meseca novembra, šel je pobožni Noe, kakor mu je Bog zapovedal, s svojimi tremi sinovi in ženami v barko, in Bog je od zunaj za njim zaperl. [1]) Drugi ljudjé pa so ostali terdovratni, veselili so se, jedli in pili, igrali in plesali. Bog pa se je razserdil nad njimi, in je njih veselje v žalost spremenil. Černi oblaki zakrijó nebo, in začelo je strašno germeti in bliskati, bučati in veršeti, toča se vsiplje in gost dež lije. Na enkrat je tak strah na zemlji, da vsi ljudjé obledé. Nebó je vedno bolj temno, ker se oblaki vedno bolj kupičijo, takó da se o belem dnevi nič ne vidi. Ploha pa je bila taka, s točo zmešana, da je bilo vse žito potlačeno, in da so se veje na drevesih lomile. Od vseh strani so narasli hudourniki in potoki, ki so drevesa iz zemlje s korenikami rili, in velike skale s strašnim

[1]) 1. Mojz. 7, 16.

ropotom s seboj valili. Takó so se vse stvarí bojevale zoper hudobne grešnike, in Bog je je hotel tudi s tem še opominjati k pokori. Voda je jela tako naraščati, da je že hišam do streh segala. Tu so ubogi ljudjé strašno tožili, in krik in jok je bil povsod. Milo je bilo gledati ljudí in živali v tej nevarnosti. Ko je voda le vedno rasla, umaknili so se ljudjé na strehe, dokler ni voda tudi streh zagernila, in té ljudí potopila. Drugi so se še za časa rešili na visoke hribe in gore, ker so mislili, da voda ne pride takó visoko; zlezli so na verh dreves, ki so na gorah stala, da bi vsaj tako potopu ušli. Ko so pa videli, da tudi vse to nič ne pomaga, oh! tu je bil strah in trepet! Kako so pač kričali in vpili! Kaj tako strašnega si skoraj ne moremo še prav misliti ne. Več njih so se za rame deržali in takó potonili. Drugi, ki so znali plavati, so še verh vode nekaj časa se deržali, na zadnje pa tudi oni poginili. Gotovo se je marsikteri na veliki deski ali na deblu drevesa, ki je plavalo po vodi, dolgo deržal, dokler jih niso valovi požerli, ali pa so gladú poginili. Tu so videli starši svoje otroke in otroci svoje starše, kakó so nesrečno se pogubili. Zopet tam je videl prijatelj prijatelja toniti, in ni mogel pomoči ne sebi, ne njemu. Tudi živali so plavale po vodi, in se branile smerti, dokler so mogle. Tiči so letali po zraku, dokler so imeli kaj močí, na zadnje pa so vsi premočeni od dežja in od lakote premagani popadali v vodo in poginili. Da v kratkem povem: Strašno je bilo videti ljudí, živali in tiče, ker ni mogel nobeden se pogina rešiti, in so vsi v potopu konec vzeli.

Tu glej, o grešnik! in pomisli, kar bi se lehko zapisalo na vse merliče: „Greh je vzrok smerti, greh je potopil ves svet.“ Poglej le-sem, o grešnik! kako oster je pravični Bog, ki je brez usmiljenja ljudí kaznil in nobenemu prizanesel, tudi nedolžnim otročičem ne. Takrat ni bilo nobene posebne postave, kakor sama natorna postava, ki je prepovedavala nečistost in nezmernost v jedi in pijači; in vendar je posebno zavoljo teh dveh grehov potop prišel, kakor se da spoznati iz besed Kristusovih, kteri tako-le govorí: „Kakor so v dnevih pred potopom ljudjé jedli in pili, se ženili

in možile do tistega dne, ko je šel Noe v barko; in niso verjeli, dokler ni prišel potop, in vseh vzel: taka bo tudi o prihodu Sinú človekovega.“ [1])

Ker niso bili vsi ljudjé, ki so poginili v potopu, enako hudobni, lehko sodimo, da niso bili vsi vekomaj pogubljeni, in da so se nekteri izmed njih zveličali; kar se dá spoznati tudi iz svetega pisma, ki tako-le od Kristusa govorí: „Da je (ko je bil na križu umerl) tudi duhovom, kteri so bili v ječi, prišel pridigat, kteri so bili nekdaj neverni, kedar so čakali Božje poterpežljivosti v Noetovih dneh, ko se je delala barka.“ [2]) Gotovo, ko so ljudje videli, da jim je umreti, obernilo se jih je mnogo iz celega serca k Bogu, obudili so kes in žalost čez svoje grehe, in tako v Božji milosti umerli; prišli so tedaj v vice ali v predpekel, kjer so ostali, dokler ni Kristus véliki petek doli k njem prišel in jim oznanil odrešenje.

Lehko si mislimo, kakó je Noe med potopom miloval svoje nesrečne verstnike. Ko je začelo dežiti, začel je menda Noe klečé moliti za uboge grešnike, in je z ženo in z otroki očí in roke proti nebu stegoval, in za-nje prosil. Ko so slišali strašno vpitje zunaj barke, bili so še bolj ginjeni, ker so bili njih prijatelji in znanci, ki so na pomoč klicali. Največ pa je bolelo serce Noetovo, da se toliko grešnikov vekomaj pogubi. Gotovo je on s svojo molitvijo marsikteremu izmed njih izprosil in zadobil od Bogá to milost, da so se saj v zadnji uri svojega življenja spreobernili, ker sveto pismo tako-le od njega pravi: „Ob času serda je bil sprava.“ [3])

Tudi to si še lehko mislimo, da ves čas potopa ni bil brez dela Noe s svojo družino v barki, ampak da je skerbel za se in za živali, ki so bile ž njim v barki, ker jim je potrebne jedí in pijače dajal, in za potrebno čiščenje barke skerbel.

Gospod Jezus Kristus! čegar predpodoba je bil očak Noe, ker Ti si tisti, ki nam revnim stvarém večni mir *) deliš: obvaruj nas, te prosimo, večnega

[1]) Mat. 24, 38. 39. [2]) 1. Petr. 3, 19. 20. [3]) Sir. 44, 17.
*) Noe pomeni pokoj.

nepokoja v peklu, in daj nam doseči pravi mir in pokoj v večnem zveličanji, da te bomo vekomaj častili in hvalili. Amen.

Drugi odstavek.

Noetovo življenje po potopu.

Zoper napuh in nehvaležnost.

„Noe je sezidal oltar Gospodu, in je daroval žgavne darove.“ (1. Mojz. 8, 20.)

1. Premišljuj, kakó je šel iz barke Noe in vse, kar je bilo ž njim.

Ko je bil Noe v barki že celo leto, napočil je dolgo zaželeni dan, da je po toliko prestani nadlogi mogel zopet iz barke ven stopiti. Bog je na-nj pomislil, kakor pravi sveto pismo, in mu rekel: „Pojdi iz barke, ti in tvoja žena, tvoji sinovi in žene tvojih sinov s teboj. Vse živali, ki so pri tebi, pelji ven seboj.“ [1]) Ko je Noe streho od barke vzel, oj kakó so se ljudjé in živali razveselili, da vidijo zopet beli dan, ker so celo leto notri v barki tičali! Tiči so začeli prepevati, in živali od veselja poskakovati. Noe je dal svoj blagoslov tičem, in tiči so veselo odleteli. Odpiral je hlev za hlevom in izpuščal živali, ki so, vsaka, kakor je mogla, na znanje dajale radost, ki so jo čutile.

Na zadnje je šel tudi Noe s svojo družino sedem in dvajseti dan novembra iz barke; in da bi se Bogu zahvalil, da ni tudi on v potopu poginil, „postavil je oltar Gospodu, in je vzel od vseh čistih živali in tic, in je daroval žgavne darove [2]) Gospodu. Učimo se od Noeta hvaležnosti, da ne zabimo Bogu hvalo dajati za vse od Njega prejete dobrote. Zahvalni dar Bogu dokaj dopada, zató govorí tudi sveto pismo od Noetove zahvalne daritve: „In prijetni duh je bil všeč Gospodu, ter je rekel: Nikdar več ne bom preklel zemlje“ [3]) to je, ne bom je več takó z vodo pokril.

2. Premišljuj Noetov blagoslov.

Ko je Noe s svojimi sinovi zdaj zemljo okoli sebe ogledoval, skoraj ni vedel, kje da je; ker zemlja je bila

[1]) 1. Mojz. 8, 16. 17, [2]) 1. Mojz. 8, 21. [3]) 1. Mojz. 9, 1. 11.

zeló premenjena. Kjer je bila poprej suha zemlja, ondi je bila zdaj voda; in kjer je bila poprej voda, ondi je zdaj stala suha zemlja. Več gor ni bilo več, ker so se pogreznile v globočine, in več dolin se je bilo kviško povzdignilo, in so postale gore. Blato je skoraj vso zemljo pokrivalo; hiše so bile posute, in kar je bilo najžalostniše, na mnogih krajih je bilo vse polno mertvih ljudi in živali, ki niso bili zagrebeni. Zató je ostal Noe še nekaj let na visoki gori, da se je med tem zemlja bolj posušila in da so merliči strohneli. Gora Ararat, na kteri je bila Noetova barka ostala, je blizo poldrugo sto milj daleč od Jeruzalema proti polnoči, in je takó visoka, da ima na več mestih sneg celo leto, po zimi in po letu. Osem dni hodá daleč se še vidi gora Ararat, takó zeló visoka je. Na tej gori tedaj je Noe po potopu prebival, in postal drug oče človeškemu rodu; zató ga je tudi Bog blagoslovil, rekoč: „Naraščajte in množite se, in polnite zemljo. Glej! svojo zavezo naredim z vami.“ [1]) Poglej, kristijan! hočeš li doseči Božji blagoslov in si ga ohraniti, moraš deržati zavezo Božjo, to je, njegove svete zapovedi.

3. Premišljuj Noetovo življenje po potopu.

Noe je svoje otroke v Božjem strahu učil, in jim je večkrat v misel jemal, kako strašno je Bog človeški rod kaznil o potopu. Vendar pa njih veliko ni dosti maralo za njegove nauke, posebno izmed Kamovih otrôk, ki so bili hudobni, kakor je bil Kam.

Ker jim je tedaj Noe žugal, da je bo Bog takó kaznil, kakor nekdaj Kajnove otroke; hoteli so se zavarovati pred enako kaznijo in visok stolp sezidati, viši kakor oblaki, da bi jih noben potop ne mogel doseči. Začeli so tedaj sto štiri in trideset let po potopu, ko je Noe še živel, ta stolp zidati v deželi Senaar, sto in sedemdeset milj daleč od Jeruzalema proti solnčnemu vzhodu. Ta stolp je bil tako velik, da je moral skoraj celo uro hoditi, kdor je hotel enkrat okoli njega priti. Visok je bil osem milj, kakor so stari pri-

[1]) 1. Mojz. 9, 1. 11.

povedovali. *) Zdaj pa ta stolp ne stojí več, samo zdolnja njegova podlaga se še dobro pozna, ki jej pravijo tamošnji prebivavci Birs Nimrud, to je, Nimrodov stolp. Sezidal ga je namreč kralj Nimrod, on ki je bil pervi kralj na svetu, sin Kusov, kteri Kus je bil sin hudobnega Kama. — Tu glej, kako velik je bil napuh ljudí, kteri so se hoteli Bogu zoperstaviti in tako visok stolp zidati! Bog pa je zmešal njih jezike, da niso več umeli eden drugega, in tako so jenjali dalje zidati. Zavoljo tega zmešanja jezikov je dobil stolp ime Babilon, to je, zmešnjava. Napuh dela pa vselej zmešnjave; „ker se Bog napuhnjenim ustavlja, ponižnim pa daje milost.“ [1])

4. Premišljuj Noetovo smert.

Noe je po tem, ko se je zidal babilonski stolp, še dve sto in šestnajst let živel, in je še mnogo nadlog na zemlji doživel. Takó je še videl, kako je kralj Nin malike stavil in ljudí k malikovanju vabil; mnogo jih je bilo, ki so ga ubogali, in so začeli moliti hudiče, namesti Boga. Noeta, se vé da, je to dokaj bolelo, takó da bi mu bilo umreti že zastran té serčne žalosti, ako ne bi bil tudi tako silno star. Samo Semovi otroci in vnuki so se še deržali pravega Boga in niso malikovali.

Gospod Jezus Kristus, ki si pravi Noe, ker si pri Bogu milost dosegel, in z lesom svetega križa svet odrešil; reši nas, Te prosimo po moči Tvojega križa in terpljenja, strašnega potopa pregreh; ne daj, da poginemo kot nespokorni grešniki, temveč ohrani nas vse za večno življenje. Amen.

*) Sedem stadij ali 875 korakov visok je bil po spričbah starih gerških pisateljev.

[1]) 1. Petr. 5, 5.

Tretji odstavek.

Abraham in Sodoma.

Zoper nečistost.

„Gospod je rekel: Bom li Abrahamu skrival, kar mislim storiti?“ (1. Mojz. 18, 17.)

1. Premišljuj hudobnost Sodomljanov in Gomorjanov.

Okoli 2083. leta po vstvarjenji sveta je živel očak Abraham, kterega je Bog odbral izmed vseh ljudi, da bi se v njegovi hiši ohranila prava vera na svetu. Takrat je bila tudi dežela okoli Sodome in Gomore, na meji Judovske dežele, najlepša in najrodovitniša med vsemi, enaka pozemeljskemu raju. Ljudjé pa, ki so ondi stanovali, sredi tolike obilnosti vsega posvetnega, so se bili takó popačili, da so vsakoverstne hudobije uganjali, zlasti pa so bili grehu nečistosti vdani, in posebno zopernatorni nečistosti. Zato je rekel Gospod Abrahamu: „Vpitje iz Sodome in Gomore čedalje veče prihaja, in njih hudobija je grozovitno velika. Abraham pa je stal pred Gospodom, in se je približal, in rekel: Boš li pokončal pravičnega s krivičnim vred? Ako bi bilo petdeset pravičnih v mestu, bodo li tudi tí pokončani? In Gospod mu je rekel: Ako najdem v Sodomi petdeset pravičnih, zanesem vsemu kraju zavoljo njih. In Abraham je dalje govoril: Ker sem že začel, zato bom govoril s svojim Gospodom, da-si ravno sem prah in pepel. Kakó pa, ko bi jih bilo pet in štirdeset, ali trideset, ali dvajset pravičnih v mestu? Gospod mu je rekel: Ne bom jih pokončal, zavoljo dvajsetih. Prosim, reče Abraham: Ne jezi se, o Gospod! da še enkrat pregovorim: Kakó pa, ko bi se jih v njem deset našlo? In je odgovoril: Ne bom jih pokončal zavoljo desetih.“ [1]) Glej, kristijan! kakó je Abraham zastonj prosil za Sodomo in Gomoro, ker so bili tisti ljudjé odveč hudobni.

2. Premišljuj, da Bog ni hotel dalje z grešniki imeti poterpljenja, ampak hotel je hudobneže kaznovati.

[1]) 1. Mojz. 18, 20—32.

Zató je Bog poslal dva angelja, da sta Abrahamovega bratranca Lota ž njegovo ženo in dvema hčerama rešila, in mesto Sodoma z drugimi čveterimi bližnjimi mesti, ki so bila: Gomora, Adama, Seboim in Segor, požgala. Ali za mesto Segor je Lot izprosil, da ni bilo končano z drugimi mesti.

Ko sta bila tedaj angelja Lota z ženo in hčerama iz Sodome izpeljala, „deževal je Gospod," kakor govorí sveto pismo, na Sodomo in Gomoro žveplo in ogenj z nebes, in je pokončal ta mesta, in vse njih prebivalce" [1]) takó, da ni nobeden ostal živ.

Pomisli, kakó strašno je zopet tukaj Bog pregreho nečistosti kaznil, kakor nekdaj s potopom. Nebó se je menda oblačilo, in strašen vihar je pihati začel. Začelo je germeti, pokati in bliskati. Ljudjé so se bali, in skrivali se po hramih in votlinah. Koj po tem, namesti navadnega dežja, deževalo je z nebes žveplo in ogenj in strela je na več mestih vdarjala. Oj, kakó je bilo pač strašno, ko je bil zrak poln gorečega žvepla in ognja, in ko so strele križem letale! Od samega strahú so bili bledi ko smert, in niso vedeli, kam ali kakó bi pobegnili.

Ognjeni dež in goreče žveplo sta padala takó gosto na mesta in vasí, in na celo tisto deželo, da je bilo v enem trenutku vse v ognji. Nobeden ni mogel drugemu pomagati, vsi so v tem strašnjem ognji zgoreli. Od tega gorečega žvepla se je vzdigal tak dim, da je segal do oblakov. Tudi smrad je bil tak, da se je več milj daleč čutil. Na zadnje se je še zemlja vderla, in je požerla štiri mesta, Sodomo, Gomoro, Seboim in Adamo; in cela dežela, ki je bila malo poprej podobna raju, spremenjena je bila v smerdeče morje. Hudobni in nespokorni grešniki pa so šli doli v pekel, in so prišli iz tega pozemeljskega ognja v večni peklenski ogenj, kjer že okoli štiri tisoč let goré, in bodo še neskončno število let, vekomaj goreli. O nesrečni grešniki! za nesramno slast pogrezajo se v večno terpljenje, in za kratko veselje napravljajo si večne muke. Pomisli to dobro, oj grešnik! varuj se v prihodnje nesramnega greha, nečistosti. Prosi Jezusa

[1]) 1. Mojz. 19, 24. 25.

po Njegovi deviški materi Mariji, da te obvaruje te pregrehe, in reci: O Jezus, Sin deviške matere Marije! varuj me vsake nečistosti, po prošnjah prečistih serc Marije in svetega Jožefa. Amen.

3. Premišljuj, zakaj se še zdaj vidijo znamenja té strašne kazni Božje.

Kjer so bila ta štiri mesta, tam je zdaj smerdeče morje, ki mu pravijo mertvo morje, ker ni nič živega v njem. In če tudi reka Jordan, ki se v to morje izliva, kakšenkrat kako ribo v to morje zanese, mora riba koj se verniti v Jordan, ali pa poginiti. Tudi na bregovih tega morja ne živí nobena žival, ne domača, ne divja, ker tod nič ne raste, in tudi tičev se tod ne vidi. Dolgo pa je to morje deset milj, in široko dve ali tri milje. Podobno je bolj peklenski luknji, kakor morju, ker njegova voda je vselej černa, in skoraj zmerom jo pokriva gerda, smerdeča megla.*) Okoli morja je zemlja nerodovitna, in če tudi kaj raste, ni ne za človeka, ne za žival. Takó rastejo neke jablane blizo mertvega morja, ki imajo od zunaj lepa rudeča jabelka, od znotrej pa ni nič kakor pepel.**)

Na polnočni strani ima to morje, enako drugim, peščevnato bregovje; ali pod belim peskom je černa, vlečljiva ilovica. Zató ni nobenemu svetovati samemu tje hoditi, da se kje v globino ne pogrezne. Na zahodnji strani, kjer je nekdaj Sodoma stala, zdijo se bregovi kakor s pepelom potreseni, in nekteri terdijo, da so še razvaline mesta Sodome v morji videli. Na vzhodni strani je pa več luž in mlak, kjer raste lep terst, španskemu zeló podoben. Nobena morska voda na svetu ni takó slana, kakor mertvo morje: in Turki napravljajo iz njegove vode mnogo solí, ki jo po vsi deželi prodajajo. Unstran Jordana, kjer se ta reka v to morje izliva, stal je nekdaj solnat steber, v kteri je bila spremenjena Lotova žena, ker se je bila nazaj ozerla, vkljub angeljevi prepovedi. Ta solnati steber je stal še za časa Kri-

*) Novejša popisovanja mertvega morja ne govoré več od tega smradú.

**) „Gratz“ je popisuje tako-le: Ta sad je dokaj jabelku podoben; ako ga pa kdo stisne ali vdari, razpokne se in v roki ne ostane druzega, kakor tenek lup in pa neka vlakna.

stusa in aposteljnov, kakor spričuje judovski zgodovinar Jožef Flavij. Tudi tisti, ki je pisal bukve modrosti, videl ga je še, in on je živel o Makabejski dobi. *)

Iz tega naj vsi grešniki spoznajo, kakó je greh nečistosti Gospod Bogu zoperen, ker je hotel, da taka znamenja tega greha v tej deželi do sodnjega dneva ostanejo. Zapomnijo naj si tudi to dobro, da jih večnega pogubljenja ne reši, ako terdovratno ostanejo v svoji nespokornosti, ne Abraham s svojimi prošnjami, ne Jezus Kristus s svojimi neskončnimi zaslugami.

O Jezus, Sin deviške Matere Marije! reši me, Te prosim, iz Sodome, to je, greha nečistosti! Prosim Te zopet zavoljo Tvojega prečistega serca, prizanesi in odpusti mi, kar koli sem kedaj grešil z nečistostjo, in dodeli mi svojo milost, da se vselej te pregrehe obvarjem, in mojemu stanu primerno čistost do konca ohranim. Amen.

Četerti odstavek.

Abraham, Izak in Jakob.

Zoper maloserčnost in nepoterpežljivost.

„Naš oče Abraham je bil skušan, in je bil, po mnogih stiskah skušen, prijatel Božji.“ (Judit. 8, 22.)

1. Premišljuj Abrahamovo popotovanje.

Abraham se je rodil na Kaldejskem v mestu Ur, ki se mu zdaj Orha pravi, sto šest in petdeset milj od Jeruzalema proti vzhodu. Iz tiste dežele je šel njegov oče Tare z vso svojo družino v Haran v Mesopotamiji ali Medrečji, sto in deset milj od Jeruzalema proti severo-vzhodu, kjer je tudi umerl. Po očetovi smerti mu je Bog ukazal iti iz té dežele v obljubljeno deželo, ko je bil pet in sedemdeset let star. Takó tedaj je šel Abraham na Božje povelje s svojo ženo in z Lotom, svojim bratrancem, in z vsem svojim blagom in premoženjem v obljubljeno deželo, blizo dva tisoč let

*) „Še dan današnji kažejo ondi popotnikom solnato gomilo“ kot ostanek tega solnatega stebra, pravi Allioli k Modr. 10, 7.

pred Kristusovim rojstvom. Stanoval je v dolini Mambre, majhno uro od Hebrona proti jugu, v prav prijazni in rodovitni dolini, ki je uro široka in dolga dve uri. Pravijo, da stoji tam še dan današnji silno star hrast, pod kterim je Abraham svoj šotor imel, in kjer je tri angelje pogostil. [1]) V tej dolini se mu je rodil sin Izak, ko je bil Abraham sto let star.

2. Premišljuj Abrahamovo pokorščino.

Ko je Abraham prebival v Beersabeji blizo Gerare, ki meji z Egiptom in je tri dni hodá od gore Morija, skušal je Bog Abrahama, in mu je rekel: „Abraham! Abraham! in je odgovoril: Tu sem! In Gospod mu je djal: Vzemi svojega edinega sina Izaka, kterega ljubiš, in pojdi v deželo prikazni, in tam mi ga daruj v žgavni dar.“ Abraham je tedaj po noči vstal, tretji dan do mesta, to je, do rečene gore prišel, in je rekel svojima hlapcema: Počakajta tukaj z oslom. On pa je šel sam z Izakom na goro, sezidal oltar in na-nj derva zložil. In ko je bil zvezal Izaka, svojega sina, položil ga je na oltar verh germade; ter je stegnil roko in za meč prijel, da bi zaklal svojega sina. In glej! angelj Gospodov je z neba zaklical, rekoč: Abraham! In on je odgovoril: Tu sem! In angelj mu je rekel: Ne steguj svoje roke nad mladenča, in nič žalega mu ne delaj. In angelj Gospodov je poklical Abrahama v drugič z neba, rekoč: „Sam pri sebi sem prisegel, govori Gospod: Ker si to storil, in nisi prizanesel svojemu edinemu sinu zavoljo mene; blagosloviti te hočem, in pomnožiti tvoj zarod kakor zvezde na nebu, in kakor pesek ob bregu morja. Tvoj zarod bo v last dobil vrata svojih sovražnikov, in oblagodarjeni bodo v tvojem zarodu vsi narodi zemlje,“ [2]) (namreč v Kristusu, obljubljenem Odrešeniku svetá, kakor to razlagata sveto pismo samo in sveti Pavel apostelj) „ker si bil pokoren moji besedi.“ — Glej! takó je Bog Abrahamovo pokorščino in vero pohvalil in plačal.

3. Premišljuj, kakó sta živela Izak in Jakob.

Izak je imel dva sina, Ezava in Jakoba; Jakob pa je imel dvanajst sinov, med kterimi sta mu bila najljubša

[1]) 1. Mojz. 18, 1—3. [2]) 1. Mojz. 22, 1—18.

Jožef in Benjamin. Ker se je pa Jožefu senjalo, da postane gospod čez vse svoje brate, zató so ga bratje prodali kupcem, ki so ga v Egipt s seboj vzeli in tam prodali. Bog pa ga ni zapustil tudi v nesreči ne, in ker je bil pobožen, povzdignil ga je takó visoko, da je postal kraljev namestnik v Egiptu. [1])

Egipet je od obljubljene dežele štirnajst dni hodá daleč; in tedaj Jakob, ki je živel v obljubljeni deželi, je vedno Jožefa objokoval kot mertvega. Ko je pa vstala huda lakota, in so Jožefovi bratje v drugič v Egipet prišli žita nakupovat; dal se jim je Jožef spoznati, in je ukazal, naj mu očeta Jakoba z vso družino v Egipet pripeljejo. [2]) Takó so prišli Izraelci v Egipet, kjer jim je šlo dobro štiri sto let zavoljo dobrot, ki jih je bil Jožef celi deželi storil. — Pomisli, da take svetopisemske dogodbe so čudovite predpodobe tistih dobrot, ktere nam je Bog po Jezusu, našem Zveličarji, skazal, ali skazati hoče. Zato pa môli to-le

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, učenik in odrešenik svetá na veke! Amen. Najdobrotljiviši Oče! prosim Te po Jezusu Kristusu, našem pravem Izaku, ki je bil za nas zaklan in darovan; po Jezusu, našem pravem Jakobu, čegar križ je nam naša nebeška lestvica, po kteri moremo vsi priti v nebesa; po Jezusu Te prosim, našem pravem Jožefu, čegar milost in previdnost nas hrani v naši duhovni in telesni lakoti: dodeli, da posnemamo Abrahama in Izaka v terdni veri, v ponižni pokorščini in v stanovitnem zatajevanji, zato da po njegovem svetem križu, po njegovem terpljenji in po njegovi smerti v nebesa pridemo, in takó uidemo večni ali peklenski lakoti. Amen.

[1]) 1. Mojz. pogl. 37. in 39. [2]) 1. Mojz. 45. pogl.

Šesto poglavje.

Kristusova predpodoba so vojvodi Izraelski.

Pervi odstavek.

Mojzes pelje ljudstvo iz egiptovske sužnosti.

Bere se posebno v nadlogah.

„Gospod je ta dan Izraelce otel iz roke Egipčanov.“ (2. Mojz. 14, 30.)

1. Premišljuj terdo egiptovsko sužnost, v kteri so Izraelci ječali.

Kedar so se bili Izraelci v Egiptu že takó pomnožili, da jih je bilo samo tistih, ki so bili za boj pripravni, čez šest sto tisoč, gospodaril je v Egiptu kralj, ki ni nič vedel od Jožefa, ali pa ni hotel nič vedeti od tega, kar je Jožef Egipčanom dobrega storil. On si je mislil, da bi se utegnili Izraelci, ker jih je toliko, spuntati zoper njega in ga še izgnati iz dežele. Zató je začel Izraelce hudo stiskati; zapovedal je, da se imajo jim otroci v reki potopiti, in nakladal jim je težavna dela. Ubogi Izraelci so pa k Bogu vpili, da bi je rešil iz teh nadlog. Bog jih je uslišal, in je poslal Mojzesa in Arona h kralju Faraonu, naj bi v Božjem imenu tirjala od njega, da jim pustí iti iz dežele. Kralj pa se je še bolj razserdil na to, in je ljudstvo še bolj stiskal, kakor popred. Ali Bog je po Mojzesu mnogo čudežev delal, in ves Egipet strašno kaznoval. Ker je bil pa kralj vedno terdovratniši, poslal je Bog deseto šibo v Egipet, tako da je vse pervorojeno v eni noči umerlo, od človeka do živali.[1]) — Egiptovska sužnost je bila predpodoba nesrečne sužnosti, s ktero peklenski Faraon človeški rod tlači in nadleguje.

2. Premišljuj, kako so bili Izraelci iz sužnosti rešeni.

Bog je Mojzesu zapovedal, naj se vsi Izraelci, ki so bili raztreseni po celem Egiptu, v mestu Ramese zberó. Ker jim je Bog v eni noči vse pervorojence pomoril, zato so prestrašeni Egipčani Izraelce radi proč pustili, kaj, še silili so va-nje, naj le hitro gredó iz dežele, ker so se bali še

[1]) 2. Mojz. 12, 29.

več terpeti. Takó so šli Izraelci o sveti veliki noči iz Egipta, bilo jih je čez šest sto tisoč môž, brez žen in otrók, in brez števila veliko namešanega ljudstva je šlo ž njimi, kakor pravi sveto pismo, [1]) kteri so se bili menda spreobernili k judovski veri, ko so videli toliko čudežev. Lehko tedaj verjamemo, da jih je bilo vseh čez deset sto tisoč ali en milijon ljudí, in pa silno veliko ovac, goved in vsake druge živali. Ta tako velika množica ljudí se je vzdignila o polnoči, ko jim je svetila polna luna, z velikim veseljem šla je iz Egipta, in je Bogu hvalo pela za odrešenje iz egiptovske sužnosti. Sveti prerok Mojzes je šel pred njimi, in vsi so šli za njim, kakor ovce in jagnjeta za svojim pastirjem.

Tukaj je treba premišljevati, po kaki čudni poti je Bog vodil svoje ljudstvo. Ko so namreč iz Ramesa proti polnoči šli, obernili so se na Božje povelje zopet proti jugu, in so svoj tabor postavili dve ure daleč od Samesa, kjer se Sokot pravi. Tu so cel dan počivali, in pervo veliko noč obhajali. Sveto pismo pravi: „Odrinili so Izraelci iz Ramesa pervi mesec, petnajsti dan pervega mesca, in so se všotorili v Sokotu, drugi dan velike noči, vpričo vseh Egipčanov, ko so pokopavali pervorojence, ki jih je bil Gospod pomoril.“ [2]) Pač so ta praznik veselo obhajali! Hvalili so Boga, da jih je rešil težkega Faraonovega jarma. Izraelci so bili štiri sto in trideset let v Egiptu, in kakor so bili z veseljem prišli v Egipet, takó so z veseljem šli iz Egipta. Vsi so bili zdravi in čversti, in med toliko sto tisočerimi ni bil nobeden bolan. — Iz Sokota so šli zopet proti jugu, in so se vtaborili pri Etamu. Od tam so prišli k rudečemu morju po slabi kamniti poti, in so na bregu morja postavili šotore. Bog jih je namreč nalašč peljal k rudečemu morju, zato da je svojo vsegamogočnost skazal.

3. Premišljuj, kakó je Bog svoje ljudstvo rešil iz rok Faraonovih in iz vsake nevarnosti.

Ko so bili Izraelci na bregovih rudečega morja, bilo je Faraonu povedano, da so šli iz dežele; ker je Mojzes vselej le to tirjal, naj kralj ljudstvu dovoli, da gre tri dni

[1]) 2. Mojz. 12, 31—39. [2]) 4. Mojz. 33, 3.

hodá daleč v puščavo, da darujejo Gospodu; [1]) in tako je Faraon si mislil, da bodo potem Izraelci nazaj prišli. Zato se je kralj kesal, da je spustil ljudstvo. Ukazal je tedaj svojim ljudém, naj gredó za Izraelci, in naj jih nazaj pripeljejo. Ko so Izraelci videli, da gre za njimi Faraon z vso svojo močjó, prestrašili so se in niso vedeli, kam bi ubežali. Pred njimi je bilo rudeče morje, na obéh straném so bile visoke pečine, in za njimi je bil sovražnik. Faraon jim je bil med tem že za herbtom, in noč se je že bližala. Da ne bi pa Izraelcem nič žalega storil, postavil je Bog temno meglo med oba tabra, takó da niso videli eden druzega. Tudi angelj se je postavil med Izraelce in Egipčane z oblačnim stebrom vred, ki je Izraelcem pot kazal. Bog je pa tudi Mojzesu ukazal, naj s svojo palico morje vdari, da se razdeli. In ko je Mojzes stegnil roko nad morje, razdelilo se je morje, in Gospod ga je po silno močnem in pekočem vetru, ki je vlekel vso noč, dobro posušil. Mojzes je ljudstvo tolažil rekoč: Nikar se ne bojte! glejte veličastna dela Gospodova, ki jih bo danes storil; ker Egipčanov, ki jih zdaj vidite, ne boste nikoli več videli. Gospod se bo za vas bojeval, vi pa molčite! In Izraelci so šli skozi sredo suhega morja; in voda je stala ko zid na njih desnici in na njih levici. [2])

Mojzes je šel spredej pred njimi, in rod Levi je šel v lepem redu za njim. Takó so vsi glavarji dvanajsterih rodov storili, in vsak rod je šel za svojim poglavarjem. In takó so vsi Izraelci prešli rudeče morje. Pač čudovito popotovanje, in nikoli slišan čudež! Poslušaj le, kaj se bere v bukvah Modrosti: „Vsaka stvar se je prenaredila v svojo pervotno natoro, in je Tvojim (Božjim) poveljem služila, da bi Tvoji otroci bili ohranjeni brez škode. Kjer je poprej voda stala, prikazala se je suha zemlja, in v rudečem morji je bila pot brez zaderžka, in v grozni globočini zeleno polje. Skozi morje je šlo vse ljudstvo, ki ga je varovala Tvoja roka, in videli so Tvoje čudeže in znamenja.“ [3]) Kakó lepó popisuje sveto pismo hojo Izraelcev skozi rudeče morje! In kdo more

[1]) 2. Mojz. 5, 3. [2]) 2. Mojz. 14, 16—31. [3]) Modr. 19, 6—8.

reči, kako veselo je bilo to ljudstvo, ko je šlo skozi morje? „Kakor jagnjeta so skakali,“ pravi Modri, „in so poveličevali Tebe, o Gospod! ki si jih rešil.“ Prav je rekel, da so poskakovali kakor jagnjeta, ker je bilo morje, kjer so šli skozi, najmanje osem ur hodá široko, kakor se more še dan današnji videti; in vendar je vse ljudstvo blezo v treh urah čez prišlo. To je tako čudovito, da pravi sveto pismo: „Skozi rudeče morje jih je Bog prepeljal, in jih zvozil skozi silne vode.“ [1]) Zató menijo nekteri, da Bog, ki je po svojih angeljih morje razdelil, je tudi po angeljih ljudstvo v treh urah čez morje spravil.

Omenjenja vredno je tudi to, kar pismo pravi: „Skozi morje je šlo vse ljudstvo, ki ga je varovala tvoja roka, in videli so tvoje čudeže in znamenja.“ [2]) Ker so videli morje, ki je stalo ko zid na desni in na levi; videli so strašne morske globočine, zelene in polne rastlin in cvetlic, kakor lepe travnike o spomladi. V rudečem morji namreč, in takó tudi v vseh druzih morjih, kakor pričajo tisti, ki so s svojimi očmi videli, so na dnu zeleni travniki in cvetice vsakoverstnih barv, ki so v vodi mehke; kedar je pa utergajo in iz vode ven prinesó, postanejo terde, kakor kamen. Takó je v rudečem morji veliko koraldastih drevesec, ki so enaka našim črešnjam, in ki večkrat tako visoko zrastejo, da segajo ven čez vodo in so barkam nevarna. In takih dreves je včasi toliko, da jih je cel gozd po več milj dolg. Té rudeče koralde se vidijo skozi vodo, takó da ljudjé mislijo, da je voda rudeča, akoravno je tako bela, kakor vsaka druga. In od tod ima morje svoje imé. *) V rudečem morji je tudi dosti školjk, v kterih so biseri; takó tudi čebulje in mnogo korenik, ki so mehke v vodi; kedar jih kdo pa iz vode potegne, postanejo terde ko kamen, kar se more tudi še dan današnji videti. Tamošnji ljudjé namreč plavajo kakor race v tem morji, pa večkrat s svojimi noži odrežejo od teh rastlin, in jih iz vode na dan prinesó. Vse té čudeže

[1]) Modr. 10, 18. [2]) Modr. 19, 8.

*) Rudeče morje ima svoje imé prav za prav od rudečkastega morskega mahú; ali pa od tod, da je zeló proti jugu, in pesnikarji vroči pas zemlje imenujejo rudeč ali pekoč.

so videli Izraelci in so Boga hvalili, in takó so v začetku četerte ponočne straže na uno stran morja srečno prišli.

4. Premišljuj, kako so bili Egipčani v rudečem morji pokončani.

Egipčani, ki niso mogli do Izraelcev zavoljo goste in temne megle, postali so zadej za njimi. Kedar so pa Izraelci o polnoči šli skozi morje, bilo je tako svetlo, kakor čez dan, ker je ognjeni oblačni steber celo okolico osvetljeval. Tedaj so videli Egipčani, da so se vzdignili Izraelci in v morje planili; vendar pa niso za njimi planili, ker so menili, da se hočejo obupavši v morji vsi potopiti. Ko so pa spoznali, da se je morje pred njimi razdelilo, in da po suhem gredó skozi morje, hoteli so tudi oni hiteti skozi morje za Izraelci. Sveto pismo govori tako-le: „In Egipčani so se vzdignili in šli za njimi, in vsi Faraonovi, njegovi vozovi in njegovi konjiki v sredo morja.“ [1])

Menili so Egipčani, da bodo v kratkem Izraelce zajeli, toda poslušaj, kaj pravi dalje sveto pismo: „In že je prišla zjutranja straža (t. j. tri po polnoči), in glej, pogledal je Gospod vojsko Egipčanov, z ognjenega in oblačnega stebra, in pokončal je njih vojsko.“ Razlagovavci svetega pisma pravijo, da je začelo germeti in bliskati, in iz tega ognjenega in oblačnega stebra so vdarjale strele in so veliko Egipčanov ubile. Tedaj so se ti nesrečni ljudjé vsi prestrašili in djali: „Bežimo pred Izraelci, ker Gospod se vojskuje za-nje zoper nas.“ Obernili so se tedaj nazaj, da bi iz morja zopet na breg mogli, ali Bog je rekel Mojzesu: „Stegni svojo roko nad morje, da se verne voda nad Egipčane.“ In Mojzes je stegnil roko po morji, in morje se je vernilo na svoje poprejšnje mesto. In ko so Egipčani bežali, prišla jim je voda nasproti, in zagernil jih je Gospod sredi valov. To je bilo strašno gledati, ko so silni valovi, ki so popred ko zid stali, z groznim šumenjem Egipčane pokrili in vse v vodah potopili in njih mertva trupla proti bregom gnali, kjer so stali Izraelci, kakor govorí sveto pismo: „Takó je Gospod ta dan Izraelce otel iz rok Egipčanov. In Izraelci so videli Egipčane mertve na bregu morja.“ [2])

[1]) 2. Mojz. 14, 23. [2]) 2. Mojz. 14, 30. 31.

Strašen pogled, ko je plavalo toliko tisoč mertvih ljudí in kônj v rudečem morji! Egipčanov je bilo petdeset tisoč konjikov, dva tisoč pešcev in sedem sto vozov, v kterih vozovih je bilo mnogo velike gospôde. Takó je bilo toliko tisoč mož v morje, in veliko izmed njih zavoljo svoje nespokornosti v pekel pogreznjenih, kjer terpé vekomaj zato, da so Božje ljudstvo sovražili in preganjali.

Ti pa, Oče vsega usmiljenja! pelji nas skozi rudeče morje, to je, skozi britko in kervavo terpljenje Jezusa Kristusa, čez viharno morje tega svetá, varno do bregov večnega zveličanja, po istem Kristusu Jezusu, Gospodu našem. Amen.

Drugi odstavek.

Mojzes pelje Izraelce do Sinaiske gore.

Beri ta odstavek, kedar želiš premišljevati čudapolno previdnost Božjo.

„Gospod vas je vodil štirdeset let po puščavi; vaša oblačila se niso postarala, in črevlji na vaših nogah se niso raztergali.“ (5. Mojz. 29, 5.)

1. Premišljuj popotovanje Izraelcev do gore Sinai.

Potem ko je Gospod Bog svoje ljudstvo iz vse nevarnosti rešil, hotel je je pripeljati do samotnega kraja, kjer bi počivali in poslušali njegovo sveto postavo. Ta samotni kraj je bil Sinai, gora, ki jo je Bog za to izvolil. Zató, kakor neki bogaboječ mož od té gore piše, „so sploh menili, da ima na njej Bog svoje stanovanje.“ Zato je Bog Mojzesu, ko je tukaj ovce pasel, rekel: „Sezuj svoje črevlje s svojih nog; zakaj mesto, na kterem stojiš, je sveta zemlja.“ [1]) Zato je hotel Bog tudi, da-si ravno je bila gora Sinai Izraelcem na njih poti v obljubljeno deželo silno daleč na strani (Sinai namreč je Egiptu proti vzhodu, obljubljena dežela pa proti polnoči), da so do té svete gore prišli.

2. Premišljuj, kakó težavna je bila pot do gore Sinai.

To težavno pot nam popisujejo tisti, ki so té kraje obiskali. Od rudečega morja do gore Sinai je zavoljo silno te-

[1]) 2. Mojz. 3, 5.

žavnih potov navadno osem dni hodá; Izraelci pa so šest celih tednov bili na tej poti. Zastran silno gerdih potov so na dan po tri ali štiri ure hodili, malokrat so na dan za pet ur naprej prišli, kakor moremo spoznati iz njihovih stanišč, ki jih sveto pismo popisuje. Na celi poti od rudečega morja do gore Sinai ni ne hiše, ne vasí, ni ne trave ne zelišč, ni ne dreves ne germov (le malokje se kaj zelenega zagleda), ampak sam pesek in kamenje; kdor tedaj ondod popotuje, mora vsega s seboj imeti, česar mu je treba za preživljavo.

En dan hodá od mesta Suez, ki je konec rudečega morja, je kraj Mara imenovan. Tukaj je pet izvirkov, ki se imenujejo Mojzesovi izvirki. Voda teh izvirkov je bila takrat grenka; Mojzes pa je nek les va-nje vergel, in voda je postala sladka, [1]) kar je še dan današnji. Od tod so šli Izraelci naprej tri dni do Elima, kjer je bilo takrat dvanajst izvirkov in sedemdeset palmovih dreves. Ti izvirki so zdaj skoraj vsi že posušeni, in ni druzega več tod, kakor še nekaj mlak, ki imajo slabo vodo. Tu je tudi mnogo merčesov, kač, kuščarjev itd. Od teh izvirkov naprej se hodi poleg rudečega morja po samem pekočem pesku po vedno neravni, slabi poti; na desni se vidi vedno rudeče morje, dokler se ne pride v neko dolino, ki se pravi puščava Sin, kjer je več zelenih germov in drevesec, kar se sicer malokrat v teh puščavah vidi.

3. Premišljuj, kako je Bog kot dober oče za Izraelce skerbel.

Tukaj v puščavi Sin je Bog začel Izraelcem nebeškega kruha dajati, ki ga jim je nato skoz celih štirdeset let vsak dan dajal, samo o sobotah ne. Od tega nebeškega kruha govorí sveto pismo tako-le: „Zjutraj, ko je rosa padla, videlo se je po puščavi nekaj drobnega, kakor v možnarji stolčenega, podobno slani po tleh. Ko so pa Izraelci to videli, rekli so drug drugemu: Man hu? kaj je to? Mojzes jim reče: To je kruh, ki vam ga je Gospod dal jesti.“ [2]) Ljudstvo tedaj je nabiralo mano, tolkli so jo v možnarjih,

[1]) 2. Mojz. 15, 23. [2]) 2. Mojz. 16, 14. 15.

kuhali v loncih, in so si iz nje delali potice, ki so bile sladke, kakor bi bile medene. Od tega kruha govoré modrostne bukve tako-le: „Živil si svoje ljudstvo z angeljsko hrano, ter si jim kruha z neba pošiljal, kteri je v sebi imel vse razveseljenje in sladkost vsakoršnega okusa.“ [1]) V spomin tega velikega čudeža pada še zdaj vsako leto mesca avgusta in septembra v tej puščavi mana. Ta mana je ko gosta sladka rosa, ki visi na listji in travi pred solnčnim vzhodom. Kedar se nabere, postane ko mehko testo in sila sladko. Taka je bila tudi mana, ki so jo jedli Izraelci, le več je je bilo, in je imela vsakoršen okus.

4. Premišljuj na dalje **popotovanje izraelskega ljudstva.**

Iz puščave Sin se hodi cel dan skoraj zmerom po globokih dolinah; na eni ali na drugi strani, mnogokrat tudi na obéh stojé in šterlé proti nebu visoke pečine in gore, ali pa tudi peščevnati griči, ki je veter znaša in odnaša. V teh pečinah vidijo se tu pa tam stari napisi vsekani, od kterih se méni, da so jih Izraelci v veden spomin v skale vsekali, ko so ondi skozi šli.

Na to se pride do ozke soteske med rujavimi, černimi in razdrobljenimi skalami, in zdi se, da so si tu ljudjé nalašč pot skozi naredili. Té visoke skale solnce tako zeló pripeka, da so vse černe in rujave, so pa tudi takó strašno dolge, da segajo do gore Sinai. Tudi tod se vidijo tu pa tam mnoge stare hebrejske in egiptovske čerke, v skale vsekane, menda tudi v spomin Izraelcev, ki so tu skozi šli. V tej ozki dolini, ki je dva dni hodá dolga, prebivajo v skalovji zamorci, ki so popolnoma nagi, samo da imajo okoli ledij kos sukna ovitega. In v tej puščavi ne dežuje nikoli; po zimi pa večkrat sneg pada in hud mraz brije.

Pomisli en malo, kakó težavno pot so imeli tod Izraelci, ki jih je bilo tolikanj. Posebno otrokom in ženam se je ta pot silno težavna zdela. Gotovo niso brez truda prišli v obljubljeno deželo, ampak so se mnogo potili, predno so je dosegli! Kaj mora še le kristijan storiti, da si pridobí

[1]) Modr. 16, 20.

obljubljeno deželo, t. j. nebesa, ker so Izraelci toliko težav in truda prestati imeli, da so v pozemeljsko obljubljeno deželo prišli?

Potem je pot ravna, toda peščevnata, in sicer noter do gore Sinai. Ljudstvo se je moglo le počasi po taki poti pomikati. V tej veliki dolini se pride na zadnje takó daleč, da se zagleda na desni strani visoko, dolgo in ostro gorovje Faran. In takó se hodi naprej po tej dolini še nekaj ur, dokler se ne pride do kraja, ki mu pravi sveto pismo Rafidim, kjer je Izraelcem vode zmanjkalo. Ko so Izraelci zavoljo tega godernjali zoper Mojzesa, rekel je Bog Mojzesu, naj s svojo palico vdari skalo, da bo voda tekla iz skale, kar se je tudi zgodilo. [1])

Ta skala stoji v dolgi, globoki in kamnati dolini; ločena je od druzih skal, kakor bi jo bil kdo nalašč ondi postavil. Skala je štirovoglata, tri komolce široka, štiri komolce visoka. Skala ima tu pa tam kako rudečkasto liso; silno je terda, in ima od zdolaj dvanajst lukenj, iz kterih je voda tekla, potem ko jo je Mojzes s palico udaril. Pod skalo je druga veča luknja, v ktero se je voda iz skale stekala.

Po takih potih tedaj so Izraelci vsi spehani še le tretji mesec po izhodu iz Egipta, tretji dan tretjega mesca, do svete gore Sinai prišli [2]), svoje šotore okoli gore postavili, in celo leto ondi ostali, Božjo postavo prejeli, in skrinjo sprave in vse drugo, kar je bilo potrebno za službo Božjo, si napravili.

O Jezus, najdobrotljiviši Odrešenik! ki si nas rešil ne iz egiptovske, ampak iz peklenske sužnosti, vpiši, te prosimo, svojo zapoved ljubezni in milosti v naša serca, da bomo tebe čez vse in vse druge zavoljo tebe ljubili, in tako dosegli tvoja obljubljena nebesa. Amen.

---

[1]) 2. Mojz. 17. 4 — 8. [2]) 2. Mojz. 19, 1.

Tretji odstavek.

Mojzes pelje Izraelce od gore Sinai do obljubljene dežele.

Bere naj se enkrat v bolje razumenje Kristusovega življenja. *„Gospod pa je hodil pred njimi, da jim je pot kazal.“* (Mojz. 13, 21.)

1. Premišljuj in ogledaj v duhu sveto goro Sinai.

Ta gora je visoka, kamnita, strašna, da se takih malo na svetu najde. Stoji pa v kamniti Arabiji med samimi visokimi golimi gorami, pa ločena od njih. Od zdolaj je tako široka, da je težko v šestih urah okoli nje priti. Ako hoče kdo iz samostana svete Katarine, ki je zdolej na zahodni strani, gor iti na to goro, ima sila težavno pot, polno kamenja in skal, dokler ne doseže kapele Matere Božje, nad ktero so vrata med skalami, enaka soteski, in kmalo potem še druga vrata, ki se marljivo varujejo zastran zamorcev in Arabcev. Na to se pride do ravnega kraja, kjer stoji svetemu Eliju posvečena kapela, ktera ima zadej za oltarjem votlino v terdi rudeči skali, kjer je ta sveti prerok stal, kedar je Bog ž njim govoril. V to votlino navadno se podajo popotniki, da svojo molitev opravijo. Tukaj je tudi lep, prijazen vert, in vodnjak, ki ima dobro, hladno vodo; in zraven vodnjaka leži velik rudeč kamen s hebrejskim napisom, kteri napis je morebiti, kakor nekteri menijo, v kamen vsekal eden izmed sedemdeseterih starašin. Sveto pismo namreč priča, da so na ta kraj oni prišli, kjer pravi: „Pojdi gor k Gospodu (govori Bog Mojzesu) ti in Aron, Nadab in Abiu, in sedemdeseteri starašini izmed Izraela, in molíte od daleč. In samo Mojzes naj gre k Gospodu. Tedaj so šli oni gori, in so videli Boga Izraelovega. Bila je pa podoba veličastva Gospodovega kakor goreč ogenj, in pod njegovimi nogami je bilo kakor delo iz safirjevega kamna in kakor jasno nebo.“ [1])

Od tod se delí gora v dva verha; zahodni, niži verh se imenuje gora Horeb, kar pomeni pustoto. Drugi vzhodni, skoraj še enkrat tako visoki verh se imenuje gora Sinai, kar ima pomeniti ternjev germ. Obé té gori obstojite iz sa-

[1]) 1. Mojz. 24, 1. 2. 9. 10.

mih rudečih, rujavih in skoraj raztreskanih pečin, in kdor jih ondi blizo ogleduje, njemu se zdijo strašne, ker od samostana zdolej pod goro je sedem tisoč kamenenih stopinj gor brez tistih mest, do kterih je mogoče iti brez stopnic. Kedar se pride verh gore, zagleda se ozka luknja v skali, štiri pedi nad tlami, v ktere človek lehko zleze. V to luknjo, pravijo, je Mojzes zlezel, ko mu je Bog svoje veličastvo pokazal. [1]) Vidi se in pozna se še podoba človeška, vtisnjena v terdo skalo, kakor v vosek.

Ondi je tudi na eni strani globoka, velika podzemeljska jama v skali, v ktero se gre po enajstih stopinjah, kjer se je Mojzes štirdeset dni in nočí postil, predno je od Boga dobil deset Božjih zapovedi. Takó ustno sporočilo. Nad to votlino je kapela, v kteri navadno molijo Arabci in zamorci; ti ljudjé namreč romajo zeló na to goro, ker imajo Mojzesa za svetnika. Petnajst korakov proč je druga majhena, lepa kapela, z železnimi vrati, ki stoji na najsvetejšem mestu te gore! Romarji sezujejo tu svoje čevlje, in gredó bosi va-njo. In kedar noter stopijo, pokleknejo in poljubijo tla z veliko pobožnostjo, ker pravijo, da se je na tem mestu Bog z Mojzesom pogovarjal.

Vedi pa, da je gora Sinai viša, ko Horeb; od kapele svetega Elija se mora še celo uro v reber iti, in to ne brez nevarnosti, takó ostra, pusta pot je, da se okoli sebe nič druzega ne vidi, kakor raztreskane skale in pečine, med kterimi so tu pa tam še ostanki majhenih starih kapelic in vertičev, kjer so nekdaj puščavniki prebivali. Tudi vodnjak je tu, ki ima prav dobro vodo. Ta gora je najviša med vsemi gorami kamenite Arabije. *)

---

[1]) Mojz. 33, 22.

*) Verh gore Sinai ima siva kamnata tla in ravna, ki merijo osemdeset čevljev od ene strani do druge. Tu se vidi majhena, na pol že poderta kapela, ki je bila nekdaj lastina latinskih in gerških kristijanov, blizo štirdeset čevljev od tod proti jugozapadu stoji majhena poderta mošeja. Beduini koljejo kakšenkrat tukaj ovce Mojzesu v čast; in Arabci misleč, da ste Mojzesovi tabli pod kapelo zakopani, so večkrat že tod kopali, toda zastonj. Po ustnem sporočilu je na tem mestu Bog z Mojzesom govoril.

2. Premišljuj, da je gora Sinai častivredna tudi zato, ker je sveta Katarina tukaj pokopana.

Verh gore je majhena bajta, iz kamenja sezidana. V tej bajtici je bel gladek kamen, deset pedi dolg, kjer so po ustnem sporočilu angelji mertvo truplo svete Katarine, potem ko jej je bila glava odsekana, položili; položili pa so jo bili ne vznak, kakor po navadi, ampak z obrazom doli. Zato se vidi na tem kamenu kakor v vosek vtisnjena podoba svete Katarine, ako ravno je ta kamen tako terd, da ni mogoče skoraj nič od njega odlomiti ali odbiti. Glej, kako ljubi Bog svoje svetnike častí, ki je truplo té svete mučenice dal prenesti iz mesta Aleksandrije, ki je dvajset nemških milj daleč od gore Sinai. Tam je bilo 300 let shranjeno, dokler je Bogu dopadlo, da je bilo razodeto menihom, ki so zdolej pod to goro stanovali, in jim zapovedano, sveto truplo vzdigniti in prenesti v svojo cerkev. Tedaj so menihi v procesiji po sveto truplo prišli in z vsem spoštovanjem so je v svojo cerkev prenesli. Tu se vidi še dandanašnji na levi strani vélikega oltarja grob té svetnice. O sveta Katarina! tudi jaz v duhu častim tvoje svete ostanke, in te ponižno prosim, da mi po Jezusu, svojem ljubem ženinu, od Boga milost izprosiš, da bom mogel vedno njegove svete zapovedi deržati in spolnovati. Amen.

3. Premišljuj na dalje, in misli si v duhu, kakošna je cerkev svete Katarine.

Ta cerkev je dokaj lepa, z mnogoverstnim marmeljnom krita in ima na vsaki strani šestero marmeljnatih stebrov. Za korom proti izhodu je lepa kapela na mestu, kjer je po ustnem sporočilu Mojzes videl, da gori germ in ne zgorí, in kjer mu je Bog rekel, naj sezuje svoje čevlje, ker je mesto, na kterem stoji, sveta zemlja. [1]) Zató sezujejo vsi popotniki tu svoje čevlje, in gredó bosi v kapelo. Mesto, kjer je gorel germ, je kapeli nasproti na malem hribcu, kjer je mala kapelica sezidana, v kteri noč in dan v srebernih lampicah luč gori. Samostan ali klošter zraven cerkve je veliko in terdno poslopje, v kterem živi mnogo

[1]) 2. Mojz. 3, 1.

gerških menihov, kteri morajo od zamorcev té dežele mnogo prestajati. Pred samostanom je dolg lep vert, v kterem je majhen kamnit hribec, na njem je, kakor terdijo, Aron pervo Božjo službo opravljal, in kjer je njegova dva sina, Nadaba in Abiu ogenj iz nebes umoril. *)

4. Premišljuj popotovanje skozi puščavo Faran.

Izraelci so celo leto bili pri gori Sinai, potem so se naprej pomikali skozi puščavo Faran proti obljubljeni deželi. Ta puščava je strašna, enajst dni hodá dolga; njo prerok takó-le popisuje: „Bog nas je peljal iz Egipta skozi puščavo Faran, skozi deželo, v kteri ni nobene poti, v kteri noben človek ne stanuje; peljal nas je skozi kraje, kjer ni bilo kaplje vode, in ki so bili podoba smerti“. V tej puščavi ni poti, ni steze, ni listja, ni trave, ni drevesa, ni germa, kakor le malo kje. Tla so nerodovitna in peščevnata, vse polno je skalovja; zató je sila težavno tod skozi hoditi. Tu se ne vidijo ne tiči, ne druge živali, kakor same kače, kuščarji in enaki merčesi. Po leti in po zimi je tod taka vročina, da noben človek ne more dolgo tu prestati. Po tej strašni puščavi je vodil Bog svoje ljudstvo celih štirdeset let, in nikoli jim ni manjkalo ne vode ne kruha. Njih čevlji se niso tergali, njih oblačila se niso starala, takó da jim ni bilo treba delati si novih. [1]) Tudi je ljubi Bog za njih otroke in živali skerbel, da jim niso omagali celo dolgo pot. Dva velika čudeža je Bog Izraelcem vedno ponavljal, namreč z oblačnim stebrom in z mano. Od mane govori sveto pismo tako-le: „Izraelci so jedli mano štirideset let“. [2]) Od oblačnega stebra pa pravi sv. pismo: „Gospod je hodil pred njimi pot kazaje po dnevi v oblačnem stebru, po noči pa v ognjenem stebru“. [3]) Ta dva

*) „Kakor Sinai in Horeb, omenjenja vredna je gora svete Katarine“, tako Allioli — „njen verh je na dvoje razklan. Na vzhodnem delu njenega verha je mala nizka kapela, kjer je bilo truplo sv. Katarine, po sporočilu, pokopano. Umerla je sv. Katarina kot mučenica v Aleksandriji v začetku četertega stoletja. Gora sv. Katarine je tisoč čevljev viša ko Sinai. Z njenega verha se daleč okoli vidi. To goro obiskujejo pogosto romarji iz Rusovskega in iz Gerškega, in še celó ženske romajo tu sem. — Truplo sv. Katarine se hrani zdaj v samostanu na Sinaji“.

[1]) 5. Mojz. 29, 5. [2]) 2. Mojz. 16, 35. [3]) 2. Mojz. 13, 21.)

čudeža kažeta na skrivnosti naše svete katoliške vere: mana je predpodoba presvetega rešnjega Telesa; ognjeni in oblačni steber pa je bil predpodoba same prave kristijanske katoliške cerkve, ktero razsvetljuje Sveti Duh, zato da se nobenkrat ne moti v tem, kar svoje verne učí.

5. Premišljuj, zakaj so Izraelci štirideset let po puščavi hodili, ko bi bili lehko v treh ali štirih tednih skozi njo prišli v obljubljeno deželo.

Najpred pomisli, da so bili Izraelci skoraj eno celo leto pri gori Sinai, ker so tukaj naredili si skrinjo sprave, sveti šotor in duhovniška oblačila; tukaj so bili posvečeni duhovniki in leviti, tukaj jim je bila dana postava. Potem so odrinili od tod, in Bog jih je vodil z oblačnim stebrom, ki je zmerom pred njimi hodil, po pravi poti proti obljubljeni deželi, proti Amorejskim goram, ki so deset nemških milj od gore Sinai. Od tega popotvanja govorí Mojzes ljudstvu takó-le: „Ko smo se vzdignili od Horeba, hodili smo po strašni in silno veliki puščavi, ki ste jo videli, po poti proti Amorejski gori, kakor nam je bil zapovedal Gospod, naš Bog. In ko smo bili prišli v Kadesbarne, rekel sem vam: Prišli ste do Amorejske gore, ktero nam bo dal Gospod, naš Bog. Pojdite v njo, in se je polastite, kakor je govoril Gospod, naš Bog. Tedaj ste vsi k meni prišli, in ste rekli: Pošljimo môž, kteri naj ogledajo deželo, in naj povedó, po kterem potu naj gori gremo, in v ktera mesta naj pridemo.“ [1]) Mojzes je tedaj poslal dvanajst mož, da so zemljo ogledovali. Za štirideset dni so se nazaj vernili, in so dobrega sadja iz dežele s seboj prinesli, in en grozd, ki je bil tako velik, da sta ga dva na kolu nesla. Pravili so: Dežela je res prav dobra; ali nemogoče je, da si jo prilastimo, ker so njeni prebivavci velikani, in mesta imajo silno visoke zidove. Ko je ljudstvo to slišalo, godernjalo je zopet zoper Boga: „Gospod nas sovraži, zato nas je izpeljal iz egiptovske dežele, da nas dá Amorejcem v roko, in da nas pokonča.“ [2]) To je bilo strašno bogokletstvo, ko so govorili, da jih Bog sovraži, kteri jim je bil

[1]) 5. Mojz. 1, 19 — 22. [2]) 5. Mojz. 1, 27.

vendar toliko dobrega storil. Tudi ni hotelo ljudstvo več ubogati Mojzesa, ampak si druzega vodja izvoliti, da bi jih nazaj v Egipet peljal.

Tu pa se je Bog zeló razserdil, kaznil je ogleduhe z naglo smertjo, in sama Jozve in Kaleb sta živa ostala; prisegel je tudi, da nima nobeden izmed ljudstva, ki ima več ko dvajset let, priti v obljubljeno deželo. [1]) Zapovedal je tudi Mojzesu, naj se pri tej priči z ljudstvom vzdigne in zopet nazaj gre proti rudečemu morju, od koder so prišli. Tako je tedaj Bog Izraelce po strašni puščavi vodil gor in dol, sem ter tje, celih štirideset let, dokler niso vsi pomerli, kteri so zoper njega godernjali. Da, še Mojzes in Aron sta v puščavi imela umreti, pa zastran drugih pregreškov. Mojzes in Aron sta v puščavi Sin pri Kadezu dvomila, ali bo res Bog godernjajočemu ljudstvu vodo dal iz skale. — Ne dvomi tedaj nikoli nad Božjim usmiljenjem, kteri noče grešnikove smerti, ampak da se človek spreoberne in živi.

Glej, o kristjan! ta težavna pot izraelskega ljudstva po puščavi je podoba našega popotvanja proti nebeški obljubljeni deželi, kakor govori sveti Pavel: „Vse to se jim je v podobi godilo, zapisano je nam v posvarjenje,“ [2]) to je, da bi nas strah pred kaznijo gnal k poboljšanju; kakor je namreč Bog kaznoval Izraelce, takó kaznuje Bog še zmerom nepokorščino, nezadovoljnost z Božjimi naredbami, nečistost i. t. d.

Zdihljej.

O najdobrotljiviši Oče! dodeli nam svojo nebeško luč, da spoznamo tvoje ostre sodbe, tvoje svete zapovedi in Kristusove skrivnosti; daj nam tudi pomoč tvoje milosti, da bomo tvojo sveto voljo vselej spolnovali, zató da se naša vera v spolnovanji tvojih Božjih zapoved skaže; po Kristusu Gospodu našem. Amen.

---

[1]) 4. Mojz. 14, 37. [2]) 1. Kor. 10, 11.

O najdobrotljiviši Jezus, ti pravi Mojzes in vodja vseh vernih! pelji nas skozi puščavo tega revnega sveta v obljubljeno deželo, kjer nas tvoji izvoljeni čakajo, da te kedaj ž njimi vred vekomaj hvalimo in častimo. Amen.

Četerti odstavek.

Beri to premišljevanje, da bolje uméš predpodobo Kristusa, nebes in večnega življenja.

„Ti popelješ Izraelce v deželo, ktero sem jim obljubil.“ (5. Mojz. 31, 23.)

Bilo je takrat v obljubljeni deželi eden in trideset kraljev in brez števila ljudí, s kterimi se je bilo Izraelcem vojskovati. Ker so bili pa preslabi, zato jim je Bog čudovito pomagal. Po Mojzesovi smerti je Bog namreč vojvoda postavil Jozveta, da bi ljudstvo v deželo vpeljal. Ta je peljal Izraelce do reke Jordan, meseca sušca, ko je bil Jordan velik; ker niso imeli ne bark, ne mostov, da bi mogli čez reko, ukazal je Jozve duhovnikom, skrinjo zaveze pred ljudstvom nositi in jim tako pot kazati. Ko so duhovniki z nogami se dotaknili Jordanove vode, odtekla je voda na eni strani doli, na drugi strani pa se je ustavila, in se je počasi naraščala, to je, stala visoko kot gora; ker je več ur preteklo, predno je čez Jordan šlo vse ljudstvo, ki jih je bilo okoli trideset sto tisoč. Med tem so stali duhovniki na sredi Jordana s skrinjo zaveze, in Jozve je ukazal dvanajsterim možem, da naj vsak njih vzame en kamen od mesta, kjer so duhovniki sredi reke stali, in v veden spomin na bregu postavijo. [1]) Ondi, kjer je bil ta spomin postavljen, zidana je bila pozneje cerkev, in dvanajsteri kamni so se v tej cerkvi hranili šest na eni, in druzih šest na drugi strani v cerkvi. Vsak kamen pa je tako težak, da ga dva moža komaj vzdigneta. Zavoljo tega čudeža so se prestrašili vsi prebivavci obljubljene dežele, ker so videli, kako so šli Izraelci čez Jordan. Mislili so si

[1]) Joz. 3. in 4. post.

namreč, da Bog temu ljudstvu pomaga, in da bo za-nje se vojskoval.

Pervo mesto, do kterega so Izraelci v obljubljeni deželi prišli, bilo je Jeriho, tri ure od Jordana. To mesto je bilo iz strahú pred Izraelci noč in dan zaperto. Bog pa je ukazal, naj sedem dni zaporedoma, vsak dan enkrat s skrinjo zaveze okoli mesta gredó, sedmi dan pa sedemkrat. In ko so pri sedmem obhodu duhovniki s trobentami zatrobili, padlo je mestno zidovje, in Izraelci so šli v mesto, in vse posekali. [1]) Kdo je kedaj od take vojske slišal, kakor je bila ta? Ta čudež je Izraelce oserčil, da so moško se vojskovali zoper vse sovražnike, takó da so v kratkem eden in trideset kraljev premagali, z ljudstvom vred pobili in se obljubljene dežele polastili. [2])

2. Premišljuj, kakó je Jozve obljubljeno deželo po Božjem povelji med dvanajst rodov izraelskega ljudstva razdelil.

Izraelsko ljudstvo se je dokaj veselilo, in iz celega serca so Bogu hvalo peli, da jim je v last dal rodovitno zemljo, kjer so njih očaki Abraham, Izak in Jakob kot tujci živeli. Razdeljena pa jim je bila zemlja v letu dve tisoč in petsto po vstvarjenji sveta, in tisoč štiristo in petdesetem pred Kristusovim rojstvom. Drugi pa štejejo ta leta drugače, in pravijo, da je Jozve obljubljeno deželo Izraelcem delil v letu dva tisoč pet sto in devet in petdesetem po vstvarjenji sveta, pred Kristusovim rojstvom pa tisoč štiri sto in pet in štirideset let.

3. Premišljuj, kakošna je bila obljubljena dežela.

Ker je obljubljena dežela predpodoba kristijanske cerkve na zemlji in zmagovavne v nebesih: tedaj vedi, da se ta dežela kliče tudi Kanaanska in sveta dežela, in da je v primeri k drugim precej majhena, ker je dolga samo eden in trideset nemških milj, široka pa okoli petnajst, in je tako ločena od druzih dežel, da se zdi dežela popolnoma zá-se obstoječa; namreč na svoji vzhodni strani ima visoko Arabsko in Moabsko gorovje; na jugu jo mejí puščа-

[1]) Joz. 6, 20. [2]) Joz. 12, 9 — 24.

va, skozi ktero se gre iz te dežele v Egipet; na zahodni strani dežele je sredozemsko morje, in na polnočni strani silno velika gora Libanon. Obljubljena dežela je razdeljena na tri okraje: judovski, galilejski in samaritanski okraj. Judovska dežela je proti jugu, galilejska na severni strani, samaritanska pa na sredi med obema. Té tri dežele imajo prav dober zrak in prav rodovitno zemljo. Vendar je tudi veliko pustot in puščav v tej deželi, v kterih je neprijetno, in po zimi tudi merzlo. V celi deželi je ena sama reka, Jordan, sicer pa malo potokov in malo dežja. Po leti ne dežuje nikoli; po zimi pa in spomladi večkrat. O veliki noči je že žetev, in mesca junija je že vse s polj domú spravljeno; v nekterih krajih pa terta daje trikrat zrelega grozdja. Neka drevesa rodijo sad tudi večkrat na leto, in mnogo dreves zeleni skozi celo leto. Zató je tukaj po zimi in po leti dokaj prijazno, zdi se, da je večna spomlad. V sveti deželi je tudi veliko terpentinskih dreves, ki imajo listje skoraj kakor laver (lorber), in cvetó kakor oljke. Jagode na teh drevesih so s perva zelene, na to rudeče, in na zadnje černe. O poletni vročini teče iz teh dreves neka draga lepodišeča smola ali terpentin, ki je tako čista, kakor rumeno vino. Ta smola zdravi rane in tolaži bolečine, in je zdravilna tudi za notranje bolezni. Tudi mnogo palmovih dreves raste v deželi, ki nosijo podolglat rujav sad, ki je tako prijetno sladek, da še cukrovo sladkobo presega. Les tega drevesa je dokaj dober za pohištva, ker se ne skrivi, naj se dene na-nj še veča teža.

Brokard, pobožen duhovnik, ki je pred štirimi sto leti živel in je deset let v sveti deželi prebival, piše od njega tako-le: „Skoraj ni verjeti, kako žlahtna je ta dežela, in kako obilne pridelke daje ta blagoslovljena zemlja. Žito in drug sad raste prav obilno, če se polja tudi ne gnojé, da se zemlja količkaj obdeluje. Njive so kot verti, po kterih sladki janež, žalbija, dišeča rutica, rože in več takih rastlin same od sebe rastejo. Pavola in cukrov terst, iz kterega se cuker pripravlja, rasteta tu obilno. Trava je takó visoka, kakor žito; tam zorijo citrone, pomeranče, limone in fige dobrega okusa in lepodišeče, in celo leto visijo na

drevesih. Tudi sad, ki mu pravijo rajska ali paradiževa jabelka, dobiva se tu in je čudovit in slajši od cukra in medú. Ta sad visi na drevesih, kakor grozdje, veliko kakor naročni košek. Vino v sveti deželi je prav dobro in prijetno, posebno kar se ga prideluje okoli Betlehema; in v nekterih krajih spravljajo trikrat v letu poljske pridelke. Fig, granatovih jabelk, babilonskih citron, dateljnov, balzama, olja, medú in vsakoverstne vertne zelenjadi imajo obilo v sveti deželi. Tam raste najbolje žito, in nikjer nisem boljšega kruha jedel, kakor v Jeruzalemu. Koliko je tam divjih prešičev, zajcev, sern, divjih koz, jerebic, prepelic in druge enake zverine, to je skoraj neverjetno. Tam je tudi mnogo levov, medvedov in druzih zveri; kamel ali velblodov pa je toliko, da sem jih jaz sam enkrat tri tisoč vkup pasti videl; tudi je mnogo dromedarjev in samorogov. Naposled pravim, da ima ta dežela vseh dobrot svetá, in da v tej deželi res tečeta mleko in med."

Tako piše zgorej omenjeni Brokard od obljubljene dežele. Ko pa pravi da v tej deželi tečeta mleko in med, kakor govorí od nje tudi sveto pismo, moramo uméti, da je v deželi mnogo živali, ki jih ljudje redé, in pa dobri pašniki, tedaj tudi obilno mleka. Tudi bučel je veliko, takó da tudi po hostah med spravljajo in si delajo satovje, iz kterega se mnogokrat med po tleh cedi, kakor pravi tudi sveto pismo: „Vse ljudstvo je prišlo v gozd, kjer je bil med po tleh." [1])

4. Premišljuj, ali je obljubljena dežela še takó rodovitna, kakor je bila pred tremi tisoč leti.

Da-si ravno v deželi gospodarijo Turki, ki nemarno gledajo, da se mesta posipajo in hiše, in da ostaje zemlja pusta in neobdelana; vendar je dežela še dokaj rodovitna in tudi prijazna. To posnemamo iz besed očeta Ignacija Rheinfeldskega, kapucina, ki je bil leta 1756 v sveti deželi, in od nje takó piše: „Po mojih mislih je rodovitnost obljubljene dežele še v naših dneh bolj nadnatorna, kakor natorna; zakaj da-si ravno je

[1]) 1. Kralj. 14, 25.

malo in slabo obdelana in neravna ter ima peščevnata in kamnita tla, malo lesá in malo vode; vendar ima toliko kruha, sadja in pérnate divjačine, da ne terpí nobenega pomanjkanja. Judovska dežela je bolj gorata in kamnita, ko druge dežele, ravnega polja ima malo; vendar ima obilo oljk in tert, ker so vsi hribi in gore polne vinogradov, ki so lepó podzidani, da je lepo gledati. Dve uri za Betlehemom je lepa, rodovitna dolina, vsa s tertami nasajena, ki nosijo vse polno lepih kot zlató rumenih grozdov, dolgih po komolcu, ki imajo jagode pol persta dolge, tako sladke in prijetne, da se jih nismo mogli nasititi. Natergali smo si jih tedaj, da smo jih tudi seboj proč nesli. Menda so ogledovavci zemlje, ktere je bil Mojzes v deželo poslal, v tej dolini tisti veliki grozd utergali, ki sta ga dva moža na kolu nesla.“ [1])

„Samarija ima tudi dosti gor, pa ima tudi lepih vinogradov in rodovitnih dolin in vertov. Zató ima dovolj prebivavcev, ker oranje in setev ne zahteva mnogo dela. Galileja je dokaj rodovitna in ima dosti žita in sadja, več lepih ravnin in nižih gor. Z eno besedo: cela dežela ima obilo divjačine, mesá, kuretine in jajec, in vse je po ceni. Dober kup so tudi vse druge rečí v tej deželi, posebno kar je za jed.“

Vse to in takó piše oče Ignacij, ki je deželo sam s svojimi očmi videl. Hočemo pa tudi slišati, kaj piše od nje Ferdinand Trojlo, imeniten gospod iz Šlezije, ki je bil leta 1668 v sveti deželi:

„Obljubljena dežela je šest in trideset milj dolga, in šestnajst široka. Nekdaj je bilo v njej štiri sto lepih bogatih in imenitnih mest; zdaj ima komaj tri ali štiri. Zrak je dokaj dober, in ne premerzel, ne prevroč. Po zimi malo kedaj sneg pade, in po letu se ne vé za oblake, ne za blisk in germenje. Tu rastejo pavola, cuker, cedri, limone, pomeranče, granatna jabelka, oljke, dateljni, goršica, lan, i. t. d. vsega obilo. Nahaja se tudi obilo vsakoverstne divjačine, jeleni, serne, zajci, jerebice in gerlice, ktere, kakor pri

[1]) 4. Mojz. 13, 24.

nas lastovice, v hišah svoja gnjezda imajo. Tudi kopljejo vsakoverstne rude, železo, svinec in v nekterih krajih tudi zlató in srebro.“ *)

Iz teh popisovanj se vidi, da je sveta deželа zares obljubljena in prav rodovitna deželа še dandanašnji, akoravno nemarni Turki nič ne skerbé, da bi se obdelovala. Kar pa to deželo dela najbolj imenitno, je to: da so Kristus, Njegova Mati Marija Devica, sveti aposteljni in patriarhi ali očaki, in veliko druzih svetnikov v tej deželi prebivali, in jo s svojo pričujočnostjo posvetili; takó da je ni pedí zemlje v celi deželi, po kteri ne bi bili hodili svetniki. Zato je pač vredno obžalovanja in kervavih solz, da je pravični Bog nam kristijanom to sveto deželo zastran naših grehov vzel, in jo sovražnikom kristijanskega imena v roke dal.

O najdobrotljiviši Jezus, ti pravi Jozve, in vodja vseh vernih, oh, pelji nas iz té doline solz v obljubljeno deželo Tvoje nebeške slave, da te tamkej vekomaj častimo in hvalimo. Amen.

Osmo poglavje.

Kristus pride iz Davidovega rodú.

Pervi odstavek.

Kako je prišla kraljeva palica, kraljestvo in oblast čez Izrael k Judovemu rodu.

Beri to saj enkrat, da boš bolje umel skrivnosti Kristusovega življenja.

„Kraljeva palica ne bo vzeta od Juda, in vojvoda ne od njegovega ledja, dokler ne pride tisti, ki ima poslan biti, in Njega čakajo narodi.“ (1. Mojz. 49, 10.)

1. Premišljuj, kako je Bog Davida iz Judovega rodú izvolil kralja Izraelcem.

*) Allioli pravi: „Ravnine in doline so bile o času, ko je hebrejsko ljudstvo še tod gospodarilo, podobne lepemu vertu, in večidel so bile gore do

Po Jozvetovi smerti so živeli Izraelci v obljubljeni deželi v vsej obilnosti; zato so kmalo Božje zapovedi pozabili, in so začeli moliti malike. Bog jih je pa sovražnikom v oblast dal, z vojsko in lakoto jih tepel. Takrat niso še imeli kralja, ampak le sodnike, ki so tri sto in petdeset let ljudstvo vladali. Potem so zahtevali od preroka Samuela, da naj jim postavi kralja. [1]) On tedaj jim je na Božje povelje za kralja izbral in pomazilil Savla. [2]) Ker se je pa Savel, ki je bil poprej pobožen in ponižen, za kralja postavljen napihnil, ni ubogal preroka in postal hudoben, zató je Bog Samuelu ukazal, naj Davida mazili Izraelcem za kralja. David je sveto živel in je pravično kraljeval; zató mu je Bog dal srečo in blagoslov, da je vse svoje sovražnike premagal. [3]) Po Davidovi smerti je bil kralj sin njegov, Salomon, najmodrejši vseh kraljev.

Salomon je na Božje povelje sezidal lepi tempelj na gori Morija, prav na tistem mestu, kjer je David, ko ga je bil Bog zavoljo napuha kaznil s kugo, angelja s golim mečem v roki videl, in kjer je nekdaj Abraham hotel svojega sina Izaka zaklati Bogu v dar. Takrat namreč ni bilo še nič na gori Morija, ker mesto Jeruzalem ni bilo še veliko. Ta gora Morija se že od daleč vidi, kakor priča sv. pismo: „Abraham je vzdignil svoje očí, in je zagledal kraj od daleč.“ [4]) Za časa kralja Davida je bila gora Morija še zunaj mesta, in na njej ni bilo druzega, ko ena hiša s skednjem, kar je pa David kupil. Na tej sveti gori je zidal Salomon tempelj, štiristo in osemdeset let po izhodu Izraelcev iz Egipta, celih sedem let, in je imel vsak dan sedemdeset tisoč ljudí, ki so bremena prenašali, in osemdeset

---

verha obraščene in rodovitne, ker so bile vse podzidane in zemlja na nje nanesena, kar se še zdaj tu pa tam pozna. Verh tega je bilo izraelskemu ljudstvu tudi obljubljeno od Boga, da bodo imeli vsega obilo, ako bodo zvesto deržali Božje zapovedi; in zažugano jim je bilo, da bo zemlja opustošena, ako ne bodo Bogu pokorni. Dandanašnji je zemlja skoraj vsa v puščavo spremenjena; naj bi pa marljivo bila obdelana, zopet bi svojo rodovitnost pokazala.“ — Enako govoré tudi novejši popotniki, ki so to deželo obiskali.

[1]) 1. Kralj. 8, 5. [2]) 1. Kralj. 10. post. [3]) 2. Kralj. 8. post. [4]) 1. Mojz. 22, 4.

tisoč, ki so kamenje lomili. Ta imenitni tempelj je bil šestdeset komolcev dolg, dvajset širok in sto in dvajset komolcev visok, in je bil tako lepó sezidan, da so ga imeli za čudo svetá. Zidovi so bili iz samega rezanega kamena in so bili od znotrej obloženi s cedrovim lesom, cedrovi les pa je bil ves pokrit z zlatimi ploščicami, ki so bile z zlatimi žreblji na les pribite. Še celó pod je bil z zlatom krit, tako da se je samo zlató videlo, kamor se je pogledalo. [1])

Ko je bil tempelj dozidan, prenesli so skrinjo sprave s procesijo va-nj z gore Sion, tempelj je bil posvečen, in Salomon je dva in dvajset tisoč volov in sto in dvajset tisoč jagnjet za žgavne in mirne daritve daroval. Ljudstvo tudi je darovalo volov in ovnov brez števila, kakor priča sveto pismo. [2])

Salomon je daroval tempeljnu tudi eno vso zlato mizo in deset visokih svečnikov iz čistega zlata; in zraven tega je napravil še zlatih in srebernih manjših in večih skledic, plošč, čaš, kadilnic in enakih posod in tempeljnu podaril več tisoč; ravno takó tudi duhovskih oblačil brez števila. Té svete posode, ki so bile silno dosti vredne, so bile pozneje v Babilon prenesene, po babilonski sužnosti pa zopet nazaj v Jeruzalem poslane.

2. Premišljuj, kako je deset rodov odpadlo od Davidove hiše in od Juda.

Po Salomonovi smerti je kraljeval Roboam; ker je pa še bolj ljudstvo tlačil, ko Salomon, zató je deset izraelskih rodov od njega odpadlo, in izvolili so si svojega lastnega kralja, Jeroboama. Roboamu sta ostala samo dva rodova zvesta, Juda in Benjamin. Tedaj sta bila dva kralja čez Hebrejce noter do asirske in babilonske sužnosti. Eden se je klical judovski kralj, drugi pa izraelski. Izraelski kralji so bili vsi hudobni, in so malike molili. Pervi njih kralj Jeroboam je bil v začetku svojega kraljevanja na dveh koncih svojega kraljestva postavil dve zlati teleti in podložnim ukazal, da ju imajo na-

[1]) 3. Kralj. 6, 22. [2]) 3. Kralj. 8. post.

mesti Boga moliti. [1]) Tako so ljudstvo in kralji ostali malikovavci čez dve sto let, in so s tem Boga hudo žalili. Judovski kralji sploh niso bili tako hudobni, vendar so tudi nekteri izmed njih malike molili in mnogo hudobij storili. Bog jim je svoje svete preroke pošiljal, da so jih svarili, k pokori opominjali in pa oznanjevali prihod odrešenika, ki je bil že zdavno vsem očakom obljubljen, in od kterega sta tudi Mojzes in David prerokovala. Mnogokrat pa so kralji in ljudstvo preroke zaničevali, preganjali in še celó nektere tudi umorili.

Ker Bog ni hotel dalje poterpljenja imeti, zgodilo se je v sedem sto in tridesetem letu potem, ko so bili Izraelci v obljubljeno deželo prišli, da je Salmanasar, asirski kralj, z veliko močjó prišel v izraelsko deželo; on jo je vso opustošil, kraljevo stolno mesto Samarijo tri leta obsedal, kralja Ozeja vjel, in z ljudstvom vred na Asirsko v sužnost peljal, v mesto Ninive, sto in tri in šestdeset milj od Samarije proč proti severo-vzhodu. [2]) Iz mesta Ninive jih je nekaj poslal v mesto Rages, sto in osemdeset milj od Ninive; tako so bili tedaj nekteri Izraelci čez tri sto in petdeset milj daleč od svoje domovine. Tako so bili deseteri rodovi izraelski v sužnost odpeljani, in niso nikoli več vkup prišli, da bi se bili v svojo domovino vernili, ampak so v večni sužnosti ostali.

Da ne bi pa Samarija ostala ljudí prazna, poslal je kralj Salmanasar druge ljudí iz Asirskega v Samarijo, da bi zemljo obdelovali. Bog pa jim je levov poslal, ki so te malikovavce morili. Ko je kralj to zvedel, poslal jim je duhovnikov izmed sužnih Izraelcev, da so ljudstvo podučevali v Božji postavi. Tako so tedaj Samarijani nekaj se deržali Mojzesove postave, in vendar tudi svoje malike častili. Zató so pa Judje Samarijane sovražili in za krivoverce imeli. [3])

3. Premišljuj, kakó so bili tudi Judje, to je, roda Juda in Benjamin, v babilonsko sužnost odpeljani.

V obljubljeni deželi sta bila samo še dva roda, Juda

[1]) 3. Kralj 13. post. [2]) 4. Kralj. 17. post. [3]) 4. Kralj. 17. post.

in Benjamin s svojim kraljem iz Davidove hiše. Ti so služili nekaj Bogu, nekaj pa malikom. Ko je bil njih kralj malikovavec, zidal je oltarje malikom, in je silil ljudstvo malikovati. Ko je bil kralj pobožen, podiral je malikovavske tempeljne in oltarje, in je ljudstvo zopet k pravi veri spreobernil. To spreminjanje vere je terpelo od časov Salomonovih do babilonske sužnosti celih štiri sto let. Ker je pa o poslednjih letih hudobija zmerom bolj rasla, zato je sklenil Bog, da je prišel kralj Nabuhodonosor, kteri je tako dolgo mesto Jeruzalem obsedal, da se je zavoljo lakote vdalo. Kralj Sedecija je skrivaj ušel, ali vjeli so ga pri Jerihu in pred Nabuhodonosorja pripeljali. Ta pa mu je dal najpred vse otroke poklati in potem je ukazal kralju očí izdreti, ga v železje vkovati in tako vklenjenega v Babilon peljati. [1]) Tako je Sedecija po Jeremijevem prerokovanji [2]) v Babilon prišel in vendar ni videl Babilona, kakor mu je bil prerokoval Ecehijel prerok. [3]) Nabuhodonosor je rekel tudi Božji tempelj, kraljevo stanovališče in celo mesto požgati, mestno zidovje podreti in ljudstvo v Babilon prepeljati: kar se je zgodilo sto tri in trideset let po tem, ko so bili deseteri izraelski rodovi na Asirsko odpeljani. Mesto Babilon je bilo na Kaldejskem, sto in sedemdeset milj od Jeruzalema proti solnčnemu vzhodu, in je bilo poglavitno mesto Kaldejskega, ki se je poprej dežela Senaar klicalo, kjer je bil babilonski stolp zidan. Mesto Babilon je bilo takó grozno veliko, da je bilo treba dvanajst nemških milj dolgo hoditi, ako se je hotelo enkrat okoli mesta priti. Od enega konca mesta do druzega, naravnost skozi Babilon, je bilo pet milj hodá. Mestni zidovi so bili dve sto komolcev visoki, in takó široki, da sta verh zidov lahko dva voza se ognila eden druzemu. V tem mestu tedaj so ostali Judje v sužnosti sedemdeset let. Tako je Bog svoje ljudstvo, ki ga je bil s tolikimi čudeži pripeljal v obljubljeno deželo, s sramoto zopet iz dežele izgnal zavoljo njih velikih grehov, potem ko so osem sto pet in šestdeset let v njej stanovali. Sveti Salomonov tempelj ni stal dalje, ko štiri sto šest

[1]) 4. Kralj. 25, 7. [2]) Jer. 24, 8. [3]) Ezeh. 12, 13.

in dvajset let, poprej čudo svetá, zdaj v zasmeh vsem ljudstvom.

4. Premišljuj, kako so bili Judje iz babilonske sužnosti rešeni.

Babilonska sužnost je terpela sedemdeset let, in ves ta čas so imeli ubogi Judje mnogo prestajati. Neprenehoma so vpili k Bogu, dokler se jih ni usmilil, in perzijanskemu kralju Ciru to misel vdihnil, da naj judovsko ljudstvo iz sužnosti pustí in na svoj dom nazaj pošlje. Kralj Cir tedaj je dal oklicati v celem svojem kraljestvu, da je pripuščeno vsem Judom, v Jeruzalem iti in Božji tempelj zopet sezidati. [1]) Judje tega veseli so šli, štirdeset tisoč na številu, s svojim vodjem Zorobabelom proti domovini. Kralj jim je dal tudi zopet nazaj vse svete posode, ktere je bil kralj Nabuhodonosor iz tempeljna vzel; in od mnogo druge gospode so dobili denarja za zidanje tempeljna. Takó je Zorobabel tempelj zidal, da-si ravno ne tako velikega, kakor je nekdaj bil, ker tega kralj Cir ni bil pripustil, da bi tempelj Judom ne služil za terdnjavo. Med zidanjem so bili tudi mnogo nadlegvani od Samarijanov in druzih sovražnikov, takó da so šest in štirdeset let tempelj zidali. Ko je bil tempelj dozidan, in so Judje videli, da ni tak, kakor nekdaj Salomonov, bili so žalostni in so jokali.

O Bog! obvaruj svoje verne grehov in hudobij, s kterimi se razdira kristijanska cerkev in moré kristijanske duše, ki so tvoj živi tempelj. Daj svojemu kristjanskemu ljudstvu marljivih učenikov, da bodo dobro vedenje med ljudstvom zopet vpeljali in vterdili, ktero dobro vedenje je ozidje tvojega svetega mesta, zató da se s teboj in s svetim Duhom Jezus Kristus vekomaj časti in hvali. Amen.

---

[1]) Ezr. 1, 1.

Drugi odstavek.

Kraljeva palica in oblast čez Izraelsko ljudstvo rodu Judovemu vzeta, znamenje bližnjega prihoda Jezusovega.

Beri to v bolje razumenje Kristusovega življenja.

„Kraljeva palica ne bo vzeta od Juda, dokler ne pride Tisti, ki ima biti poslan (kot odrešenik), in Njega čakajo narodje.“ (1. Mojz. 49, 10.)

1. Premišljuj, kako je bilo judovsko kraljestvo po babilonski sužnosti.

Judov rod je dobil zopet oblast, pa ne kraljevske časti; tu niso imeli več kraljev, ampak samo vodje. Pervi po sužnosti jim je bil Zorobabel, ki je osem in petdeset let ljudstvo pobožno in pravično vladal. Za njim je vladal njegov sin Resa šest in šestdeset let, in za njim še drugih štirnajst do Makabejev. Ves ta čas je ljudstvo večidel sploh bogaboječe živelo, in se ni več pogrezovalo v malikovanje. Takó so Judje mirno živeli tri sto šest in šestdeset let, dokler ni Antijoh, sirski kralj, judejske dežele napadel, prebivavce k malikovanju silil, in tiste mučil in moril, ki niso hoteli ubogati ga. Ko je bila taka sila Judom, obudil jim je Bog bogaboječega starega duhovnika, Matatija po imenu, kteri je svoje sinove in prijatle in pa ljudstvo okoli sebe nabiral, zoperstavil se hudobnemu kralju in Judovsko deželo pogina rešil z Božjo pomočjo, kakor se pripoveduje v pervi knjigi Makabejev. [1])

Po Matatijevi smerti je vladal njegov sin Juda Makabej, za njim njegov brat Jonatan, kteri je bil vodja in véliki duhovnik ob enem; in za Jonatanom njegov brat Simon. Za Simonom je vladal njegov sin Janez Hirkan, in za Hirkanom, sin njegov Aristobul. Vsi ti so bili ob enem vodje in veliki duhovniki, imeli so najvišo deželsko in duhovsko oblast v svoji roki. Poslednji, Aristobul, hotel je povzdigniti Judejo v nekdanji stan in do nekdanje častí, postavil si je zavoljo tega sam kraljevsko krono na svojo glavo, in je bil véliki duhovnik in kralj.

[1]) Mak. 2. post.

Takó je bilo zopet oživelo judovsko kraljestvo. Ali ta slava ni bila dolga. Ta, pervi judovski kralj je eno samo leto kraljeval in za njim je kraljeval njegov sin Aleksander Janej, pa v velikih stiskah in nadlogah. Nič bolje ni bilo po Aleksandrovi smerti pod dvema njegovima sinoma, Hirkanom in Aristobulom. Ker je bil Hirkan stareji, in tedaj je po očetovi smerti postal kralj in veliki duhovnik, zavidal mu je to čast brat njegov Aristobul, in se je zoper njega spuntal, ter mu vzel kraljestvo in čast velikega duhovnika.

V tistem času je živel silno bogat in mogočen mož, Antipater po imenu, Idumejec po rodu, kterega je ravno omenjeni kralj Aristobul za vodja na Judejskem postavil. Ta je dražil Hirkana, naj se nad bratom Aristobulom maščuje, in mu zopet kraljevo čast vzame. Hirkan je ubogal Antipatra, prijel za orožje, bil je pa od njega zmagan. Hirkan se tedaj za pomoč oberne do imenitnega rimskega vojskovodja, ki so mu Pompej Véliki pravili, kteri je tistikrat bil na Sirskem. Pompej mu hití na pomoč, vzame s silo Jeruzalem, in Aristobul se je rešil s svojimi v tempelj. Pompej ga je tu premagal, dva in dvajset tisoč Judov poklal, Aristobula zajel in Hirkana zopet vélikega duhovnika postavil. Kraljeve častí pa mu ni vernil, ampak je Jude naredil Rimljanom podložne. Ubogi Judje so zgubili takó svojo svobodo, in so morali Rimljanom vsako leto davek plačati. Tako je bila kraljeva palica Judom vzeta, in tedaj se je čas bližal, ko je imel poslan biti Tisti, kterega so narodi čakali. Iz tega se tudi vidi, kakó Bog ošabne ponižuje in nezložne kaznuje.

2. Premišljuj, kakó je postal judovski kralj Herodež, tujec Idumejec.

Ko je po Pompejevi smerti Julij Cesar z mogočno vojsko v Egipet prišel, šel mu je zgorej omenjeni Antipater, Herodežev oče, na pomoč, in je s seboj imel tri tisoč vojakov; s temi mu je pomagal vzeti mesto Palusi, ki se pozneje imenuje Damiete, in je pervi med vsemi mestno zidovje prestopil. Zavoljo tega ga je Cesar rad imel, in ga je postavil zavetnika čez celo Judejo. Na to je Antipater s privoljenjem

Rimljanov svojega staršega sina čez Jeruzalem postavil; mlajšega sina Herodeža pa čez celo Galilejo. Herodež ni imel takrat več kot petnajst let, in vendar se je tako moško obnašal, da so ga Rimljani dokaj ljubili, in mu tudi dolenjo Sirsko prepustili, na zadnje so ga še čez celo Judejo kralja postavili, osem in dvajset let pred Kristusovim rojstvom. Tu se je Herodež oženil z Marijamno, Hirkanovo hčerjo. Marijamna je bila bogaboječa, serčna in lepa gospa; ona je Herodeža pregovorila, da se je dal obrezati, in da bi k judovski veri prestopil; ali on je to storil ne iz lastnega prepričanja, temuč zato, da bi ga Judje rajše terpeli in se proti njemu ne spuntali.

3. Premišljuj, kako je Idumejec Herodež hotel Judov rod pokončati.

Herodež je Jud postal, vendar pa je bil sovražnik Judov. On je odpravil vse plemenite, poprejšnje dvorske služabnike, in je na njih mesto povzdignil hudobne ljudi, ki so pa bili njegovi ljubljenci. Meščanom je s silo jemal zlató, srebro in drage kamne; rekel je neusmiljeno umoriti pet in štirideset najimenitniših mož jeruzalemskih, ki so bili nedolžni in niso bili nič se zadolžili; in sploh je Judom nagajal, kjer je le mogel. Zató ga pa tudi Judje niso marali spoznati za svojega kralja. Ker se je tedaj Herodež bal, da bodo Judje si prizadevali, vélikega duhovnika Hirkana, ki mu je bil tast, pobožnega in miroljubnega možá si za svojega kralja izbrati: zató je tega osemdesetletnega starčeka dal neusmiljeno umoriti. Ta Hirkan je imel enega samega sina, ki mu je bilo Aristobul ime, in ki je bil pobožen in verl gospod, edini še iz kraljeve kervi, kteremu bi bila šla po postavi čast velikega duhovnika in kraljeva. Herodež pa je nekega Ana iz Egipta postavil velikega duhovnika, in s tem je razžalil vse Jude, in še bolj svojo taščo Aleksandro. Ona ga je zavoljo tega tožila pri egiptovskem kralju Antoniju in pri kraljici Kleopatri; in tako je bil Herodež primoran, da je velkega duhovnika postavil Aristobula; ali nekaj mescev potem ga je o hudi letni vročini povabil, naj se koplje v njegovem ribniku; svojim služabnikom pa je skrivši ukazal, naj ga tako dolgo pod vodo

deržé, da se vtopí. Kar se je tudi zgodilo. Na to je zopet Ana postavil za velikega duhovnika.

S tem Aristobulom je kraljevski duhovski rod popolnoma pomerl. To je Jude dokaj žalilo, ker so videli, da je kraljeva palica Judu vzeta, in da se ne morejo nadjati, da bi mu bila več kedaj povernjena. Aleksandra je Herodeža zopet tožila pri egiptovskem kralju. Ko je bil tedaj Herodež zastran tega v Egipet poklican, in se je bal, da bi se mu utegnilo kaj žalega zgoditi; ukazal je bratu svojega očeta, da, ako bo slišal, da se je njemu, kralju, kaj neljubega prigodilo, naj umorí Marijamno, ki je bila Herodeževa žena. Ta pa je to Marijamni povedal. Ko se je bil Herodež domu vernil, očitala mu je to Marijamna. Kralj jezen čez to, ukaže brata svojega očeta umoriti.

Ko je potem rimski cesar egiptovskega kralja zmagal, dal je Herodeža k sebi poklicati, ker je pomagal kralju zoper cesarja, ter je menil mu kraljestvo odvzeti. Predno se je pa Herodež na pot podal, zaperl je svojo kraljico Marijamno in njeno mater, in svojim ljudém ukazal, obe umoriti, ako se njemu kaj žalega prigodí. Ko ste gospé zvedeli iz ust tistih, ki so ju varovali, kaj je kralj zapovedal; in ko se je Herodež srečno domú vernil, ni mogla kraljica nobene dobre besede mu več dati, in je očitno kazala, da ga sovraži. Kraljeva sestra, ki ni mogla kraljice terpeti, je pa Herodežu rekla, da mu misli kraljica zavdati. Kralj se vjezi, in ukaže tudi kraljico Marijamno umoriti.

Ko je bila kraljica umorjena, poslal je Bog kugo med ljudstvo, in na tej kugi jih je več pomerlo, ki so bili pervi kraljevi ljubljenci. Tudi Herodež je hudo obolel. Ko je tedaj kraljeva tašča menila, da mora umreti, pregovarjala je veljake Judovske, naj Herodeževemu sinu kraljestvo nikar ne dajo. Kralj Herodež jo je ukazal pri tej priči umoriti; začel je tudi, ko je zopet okreval, judovsko postavo odpravljati, in malikovavske šege in navade vpeljevati. Zato so ga Judje še bolj sovražiti začeli, in deset njih se je bilo zarotilo, da hočejo kralja umoriti; kralj Herodež pa

je zvedel tudi za to, in vseh deset je dal neusmiljeno pobiti.

Ko sta zvedela starša Herodeževa sina, ki sta bila dolgo v Rimu pri cesarji, da je oče kralj njuno mater umoriti dal, mislila sta se maščevati nad očetovo sestro, ki je njuno mater lažnjivo obrekovala. Herodež pa se je nad njima razserdil, in ju je pred samim cesarjem zatožil, da sta hotela njega in njegovo sestro umoriti. Cesar ju je sicer z očetom zopet pomiril, ali ta mir ni terpel dolgo; in Herodež je dal ta dva svoja sina zadaviti. Ni se tedaj čuditi, da se je ta vladoželjni, neusmiljeni Herodež prestrašil, kedar so po Kristusovem rojstvu modri iz izhodnih dežel prišli prašat, kje bi bil novo rojeni kralj Judov; ker se je bal, da ne bi svojega prestola zgubil, in zato je hotel dete umoriti.

O Jezus, sin Davidov! gospoduj ti in vladaj čez Juda, čez svoje verno ljudstvo vselej in povsod, da boš vekomaj od vseh hvaljen in češčen. Amen.

Osmo poglavje.

Od bližih sprednikov Kristusovih.

Pervi odstavek.

Od svete Emerencijane.

Bere se na dan svete Ane.

„Nebeško kraljestvo je podobno kupcu, kteri išče dobrih biserov.“ (Mat. 13, 45.)

Potem ko smo nekaj povedali od daljnih Kristusovih sprednikov, preidemo k bližim, od kterih sveto pismo nič ne pripoveduje; tedaj tudi njih krepost in svetost pozná le sam Bog. Sveti Duh je od Kristusovih sprednikov le toliko zapisati dal, kolikor je bilo potrebno, da se more skazati, da sta bila Jožef in Marija iz Davidovega rodú. Vendar pa nočemo vsega zavreči, kar nam je sporočilo od njih ohranilo.

1. Premišljuj, kako pobožno in sveto je živela Emerencijana.

Mnogi imenitni pisatelji *) pričajo, da starši svete Ane so bili Stolan in Emerencijana. Stanovala sta v galilejskem mestu Sefor, v prijazni veliki dolini Zabulon, ki je dokaj rodovitna, dobro miljo proč od Nazareta in štiri milje od Karmelske gore. V predmestji je lep vodnjak, h kteremu so Izraelski kralji zavoljo prijazne lege tega kraja večkrat prišli, da so se tu razveseljevali. Od življenja svete Emerencijane piše sveti Ciril aleksandrijski tako-le:

„Ko se je bližala polnost časov, kjer je hotel Bog človeški rod po svojem Sinu odrešiti, sedem in sedemdeset let pred Božjim včlovečenjem, cvetela je dokaj plemenita devica v galilejski deželi iz Davidovega rodú, bogata, kar premoženje zadeva, lepe postave, prijaznega obnašanja, velikodušna in polna upanja na Izraelovo odrešenje.“

To lepo hvalo daje sveti Ciril sveti Emerencijani. Gotovo je ta devica dokaj sveto živela. V tistih časih so imeli v judovski deželi nekake samostane ali kloštre, v kterih so takó imenovani Eseji ali Eseni živeli, in kakor mnogi menijo, bil je prerok Elija vstanovnik tega reda. Oni so sveto in čisto živeli, in po njih zgledu so tudi nekteri zakonski ljudjé si prizadevali prav bogaboječe, čisto, zmerno in pohlevno živeti. Ker so že mnogi ljudjé takrat takó bogaboječe in pobožno živeli; koliko bolj so pač pobožno živeli tisti, iz kterih se je imela Mati Božja roditi, iz kterih se je imel roditi Jezus Kristus! Staro ustno sporočilo nam pripoveduje takó-le od staršev svete Ane:

Emerencijana je noč in dan molila. Postila se je vsak dan, kakor nekdaj sveta Judita, samo o sobotah in praznikih ne. Večkrat ni nič gorkega vžila, in je jedla le grenke korenike ali zelje, in pila je vodo. Od večera do poldne druzega dneva je vselej molčala, in ogibala se je ljudí, posebno moških. Marljivo je prebirala sveto pismo in premišljevala prerokovanja, ki govoré od prihoda Odrešenikovega. Z dovoljenjem svojih staršev je hodila večkrat

*) Sv. Antonin in drugi.

na Karmelsko goro, in obiskovala učence prerokov, ki so tam v majhenih celicah živeli, ki so bile v skale vsekane, kakoršne se še dandanašnji na Karmelski gori vidijo. Tukaj je bila podučena, kakó treba pošteno in sveto živeti. Verjetno je, ker so drugi ljudjé navado imeli, da so o praznikih obiskovali to sveto goro, da je tudi ta pobožna devica vsako soboto in vsak praznik (kedar ni šla s starši v Jeruzalem) na Karmelsko goro se podala, posebno ker je ondi blizo stanovala in ker je bila gora takó sveta.

Pravijo, da je prerok Elija blizo devetsto let pred Kristusovim rojstvom prihodnji materi Odrešenikovi na čast na tej gori postavil kapelo, v kteri so njegovi učenci noč in dan Bogu služili, in da je Bog njim tudi več skrivnosti tukaj razodeval. Pravijo tudi, da je tudi cesar Vespazijan skusil resnico tega, ko je pred obsedanjem mesta Jeruzalema tam Bogu daritev opravil. Ali gotovo to vendar ni.

Kedar je Emerencijana na to sveto goro prišla, govorila je vselej s temi svetimi možmí od Odrešenikovega prihoda in od preroških obljub, ki se na-nj nanašajo; in večkrat je obiskala kapelo, ktero je bil Elija prihodnji Odrešenikovi materi sezidal, bolj se je v njej želja obudila, da bi doživela tisti srečni čas, ko bo prišel Odrešenik.

Med drugimi je bil na tej sveti gori Karmel dokaj pobožen mož, Arhos poimenu; on je od perve svoje mladosti Bogu v veliki spokornosti služil, bil pa je že osemdeset let star. S tem svetim starčekom se je Emerencijana pogosto pogovarjala od prihodnjega Odrešenika, in on jej je, kakor priča sporočilo, enkrat prerokoval, da bo ona, Emerencijana, porodila tisto, iz ktere se ima roditi Odrešenikova Mati. Ker je bila pa Emerencijana zeló ponižna, prestrašila se je teh preroških besed takó, da je je bilo sram, od tega več kaj govoriti.

2. Premišljuj čistost svete Emerencijane in nje sveti zakon.

Emerencijana je devištvo dokaj ljubila, posebno ko je v svetem pismu brala, da ima biti Odrešenikova Mati čista devica. Ona tedaj je hotela vedno devica ostati. Ker pa je bila neizrečeno lepe postave, dokaj krepostna in pa

premožna, bilo jih je več, ki so želeli ž njo v sveti zakon stopiti. Ko je bila tedaj osemnajst let stara, hoteli so jo njeni ljudje omožiti. Emerencijana se je tega prestrašila; ker jej pa starši in prijatelji niso mirú dali, in so jej vsak dan prigovarjali, da se mora omožiti, izprosila si je sedem dni premisleka. Šla je na to skrivši na goro Karmel, da bi se posvetovala s tistimi svetimi možmi, ter jim je govorila:

„Častivredni očetje! vedite, da želim vedno devica ostati; moji starši pa in prijatelji hočejo me zoper mojo voljo omožiti. Ker tedaj ne vem, kaj mi je početi, prosim vas, da se tri dni in noči z menoj postite, budite in molite, zató da bi mi ljubi Bog razodel svojo sveto voljo.“ — Puščavniki so se toliki čednosti čudili in so jej obljubili, da hočejo tri dni in nočí ž njo moliti, bdeti in se postiti, kar so tudi storili.

Ko je tri dni preteklo in tri noči, imel je eden izmed njih take sanje: Videl je lepo drevó, na tem drevesu ste bili dve prelepi veji. Ena veja je imela trojin sad, ki ga je bilo veselje gledati; druga veja je pa imela en neizrečeno žlahten sad, iz kterega je lepodišeča cvetica pognala, da je s svojim lepim duhom napolnila nebo in zemljo. Slišal je tudi glas, ki je rekel: „To drevo je Emerencijana.“ Ko je Emerencijana te sanje slišala, je rekla: „Naj se izide volja Božja!“ Prosite za me, da dobim moža po volji Božji. Zahvalila se jim je, pa domú se vernila.

Emerencijana je zdaj vedno Boga prosila, da bi jej dal bogaboječega moža. Več mladenčev je bilo, ki so želeli jo vzeti; ker je pa videla, da jo hočejo za ženo bolj iz mesene poželjivosti, ko v strahu Božjem, odrekla je šesterim, in se je omožila s Stolanom, pobožnim in pravičnim možem iz rodú Levi, sedem in sedemdeset let pred Kristusovim rojstvom. Ker je bil ta zakon v nebesih sklenjen, zató sta ta dva zakonska bolj nebeško ko pozemeljsko živela. Živela sta v taki edinosti, kakor bi imela eno serce in eno dušo. Vsak velik praznik sta šla v Jeruzalem, da-si ravno sta imela tje tri dobre dni hodá. Ubogim sta dokaj rada pomagala, tolažila sta žalostne, in na tanko sta spolnovala Božje zapovedi.

O svojem času je Emerencijana hčer porodila, in jej dala ime Ismerija, ali kakor drugi pravijo, Sobe in jo je v Božjem strahu zredila. In ko je imela Ismerija potrebno starost, omožili so jo z Eliudom, in njemu je porodila hčer, kteri so ime Elizabeta dali, to je tista Elizabeta, ktero je potem vzel duhovnik Zaharija, in ki je v svoji starosti svetega Janeza Kerstnika rodila. Na to je Ismerija porodila še eno hčer, kteri so dali imé Emue, ki je bila potem z bogaboječim možem omožena, kteremu je bilo imé Afras, in čegar sin je bil sveti Servacij, tungerski škof. V tretjič je Ismerija porodila sina, kteremu so dali očetovo ime Eliud; ta Eliud je bil potlej oženjen s tisto vdovo, ktere sina je Kristus v mestu Naim zopet od smerti obudil. Ta vdova je bila neki v rodu s svetima aposteljnoma Petrom in Andrejem, in njen sin se je klical Marcijal; in ker ga je Kristus zopet od smerti obudil, zató je mati njegova za Jezusom hodila, kakor je delalo več drugih pobožnih žen, in mu je s svojim premoženjem služila in stregla. Zató so jo aposteljni neki sploh mater imenovali; tudi njen sin je bil eden izmed dva in sedemdesetih učenikov, kterega so aposteljni navadno Maternus imenovali, kar bi mi rekli, materin sin; tega Materna je poznej sveti Peter s svetima Evharijem in Valerijem vred na Nemško v mesto Trevir poslal. Tako govoré stara sporočila.

Tukaj vidiš, zakaj je Bog hotel, da se ima Emerencijana omožiti, namreč zató, da je toliko dobrega sadú iz njenega zakona dozorelo. Od takih zakonskih je Kristus k sveti Brigiti govoril tako-le: „Ktera se s pravo ljubeznijo in v Božjem strahu v zakonu združita, da se jima otroci zarodé, ona sta duhoven tempelj, v kterem hočem jaz ž njima tretji biti.“ Tak duhoven tempelj sta gotovo bila Stolan in Emerencijana, v kterem tempeljnu je Bog prebival, ker sta bila samo iz ljubezni do otrok v zakon stopila.

In takó se je bil vresničil pervi del preroških sanj, Emerencijana je bila tisto drevó; ena veja je bila nje hči Ismerija, in trojni sad té veje so njeni trije otroci Elizabeta, Emue in Eliud.

3. Premišljuj rojstvo svete Ane.

Ko je bila Emerencijana porodila svojo pervo hčer Ismerijo ali, kakor jej drugi pravijo, Sobe, ostala je celih dvajset let nerodovitna, kar jej je veliko žalost delalo. Ker je bila namreč tolikanj ponižna, začela je misliti, da se je morebiti s svojimi grehi Božje obljube nevredno storila. Tedaj je žalovala, in svoj križ s solzami Bogu pogosto tožila. Šla je tudi večkrat na goro Karmel, posvetovat se s častitljivim starčekom, kteremu je bilo, kakor smo rekli, Arhos imé. Arhos pa jo je tolažil, rekoč, da jej bo Bog gotovo storil, kakor jej je bil obljubil. Potolažena Emerencijana je tem bolj goreče Bogá prosila, naj jej da še en sad telesa.

Ko je bila Emerencijana že en in štirideset let stara in je dolgo Boga prosila, naj jej spolni obljubo, glej! tu se njej in njenemu možu v spanji angelj prikaže, in pravi: „Veselita se, prijatelja Božja! jaz sem vajine solze in vajino molitev pred Bogá postavil; zató me je sedaj k vama poslal, da vama rečem, da bosta eno hčer dobila, ki bo velika pred Bogom in pred ljudmi. Zakaj ona bo sad rodila, kteri bo vsa žalostna serca razveselil. V znamenje, da se to res zgodi; najdeta na posteljišču imé tega otroka z zlatimi čerkami zapisano.“ — Angelj zgine, in ko se zbudita, pripovedujeta si svoje sanje, pa pogledata in najdeta na konci posteljišča z zlatimi čerkami zapisano ime Ana. Kdo bi bil mogel popisati veselje teh pobožnih zakonskih? Iz celega serca sta Bogu hvalo dajala, da jima je angelja poslal; pokleknila sta, od veselja se jokala in molila. Bodi počeščen, Gospod, Izraelov Bog! kteri za dežjem zopet lepo jasno solnce daješ, in za žalostjo zopet veselje deliš. Hvala tebi, o Bog naših očakov, da si najino molitev uslišal in svojega angelja poslal, naju potolažit. Dodéli nama še to milost, da obljubljeni sad telesa v vsi svetosti spočneva in zrediva, zato da bo hvaljeno tvoje sveto imé.

Na to je bila Emerencijana nek torek z Božjo pomočjó prav lepo hčerico porodila in jej ime Ana dala, kar pomeni milost in dar. In vsi njeni prijatelji in sosedje so

se ž njo veselili in se čudili lepoti tega deteta. Zató so med seboj govorili: Kaj menite, da bo iz tega deteta, ker so si ga njegovi starši s tolikimi molitvami in miloščinami od Boga izprosili?

In tù je bil drugi del preroških sanj spolnjen; Emerencijana je drugo vejo pognala, Ano, mater Marije Device.

4. Premišljuj, kako krepostna je bila mlada Ana. Ni mogoče dopovedati, kakó skerbno so pobožni starši to ljubo dete odgojevali; iz vsega njegovega djanja in nehanja so lehko očitno spoznali, da je Božja milost z detetom. Nič otroškega ni bilo na Anici; otrok še bila je vselej resnobna, in dajala je vsem zgled pobožnega življenja. Ko je bila tri leta stara, darovali so jo starši Bogu v jeruzalemskem tempeljnu, kakor so se bili pred njenim spočetjem z obljubo zavezali. V tem svetem tempeljnu je bila sveta Ana med devicami, kakor luna med zvezdami. Ona je bila najbolj goreča v molitvi, majmarljiviša pri delu, najnatančniša v pokornosti in najprijazniša v svojem vedenji ali obnašanji. Ko je enmalo porasla in se je brati naučila, prebirala je posebno rada sveto pismo, najrajše pa prerokbe, ki zadevajo Odrešenika svetá. Prerokovanje Izaija preroka, da bo Odrešenika devica rodila, napolnilo je njeno serce z veliko željo, videti to devico in jej služiti. Pa še bolj je želela, doživeti tisti čas, kedar se bo rodil Odrešenik. Zató je neprenehoma Boga prosila, da bi ljubi Bog Zveličarja kmalo poslal, njej pa to milost dal, da bi mu smela streči. Še po noči je večkrat vstala, v svoji stanici pokleknila, svoje ročice sklenila, in s solzami in z ihtenjem Bogá prosila, naj bi se grešnega svetá usmilil in kmalo Zveličarja poslal. Tako je pobožna devica, sveta Ana, v tempeljnu živela, in je rasla na starosti, modrosti in milosti pred Bogom in pred ljudmi.

V. Prosi za nas, o sveta Emerencijana!

R. Da bomo vredni obljub Kristusovih.

O Gospod Jezus Kristus! ki imaš v svojem kraljestvu mnogo drazih in skritih biserov ali svetnikov, kteri so čisti in krasni v kreposti in se svetijo

v nebeški slavi in v veličastvu: jaz te prosim po vseh krepostih, čednostih in zaslugah tvojih svetih predstaršev, ohrani tudi mojo dušo kot drag biser, da se bo k tvoji časti v večnem življenji svetila. Amen.

Drugi odstavek.

Sveta Ana.

Beri to premišljevanje na dan in god svete Ane.

„Nebeško kraljestvo je podobno zakladu, skritemu v njivi.“ (Mat. 13. 44.)

1. Premišljuj skriti zaklad kreposti svete Ane v njenem deviškem stanu.

Ko je bila Ana petnajst let stara, in je bil stekel čas njene zaobljube, bila je od duhovnikov nazaj domú poslana; ali ona bi bila rada ves čas svojega življenja v tempeljnu ostala. Domá v hiši svojih staršev pa je ravno takó sveto živela, kakor v tempeljnu. Eno leto potem, ko je domú prišla, obolela je njena mati na smert. Emerencijana, ki je čutila svojo smert blizo, dala jej je še dosti lepih naukov. Med drugim jej je povedala prerokbo pobožnega Arhosa in prikazen angelja v sanjah, ter jej je priporočila, naj za-njo moli, kedar bo umerla. Takó je ta zvesta Božja služabnica pokojno in mirno umerla, in je bila pokopana v mestu Sefor zraven svojega moža. *) — Ljubi Bog nam daj po njenih zaslugah milost srečne smerti! Amen.

Po materini smerti je sveta Ana še dve leti ostala v svoji domači hiši, in je zvesto Bogu služila. In ker je vedela, da ima Bog ž njo velike naméne, vdala se je popolnoma v Božjo voljo, ter je Boga noč in dan prosila, naj svoje začeto delo na njej dokončá. Ogibala se je tudi, po zgledu svoje svete matere, kar je mogla ljudí, in vadila se je vedno v molčanji. Ostro se je postila, in večkrat ni nič gorkega vžila. Kakšenkrat je do polnoči klečé Bogá pro-

*) Sveta Helena cesarica je dala nad njenim grobom cerkev sezidati.

sila zá-se in za vse uboge grešnike. Tako je vsak dan rasla v čednosti in milosti pred Bogom in pred ljudmi.

2. Premišljuj zaklad zaslug in čednosti svete Ane v njenem zakonskem stanu.

Kakor je bila sveta Ana v svojem deviškem stanu vsem samcem in samicam zgled kreposti, takó je Bog hotel, da je tudi v svojem zakonskem stanu vsem oženjenim in omoženim z lepim zgledom svetila. Kakó sveto pa je živela v svojem zakonskem stanu, kteri človek zamore popisati? Ako se vsak dober zakon v nebesih sklene, gotovo je bil zakon svetega Joahima in svete Ane v nebesih sklenjen. To priča angelj Božji, ki je k sveti Brigiti tako-le govoril: „Ko je vsegamogočni Bog, kteremu so znane vse prihodnje in sedanje rečí, ogledaval vse pravične in svete zakone, ki so se sklenili od vstvarjenja človeka do te ure, in se bodo sklenili do sodnjega dneva: ni videl nobenega, da bi bil, kar zadeva ljubezen Božjo in poštenost, enak zakonu Joahima in Ane. Zato je bila njegova sveta volja, da teló Njegove neomadeževane Matere ima biti sad tega svetega zakona.“

Pač velika hvala, ktero jima daje Bog sam po angelju, da sta bila Joahim in Ana najsvetejša, najpoštenejša in najbolj čista zakonska.

Sveti Joahim iz Judovega rodú, rojen v mestu Nazaret, bil je mož poln kreposti in milosti, kar priča tudi njegovo imé, ki se pravi Gospodovo pripravljanje. Od perve svoje mladosti je služil Bogú in je tiho živel, in ker je bil bogat, dajal je mnogo tempeljnu, duhovnikom in ubogim. Potem, ker je bilo navadno, kakor priča tudi sveto pismo, da se je kraljev rod Juda ženil z duhovniškim rodom Levi, vzel si je za ženo po posebni Božji naredbi sveto Ano. Bog jima je dal svojo posebno milost, da sta v zakonu sveto, čisto in neomadeževano živela, tako da so se jima vsi čudili. Poslušaj, kaj je Marija sama sveti Brigiti pravila: „Moj Sin (Jezus) je zakon mojih staršev v toliki čistosti zedinil, da ni bilo takrat na celem svetu nobenega bolj čistega zakona. Zató nista hotela nikoli drugače vkup priti, kakor samo takrat, ko sta hotela po postavi

sad telesa dobiti.“ Sveta Ana je tedaj po vsi pravici reči mogla, kar nekdaj Sara, nevesta mladega Tobija, ko pravi: „Ti veš, Gospod! da nisem nikoli moža poželela, in da sem svojo dušo čisto ohranila vse poželjivosti. Nikoli se nisem med igravce (plesavce) mešala, in s takimi, ki lehkovoljno živé, nisem se pečala. Moža vzeti pa sem privolila v tvojem strahu, ne iz svoje poželjivosti. [1]) Kakor v čistosti, tako sta se ta dva sveta zakonska vadila v pobožnosti, in v ljubezni do Boga in do bližnjega. Imela sta svoje odločene ure za molitev, in molila sta z vso mogočo pazljivostjo in pobožnostjo. Vsako leto sta šla v Jeruzalem trikrat, o vélikih praznikih, da-si ravno jima je bilo iti tri cele dni po dolgi, težavni poti, čez hribe in doline. Hodila sta tudi skoraj vsak teden na sveto goro Karmel (tri ure od Nazareta), da sta tam bila pri službi Božji, in da sta Božjo besedo poslušala. Kaj pač sta si mislila, ko sta kapelo obiskovala, ktero je bil Elija postavil k časti prihodnje Zveličarjeve Matere? Oj, kakó se jima je vnemalo serce v pobožnosti in spoštovanji proti tej najsvetejši Devici! Oj, kakó goreče želje sta imela, doživeti čas, da bi videti mogla to Mater Odrešenikovo! Zató sta prelila marsikako vročo solzo in mnogo zdihovala, in Boga za to milost prosila. Takó tedaj sta bogaboječe vkupej živela, in tudi svoje posle naganjala k bogaboječemu življenju; njuna hiša je bila po tem takem bolj samostanu podobna, kakor pa navadni hiši.

Med vsemi temi čednostmi pa se je v sveti Ani svetila čednost usmiljenja in serčno sočutje do vseh revnih; od vsega, kar je imela, delila je med uboge in nobenega reveža ni žalostnega od sebe pustila. Enkrat je brala v Tobijevih bukvah, da je stari Tobija svojemu sinu govoril: „Ako imaš veliko, daj veliko, če imaš malo, prizadevaj si tudi malo rad podeliti.“ [2]) Na to je rekla svetemu Joahimu: Ljubi moj mož! tega nisva do sedaj še spolnovala. Bog nama je dal veliko, in mi dva nisva tako obilno ubogim dajala, kakor dopušča najino premoženje. Sveti Joahim je na to rekel: Veš kaj? nehvaležna Bogu nočeva biti; kar sva

[1]) Tob. 3, 16 — 18. [2]) Tob. 4, 9.

do sedaj zamudila, hočeva še popraviti. Preštela bova svoje črede, in po premoženji ubogim podelila. — Tedaj sta svoje črede preštela, in sta našla okoli dve sto glav živine, ki sta jo na tri dele razdelila. En del sta dala tempeljnu, en del ubogim, in en sam tretji del sta za se obderžala. In to navado sta obderžala potem vsako leto, da sta vse, kar jima je Bog tisto leto dal, na troje razdelila, in dva tretja dela vbogajme dala. V teh in enakih krepostih sta se vadila ta dva Božja prijatelja, in sta dajala zgled pobožnosti vsem zakonskim, kakor je sveta Ana sama razodela sveti Brigiti: „Jaz sem Ana, gospá vseh zakonskih žen, ki so bile pred postavo in v postavi. Jaz sem tudi mati vseh vernih, ki po postavi živé, ker je hotel Bog se roditi iz moje hčere.“

3. Premišljuj pohlevno, stanovitno in vedno p o t e r p e ž l j i v o s t svetih staršev Joahima in Ane v svoji nerodovitnosti. Dobrotljivi Bog je bil nju s premoženjem dovolj blagoslovil; ali nju največi križ je bil ta, da nista imela otrók. Zato sta Boga noč in dan prosila, da bi se ju usmilil in sramoto nerodovitnosti od nju vzel, kar se je na zadnje tudi zgodilo.

Molitev

k svetemu Joahimu in k sveti Ani.

Hvaljena bodita Jezus in Marija, in hvaljena bodita sveti Joahim in sveta Ana vekomaj. Amen.

O sveti oče Joahim! jaz te hvalim in častim v Bogu, v Jezusu in Mariji: v Jezusu tvojem vnuku, in v Mariji tvoji najljubeznjiviši hčeri; prosi Boga za-me po Jezusu in Mariji, da mojo dušo k večnemu življenju ohrani, zato da bom s teboj Jezusa in Marijo gledal in častil v nebeški slavi in v večnem zveličanji. Amen.

O sveta mati Ana! ti podoba zakonske čistosti, izprosi milosti oženjenim in omoženim, da bodo le v Božjem strahu in v ljubezni do otrók zakona se posluževali, zató da ne presadé na svoje otroke nečistega

poželenja, temveč da bodo starši in otroci čisto živeli, in takó enkrat prišli Boga gledat vekomaj. Amen.

Deveto poglavje.

Marijino spočetje.

Pervi odstavek.

Marija od večnosti odbrana.

Bere se o sobotah in Marijinih praznikih.

„Pri njem sem bila, in vse ž njim ravnala, in sem se veselila vsak dan, in sem ves čas pred njim igrala.“ (Prig. 8, 30.)

1. Premišljuj, kakó se je Bog od vekomaj v Kristusu in v Mariji veselil.

Ker je Bog od vekomaj že vse stvari, ki jih je hotel vstvariti, dobro in na tanko poznal, zató je stala vsaka dobra in žlahtna stvar enako lepi podobi pred njegovimi očmi, in je veselje delala svojemu Stvarniku s svojo prihodnjo lepoto in popolnostjo.

„Med vsemi stvarmi“, govoril je angelj k sveti Brigiti, „ki tistikrat še niso bile, bila je ena pred Bogom, ki je bila nad vsemi drugimi, in ktere se je Bog najbolj veselil. O Marija, ti prečista Devica!“ je angelj na to pristavil, „ti si tista stvar, od ktere govorimo. Ti si bila pred Božjimi očmi, še predno si bila vstvarjena, in si pri svojem spočetji od še nepokvarjenih pervin (ali elementov) natoro svojega telesa prejela, takó da si bila, k največemu veselju Bogá, visoko povzdignjena nad vse druge stvarí. Bog Oče se je veselil tvojih rodovitnih del, ki si jih imela ž njegovo pomočjo doprinašati. Bog Sin se je veselil tvoje krepostne stanovitnosti, in Bog sveti Duh se je veselil tvoje ponižne pokorščine. Ker so vsi trije se tebe veselili, zató so te tudi čez vse ljubili.“ Tako angelj. Iz tega vidiš, koliko veselje je Bog od vekomaj imel nad Marijo.

Bog je že takrat videl in vedel, da se bo ta blažena Devica rodila k Njegovemu največemu veselju, in da se bo po Njej njegova največa ljubezen nam ljudém razodela. On je videl in vedel, da bo iz Njene najčistejše kervi njegov

preljubeznjivi Sin se včlovečil, in da bo ta človeška natora Jezusova ž njegovo Božjo natoro skrivnostno zedinjena. Bog je vedel, in se je že takrat veselil, da presveta Devica v celem svojem življenji ga ne bo nikoli tudi z najmanjšim grehom razžalila, temuč njegovo sveto voljo v vseh rečéh najpopolniše spolnovala. Bog je že takrat vedel in se veselil, da bo Ona peklenski kači glavo sterla ter da bodo vsi verni nasledovavci njenega Sina, rešeni iz satanove oblasti, k večnemu zveličanju pripeljani. Zavoljo vsega tega se je Bog neskončno veselil, ker je imel vedno pred svojimi očmi njeno krepost in svetost, nje telesno in dušno lepoto, in vse, kar je imela iz ljubezni do njega storiti. Zató je imel Bog že na njeni podobi, ki mu je stala pred očmi, od vekomaj svoje dopadenje, ter si je mislil, kako plemenito jo hoče vstvariti. To je Mati Božja sv. Mehtildi takó-le razlagala: „Kakor umetnik, kedar hoče kako umetno delo narediti, poprej dobro premišljuje in si podobo narisa; tako je tudi presveta Trojica mojo podobo popred imela, da me je tako naredila, da se skazuje v meni vsa umetnost, modrost in dobrota Božje vsegamogočnosti. Da, dobrotljivi Bog me je tako čez vse druge stvari ljubil, da je večkrat, predno sem bila rojena, iz ljubezni do mene svetu prizanesel.“

O prečudne in tolaživne besede! zajemaj si tu tolažbe, o malodušni grešnik! in pomisli, da, ker je Bog iz ljubezni do Marije celemu svetu prizanesel, bode on zastran Nje tudi tebi prizanesel, ako ga spokorno in pohlevno prosiš. Moli tedaj z velikim zaupanjem tó-le ali tej enako molitev:

O usmiljeni Oče! usmili se, oh, usmili se mene! misli na veliko veselje, ki si ga od vekomaj imel nad prečisto Devico Marijo; in ker si iz ljubezni do Nje večkrat celemu svetu prizanesel, prosim te, da zavoljo Nje tudi meni ubogemu grešniku prizaneseš. Oh! skaži milost meni, ki sem je nevreden, zavoljo Nje, ki je vredna, in ktero si ti izvolil in nam dal za mater milosti in usmiljenja. Amen.

2. Premišljuj, kako so se sveti angelji od začetka svetá Marije veselili.

Ljubi Bog je hotel visoko vrednost in svetost Device Marije vsem angeljem koj po njih vstvarjenji predpostaviti; hotel je tudi svoje veselje, ki ga je imel nad Kristusom in Marijo, svojim ljubim angeljem podeliti. Tistim angeljem, ki so hoteli tudi Mariji in njenemu Sinu služiti, kteri tedaj se niso z luciferjem spuntali, in ktere je zavoljo tega z milostjo stanovitosti obdaril, dal je tudi tako modrost in tako spoznanje, da morejo prihodnje reči vedeti. Med drugimi rečmi, ktere so dobri angelji od začetka v Bogu spoznali, je bila presveta Devica Marija, zavoljo ktere so neizrečeno veselje občutili, kakor je nek angelj sveti Brigiti razodel: „Angelji so gledali tudi v tem častitem zerkalu, namreč v Bogu, svojem stvarniku, častitljiv prestol (tron), ki je bil takó blizo Bogu, da noben drugi ne tako: Nad tem prestolom so videli tudi tako lepo in častitljivo krono, da ni šlo nič čez njo, kakor samo Božje veličastvo.“ In da-si ravno stvar, ki je imela na tem prestolu sedeti, in s to krono kronana biti, ni bila še vstvarjena; vendar so videli, da je Bog nad njo veče veselje imel, ko nad vsemi stvarmi, ki so bile že vstvarjene, ali ki so imele še vstvarjene biti. Veliko je bilo veselje, ki ga je Bog občutil pri vstvarjenji in gledanji takó žlahtnih stvarí, kakor so bili angelji; vendar pa so videli angelji, da Bog to še ne vstvarjeno stvar bolj ljubi in se je bolj veseli, kakor vseh angeljev skupej. Zató so se veselili angelji vseh devet korov bolj té stvarí, kakor svojih lastnih milosti, popolnosti in radosti, in častili so jo v Kristusu bolj, kakor sami sebe; ker so namreč videli, da bo ta stvar veliko žlahtnejša, veliko svetejša in Bogu veliko ljubša, nego so oni sami. Tedaj je Mati Božja svetim angeljem že pred svojim vstvarjenjem neizrečeno radost vzrokovala, in v njih obudila največo željo, videti tisti dan, ko je imela biti spočeta. Veselil se je tedaj Bog s svetimi angelji, in angelji so se veselili z Bogom, ogledovaje podobo, po kteri je imela biti Mati Božja vstvarjena. Ker so tedaj dobri angelji čisto spoznali, kake milosti je imel ljubeznjivi Bog skazati človeškemu rodu po veliki ponižnosti in ljubezni te prihodnje stvarí: da bo Ona namreč glavo sterla peklenski kači, in človeškemu rodu zgubljeno zveličanje zopet

vernila — zató so dobri angelji presveto Trojico vedno hvalili, in večkrat prosili, naj pač kmalo vstvari to žlahtno stvar.

3. Premišljuj, kakó so se Marije veselili sveti očaki stare zaveze, ko jim je Bog, kot svojim ljubim prijateljem, visoko veljavo, krepost in svetost Device Marije razodel.

Ne samo angeljem, ampak tudi ljudém je hotel Bog mnogo lepih reči od svoje ljube Matere razodeti, zató da so jo v nebesih in na zemlji častili in želeli, predno še je bila vstvarjena. Kar zadeva stare očake, beremo v razodenji svete Brigite, da jej je angelj povedal: da je Bog Adamu, Noetu, Abrahamu, Izaku, Jakobu in drugim očakom in prerokom razodel, da se ima roditi devica, ktera bo mati Odrešenika svetá. Od Adama je angelj sveti Brigiti rekel: Ker je Adam, iz raja izgnan, s toliko ponižnostjo svoje grehe serčno obžaloval in k Bogu zdihoval, ni hotel ga Bog v njegovi nesreči brez tolažbe pustiti, ampak mu je oznanil, da bo On (Bog) se včlovečil, in iz Device se rodil, in da bo ta Devica krepostnejša nego vsi drugi ljudjé. Da-si ravno je bil tedaj Adam silno žalosten, da ga je Eva v toliko nesrečo vergla; vendar ga je veselilo, da se ima iz te prečiste Device roditi Tisti, kteri bo njega in ves njegov rod odrešil in v nebeško veselje pripeljal. Zató se je dobri Adam pri vsej svoji nesreči s tem upanjem najbolj tolažil, in devet sto let, ki jih je živel, vedno čakal rojstva té svete Device.

Tudi je verjetno, je pravil angelj, da je bilo Abrahamu od Boga oznanjeno, da bo ena hči iz njegovega rodú neomadeževana devica ostala in Sinu Najvišega rodila. Zató se meni, da se je Abraham zavoljo te prihodnje hčeri bolj veselil, in jo bolj goreče ljubil, kakor svojega sina Izaka, in bolj, ko vse sinove in hčere, ki so imeli se roditi iz njegovega rodú. In to vero, in to upanje je Abraham svojemu sinu Izaku, in Izak svojemu sinu Jakobu, Jakob pa svojim dvanajsterim sinom po svoji smerti zapustil.

Ko je izraelsko ljudstvo padlo v malikovanje, obujal je Bog preroke, da bi ljudstvo zopet spreobračali. Tako je prišel sveti Duh nad preroke, in oni so govorili tako, kakor je hotel sveti Duh v poboljšanje zmočenega svetá. „Med temi resnicami, ktere je sveti Duh preroke učil“, govoril je angelj sveti Brigiti, „učil je tudi, da hoče Bog iz

ene čiste device rojen biti, in da bo On s svojim zadostenjem duše odrešil, ktere je satan zapeljal. Takó jim je Bog s tem oznanilom, da se ima Marija vstvariti, veliko tolažbo v njih britkostih podelil.“

Nad vse pa, kar smo omenili, je prijetno slišati, kar Janez, jeruzalemski patrijarh, tri sto let po Kristusovem rojstvu, od Matere Božje piše, da je namreč, kakor je bilo že povedano, blizo devet sto let pred njenim rojstvom sveti prerok Elija njej v čast kapelo sezidal, in vstanovil duhovski red. V tretji knjigi kraljev, v osemnajsti postavi, se bere, da ko ni bilo dežja tri leta in pol, šel je Elija na verh gore Karmel, in k zemlji nagnjen je djal svoj obraz med svoji koleni, in rekel je svojemu služabniku: „Pojdi gori, in poglej proti morju“ (ta gora namreč je pri morji). In ko je bil šel, in se ogledal, je rekel: Nič ni. Elija mu reče: „Povračaj se sedemkrat. Sedmikrat pa, glej! vstajala je majhena meglica ko stopinja človekova iz morja.“ In Elija je rekel: Tedaj bomo dovolj dežja imeli. In nebo se je s černimi oblaki zakrilo, in padel je velik dež. Takó pripoveduje sv. pismo. Zgorej omenjeni patrijarh Janez pa piše takó-le:

„Naši spredniki so nam povedali, kar je tudi verjetno, da so bile svetemu preroku Eliju v prikazni iz morja izhajajoče meglice velike skrivnosti razodete. Pervič, da ima se roditi Devica, ktera bo iz materinega telesa prosta vsega greha prišla. Drugič čas, kdaj se ima to zgoditi. Tretjič, da bo tista Devica vedno čista devica ostala. Četertič, da se bo iz nje Bog včlovečen rodil. Ker je namreč tista majhena meglica iz morja izhajala, razodel mu je Bog, da bo ta devica, majhena po svoji ponižnosti rodila se iz človeške natore, ki je od greha omadeževana, toda popolnoma čista in neomadeževana po posebni Božji milosti. In kakor je ta meglica, iz grenkega morja izhajajoča, bila brez grenkosti, tako bo ta devica brez greha se rodila. Kar čas zadeva, imelo se je to zgoditi v sedmi dobi svetá. In kakor je bila ta meglica človeku podobna, in je vse oblake nebá v sebi zedinvala, tako je imela v tej devici zediniti se človeška in Božja natora.“

Od tistega časa, pravi ta patrijarh, imel je prerok veliko ljubezen, spoštovanje in pobožnost do deviške Matere

Odrešenikove, in je storil, kar je le mogel, njej služiti. Zató je po zgledu te device začel priporočati svojim učencem deviško čistost, in je vstanovil svoj red k časti Marije, v letu od vstvarjenja svetá tri tisoč sto sedem in dvajsetem, pred Kristusovim rojstvom pa v letu devet sto šest in dvajsetem. Takrat je tudi na mestu, kjer je imel to razodenje, v čast Matere Božje kapelo sezidal, in jo Seunion imenoval; v njej so se njegovi učenci vsak dan trikrat zbirali k molitvi. In vsako soboto in praznik so se iz bližnjih krajev verni tu shajali, da so bili pri službi Božji, in pa da so poslušali pridigo. Tisti čas tedaj so začeli Elijevi učenci, prihodnjo Odrešenikovo Mater častiti, in so bili v tem stanovitni do apostolskih časov, ko so slišali učiti Kristusa in aposteljne, in so postali kristijani. *)

4. Premišljuj, kaj je Bog hotel tudi nevernikom od svoje Matere razodeti.

Pervič je znano, da so med neverniki bile sibile ali šembilje, (nektere teh so živele tristo, druge štiristo, tudi petsto let pred Kristusovim rojstvom), ki so očitno prerokovale in tudi té svoje prerokbe zapisale, namreč: da ima priti svetu Odrešenik, in da ga ima devica poroditi. Tudi to stoji v njih prerokbah, da bo ta devica iz rodu Juda, in da jej bo imé Marija. Té in več enakih rečí so spoznale po svetem Duhu in ljudém pogosto oznanovale.

Ali dokaj vredno omenjenja je to, kar sveti mučenik Dorotej pripoveduje od preroka Jeremija. Ko je namreč po razdjanji mesta Jeruzalema, okoli šest sto let pred Kristusovim rojstvom, s tistimi, ki niso bili v babilonsko sužnost odpeljani, v Egipet prišel v mesto Dafnis, prerokoval je Egipčanom, da bo devica brez zgube svojega devištva sinú porodila, v jasli ga položila, ta sin bo pravi Bog, in bo vse bogove Egipčanov pokončal. Tedaj so sklenili tudi tega Boga častiti, zató da ne bi njihovim bogovom nič žalega storil. Dali so tedaj umetno podobo iz kamna narediti, namreč dete v jaslih leżeče, in eno devico, ki pred njim klečí. To podobo so postavili v lepo podze-

*) Glej: Breviarium romanum, 16. Julii, fest, B. M. V. de monte Carmelo.

meljsko kapelo, v kteri so prižgali veliko sveč in lampic, tako da je od mnogo dima počasi vse černo postalo, in ko je kralj Ptolomej enkrat vprašal, zakaj to podobo tolikanj časté, odgovorili so mu: „To je skrivnost, ki smo jo sprejeli od naših očakov; njim pa jo je razodel neki prerok.“ — Glej, moj kristijan! kako so ti neverniki Odrešenikovo Mater že šest sto let, predno je bila rojena, visoko častili. Prizadevaj si tedaj, Mater Božjo v prihodnje še bolj častiti, ko do sedaj, in spoštovati tudi nje podobe, kedar mimo njih greš, ter govóri s svetim Frančiškom Ksaverijem: „Mati Božja, spomni se me! o Marija! jaz te iz serca ljubim.“

Pa ravno takó čudno je tudi to, kar se je na Helespontu tisoč in tristo let pred Kristusovim rojstvom zgodilo. Ko so namreč Argonavti po zadobljeni zmagi lep tempelj sezidali, šli so k svojemu maliku, ki so mu Apolon rekli, in so ga prašali, komu na čast imajo ta tempelj posvetiti? Hudobni duh, ki je bil v tistem maliku, jim je odgovoril: „Rečem vam, da častite edinega Boga, ki vlada v nebesih; čegar Beseda, ki je večna, bo spočeta v telesu čiste device. Tej devici posvetíte tempelj, njeno ime pa je Marija.“ Takó je satan sam prisiljen bil spoznati in povedati, da bo Marija čista devica Besedo Božjo spočela in rodila. Posiljen je bil reči, da naj se tempelj *Mariji* na čast posvetí.

Kdo tedaj ne bi hotel častiti ljubeznjive in največe častí vredne Jezusove Matere, ktero častiti je Bog takó čudovitno naznanil?

Bodi hvaljen Jezus Kristus, in češčena bodi na vekomaj izvoljena Mati Marija! O Bog! kakó čudapoln si v svojih delih, in kako veličasten v svojih izvoljenih! Hvalim te za vso ljubezen in dobroto, ki si jo svoji blaženi Materi skazal, in hvalim Te za vso ljubezen, ktero si jej hotel skazati pred in po njenem rojstvu, in Te prosim po vseh zaslugah njenih, dodeli mi, da jo bom zavoljo Tebe serčno častil, in jej vedno udan ostal. Amen.

Drugi odstavek.

Oznanjenje Marijinega spočetja in rojstva.

Bere naj se na praznik Marijinega spočetja in rojstva, ali pa tudi na god svete Ane.

„Pravični so klicali, in Gospod jih je uslišal, in jih je rešil iz vseh nadlog.“ (Ps. 33, 18.)

1. Premišljuj dolgo bridkost in poterpežljivost svetih staršev Joahima in Ane v njih nerodovitnosti.

Ko sta že več kot osemnajst let v svoji žalosti preživela, večkrat tudi od svojih sosedov slišala sramotivnih in zaničljivih besed, šel je sveti Joahim z Ano enkrat, ko se je bližal velik praznik, v Jeruzalem, da bi tam svojo daritev in molitev opravil. Hotel je darovati Bogu jagnje. Véliki duhovnik pa ni hotel sprejeti njegove daritve in mu je rekel: „Ti pojdi proč s svojo daritvijo; ti nisi vreden, z drugimi rodovitnimi ljudmi k svetemu oltarju pristopiti: ker nisi Bogu dopadljiv, zató je tvoj zakon nerodoviten.“ — O Bog! kakó je to v serce zabolelo pobožnega moža Joahima in njegovo sveto ženo Ano! Osramočen in s kervavečim sercem sta se koj proč podala, in sveti Joahim je šel z odobrenjem svete Ane v puščavo, spravil se je na stermo skalo, in je ondi se postil štirideset dni, in molil in jokal in budel, da bi Bog to sramoto milostljivo od njega vzel. Joahim se je tedaj podal čez oljsko goro v Betanijo, in od tod še osem milj daleč na planine, k svojim pastirjem, ki so njegove ovce pasli, in je pet mescev pri njih ostal, takó da ni nobeden vedel, kam je šel, kakor sama Ana. Na tistem mestu stoji menda še dan današnji v spomin stara zidana kapelica, ktero romarji navadno obiskujejo. Sveti German pravi, da je sveti Joahim tukaj štirideset dni se ostro postil, vedno jokal in molil.

Sveta Ana pa je ravno tako delala domá v svoji hiši v Nazaretu, in je še več ko po navadi vbogajme dajala, in ubogim in žalostnim pomagala, kakor je le mogla. Njuna molitev in post, in naglasni klic njenih miloščin je pred Božji tron prišel; Bog navadno le zato takó težko skuša svoje zveste služabnike, da jim da potem toliko veče veselje.

2. Premišljuj, kako je bilo oznanjeno Marijino spočetje.

Ko je tedaj sveta Ana že skoraj štirideset dni se bila postila in molila, dogodilo se je nekega dne, da je svojo deklo zavolj nekega pregreška okregala. Dekla pa se je razserdila, in jej je z zaničljivimi besedami očitala njeno nerodovitnost, in jej je rekla: „Po pravici vam Bog ni dal poroda, ker ste zavoljo svojih grehov pač vredni, da vas Bog takó kaznuje.“ — Ko je sveta Ana té zaničljive besede slišala, postala je serčno žalostna, šla je v svoj vert, doli je na svoji koleni padla, in s solznimi očmi tako-le molila: „O najdobrotljiviši Bog, Stvarnik nebes in zemlje! ti si pripustil, da je bila Ana, mati preroka Samuela, od svoje tovaršice zasramovana in zaničevana zato, ker jej nisi bil dal poroda; ko je pa z objokanimi očmi k tebi klicala, Ti si se je usmilil in jej dal sina preroka: usmili se tudi mene uboge! O Bog, kteri si pobožno Saro, ženo mladega Tobija, ko je bila od svoje dekle zaničevana, in te je s solzami prosila, kmalo potolažil; oh, poglej, kakó me je tudi moja dekla zaničevala, da si zaperl moje telo. Zato te prosim, kakor Te je prosila pobožna Sara, da me ali rešiš te sramote, ali pa iz tega sveta vzameš. Oh, usliši me v eni ali drugi reči. Ako mi hočeš dati otroka, hočem ti ga nazaj dati, in v jeruzalemskem tempeljnu ima Tebi služiti.“

Ko je takó sveta Ana dolgo molila, in ni hotela vstati, glej! svetel angelj z nebes se jej prikaže in jej pravi: „Ne boj se, Ana! jaz sem Božji angelj; Bog me je sem poslal, da ti oznanim, da je Bog tvojo molitev uslišal. Glej, spočela boš in hčer rodila, in jej boš dala ime Marija. Ona bo velika pred Bogom, in postane Mati Najvišega. In njen sad bo svet odrešil, in zveličanje prinesel vsemu ljudstvu. Ker tvoja molitev in tvoje solze so prišle pred Boga; zató je poslal mene, da te tolažim, in da ti to oznanim; in sedaj grem, da to veselo oznanilo nesem tudi tvojemu možu.“

Kdo more izreči, kako veselje je čisto serce svete Ane pri tem oznanjenji čutilo? Roke in oči povzdigne proti

nebu, in pravi: „Češčen bodi, Bog! ki prebivaš nad obnebjem: ti si hvale vreden, veličasten in povikšan vekomaj. Častijo naj te nebo in zemlja, morje in vse, kar je v njem; in hvalijo naj te z menoj za neizrečeno milost, ktero si mi obljubil skazati.“

Ravno tisto uro je tudi sveti Joahim molil, in k Bogu zdihoval in solze točil, ter Boga prosil, naj bi ga rešil bridkosti in nerodovitnosti. Ponavljal je tudi svojo obljubo, da, ako mu Bog otroka da, hoče ga njemu v tempeljnu darovati, da bo njemu v tempeljnu služil. Ko je dolgo tako s solzami molil, glej! angelj Božji se mu prikaže, neizrečeno lep in svetel. Sveti mož se prestraši, ker človeška slabost ne more obstati pred nobenim duhom. Ko se je bil preroku Danielu angelj prikazal, obraz se mu je bil spremenil, omedlel je bil, in nič moči ni imel v sebi. In ko je slišal glas njegovega govorjenja, padel je prestrašen na svoj obraz. [1]) Takó se je godilo tudi svetemu Joahimu. Zató se mu je angelj približal, dotaknil se ga je, mu na kolena pomagal in rekel: „Nič se ne boj, mož Božji! glej, jaz sem ti iz nebes veselo oznanilo prinesel. Mir bodi s teboj! ne žaluj več, da je bila tvoja žena do sedaj nerodovitna; ker se je to zgodilo v tvoje skušanje in v večo čast Božjo. Če Bog telo zapre, zgodí se le zató, da človek spozna, da telesni sad ne pride iz natorne moči, ne iz mesene poželjivosti, ampak od Božje milosti. Tako bo hotel Bog, da so bile Sara, Rebeka, Rahel, Ana in druge svete žene nerodovitne, ki so potem takó svete otroke porodile; takó se bo godilo tudi tebi. Glej tvoja žena bo spočela in hčer rodila, in imé jej imaš dati Marija, ter jo že v pervi mladosti Bogú posvetiti, kakor sta ti in tvoja žena Bogu obljubila. Ona bo velika, in napolnjena s svetim Duhom, in zato bo tudi njeno spočetje čudapolno, kakor njeno življenje. In to ti bode znamenje, tvoja žena te bo v Jeruzalemu pod zlatimi vratmi srečala, ko bo po opravljeni Božji poti zopet v Nazaret se verniti hotela. Zató vstani in pojdi v Jeruzalem.“

[1]) Dan. 10, 8. 9.

Na to je angelj zginil izpred Joahima, pobožni mož je tedaj svoje roke sklenil in z veselim sercem rekel: „Češčen bodi Gospod, Bog Izraelcev, ker je moje molitve sprejel in uslišal, in je na me, svojega nevrednega služabnika, z očmí svojega usmiljenja pogledal.“ S temi in enakimi besedami je sveti Joahim ljubeznjivemu Bogu hvalo dajal, ter je šel k svojim pastirjem, in je opominjal, naj ljubega Boga za prejeto tolažbo hvalijo in častijo.

Na to je vzel najboljše jagnje iz črede, in je s seboj v Jeruzalem nesel, da bi Bogu hvalno daritev prinesel. In ko je skozi zlata vrata, ki so za tempeljnom proti Jozafatovi dolini, iti hotel, sreča ga sveta Ana, ktera je s svojo deklo, da bi za angeljevo prikazen Bogu hvalo dajala, prišla v Jeruzalem, in sedaj po opravljeni Božji poti hotela zopet domú se verniti. Sveta Ana se je veselja zjokala, s svojim možem se vernila, v tempelj ž njim šla, in jagnje Bogu v zahvalo darovala.

Ko sta tedaj opravila daritev in molitev, šla sta skupaj nazaj v Nazaret. Ko jej je Joahim povedal angeljevo prikazen, povedala mu je tudi ona, da se je ravno tisti angelj tudi njej prikazal, in jej rekel, da bo prav sveto hčer rodila. Tako sta imela na poti proti domu veliko veselje, hvalila sta Boga in ga prosila s serčno pobožnostjo, naj svojo obljubo jima spolni in ju vredna stori, takó sveti sad roditi.

3. Premišljuj, kako sveto je bilo spočeto telo Matere Božje.

Kako sveto in čisto je bilo spočeto Marijino telo, tega ne moremo nikakor z besedami popisati. Tu ni bilo nič človeškega, nič natornega, ampak vse je bilo nadnatorno in sveto, kakor je bilo tudi sveti Brigiti razodeto od Matere Božje same: „Ko je bilo mojim staršem od angelja oznanjeno, da bosta rodila devico, iz ktere bo prišlo svetu odrešenje, privolila sta v telesno združenje; sicer bi bila rajše umerla, kakor se iz zgolj mesene ljubezni združila, ker sta se bila poltenemu poželenju popolnoma odpovedala. Vendar ti rečem za gotovo, da sta iz ljubezni do Boga in zavolj angeljevih besed se združila — ne iz poželenja mesa ampak

zoper svojo voljo iz ljubezni do Boga.“ Ali ni to bilo bolj Božje, ko človeško delo? Kdo je kedaj slišal od take in tolike čistosti? Kje so bili kedaj taki zakonski, da bi bili rajše umerli, ko telesno se združili? O čista angelja, Joahim in Ana! Bog v nebesih bodi češčen in hvaljen za vse vama skazane milosti, da sta tako visoko stopnjo kreposti dosegla. Amen.

To skrivnost je Marija s temi besedami razložila: „Ako bi kdo človeku, ki hoče se postiti, iz pokorščine ukazal jesti, in ta človek bi iz pokorščine zoper svojo voljo jedel; to bi bilo več vredno, kakor poštenje, večo zaslugo bi imel ta človek. Ravno tako se je godilo telesno združenje mojih staršev, kedar sem bila jaz spočeta. Zato je resnica, da sem bila spočeta brez izvirnega greha, in brez vsega greha. Kakor namreč moj Sin in jaz nisva nikoli grešila; tako tudi ni bilo nikoli nobenega poštenejšega, svetejšega zakona, kakor je bil zakon mojih staršev.“

Tukaj imaš na tanko razloženo, kako je bila Marija brez izvirnega greha spočeta.

Glej, o kristijan, koliko popolnost sta dosegla sveti Joahim in sveta Ana; kar sta Adam in Eva v raji zgubila, to sta Joahim in Ana zunaj raja zopet dobila. Hvali tedaj Boga v teh svetih starših, in moli ta-le:

Pozdrav Marije, Joahima in Ane.

Hvaljen bodi Jezus Kristus z Marijo, Joahimom in Ano vekomaj. Amen.

Kolikor je kapljic v morji, kolikor peska na zemlji, kolikor je listja in sadja na drevesih, kolikor ima solnce žarkov, kolikor trav in zelišč nosi zemlja, kolikor duhov in zvezd ima nebó: toliko tisoč in tisočkrat bodi počeščena, presveta Devica Marija! in hvaljen bodi blagoslovljeni sad tvojega telesa Jezus Kristus; in tolikrat naj bodo češčeni tvoji sveti starši Joahim in Ana, iz kterih si bila brez vsakega greha

rojena: prosi za nas uboge grešnike sedaj in na našo smertno uro. Amen.

Tretji odstavek.

Neomadeževano Marijino spočetje zveseljuje nebo in zemljo.

Naj se bere na praznik Marijinega spočetja in rojstva.

„Vsa si lepa, prijateljica moja! in madeža ni na tebi.“ (Vis. pes. 4. 7.)

1. Premišljuj neomadeževano spočetje ali vstvarjenje najžlahtnejše in najsvetejše Marijine duše.

„Kakor umetnik“ (govorila je Mati Božja sveti Brigiti) „kedar misli umetno delo narediti, ako je presveta Trojica nad menoj imela veselje in dopadenje, in je hotela me po taki podobi vstvariti, da bi se na njej lepó pokazala umetnost njene vsegamogočnosti, modrosti in dobrote.“

Presveta Trojica je po tem takem vstvarila po svoji vsegamogočnosti tako žlahtno, izverstno, sveto in popolno dušo, kakoršna ni bila nikoli vstvarjena, kar svet stojí. In to plemenito dušo je Bog koj v pervem trenutku ozaljšal z najlepšimi krepostmi in milostmi, in jo je obogatil z vsemi zakladi nebeškega bogastva. Združil je tudi to dušo z najlepšim telesom, in po tem združenji je tudi telo vseh nebeških darov deležno postalo.“ Takó je Bog, vsegamogočni in sveti, velike reči Mariji storil, po Marijinih besedah k sveti Mehtildi: „Od tiste ure, ko je bila duša v moje telo prišla, napolnil me je Bog s svetim Duhom, in me popolnoma čisto izvirnega greha ohranil.“

2. Premišljuj Božje veselje in dopadenje nad najsvetejšo dušo Marije Device koj v vstvarjenji.

Od kar svet stojí, ni bila še nikoli tako popolna stvar vstvarjena, in vse stvarí skup niso svojemu Stvarniku tolikega veselja delale, kakor ta Devica sama. Posebno je je bil pa Bog vesel, ker je vedel, da ne bo nobenega sebi podeljenega darú nikoli z nobenim grehom omadeževala, temveč vsak dan še s svojo sodelavnostjo je množila.

Zató se je veselila presveta Trojica te plemenite stvarí, ktero je Ona po svoji neskončni vsegamogočnosti, modrosti in dobroti vstvarila. O, kako prijazno, kako ljubeznjivo, kako

sladko je presveta Trojica to preljubeznjivo devico pozdravila s Salomonovimi besedami v visoki pesmi, ktere nekteri cerkveni učeniki na Marijo nanašajo: „Kako lepa si, prijateljica moja! kakó lepa si ti! Kakor lilija med ternjem, tako si ti, prijateljica moja! med hčerami. Glej lepa si, prijateljica moja! glej, lepa si, tvoje oči so golobje očí. Tvoja lica so kakor granatna jabelka, tvoj vrat je kakor slonokosten stolp. Tvoja glava je lepa, kakor gora Karmel. Tvoji lasjé so kakor kraljevski škerlat. Tvoja usta so kakor najbolje vino, in tvoj glas je sladek. Tvoje ustnice so kakor škerlat in med, ki se cedí. Tvoja usta lepo dišé, kakor zrela jabelka. Tvoje persi so kakor zrelo grozdje iz vinograda Engadi. Tvoji udje so kakor drago kamenje, ki ga je izdelala umetnikova roka. Tvoja postava je kakor postava zelenečega palmovega drevesa, in tvoj duh presega vse dišave. Z eno besedo, vsa si lepa, prijateljica moja, in madeža na tebi ni. Ti si mi serce ranila, moja nevesta! ranila si moje serce z enim pogledom svojih oči in z enim lasom svoje glave. Vstani tedaj, prijateljica moja, ljubka moja! in pojdi sem. Ti moja golobica v razpočenem skalovji, pokaži mi svoje obličje, naj doní tvoj glas v mojih ušesih; ker tvoj glas je sladek, in tvoje obličje lepo.“

S temi in enakimi besedami je hvalila presveta Trojica to preljubeznjivo devico, in si je izbrala svoje stanovanje v njeni najsvetejši duši. Tako je postala Marijina duša resničen tempelj Božji, duhoven sedež svetega Duha, prestol Najsvetejšega, in kraljevsko poslopje presvete Trojice. In od tistega trenutka je storil Bog s to sveto dušo takó, da skoraj ni mogla nič druzega misliti, želeti ali hoteti, kakor to, kar je Bogu dokaj dopadljivo. Kdo zamore izreči, káko veselje je imel Bog nad to dušo, in káko veselje je imela ta duša nad Bogom? Kdo si more le misliti, kakó prijazno se je Marijina duša z Bogom pogovarjala? Da-si ravno prebiva Bog v vsaki pobožni duši, in ima nad njo svoje dopadenje; vendar ni imel nikoli nad nobeno dušo takega dopadenja, kakor pervič nad Kristusovo dušo, in potem

nad najčistejšo in najsvetejšo Marijino dušo, ker ni bila nobena duša tako lepa, ljubeznjiva in sveta kakor Marijina.

3. Premišljuj, kakó so se angelji nad čistim in najsvetejšim Marijinim spočetjem veselili.

Dobri angelji so že štiri tisoč let čakali na človekovo odrešenje, in so ljubega Boga goreče prosili, naj enkrat vendar prične delo odrešenja. Kedar jim je bilo na zadnje razodeto spočetje prečiste Device, Odrešenikove Matere, kdo more reči, kako serčno so Boga hvalili, da je njih prošnje uslišal? Zares, velik praznik zahvale in radosti je bil v nebesih takrat, in vesela zahvalna pesem se je po nebesih Najvišemu razlegala.

Kedar so angelji Njeno neizrečeno lepoto in obilnost vseh milosti in čednosti, s ktero jo je bil Bog oblagodaril, videli in spoznali, takrat so z ženinom v visoki pesmi stermé govorili: „Kdo je ta, ki vstaja kakor jutranja zora, lepa kakor luna, izbrana kakor solnce?“ Njih serca so ljubezni do nje zagorela, zavoljo njene izverstne lepote in ljubeznjivosti. Zató so na svoje obraze padli, kot svojo kraljico jo častili, in so se ponudili jej služiti na veke.

4. Premišljuj, kako so začeli angelji Mariji služiti koj od pervega trenutka njenega čistega spočetja.

To je Mati Božja sama sveti Jederti razodela s temi besedami: „Sveti angelji se še sedaj z veseljem spominjajo, kako neizrečeno veselje so imeli, kedar so mi služili devet mescev, ko me je moja mati pod svojim sercem nosila.“ Najniži kor angeljski, ko je v ogledalu presvete Trojice videl veliko veljavo mojega telesa, imel je veliko veselje meni služiti. Ravno takó so bili pripravni meni streči arhangelji in vse druge više angeljske verste.

Tedaj so videli sveti angelji tisto samo, ktero so od začetka svojega vstvarjenja le v ogledalu Božje natore gledali. Ker so že tistikrat se je veselili in jej vse mogoče spoštovanje skazovali, kolikanj bolj so se zdaj nje veselili in jej vso čast in spoštovanje skazovali! O kako kratek se jim je zdel čas devetih mescev, ker so vsak dan lepoto te device gledali, njej služili in v tem vedno novo veselje in dopadanje imeli. Vendar pa so silno želeli, da bi se kmalo

rodila, zato da bi to rožo, ki tam ni bila še razcvetela, mogli gledati v njenem razcvetu in v njeni popolni lepoti. To se da posneti iz tega, kar je angelj sveti Brigiti pravil: „O kakó jasno je svetila vstajoča juterna zarja iz telesa svete Ane; angelji in ljudjé so hrepeneli po njenem vstajanji! ker so dobro vedeli angelji, da bo Bog s to zarjo bolj očitno pokazal svojo neskončno ljubezen do človeka, in da bodo pobožni ljudjé v dobrih delih bolj rodovitni in bolj stanovitni.“

5. Premišljuj, kakó vesela je bila sveta Ana, ko je Marijo pod svojim sercem nosila.

O kako je ona Boga hvalila, da jo je po svoji obljubi obiskal in blagoslovil! Staro sporočilo pravi, da se je koj zopet s svetim Joahimom na Božjo pot v Jeruzalem podala, da je tam Bogu hvalo dajala za to veliko dobroto. In ko je prišla v tempelj, ponižno je pokleknila, roke in oči proti nebu obernila, in s solzami v očéh hvalno pesem Ane, Samuelove matere, pela: „Moje serce se raduje v Gospodu, in moje veselje je veliko v mojem Bogu. [1]) Ker ti si se usmilil svoje služabnice, in si jej odvzel sramoto nerodovitnosti. Zató hočem te zmerom hvaliti, in moja usta bodo vedno tvojo hvalo pela.“ — Pa tudi sveti Joahim je bil prav vesel, in je deset jagnjet v zahvalno daritev Bogu daroval, duhovnikom pa je dal deset telet, in druzih deset telet je dal ubogim, ter je, kakor tisto staro sporočilo govori, velikemu duhovniku takó-le rekel: „Častivredni gospod! jaz sem tisti ubogi mož, kterega ste vi, ni zdavno od tega, zavoljo mojega nerodovitnega zakona zaničevavno odpodili od oltarja; ker je pa dobrotljivi Bog mojo bridkost videl, in moji dragi ženi dal sad telesa, zató mu darujem sedaj teh deset jagnjet v zahvalno daritev, in teleta darujem duhovnikom za njih potrebe, da bodo za mojo ženo molili, zató da jej Bog da srečen porod.“ In véliki duhovnik se je s svetim Joahimom veselil, in vsi tisti, ki so to slišali, so se čudili, da tako stara zakonska še otroka povijeta. Zató so prišli vsi prijatelji k sveti Ani, in so jej

[1]) 1. Kralj. 2, 1.

vošili srečo zavoljo milosti Božje in vsi so želeli videti, da bi se kmalo dete rodilo, ker so si mislili, da je bilo po posebni Božji milosti spočeto. To se spozna iz angeljskega razodenja, ki pravi: „Ljudjé, ki so vedeli, da je Mati Božja spočeta, so se veselili tudi zató, ker so želeli videti njeno krepostno življenje, in se od nje učiti, kaj treba delati in kaj opustiti.“ — Pomisli, pobožni kristijan! kakó neizrečeno so se veselili tisti pobožni ljudjé, ki so vedeli, da sveta Ana pod svojim sercem nosi Mater dolgo zaželenega Odrešenika.

Na zadnje pomisli tudi, kakó se je sveta Ana vsak dan bolj veselila, kakor je sama Marija sveti Brigiti pravila: „Ko je bila moja sveta duša z mojim telesom združena, čutila je moja mati tako veselje, da si ga noben človek prav misliti ne more; ker je bila z nebeško lučjo razsvetljena, da je bolj čisto, kakor nobeden drugi, veliko svetost in nenavadne milosti svojega otroka spoznala. Da, še vsak dan je to njeno spoznanje raslo, in od presvetega sadú svojega telesa je tudi ona vsak dan svetejša postajala.“

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češčeno bodi čisto Marijino spočetje na vekomaj. Amen.

O Marija! Ti si vsa lepa; vsa lepa si Ti, o Marija! ker si bila spočeta in rojena brez madeža, in si brez madeža spočela in rodila; brez madeža si živela, in brez madeža si umerla; Ti si edina, lepa, prijateljica, ljubica, neomadeževana, veselje Najvišega, najlepša hči večnega Očeta, najčistejša mati Boga Sina, neomadeževana nevesta svetega Duha. Jaz te prosim, o vselej čista mati in devica! prosim Te po tvojem čistem spočetji in rojstvu, po tvojem čistem življenji in smerti; izprosi mi čisto serce, da bom s čistim sercem tebe v Bogu ljubil, hvalil, častil in na pomoč klical. O edina, neomadeževana,

ki si milost dosegla in razveselila nebo in zemljo. Oh! najdi in sprosi mi pravo veselje, Božjo milost, in večno zveličanje. Prosi tedaj za me ubozega in umazanega grešnika, da bom v prihodnje živel brez madeža, ljubil brez madeža, in umerl brez madeža; da bom na zadnje s čistim in neomadeževanim sercem Boga, največo čistost, vekomaj gledati mogel. Amen.

Četerti odstavek.

Praznik čistega Marijinega spočetja.

Naj se bere na praznik Marijinega spočetja zoper lenobo v Marijini službi, in v ljubezni in pobožnosti do Marije.

„Pri meni je vsa milost življenja in resnice, pri meni je vse upanje življenja in čednosti.“ (Sir. 24, 25.)

1. Premišljuj začetek današnjega praznika čistega Marijinega spočetja.

Ta praznik se je začel praznovati na Angleškem, okoli tisoč in sedemdesetega leta po Kristusovem rojstvu.

Ko je Remski opat Elpin nekoč po morji potoval in je tak vihar vstal, da so bili vsi v bližnji smertni nevarnosti, priporočevali so vsi popotniki svoje duše Bogu, in so na pomoč klicali prečisto Devico Marijo, Mater Božjo. Glej! tu zagledajo vsi častitljivega moža, namreč svetega Miklavža, v škofovskem oblačilu, nad morjem, kteri je k opatu Elpinu govoril: Elpin! vedi, da sem ti od Matere Božje, ktero si s tolikim zaupanjem na pomoč klical, tu sem poslan, da te rešim iz te nevarnosti na morji; ako Bogu in meni obljubiš, da boš vsako leto praznik Marijinega spočetja slovesno obhajal, in tudi drugim priporočal, da naj ravno tako delajo. Opat mu je na to odgovoril: Iz serca rad hočem to storiti; samo reci mi, kteri dan, in kako imam praznovati ta praznik? Svetnik mu pravi: Osmi dan mesca decembra; molitve in cerkvene šege pa tiste opravljaj, ktere so za Marijino rojstvo. Ko je to izgovoril, poleglo se je morje, in barka je srečno prišla do brega. Tako se je začel ta praznik obhajati na Angleškem, in počasi so ga po

vesoljni cerkvi sprejeli. — Iz tega se vidi, kako dopadenje ima nad tem Marija, da se ta praznik pobožno obhaja. Veselimo se tedaj iz serca, da se ta praznik pobožno obhaja. Veselimo se tedaj iz serca, da smo ta dan zopet doživeli, in toliko milost doseči moremo od dobrotljivega Boga s pobožnim obhajanjem praznika čistega Marijinega spočetja.

2. Premišljuj, kako vesel je ta današnji praznik.

Marija sama je enkrat sveti Brigiti rekla: „Ura, v kteri sem bila spočeta, more se pač zlata in draga ura imenovati. V resnici je bil čas mojega spočetja zlata ura, ker se je takrat začelo zveličanje vseh ljudí. Bog je hotel nekaj posebnega takrat storiti, kar je bilo od začetka svetá skrito, kakor je storil na suhi in cveteči Aronovi palici.“ Ravno takó je govorila drugi devici: „Vedi, hči moja! da je bilo tri tisoč kerubov pričujočih pri mojem čistem spočetji, ki so veselo peli: „Mati Gospodova Marija je spočeta, Aleluja.“ Ali to niso besede, s kterimi Marija dokazuje, kakó svet je današnji dan? „Zató bi bilo spodobno in prav,“ je rekel angelj k sveti Brigiti, „da bi ta dan vsakdo v časti imel, o kterem je bila v telesu svete Ane spočeta tista, ktero so Bog in vsi angelji takó serčno ljubili.“

3. Premišljuj, kako je ta praznik poln milosti.

Poslušaj, kaj je Kristus neki devici razodel: „Vedi za gotovo, ljuba moja hči! da od časa, ko so bili angelji v Božji milosti vterjeni, obhajali so oni vsako leto prav slovesno praznik spočetja moje matere. Ker so namreč angelji že takrat spoznali, da bo po Božji večni določbi vsakega greha ovarjena, zató so ga vsako leto praznovali, Bogu hvalo dajaje. In kdor bo ta praznik pobožno obhajal, on bo zadobil odpuščanje vseh svojih grehov in večno zveličanje.“ — Oh, to so pač tolažbe polne besede! Kdo bi hotel tedaj len biti, in si ne bi prizadeval, ta dan prav sveto obhajati, zató da deležen postane toliko milosti? Zató poje tudi sveta cerkev na ta današnji praznik v svojih molitvah: „Praznujmo veseli dan spočetja prečiste Device, zato da bo Ona za nas pri našem Gospodu Jezusu Kristusu prosila!“

Takó pravi tudi sveti Anzelm: „Da tistim, ki pobožno

ta praznik obhajajo, bo Kristus dal mir, dolgo zdravje in večni pokoj.“ Posebno pa naj žene ta dan pobožno obhajajo; nek bogaboječ mož namreč piše takó-le: „Jaz sem v Bogu spoznal, in skušnja to učí, da nobena žena nima težkega poroda, ktera Marijo na pomoč kliče, in dan njenega spočetja pobožno obhaja.“ Imej tedaj, pobožni kristijan! ta dan v časti in govori to-le

Zahvala za vse dobrote, ktere je Marija od Boga prejela.

Bogu bodi čast in hvala za vse milosti in dobrote, ktere je Marija od Boga za-sé, in za vse ljudi že prejela ali jih bo še prejela. O večni Oče nebeški! jaz hvalim in častim Tvojo Božjo vsegamogočnost. O večni in edinorojeni Sin! jaz hvalim in častim Tvojo največo modrost. O Sveti Duh! jaz hvalim in častim Tvojo najslajšo dobroto. O sveta Trojica, jaz hvalim in častim Tvojo neskončno moč in popolnost, da si takó čisto, neomadeževano in milosti polno devico vstvarila in jo napolnila z obilnostjo svojih Božjih milosti in darov, tako da vse v nebesih in na zemlji od nje obilo milosti prejema. Zató, o najdobrotljiviši Bog! Te hvalim in častim neprenehoma po tej najčistejši in vselej neomadeževani devici, in Ti pojem hvalo za njeno čisto spočetje z vsemi angelji in svetniki, in pravim v imenu vseh stvarí: Čast bodi Bogu Očetu, Sinu in svetemu Duhu, vsaki čas, za čisto Marijino spočetje in za vse milosti, ktere je Marija prejela, in jih bo še prejela, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Antifona. Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češčeno bodi čisto Marijino spočetje na vekomaj.

℣. Marija, ki si bila brez madeža spočeta.

℟. Prosi za nas Očeta, čegar Sina si rodila.

Molitev.

O vsegamogočni in dobrotljivi Bog! kteri si po čistem spočetji Marije Device svojemu ljubemu Sinu vredno prebivališče pripravil in si njo zavoljo njegovega britkega terpljenja posvetil: mi Te prosimo po njenem čistem spočetji, po njenih zaslugah in po njeni svetosti; dodéli nam milost, da čisti in neomadeževani k Tebi pridemo, po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

Deseto poglavje.

Marijino rojstvo, ime in otročja leta.

Pervi odstavek.

Marijino rojstvo.

Naj se bere na praznik Marijinega rojstva in tudi ob sobotah.

„Kdo je ona, ki pride kakor vzhajajoča zarja, lepa kakor luna, izvoljena kakor solnce, strašna kakor zverstena vojskina truma?“ (Vis. pes. 6, 9.)

1. Premišljuj, da je bilo Marijino rojstvo gotovo bolj polno milosti in čudežev, ko rojstvo sv. Janeza Kerstnika, akoravno nam niso znani.

Zató pripoveduje staro izročilo od svete Ane takó-le: Ko so imeli deveteri mesci po Marijinem spočetji steči, rekla je sveta Ana svetemu Joahimu: Ljubi moj mož! čas dolgo zaželenega rojstva je blizo, da bova ljubo dete, ki ga je nama Bog dal, s svojimi očmi videla. Pojdi tedaj k moji sestri in k mojim prijateljicam, da bodo pri mojem porodu. Jaz nočem imeti druzih, kakor same svete žene, ki so vredne, gledati to sveto dete. Tedaj je šel sveti Joahim v mesto Sefor k Ismeriji, sestri svete Ane, in jo prosil, naj pride in Ani pri porodu pomaga. Šel je tudi v mesto Juda k sveti Elizabeti, hčeri svete Ismerije, kakor

tudi k sveti Emui, sestri svete Elizabete, ker je dobro poznal njeno sveto življenje. Té so prišle k sveti Ani, in ko so v njeno spavnico stopile, bile so polne veselja, kakor da bi bile v zemeljskem raji. Sveta Ana jim reče: Veselite se z menoj, preljubeznjive moje prijateljice! ker je dobrotljivi Bog mene, svojo nevredno služabnico, vredno storil, da sem mati svetega deteta.

Ko se je tedaj presrečna ura poroda bližala in je sv. Ana silno veliko sladkost v sercu čutila, pokleknila je z ženami, in je dober del noči v molitvi ostala. In zgodil se je, ko je jutranja zarja vstajala, velik čudež: stanica namreč je bila na enkrat takó razsvetljena, kakor da bi bilo novo solnce vstalo. In sveta Ana je bila od take svetlobe obdana, da ni mogel nobeden va-njo gledati. Svete tri žene, ki so bile pričujoče, so se tega prestrašile, na kolena padle in si niso upale svojih očí povzdigniti. Med tem je sveta Ana porodila, vsa od svetlobe obdana, brez vseh bolečin, in je svetu dala že Adamu in Evi obljubljeno Devico, po kteri sta hrepenela nebo in zemlja. Takó tedaj je pognala ta žlahtna Devica, enaka lepo dišeči rožici brez ternja, in se je takó prijazno pokazala, kakor lepa jutranja zarja, s prelepo svetlobo vse svetosti obdana; in je prinesla s tem svojim pervim vhodom na svet celemu svetu zveličanje, mir, milost in blagoslov. Ona je bila najžlahtnejša, najsvetejša duša izmed vseh, kar jih je Bog vstvaril. Z nebeškim veseljem je napolnil pobožne žene in svete angelje njen pogled, in že zdaj so jo častili, kot svojo Gospó in Kraljico, ktera je imela po večni Božji naredbi poroditi njih kralja in večnega vladarja. Zató so peli sveti angelji: „Častimo Boga in veselimo se, ker se je rodila danes kraljica nebes, vladarica svetá, tolažnica žalostnih in prihodnja Mati Zveličarjeva. Prepevajmo tedaj, in radujmo se: Marija, naša kraljica, se je rodila. Ne žalujte več, vé nebesa in ti zemlja! ker s tem rojstvom vama je veselje došlo od večnega Bogá, Aleluja! — Polni veselja so hiteli angelji doli v predpekel, da so svetim očakom in pravičnim veselo oznanilo prinesli, da se z rojstvom Odrešenikove Matere bliža čas njih odrešenja.

2. Premišljuj veselje svetih staršev in prijateljic nad Marijinim rojstvom.

Tu se je spolnila Davidova prerokba: „Luč se je pokazala pravičnim, in veselje njim, ki so ravnega serca.“ [1]) Pridi tedaj, pobožni kristijan! in glej, s kako pobožnostjo in s kakim spoštovanjem so sveta Ana in žene, ki so bile pri njej, novorojeno devico v roke vzele. Zgorej omenjeno staro sporočilo od svete Ane pravi, da je bila ta sveta družba od nebeške svetlobe in angeljskega petja s tolikim veseljem napolnjena, da so stale dolgo vse zamaknjene. Ko je pa sveto Ano detetovo jokanje iz zamaknjenja zbudilo, pokleknila je pred-nj in z veliko ponižnostjo govorila: „Počeščena mi bodi, preljuba moja hči! ti veselje in tolažba mojega serca: v imenu vseh ljudi te pozdravljam, in v imenu vseh angeljev te častim!“ In koj jo je z velikim spoštovanjem vzdignila, povila in položila v mehko pripravljeno posteljco. Kedar so se tudi svete žene iz svojega zamaknjenja zopet zavedele, in jim je sveta Ana svojo ljubo hčerico kazala — oh, tu ni izreči, kako so se veselile pri pogledu tega prijaznega deteta.

3. Premišljuj pa, kakó se je sveti Joahim bolj, kakor sveti Zaharija pri rojstvu svetega Janeza, Kristusovega predhodnika, v Bogu veselil pri Marijinem rojstvu.

Ko so svete žene svetemu Joahimu veselo novico prinesle in ga klicale, naj v stanico pride, tu je prišel, in je pervikrat videl svojo ljubo hčerico. On je z veliko ponižnostjo na svoja kolena padel in počastil sveto dete z največim spoštovanjem, in ves napolnjen z nebeško sladkostjo vstal, vzel dete v svoje svete roke, ga serčno poljubil, in napolnjen s svetim Duhom, je začel Boga hvaliti, bolj kakor sveti Zaharija pri Janezovem rojstvu, ter je djal: „Hvaljen bodi Gospod, Bog Izraelcev, ker je svoje ljudstvo obiskal in odrešil.“ Zato veselite se vé, nebesa in hvalite z menoj ljubega Boga za njegovo milost in usmiljenje!

4. Premišljuj, kakó je bilo Marijino rojstvo strašno peklu, namreč hudobnim duhovom.

---

[1]) Ps. 96, 11.

Isto sporočilo od svete Ane pravi tudi, da tisto uro, ko se je Marija rodila, slišalo se je strašno tuljenje hudičev v vseh obsedenih. Ko je stari sveti Simeon enega teh hudičev zarotil, naj mu pové, zakaj v vseh obsedenih hudiči tako strašno tulijo in ljudi strašijo, mu je odgovoril: „Ta dan se je dete rodilo, nad čegar rojstvom se veselé angelji v nebesih; mi pa ne moremo vedeti, káko je to dete, ampak samo to vemo, da mora to dete Bogu dokaj dopadljivo biti, ker zavoljo njega strašno terpimo, in smo prisiljeni telesa obsedenih popustiti in v pekel se podati“; kar se je tudi zgodilo. Sporočilo namreč pravi, da po dolgem tuljenji je bilo ta dan dve sto in petnajst obsedenih po Marijinih zaslugah od hudih duhov oprostenih.

Ali svete žene, ki so bile že nekaj dni pri sveti Ani ostale in veliko veselje ž njenim svetim detetom imele, hotele so nazadnje slovó vzeti. Zato so še enkrat pred zibeljo svete Device na svoja kolena padle, prelivale solze veselja, in po storjeni molitvi je vzela vsaka še enkrat sveto dete v svoje roke, ga na svoje serce pritisnila in prisercno poljubila. Njena serca so bila vsa od ljubezni Božje ranjena, in razšle so se dokaj potolažene. Domá so pravile svojim možem velike čudeže, ki so se godili pri Marijinem rojstvu; česar so se neizrečeno veselili, ter Božje usmiljenje iz serca častili in hvalili.

K časti Marijinega spočetja.

Češčena si Marija, najsrečnejša hči svetih staršev, Joahima in Ane! polna milosti in svetosti, polna uma in modrosti koj pri svojem rojstvu. Gospod je, in je bil vselej s Teboj s svojo močjó, dobroto in veličastjo. Ti si blagoslovljena med ženami kot najčistejša Devica in najljubeznjiviša Mati. In blagoslovljen je sad Tvojega telesa, Jezus Kristus, Tvoj preljubeznjivi Sin. Sveta Marija Mati Božja! prosi Njega po svojem svetem in radostnem rojstvu; prosi

s svojimi svetimi starši, Joahimom in Ano; prosi po vseh svojih materinih službah ljubezni in zvestobi; prosi po Jezusovih neskončnih zaslugah za nas uboge grešnike, sedaj v naših potrebah, in na našo smertno uro, ktera razloči nad našo večnostjo. Amen.

Drugi odstavek.

Marijino rojstvo razveseljuje nebesa in zemljo.

Naj se bere na rojstvo Marije ali pa med osmino.

„Glej, lepa si, prijateljica moja! glej lepa si, tvoje oči so golobje oči.“ (Vis. pes. 1, 14.)

1. Premišljuj, kakó je Marijino rojstvo nebesa razveselilo.

Cerkev poje danes v svojih molitvah takó-le: „Resnično, ta dan je rojstni dan prečiste Device Marije; s sercem in ustmi tedaj prepevamo hvalo Kristusu v tem svetem praznovanji rojstva presvete Matere Božje Marije. Tvoje rojstvo, o Mati Božja! je veselo oznanilo vsemu svetu.“ S temi in enakimi besedami hoče katoliška cerkev nas vse k duhovnemu veselju in pobožnosti opominjati. Sama Mati Božja pa je sveti Brigiti govorila: „V resnici ti povem, moja hči! moje rojstvo je bil začetek pravega veselja. Presveta Trojica namreč je imela nad mojim rojstvom tako dopadenje, da so se iz obilnosti tega dopadenja nebesa in zemlja in vse stvarí veselile, da-si ravno niso vedele, ne spoznale, od kod jim to veselje dohaja“. Bog je govoril presveti Devici: „Lepa si, moja prijateljica, ljubeznjiva in prijazna, kakor Jeruzalem, strašna (hudobnim duhovom) kakor zverstene vojskine trume.“ [1])

Razveselili so se nad rojstvom Matere Božje angelji v nebesih, in obhajali so tak praznik, kakor nikoli poprej. Oni so hvalili in častili Boga z enim glasom in v največi radosti, in so govorili: „Veselimo se, ker je na zemlji se

[1]) Vis. pes. 6, 3.

rodila velika in posebna prijateljica Božja, po kteri se v nebesih in na zemlji pravi mir ponoví, in naša prazna mesta se zopet izpolnijo.“

Angelji so hrepeneli željno po tem rojstvu, kakor spoznamo iz angeljevih besedi k sveti Brigiti, ko pravi: „O, kako jasno je zasvetila izhajajoča juterna zarija iz telesa svete Ane; njeno vstajenje so želeli videti angelji in ljudje! Dobri angelji so namreč želeli, da bi ta zarija na svetu vstala, ker so vedeli, da bo Bog po tej juterni zariji velikost svoje ljubezni bolj očitno pokazal, in da bodo pobožni ljudjé po dobrih delih rodovitniši, in v dobrem stanovitniši.“ Zató so se razveselile danes vse trume svetih angeljev, ker se je danes njih želja spolnila.

2. Premišljuj, kakó je Marijino rojstvo zemljo razveselilo.

Razveselili so se vsi prijatelji Božji na zemlji, kterim je Bog ta dan posebno veselje v serce vlil. Sveta Brigita od tega takó govori: „Prijatelji Božji, ki so dolgo upali, govorili so po Božjem vdihnjenji: čemu dalje žalovati? Mar se raji veselimo, ker se je Ona rodila, ktera bo porodila Sina, ki bo našo temo razsvetlil in naše želje izpolnil.“ Takó so govorile ne samo svete žene, ki so bile pri Marijinem rojstvu v pričo, ampak tudi drugi pobožni ljudjé, kakor: sveti Simeon, stara Ana v tempeljnu, in vsi pobožni prijatelji Božji, kterim je Bog s posebnim veseljem serce napolnil. Bog je vso žalost jim od serca vzel in je njih dušo napolnil z nebeško tolažbo.

3. Premišljuj, da se v nebesih vsako leto vesel praznik zavoljo Marijinega rojstva obhaja, kakor se vidi v sledeči prigodbi:

V sedmem stoletji je živel pobožen duhovnik, ki se je iz Palestine na ciperski otok prepeljal in ondi kot puščavnik živel. On je slišal vsako leto osmi dan septembra o jutranji zariji tako lepo angeljsko godbo, da se je prevelikega veselja ves zamaknil. Zato je Boga silno prosil, naj mu razodene, zakaj sliši vselej le ta dan, in sicer nikoli, to nebeško godbo. Tedaj se mu angelj prikaže, in mu pravi: „Vzrok, da osmi dan septembra nebeško veselo petje

slišiš, je ta-le: ker se je ta dan nebeška kraljica rodila; zató obhajajo vse angeljske verste ta dan poseben vesel praznik, in hvalijo Boga za to milosti polno rojstvo. Zató hoče Bog, da imaš ti to oznaniti, da bodo ljudjé na zemlji z angelji v nebesih Marijin rojstni dan z veseljem obhajali.“ Ko je to pred papeža prišlo, iskali so v starih bukvah, in našli so, da je bila Marija ta dan rojena; tedaj je bilo zapovedano, da se ima ta praznik po celem svetu obhajati. Iz tega vidimo, da zveličani v nebesih vsako leto veseli praznik Marijinega rojstva obhajajo. Zató imamo posnemati angeljske verste in nebeščane, in ta dan z vso mogočno pobožnostjo praznovati, ker vse molitve, ki jih ta dan opravljamo, Materi Božji dokaj dopadejo; kakor je to sveta Jedert sama s svojimi očmí videla. Ko so namreč njene duhovne sestre ta praznik s posebno pobožnostjo obhajale, videla je ona pred vsako osebo angelja stati, ki je prav lepo vejo v roki deržal. Na teh vejah so bile mnogoverstne lepó dišeče cvetice in sladko sadje, kakor je vsaka z večo ali z manjo pobožnostjo molila. Ko je bila služba Božja končana, je vsak angelj z neizrečenim veseljem svojo cvetočo vejo v nebesa nesel, in položil okoli zlatega prestola, na kterem je prečista Devica sedela, kar jej je dokaj dopadlo, takó da je obljubila, da hoče po svoji materni darežljivosti to čast poplačati. Tu je s svojega trona vstala, in z velikim spoštovanjem pred sveto Trojico stopila, ter prosila, naj po svoji vsegamogočnosti, modrosti in dobroti tem devicam njih zvesto službo poplača; sveta Trojica je to prošnjo milostivo sprejela, in podelila vsem tistim devicam nebeški blagoslov. — Sveti škof German je imel navado, osmi dan septembra k Materi Božji Mariji takó-le moliti: „O presveta Devica! prosi danes za mir svetá, za edinost serc, in našim dušam za Božjo milost in usmiljenje, po Jezusu Kristusu. Amen.“

4. Kar zadeva dan Marijinega rojstva, ménijo bogoslovci, da je bila tisti dan sobota.

Ker je namreč Bog soboto posvetil, in ta dan počival; tedaj je hotel tudi ta dan svoji Materi posvetiti. Sv. Peter Damijan pravi: „Ni ga boljšega mesta za počitek, kakor

Marijino serce, v ktero je Bog vse veselje položil.“ — Kar uro zadeva, bilo je zjutraj zarano, ko je ravno prijazna jutranja zarja se prikazovala. Zató poje cerkev tiste besede iz visoke pesmi: „Kdo je ona, ki pride kakor izhajajoča zarija, lepa kakor luna, izvoljena kakor solnce?“ S tem hoče katoliška cerkev nas opominjati, naj ta imenitni praznik z vso mogočo pobožnostjo in s svetim veseljem obhajamo, ker med drugim od današnjega praznika še tako le govori: „Obhajajmo z veseljem rojstni dan Marije Device, da bo Ona za nas Boga prosila.“

Molitev.

1. Tvoje rojstvo, o sveta Božja Porodnica! je celemu svetu veselje oznanilo; ker iz Tebe je vstalo Solnce pravice, Kristus, naš Bog, kteri je prekletstvo odvzel in blagoslov prinesel, smert osramotil in nam večno življenje daroval.

Mi Te prosimo, o Gospod! podéli svojim služabnikom dar nebeških milosti, da, kakor je bilo rojstvo presvete Device začetek našega zveličanja, tako vsakoletno praznovanje tega njenega rojstva Tvojo v nas milost in mir pomnoži. Amen.

2. O Gospod, večni Bog! mi Te prosimo, dodéli nam svojim služabnikom vedno zdravje duše in telesa, zato da bomo po mogočni prošnji vselej Device Marije, sedanje žalosti rešeni, večno veselje vživati mogli, po Kristusu Jezusu, Gospodu našem. Amen.

3. O presveta Devica Marija! jaz v duhu pred Tebe pokleknem, in Te prosim po Tvojem svetem rojstvu, ne zapusti me na mojo smertno uro. Oh, okrepčaj in tolaži me, da v vaji svete ljubezni, poterpežljivosti in druzih čednosti svetu odmerjem, in začnem z Bogom živeti v srečni večnosti. Amen.

Hvaljen bodi Jezus z Marijo vred vekomaj. Amen.

Tretji odstavek.

Ime Marija.

Naj se bere posebno na praznik Imena Marijinega.

„In Devici je bilo ime Marija.“ (Luk. 1, 27.)

1. Premišljuj, kdo je prečisti Devici dal to imé.

To častitljivo in skrivnosti polno ime je Bog sam po svojem angelji razodel ljudém. Dali so pa to sveto ime preljubeznjivi Devici ne pri njenem rojstvu, ampak dva in dvajseti dan septembra; ker je bila navada pri Judih, da so dečkom osem dni po rojstvu, punčikam pa štirinajst dni po rojstvu z veliko slovesnostjo imena dajali.

2. Premišljuj, kakó častitljivo in sveto je ime Marija.

To moremo spoznati iz tega, ker je po imenu Jezus ime Marija najmogočnejše, najsladkejše v nebesih in na zemlji. In kakor ima ime Jezus pet skrivnosti polnih čerk, takó ima tudi imé Maria*) pet skrivnostnih čerk in pomemb. Ime Maria namreč pomeni morsko zvezdo, vdrugič grenko morje, tretjič Gospó, četertič Razsvetovavko, in petič Učiteljico. Od pervega poména govori sveti Bernard takó-le:

„Imé Marija pomeni morsko zvezdo, kar se Devici Mariji prav dobro prilega. Kakor namreč zvezda s tem nič ne zgubi, da svetlobo od sebe daje: tako tudi Ona ni svojega devištva zgubila, ko je Kristusa spočela in rodila. Ona je imenitna zvezda, ktera iz Jakoba vstaja, in s svojo lučjo ves svet razveseljuje. Ona je zvezda, ktera s svojo svetlobo serca ogreva, čednosti krepí, pregrehe pokončuje. Oj ti, kdorkoli si na morji tega svetá od viharnih valov sem ter tje metán, oberni svoje oči k tej svetli zvezdi, in kliči jo na pomoč. Kedar vstajajo vetrovi skušnjav, kedar te bridkosti napadajo; poglej na to zvezdo, kliči Ma-

*) Takó se piše to imé v vseh jezikih, samo Slovenci mu pristavljamo navadno še j in pišemo Marija.

rijo. Kedar si v skerbi zavoljo svojih grehov, in se bojiš sodbe, in se treseš iz strahú pred peklom, ter začenjaš pogrezovati se v brezden malodušnosti: poglej to zvezdo, kliči Marijo. V vseh nevarnostih, v vseh stiskah, v vseh potrebah misli na Marijo, kliči Marijo. Ne pusti tega imena iz svojega serca, in vedno bodi to imé v tvojih ustih.“ Ali niso to tolažbe polne besede svetega cerkvenega učenika Bernarda, ktere pač vsem obupnim grešnikom tolažbo v serce vlivajo, in vsem žalostnim sercem serčnost dajejo?

3. Premišljuj, kako mogočno je za imenom Jezus ime Marija.

Kakor je večni Oče nebeški imenu Jezus tako moč dal, da se pred njim priklanjajo vsa kolena in da morajo bežati vsi peklenski duhovi; tako je tudi imenu Marija tako moč dal, da ga časté dobri angelji in da se ga bojijo peklenski duhovi. To je Marija sama sveti Brigiti s temi besedami razodela: „Moj Sin je moje ime takó častil, da se sveti angelji, kedar ga slišijo, iz serca veselé in Boga hvalijo, da je po meni svetu takó velike milosti skazal. Tudi uboge duše v vicah, kedar slišijo moje imé, se razveselijo; kakor se namreč bolnik v postelji veselí, kedar sliši tolaživno besedo. Kedar pravičen človek moje ime s pobožnostjo izgovorí, približajo se mu angelji in se veselijo zavoljo milosti, ki jih s tem dobi. Kedar pa hudiči moje imé slišijo, popusté koj dušo, kakor ropna tica, ki je ubogo tičico vlovila in krik sliši, tičico iz krempljev spusti. Ako pa vidi, da se nič ne zgodí, zgrabi koj zopet svoj rop. Takó popusté tudi hudiči, ko slišijo moje imé, dušo iz strahú; če pa se duša ne poboljša, hitijo zopet k duši nazaj, kakor hitra pšica. Tudi ni nobeden tako merzel v ljubezni Božji, če moje imé kliče z mislijo, da noče več v svoj greh se verniti, da ne bi koj sovražni duh ga zapustil, in se več ne vernil: samo pa, da ne pade več nazaj v smertni greh.“ — O tolaživne besede! zató o ljubeznivi Bog! Te hvalimo in častimo, da si temu svetemu imenu toliko moč podelil. Daj nam ga vselej vredno častiti, in pobožno izgovarjati! Amen.

Molitev.

1. O najdobrotljiviša Devica Marija! jaz ubogi grešnik Te kličem in prosim po Tvojem svetem imenu: Ker pomeni Tvoje ime Morska zvezda: vodi in pelji me na nevarnem morji tega sveta. Ker Tvoje ime se pravi Razsvetljivka: razsvetljuj in úči me spoznati in spolnovati voljo Tvojega Sina. Ker se pravi Tvoje ime Gospa in Vladarica: bodi Ti moja Gospá in ukazuj mi, in daj, da bom večno Tvoj.

2. Tvoje imé, o Marija! je tolaživno, sladko, radostno ime; tolaži grešnike, krepí pobožne in razveseljuje angelje. Zató Te prosim, o dobrotljiva, o krotka, o sladka Devica! po Tvojem sladkem in mogočnem imenu; bodi moje pribežališče in moja tolažívka v križu in terpljenji, moje upanje in moja pomočnica o vseh potrebah, in poslednjič z močjó svojega presvetega imena in z močjó presladkega imena Jezus odženi vse hudobne duhove, reši me vsega zlega, razveseljuj me v večnem življenji.

3. O najsvetejša Mati in devica! tako Te hočem klicati in prositi, kolikorkrat bom angeljsko češčenje molil, ali Tvoje sveto imé izgovoril: Hvaljen bodi Jezus z Marijo vred! zató da je to vajino ime vselej v mojih ustih in v mojem sercu. Amen.

Četerti odstavek.

Otročja leta Marije Device.

Beri to premišljevanje na praznik svete Ane, in svetega Joahima, da izprosiš od Boga milost bogaboječe izreje svojih otrók.

„Zarotim vas, hčere jeruzalemske! ne zbujajte in ne dramite ljube, dokler sama noče.“ (Vis. pes. 8, 4.)

Premišljuj čudapolna in sveta otročja leta Marije Device.

Kristusovo življenje in smert

v

premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda

za Slovence predelal

Stefan Kociančič,

profesor bogoslovja v Gorici.

Na svetlo dala

družba sv. Mohora.

II. snopič.

Koj ko se je Marija sama sebe zavedela, spoznala je že tudi svoj lastni nič in neskončno milost svojega Stvarnika, kteri jo je vstvaril, razsvetlil in z največimi darmí svoje milosti obogatil. Sterméla je nad svojim bitjem, ter je neprestano hvalila in molila Boga; še malo dete sodelovala je z neizrečenimi milostmi, ki je je od Boga prejela; in vadila se je že v pervih trenutkih svojega življenja v vseh krepostih največih svetnikov in to dokaj popolnoma. Tudi ko je spala, je njena presveta duša djanje ljubezni in drugih čednosti dalje obujala. [1]) Sveta Mehtilda je enkrat Marijo Devico vprašala: V kteri čednosti se je najprej v svoji pervi mladosti vadila? In Marija jej je odgovorila: V ponižnosti, v pokorščini in v ljubezni. Zató veljá od Nje to, kar pravi sveto pismo: „Veliko hčer“ to je, izvoljenih Božjih „je nabralo mnogo bogastva“, duhovnih milosti in zaslug; „ti pa si vse presegla.“ [2]) In temu se ni čuditi: ker vsi drugi in vse druge so podložniki, ti pa si Gospá in Kraljica; služabniki so in služabnice, ti pa si častitljiva Mati Božja, ki si v vsem djanji in nehanji, v spanji in v bdenji itd. Bogu dopadla, in v vsem in z vsim zaslug si nabirala.

2. Premišljuj, kakó so starši Marijo Devico odgojevali.

Noben otrok ni bil nikoli s toliko ljubeznijo in skerbjó varvan, rejen in odgojevan, kakor Marija Devica. Lehko verjamemo, da je sveta Ana svojo hčerko kmalo nesla na goro Karmel, in je tam v kapeli, ktero je bil prerok Elija Njej v čast sezidal, Bogu darovala. O káko veselje je pač občutila sv. Ana v svojem sercu, ko je Odrešenikovo Mater v svojem naročji imela, ktero je sveti Elija devetsto let poprej v predpodobi videl ter njej v čast kapelo postavil in svoj red vstanovil! O kakó srečno se je štela, da zdaj s svojimi očmi gleda, da je njo rodila, po kteri so ti pobožni očetje zmerom hrepeneli! Gotovo bi jim bila sveta Ana rekla, da je nje hči Odrešenikova mati, pa njena ponižnost jej ni dala tega reči.

[1]) Vis. pes. 5. 2. [2]) Prig. 31, 29.

Kdo bo pa popisal, s koliko pobožnostjo, ljubeznijo, ponižnostjo in svetim namenom je sveta Ana svoji ljubi hčerici služila in stregla! Kar je le mogla Mariji storiti, delalo jej je veselje, in noben trud, ki ga je ž njo imela, jej ni bil težaven. Ona se ni mogla nikoli nasititi, gledati jo; ker je bilo njeno serce vselej z nebeško sladkostjo napolnjeno, kedar koli jo je pogledala. Kedar je izgovorila njeno sladko imé, čutila je novo radost; in kedar koli jo je dojila, čutila je neko nebeško slast na duši in na telesu. Ko je v naročji jo imela in premišljevala, kdo je to dete, se je od samega veselja zjokala. Ko je dete spalo, pokleknila je sveta Ana večkrat zraven zibeli, Devičico zaljubljeno gledala, pa svoje roke sklenila in govorila: Je-li res to tista devica, ki je bila v tolikih predpodobah oznanjena, od prerokov prerokovana, od očakov izprošena, od angeljev zaželena in od Boga samega za Mater Izveličarjevo izvoljena? Ima li to biti tista žena, čegar seme ima potreti kači glavo, in vzeti vso moč satanu? Bo li ta res Noetova barka, v kteri se imajo vsi rešiti vesoljnega potopa grehov? Bo li ta Mojzesov germ, kterega ne bo osmodil noben ogenj poželjivosti? Ima li ta postati Aronova palica, ki bo po Božji vsegamogočnosti cvetela in sad odrešenja rodila? Ima li ona postati skrinja sprave, v kteri se bo nebeški kruh hranil? Bo li ta res tron milosti, kjer bodo vsi grešniki milost dobili? In ima ona biti pravi Salomonov tempelj, kterega si je sam Bog izbral za svoje prebivališče? Ima biti ona Jakobova lestvica, po kteri bo vsem mogoče v nebesa priti? Tedaj ta je tista presrečna devica, ki ima biti kraljica nebes, gospá celega svetá, pribežališče grešnikov, in Mati svojega Stvarnika? O presveto Dete! o češčena Devica, v kteri bo Bog toliko čudežev storil! O, kako srečna mati sem jaz, ki sem bila od Boga izvoljena, zató da sem takó dete spočela, porodila, in da ga redim! Glej, o Gospod! jaz darujem svojo dušo in svoje telo v službo temu tvojemu otroku, in rada bom vse svoje sile napenjala, da ga prav in spodobno izredim. — Take in enake misli je sveta Ana večkrat imela, ko je pred Marijino zibeljo klečala.

Pa tudi starikasti oče Joahim je imel s tem detetom veliko veselje. Večkrat je je vzel v svoje naročje, božkal je je prijazno, in si je k svojemu sercu pritiskal. V tem vsem je čutil tako veselje in tako sladkost, kakoršne ne more noben jezik popisati. Kedar je le pogledal svojo hčerko, zagorela je vnovič še bolj Božja ljubezen v njegovem sercu; in kedar se mu je Marija nasmehljevala, napolnilo se je njegovo serce z novo radostjo. Tedaj je spoznal, in moral je reči: „Ž njo vred mi je došlo vse dobro, slave brez mere po njenih rokah.“ [1]) In večkrat se je pogovarjal z Ano od teh velikih milosti Božjih, in jo opominjal, Boga hvaliti in prositi, naj za ljubo vzame njihovo dobro voljo, ker se čutita preslaba, po vrednosti mu hvalo dajati.

3. Premišljuj, kako so se pobožni starši veselili, ko je začela Marija perve besede izgovarjati, sama hoditi itd.

Ker že navadni starši toliko veselja imajo s svojimi malimi otroki, kolikanj več veselja so sveti Marijini starši imeli s presveto hčerko, ktera je bila že v svojih otročjih letih polna svetega Duha? O koliko veselje sta občutila, ko je mala Marija svoje ročice sklepala in z vso pobožnostjo molila! Pazila sta na vse Njene besede, in na vsako Njeno gibanje, in nič otroškega nista našla nad njo, ampak vse je bilo čedno in pošteno, polna je bila kreposti. Zapazila sta, da vse, kar govori, je modro in priča od ljubezni do Boga in od dobrotljivosti Njene. Zató sta jej rekla, naj za nju Boga prosi, kar je pokorna hčerka tudi zvesto spolnovala. Spoznala sta očitno, da sveti Duh v Njej prebiva in jo vodi k vsemu, kar je po Božji volji. Takó sta v največi radosti in sladkosti perva tri leta preživela, in po prošnji in zaslugah svoje hčerke vsak dan več milosti od Boga dobivala.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus z Marijo vred, in češčena bodi Marija v svoji pervi mladosti! Amen.

[1]) Mod. 7, 11.

O Marija presveta hči svetih staršev Joahima in Ane! jaz Te prosim po nedolžnosti Tvojih otročjih let, po Tvojem takratnem pametnem obnašanji, po Tvoji prijaznosti, po Tvoji pobožni molitvi in po vseh Tvojih krepostih in čednostih, v kterih si se vadila: prosi dobrotljivega Boga, da mi odpustí, kar sem od otročjih let sem tolikokrat grešil, in da mi podeli svojo milost, da svoje pregrešno življenje poboljšam ter v prihodnje vse svoje misli, besede in djanje po Tvojem zgledu k Božji časti obračam, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Enajsto poglavje.

Marijino darovanje in življenje v tempeljnu.

Pervi odstavek.

Marijino darovanje v tempeljnu.

Beri na god Marijinega darovanja (21. novembra), ali pa o sobotah. *„Opravil bom Najvišemu svoje obljube.“* (Ps. 49, 14.)

1. Premišljuj, kakó je želela Marija in kakó se je pripravljala k svojemu darovanju v tempeljnu.

Bila je v stari zavezi lepa navada, da so starši svoje otroke, ali pa tudi otroci sami sebe zaobljubili, da hočejo neki določen čas Bogu v tempeljnu služiti. Že za časa Mojzesovega je bilo pri svetem šotorji več devic, ki so nekaj časa popolnoma čisto živele pod vodstvom vélikega duhovnika in potrebne službe opravljale. Zraven Salomonovega tempeljna je bila hiša samostanu podobna; v to hišo so take deklice sprejemali, do določenega leta za nje skerbeli, in starši so vsako leto plačevali za stanje in živež. V tej hiši so je učili v vsem potrebnem, posebno v pobožnem življenji. Njih delo je bilo, da so potrebne obleke delale za duhovnike in za levite, prale, popravljale itd., in v tem

so jim pomagale in je vodile stare pobožne žene, ktere so, kakor prerokinja Ana, svoje poslednje dni ondi Bogu služile. — Joahim in Ana sta tedaj tudi svojo hčerko Bogu obljubila, da ima v tempeljnu živeti in Bogu služiti.

Kar čas zadeva, kedaj se je imelo to zgoditi, pretekla so bila že tri leta in dva mesca po Marijinem rojstvu; kar je mala Marija slišala notranji glas in Gospodovo vabilo, to je, besede: „Vstani, moja prijateljica, moja zala, in pridi!“ [1]) Zató, ko je té besede slišala, hrepenela je prav resnobno, svet zapustiti, in kot v samostanu živeti: tudi zavoljo tega, ker „se je večkrat bala“, kakor je rekel angelj sveti Brigiti, „da je ne bi v službi Božji motili sorodniki, ali njih govorjenje ali djanje.“ Njeni sveti starši so tedaj sklenili, to njeno željo spolniti, in s tem tudi svojo Bogu storjeno obljubo opraviti. In da-si ravno so jej radi dali vse, kar je bilo za-njo v Jeruzalemu treba, vendar so jo težko od sebe pustili, ker so jo bolj ljubili, nego svoje lastno življenje; toda ljubezen do Bogá je pri njih več premogla, kakor natorna ljubezen do otroka, ter so hoteli rajše po svoji obljubi otroka Bogu dati, nego ga v svojo tolažbo pri sebi domá obderžati.

2. Premišljuj Marijino darovanje v tempeljnu.

Ko se je bližal dan darovanja, pripravljala je sveta Ana vse potrebno. Kakor pravijo nekteri, dala je svoji hčerki napraviti lepo krilce vijolasto-sive barve, na kterem so bile všite lepe zlate cvetice. Okoli života jo je prepasala s svilnatim širokim trakom, in na glavo jej je dela cvetličen venec, v kterega je bilo pet dragih kamnov in nekaj biserov vpletenih. Sveti Joahim je šel k svojim čredam, izbral najboljših telet in jagnjet in je je sabo vzel, da bi mirne daritve opravil.

Ko je bilo že vse napravljeno, rekla je sveta Ana Mariji: „Poslušaj, hči! in glej, in nagni svoje uho, ter pozabi svojega ljudstva in hiše svojega Očeta; in kralj bo želel tvoje lepote, ker on je Gospod, tvoj Bog.“ [2]) Šli so tedaj iz Nazareta blezo šestnajsti dan mesca novembra,

---

[1]) Vis. pes. 2, 13. [2]) Ps. 44, 11, 12.

in so pač štiri dni do Jeruzalema hodili, ker bila je pozna jesen, merzlotno in mokro vreme. In ker je bil otrok še takó mlad, zato ni mogel veliko hoditi, in so ga morali večkrat nositi. Verjetno je, da sta sveti Joahim in sveta Ana sama Marijo nosila: kajti nista je rada drugim prepustila zavoljo velike ljubezni, s ktero sta jo ljubila. Sveta Devica je pa le od želje do Božjega tempeljna vsa gorela. In ko so prišli do tempeljna, hotela je sveta Ana svojo hčerko nesti čez petnajst stopnic, po kterih je bilo treba iti v tempelj; Marija pa tega ni hotela, tudi ni hotela, da bi jo kdo za roko gori peljal, ampak, da-si ravno le tri leta stara, šla je sama po stopnicah gori takó čversto, kakor bi bila imela petnajst let, takó da so se jej vsi pričujoči čudili. *) Priprost in brez vse vnanje slovesnosti je bil ta vhod v tempelj; ali neštevilni nebeški duhovi so s svojo pričujočnostjo nevidno ta praznik slavili; in z dopadenjem je gledal Najviši iz nebes na to prečisto in presveto daritev. Vsi trije, Joahim, Ana in Marija, so na svoj obraz padli in živega Boga molili. Sveti starši so Mu darovali svojo hčer v največi ponižnosti, pobožnosti in z vsem mogočim spoštovanjem; Marija pa je Izraelovemu Bogu dajala hvalo, da jo je vredno spoznal, da Mu more služiti, ter se Mu je darovala v vedno služabnico. Na to sta Joahim in Ana svojo edino ljubo hčer dala Božjemu duhovniku. Nekteri sveti cerkveni očetje mislijo, da je bil ta duhovnik Zaharija, ki jej je bil v rodu. Ta je najprej navadne daritve in molitve opravil za-njo, potem pa jo peljal v tisti oddelek tempeljnovih poslopij, kjer so se device, službi Božji posvečene, odgojevale, dokler niso potrebne starosti dosegle, da so se mogle možiti.

3. Premišljuj, kakó se je Marija sama Gospod Bogu v služabnico ponudila in darovala. Prav je imel David, ko je pel: „Kraljica stojí na tvoji desnici, v zlatem oblačilu,

*) V srednjem veku je bilo več cerkev sezidanih v čast in spomin te dogodbe, takó postavim „Maria Stiegen“ na Dunaji, v Koloniji itd. in malarji so v izverstnih podobah to zgodbo slavili, postavim: slavni Ticijan v Benetkah itd.

ogernjena s pisano obleko.“ [1]) Kajti ta presveta triletna devica je bila ozaljšana z višnjelo barvo ponižnosti, s škerlatom poterpežljivosti, z belo barvo čistosti, s srebrom devištva, z zlatom ljubezni, in z mnogoverstnimi barvami vseh čednosti, ktere so takó lepó dišale, da so se nebesa tega veselila. In ker je bila s svetim Duhom napolnjena, zató se je z dušo in s telesom v vedno žgalno daritev Bogu darovala, takó sveto in priserčno, da sam Bog vrednost te daritve prav pozna, kar tudi Sirahova knjiga tako-le priča: „Eden je Najviši, vsegamogočni Stvarnik, in mogočni kralj. Bog, ki na svojem sedežu sedi in gospoduje. On jo je vstvaril v svetem Duhu, in jo je videl, in poznal.“ [2]) Darovala je Bogu svoje oči, da bi ničesar ne gledalà, kar Bogu ne dopade. Darovala je Bogu svoja ušesa, da bi ničesar ne poslušala, kakor le to, kar je k Božji časti. Darovala je svoj jezik, da bi le od Boga govorila in od tega, kar je k zveličanju bližnjega. Darovala je svoje misli, da bi le na Boga mislila; darovala je poslednjič svoje serce, da bi le Boga ljubila, ter je z Davidom govorila: „Gospod! v svojem sercu hranim tvoje besede, da zoper tebe ne grešim. „Hvaljen bodi, Gospod! uči me svoje postave in zapovedi.“ [3]) Oj, to je bila daritev, bolj Božja kot človeška! Izprosi mi milost, o Marija! da se tudi jaz popolnoma Bogu darujem. Amen.

4. Premišljuj daritev in slovójemanje Marijinih svetih staršev.

Potem so se teleta in jagnjeta po postavi zaklala, ki je je sveti Joahim s seboj bil pripeljal. Duhovniki so škropili s kervijo okoli oltarja, tolščo in obisti na oltarji sežgali, mesó pa skuhali. Med darovanjem so pričujoči okoli oltarja klečali in molili. Po opravljeni molitvi je sveti Joahim s povabljenimi prijatli od darovanega mesa jedel v posebni hiši, ki je bila zato pri tempeljnu odločena, in vsi so se v Bogu veselili.

Na zadnje je prišla ura, da so se sveti starši imeli ločiti od svoje ljube hčerke. Oba sta še enkrat klicala nad

[1]) Ps. 44, 10. [2]) Sir. 1, 8. 9. [3]) Ps. 118, 11. 12.

Njo Božji blagoslov, in sta jo priporočevala Božjemu vsegamogočnemu varstvu. In na to sta se s solznimi očmí od Nje ločila z vsemi prijatli, ter se Njeni molitvi priporočila.

Pomisli, ljubi bralec! koliko je bilo zatajevanje samega sebe pri starših Marije Device, ko sta se imela od svoje hčere ločiti. Bila sta oba že stara, in nista nobene druge tolažbe več na tem svetu imela, kakor tega edinega otroka; in Marija je imela takó dolgo od nju biti ločena, da sta si lehko misliti mogla, da je ne bosta nikoli več vedela. Iz serca rada sta jo ljubemu Bogu darovala; vendar pa sta bila Njena roditelja, in bolelo ju je v serce, da morata biti brez ljubega otroka. Uči se iz tega, kakó moraš Bogu storjene obljube deržati, zatajevati iz ljubezni do Boga samega sebe, odmreti telesni poželjivosti, in takó posnemati zgled svetnikov, posebno pa zgled, ki nam ga je Marija dala.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus z Marijo vred, in hvaljeno bodi Marijino darovanje in njeno sveto življenje v tempeljnu!

O Marija! najsvetejša hči presrečnih staršev Joahima in Ane! ki si bila v svojem tretjem letu Bogu v tempeljnu darovana, in ki si se sama Bogu sceloma darovala; jaz Te prosim, vzemi mene in vse moje dušne in telesne močí, in daruj me Gospodu Bogu, in prosi ga za Njegovo Božjo milost, da bom mogel samega sebe zatajevati, Boga samega ljubiti, zvesto mu služiti, in takó popolnoma Tvoj in Božji biti in ostati vekomaj. Amen.

Drugi odstavek.

Od praznika in od češčenja Marijinega darovanja.

Za god in praznik Marijinega darovanja.

„Kedar boste imeli praznike, trobite s trobentami pri žgalnih in mirnih daritvah, da vam bodo v spomin vašega Boga.“ (4. Mojz. 10, 10.)

1. Premišljuj, zakaj je bila današnja daritev Bogu posebno dopadljiva.

Pervič, ker mu je bil darovan najdraži dar. Ker mu je Marija darovala celo svoje serce, ki je bilo nedolžniše in bolj čisto, nego serca vseh druzih; dar, ki Bogu pred vsem drugim dopade, ker tirja od vseh, da ga iz celega serca, iz cele duše in iz vseh močí ljubijo! In vsem govorí: Darujte mi svoje serce, in moje zapovedi deržite! — Potem, Marija je bila odločena, biti mati Sinu Božjega, in tedaj živa skrinja zaveze, mnogo žlahtnejša in draža, nego zlata skrinja stare zaveze; kajti po spričevanji svete cerkve (ktera vse, kar je v svetem pismu od Božje modrosti rečeno, nekako Devici Mariji prilastuje) je Marija Devica boljša, ko največa bogastva; [1]) in nič od vsega, kar si moremo želeti, ne more se Njej primerjati. [2]) In zopet drugej govorí Salomon: „In više sem jo cenil, nego kraljestva in kraljeve sedeže, in bogastvo sem štel ko nič v primeri ž njo. Tudi nobenega drazega kamena nisem primerjal ž njo; ker vse zlato je v primeri ž njo slab pesek, in srebro zraven nje ima ceno kakor blato.“ [3]) Ker tedaj Marija pred Bogom in svetom je dosti više ceniti, kakor vse zlato, srebro, cedrov les in vsakter drug drag les; zató se tudi ni čuditi, da je Ona Bogu bolj dopadla, ko vse druge Salomonove daritve.

Drugič, darovana je bila Bogu ta daritev takó, da je morala Bogu dopasti. Tudi najmanjši dar je dopadljiv, ki ga kdo daruje s prijaznimi besedami in z dobrovoljnim sercem. Zató tudi „Bog ljubi veselega darovalca.“ [4]) Kakó zeló je tedaj Bogu dopadla ta daritev, ktero so mu najsvetejša zakonska, Joahim in Ana, in pa Mati Božja sama s takó svetim namenom prinesli!

Tretjič, bil je ta dar ljubemu Bogu posebno dopadljiv, ker je Bog vedel, da bo Marija svoji obljubi vedno zvesta ostala. Mi darujemo tudi večkrat Bogu svoje serce; ali komaj smo iz cerkve, vzamemo si zopet, kar smo Njemu darovali, in damo serce svetu in pregrehi, da v njem hudobni sovražnik prebiva. Marija pa je današnji dan svoje telo in svojo dušo Bogu takó v last darovala, da ni nikoli več ga nazaj vzela. Svojih pet občutkov ni nikoli

[1]) Prig. 8, 11. [2]) Prig. 8, 19. [3]) Modr. 7, 8. 9. [4]) 2. Kor. 9, 7.

drugače rabila, nego k časti Božji, in kolikor je vedela, da je Bogu dopadljivo. Svojih rok in nog ni nikoli drugače ganila, kakor le k službi Božji. Svoj spomin je rabila samo za tó, da je mislila na Boga in na Božje reči. S svojim sercem ni ljubila kakor samega Boga in bližnjega. Z eno besedo: od tiste ure ni nikoli več bila sama svoja, ampak le vsa Bogu vdana, da je mogla po vsi pravici reči; „Moj ljubi (Bog) je moj, in jaz sem njegova;“ [1]) ter ves čas svojega življenja ni v nobeni reči nič druzega iskala kakor le Boga.

Na zadnje je ta dar bil Bogu dokaj dopadljiv, ker so tri najsvetejše osebe Marija, Ana in Joahim, darovale to, kar so najboljšega imele. Uboga vdova, ki je dva vinarja v tempeljnu darovala, je Kristusu bolj dopadla! ko bogatini, ki so veliko dali, ker je bila ves svoj živež darovala. [2]) Kakó je tedaj pač današnja daritev Bogu dopadla, ko so te tri osebe še več Bogu v dar prinesle. Marija je dala Bogu svoje telo, svojo dušo in svoje serce, svojo pamet, svoj spomin in svojo voljo, svoj vid in svoje govorjenje; z eno besedo: vse svoje djanje in nehanje, in vse, kar je na tem svetu imela ali imeti mogla. In ta dar je bil takó velik, da se mu ne more primerjati noben dar tega svetá. Zató pravijo tudi cerkveni učeniki, da on, kdor se svetu odpové in se v Božjo službo posveti, Bogu več daruje, kakor bi več tisoč ubogih preskerbel, ker namreč tisti veliko več dá, ki daruje sam sebe, ko tisti, ki da samo svoje blagó in kar ima.

Tudi sveta Joahim in Ana sta Bogu darovala, kar sta na svetu najboljšega in najljubšega imela, namreč svojo edino, ljubeznjivo hčerko, in darovala sta jo iz celega serca, in takó sta veliko več Bogú v dar dala, kakor Abel, Noe, Abraham, Mojzes, David in vsi drugi svetniki stare zaveze. Ljubila sta svojo hčer bolj, kakor vse svoje premoženje, bolj kakor svoje lastno življenje; zató ko sta danes Bogu darovala svoje dete, dala sta mu več, kakor bi mu bila svoje lastno življenje dala. Ta ljubeznjiva devica je bila

[1]) Vis. pes. 2, 16. [2]) Mark. 12, 42.

na svetu njuna edina tolažba in radost, njuno upanje, njuna nada, pomoč njune starosti, luč njunih oči, kinč njunega rodu; in sploh imela sta v Mariji vse, kar sta si na zemlji želeti mogla. Ko sta se tedaj danes iznebila tega deteta, in ga Bogu podarila, ni li to bila velika daritev, in Bogu dopadljiv dar?

2. Premišljuj **veselje in radost v nebesih** zastran Marijinega darovanja.

Bog je Izraelcem tako le govoril: „Kedar boste imeli gostijo in praznike in mlaje, trobite s trobentami pri žgalnih in mirnih daritvah, da vam bode v spomin vašega Boga.“ [1]) Če je vse ljudstvo pri pozemeljski daritvi se veselilo, kaj se je pač danes v nebesih godilo, ko sta sveta Joahim in Ana Najvišemu Bogu presveto devico s telesom in dušo v vedno žgalno daritev prinesla! Kako se se pač angelji z Bogom iz serca veselili te prijetne in dopadljive daritve! Zató obhajamo tudi mi ta veseli praznik s svetimi angelji vsako leto in se ta dan radujemo, da se je ljubemu Bogu taka žlahtna daritev prinesla.

3. Premišljuj, kakó **bojujoča cerkev na zemlji**, po zgledu zmagovalne cerkve v nebesih, ta praznik vsako leto obhaja.

Okoli leta tisoč štiri sto in štiri in šestdeset je pisal pobožni vojvoda Saksonski Viljem, poseben častivec Marije Device, rimskemu papežu, Pavlu II. ter ga prosil, naj bi ta praznik darovanja Marije po celem kerščanskem svetu zapovedal. Sveti oče papež so to prošnjo tudi uslišali, posebno ker so našli, da od tega Marijinega darovanja tudi sveti cerkveni očetje govorijo. Ali ta praznik se je v nekterih deželah že dolgo poprej obhajal; in res nahaja se več pridig, ki so je za tako priložnost spisali sveti cerkveni očetje. — Ako hočemo tudi mi ta praznik takó obhajati, da bo Bogu dopadljivo, moramo po Marijinem zgledu svoje serce mu darovati in svojo dušo prestvariti v Marijin tempelj, ter se popolnoma Mariji v dar prinesti in se postaviti pod Njeno brambo.

[1]) 4. Mojz. 10, 10.

Molitev k Materi Božji.

O presveta Devica Marija! poglej, jaz uboga stvar izvolim Te danes v pričo svete Trojice in vseh svetnikov za svojo Gospó in kraljico, in terdno sklenem, v prihodnje vedno Tebi služiti, v Bogu in zavoljo Boga Te s svetimi angelji častiti, in vse mogoče službe Tebi skazovati. Zato Ti izročim popolnoma svoje telo in svojo dušo z vsemi občutki in močmi, in Te ponižno prosim, da me vzameš v število svojih služabnikov, in da mi izprosiš odpuščenje grehov in potrebnih milosti, da se zveličam. O usmiljena Mati in Gospá! ne zaverzi me od svojega obličja, ampak oskerbi in ohrani, vladaj in vodi me, da bom v Kristusu Jezusu vekomaj Tvoj. Amen. Za to milost Te bom prosil in ponižno pričakoval, kedar koli porečem: Hvaljen bodi Jezus z Marijo vred. Amen.

Tretji odstavek.

Od Marijinega življenja v tempeljnu.

Beri to, kedar hočeš, da svoje Bogu storjene obljube in sklepe ponoviš. *„V svetem prebivališču sem pred Njim služila.“* (Sir. 24, 14.)

Sveto Marijino življenje v tempeljnu je bil popolen zgled vseh čednosti, ogledalo svetosti. Zato

1. premišljuj Marijino gorečnost v službi Božji.

Ko je Marija bila vzeta v tisto hišo, dali so jej koj lepo sobico v stanovanje, kjer je imela sama prebivati, moliti in počivati. Tudi so jej učiteljico dali, da bi jo učila sveto in pobožno živeti, pa tudi brati, pisati, šivati, plesti, svete pesmi peti, in sicer vse, kar je bilo potrebno za tempelj.

Sveti Bonaventura pravi: Marija je vselej o polnoči vstala, in je za-se, in za vse ljudstvo Boga prosila. Zjutraj je zarano vstajala in je cele tri ure molila. Na to je

delala do obedi. Po obedi je zopet delala, potem v svetem pismu brala do časa, ko se je večerna daritva v tempeljnu darovala, pri kteri je bila vedno v pričo. Bogu posvečene device so namreč gotovo imele svoje posebno mesto v tempeljnu, kjer so lehko bile pri Božji službi, ločene od drugih. Omenjeni sveti Bonaventura pravi še to: da je Marija sama neki sveti osebi razodela, da je v tempeljnu vsak dan od Boga teh sedem milosti prosila: 1. da bi mogla ljubiti Boga iz celega serca. 2. da bi tudi bližnjega zavoljo Boga popolnoma ljubila. 3. da bi vse sovražila, kar Bog sovraži. 4. da bi s ponižnostjo, poterpežljivostjo in drugimi čednostmi Bogu vedno bolj dopadla. 5. da bi tisto devico videla in častiti mogla, ki bo Gospoda Boga rodila. 6. da bi višim in duhovnikom popolno pokorščino skazovala. 7. poslednjič, da naj Bog tempelj in njegove služabnike, in vse ljudstvo v svoji milosti ohrani.

In sveti Hieronim pravi: Marija Devica si je prizadevala, Boga neprenehoma častiti. In ko jo je kdo pozdravil, da je bi to ne motilo v hvaljenji Božjem, odgovarjala je vselej: Hvala bodi Bogu! Zato méni tudi sveti Hieronim, da sveta navada, reči: hvala Bogu! (Deo gratias) pride od Matere Božje. Té in tem enake čednosti je Mati Božja v tempeljnu kazala, kakor pišejo sveti cerkveni očetje.

Hočemo pa tudi poslušati, kaj je angelj sveti Brigiti od tega razodel. Govoril jej je tako-le: „Noben jezik ne more izreči, kakó se je volja presvete Device Božji službi vdala, ker si je prizadevala vse z veseljem storiti, kar je vedela, da Bogu dopade. Zato tedaj, ko je spoznala, da je Bog brez vse njene zasluge jej vstvaril dušo in telo, ter jej prosto voljo dal, dobro ali slabo delati; je ona terdno sklenila, v povračilo te dobrote služiti Mu v vsej ljubezni, tudi ako ne bi od Njega zato nobenega plačila prejeti imela.“ Začela je tudi dobrotljivega Boga ne samo ljubiti, ampak tudi se ga bati. Zató je bil strah Božji njena perva reč, ker je vedno bila v skerbi, ne samo kako bi se grehov ogibala, ampak tudi, kako bi svoja dobra dela pametno in prav opravljala. In da-si ravno je skerbno čula nad svojimi mislimi, besedami in djanjem, da je vse k časti

Božji obračala, vendar se je tudi vedno bala, da ne bi česa manjkalo. „Zató naj grešniki pomislijo“, govoril je angelj dalje: „Kteri vedno toliko grehov svojevoljno in prederzno delajo, koliko muk in kazen si s tem nakladajo! ko vidijo, da ta sveta Devica, ki je bila brez vsega greha, vsa svoja dobra dela z velikim strahom opravlja. Svojih pet občutkov“ (pravil je angelj) „je ona vedno v berzdi imela, takó da ni nikoli ž njimi najmanjšega greha storila. Svojega jezika ni nikoli ganila, da bi bila kaj nepotrebnega govorila. Svojih deviških očí ni nikoli povzdignila, da bi bila kaj napačnega pogledala. Njena ušesa so poslušala le to, kar je bilo v čast Božjo. Nikoli ni stegnila svojih rok ali svojih perstov, kakor samo v prid svoj in svojega bližnjega; nobene stopinje ni s svojimi nogami storila, dokler ni dobro prevdarila, ali je tudi potrebno in koristno, kar ima storiti. Njena največa želja je bila, vse britkosti tega svetá z veseljem prestati, in slovó dati vsemu posvetnemu veselju. Zato so se jej zdela vsa posvetna bogastva le prah in blato; in vsake posvetne časti se je tako bala in ogibala, kakor kužnega zraka, ki ljudi mori. Kar je bilo Bogu dopadljivo, to se jej je zdelo najprijetnejše; kar je bilo pa Bogu zoperno, to jej je bilo grenkejše ko želč.“ Oh, kolika je bila to popolnost, kolika svetost življenja! Da, čudi se jej, posvetni človek! in spoznaj, kako daleč si še od prave čednosti.

2. Premišljuj Marijino popolnost v vseh čednostih.

Marija je vsak dan v vseh čednostih rastla do najviše popolnosti, kakor je Ona sama sveti Brigiti pravila: „Ko sem slišala, da hoče Bog svet odrešiti, in iz device roditi se, občutila sem táko ljubezen do njega, da nisem nič druzega mislila in nič druzega želela, kakor samo Boga. Odločila sem se od vsega praznega govorjenja in od vseh ljudí, in vse, kar sem le mogla, dala sem ubogim. Vedno sem v svojem sercu želela čas njegovega rojstva doživeti, ter postati služabnica Njegove Matere. Obljubila sem Mu tudi v svojem sercu, ako je to Njemu ljubo, da hočem vedno Devica ostati, in nič na tem svetu svojega lastnega imeti.“

Iz teh besed lehko spoznamo, kakó sveto, čedno in popolno je Marija živela od svoje perve mladosti. Zató so se jej večkrat sveti angelji prikazovali in jej z nebes donašali jedí, ktere je z veliko pobožnostjo vživala. In akoravno ni Ona tega nikoli nobenemu povedala, vendar ni moglo to takó skrito ostati, da ne bi bili zapazili drugi. Takó piše sveti Bonaventura, da je sveti Zaharija enkrat videl, da angelj ž njo govori, in jej neko jed z nebes donaša. Menda sta tudi stari Simeon in stara Ana prerokinja to kakšenkrat videla. V svojih molitvah se je navadno zamaknila; in imela je veliko nebeških prikazen, toda zavoljo svoje prevelike ponižnosti ni nikoli nobenemu od njih govorila.

3. Premišljuj Marijino živo ljubezen do Boga in do bližnjega.

Ta ljubezen se ne dá z nobenimi besedami popisati ali dopovedati; Marija je bila namreč polna Božje ljubezni od pervega trenutka, ko je bila njena duša vstvarjena; in ta sveti ogenj je vsak dan takó v njej rastel, da je v svojih otročjih letih bolj Bogá ljubila, kakor ga more najsvetejši človek ves čas svojega življenja ljubiti. Zato jo tudi po pravici imenuje sveti Duh „mater lepe ljubezni.“ [1]) Iz te velike ljubezni do Boga se je rodila tudi velika ljubezen do bližnjega, in serčno sočutje z vsemi žalostnimi, posebno z ubogimi grešniki, ki živijo v stanu smertnega greha, in tedaj pogubljenja, in za ktere je marsiktero težko spokorno delo opravila, in mnogokrat goreče molila. Gotovo, o Marija! jaz sem eden zmed najrevniših in potrebniših grešnikov. Ker si tedaj tolikokrat za-nje molila, dokler si bila na tem svetu, oh, prosi tudi sedaj, ko si že v nebesih, za-me, nevrednega grešnika!

Sveti Hieronim tudi pravi, da je imela Marija tudi za svoje tovaršice skerb, da ni ktera ali z besedo, ali kako drugače grešila, da se ni nespodobno smejala, ali komu kaj žalega storila; temveč da so si bile vse prijazne in dobre, in da so le pošteno med seboj se pogovarjale. Uči se od nje svete gorečnosti za zveličanje duš; uči se, čas

[1]) Sir. 24, 24.

dobro obračati; uči se, kako je treba govoriti. Marija Devica ni nič govorila, kakor le od Boga in od svetih rečí; ti pa govoriš tako rad od ničemurnih in posvetnih reči!

4. Premišljuj Marijine želje po Kristusovem rojstvu.

Ker je spoznala, da vsa reva tega svetá izhaja posebno od tod, ker takó dolgo ni Zveličarja, zató se je obudilo v njej neizrečeno hrepenenje po njegovem prihodu. Noč in dan je pred Bogom klečala in molila in prosila, naj Odrešenika pošlje, ter je sklenila, takó dolgo prositi, da jo Bog usliši. Po noči je vstajala in s solzami v očéh Boga prosila za zveličanje svetá; ker jej je bil Bog sam ukazal, da naj vsak dan za Božje včlovečenje prosi, ko jej je rekel: „Naj doní tvoj glas v mojih ušesih!“ [1]) Zató je po cele ure klečala in svoje ročice k Bogu stegovala. Hodila je tudi pogostoma k sveti prerokinji Ani, ki je tudi v tempeljnu živela, kakor priča sveti Lukež, [2]) in se je ž njo mnogokrat pogovarjala od Odrešenikovega prihoda, kakor tudi od čudežev, ktere je bil Bog njenim ljubim predstaršem skazal. O kakó ste se pobožno pogovarjali od vaje v čednostih in od službe Božje! in taki pogovori so njuni serci še bolj ogrevali v ljubezni do Boga in do vseh čednosti. Zato hvaljena bodita Jezus in Marija! po tvojem svetem življenji v tempeljnu! Amen.

O Marija! po svojem svetem življenji v tempeljnu izprosi mi milost, da bom saj enkrat začel samo Bogu živeti, in ga resnično čez vse ljubiti. Amen.

---

[1]) Vis. pes. 2, 14. [2]) Luk. 2, 36.

Dvanajsto poglavje.

O Marijini poroki s svetim Jožefom, o njeni lepoti in čistosti in o njenem svetem življenji.

Pervi odstavek.

Rod svetega Jožefa, njegove čednosti in njegova svetost.

Beri na god in praznik svetega Jožefa.

„Jožef, sin Davidov“. (Mat. 1, 20.)

1. Premišljuj visoki, plemeniti rod svetega Jožefa. Ta veliki prijatelj Božji je takó plemenitega, gosposkega rodú, da sveti evangelisti njegove sprednike naštevajo po imenu od Abrahama, da, od samega Adama gori do Jožefa, [1]) kar ni mogoče storiti nobenemu plemenitniku, naj bo še tako imenitnega in starega rodú. Oče svetega Jožefa se je klical Jakob iz Betlehema iz Davidove rodovine, dokaj pobožen mož, ki je imel dva sina. Stareji sin se je klical Kleofa s priimkom Alfej, mlajši pa se je klical Jožef. Kleofa je bil oženjen z neko Marijo, ki se je potem Marija Kleofova imenovala. [2]) Ta Kleofova Marija je najprej porodila hčer, kteri so dali ime Salome, ki se je pozneje omožila z Zebedejem in je postala mati dveh sinov, ki sta bila sveti Jakob veči in sveti Janez evangelist. Zató se imenuje Salome mati sinov Zebedejevih. Iz tega se vidi, da je bil sveti Janez evangelist Kristusu prav blizo v rodu, ker je bila njegova mati bratranka svetega Jožefa.

Marija Kleofova je pa za to hčerjo porodila še štiri sinove, svetega Jakoba, manjšega (zató se imenuje kakšenkrat Marija Jakobova, to je, Jakobova mati), Jožefa pravičnega, ki je bil eden izmed dva in sedemdeseterih učencev; Judeža Tadeja, aposteljna, in pa Simeona, ki je bil za svojim bratom, svetim Jakobom, škof v Jeruzalemu. Ti štirje bratje, namreč Jakob, Jožef, Judež in Simeon se imenujejo v evangelji Kristusovi bratje, ker

[1]) Mat. 1, 1—16. in Luk. 3, 23—38. [2]) Jan. 19, 25.

so bili Kristus in oní štirje otroci dveh bratov. Kristusa namreč so vsi imeli za Jožefovega sina; in ti štirje so bili Kleofovi sinovi, kteri Kleofa je bil brat svetega Jožefa. Sicer pa pomisli, da vsa plemenitost je od Kristusa in izhaja iz čednosti; kteri pa Boga zaničujejo „bodo zaničevani“ [1]) pravi sveto pismo.

2. Premišljuj čednost in svetost svetega Jožefa.

Čednosti in svetosti svetega Jožefa ne more noben človek vredno popisati. Zdi se namreč, da kar je Bog drugim svetnikom le po malem podelil, to je svojemu preljubemu redniku v polni meri dal, ker mu je v veliki obilnosti dal časnega in duhovnega bogastva, natornih in čeznatornih darov. Njegova hiša je bila iz najbolj imenitne rodovine celega sveta, ker spredniki njegovi so bili očaki (patrijarhi), kralji, preroki, vojvodi in večidel sveti in verli možaki. Jožef pa je ljubil uboštvo, in je tesaril, da se je živil.

Tudi njegova svetost je bila velika. Ker je bil namreč namenjen za ženina Matere Božje, in ker ga je Marija, kot svojega ženina, posebno ljubila, moral je pač biti takó svet, da je bil vreden, da ga je Marija pred vsemi drugimi ljubila. Zató so nekteri pobožni učenjaki pisali, da je bil sveti Jožef, kakor Jeremija in sveti Janez Kerstnik, že v maternem telesu posvečen, in da ves čas svojega življenja ni nobenega smertnega greha storil; in da je bil tako uterjen v Božji milosti, kakor aposteljni po prejetji svetega Duha. In ker je bil sveti Jožef poslednji vseh očakov in prerokov, zato so bile tudi v njem zedinjene vse čednosti svetih očakov in prerokov.

3. Premišljuj telesno postavo svetega Jožefa in vedi, da je bil iz najlepših vseh moških.

Ker je imel biti poročen s Tisto, ki je bila najlepša med vsemi ženami, zato se je tudi spodobilo, da je bil tudi on Njej na duši in na telesu najbolj podoben. Nahajamo pisano od njega, da je bil mladeneč lepe postave, prijazen v govorjenji, zalega obraza, bistrega uma, in da

[1]) 1. Kralj. 2, 30.

je bil po obličji, govorjenji, zaderžanji, prijaznosti in čednosti najbolj podoben Kristusu in pa Materi Božji. Bil je tedaj sveti Jožef gotovo dokaj svet človek in zale postave, takó da to, kar pravi David od Kristusa, lehko tudi svetemu Jožefu pripisujemo, namreč: „Lepše si podobe, ko človeški otroci, prijetnost je izlita na tvoje ustnice; zatorej te je Bog oblagodaril vekomaj.“ [1]) In tudi Mati Božja je lehko govorila, kakor nevesta v visoki pesmi: „Moj ljubi ženin je bel in rudeč, izbran izmed tisočev.“ [2]) Svetemu Jožefu se je iz oči svetila čednost, in zavoljo velike čednosti in svetosti ga je vse ljubilo.

4. Premišljuj čistost svetega Jožefa.

Čistost je sveti Jožef takó ljubil, da je bil sklenil, da se noče nikoli oženiti. Ker se je pa bal, da bi oče in brat morebiti va-nj silila, naj se oženi, obljubil je Bogu večno čistost, kakor govori sveti Avguštin: „Jožef je imel poseben dar od Boga, da je bil mesenemu poželenju ves odmerl, in pa zató, ker se je bil z obljubo zavezal, da hoče vedno čistost ohraniti.“ Zavoljo té in njegovih druzih čednosti pravi sveti evangelij, da je bil pravičen. In sveti Hieronim pravi: „Sveti Jožef se imenuje pravičen, ker je bil v popolnem posestvu vseh čednosti.“ In zató ga je tudi nebeški Oče vrednega spoznal, da je postal rednik Sina Božjega.

To popisuje nek pobožen učenjak s temi-le besedami: Táko dopadenje je imel nebeški Oče nad svetim Jožefom zavoljo njegove pobožnosti, nedolžnosti in čistosti, da „ako bi se zbrali vsi ljudje, ki so od Adama noter do današnjega dne živeli, in kar jih še bo do konca sveta; in ako bi sveti Duh hotel izmed vseh enega izvoliti za ženina Materi Božji, in za rednika Jezusu Kristusu: On ne bi izvolil izmed vseh nobenega druzega, kakor svetega Jožefa.“ Kakor je tedaj Bog Oče od vekomaj za Mater svojemu Sinu izvolil čisto Devico Marijo, nevesto svetega Jožefa; ravno takó je tudi od vekomaj svetega Jožefa odločil za ženina čisti Devici, in ga je tudi v taki svetosti ohranil, da

[1]) Ps. 44, 3. [2]) Vis. pes. 5, 10.

je bil vreden, ž njo poročiti se. Ker je bil sveti Jožef, še predno je bil z Marijo poročen, takó svet; kakó je še le postal svetejši, ko je ž njo pod eno streho prebival, in nje zgled k vsemu dobremu ga spodbadal! In še svetejši je postajal, ko je vsaki dan s Kristusom živel, ga na svojem naročji imel, ž njim se pogovarjal, ž njim tesaril in Božji nauk iz njegovih ust poslušal. Izvoli si tedaj tega svetnika za svojega posebnega pomočnika, in môli to le:

Molitev k svetemu Jožefu.

Hvaljeni naj bodo Jezus, Marija in sveti Jožef na vekomaj! Amen.

Sveti Jožef, kakó velika je Tvoja veljava in svetost! Ti presegaš očake, presegaš apostelje, presegaš celo angelje v nebesih. Bog je namreč Tebe izvolil pred vsemi ljudmi za deviškega ženina prečiste Device; Tebi je Bog svojega Sina Jezusa kot redniku izročil; Tebi je v roke dal in priporočil Jezusa in Marijo; Tebi je dal obilnost vseh čednosti in milosti, da si mogel te svoje dolžnosti vredno spolnovati. Ti si bil žlahtnega rodú, lepe postave, prijazen in pošten v svojem obnašanji in okinčan z vsemi čednostmi. Ti si velik v nebesih, častitljiv v nebeški slavi, mogočen pri Jezusu in Mariji. Zató Te častim in hvalim v Bogu, zató Te ljubim in povikšujem zavoljo Boga, in zató sem Te izvolil za svojega posebnega pomočnika pri Bogu. Tebi priporočam svojo dušo, ker je tudi Bog Tebi Svojega Sinu izročil. Prosim Te po Jezusu in Mariji, reci k prečisti Devici Mariji: Marija! prosi za tega grešnika. Reci tudi k Sinu Božjemu: Jezus! ohrani in zveličaj tega ubozega grešnika. Amen.

Drugi odstavek.

Marijina poroka s svetim Jožefom.

Naj se bere na god Marijine poroke (23. januarja).
„Ko je bila Jezusova mati Marija Jožefu zaročena.“ (Mat. 1, 18.)

Kako se je ta zaroka in poroka godila, hočemo po verjetnih spisih prestarih cerkvenih učenikov*) obširno povedati.

1. Premišljuj, kakó je bilo prečisti Devici Mariji zapovedano, da ima z Jožefom zaročena biti.

Ko je Marija bila že ednajst let v tempeljnu in je bila dosegla štirinajsto leto svoje starosti, in tako je bil stekel čas njene obljube, zapovedal jej je véliki duhovnik, da se ima nazaj domú podati, in pa po Božji postavi omožiti. Ta ukaz je bil Devici, ki je čistost čez vse druge čednosti ljubila, dokaj težaven in zopern. Ona bi bila veliko rajša ločena od vsega sveta v tempeljnu prebivala in samo Bogu služila. Šla je tedaj k vélikemu duhovniku, in kakor pripoveduje sveta Brigita, mu je ponižno tako le govorila: „Gospod in učenik! jaz sem Bogu v svojem sercu obljubo storila, da, če je Njegova sveta volja, vedno devica ostanem; je li pa Božja volja drugače, naj se izide njegova, ne moja volja! Prosim tedaj pohlevno, da mi pripustite, da ostanem vse svoje žive dni v tempeljnu, da bom, kakor stara Ana, lehko vedno Bogu služila.“ Véliki duhovnik se je čudil čez to modro govorjenje, in ker se mu je dokaj čudno zdelo, je vse druge duhovnike k sebi poklical, in se ž njimi posvetoval, kaj bi bilo s to devico početi, da se ne bi storilo, kar ne bi dopadlo Bogu. Bal se je namreč, da bi utegnil velik greh storiti, ako tisto sili omožiti se, ki je svoje devištvo Bogu obljubila. Da bi pa devica tistih let, kakor Marija, v tempeljnu prebivala med duhovniki, zdelo se mu je nevarno, nenavadno. Ko so se tedaj o tem dolgo posvetovali, rekli so nekteri, da ni treba je siliti, ker se zdí, da jo je Bog zavoljo njene svetosti za kaj posebnega namenil. Drugi pa so rekli, da je

*) Pisali so od tega Nicefor, sveti Gregorij Nisenski, sveti Hieronim in drugi.

treba v taki reči Boga prositi, naj bi On razodel, kaj je njegova sveta volja.

2. Premišljuj, kako je bil po posebni Božji naredbi sveti Jožef odločen za ženina Marije Device.

Ko so se začele molitve, in je véliki duhovnik z drugimi duhovniki in s pričujočim ljudstvom v tempeljnu pobožno molil, zaslišal se je glas iz Najsvetejšega, ki je vélikemu duhovniku rekel: „Skliči vse pobožne mladenče iz Davidove rodovine, in vsak naj sabo prinese šibo; čegar šiba bo ozelenela, tisti naj vzame devico.“ Ko je véliki duhovnik to slišal, je to ljudstvu oznanil in ukazal, da naj vsak mladeneč iz Davidove rodovine šibo ali vejico prinese, in svoje imé na njo zapiše.

Tukaj si lehko misliš, kakó se je ljudstvo temu čudilo. Vsak je sam pri sebi mislil: Kaj bo pač s tem zakonom, ker sam Bog ukazuje takó storiti? Gotovo so tudi vsi mladenči iz Davidovega rodu radi prišli, svoje šibe vélikemu duhovniku prinesli, in marsikomu od njih je serce močno bilo, ker si je želel, takó sveto in čedno devico za nevesto dobiti. Posebno pa je bil eden, Agab po imenu, ki je goreče želel, to devico vzeti. Zató je tudi prav iz serca Boga prosil, naj bi njemu to milost skazal. Ko pa ni te milosti dosegel, pravijo, da je šel na goro Karmel, postal Esenec, in tako sveto živel, da je postal prerok Agab, od kterega se bere v apostoljskih djanjih.

Ko so bili tedaj mladenči svoje šibe vélikemu duhovniku prinesli, nesel je je véliki duhovnik v Najsvetejše, kamor je sicer samo enkrat v letu smel; ondi je položil šibe pred sveto skrinjo zaveze, in potlej ven šel, ter molil z ljudstvom, ktero je željno čakalo na izid tega čuda. Za nekaj časa po molitvi gre zopet noter, da bi videl, ktera šiba je ozelenela. Ko pa ni našel nobene zelene, zdelo se mu je čudno, ter je Boga vprašal, kaj to pomeni? In zopet zasliši glas, ki pravi, da manjka še ene šibe. Véliki duhovnik gre tedaj ven, oznani to ljudstvu, in ukaže prav marljivo preiskati, kdo bi imel še iz Davidovega rodú manjkati. Ali vsi so bili v pričo, in manjkal je sam on, ki je bil najvredniši, imeti to devico, namreč Jožef

Kleofov brat, kteri se je v svoji veliki ponižnosti nevrednega štel, tako devico vzeti.

Ko se je tedaj marljivo iskalo, kteri mladeneč ni bil v tempelj prišel, našlo se je, da ni bilo pobožnega Jožefa. Véliki duhovnik mu je tedaj ukazal priti, in z resnimi besedami ga vprašal: Zakaj da ni na njegovo povelje z drugimi v tempelj prišel? Sveti Jožef mu je odgovoril: Gospod! jaz sem priprost tesar in ubog, ter se nevrednega mislim, táko sveto devico vzeti. Véliki duhovnik mu reče na to: „Ker je Božja volja taka, da moraš tudi ti priti, zato vzemi šibo in zapiši na njo svoje imé: potem naj se zgodí Božja volja!“ Sveti Jožef je tedaj šibo vzel in storil, kar mu je bilo rečeno; véliki duhovnik pa je šibo iz njegove roke vzel in jo je k unim šibam v Najsvetejše postavil in na to vse pričujoče opominjal, da naj molijo.

Tu je pobožni Jožef s solznimi očmi prav goreče molil: „O najdobrotljiviši Bog! ti veš kako sem ti obljubil, (ako je tebi dopadljivo), da se nočem nikoli oženiti, zato da morem samo tebi služiti. Prosim te tedaj prav pohlevno, ne dovôli, da se oženim. Darujem se ti zopet popolnoma v tvojo službo in te prosim, da me obvaruješ zakonskega jarma.“ — Še bolj goreče pa je molila prečista Devica Marija, popolnoma vdana v voljo Božjo; in ker je dobro vedela, da se mora omožiti, zato je iz serca prosila, da bi jej dobrotljivi Bog dal takega ženina, kteri bi jej ne branil, deržati se svoje obljube. In njeno molitev je Bog milostljivo uslišal, kakor je ona sama sveti Brigiti razodela: „Vedi za gotovo, da je Jožef, predno je bil z menoj poročen, po svetem Duhu spoznal, da sem jaz Bogu svoje devištvo obljubila in da sem čista v mislih, v besedah in v djanji. Zató me je vzel s tem namenom, da mi hoče streči in me imeti za svojo gospó, ne pa za svojo ženo. Takó sem tudi jaz po svetem Duhu za gotovo spoznala, da bom vedno devica ostala, akoravno sem se po Božji naredbi z možem poročila.“

3. Premišljuj, kakó se je razodelo, kterega je Bog za Marijinega ženina izvolil.

Po opravljeni molitvi je šel véliki duhovnik zopet v najsvetejše in je našel, da je Jožefova šiba ozelenela, lepo listje pognala in se razcvetla. Ko je to lepo zelenečo in cvetočo šibo ven prinesel, se je vse ljudstvo čudilo in vsi so vsegamogočnega Boga hvalili, da je zopet ponovil čudež, ki se je bil zgodil na Aronovi palici. Ali to še ni bilo vse; ko je namreč véliki duhovnik cvetočo šibo svetemu Jožefu v roke dal, je sveti Duh v podobi goloba iz nebes prišel in se je na njo vsedel, takó da so se vsi čudili. Zató je véliki duhovnik rekel: „Vidite li, koga je Bog izvolil za ženina te device? Zató se nima nobeden temu zakonu zoperstaviti, ker ga je Bog sklenil in odobril.“ — Sveti Jožef je na to rekel: „Spoznam, da sem popolnoma nevreden, tako sveto devico vzeti; ker pa vidim, da je to volja Božja, vdam se.“ — In pri tej priči so presveto Devico k njemu pripeljali, in sta si roko podala in si obljubila prihodnji zakon.

4. Premišljuj, kako se je Jožef z Marijo poročil.

Ko je bil dan poroke odločen, bili so bližnji sorodniki Device Marije in svetega Jožefa povabljeni, ki so bili sploh sveti, pobožni ljudje. Pač se ni spodobilo, da bi bil pri tej ženitnini vpričo, kdor ni bil pobožen. In s koliko pobožnostjo sta se še le prečista Devica in sveti Jožef, njen ženin, pripravljala! ker sta po svetem Duhu spoznala, da ima biti ženitovanje sveto in čisto.

Za poroko je bilo vse po navadi tistih krajev pripravljeno in za Mater Božjo tudi draga oblačila. Ona sicer se je v svoji ponižnosti branila, taka oblačila obleči; pa rekli so jej, da svete žene njenih sprednikov so se o velikih praznikih tudi lepše oblačile. Sveta Judita, postavimo, je vsak dan hodno obleko nosila, o sobotah in drugih praznikih pa se je vselej lepo oblekla. To se ne godí iz ničemurnosti ali napuha, ampak k časti Božji. Tedaj je tudi Marija Devica se dala lepše obleči za poroko.

Iz razodenja svete Brigite spoznamo, kakó je bila tisti dan Marija oblečena, ker se jej je Mati Božja v tisti obleki prikazala. Na glavi je imela venec, lasje so jej prosto doli na rame padali, krilo je bilo iz priproste robe in plašč

višnjeve barve. Ta obleka je Marijo lepo odevala, toda še veliko veča je bila njena znotranja lepota.

Njena telesna postava je bila čez srednjo mero, obraz lep je vlekel en malo na rujavo barvo in lepa rudečica jej je lica barvala, lašé je imela zlatorumene, očí žive, ustnice ko roža rudeče in dokaj prijetne, ko je govorila. Cela njena postava je bila resnobna, in kdor jo je videl, moral jo je spoštovati; ker je bila živo ogledalo vseh čednosti in poštenosti. Vse njeno obnašanje je bilo nenavadno pošteno in prijazno. Drugovali so jej sveti Duh in pa sveti angelji. Jožef je bil podoben pozemeljskemu angelju s cvetočim obrazom in lepe postave, ker je bil mladeneč blizo trideset let star, kakor se sploh méni. Z ženinom in nevesto so hodili, kakor je verjetno, Kleofa, Jožefov brat in Marija Kleofova, njegova žena, Zebedej in Salome in še drugi Marijini in Jožefovi znanci in prijatli.

Ko so prišli v sinagogo, bila sta Jožef in Marija po navadi poročena, in sveti Jožef je dal Mariji, svoji nevesti, poroški perstan, kakor je tudi še pri nas navada. Ta poroški perstan, kakor pravijo, se hrani v vedni spomin še dan današnji v mestu Perugia (bêri Perúdžija) na Laškem v cerkvi svetega Lovrenca, pa se ne more spoznati, iz kake kovine da je. Tedaj sta bila Marija in Jožef z nerazvezljivim vezom svetega zakona združena in tedaj prav zakonska pred Bogom in pred ljudmi, kakor vsi drugi zakonski, ne po telesnem združenji, ampak po čisti zakonski ljubezni in zvestobi in po svetem združenji njunih svetih duš. Ker je bila takó Marija z Jožefom poročena, in tedaj Jožefova nevesta, bilo je to za svetega Jožefa neizrečena čast, milost in slava.

Po opravljeni poroki so vsi svatje nazaj prišli v hišo, kjer se je ženitnina obhajala. Pri tej ženitnini ni bilo nobene razuzdanosti, ampak vse dokaj pošteno in pravo duhovno veselje. Pač vesela ženitnina, pri kteri je bila vpričo presveta Trojica in veliko tisoč angeljev. In gotovo so angelji Božji nebeško ženitvansko pesem v čast svoji nebeški kraljici prepevali, kakor se bere, da so peli tako pesem pri ženitnini svetega Julijana in svete Bazilise. O vi ljubi

svatje in srečni sorodniki Marije Device in svetega Jožefa! vi, ki ste sedaj pri nebeški ženitnini: prosite z Marijo in Jožefom vred za nas, da pridemo tudi mi enkrat k vam k nebeški ženitnini! Amen.

Ko sta bila po dokončani ženitnini Jožef in Marija sama, govorila je Marija tako-le svetemu Jožefu: „Ljubi moj ženin! vedi, da sem Bogu čistost obljubila in nikdar ne bi bila privolila v zakon stopiti, ako ne bi bila videla očitno, da je Božja volja taka. Zató te prosim, ne brani mi, da deržim svojo Bogu storjeno obljubo; živiva skupej kot brat in sestra pošteno in čisto!“ — Ko je sveti Jožef to slišal, razveselil se je iz serca in je djal: „Hvala Bogu, da mi je tebe za ženo odločil! Glej, tudi jaz sem terdno sklenil, s pomočjo Božje milosti vedno čistost ohraniti. Zató me veseli, da si ene misli z mano v tej reči in jaz te zagotovim, da ti ne bom nikoli branil, deržati tvojo obljubo.“ — Marija je tedaj Bogu hvalo dala, z Jožefom vred pokleknila, kakor nekdaj Tobija in Sara, in takó sta dober del nočí klečala in molila in Boga prosila, naj ju v tem svetem sklepu poterdi in jima dodeli, srečno in čisto v tem zakonu živeti.

Molitev.

Hvaljeni naj bodo Jezus, Marija in Jožef na vekomaj. Amen.

O presveta zakonska, Marija in Jožef! Vaju je Bog sklenil in združil v najsvetejši in čisti ljubezni; jaz Vaju prosim po Vajini deviški čistosti, prosita Jezusa, blagoslovljeni sad deviškega Marijinega telesa, za-me, da bom s pomočjo Božje milosti svojemu stanu primerno čistost ohranil, Boga s čisto ljubeznijo ljubil in s čistim sercem Mu dopadel. Amen.

Tretji odstavek.

Marijina lepota in njeno sveto življenje s svetim Jožefom po poroki.

Beri na god in praznik svetega Jožefa.

„Ž njo vred mi je došlo vse dobro.“ (Modr. 7, 11.)

1. Premišljuj, kakó srečen je bil sv. Jožef po poroki. Združena sta tedaj bila ajčistejša zakonska, Marija in Jožef. Marija je bila Jožefova in Jožef je bil Marijin. Sveti Jožef je sedaj lehko govoril, kakor modri: „Više sem jo cenil, ko kraljestva, in bogastvo sem štel ko nič v primeri ž njo. Tudi nobenega drazega kamena nisem primerjal ž njo, ker je vse zlató v primeri ž njo slab pesek. Ljubša mi je bila, kakor zdravje in lepota, in za luč sem si jo izvolil. Ž njo vred mi je došlo vse dobro, slave brez mere po njenih rokah“, [1]) to je, pomoč in priprošnja. „Zato sem sklenil, si jo pridružiti tovaršico, ker dobro vem, da me bo vdeležvala svojih dobrot in vedrila v otožnih mislih; ker obhoja ž njo nima nič grenkosti, in nje tovaršija nič zopernosti, ampak radost in veselje.“ [2]) Vse to govorí sveto pismo od modrosti Božje, pa tudi od Marije Device, kakor méni in razlaga sveta cerkev.

O presrečni Jožef! do sedaj si bil že mož poln vseh čednosti; kaj pa bo iz tebe sedaj? Ker vse dobro ti je prišlo z Marijo vred. O kako bogato doto ti je Ona donesla! doto, ki je več vredna kakor vse zlató in vse drago kamenje. Ker ti je Marija donesla najpopolnišo čednost in svetost, z vsemi nebeškimi milostmi, da je je tebi delila, kolikor je moglo tvoje serce obsegati. Sedaj je Marija tvoja, in vse njeno dobro je nekako tudi tvoje. Nebeška kraljica je tvoja, in ostane tvoja vekomaj, takó da si nekako tudi ti kralj nebeški, in češčen od vseh nebeščanov vekomaj. Zató te prosim po vseh milostih, ktere si od svoje neveste in po njej dobil, da mi nekaj od svoje ljubezni do Marije podeliš, da jej bom tudi jaz zvesto služil. Amen.

2. Premišljuj veliko in čudodelno Marijino lepoto.

---

[1]) Modr. 7, 8—11. [2]) Modr. 8, 9. 16.

Nobeden ni mogel nagledati se Marije, ker se je zdela vsem nebešk angelj. Sveti Albert pravi, da je Marija največo lepoto imela, kar je le umerljivo telo imeti more.

Njena telesna lepota je bila tudi čudodelna in milosti polna. Sveti Bonaventura piše tako-le od nje: „Nikoli noben moški je ni poželel (v meseni želji in ljubezni), „njen pogled je veliko več obudil v vsakem ljubezen do čistosti, pogasil vsako meseno poželenje.“ To spričuje tudi, kar je angelj sveti Brigiti razodel, ko pravi: „Kakor je bila Marijina duša pred Bogom in angelji neizrečeno lepa, tako je bilo tudi njeno telo vsem, ki so jo videli, neizrečeno lepo. In kakor so se veselili Bog in angelji v nebesih nad lepoto njene duše; takó je bila tudi velika lepota njenega telesa vsem, ki so jo videti hoteli, koristna in tolaživna. Ko so namreč pobožni ljudje videli, kako goreče Ona Bogu služi, bili so tudi oni še bolj vžgani k časti Božji. V tistih pa, ki so bili k grehu nagnjeni, so njene poštene besede in obnašanje pregrešno poželjivost gasile, ko so jo gledali.“ — Takó pravi tudi sveti Ambrož: „Milost Božja je bila v Mariji takó velika in mogočna, da je v veliko njih, ki so k njej dohajali, milost čistosti podelila.“ — Glej tedaj, kako srečen je pač bil sveti Jožef! Poglej tudi oj ti, ki Marijo ljubiš, koliko dobrot in milosti je Marijina postava in lepota delila! Njej daruj svojo ljubezen, pa te ne bo v skušnjavo pripravila nobena lepota človeška.

3. Premišljuj, kakó sveto sta živela Marija in Jožef.

Marija je bila zlata posoda, polna milosti svetega Duha in prihodnja mati Sinú Najvišega. In Jožef je bil pravičen mož in najvredniši ženin nebeške kraljice. Vadila sta se v vseh čednostih in sicer pervič v svetem uboštvu. Sveta Devica je namreč rekla svetemu Jožefu: „Ljubi moj ženin! vedi, da radovoljno uboštvo je dokaj velika čednost, s ktero človek, rešen nepotrebnih posvetnih skerbi, tem lože svojo dušo k Bogu povzdiguje in zmerom lože nebeškega zveličanja želí. Ker sem tedaj po Božjem vdihnjenji spoznala imenitnost in veljavo te čednosti, zato sem že zdavno, ko sem še v tempeljnu bila, tudi to Bogu obljubila, da nočem nikoli ničesar posesti na tem svetu. Bova tedaj,

ako ti je prav, prihodke zemljišč mojih staršev, in kar si sicer z delom pridobiva, v tri dele razdelila, enega za tempelj, druzega za uboge in kar ostane, od tega bova živela midva.

Dobri Jožef je bil s tem zadovoljen, in takó sta živela v lepem miru v Nazaretu, v hiši njenih staršev, ki je bila samo štiri in trideset čevljev dolga in deset čevljev široka. Tukaj sta se vadila v svetem uboštvu, in sta vso obilnost odpravila, kakor pričuje Marija sama, ki je k sveti Brigiti tako-le govorila: „Od posvetnega blaga si nisva jaz in Jožef nič obderžala, kakor samo to, kar je bilo nama v življenji silno potrebno.“ In zopet drugikrat jej je rekla: „Kar nama je ostajalo živeža, razdajala sva ga ubogim in bila sva zadovoljna z malim, kar sva imela.“ Uči se iz tega, o kristjan! da ni nobena sramota, ampak čednost, ako je kdo rad ubog; saj sta tudi nebeška kraljica in njen Sin Jezus radovoljno izvolila si uboštvo.

4. Premišljuj sveto Marijino goreènost v službi Božji in v ljubezni.

Vdrugoč sta si prizadevala Marija in Jožef, da sta svoj čas prav porabila, takó da nista nikoli zamudila ne tega, kar Božjo službo in dušo zadeva, ne tega, kar je zadevalo opravila in dela. Marija je od tega tako-le sveti Brigiti rekla: „Imela sva odločene ure za delo in odločene ure za molitev.“ In da sta tem bolje mogla to opravljati, imela sta vsak svojo posebno sobico ali stanico za molitev in za počitek in ondi sta se noč in dan vadila v molitvi in v sveti samoti; tako da sta malo vkup prišla, skoraj le takrat, kedar sta imela jesti. Poslušaj, kaj Ona sama pravi sveti Brigiti: „Potem se je vnela v meni veča ljubezen, kakor poprej; tako da sem vsakdan bolj goreče Boga ljubila. Zató sem se bolj ko poprej od vseh ljudi odločila in ostajala sem sama noč in dan; ker sem se bala, da bi utegnila moja usta morebiti kaj govoriti, ali moja ušesa kaj slišati, ali moje očí kaj videti, kar bi Bogú prav ne bilo.“ O presveta Devica! kdo se bo dovolj čuditi mogel tvojim čednostim? in kdo si more le misliti, kako tanko vest si ti imela? V resnici si ti lehko z Jobom govorila: „V skerbi

sem bila zavoljo vseh svojih del, ker vem, da grešniku ne zaneseš.“ [1]) Oh, kakó pa bom jaz ubogi grešnik pred Bogom obstal, ki govorím nespremišljeno ter gledam in poslušam kar koli brez razločka, in vsem svojim občutkom vse pripuščam, kar si poželijo? O najdobrotljiviša Devica! prosi ti za me, da Bog moje serce s svojim svetim strahom in s svojo ljubeznijo napolni. Amen.

5. Premišljuj čuda ponižno in sveto marljivost Marije in Jožefa pri delu domá in zunaj dóma.

Lehko verjamemo, da je sveti Jožef zjutraj, po tem ko je bil opravil svoje jutranje molitve, na delo šel iz dóma, in da je večkrat po celi dan iz dóma bil. Prizadeval si je na vso moč, zaslužiti si kaj, da je sebe in svojo gospodinjo pošteno živil. Ljudje so ga tudi radi klicali, ker je bil pobožen in miroljuben mož, in ni nikoli odveč tirjal za delo. Tudi svoji soprugi je dokaj marljivo stregel, in štel si je za veliko milost, ako jej je mogel v čem postreči. Tudi to je Mati Božja sama sveti Brigiti razodela s temi besedami: „Jožef mi je tako zvesto stregel, da nisem nikoli iz njegovih ust slišala jezne besede, ali da bi bil kaj pogodernjal. On je bil ves poterpežljiv v uboštvu, marljiv pri delu, krotek proti tistim, ki so ga psovali ali zaničevali, in ves pokoren v moji postrežbi. On se ni silil k ljudém, in ni rad poslušal njih govorjenja; ker je bila edina njegova želja, spolnovati voljo Božjo.“

Pa tudi presveta Devica je svetemu Jožefu kaj marljivo in skerbno stregla, in tudi najmanjše reči z veliko ponižnostjo opravljala. Poslušaj zopet, kaj je Ona sveti Brigiti povedala: Da-si ravno sem bila od vekomaj odločena, da imam sedeti na najvišem tronu in kraljevati čez angelje in ljudí; vendar iz ponižnosti sem rada vse pripravljala in mu podajala, česar je bilo Jožefu treba.“ Kje in kdaj je bila ktera kraljica tako ponižna, da je sama kuhala, prala in drugim stregla? In kaj je pozemeljska kraljica proti Mariji, nebeški kraljici? In vendar Marija, nebeška kraljica streže, pozemeljska kraljica pa hoče biti postrežena.

[1]) Job. 9, 28.

Takó je tedaj najponižniša nebeška kraljica Jožefu stregla, in z veliko ljubeznijo mu jedí pripravljala, ki so bile sicer revne in uboge, pa so mu bolj dišale, kakor kraljevske gostije. Oj, kakó so té jedí pobožnemu Jožefu vselej dobro teknile! gotovo bolje, kakor mana Judom, ktero jim je Bog v puščavi dajal.

6. Premišljuj zakonsko, in vendar čez vse čisto ljubezen Marije in Jožefa.

Jožef, ta sveti mož in deviški ženin Matere Božje, od kar je z Marijo živel, postajal je vsak dan pobožniši, in je po njenih molitvah, po njenem nauku in zgledu v vseh čednostih vedno rastel takó, da je bil vsak dan popolniši. In kakor je bil Obededom, ko je skrinjo Gospodovo v svoji hiši imel, od Boga posebno oblagodarjen: [1]) ravno tako je bil tudi Jožef s tem, da je pri sebi imel Marijo, ali živo skrinjo Gospodovo, napolnjen z vsem nebeškim blagodarom; ker je po Njej od Boga dobil več duhovnih darov, znotranje tolažbe, nebeških razodenj in Božjih milosti, kakor nobeden drugi na svetu. Dalje ko je bil pri Materi Božji, svetejši je postajal, in kolikor krat jo je pogledal, toliko krat se je vnovič k pobožnosti vnel in v Božji ljubezni.

Marijina ljubezen do svetega Jožefa se ne da z besedami dopovedati, ker ni nikoli nobena žena svojega moža tako ljubila, kakor Marija Jožefa. Da-si ravno namreč pobožna, bogaboječa žena svojega moža močno ljubi, vendar je ta ljubezen navadno z neko natorno, telesno ljubeznijo pomešana; Marijina ljubezen do svetega Jožefa pa je bila vsa sveta, vsa čista, vsa čedna, popolna in Božja. Kolikor je Božja ljubezen boljša, kakor natorna; toliko boljša in veča je bila Marijina ljubezen do svetega Jožefa, kakor ljubezen zakonskih žen do svojih mož.

Pa tudi ljubezen svetega Jožefa do Marije je močno presegala vso zakonsko ljubezen mož do svojih žen. On je namreč s čisto ljubeznijo iz celega svojega serca ljubil tisto, od ktere je bil tako serčno ljubljen, in je toliko duhovnih dobrot prejemal. Ker je Marijina lepota vse ljudí,

[1]) 2. Kralj. 6, 11.

ki so jo pogledali, s sveto ljubeznijo napolnjevala: kako je še le množila se Jožefova ljubezen do nje, ki jo je vsak dan videl! Vsak dan se je ž njo prijazno pogovarjal, in vsak dan se je čista ljubezen do nje v njegovem svetem sercu bolj vnemala. Zató ni nikoli noben človek druzega takó ljubil, kakor Marija Jožefa in Jožef Marijo. In nikoli niste dve serci toliko veselja in radosti eno od druzega dobivali, kakor te dve najčistejši serci. Takó mirno sta vkupaj živela, da ni nikoli eden drugega jezno pogledal, nikoli eden drugemu žal besede rekel.

Molitev.

Hvaljeni naj bodo Jezus, Marija in Jožef v svoji nebeški slavi in večni lepoti! Amen.

O Marija, najlepša med vsemi Devicami in ženami! prosi za-me slepega in revnega, da bom Tvojo lepoto v nebeški slavi enkrat gledati mogel. O Marija, najsvetejša Devica! prosi za me ubozega in revnega, da obogatim na čednostih in zaslugah, po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Trinajsto poglavje.

Od prihoda Kristusovega in od včlovečenja Božjega.

Pervi odstavek.

Želje starih svetih očakov na zemlji in v predpeklu po Kristusovem prihodu.

Bere naj se v adventu, ali tudi v britkosti, da se pomoč od Boga izprosi. *„Vstani, Gospod! pomagaj nam, in reši nas zavoljo svojega imena.“* (Ps. 43, 26.)

1. Premišljuj, da so ljudje po pravici zdihovali po Sredniku in Odrešeniku, ker so bili vsi v dokaj revnem stanu.

Pred Kristusovim prihodom je ljubeznjivi Bog, ki je vendar bistveno dober, tako po redkem svojo milost ljudém delil, (saj zdelo se je tako!) da je le malo njih njegovo milost doseglo. Oster pa je bil takó, da je tudi male pregreške strašno kaznoval. To vidimo dovolj na svojem pervem očetu Adamu, ki je bil za svojo nepokorščino od Boga tako ostro kaznjen, da ves svet nad tem stermí. Tako beremo tudi v svetem pismu, da je Bog večkrat zavolj (na videz) majhnega greha uboge ljudí koj z naglo smertjó kaznil, in jim ni dal še časa ne, da bi se mogli spokoriti. Tako se je prigodilo dvema Aronovima sinoma, ki sta tuj ogenj v kadilnico vložila, in zavoljo tega „šinil je ogenj od Gospoda, in ju je požerl, in umerla sta pred Gospodom.“ [1]) Tako se je godilo Izraelcem, ki so godernjali zoper mano, in tožili, da nimajo česa jesti in piti, „zavoljo tega je Gospod poslal ognjenih kač med ljudstvo“ [2]), in veliko njih je bilo od njih pičenih in umorjenih. Takó se je godilo duhovniku Ozi, ki je bil roko stegnil na skrinjo Božjo, da bi jo deržal, in zavoljo tega je ondi na mestu nagle smerti umerl. [3]) Tako se je godilo Betsamešanom, ki so skrinjo Božjo radovedni ogledovali, in čez petdeset tisoč njih je ondi naglo pomerlo. [4]) In enakih zgledov nahajamo veliko v svetem pismu, iz kterih vidimo, kako je Bog bil takrat oster, in je grešnike po najostrejši pravici kaznoval.

In pa, kedar je kdo Boga vjezil, ni ga mogel tako lehko zopet potolažiti, moral je več let prositi, da bi Bog na njegove grehe pozabil. To sta dobro skusila Mojzes in Aron, ki sta dvomila, ali bo Bog iz skale vode dal ali ne, in sta s tem Boga tako razjezila, da jima je prisegel, da nimata priti v obljubljeno deželo. [5]) In akoravno je dobri Mojzes tolikrat prosil, naj mu to kazen odpustí, vendar ni dosegel te milosti. Ravno tako se je godilo vsemu ljudstvu; ko so namreč čez obljubljeno deželo godernjali, je Bog vse takó kaznil, da ni nobeden izmed njih v obljubljeno deželo prišel. [6]) Da-si ravno so štirideset let v puščavi

[1]) 3. Mojz. 10, 1. [2]) 4. Mojz. 21, 6. [3]) 2. Kralj. 6, 7. [4]) 1. Kralj. 6, 19. [5]) 4. Mojz. 20, 12. [6]) 5. Mojz. 14, 1.

mnogo nadlog prestati imeli, vendar niso mogli Boga ganiti, da bi bil svojo sodbo premenil. Tako se je godilo tudi kralju Davidu, ki je zavoljo svojega prešestvanja, za ktero je takó veliko pokoro delal, vendar bil od Boga takó dolgo in takó ostro kaznovan.

2. Premišljuj, da je svet po pravici zdihoval po Odrešeniku zavoljo tega, ker je hudič strašno gospodoval na svetu.

Imel je namreč hudič tistikrat veliko večo moč in oblast nad ljudmí, kakor sedaj; ker so bili v tistih časih ljudje kakor njegovi sužnji, ter je on, kot vojvoda tega sveta [1]) svojevoljno ž njimi delati mogel, kar je hotel. Ubogi ljudje pa so imeli prav malo močí in milosti, zoperstati mu, in se izpod njegovega jarma in iz njegove oblasti potegniti. Zakaj brez posebne pomoči Božje milosti je bilo sila težko, ubraniti se dolgim skušnjavam hudičevim. Ker so tedaj sveti stari očaki ostro pravico Božjo vsakdan skušali, in so dobro vedeli, da jim ne more biti pomagano v tej veliki revi, kakor samo po Mesiji ali obljubljenem Odrešeniku; zato so ga po pravici serčno želeli in vedno po njem zdihovali.

Iz tega tudi lehko spoznaš, kako Bog greh sovraži in ostro tepe, ker hudiču toliko oblast čez grešnike daja. Še celó en sam majhen, odpustljiv greh je takó strašno razžaljenje Božje, da, ko bi tudi vsi angelji in ljudje do sodnega dneva za-nj se pokorili, in toliko kervavih solz prelivali, kolikor je kapelj v morji: vendar bi vsa ta pokora enega samega odpustljivega greha vredno ne oprala. Zato pravi tudi pobožni Gerson, da je tudi odpustljiv greh tako proti Bogu in njemu zopern, da bi mogel po svoji pravici takega človeka v večno pogubljenje pahniti. Da pa tega ne stori, to dela njegova neskončna dobrota.

Zató so vsi svetniki greh tako sovražili, da bi bili rajši v pekel skočili, kakor tudi le en sam majhen greh storili; bêri le popis življenja svete Katarine Sienske ali pa Genuenske. In sveti Anzelm pravi: Ako bi kdo z enim ra-

[1]) Jan. 12, 31.

dovednim pogledom v cerkvi vse hudiče v dobre angelje spremeniti mogel, vendar nima tega storiti zoper voljo Božjo. „Ker se nikakor ne spodobi“, rekel je Bog sveti Katarini Sienski, „da kdo mene, največo, večno neskončno dobroto razžali zavoljo stvarí, ki so skončne in so od mene vstvarjene. Kajti dolg bi bil veči in ostudniši kakor korist, ki bi se iz tega imela. Zato nimaš nikoli nobenega greha storiti, zato da bližnjemu koristiš.“

3. Premišljuj velike milosti ali dobrote, ktere je imel Odrešenik sveta človeškemu rodu, po obljubah, skazati. Takó prerokuje med drugim David: „Ob njegovih dneh bo izhajala pravica in obilnost mirú. On bo gospodoval od morja do morja, in od reke“ (Jordana, kjer bo Kristus kerščen) „do pokrajin zemlje. Pred njim bodo padali Etijopci, kralji iz Tarsa, kralji Arabljanov in iz Sabe mu bodo darov prinašali. In molili ga bodo vsi kralji zemlje, vsi narodi mu bodo služili. On bo rešil reveža od mogočnega, in duše revežev bo zveličal. In oblagodarjeni bodo v njem vsi rodovi zemlje, in vsi narodi ga bodo poveličevali.“ [1])

Takó govori od Njega tudi prerok Izaija: „Glej, Devica bo spočela, in Sinu rodila, in njegovo imé se bo imenovalo Emanuel“ [2]) (Bog z nami). In pognala bo mladika iz Jesetove korenine, in cvetica zrastla iz te korenine, in Gospodov duh bo nad njim počival.“ [3]) In zopet na drugem mestu pravi ta prerok: „Smert bo prekucnil na vekomaj, in obrisal bo Gospod solze z našega obraza, in sramoto svojega ljudstva bo odpravil. In porečeš tisti dan: Glej, ta je naš Bog; čakali smo ga, in on nas odreši; to je naš Gospod, dolgo smo ga pričakovali, in radujemo se in veselimo njegovega rešenja.“ [4]) „Veselila se bo zapuščena in brezpotna dežela, in puščava se bo radovala, in cvetela kakor lilija. Tedaj se bodo slepim oči odperle, in ušesa gluhih bodo odmašena. Tedaj bo kruljevi skakal kakor jelen, in jezik mutastih bo rešen. Utolažite se, in nikar se ne bojte, glejte, Bog sam bo prišel in vas bo rešil“ [5]).

[1]) Ps. 71, 7—17. [2]) Iza. 7, 14. [3]) Iza. 11, 1. 2. [4]) Iza. 25, 8—9. [5]) Iza. 35, 1. 5. 6.

In zopet z velikim veseljem vpije: „Vstani, Sion! vstani, obleci svojo moč, obleci svoja veličastna (praznična) oblačila, Jeruzalem! otresi prah, vstani, vsedi se Jeruzalem! razreši vezí svojega vratú, vjeta hči Sionska! Ker to pravi Gospod: bili ste prodani, in brez srebra boste rešeni; ker jaz sam, ki sem govoril, glej, tukaj sem!“ [1])

Té in enake prerokbe so dobrim ljudem obujale toliko željo po Odrešeniku, da so iz serca po njem izdihovali; ne le zato, ker se jim je huda godila, ampak tudi, ker so vedeli, koliko dobrega jim je imel Odrešenik prinesti.

4. Premišljuj zdihovanje, mile prošnje in čakanje pravičnih v predpeklu.

Pred Kristusovim vnebohodom ni prišel nobeden človek v nebesa, ampak šli so v predpekel do Kristusovega vstajenja. Ta predpekel, ki je sedaj prazen, bil je velik kraj, podoben, kakor se zdi, veliki podzemeljski votlini, kjer ni bilo ognja, ne terpljenja, samo da niso gledali ondi Božjega obličja. V tem kraji niso imele duše pravičnih druzega terpljenja, kakor da niso mogle v nebesa, kar je bilo za-nje dovolj velika muka; duša namreč, ki je ločena od telesa, hoče koj iti k Bogu, svojemu edinemu cilju, za kterega je vstvarjena. Če pa jej grehi branijo, da ne more k Bogu, je to za-njo velika muka, takó da bi rajše terpela vse peklenske muke, kakor da je ločena tako, da ne more Božjega obličja gledati. Učenjaki menijo tudi, da je ni veče muke v peklu, kakor je ta, da pogubljeni ne morejo Božjega obličja gledati.

Tedaj pomisli, kako težko je bilo tém svetim dušam, da niso mogle še gledati Božjega obličja, in kakó dolg se jim je zdel čas v predpeklu. Pomisli si le, kako bi tebi bilo, ako bi zapert tičal deset let v temni, globoki, strašni ječi, kjer bi nikoli ne videl ne solnca, ne človeka. Ali ne bi se ti zdel čas dolg! ali ne bi goreče želel, da pride dan tvojega rešenja! Dobri očaki pa niso bili v tej temni ječi deset, ali dvajset, ali sto, ali dvesto let, ampak nekteri tudi čez tri tisoč let. Kajti po navadnem računu je bil prišel v

[1]) Iza. 52, 1—6.

predpekel pobožni Abel tri tisoč devet sto in petdeset let pred Kristusom; Adam pa tri tisoč in tri in petdeset. Oj, kako dolg čas so pač imeli v predpeklu! Oj, kako so toževali, da toliko tisoč let še ne pride Odrešenik!

Vendar pa lehko verjamemo, da so ljubi angelji večkrat k njim prišli, da so je tolažili, ker te svete duše so bile duše svetih očakov in prerokov, ali so bili sicer veliki prijatli Božji, ki so na zemlji Bogu zvesto služili; bili so tedaj pač vredni nebes, vendar pa niso mogli va-nje, dokler ni Kristus jim vrat odperl. Tudi so imele te zaperte duše veliko tolažbo od tistih duš, ki so k njim v predpekel iz sveta dohajale. Kedar je namreč zopet duša k njim prišla, vse so jo z veseljem sprejele, in njih pervo vprašanje je vselej bilo, kdaj pride Odrešenik. Te duše so jim pravile, kar so ravno vedele, in kar je bil Bog tisti čas od Mesija razodel. Čem dalej so bile v tej ječi, tem veča je bila njih želja, in tem bolj goreče so k Bogu vpile: „Pridi, in reši nas, o Gospod, naš Bog! skaži nam svoje usmiljenje, in pošlji nam obljubljenega Odrešenika. — O, da bi prederl nebesa in doli stopil! [1]) O, da bi se odperli oblaki in Zveličarja kot dež doli poslali! Pridi, o Bog! in pomagaj nam; razsvetli nas, ki ná-te čakamo: ker v nobenem druzem nimamo zveličanja, kakor le v Tebi, Gospod, naš Bog!“

Ko so pa sveti Joahim in sveta Ana, sveti stari Simeon, in na zadnje sveti Jožef in sveti Janez Kerstnik v predpekel prišli, tu se ne da dopovedati veselje, ki so ga te svete duše čutile. Tu se niso naveličale poslušati, da je Odrešenik že na svetu, in da ima toliko in toliko let; da je začel že učiti, in čudeže delati. One so sedaj že pozabile svoje muke, in že niso druzega delale, kakor Boga hvalile in častile.

Zato imamo tudi mi kristijani k Zveličarju, Sredniku, Pomočniku in Odrešeniku zdihovati, zato da od Njega in po Njem dosežemo odpuščenje, milost in pomoč, pravo rešenje in večno zveličanje, in zato molimo to-le, ali enako.

---

[1]) Iza. 64, 1.

Molitev.

O Bog, naš Zveličar! pomagaj nam, in zavoljo časti Svojega imena reši nas. O dobrotljivi Gospod! spreoberni nas, in pokaži nam Svoje obličje, in bomo zveličani. O Bog! skaži nam Svoje usmiljenje, daj nam dolgo zaželenega Zveličarja, in po Njem pravo in večno zveličanje. Amen.

Drugi odstavek.

Angelji v nebesih in Marija nebeška Kraljica na zemlji prosijo, da bi Kristus prišel.

Naj se bere v adventu, ali na praznik Marijinega oznanjenja.

„Bog, povzdigni se, in razkropé naj se Tvoji sovražniki.“ (Ps. 67, 2.)

1. Premišljuj, kako so angelji želeli Kristusovega včlovečenja.

Ta njih želja je bila prav goreča, in sicer pervič zato, da bi se rešile ne samo duše v predpeklu in v vicah, ampak tudi ubogi ljudje na zemlji. Angelji so videli veliko revo in nadlogo, ki so jo terpeli ljudje na zemlji, in pa duše v predpeklu in v vicah; to so tako v svojem sercu čutili, kakor da bi bili sami terpeli. Ker so namreč angelji polni ljubezni do Boga in do bližnjega, in sicer neizmerno bolj kakor mi ljudje na tem svetu; zato imajo tudi veče sočutje (vendar pa brez terpljenja in žalosti), kakor je moremo mi imeti do revnih. Mi smo pa že tako vstvarjeni, da imamo serčno sočutje, kedar vidimo, da terpí tisti, ki ga ljubimo. Koliko sočutje so tedaj imeli angelji z ljudmi, ki so je videli v težki sužnosti, v kteri so zdihovali in tožili?

Vdrugič, angelji so želeli Kristusovega prihoda, da bi se zmanjšala hudičeva strašna oblast, in da bi ponižan bil njegov napuh. Sveti angelji so z žalostjo videli, kako neusmiljeno ravná peklenski duh na svetu in koliko tisoč duš spravlja pod svojo oblast, in potem v peklenski brezden. Skoraj celi svet je bil takrat hudobnemu duhu podložen, in skoraj vsi ljudje so ga v malikih kot svojega

Bogá molili. Prava vera je bila skoraj pri enem samem ljudstvu, to je, pri Izraelcih, in v enem samem majhnem kraljestvu, to je, v judovski in galilejski deželi; vse druge dežele, vsa druga kraljestva bila so neverna in so služila hudiču, ker so zaslepljeni ljudje malike molili in častili, kakor da bi bili živi bogovi. Kajti hudiči, kakor pravijo sveti cerkveni očetje, so bili v tistih podobah, in so iz njih govorili. Zato so darovali ljudje tem podobam, ali prav za prav hudičem, ki so v njih bili, ne samo živali, ampak tudi večkrat svoje lastne otroke, ktere so klali, ali kakšenkrat žive sežigali! [1]) In to so delali ne samo neverniki, ampak večkrat tudi judje, ki so velikokrat v malikovanje padli, ter malike — zlata teleta molili; tako da med dvanajsterimi izraelskimi rodovi sta samo dva roda še Bogu služila in pravo vero ohranila. Zato so angelji, ki so čez tri tisoč in pet sto let že te reve gledali, iz serca želeli, da bi prišel Kristus, stari kači glavo sterl in nje napuh popolnoma ponižal.

Sveti angelji so dokaj pomilovali ljudi, ker so videli, da hudiči toliko tisoč ljudi vsak dan v pekel in v večni ogenj pripeljejo. Pogubovalo se je pa toliko ljudí, ker Bog ljudem, ko nevrednim, ni skazoval takrat toliko milosti, da bi bili lože hudiču se branili. Peklenska kača tedaj je je lehko zapeljala v vsakoverstne grehe. In ker so sveti angelji vedeli, da po Kristusovem včlovečenji bo Bog ljudem več milosti dajal in poterl hudičevo oblast: zato se ni čuditi, da so takó želeli, da bi enkrat napočil dan milosti.

Tretjič, angelji so Kristusovega prihoda želeli, da bi se zopet napolnila mesta v nebesih, iz kterih so bili izgnani lucifer in njegovi hudobni angelji. Sveti angelji so vsak dan videli, koliko duš se v pekel pogreza: pa le malo, ki so v predpekel šle. Oh! večkrat so zdihovali: ali ni to žalostno, da praznih stojí toliko mest v nebesih, in da ga ni človeka, ki bi nebeško slavo užival? Ali ni to žalostno, da bo tako malo duš k nam prišlo, in da jih toliko gre v pekel, v večno pogubljenje? Bogoslovci menijo, da čem več duš

[1]) Ps. 105, 37.

pride v nebesa, tem veče bo veselje angeljev in svetnikov. Jezus nas je očitno učil, da se angelji veselijo, kedar se grešnik spreoberne. [1]) Kedar pride tedaj duša v nebesa, obhaja se v nebesih vesel praznik, in vsi nebeški duhovi imajo veliko veselje nad zveličanjem duše.

Zato tedaj so sveti angelji večkrat Boga prosili, naj se vendar ubozih ljudi usmili, in jim pošlje obljubljenega Odrešenika; in gotovo so večkrat angelji vseh devet verst pred Boga pokleknili in ponižno prosili, naj Bog pogleda na revo ubozih ljudí in na gerdo trinoštvo hudobnega luciferja. Oh! so govorili, usmiljeni Oče! usmili se duš, ktere si ti vstvaril, in reši je po svojem usmiljenji. Potem so se obernili k Bogu Sinu, in so mu govorili: O ti edinorojeni Sin Očeta! zakaj odlašaš tako dolgo, kar si milostljivo obljubil? Kdaj bo enkrat odbila tista srečna ura, da boš na zemljo doli se podal? Glej, vsa pobožna serca zdihujejo in vpijejo k tebi! usmili se tedaj revnega sveta, in pridi jih učit, tolažit, odrešit in zveličat!

2. Premišljuj, kako je Marija, prečista Devica, bolj kakor vsi očaki in preroki, tudi bolj kakor vsi angelji želela Kristusovega prihoda.

Želje vseh angeljev in ljudí se ne dajo primerjati goreči želji Marije Device po Božjem včlovečenji. Kolikor je bila svetejša mimo vseh očakov, prerokov in angeljev; kolikor je Ona boljše spoznala mimo vseh drugih, koliko dobrega je imelo priti z Odrešenikovim prihodom v nebesih in na zemlji: toliko bolj je Marija hrepenela po Jezusovem prihodu. Marijino serce je bilo polno najbolj gorečih želj po odrešenji svetá. Zato je sveta Mehtilda takó le pozdravljala Marijino serce: „Bodi počeščeno, o častitljivo Marijino serce! zavoljo najbolj goreče želje, s ktero si pred vsemi očaki in preroki najbolj hrepenelo po Kristusovem včlovečenji.“ Tudi sveta Brigita je Mater Božjo takó-le hvalila: „O presveta Devica Marija! ti veselje mojega serca, hvaljeno in češčeno bodi tvoje častitljivo serce, ki je po Božjem včlovečenju takó goreče, bolj kakor vse stvarí v nebesih

[1]) Luk. 15, 10.

in na zemlji hrepenelo, da je plamen njegove ljubezni k Bogu Očetu gori v visoke nebesa segal. To je tudi Sinu Božjega ganilo, da je od Očeta z ognjem svetega Duha v tvoje častitljivo telo doli prišel.“ Iz vsega tega se vidi, kako željno je Marija pričakovala Kristusovega prihoda.

3. Premišljuj, kakó je ta želja v Marijinem sercu vedno rastla.

Pervič je treba vedeti, da se jej je ta želja že zgodaj obudila. Ko je namreč spoznala, da hoče Bog za zveličanje človeškega rodu se včlovečiti in tako za Adamov greh zadostiti: koj je tudi začela, po Zveličarji zdihovati in goreče prositi, da bi ta srečen čas doživela; to priča ona sama s temi besedami: „Jaz sem vselej iz serca želela doživeti čas Njegovega rojstva, ker bi bila rada postala služabnica Njegove Matere.“ Oj, kakó goreče so bile te želje, to hrepenenje! Sveti Bonaventura piše: Da je Ona sama razodela, da je vsako noč k molitvi vstajala, in je med drugim Boga prosila, naj bi jej Bog milost dodelil, doživeti čas Božjega včlovečenja, zato da bi mogla videti Njegovo Mater, ter je govorila: „O moj ljubi Bog! ohrani mi moje oči, da bom Devico, ki bo tvojega Sinú rodila, gledati mogla. Ohrani mi moja usta, da jo bodem hvaliti mogla. Ohrani mi moje roke, da jej bom služiti mogla. Ohrani mi moje noge, da bodem mogla hoditi v njeni službi. In na zadnje ohrani mi moja kolena, da bom rojenega Sinu v njenem naročji moliti mogla!“ Če je tedaj Marija že v svojih otročjih letih vselej o polnoči vstajala, da je za to milost tako goreče prosila, morala je pač ta njena želja zeló se naraščati in dokaj velika in silna postati. Ako bi namreč v naših dneh kdo vsako noč vstal, da bi kako milost si od Boga izprosil, in tako bi delal celih deset let, tu bi gotovo vsi govorili: Ta človek mora nekaj posebno velikega od Boga prositi, in mora veliko željo imeti, da ga Bog usliši, ker tako dolgo in goreče prosi.

Ker so pa v Marijinem sercu ti sveti plameni ali te goreče želje vedno le rastle, ni jih mogla pred pobožnimi osebami več skrivati; kedar je tedaj ž njimi bila, se je ž njimi pred vsem drugim pogovarjala od prihodnjega Zveli-

čarja, in kake milosti bo svetu prinesel, in kako čisto Devico bo imel za svojo Mater. Ko je bila še v tempeljnu, šla je pogostoma k sveti stari Ani, ki je tudi v tempeljnu živela, in je bila prerokinja, in je tedaj gotovo tudi vedela čas Odrešenikovega prihoda; zato je k njej govorila: „O ljuba služabnica Božja! Kaj se vam pač zdí od prihodnjega Mesija? je li blizo čas, da ima priti Zveličar svetá?“

In stara Ana jej je odgovarjala: „Oj pobožna Devica! jaz imam že čez sto let, in sem blizo osemdeset let v tempeljnu služila, nadjaje se, srečni čas doživeti, Ti pa, ljuba moja hči! si še mlada, in utegneš ta čas doživeti. Kolikor mi je namreč mogoče spoznati iz preroških obljub, zdi se mi, da mora ta čas prav kmalo priti.“ — Na to je Marija rekla: „Oj kako srečno bi se jaz štela, ako doživim ta čas! nobene veče milosti bi si na zemlji ne želela, kakor to, da bi mogla videti Devico, ki bo Zveličarja rodila; to mora biti namreč dokaj sveta Devica, ki bo neskončnega in najsvetejšega Boga pod svojim sercem nosila. Zato prosim Boga, da bi mogla to Devico videti in jej služiti.“ S temi in enakimi pogovori ste ti dve duši večkrat se zanimali, in pri tem marsikako solzico hrepenenja prelili.

In bolj ko se je bližal čas milosti, bolj so rastle Marijine želje v njenem čistem sercu. Ko je bila tedaj s svetim Jožefom poročena, čutila je v svojem sercu od tistega časa do svojega oznanjenja, (to je od 23. januarja do 25. marca), zmirom nov zubelj svetih želj. Skoraj da ni nič več delala, kakor da je noč in dan k Bogu zdihovala, naj vendar dolgo zaželenega Mesija enkrat doli pošlje. S takim silnim zdihovanjem je tedaj Marija pri Bogu izprosila Mesijev prihod; ker je soglasno mnenje svetih cerkvenih očetov, da je Marija tista močna žena [1]), ktera je Gospoda Boga z nebes doli potegnila, in da je Ona sama s svojo gorečo ljubeznijo Boga bolj silila ali ganila, da je doli na zemljo prišel, kakor vsi sveti angelji, očaki in preroki vkupej. Počasti tedaj to presveto Devico, in govori večkrat ta-le:

[1]) Prig. 31, 10.

Pozdrav k sercu, telesu in duši Marije Device:

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češčeno bodi neomadeževano Marijino serce, njeno telo in njena duša na vekomaj. Amen.

O Marija, Ti prečista Mati in Devica! jaz ubogi grešnik pozdravljam Tvoje deviško serce, ki je bilo vselej čisto vsega madeža in vsakega greha.

O presveta Devica! jaz ponižno pozdravljam tempelj Tvojega neoskrunjenega telesa, v kterem si mojega Gospoda in Boga nosila.

O čudapolna Mati! jaz pozdravljam z največo pobožnostjo Tvojo prečisto, z vsemi darovi, čednostmi in milostmi okinčano dušo. O Marija, ki si našla milost pri Bogu! jaz Te prosim po vseh plamenih ali željah Tvojega presvetega serca, po Tvojem neoskrunjenem telesu, in po Tvoji najsvetejši duši: vžgi moje serce s samimi svetimi in čistimi željami, da bom s čistim sercem, s čistim telesom in z neomadeževano dušo k Bogu zdihoval, po Bogu hrepenel, na zadnje k Njemu prišel, in svojo največo in večno dobroto, svoj začetek in konec, svojega Zveličarja, Odrešenika in svojo največo srečo in večno zveličanje dosegel, po Kristusu, s Kristusom, in v Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Tretji odstavek.

Od svetega adventa, in od hrepenenja katoliške cerkve po Kristusovem prihodu in po odrešenji.

Beri v adventu, tudi križni teden.

„Pokaži nam, Gospod! svojo milost, in dodeli nam svoje zveličanje.“ (Ps. 84, 8.)

Premišljuj, kakó kristijanska cerkev v adventnem času, da se k sprejetju milosti Jezusovega včlovečenja spo-

korno pripravi, navadno premišljuje zdihovanje svetih očakov in prerokov po Kristusovem prihodu.

Ona vpije ž njimi vred k nebesom: „Prosite ga, nebesa, od zgorej, in oblaki, dežite pravičnega. Odpri se zemlja, in rodi Izveličarja!“ [1]) Takó zdihuje večkrat k nebesom, in premišljuje revno stanje svetá pred Božjim včlovečenjem in potrebe grešnega človeškega rodu, ki je bil brez toliko milosti, ktero zdaj v obilnosti vživamo. Sveti Pavel popisuje to z lepo priliko, ko pravi: „Noč je prešla, dan se je približal“ [2]), kakor da bi bil rekel: V stari zavezi je bila kakor vedna noč; ta noč pa je zdaj prešla, in veden dan je napočil. Kakor se ločita noč in dan, takó se ločite stara in nova zaveza. Po noči je temno, merzlo in vlažno; po dnevi pa je svetlo, gorko in suho. Nekdaj so hodili ubogi ljudjé po temi, imeli so prav malo spoznanja od Boga in od Božjih reči. Prav malo so vedeli od nebeškega zveličanja in od večnega povračila dobrih del. Zato so pa tudi malo hrepeneli po nebesih; česar človek namreč ne pozna, tega ne išče. Potem je bilo tudi merzlo, ker so ljudje prav malo Boga ljubili, in vsa njih ljubezen se je vertela okoli posvetnih rečí. Bili so merzli, zaspani in okorni za vse dobro, in merzli v pravi ljubezni do bližnjega. Tretjič bilo je v tako dolgi noči tudi vlažno; vlažnost namreč hudobnega poželenja je bila spridila mnogo serc, in ljudje so se gnali navadno le po tem, kar je bilo občutkom všeč in njih spačenemu poželenju. Takó so živeli ti ubogi ljudje v vedni noči, hodili so okoli ko slepci, in so prav lehko v brezdno pogubljenja padli. Sicer je bilo tudi tistikrat mnogo pobožnih ljudi, ali to se je godilo po posebni milosti Božji zavoljo previdenih Kristusovih zaslug. Sedaj pa delí Bog svojo milost še obilniše po zaslugah Kristusovih; in sedaj prizanaša bolj kakor nekdaj grešnikom z ozirom na Kristusovo zadostenje za grehe celega svetá. [3])

2. Premišljuj voljo in mnenje svete cerkve, da imamo namreč mi verni želeti Kristusove milosti, zveličanja in

[1]) Iza. 45, 8. [2]) Rimlj. 13, 12. [3]) 2. Kor. 5, 18.

odrešenja tako goreče, kakor so želeli pravični v stari zavezi.

Sveti advent ima svoje imé od prihoda. To namreč pomeni latinska beseda adventus. Kajti mi katoliški kristijani v tem svetem času premišljujemo véliko skrivnost prihoda Odrešenikovega ali Božjega včlovečenja. Ne premišljujmo pa te skrivnosti takó, kakor se je pred več stoletji godila, ampak takó, kakor da bi se Kristus še le v tem adventu včlovečil in o pervem božiču se še le roditi imel, za to da nas reši greha in večne kazni, in da nam zasluži potrebno milost, s ktero zamoremo dobro delati in si nebesa služiti. Takó namreč obhaja cerkev sveti advent, in tako hoče tudi, da ga mi obhajamo. Tudi Kristus se dela, da takó rečem, zopet proti nam v tem času, kakor da bi se bil komaj sedaj včlovečil, in kakor da bi v jaslih ležal kot malo dete; ter hoče, da ga mi tako častimo, kakor so ga častile nekdaj pobožne duše, ko je zares v jaslih bil. Varuj se tedaj greha ta sveti adventni čas; kdor v adventu greší, je, kakor da bi dete Jezusa od sebe pahal; in njemu ne pride Jezus kot odrešenik, ampak ko sodnik, da ga ostreje sodi.

Zato nas opominja katoliška cerkev z besedami svetega Pavla: „Spoznajte ta čas; ker ura je že, da od spanja vstanemo. Zakaj sedaj je naše zveličanje bliže, kakor takrat, ko smo verni postali. Noč je prešla, dan pa se je približal. Verzimo tedaj od sebe dela teme, in oblecimo orožje svetlobe. Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in v nevošljivosti: temveč oblecite Gospoda Jezusa“ (to je, njegove čednosti) [1]). Sveta cerkev nam hoče s temi besedami reči: Začnite v tem svetem času enkrat se v resnici spreobračati, in z večo gorečnostjo po popolnosti hrepeneti, se bolj greha varovati in pobožniše živeti, kakor do sedaj. Ne dajajte zmirom telesu in poželjivosti vsega, kar poželuje; zatajujte se, manj govorite, pa več molite, zato da detetu Jezusu mehko posteljco v svojem sercu pri-

[1]) Rimlj. 13, 11—14.

pripravite, to je, da bodete pripravni sprejeti milosti, ki vam je hoče Jezus v prihodnjih praznikih obilniše deliti.

3. Premišljuj, da zdihovanje je dobra, koristna močna in zaslužna vaja.

Tega ti ne bom razlagal s svojimi, ampak s Kristusovimi besedami, ki se berό v razodenji svete Mehtilde; so pa te-le:

„Zdihovanje ima takó moč, da, kedar koli človek zdihne, se k meni bolj približa. Zdihovanje, ki se godí iz ljubezni do mene, ali iz poželenja svoje milosti, dela tri reči v duši. Pervič krepí dušo, in jej daje moč, kakor lepa dišava človeka krepí in ga oživí. Drugič razsvetljuje dušo, kakor solnce temno jamo. Tretjič stori dušo, da je vdana Bogu, da se jej osladí vse djanje in terpljenje. Kdor pa zdihuje iz kesa in žalosti čez grehe, spravi in pomiri dušo z Bogom, jej zadobi milost in razjasnuje pobito vest.“ In Kristus je še to-le pristavil: „Ker pa en sam zdihljej je tako koristen in Bogu tako dopadljiv, kolikanj več premore kes in žalost duše čez svoje grehe! Mene namreč človek lože doseže, kakor druge rečí. Mene zamore človek zadobiti s samo voljo ali z enim samim zdihljejem, ako se le serčno kesá svojih storjenih grehov.“

O kako so te besede tolaživne! Poglej tedaj, pobožni kristijan! kako moč ima zdihovanje, in koliko dobrega zamoreš takó zadobiti; navadi se k Bogu pogostoma zdihovati; po noči in čez dan zdihni večkrat pohlevno iz serca k Bogu. Da boš pa vedel, kako je treba zdihovati, hočem ti tukaj nekaj takih izdihljejev podati, ki ti lehko služijo ne samo za advent, ampak tudi za celo leto.

Zdihljeji.

1. O Bog, bodi mi milostljiv! O Bog, usmili se mene! O Bog, odpusti mi moje grehe! O dobrotljivi Bog! iz serca mi je žal, da sem Te tolikrat zaničeval in razžalil. Oh, preljubeznjivi, najsvetejši Bog, zakaj sem Te razžalil! Oh, da ne bi bil nikoli

grešil! O gorjé meni, kaj sem storil! O Bog! usmili se me, in odpustí mi vse moje hudobije. Amen.

2. O spreljubeznjivi in najdobrotljiviši Bog! stóri, da bom enkrat pobožno živeti začel; dodeli mi, da te začnem enkrat iz serca ljubiti, in da v prihodnje bogaboječe živim, ter v vsem svojem djanji in nehanji Tebi dopadem. Oh! da bi Ti mogel jaz tako pokorno služiti, kakor Ti služijo in so Ti pokorni, ljubi angelji in svetniki v nebesih! Glej, o moj Bog! tu imaš moje serce; napolni ga z dobrimi željami, Tvoja naj mi serce pokrepča, in stori, da bo vse sveto in Tebi dopadljivo, in da se bo Tvojemu sercu in Tvoji volji popolnoma vdalo.

3. O preljubeznjivi Bog! Ti veš, kako moje serce želí Tebe ljubiti in popolnoma Tvoje biti. O moj Bog! jaz Te ljubim iz celega serca in iz vseh svojih moči. Čislam Te in ljubim Te čez vse, kar je na svetu, in bolj kakor lastno serce. Rajši bi si dal serce izruvati, kakor kaj storiti, kar bi bilo zoper Tvoje svete zapovedi. Ohrani me, o moj Jezus! v Svoji ljubezni, in pomnoži jo vsak dan v mojem sercu. Amen.

Zdihovanje očakov.

O Gospod! pripogni nebesa, in pridi sem doli; pridi in reši nas, o Gospod, naš Bog! po svojem priserčnem usmiljenji obišči nas, ki izhajaš iz visokosti. Razsvetli tiste, ki sedijo v temi, in v smertni senci, in ravnaj naše noge na pot mirú. O Gospod! obudi svojo moč, in pridi, da nas odrešiš in zveličaš. Prosimo te, o Gospod! pošlji ga, kterega hočeš poslati, in reši nas iz rok naših sovražnikov.

Pridi, Gospod! in ne mudi se, in odpusti grehe svojemu ljudstvu. O Bog moči! spreoberni nas, in pokaži nam svoje obličje, in bomo zveličani. O Gospod! mi ne gremo od Tebe, in ne nehamo, dokler nas ne oživíš. Gospod! pošlji nam doli Jagnje, ki ima čez vso zemljo gospodovati, daj, da pride na goro Sionsko, da gospoduje čez nas časno in večno. Amen.

Četerti odstavek.

Marijino oznanjenje.

Za praznik Marijinega oznanjenja (25. marca). Lepa razlaga angeljskega češčenja.

„Bil je angelj Gabriel od Boga poslan k Devici.“ (Luk. 1, 26.)

1. Premišljuj goreČo željo Marije Device, da bi se Bog včlovečil.

Devica Marija je od perve svoje mladosti želela, da bi se Bog včlovečil; čem bliže pa je ta srečni čas prihajal, tem bolj je ta njena želja rastla. Saj je bila Ona sama srečni cilj vsega čakanja in hrepenenja po Kristusovem prihodu, v Njej so imele svoj konec doseči vse želje in zdihovanja pobožnih starih očakov; zató je bilo Njeno hrepenenje po Zveličarji svetá neizrekljivo. Ko je tedaj na zadnje dolgo zaželeni čas prišel, in najsrečnejša noč pred pet in dvajsetim marcem (ki je bil tisto leto v petek) nastopila, ktero noč se je imel Bog včlovečiti; bilo se je presveto Marijino serce z ognjem Božje ljubezni tako vžgalo, kakor še nikdar prej. Ko je bilo tedaj zvečer, se je v svojo stanico zaperla, na gola tla pokleknila, roke in očí proti nebu povzdignila, in je začela goreče moliti in iz serca zdihovati. Nikoli ni noben človek tako goreče molil, kakor je takrat Marija molila; in nikoli ni noben človek tako k Bogu zdihoval, kakor je zdihovala tù Marija. Živo je premišljevala veliko Božjo dobroto, da se hoče tako zeló ponižati, in slabo človeško meso ná-se vzeti, da človeka reši, in to premišljevanje jo takó gane, da se začne ihtiti. Ko pa še

premišljuje veliko revščino človeškega rodu, ki ne more biti več brez zveličarja, začnó jej še obilneje solze teči, ona pa še bolj k Bogu zdihovati.

Presveta Devica sklene svoje roke, oberne objokane svoje oči proti nebu in pravi s prerokom: „O Gospod! kako dolgo bom klicala in me ne boš uslišal? Kako dolgo bom k tebi vpila, in mi ne bodeš pomagal?“ [1]) O usmiljeni Bog! daj se omečiti po toliko solzah svojih zvestih služabnikov in služabnic! Oh, poglej sem na me in na vroče solze te svoje nevredne služabnice; poslušaj moje serčno zdihovanje in ne zaverzi moje pohlevne molitve. O Gospod! usmili se, usmili se ubozega človeškega rodu, kteri že štiri tisoč let pod težkim satanovim jarmom zdihuje. Usmili se starih očakov, ki neprenehoma k tebi zdihujejo in vpijejo iz svoje temne ječe! Oh, predêri nebesa in stopi doli! Pridi vendar enkrat, ti edino veselje, edina tolažba in zveličanje žalostnih!“

2. Premišljuj, kako je bil arhangelj Gabriel od Boga poslan.

Dobrotljivi Bog se je dal omečiti z Marijinimi prošnjami in zdihovanjem njenim, in je poklical svetega arhangelja Gabriela, ki je z velikim spoštovanjem stal pred tronom presvete Trojice. Bog Oče mu pravi: Slišal sem jok ubozih, in sklenil sem poslati jim Zveličarja. Podvizaj se tedaj v mesto Nazaret k naši preljubi hčeri Mariji, ki je z Jožefom poročena, in meni nad vse druge stvari dopade. Pozdravi jo v mojem imenu in reci jej, da jo je moj edinorojeni Sin za Svojo Mater izvolil. Opominjaj jo, naj k temu privoli in to veliko milost sprejme.

Sveti Gabriel, to slišavši, pade pred Bogom na svoj obraz in ga moli in počasti; potem vzame več legijonov angeljev s seboj, zato da bi to poslanstvo, kteremu ni bilo še nobeno drugo enako, tem slovesniše bilo k časti Boga in njegovega Mesija. Tu je bilo čuda gledati, kakó veselo so angelji z visokih nebes doli hiteli in dobrotljivemu Bogu z veselim sercem hvalo prepevali.

---

[1]) Hab. 1, 2.

Ti angelji tedaj so prišli neštevilni do Nazareta in so se postavili, kakor govorí razodenje svete Mehtilde, v lepem redu okoli hišice Device Marije. Sveti Gabriel pa je šel, kot poslanec nebeškega kralja, sredi med ognjenim korom serafov v najsvetejše, to je, v stanico k devici, in serafi so stali okoli presvete device, in so razsvetljevali stanico s tako svetlobo, da se jej ne da nikakor primerjati solnčna svetloba.

Marija je gotovo sicer svete angelje že večkrat videla, pa nikoli se jej še ni bil noben angelj tako lep in veličasten in spremljan od toliko nebeških duhov prikazal. In kar je bilo še več, Ona ni le s svojimi telesnimi očmi videla vnanjo angeljevo podobo, ampak je tudi z očmi svojega uma videla in spoznala znotranjo lepoto in pravo bitje teh nebeških trum, kar je neprimerljivo ljubeznjiviše, prijetniše in slajše, kakor gledanje same telesne postave. Zakaj kolikor je duša boljša, lepša in popolniša, kakor telo; toliko je boljši, prijetniši in slajši pogled duše, kakor telesa. Zato si ne more noben človek misliti, kakošno veselje je Marija takrat čutila na duši in na telesu, kedar je po posebni milosti Božji videla zunanjo in znotranjo lepoto enega izmed najimenitniših angeljev.

3. Premišljuj, kako je arhangelj Gabriel Marijo pozdravil.

Ko je arhangelj Gabriel v stanico k Mariji stopil, se jej je globoko priklonil. Marija je klečé molila s sklenjenimi rokami in s pobešenimi očmí. Arhangelj tedaj jej reče prijazno, počasi in spoštovavno: „Češčena, gnade polna, Gospod je s teboj, žegnana si med ženami!“ [1]) Ko je bil te besede izgovoril, počakal je tiho, kaj mu bo devica na to rekla. Marija pa se je bila tega pozdravljenja takó prestrašila, da ni vedela, kaj bi mislila ali rekla.

Nikoli še ni bilo do tiste ure slišano, da bi bil angelj človeka pozdravil. Pozdraviti namreč koga se pravi toliko, kolikor ponižati se pred njim; ker so pa angelji po

[1]) Luk. 1, 28.

svoji natori veliko veljavniši, vredniši in viši, kakor človek, zató se ni še nikoli noben angelj pred človekom tako ponižal in ga tako pozdravil. Sedaj pa je Marija videla, da se je angelj pred njo tako globoko priklonil in jo tako prijazno pozdravil. Vdrugič se je Marija prestrašila, ko jo je angelj imenoval gnade polno, ker ni še nobenkrat angelj človeka tako imenoval; pa tudi ni bilo nobenega človeka na zemlji, da bi bil vreden tako imenovan biti, ker ni bil nobeden tako svet in tako Božje milosti poln, kakor je bila Marija. Tretjič se je še bolj prestrašila, ko je angelj jej rekel: Gospod je s teboj! ker je dobro umela, da ta beseda ne pomeni samo, da je Bog ž njo s svojo milostjo, kakor je z vsakim pobožnim človekom, ampak da hoče tudi osebno biti v njenem telesu, in se v njej in iz nje včlovečiti, kakor jej je Gospod sam razodel. Na zadnje se je prestrašila, ker jej je angelj rekel: žegnana si med ženami! ker je dobro umela, da je ni samo s tem vsem drugim ženam predpostavil, ampak da imajo vse druge žene po njej biti blagoslovljene.

4. Premišljuj, koliko čeznatorno in neizrečeno moč ima angeljsko češčenje.

Ker tega češčenja ni iznašel noben človeški um, ampak modrost presvete Trojice, ki je angelju takó govoriti ukazala; zató so vse besede angeljskega češčenja tako močne, da je ta molitvica po Očenašu najmočnejša, kakor priča sama Mati Božja, ko je enkrat sveti Mehtildi se prikazala, ktera jej je bila tako-le rekla: „O nebeška kraljica! ko bi vedela, ktero pozdravljenje ti je najljubše, iz serca rada bi te ž njim pozdravljala.“ Marija se jej je tedaj na to prikazala, in na svojem sercu je imela angeljsko češčenje z zlatimi čerkami zapisano, ter jej je rekla: „Nobeno pozdravljenje mi ni ljubše „od tega.“ Z besedami gnade polna me je sveti Duh z vsemi Božjimi milostmi tako obogatil, da pri meni milost najde vsak, ki je išče. Z besedami Gospod je s teboj se spominjam na zedinjenje in djanje, ki ga je presveta Trojica na meni storila, ko se je Sin Božji v mojem telesu včlovečil. Kar sem pa jaz tistikrat občutila, tega ne more noben človek zapopasti. Z besedami

žegnana si med ženami spričujejo stermé vse stvari, da sem jaz blagoslovljena in povikšana nad vse stvari v nebesih in na zemlji.

Iz teh besed Matere Božje spoznamo, kako moč ima to češčenje in koliko visokih skrivnosti v sebi ima; zató naj pač vsak kristijan angeljsko češčenje pogostoma in pobožno moli z namenom, ponoviti veselje, ki ga je Marija pri tem češčenji občutila in ga še občuti. Da tedaj ta dobri namen ponoviš, da hočeš Marijo devico z angeljskim češčenjem tako razveseljevati, naj ti služi to le

Zlato angeljsko češčenje.

Češčena si, o Marija! v tisti ljubezni in časti, s ktero te je presveta Trojica dala pozdraviti. Češčena si po vsegamogočnosti Boga Očeta, s ktero Te je v milosti tako pokrepčal in tako stanovitno ohranil, da si ostala vselej prosta vsega greha. Češčena si po modrosti Sinu Božjega, s ktero Te je tako razsvetlil, da razsvetljuješ, ko svetlo solnce, nebesa in zemljo. Češčena si v sladkosti svetega Duha, s ktero je prešinil celo Tvojo dušo, in Te naredil tako prijazno in dobrotljivo, da vsi, kteri iščejo, najdejo po Tebi milost Božjo. Zató Te po pravici hvalijo in častijo vsi narodi te zemlje, in pravijo: Sveta Marija, Mati Božja! prosi za nas uboge grešnike, da po Jezusu Kristusu v Bogu obogatimo, najdemo in zadobimo dobrote in zaklade milosti in večne slave. Amen.

O presveta Devica Marija! takó Te hočem pozdravljati in prositi z vsako Ave Marijo, kolikorkrat bom najsvetejši imeni Jezus in Marija slišal ali izgovarjal, ali rekel: Hvaljena bodita Jezus in Marija! Amen.

Peti odstavek.

Od Marijine ponižnosti, čistosti in modrosti.

Naj se bere o sobotah v zadobljenje prave ponižnosti.
„Ona se je prestrašila nad njegovim govorjenjem.“ (Luk. 1, 29.)

1. Premišljuj Marijino ponižnost, njen strah in odgovor.

Veliko ponižnost in modrost Marijino lehko spoznamo iz njenega ponižnega molčanja in iz njenega modrega odgovora, ki ga je angelju dala. Sveti Lukež pravi: „Ko je to slišala, prestrašila se je nad njegovim govorjenjem“ (to je, nad svojo hvalo) „in je mislila, kakošno bi bilo to pozdravljenje.“ Ko je namreč angelj Marijo tako prijazno in s tolikim spoštovanjem pozdravil, nič se kar ni prevzela zavoljo te časti, ampak prestrašila se je, rudečica jo je spreletela in se je te časti nevredno mislila. Zató je sramožljivo pobesila svoje očí in si je sama pri sebi mislila: Moj Bog! kaj pač pomeni to pozdravljenje? kaj misli angelj, da govorí od mene, nevredne stvari, take visoke reči? Kaj, da me nebeški veljak tako ponižno pozdravlja, in me milosti polno imenuje, ker vendar nimam v sebi ali sama od sebe nič dobrega? Je li mogoče, da pravi, da bo Gospod nebes in zemlje v meni prebival, ki sem vendar najniža, najmanjša med vsemi Njegovimi stvarmi? Sem li jaz žegnana med ženami, ki vendar še vredna nisem, da bi jim čevlje sezula ali najmanjšo službo opravljala? Te in enake rečí mislila si je Marija, in pogrezovala se je vedno bolj v brezdno svoje ničnosti.

Ko je angelj dolgo čakal in se čudil globoki njeni ponižnosti in pohlevnemu molčanju njenemu, jej je zopet prijazno govoril: „Ne boj se, Marija! ker si milost našla pri Bogu. Glej! spočela boš v svojem telesu in rodila Sinú, in imenuj njegovo imé Jezus. Ta bo velik, in Sin Najvišega imenovan. In Gospod Bog mu bo dal sedež Davida njegovega očeta“ (to je, duhovno kraljestvo, čegar podoba je bilo Davidovo) in bo kraljeval v Jakobovi hiši“ (to je, v cerkvi) „vekomaj. In njegovemu kraljestvu ne bo konca“, to je, v resnici bo večno kraljestvo. [1])

[1]) Luk. 1, 30—33.

O moj Bog! kdo nam more dopovedati, kaj so te angeljeve besede v Marijinem sercu včinile, ker jej je tako očitno rekel, da je ona tista presrečna Devica, ki ima Zveličarja roditi? Zakaj angelj je hotel reči: O prečista Devica! ne boj se nič in tudi ne čudi se, temuč veseli se! glej, kar si tako dolgo želela, to se bo sedaj zgodilo. Ti si večkrat z vročimi solzami Boga prosila, da bi ti dal doživeti čas Njegovega včlovečenja; glej, sedaj je prišel ta čas. Ker Sin Božji hoče to uro in v tebi človek postati, samo da ti privoliš. Ti si dolgo želela, videti tisto devico, ki ga ima roditi; glej! ti si tista devica, ktero je Bog pred vsemi drugimi za to visoko čast izbral. Ti si večkrat prosila, naj ti Bog tvoje ude ohrani, da boš stregla tisti devici in Sina Božjega v njenem naročji molila. Glej! to milost je Bog tebi skazal in ti boš svojega Zveličarja v svojem deviškem in maternem naročji imela. Te in enake besede je govoril angelj Mariji in jej je jasno in obširno razkladal to veliko skrivnost. Nekteri učeniki namreč pravijo, da je angelj pri njej ostal do večera, ko se navadno pri nas Ave Marija zvoní, noter do polnoči, dokler je Marija rekla: „Glej! dekla sem Gospodova!“

Ali na te angeljeve besede se je Marija še bolj čudila. Od prevelike ljubezni, ponižnosti in pohlevnosti so jej solze tekle iz očí, ter si je mislila: Ti moj Bog! jaz sem najnevredniša stvar na svetu. Zató te prosim, dobrotljivi Bog! izvôli drugo za tako visoko čast; ker bi bila največa nečast za tvojega presvetega Sinú, ako bi se rodil iz tako nevredne stvari. In več takega je Marija premišljevala, ker si ni nikakor mogla misliti (tako ponižna je bila!), da ima biti ona Mesijeva Mati.

2. Premišljuj Marijino nepopisljivo čistost in njeno modro pomišljevanje, potem ko je bil angelj izgovoril. Ko je še dolgo v svoji ponižnosti molčala, je na zadnje z največo modrostjo, ponižnostjo in skerbjo za svojo deviško čistost spregovorila, ter angelja vprašala: „Kakó se bo to zgodilo, ker moža ne poznam?“ [1]) Kakor da bi

[1]) Luk. 1, 34.

hotela reči: kako je mogoče, da bom dete povila, ker sem Gospodu Bogu devištvo obljubila in tudi ženina pregovorila k temu? Zató ne morem v to privoliti, kar ti od mene tirjaš.

Ko je angelj te besede slišal, čudil se je toliki čistosti in visoki njeni modrosti, in je dalje jej govoril: „Sveti Duh bo prišel v te, in moč Najvišega te bo obsenčila.“ [1]) Hotel je reči: O prečista Devica! ti bi rada vedela, kako se bo to zgodilo. Ali jaz ti povem, da je ta skrivnost tako velika, da ti jaz tega ne morem razložiti. To bo delo svetega Duha, Njegova moč in dobrota bo to naredila; zató se ti ni bati, da boš pri tem svoje devištvo zgubila. „Moč Najvišega te bo obsenčila“ (zató da tvoje mehko serce zamore prenesti plamen nebeškega ognja, ki ga boš v svojem telesu spočela). „In za tega voljo bo Sveto, ktero bo rojeno iz tebe, imenovani Sin Božji“, od kterega sveto pismo pravi, da je žreč ogenj. [2])

Na to je hotel angelj Mariji veselo novico povedati, zató je rekel: „Glej, Elizabeta, tvoja teta, je tudi spočela sinu“ (pred šestimi mesci) „v svoji starosti.“ Ker ne bi nobeden mislil, da taka stara žena more še mati postati; tedaj vidiš očitno, da pri Bogu ni nemogoča nobena reč. Pomisli, koliko besed je bilo treba angelju govoriti, najponižnišo in najčistejšo devico pripraviti, da naj privoli postati Mati Božja.

3. Premišljuj Marijino hvalevredno in ponižno previdnost.

Zveličanje celega sveta, pravi sveti Bernard, je bilo takrat v rokah presvete Device; in ko je ona v to privolila, je v tem samem večo zaslugo si pridobila, kakor si morejo vsi angelji in ljudjé z vsemi svojimi dobrimi deli kedaj pridobiti. Zató govorí sveti Bernard: da to prav zapopadeš, vedi, da je presveta Devica več vzrokov imela, braniti se ponujeni časti. Pervič, ker je mislila, da je ta čast previsoka za njo, in da ona nima takih čednosti, ki jih mora

[1]) Luk. 1, 35. [2]) 5. Mojz. 9, 3.

imeti Mati Božja. Drugič, ker je menila, da ona ne more temu tako mogočnemu Gospodu in Sinú Najvišega tako streči, kakor tirja Njegovo neskončno veličastvo. Tretjič, ker se je bala, da ne bi mogla prestati velikega terpljenja, ki bi ga ž Njim imela terpeti. Razodenje svete Brigite namreč pravi, da ko je Marija še v otročjih letih v knjigah svetih prerokov brala, da ima Bog človek postati in veliko terpeti, je Ona neizrečeno sočutje ž Njim imela zavoljo goreče ljubezni, s ktero je Boga ljubila; akoravno takrat še ni vedela, da bo ona Njegova Mati. In čem dalje je živela, tem bolj je v njej rastlo to sočutje z Njegovim terpljenjem. To je Mati Božja takrat, ko je angelj pri njej bil, prav dobro premislila, in zató je tako se obotavljala, predno je privolila.

Da bi jo bil angelj en malo od teh misli odvernil, jej ni nič govoril od prihodnjega Kristusovega terpljenja, ampak le vesele reči jej je pravil, ko je govoril: „Ne boj se Marija! ker boš Sinu spočela; ta bo velik in Sin Najvišega imenovan. In Gospod Bog mu bo dal sedež Davida njegovega očeta in bo kraljeval v hiši Jakobovi vekomaj; in njegovemu kraljestvu ne bo konca.“ Glej, kako velike reči pravi Gabriel od deteta, ali kar besedice ne čerhne od Njegovega britkega terpljenja, kako ga ne bo namreč hiša Jakobova, ali judovsko ljudstvo, hotela za svojega kralja spoznati, ampak ga bo zaničevala in zavergla. Vendar pa je Marija v vse to z največo modrostjo, ljubeznijo in poterpežljivostjo privolila, ko je rekla: „Glej! dekla sem Gospodova“ [1]) Počasti tedaj Marijino ponižnost, čistost in modrost in moli to le:

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus, in počeščena bodi Marijina ponižnost na vekomaj. Amen.

O najponižniša Devica! na Tvojo ponižnost je Gospod se ozerl; oh, od kod imaš tako ponižnost

[1]) Luk. 1, 38.

pri takih čednostih? Kako je pač mogoče da se tolikanj ponižuješ, ker Te vendar Bog tako povikšuje? Angelj Te imenuje gnade polno; in Ti se misliš polno pomanjkljivosti. Angelj pravi: Gospod je s Teboj; in Ti praviš, da imaš le revo in uboštvo. Angelj Te imenuje žegnano med ženami; in Ti meniš, da si najzadnja med vsemi. Da se jaz ponižujem, in da se imam za velikega grešnika, ni čuda, temveč gola resnica, in tako se spodobi, da govorim. Da se pa Ti imaš za ubogo grešno stvar, to je čudo največe ponižnosti, ker v Tebi ni bilo nikoli nobenega greha, ampak sama gola čednost in svetost. Oh, najponižniša Devica! prosi po svoji veliki ponižnosti, prosi zá me nevrednega, in vendar napuhnjenega grešnika; prosi, oh! prosi svojega najponižnišega Sinu, Kristusa Jezusa, da vzame od mene duha napuha in prevzetnosti, in da mi podelí pravo ponižnost kot podlago vsake čednosti. Amen.

Šesti odstavek.

Marija privoli; Sin Božji se včloveči.

Za god in praznik Marijinega oznanjenja.
„Glej! dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi.“ (Luk. 1, 38.)

1. Premišljuj: Marijino privoljenje je bilo zaželeno.

Sveti Bernard pravi, da je arhangelj Gabriel Devici tako-le prijazno govoril: Marija! ti boš Sinu spočela, ne od moža, ampak od svetega Duha. Slišala si, da bo Sin Božji in da ti tvojega devištva ne vzame. Glej! v tvoje roke je djana cena človeškega rodu, kteri bo kmalo rešen, če ti privoliš. Za to te jokaje prosi Adam s svojimi revnimi iz raja izgnanimi otroci. Za to prosijo te Abraham, David in vsi sveti očaki, ki sedijo v smertni senci. Za

to prosi ves svet, ki pred tabo klečí, kakor se spodobi. Saj od tvoje besede je odvisna tolažba revnih, svoboda vjetih in zveličanje vseh Adamovih otrok. O Devica! le kmalo odgovori, reci eno samo besedo, ki jo pričakujejo zemlja, predpekel in nebesa. Da, kralj vseh kraljev želí tvojega privoljenja, s kterim hoče začeti odrešenje svetá. Odgovorí tedaj kmalo ne meni, ampak Bogu. Govori in spočni večno Besedo. Glej! On, po kterem ves svet hrepeni, stoji pred tvojimi durmi in terka; kedar mu odpreš, pride noter, k tebi in hoče iz tebe meso ná-se vzeti. — Iz teh pobožnih besed svetega Bernarda lehko spoznaš, kako je bilo naše odrešenje odvisno od Marijinega privoljenja in kakó se jej moramo za Odrešenika zahvaliti.

2. Premišljuj: Marijino privoljenje je priča velike čednosti.

Ko je Marija dolgo dobro premišljevala, kaj in kako jej je v tej reči storiti in se zaderžati, nazadnje je zmagala ljubezen Božja, in želja po zveličanji ljudí. Zató je nazadnje privolila. Ali njene očí so bile vse mokre, njeno serce polno ljubezni in sočutja, in njena duša polna nebeških misli, tako da sveti arhangelj Gabriel in vsi angelji, ki so bili ž njim, se niso mogli zadosti čuditi Marijini čednosti. Ko je bila en malo pojokala, djala je svoje roke križem na persi, priklonila je svojo glavo globoko in ponižno klečé izgovorila je tisto mogočno besedo: „Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi.“ Ona je hotela reči: Jaz želim veliko več biti Gospodova dekla, kakor gospá tega sveta in kraljica nebes. — O zaželeni odgovor! O beseda, ki obsega take čednosti, da so vredne, da bi se z zlatimi čerkami pisale!

Perva čednost je bila pokorščina, ko je rekla: Glej! S to besedico se je ponudila, Boga tako zvesto ubogati, kakor ni noben človek še storil. Druga čednost je bila njena ponižnost, ki se kaže v besedah: dekla sem Gospodova. Ker se je takrat pogreznila v brezdno svoje ničnosti. Tretja čednost je bila njena popolna udanost, ki jo je skazala z besedami: zgodi se mi. S tem

je podarila svoje serce, svojo dušo, celo svoje bitje ljubemu Bogu tako, da naj On ž njim stori, kar mu je ljubo. Tako je tudi k sveti Jederti govorila: „Kdor koli me bo spominjal na veselje, ki sem ga občutila, kedar sem s to besedo (zgodi se mi) sebe z vsem, kar se ima z mano goditi s popolnim zaupanjem v Božjo voljo vdala; tistemu hočem zares pokazati, da sem Njegova Mati, z zveličavno obilnostjo največega usmiljenja.“ — Četerta čednost je bila njena popolna vera, ki jo je spoznati dala, ko je rekla: po tvoji besedi. Takrat je namreč svoj um popolnoma Bogu podvergla, in je priprosto verjela vse, kar je bil angelj k njej govoril, kakor da bi bila rekla: Da-si ravno ne morem zapopasti, kakó je mogoča ta velika skrivnost, vendar verjem popolnoma, da se more vse zgoditi, in da se bo zgodilo po tvoji besedi.

Marija je tedaj s tem odgovorom zasluge vseh izvoljenih presegla, in zaslužila Kristusa spočeti in Mati Božja postati. Da, Ona je s tem odgovorom to milost zaslužila, ki presega um vseh pametnih stvari; kakor namreč Božje popolnosti se ne dajo zapopasti od nobenega, ne angeljskega, ne človeškega uma; ravno tako popolnosti in milosti, ki je je Marija tistikrat od Boga prejela, zapopade sam Bog in pa Kristusova duša.

3. Premišljuj: Marijino privoljenje je bilo čudovitno močno.

Na to privoljenje namreč nam je dal nebeški Oče svojega ljubega Sinú, in nam je skazal svojo največo ljubezen, od ktere Kristus govori: „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sinú.“ [1]) In sveti Pavel pravi: „On ni zanesel svojemu lastnemu Sinu, temveč dal ga je za nas vse.“ [2]) Premisli, o človek! to preveliko ljubezen: Bog Oče nima nič dražega, nič ljubšega, nič dopadljivišega, kakor Svojega Sinú. On nima nič dražega, ker On je toliko vreden, kolikor On sam, ker je Njegovo lastno bitje: zato je neskončne vrednosti. On nima nič ljubšega; ker

[1]) Jan. 3, 16. [2]) Rimlj. 8, 32.

On ja tisti najljubši Sin, ki ga je On iz svojega lastnega bitja rodil, in ki ga neskončno ljubi. On nima nič dopadljivišega; ker v Njem vidi On z največo radostjo vse Svoje popolnosti, kakor v živem ogledalu. Zató ima v Njem Svoje neskončno dopadenje. Vendar iz velike ljubezni do nas je hotel rajše tega svojega najljubšega Sinú na svet poslati, kakor človeka dalje revnega videti in pustiti ga brez pomoči, da se pogubi. On hoče nam ga popolnoma darovati, da ima biti naš; in da vse, kar ima, in kar si zasluži, tudi naše postane. On hoče še celó to, da nas s Svojo drago kervijo in britko smertjo odreši. In akoravno Bog na slavi in blaženosti nič v tem ne dobi, ako se mi zveličamo, in tedaj mi mu nismo potrebni, akoravno smo bili mi njegovi najhujši sovražniki, in je imel od nas ali le malo hvale, ali še celó nobene zahvale pričakovati: vendar nam je hotel poslati in dati Svojega Sinú. Zató je k njemu menda tako-le govoril: Preljubi moj Sin! ki si od vekomaj v mojem naročji počival, glej! čas je, da se vzdigneš, in doli greš na svet, Glej! meni se smilijo ubogi ljudje tako, da ne morem njih reve več gledati. Ker tedaj jim ni drugače bolje pomagati, kakor da ti človek postaneš, zató pojdi doli in pomagaj ubogim zapuščenim. Ko se ti bo dokaj huda godila, in ko te bodo nehvaležni ljudje zaničevali, bodem to vendar lože poterpel, kakor da se ubogi grešniki vekomaj pogubijo.

Kdo se zamore zadosti čuditi toliki ljubezni? O neizmerna, neprecenjena ljubezen! O ljubezen, ki presega ves angeljski um! Zató piše sveti apostel Pavel: „Zavoljo svoje prevelike ljubezni, s ktero nas je ljubil“, [1]) nam je Svojega Sina na svet poslal. Sedaj pa pomisli, o človek! kako mu boš to ljubezen povernil. Ljubezen se da le z ljubeznijo plačati.

4. Premišljuj: ko je Marija privolila, je Sin Božji iz nebes doli stopil in človek postal.

Ko je nebeški Oče Svojemu Sinu takó govoril, kakor je bilo ravno omenjeno, tu bi bil Sin mu lehko od-

[1]) Efež. 2, 4.

govoril: Preljubi moj Oče! ti tirjaš veliko in težko reč, in tvoja ljubezen do človeka je prevelika. Ti pošiljaš mene na svet, da naj grešnike rešim. Ali grešniki me bodo povezali, bodo me umorili, in tako mene in tebe hudo žalili. Pač je tisočkrat boljše, da se ves človeški rod pogubi, kakor da se tebi in meni taka sramota zgodi. Saj je tisočkrat boljše, da se tisti, ki so si pekel zaslužili, po pravici kaznujejo, kakor pa da se on, ki je nedolžen, proti vsi pravici umorí. Ali ti je, Oče! bolj na svetu ležeče, kakor na svojem Sinu? Ljubiš ti bolj ljudí, ko svojega lastnega Sinú? Pomisli, Oče! da takó mene nedolžnega od sebe zapodiš v pregnanstvo. Kajti ljudje me ne bodo prijazno sprejeli, ampak hudo zaničevali, sramotili in s sramoto iz sveta spravili.

In z vsem tem si ne dobim veče časti ali slave, ne veče blaženosti, ker imam pri tebi že neskončno in neizmerno slavo, čast in blaženost. Tudi veči del ljudi ne bo imel iz tega nobene koristi, ampak le veče pogubljenje. Ker njih veliko ne bo sprejelo moje vere; drugi bodo mojo vero popačili; drugi zopet bodo sicer veri zvesti ostali, pa zavoljo svojih grehov se pogubili. — Vse to, in še več bi bil lehko Sin Božji nebeškemu Očetu odgovoril, in tako se težavnemu delu odrešenja sveta odmaknil. In vendar je hotel na Marijino privoljenje podvreči se tej težki pokorščini, in vsej naši revi, in je z veselim sercem svojemu nebeškemu Očetu menda tako-le govoril:

Preljubeznjivi Oče! ker je tvoja Božja volja, da postanem človek, udam se in hočem tvojo Božjo voljo na tanko spolniti. Grem doli na zemljo in včlovečim se. Grehe vseh ljudí vzamem na-se, in zadostim za-nje, kakor tirja ostra pravica. Lakoto in žejo, mraz in vročino, uboštvo in revo, preganjanje in zaničevanje, muke in bolečine, in najgroznejšo smert na križu rad terpim, da za vse krivice, ki so se tebi storile od začetka sveta, in se bodo storile do konca sveta, pokoro prevzamem in je poplačam. Glej! jaz grem na svet, kjer vem, da bom mnogo terpel. Glej! jaz grem tiste od smerti odrešit, ki mi bodo iz zgolj sovraštva najbritkejšo smert naklonili. Glej! jaz grem v

težki boj, kjer se bom vojskoval s peterimi hudimi sovražniki, namreč s svetom, z mesom, z grehom, s smertjo in s hudičem. Z eno besedo: glej! jaz, tvoj edinorojeni Sin, grem umret sramotne smerti na lesu križa. Vendar vse to rad storim iz ljubezni do tebe, iz sočutja z ubogimi grešniki, in v tvojo čast, in v korist in zveličanje ljudí, zató da tvojo sveto voljo spolnim in grešnike pekla rešim.

Tako je prišel najsrečnejši trenutek, ko je hotel Bog svoje obljube spolniti, in željam svetih starih očakov zadostiti, ki so tako dolgo z Izaijem vpili: „Rosite ga nebesa od zgoraj, in oblaki dežíte pravičnega“ [1]) in z Davidom: „Gospod! nagni svoja nebesa, ter stopi doli.“ [2]) Kajti ravno v najsrečnejši noči Marijinega oznanjenja, in sicer o polnoči, se je ta velika skrivnost godila, kakor pravi sveto pismo: „Ko je namreč pokojna tihota vse pokrivala, in je noč v svojem teku pol pota imela, je tvoja vsegamogočna Beseda priletela z nebes, s Svojega kraljevega sedeža.“ [3]) Kdo pa bo popisal, s kako ljubeznijo in željo, nam pomagati, je ljubeznjivi Sin Božji iz svoje nebeške domovine v pregnanstvo, iz nebes v solzno dolino, iz največega veselja v najgrozovitnišo terpljenje prišel? David govorí tedaj od Njega tako: „Prišel je kakor ženin iz svoje stanice; veselil se je kakor velikan, ko po potu teče. Od najvišega neba je Njegov izhod;“ [4]) kakor da bi bil rekel: Ko je hotel Sin Božji z nebes na svet doli stopiti, bil je vesel kakor ženin, ki gre k ženitnini, in je svojo pot tako hitro opravil, da je poskočil in tekel kakor velikan. Zakaj meniš pač, da je bil tako vesel, in da se je tako podvizal, kakor zato, da bi nam hitro pomagal in nas rešil iz satanovega žrela? Nikoli ni noben oče tako hitro in tako urno tekel, svojega otroka rešit iz volkovega žrela, kakor se je podvizal Sin Božji z nebes doli, rešit zašlih ovčic, ktere je peklenski volk že v svojem žrelu imel. Zakaj Kristus je tako želel nam pomagati, da bi bil, nas rešit, tekel skoz ogenj in plamen, in skoz tisoč mečev in muk.

---

[1]) Iza. 45, 8. [2]) Ps. 143, 5. [3]) Modr. 18, 14. 15. [4]) Ps. 18, 6. 7.

To ljubezen in dobroto pozna, spoznava in časti katoliška cerkev z veliko zahvalo, ker tolikokrat pri sveti maši od Kristusa tako-le govori: „Kteri je za nas ljudí, in zavoljo našega zveličanja iz nebes doli stopil, in meso postal.“ In pri teh besedah se poklekne. S tem hoče reči katoliška cerkev: Pomisli, o človek! in spoznaj z dolžno hvaležnostjo, kaj je Sin Božji za te storil, ki je zavoljo tvojega zveličanja iz visokih nebes v to solzno dolino prišel in človek postal. Zató tedaj poklekni, moli ga ponižno, in reci:

Molitev v zahvalo za Božje včlovečenje.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, ki je za nas meso postal, na vse veke. Amen.

Najdobrotljiviši Jezus! iz serca se Ti zahvaljujem, da si zavoljo našega zveličanja človeško natoro ná-se vzel in v njej toliko rev prestal; prosim Te, daj in dodeli svoji kristjanski cerkvi goreče učenike in pridigarje, da bodo evangelij oznanovali, zató da vsa ljudstva na zemlji pred Te popadajo in Tebe, večno Besedo molijo, ki je za nas meso postala, kot edinega pravega Boga z Očetom in svetim Duhom vred. Amen.

O Marija! Ti si milost zadobila pri Bogu, in jaz grešnik nahajam po Tebi milost pri Njem; Ti si mu zavoljo svoje ponižnosti in svetosti vsa ljuba in prijetna, jaz pa sem mu zopern in ostuden zavoljo svojega napuha in zavoljo svojih hudobij. O gnade polna Devica! prosi za-me grešnika, da zavolj Tebe milost najdem, z Božjo pomočjo se ponižam, in v Božji milosti živim in umerjem. Amen.

Sedmi odstavek.

Kakó se je Bog včlovečil.

Za praznik Marijinega oznanjenja; premišljevanje o tretjem členu apostoljske vere.

„Beseda je meso postala, in je med nami prebivala.“ (Jan. 1, 14.)

1. Premišljuj Marijino pripravljanje, posebno njeno deviško serce in njeno najčistejšo dušo.

Ko je imela Beseda nebeškega Očeta meso postati, ko se je hotel Sin Božji včlovečiti, pripravil mu je sveti Duh vredno Mater, vredno prebivališče. Od tega pripravljanja pravi katoliška cerkev v neki molitvi: „Vsegamogočni, večni Bog! kteri si telo in dušo presvete Device Marije, da je postala vredno prebivališče tvojemu Sinu, s sodelovanjem svetega Duha pripravil.“ — O Bog! kako je bilo pač to pripravljanje, ko je sveti Duh sam telo in dušo Marije Device tako pripravil, da je postala vredna Mati, in vredno prebivališče za Gospoda Boga, ki je imel iz nje meso in kri si vzeti! Marija je bila vsa čista in popolna od trenutka svojega spočetja, in je v dobrem vedno rastla, in vendar še ni bila dovolj vredna: ker je namreč Bog neskončno čist, in čistost neskončno ljubi, spodobi se mu tudi Mati in prebivališče neskončno čisto, in z vsemi čednostmi okinčano.

Zató je hotel sveti Duh prečisto Devico, akoravno je bila vsa čista in okinčana z vsemi čednostmi, vendar še bolj očistiti, in okinčati s čednostmi, in sicer tako, da zunaj Boga se nikjer taka čistost ne najde. O ti moj Bog! kako čista in lepa je Marija postala, ker jej je sveti Duh tako čistost podelil, kakoršne nima nobena druga stvar. Tu se je spolnilo, kar je David prerokoval: „Najviši posvetí svoje prebivališče.“ [1]) In tukaj se je zgodilo, kar je bil malo poprej sveti Gabriel obljubil: „Sveti Duh bo prišel v te, in moč Najvišega te bo obsenčila.“ [2]) Ker je prišel sveti Duh va-njo, in jo je tako napolnil, da se ni več zdela človek, ampak angelj. Nje Duh je bil ves v Boga zamaknjen. Nje spomin je bil poln samih svetih misli in nebeških domišlij. Nje um je bil popolnoma razsvetljen, in je Boga

[1]) Ps. 45, 5. [2]) Luk. 1, 35.

gledal. Nje serce je od ljubezni tako gorelo, da je čudo, da se jej ni stopilo. Nje kri v vseh žilah je vrela Božje vročine; nje obraz je kazal bolj angelja ko človeka. Sploh vse v njej je bilo angeljsko, čeznatorno, nebeško, Božje. In ako ne bi je bila obsenčila moč Najvišega, Marija bi bila od same duhovne slasti omedlela in umerla. Akoravno jej je sveti Duh vse čednosti v največi meri podelil, vendar so bile med njimi najimenitniše čistost, ponižnost in ljubezen; zato je tudi Mati Božja sveto Jedert opominjala, naj vsakrat, ko se obhaja, te tri čednosti od nje prosi.

2. Premišljuj, kako je Beseda mesó postala.

Pridi tedaj, kristijanska duša! in premišljuj največe čudo, ktero je Bog kedaj storil — včlovečenje Sinu Božjega, premišljuj ga, kolikor zamore tvoja slaba pamet.

Sveti Duh sam je bil umetni mojster tega dela, in je pri njem skazal največo umetnost svoje vsegamogočnosti. Marijino častitljivo telo je bilo tista delavnica, v kteri je Božja moč to čudapolno delo doveršila. O, ko bi bili mogli takrat videti Marijino presveto serce, kakošno je bilo, ko je sveti Duh od njene žlahtne kervi vzel, in iz nje naredil Kristusovo telo! Ona je bila pripravljena, z vsemi svojimi močmi pri tem delu pomagati, in vso svojo kri dati, k temu Božjemu delu pripomoči, ki je imelo biti k največi časti Božji in k večnemu zveličanju človeškega rodu. —

Tako je tedaj napolnil sveti Duh deviško Marijino serce z gorečo ljubeznijo, in njeno dušo z obilnostjo vseh milost. On jej je podelil najviše spoznanje neizmerne skrivnosti, ki jo je v njej imel storiti. On je vpodobil iz njene kervi popolnoma telo, z vsemi udi, kakor jih ima vsak človek.

Tu poglej, o človek! kako je sveti Duh, ko je Kristusovo telo v Marijinem deviškem telesu napravljal, le za tvoje zveličanje skerbel; ker je njegovo telo zavoljo tega tako nežno, tako mehkočutno naredil, da je vse zopernosti bolj v živo čutilo; in zato mu je naredil takó lepo telo, da boš v večnosti več veselja čutil, ko ga boš gledal.

Ko je bilo Jezusovo telo popolnoma narejeno, bila je tudi tisti trenutek vstvarjena najsvetejša in najlepša duša njegova

in z Božjo Jezusovo natoro zedinjena s tem telesom, takó da je Jezus Kristus postal v resnici Bog-človek, in da ste bili v njem dve natori v eni osebi združeni. Zato je Kristusovo včlovečenje največe čudo, ki ga je Bog storil; ker je človeško in Božjo natoro, ki ste tako neskončno razločni, tako združil, da delate eno samo osebo. Temu se čudijo, in se bodo čudili in veselili vsi angelji in svetniki na vekomaj.

Takó je tedaj zavoljo človeka postal Neskončni končen, neumerljivi merljiv, večni časen, in On, ki ne more terpeti, je postal tak, da more terpeti. Da se je moglo to zgoditi, moral je Bog, da takó rečem, ves red prenarediti in kar je zdolaj, gori oberniti. Kar je bilo veliko, moral je narediti majhno, in iz majhnega je naredil veliko. Gospoda je naredil za hlapca, in hlapca za gospoda. Človeka je povzdignil do Božje častí, in Boga je ponižal tako, da je človek postal. Takó tedaj je Beseda meso postala 25. dan meseca marca.

3. Premišljuj neprecenjene milosti, ki je je človek po Božjem včlovečenji prejel.

Pervič, kar Kristusovo dušo zadeva, noben človek in noben angelj ne more zapopasti njene popolnosti; sam Bog vé in pozna neizmerno popolnost te najsvetejše duše, kakor spričuje modri Sirah, ko pravi: „Komu je bila korenina modrosti Božje razodeta, in kdo je nje skrivnosti spoznal? Eden je najviši, vsegamogočni stvarnik in mogočni Kralj. On jo je vstvaril v svetem Duhu, in jo je videl, in preštel, in zmeril.“ [1]) Ta vstvarjena modrost je duša Kristusova, in noben drugi, kakor sam Bog, ne pozna na tanko njene izverstnosti. Vendar pomisli, kolikor moreš, kakó je nebeški Oče odperl najskrivniše zaklade svoje Božje vsegamogočnosti, in je temu detetu toliko darov dal, kolikor jih je njegova presveta človeška natora sprejeti mogla. On Mu je dal duha (in vse duhovne milosti) ne na mero (ampak brez mere, to je, neizmerno). „Ker Oče ljubi Sina, in mu je vse v roko dal.“ [2])

---

[1]) Sir. 1, 6—9. [2]) Jan. 3, 34. 35.

Pervi dar je bil, da je Jezusova duša gledala Božje obličje. Kajti v pervem trenutku, ko je bila vstvarjena, je Božjo natoro bolj čisto videla, in bolj priserčno ljubila, kakor vsi svetniki skupaj. Drugi dar je bila neizrečena čistost, to je, Jezusova duša ni imela ne izvirnega greha, ne nobenega lastnega greha, in ni mogla nikoli ne grešiti, tudi se ne pomotiti nikakor.

Tretjič je Jezus imel obilnost vseh čednosti, in sicer v toliki meri, da ni bil nikoli noben svetnik tako popolen. Četertič mu je dal Bog dar modrosti in vsega znanja, da je vse stvarí in vse močí popolnoma poznal. Petič mu je dal oblast, vse čudeže delati, kakor bi se mu ljubilo. Šestič dal mu je najvišo oblast grehe odpuščati grešnike spreobračati, zakramente vstanavljati, nove zapovedi dajati, in ljudem vsakoršne milosti deliti. Poslednjič mu je dal vso oblast v nebesih in na zemlji [1]), da ko pravi Kralj kraljuje, plačuje in kaznuje, kakor njemu dopade. Zato pravi od Njega sveti Janez: „Mi smo ga videli polnega milosti in resnice.“ [2])

4. Premišljuj, kaj je Kristus ko človek občutil.

Kakor je nam nemogoče spoznati in izvedeti, kako visoko je Bog človeško natoro povzdignil, ravno tako nam ni mogoče misliti, kaj je Božje dete koj po svojem vstvarjenji delalo. Vadilo se je v pervih trenutkih v takih čednostih, da si je več zaslug nabralo, kakor vsi angelji in ljudje ves čas si zaslužiti morejo, ker so bile njegove vaje Božje, in godile so se s toliko popolnostjo, da Bog sam ni tirjal večih. Koj namreč v pervem trenutku, ko je bilo to sveto dete sedem darov svetega Duha od svojega nebeškega Očeta prejelo, padlo je pred Bogom ponižno na obraz, in ga tako spoštovavno molilo, da noben človek in tudi noben angelj tega popolniše storiti ne more. Ponudilo se je, da hoče vse storiti in terpeti, kar je Bog od vekomaj sklenil, da ima storiti in terpeti. Govorilo je menda k nebeškemu Očetu tako-le: „Žgavnih darov in darov za greh nisi tirjal. Tedaj sem rekel: Glej, pridem! V začetku bu-

[1]) Mat. 28, 18. [2]) Jan. 1, 14.

kev je pisano od mene, da naj spolnim Tvojo nalogo.“ [1]) Začelo je tako serčno ljubiti vse ljudi, ki so po Njegovem včlovečenji postali mu bratje in sestre, da je bilo pripravljeno, pomagati jim na vso svojo moč. Takó je pomilovalo vse tiste, ki križe nosijo, da bi bilo iz serca rado vsakemu križ vzelo, in sebi na svoje rame položilo. Posebno pa je neizrečeno pomilovalo duše v predpeklu in v vicah, da bi bilo rado koj za-nje smert terpelo. Zato je začelo dete Jezus že takrat Boga Očeta za vse te, kakor tudi za vse z grehi in revami obložene ljudi tako milo prositi, da mu je očetovsko serce ranilo. Z eno besedo, to presveto dete je začelo koj od začetka vaditi se v vseh čednostih in vse trenutke k časti Božji obračati; in tako je Jezus potem vedno vse k Božji časti delal do poslednje ure svojega življenja.

Tako je to presveto dete že v pervem trenutku svojega vstvarjenja tako molilo, Boga častilo, hvalilo, se darovalo in poniževalo, da je Bog nad temi detetovimi nevidljivimi vajami veče dopadenje imel, kakor nad vsemi ljudmi. Zatorej, oj kristijan! daruj nebeškemu Očetu njegovega ljubega Sina, in govori s sveto Mehtildo te-le:

Tri zahvale.

1. O nebeški Oče! jaz ti darujem Tvojega ljubega Sina z vsemi dobrimi deli, ktera je On od pervega začetka svojega umerljivega življenja k Tvoji večni časti in k našemu zveličanju storil, in Te prosim, da mi zavoljo Njega odpustiš, kar sem kedaj dobrih del opustil ali zamudil. Amen.

Hvalite Gospoda, vsi narodi! Hvalite Gospoda, vsa ljudstva! ker poterjena je nad nami Njegova milost, in Gospodova resnica ostane vekomaj.

Čast bodi Bogu Očetu, Sinu in svetemu Duhu itd.

---

[1]) Ps. 39, 7—9.

2. O nebeški Oče! jaz ti darujem Tvojega ljubljenega Sina in Njegovo gorečo ljubezen, s ktero je vsa svoja dela iz ljubezni do Tebe storil; in Te prosim, da mi zavoljo Njega odpustiš vso mojo nemarnost, s ktero sem svoja dobra dela opravljal. Amen.

Hvalite Gospoda vsi narodi itd.

3. O nebeški Oče! jaz Ti darujem Jezusa, Tvojega ljubega Sina in vse Njegovo britko terpljenje, in Te prosim, da mi zavoljo Njegovega obilnega odrešenja vse moje grehe odpustiš, ki sem je kedaj storil. Amen.

Hvalite Gospoda vsi narodi itd.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češčeno bodi Njegovo resnično včlovečenje na vekomaj. Amen.

Osmi odstavek.

Kristusovo včlovečenje razveseljuje nebesa in zemljo.

Bere se o adventnem času, ali tudi na praznik Marijinega oznanjenja. *„Videli smo Njegovo čast, kakor čast Edinorojenega od Očeta.“* (Jan. 1, 14.)

1. Premišljuj, kako je Božje včlovečenje najsvetejšo Trojico razveselilo.

Oberni svoje oči pervič na Boga Očeta, in premišljuj, kaj je delal, ko je videl Svojega Sina včlovečenega, ki je tako ponižno Njega molil.

Ko je namreč to preljubeznjivo dete videl in Njegovo neskončno lepoto in popolnosti Njegove gledal, menda je mu tako-le govoril: „Ti si moj ljubi Sin, nad kterim imam dopadenje.“ [1]) Vsi angelji in svetniki so se čudili in veselili, in se bodo na vekomaj čudili in veselili gledati Kristusovo Božjo človeško natoro; ali nobeden se ni, in se ne bo tako veselil, kakor se je ljubi Oče nebeški tistikrat veselil

[1]) Ps. 2, 7. Mat. 17, 5.

in se bo na vekomaj veselil nad gledanjem svojega ljubega Sina. Tedaj je imel Bog Oče veče veselje in dopadenje nad tem detetom, kakor ga vse stvarí imeti zamorejo; njegovo veselje je bilo neskončno. Kakošno veselje je imel nad tem takó ljubeznjivim detetom, ki mu je neskončno bolj dopadlo, kakor vse stvarí skupej! Kakošno priserčno ljubezen je čutil do tega preljubeznjivega deteta, ki ga je neskončno bolj ljubil, kakor vse stvarí!

2. Premišljuj, koliko veselje dela Božje včlovečenje Sinu Božjemu in kakó se je On, nespremenljivi Bog, čez to spremembo, ali čez svoje včlovečenje čudil.

Pred enim trenutkom je sedel v naročji nebeškega Očeta, in koj v drugem trenutku je bil že v prečistem telesu Device Marije. Malo prej je bil obdan s slavo in veličastvom; koj potem je bil obdan s slabotno človeško natoro. Malo prej je bil mogočen Kralj nebes in zemlje, in koj potem je bil ubogo, slabotno dete, vendar nikoli ni nehal biti vsegamogočni večni Bog, še eden trenutek ne. O čudno spremenjenje! o neizmerno ponižanje! In vendar Sin Božji si ni štel tega za sramoto, ampak za veliko čast, ker je hotel takó spolniti Očetovo voljo in delati za naše zveličanje. Tudi mu ne bi bilo moglo priti veče veselje, kakor da se je z našo natoro združil, ker je po tem združenji od vekomaj hrepenel, iz ljubezni do človeka, kakor je po preroku Jeremiju govoril: „Z večno ljubeznijo te ljubim, zato se te usmilim.“ [1])

Zato ko je Sin Božji človeško natoro na-se vzel, je čutil veliko veselje, in je združil s človeško natoro vse svoje Božje popolnosti, zaklade in bogastva, kterih je bila sposobna.

3. Premišljuj veselje svetega Duha pri Kristusovem včlovečenji.

Od Boga Očeta pravi sveto pismo, da je vsako stvar pogledal, ko je bil v začetku vse vstvaril, in našel, da je bila prav dobra. [2]) Ker so bile vse reči dobre, zato

[1]) Jer. 31, 3. [2]) 1. Mojz. 1, 12.

je je ljubil, in se jih je veselil. Če se je Bog Oče rečí veselil, ki so nizke in končne; kakó se je še le sveti Duh veselil, ko je bil tako stvar vstvaril, in tako delo doveršil, ki je bila brez primere več vredna kakor vse vstvarjene rečí, in ki je bila neskončno umetniša, žlahtniša, boljša in draža, kakor solnce, luna, nebo in zemlja z vsem, kar je na njej! Ker vse reči so v primeri s Kristusom le senca, le podobe. Da, tudi Mati Božja, najbolj umetno delo Božje vsegamogočnosti in modrosti, je vendar v primeri s Kristusom le kakor slaba lučca proti solncu. Ker Bog-človek presega neskončno vse stvarí, tudi svojo presveto Mater. Zato se bodo na vekomaj vsi angelji in svetniki čez to veselili in čudili. Na vekomaj bodo gledali neskončno lepoto in popolnost Kristusovo, in vendar se je ne bodo nikoli naveličali. Kako tedaj se je še le sveti Duh pri Kristusovem včlovečenji čudil in veselil, ker On veliko bolj, kakor vsi angelji in svetniki, izverstnost združenja Božje in človeške natore vidi in pozna! Zato je to sveto dete z radostjo gledal in neskončno se veselil.

Sveti Duh se je tudi dokaj veselil, ker je dobil priložnost, svojo neskončno dobroto in svoje nebeške darí temu detetu popolnoma podariti, ter v njem in po njem tudi nam svojo darežljivost skazati; On je to tudi koj storil, in mu je svojih sedem darov in njih nasledke z vso obilnostjo podaril. On se je veselil, da je potem detetu priložnost dobil, nam dobrote skazovati, in tudi nam svoje darí dajati. Kajti zato se je Bog tako ponižal, da bi nas povikšal in obogatil, in nas napolnil z vsemi nebeškimi darovi in z vednim veseljem. Tedaj je bilo vse, kar je sveti Duh Kristusu dal, skoraj bi rekel, nam darovano, da bi mi po Kristusu in v Kristusu teh darov deležni postali. On je dal Kristusu Božjo modrost, zato da bi našo revo popolnoma poznal in vedel, kako nam ima pomagati. Vsegamogočnost mu je dal, zato da nam lehko pomore. Zato ga je naredil tako krotkega in usmiljenega, da bi bil z nami bolj usmiljen. Storil ga je poterpežljivega in prizanesljivega, da je lože naše grehe prenašal. Z eno besedo, On mu je dal polnost vseh

gnad, da bi mi vse od njegove polnosti prejeli [1]), in da bi po njem obogateli in se zveličali.

4. Premišljuj, kakó so se angelji veselili Kristusovega včlovečenja.

Angelji so veliko veliko željo imeli, da bi se Bog včlovečil, in gotovo je ta želja s časom vedno bolj rastla. Zato so tudi vedno takó goreče Boga zavoljo tega prosili. Ko je bil tedaj sveti Duh to skrivnost v prečistem telesu Device Marije doveršil, so se vse angeljske verste neizrečeno veselile. Naj so že Njegovo neskončno ponižnost premišljevali, ktera ga je bila z nebes doli potegnila in storila, da je postal reven červič naše zemlje; ali naj so gledali na prečudno združenje Boga in človeka v eno osebo, — ali pa Njegovo neizrečeno lepoto in Njegove neskončne nebeške darí: tem bolj je njih stermenje rastlo, čem dalje so ta čudež gledali. Videli so, da vsa njih svetloba je le tema v primeri s Kristusovo svetlobo. Od veselja in ljubezni do tega skrivnostnega, najlepšega deteta in v spoštovanji pred svetim Božjim namenom zastran odrešenja grešnega sveta, so začeli angelji Boga na glas hvaliti in častiti: Veselite se nebesa in zemlja, in častite najvišega Boga! ker je zveličanje sedaj na svet prišlo, in mir je storjen med Bogom in med človeškim rodom. Aleluja! Svet, svet, svet je Gospod, Bog vojskinih trum! vsa zemlja je polna njegovega veličastva! — S takim petjem so hvalili neskončno Božjo moč, modrost in dobroto zavolj čudeža, kterega je bil na zemlji storil.

5. Premišljuj, kako se je Devica Marija veselila Kristusovega včlovečenja.

Stopi s svojimi mislimi zopet doli na zemljo, in podaj se v duhu v Nazaret; ondi poglej presveto Devico Marijo, in pomisli, kaj ona čuti na duši in na telesu. Ona je lehko pela z Davidom: „Moje serce in moje mesó se veseli v živem Bogu.“ [2]) Ko je namreč sveti Duh iz njene deviške kervi Kristusovo telo narejal, bilo jej je, kakor da bi njeno serce od same slasti se imelo raztopiti. Ko je pa čutila, da

[1]) Jan. 1, 16. [2]) Ps. 83, 3.

nosi živo dete v svojem blagoslovljenem telesu, O Bog! kdo more zapopasti, kaj je Ona čutila? Ker jej je sveti Duh tako razsvetlil um, da je na tanko spoznala, kako se je velika skrivnost godila. Ona je bila tisti trenutek tako povikšana, kakor pravijo nekteri učenjaki, da je neskončnega Boga bolj čisto in boljše videla in spoznala, kakor ga vidijo in poznajo angelji v nebesih. V tem ogledovanji Božje natore jej je Bog tako čudne skrivnosti razodel, in tako obilnih sladkosti jej okušati dal, da bi bila v morji ljubezni in nebeške slastí umerla; pa moč Najvišega jo je obsenčila, da jo je z dušo in s telesom ohranila v življenji.

Ko je tedaj prav čisto spoznala, kako se je neskončni Bog zavoljo človeka takó ponižal, da je iz njene kervi človeško natoro vzel, in da je zapustil Bog Sin veličastvo Svojega nebeškega Očeta, in se zaperl v temno ječo njenega telesa, kjer je hotel devet mesecev zapert ležati; ko je vse to premišljevala, bilo jej je skorej poginiti od same ljubezni in od samega stermenja. O, kaj je tú čutila in mislila! o kako je gorel ogenj Božje ljubezni v njenem sercu! kako globoko se je pred Bogom poniževala, in se je tolikih milosti nevredno štela! Kakošno spoštovanje je skazovala detetu, kako ga je molila, ki ga je pod svojim sercem nosila! Kako prijazno ga je pozdravljala! In kakošno hvalo mu je dajala, da je k njej in v njo prišel! Kako se mu je ponujala, da mu hoče na vso moč streči, da bi k delu odrešenja sveta kaj pripomogla! Tu je Gospoda poveličevala, in se je veselila v Bogu svojem Zveličarji, ker je bil pogledal na nizkost svoje dekle. [1]) Vsi njeni občutljeji in vse njene želje so bile čeznatorne, in so presegale vse vstvarjene močí.

Iz tega se úči, kaj imaš delati, kedar si Kristusa pri svetem obhajilu prejel. Uči se od presvete Device, kako ga imaš pozdravljati in moliti; kako se imaš poniževati, ga prositi, Bogu Očetu ga darovati, ter mu hvalo dajati in se mu priporočevati. Vse to delaj vselej po svetem obhajilu iz celega svojega serca in na vso svojo moč.

---

[1]) Luk. 1, 46.

6. Premišljuj nebeške dobrote in bogastva, s kterimi je bila Marija obsuta, ko je Božjega Sina v svojem telesu spočela. Ona je pač v resnici reči mogla z modrim: „Ž njo vred“ (z včlovečeno modrostjo Božjo) „mi je došlo vse dobro, slave brez mere po njenih rokah.“ [1]) Kdo mi bo pa te dobrote in milosti, te nebeške zaklade, to bogastvo našteval? Teh milost je gotovo toliko, da mislim, da še Marija sama jih ne more dovolj izreči in dopovedati. Vendar pa hočemo k svojej tolažbi tukej premišljevati in povedati:

Pervič je bila Marija po Kristusovem spočetji popolnoma posvečena, kakor govorí sveti pesnik: „Najviši je svoje prebivališče posvetil, ker Bog sam prebiva v njem.“ [2]) Drugič je bila Marija napolnjena z vsemi darovi svetega Duha, ker je sveti Duh bolj popolnoma v njo prišel, kakor v ktero koli drugo stvar. Tretjič, je bila poterjena v Božji milosti zoper vsak greh. Četertič bila je po vdihnjenji svetega Duha zagotovljena, da bo do smerti v službi Božji stanovitna ostala in se zveličala. Petič je bila napolnjena s preroškim duhom, kakor se vidi iz njene pesmi „Magnificat“ ko pravi: „Glej, odsihmal me bodo srečno imenovali vsi rodovi.“ Šestič so jej bile razodete vse skrivnosti svetega pisma. Sedmič je bila v zaslugah povikšana čez vse stvari. Osmič je postala prava mati in porodnica vsegamogočnega Boga. Devetič je bila takó blizo k Gospodu povzdignjena, da je postala skorej najbliža Bogu zavoljo visoke, djal bi, neskončne časti, ki jo je kot Mati Božja imela po nauku angeljskega učenika svetega Tomaža Akvinskega, ki pravi: „Prečista Devica Marija, zato ker je Mati Božja, ima skorej neskončno čast.“ Desetič je postala v resnici Kraljica nebes in zemlje. Enajstič je bila z vso polnostjo Božjih milosti takó obsuta, da zamore iz te obilnosti tudi drugim deliti. Dvanajstič jej je bilo pri Kristusovem spočetji Božje obličje tako razodeto, da je Boga gledala, kakor ga gledajo angelji v nebesih, ktero gledanje jo je s tako neizrečeno ljubeznijo in sladkostjo napolnilo, kakor da

[1]) Modr. 7, 11. [2]) Ps. 45, 56.

bi bila zares že v nebesih. Teh dvanajst milosti je kakor venec ali krona iz dvanajst zvezd, ki jo je sveti Janez na njeni glavi videl. Zato vesêli se ž njo, in môli to-le:

Molitev.

Vesêli se, Marija, Ti Božja porodnica! Ti neomadeževana Devica, vesêlí se! Ker si spočela in rodila svetlobo večne luči. Vesêli se, o sveta Mati Božja! ki si rodila, in si neoskrunjena ostala. Vesêli se, o preljubeznjiva porodnica luči! ker Tebe hvalijo in častijo vse stvarí. Mi Te prosimo, bodi nam besednica pri svojem Sinu, našem Gospodu Jezusu Kristusu. Amen.

Hvaljen bodi Jezus Kristus zavoljo Svojega včlovečenja na vekomaj. Amen.

Deveti odstavek.

Od praznika Marijinega oznanjenja in od hvaležnega češčenja Božjega včlovečenja.

Bere se na praznik Marijinega oznanjenja.

„To je dan, ki ga je Gospod naredil; radujmo se, in veselimo se v njem.“ (Ps. 117, 24.)

1. Premišljuj, da danes mi v katoliški cerkvi vesel praznik obhajamo.

Sveti Bonaventura piše: „Premišljuj, kako velik praznik je danes; raduj se v svojem sercu, in bodi ta dan vesel.“ Kajti danes je praznik Boga Očeta, ki je svojemu Sinu ženitnino napravil, [1]) in s tem razveselil nebesa in zemljo. Danes je ženitvanski dan Sinú Božjega, ker je človeško natoro s svojo nebeško natoro združil, in se ž njo z večno ljubeznijo sklenil. Danes je praznik svetega Duha, ki je Božjo in človeško natoro vkup zvezal in veče delo svoje Božje roke doveršil. Danes je praznik častitljive De-

[1]) Mat. 22, 2.

vice Marije, ki je danes postala Mati Božja, prava Kristusova Mati, in takó tudi mogočna in dobrotljiva Mati vseh kristijanov. Danes je praznik človeške natore, ker se je danes začelo zveličanje in odrešenje človekovo. Danes je vesel praznik očakov v predpeklu, ker je napočil dolgo zaželeni dan, po kterem so toliko tisoč let zdihovali. Danes je pravi mir z nebes doli stopil, ker je Bog Oče svojo jezo pokrotil. Danes se z nebes med cedí po celem svetu, ker se je sladkost nebeškega veselja prebivalcem zemlje podelila. Glej, kako je današnji dan prijeten. vesel in milosti poln; zato se pač spodobi, da ga pobožno in veselo obhajamo. Pomisli tedaj, kakošno veselje je bilo v nebesih in je tudi danes zavoljo ženitvanja, ali čudapolnega poročenja človeške natore s Sinom Najvišega. Vsi angelji častijo danes nebeškega Očeta, da je ljudi tako ljubil, da je Svojega Sina na svet poslal. Če se je kedaj kak kraljevič veselil poroke s svojo nevesto, ktere je dolgo poprej želel in ki jo je pred vsemi drugimi ljubil; tedaj se je takó veselil Sin Božji, ki je po tej nevesti, namreč po človeški natori hrepenel od vekomaj, in jo bolj kakor vse druge stvarí neizrečeno ljubil. Ravno tako misli od svetega Duha in od Matere Božje, ki sta se na današnji dan takó veselila in se danes zopet veselita, da noben človeški um tega prav zapopasti ne more.

2. Premišljuj: današnji dan je duhovni šolski dan ali učeni dan prave ali djanske ljubezni Božje.

Ta dan namreč je Bog Oče iz ljubezni do nas tak čudež storil, kakoršnega ni od začetka sveta storil; ker je danes Kristusovo človeško natoro tako polno vstvaril, da presega um vseh angeljev in ljudi, ter je človeško z Božjo natoro združil, da ž njo vred eno osebo dela.

Iz tega pa se imamo učiti, kakošna je Božja ljubezen do človeka; ker ta ljubezen je djanska ljubezen, ktera je za naše zveličanje čudeže delala in je še dela; ona je goreča ali ognjena ljubezen, ki hrepeni po miru, po združenji, po našem zveličanji, in v ta cilj in konec vse dela in nareja. „Bog je svet takó ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sinu, da kdorkoli va-nj veruje, se ne pogubí, am-

pak ima večno življenje.“ [1]) Ako nočemo pogubiti se, moramo imeti ljubečo ali popolno in pokorno vero; moramo popolnoma vse verjeti, kar nas On uči, in po svoji sveti katoliški cerkvi verovati zapoveduje. Ako nočemo se pogubiti, moramo po Njegovem nauku živeti, in spolnovati Njegovo voljo. Z eno besedo, mi mu moramo Njegovo ljubezen s pravo resnično ljubeznijo verniti.

3. Premišljuj: današnji dan je vesoljen praznik zahvale.

Katoliška cerkev nas opominja k hvaležnosti, kolikorkrat poje: Čast bodi Bogu na višavah, in čast bodi Bogu Očetu itd., in ko od tega dneva govori: „Danes je pravi mir z nebes k nam doli stopil. Danes se po celem svetu z nebes med cedí.“ Takó je tedaj današnji dan dan veselja, dan milosti, dan usmiljenja, dan zahvale, da namreč Bogu svojemu Gospodu hvalo dajemo za največo dobroto, in za največi čudež, ki ga je Bog danes storil in to zavoljo nas, to je, za Božje včlovečenje; za to dobroto dajajmo Bogu hvalo vsak dan trikrat, ko zvoni k angeljskemu češčenju. To tirja katoliška cerkev; to nas učijo tudi duše svetih očakov, ki so v predpeklu čakali. Ko jim je bilo namreč po Božjem razodenji zagotovljeno, da je Mesija, po kterem so tako dolgo zdihovali, že človek postal, tedaj so se ti stari očaki te vesele novice razveselili, na svoj obraz padli in Bogu iz serca hvalo peli za to tako dolgo zaželeno usmiljenje.

S temi očaki, ki so sedaj srečni nebeščani, s celo katoliško cerkvijo in z vsemi Boga ljubijočimi dušami dajaj Bogu v resnici hvalo z besedo in z djanjem za to največo ljubezen in usmiljenje; tako bodeš Božje včlovečenje, ali včlovečeno Besedo hvaležno in Bogu dopadljivo častil in ljubil.

Zahvala za Kristusovo včlovečenje.

Nebeški Oče, Oče vsega usmiljenja, jaz te hvalim in častim, da si nam dal svojega Sina, da kdorkoli

[1]) Jan. 3, 16.

va-nj veruje, se ne pogubi, ampak večno življenje doseže. Jaz te prosim po tej veliki ljubezni, dodeli, da moja vera s pomočjo Tvoje milosti postane prava, živa, pokorna in djanska vera, da vse storim, kar Tvoj ljubi Sin po katoliški cerkvi uči; tako da ne bom le govoril: Gospod! Gospod! jaz verujem in upam; ampak da bom tudi Tvojo sveto voljo spolnoval, po ravno tem Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Hvaljen bodi Jezus Kristus in češčen za tvoje včlovečenje na vekomaj. Amen.

O Jezus, Ti blagoslovljeni Kralj, Ti Beseda Očetova, Ti Sin Device Marije, Ti Jagnje Božje, Ti Gospodar celega svetá, Ti sveta daritev, Ti Beseda, ki je meso postala, Ti vir vse dobrote! usmili se nas! Amen.

O Marija, Ti ponižna dekla Gospodova, Ti Mati Najvišega, v kteri je danes Beseda meso postala: izprosi mi, o Devica milosti polna! da bom v milosti Božji živel in umerl. Prosi za-me, o žegnana med ženami, da me Jezus, blagoslovljeni sad Tvojega telesa, blagoslovi! Amen.

Štirinajsto poglavje.

Od Marijinega obiskovanja in kar se je pred, med in po njem godilo.

Perví odstavek.

Marijino potovanje čez gore.

Bere se na praznik Marijinega obiskovanja in v adventnem času. *„Marija je jaderno šla v gore, v mesto na Judovem.“* (Luk. 1, 39.)

1. Premišljuj, kako je Kristus goreče želel se včlovečiti, da bi nas greha rešil, ter vse posvetil in zveličal.

Ze koj po včlovečenji je bila v najsvetejšem Jezusovem sercu dokej goreča želja, nas greha rešiti, ter vse ljudi posvetiti in zveličati. Tako je bil že svojo presveto Mater pri svojem včlovečenji z vsemi milostmi napolnil; to pa ni bilo še dovolj Njegovi ljubezni, On je hotel tudi druge deležne storiti svojega milostljivega prihoda. Zato je svojo Mater razsvetlil in napravil, da bi se podala k svoji teti Elizabeti, da bi On tam Janeza, ko ga je še mati nosila, izvirnega greha očistil in posvetil, ter tudi Elizabeto in Zaharija z nebeškimi darovi obogatil. Zato je Marija Jožefa za dovoljenje prosila, da bi smela potovati v mesto Juda; *) Jožef jej ni le dovolil, ampak jo tudi spremljati hotel celo to pot. — Spoznaj tukaj, kristijan! ljubeznipolno naredbo Gospodovo; on ni hotel, kakor bi bil lehko storil, iz dalje Janeza posvetiti, ampak hotel je prav k njemu priti za to. Pervič, da nam je dal zgled svoje prevelike ljubezni in ponižnosti. Drugič, da nam je pokazal, da je Marija po Njegovi volji in po Božji naredbi srednica in sodelavka našega zveličanja, da je ona njegovo najprijetniše orodje k našemu posvečenju in zveličanju; da On ž njo in zavoljo nje ali iz ljubezni do nje in zavoljo njene veče časti rad velike reči dela. [1])

2. Premišljuj, kako je Marija rada in urno ubogala Boga in ljudí.

Ker je blizo bila velika noč, zato se je ona s svetim Jožefom pripravljala, v Jeruzalem na praznik iti, in od ondod v mesto Juda. Ko je bilo vse potrebno pripravljeno; sta se malo dni po Marijinem oznanjenji na pot podala, kakor piše sveti Lukež evangelist: „Tiste dni se je Marija vzdignila, in je šla v gore.“ [2]) Pomisli pa kristijan! kako dolgo in težavno pot je Marija imela; ker najnaravniša pot iz Nazareta do mesta Juda je šla skozi Jeruzalem. Od Nazareta pa do Jeruzalema so dobri trije dnevi hodá, in iz Jeruzalema do mesta Juda je imela še debelih pet ur hoditi.

*) Nekteri mislijo tu na mesto Juta ali Jota (Joz. 15, 55.) v okrajini Judovega rodú; drugim je Juda ime cele okrajine.

[1]) Luk. 1, 49. [2]) Luk. 1, 39.

Takó vidiš tedaj, kako sta ona, Jožef in Marija, iz Nazareta šla čez Galilejske hribe, od tam čez veliko polje Esdrelon, ki je več ur dolgo in široko, dokler sta prišla do gradú Ginim, kjer je pozneje Jezus deset gobovih ozdravil. Od tod sta morala čez več gor na Samarijanskem, da sta Sihar ali Sihem za sabo pustila, pa na Judovsko prišla, kjer se začnó Judovske gore. Čez te visoke, skalnate gore po tako težavni poti je hotela petnajstletna Devica iti, da je bila pokorna Božji volji, in da je po nagibu svetega Duha za zveličanje duš delala. Takó sta hodila ta dva sveta romarja, Jožef in Marija; imela pa sta sabo začetnika vse svetosti, Kristusa Jezusa.

3. Premišljuj, kako sta se Jožef in Marija po poti pobožno pogovarjala.

Noben duhovnik ni nikoli z večo pobožnostjo in z večim spoštovanjem nesel svetega rešnjega telesa. Eno malo sta se Jožef in Marija pobožno med sabo pogovarjala; pa sta zopet umolknila, ter se natihoma z Bogom pogovarjala, molila ali premišljevala. O kako se je prečista Mati Božja serčno pogovarjala s svojim Božjim Sinom, ki je bil še v njenem deviškem telesu! Njene misli so bile vedno pri Njem, in njeno deviško serce je vedno gorelo svete ljubezni. Nosila je namreč pod svojim sercem Tistega, ki je goreč in žreč ogenj. [1]) S takimi pobožnimi pogovori in neprestanim moljenjem in premišljevanjem zdela se jima je težavna pot lehka, čas kratek in tovaršija prijetna in sladka. Tudi sveti angelji so na tisoče Marijo, kot svojo Kraljico, spremljevali po celi poti in jo varovali.

Sveti Jožef jo je serčno pomiloval, ker še ni vedel za skrivnost Božjega včlovečenja, in je le mislil, da je Marija, kakor vedno pobožna, sveta, pohlevna njegova nevesta; in tedaj, ker je menil, da mora dokaj trudna biti, jo je večkrat prosil, naj se vsede, en malo počiva, in kaj vžije, da bo lože naprej hodila. Presveta Devica je hvaležno sprejemala te ponudbe, in ž njim vred počivala in revnih jedi kaj povžila.

[1]) 5. Mojz. 4, 24.

Kakor se méni, hodila sta štiri dni do Jeruzalema! In glej! s to priložnostjo je prišel Jezus, še v maternem telesu, k pervemu velikonočnemu prazniku v tempelj, častit svojega nebeškega Očeta. Pa tudi prečista Devica Marija, od svetega Duha razsvetljena in podučena, ga je v zahvalno daritev za čudapolno dobroto Božjega včlovečenja in pa v spravni dar za pregrešni svet Bogu darovala. Koj po velikonočnem prazniku, ali morebiti še med praznikom, sta se Marija in Jožef zopet na pot podala, in sta šla z velikim veseljem v mesto Juda. Celo pot, pet dobrih ur hodá, sta se Jožef in Marija zopet pobožno pogovarjala, ali pa molila; kajti Marijina želja je bila z Zveličarjem v hišo Zaharijevo zveličanje prinesti.

Molitev.

Češčeni naj bodo Jezus, Marija in Jožef, s svetim Janezom vred, od vseh svetnikov! Amen.

O Marija! Ti prebivališče Najvišega, Ti mehka klop pravega Salomona, obišči tudi mene, in prinesi mi Jezusa, da me poduči in s svojimi milostmi obogati in napolni. Amen.

Drugi odstavek.

Kakó je Marija svojo teto pozdravila.

Beri to premišljevanje, da se navadiš, kako treba Boga in Marijo hvaliti in na pomoč klicati.

„Marija je stopila v hišo Zaharijevo in je pozdravila Elizabeto.“ (Luk. 1, 40.)

1. Premišljuj, kakó je z Marijino pričujočnostjo ali z njenim vhodom v hišo Zaharijevo tej hiši sreča in zveličanje došlo.

Vedi, da se je sveta Elizabeta, od kar je bila noseča postala, domá skrila in se ni nikoli ven pokazala. Ko je pa po svetem Duhu spoznala, da je prišla Marija, se je vzdignila, in jej naproti šla, in je bila od nje pozdravljena; in pri tem pozdravljenji je bila popolnoma razsvetljena in s svetim Duhom napolnjena; to se je, kakor pravijo, zgo-

dilo pri nekem vodnjaku, ki ga še dan današnji popotnikom kažejo.

Takó je tudi Mati Božja sama sveti Brigiti razodela, ki pravi: „Ko me je Elizabeta pri nekem vodnjaku srečala, in sve se objeli in poljubili, poskočilo je dete v njenem telesu in se razveselilo. Tudi moje serce se je bilo takrat nenavadno razveselilo, in moj jezik je govoril preroške besede od Boga, in moja duša je bila od veselja skoraj zamaknjena. Elizabeta je bila tudi z neizrečenim veseljem napolnjena, ter je zavpila: „Žegnana si ti med ženami, in žegnan je sad tvojega telesa.“

2. Premišljuj velike čudeže in dobrote, ki so sledile po Marijinem pozdravljenji in po njenih besedah.

Sveti evangelist pripoveduje: „In zgodilo se je, ko je zaslišala Elizabeta pozdravljenje Marijino, da je poskočilo dete v njenem telesu. In Elizabeta je bila napolnjena s svetim Duhom, in je zavpila z velikim glasom, in je rekla: „Žegnana si ti med ženami, in žegnan je sad tvojega telesa. In od kod to meni“ (to je, od kod mi pride ta velika sreča) „da pride mati mojega Gospoda k meni? Zakaj glej! ko je prišel glas tvojega pozdravljenja v moja ušesa, je dete poskočilo od veselja v mojem telesu.“ [1]) Glej čudeže, ki so se tu godili v dveh svetih materah in z njunima detetoma. Najprej je videla v duhu Marija, kako je njeno dete Jezus Janeza blagoslovil ali žegnal, ga izvirnega greha očistil in s svetim Duhom napolnil.

Potem je bila Elizabeta v enem trenutku podučena, da je spoznala presveto Trojico in veliko skrivnost Božjega včlovečenja: kako je namreč bil Sin Božji od svetega Duha brez škode Marijinega devištva spočet. Zató je rekla z začudenjem: Od kod mi pride to, da mati mojega Gospoda k meni pride? Pomisli, da sveti Duh, ko človeka napolni, ga tudi naganja, da sam sebe ponižuje, Boga pa povikšuje, in Marijo častí: glej le, kakó je Elizabeta, s svetim Duhom napolnjena, pred vsemi najperva Marijo imenovala

[1]) Luk. 1, 41—42.

Mater Gospodovo, jo hvalila, in z njenim Božjim detetom vred počastila.

3. Premišljuj, kako najponižniša Devica vse čudeže in dobrote Gospodu Bogu pripisuje, in s svojo prelepo zahvalno pesmijo „Magnificat“ Gospoda še do današnjega dneva hvali in časti.

Ko je Elizabeta svoj govor končala z besedami: „In blagor ti, ki si verovala; ker dopolnilo se bo, kar ti je povedano od Gospoda“: je Marija serce in očí proti nebu obernila, in od svetega Duha razsvetljena, je začela Najvišega za te velike dobrote hvaliti s pesmijo „Magnificat“, in je rekla:

Moja duša poveličuje Gospoda, in moj Duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarji.

Ker se je ozerl na nizkost svoje dekle; zakaj glej! od sih dob me bodo srečno imenovali vsi narodi.

Kajti velike rečí mi je storil, On, ki je mogočen, in sveto njegovo ime.

In njegovo usmiljenje jim je od roda do roda, kteri se njega bojé.

Moč je skazal s svojo roko, in razkropil je napuhnjene v misli njih serca.

Mogočne je s sedeža vergel, in ponižne povzdignil.

Lačne je z dobrim napolnil, in bogate prazne spustil.

Sprejel je Izraela, svojega služabnika, in se spomnil tvojega usmiljenja.

Kakor je obljubil našim očakom, Abrahamu in njegovemu zarodu na vekomaj. [1])

Kakor je bila Elizabeta perva, ki je to zahvalno pesem slišala, tako je bila tudi ona perva, ki je to vse razumela. Razumela je iz te pesme velike skrivnosti, ki je je Marija v kratkih besedah razodela.

Molitev.

O najdobrotljiviši Bog, Gospod nebes in zemlje! kteri svoje skrivnosti pred ošabnimi skrivaš, ponižnim

[1]) Luk. 1, 45—55.

pa razodevaš; stori, Te prosim, da bom iz serca ponižen, da bom Tvoje skrivnosti umel, in Tvoje svete zapovedi spolnoval. Amen.

Tretji odstavek.

Kakó se je obnašala Marija v Zaharijevi hiši.

Naj se bere na god in praznik Marijinega obiskovanja, ali tudi na praznik svetega Janeza Kerstnika.

„Marija pa je pri njej ostala okoli treh mescev.“ (Luk. 1, 56.)

1. Premišljuj pobožne pogovore Marije in svete Elizabete.

Pri vseh skrivnostih, ktere smo ravno kar premišljevali, po posebni Božji naredbi ni bilo svetega Jožefa, kakor sploh terdijo razlagavci perve postave evangelija svetega Lukeža, ker je Bog hotel skrivnost Božjega včlovečenja svetemu Jožefu še skrivati. Vendar pa je sveta Elizabeta svetega Jožefa, (ki je spremljal Marijo, pa ni bil vpričo, ko ste se pogovarjali) prav prijazno sprejela. Tudi je Mariji stregla z veliko večim spoštovanjem, kakor nekdaj Abraham trem angeljem. Ker je spoznala, da Marija Odrešenika pod svojim sercem nosi, zató ni vedela, kako bi jo dovolj častila in jej služila. Ko ste te dve sveti materi enmalo se z jedjo pokrepčali, je sveta Elizabeta Mater Božjo peljala v posebno stanico, kjer ste se vsedli in prijazno se pogovarjali od nebeških reči. Obe materi namreč ste bili polni svetega Duha, in ste nosili pod svojim sercem dve najsvetejši deteti. O, kako ste se v ljubezni Božji vnemali! Sveta Elizabeta je pazila na vse Marijine besede, ker je dobro vedela, da pridejo vse od svetega Duha. Ona se ni mogla zadosti čuditi njenim besedam in njeni pametnosti. Ko jej je tedaj Marija obširno povedala, kako se jej je bil angelj prikazal, in kaj jej je govoril od Odrešenika, je Elizabeta gotovo zopet zavpila: „Blagor ti, ki si verovala; ker dopolnilo se bo, kar ti je povedano od Gospoda.“ Za tri dni je Jožef slovó vzel, Marija pa je ostala, da bi stregla Elizabeti, ko bo porodila. Obljubil pa je, za tri mesce zopet priti pó-njo; ter je šel nazaj v Nazaret.“

2. Premišljuj, kako je Marija Zaharijevo hišo še dalje z Božjim blagoslovom napolnovala.

Sveto pismo govori tako-le od skrinje stare zaveze: „Skrinja Gospodova je ostala v hiši Abededoma tri mesce; in Gospod je oblagodarjal (ali žegnal Obededoma in vso njegovo hišo.“ [1]) Skrinja pa stare zaveze je bila le predpodoba Marije Device; kajti prečista Mati Božja Marija je prava in živa skrinja zaveze, v kteri se je prava mana ali nebeški kruh, Kristus, ki hrani in oživlja naše duše, hranil in skrival. Kakó je tedaj še le Bog zastran Matere Jezusove Marije Zaharijevo hišo s časnimi in duhovnimi dobrotami obsipal? Zató pravi sveti Bonaventura: „O kakošna hiša, o kakošna stanica, v kteri stanujete vkup dve taki materi s takima detetoma, Marija in Elizabeta z Jezusom in Janezom!“ — Ko je bila pa sveta Elizabeta prisiljena privoliti in dopustiti, da jej je Marija, ta najponižniša devica služila in stregla, o kolikokrat je pač s čudenjem, veseljem in ponižnostjo ponavljala: „Od kod mi pride ta sreča, ta milost, da pride k meni mati mojega Gospoda? Ti si žegnana med ženami, in žegnan je sad tvojega telesa“, tvoj ljubi sin, kterega jaz molim kot najvišega Zveličarja in mojega Odrešenika, ter ponižno prosim: da Ti, o presveta Davica! za me in za moje dete prosiš, naj bi Tvoj Sin mene in mojega otroka blagoslovil. Uči se iz tega, kako imaš po zgledu svete Elizabete Marijo pozdravljati, ter jo z Jezusom vred hvaliti in častiti.

3. Premišljuj, kakošne dobrote je Marija skazala svetemu Janezu, predno se je rodil in potem, ko je bil rojen.

Ko so bili trije mesci pretekli, je sveta Elizabeta z velikim veseljem porodila največega med vsemi svetniki, Janeza Kerstnika in predhodnika Kristusovega. Kakó se je tega prečista Devica Marija veselila, in kako prijazno je sveti Elizabeti vošila srečo!

Ko je bilo osmi dan potem dete obrezano, in je pobožni stari Zaharija zopet začel govoriti, oj, kdo more dopovedati, kaj je Mariji rekel, in kako prijazno jo je po-

[1]) 2. Kralj. 6, 11.

zdravil? Tu je bilo veselje čez veselje, in tolažba čez tolažbo. Pobožni starček je veselja poskakoval in Boga hvalil: „Hvaljen Gospod, Izraelov Bog, ker je obiskal in storil odrešenje svojemu ljudstvu!“ [1]) Z Zaharijem se je radovala tudi Elizabeta, in Boga hvalila za njegove velike dobrote. Vse, kar je bilo v hiši, je bilo polno veselja, in od te sreče se je govorilo po vseh judovskih gorah. Tako je rojstni dan svetega Janeza celi deželi veselje prinesel, in razveseljuje še dan današnji vsako leto celi svet. Premisli tudi serčno veselje starega Zaharija. Kolikorkrat je Marijo pogledal, ponovila se mu je radost v sercu, ker je spoznal po svetem Duhu, da je Marija prava Mati Odrešenika, Božjega Sinú. On ni mnogo z ustmi govoril, ali njegove očí so se večkrat s solzami napolnile, s solzami veselja in zahvale. On je gotovo večkrat ponavljal svojo zahvalno pesem, ktero katoliška cerkev vsak dan moli ali poje.

„Benedictus“, ali Zaharijeva zahvalna pesem.

Hvaljen Gospod, Izraelov Bog, ker je obiskal, in storil odrešenje svojemu ljudstvu;

In nam je postavil rog zveličanja v hiši Davida, svojega služabnika;

Kakor je govoril skozi usta svojih svetih prerokov, kteri so odnekdaj;

Odrešenje od naših sovražnikov, in iz roke vseh, kteri nas sovražijo;

Usmiljenje storite našim očetom, in pomnite svoje svete zaveze;

Prisego, ki jo je prisegal Abrahamu, našemu Očetu, nam dati;

Da iz rok svojih sovražnikov rešeni, njemu brez strahú služimo;

V svetosti in pravici pred njim vse svoje dni;

[1]) Luk. 1, 68.

In Ti, dete! boš prerok Najvišega imenovano; pojdeš namreč pred obličjem Gospodovim, njegova pota pripravljat;

Dati znanje zveličanja njegovemu ljudstvu v odpuščenje njih grehov;

Po priserčnem smiljenji našega Boga, po kterem nas je obiskal On, ki izhaja iz visokosti (Jezus Kristus);

Razsvetliti te, kteri v temi in v smertni senci sedé, da ravná naše noge na pot mirú.

Molitev k Materi Božji.

O Marija, najmilostljiviša mati vseh živih in najbolj skerbna Devica za zveličanje duš! obišči me s svojim Božjim detetom, da se po Tvojem svetem obiskanji moja duša ovarja, tolaži in hrani, ter Boga poveličuje, in se v svojem zveličarji veselí na vekomaj. Amen.

K svetemu Janezu Kerstniku.

Hvaljeni in češčeni naj bodo Jezus, Marija in Jožef od Janeza, Elizabete in Zaharija, in od vseh svetnikov. Amen.

O sveti Janez, Kerstnik in predhodnik Kristusov! jaz Te prosim po Tvojem čudapolnem posvečenji v maternem telesu: prosi za nas Jezusa, kterega si še ko dete molil in častil, da ga tudi mi po veri prav spoznamo in častimo, posebno s pobožnim bogaboječim življenjem, in enkrat pridemo v nebesa gledat in vživat ga na vekomaj. Amen.

Četerti odstavek.

Od praznika Marijinega obiskovanja.

Bere se na ta praznik.
„Ti si žegnana med ženami.“ (Luk. 1, 42.)

1. Premišljuj, da obhajamo danes svet dan, vesel praznik, veliko skrivnost, namreč praznik veselega Marijinega obiskovanja.

Ta dan se je toliko čudežev godilo, je bilo toliko Božjih darov razdeljenih, je bilo toliko skrivnosti razodetih, da je zavoljo tega sveta katoliška cerkev ta praznik postavila.

Sveti papež Gregor pravi od današnjega praznika: Da ste obe sveti materi polni vere in svetega Duha vkup prišli, in očitno na znanje dali, da je Mesija že tu v pričo, pred kterim je Janez nenavadno veselo poskočil — to je velika skrivnost in poterjenje tolikanj dobrot, da se ne more vso večnost zadosti spraznovati in prav spoznati. Sveti Gregor je hotel s tem reči: Ta dan se je zgodilo toliko skrivnosti, da se vso večnost ne more zadosti od njih govoriti, ne zadosti Boga hvaliti.

Danes namreč je storil včlovečeni Bog svojo pervo Božjo pot, danes je storil svoj pervi čudež, in je začel za naše zveličanje delati. Danes je bil Janez izvirnega greha očiščen, s pametjo obdarjen in s čudovitim veseljem napolnjen. Danes je bila Elizabeta s svetim Duhom napolnjena, je dar prerokovanja prejela, in je bila z mnogimi čednostmi okinčana. Kajti tako pričajo sveti očetje: „Janez je v maternem telesu Jezusa, Boga-človeka, spoznal, ker je imel željo in voljo, od veselja poskočiti. Danes je bila skrivnost Božjega včlovečenja svetu razodeta, Bog je bil v človeškem telesu moljen, in Marija ko Mati Božja očitno spoznana. Danes je hiši Zaharijevi zveličanje došlo, njeni prebivavci so bili od Boga oblagodarjeni, in odstranjeno iz nje vsako zlo. Danes je bilo doveršeno angeljsko češčenje, je bila narejena Marijina zahvalna pesem „Magnificat“, in nam je predpostavljena Mati Božja, da jo častimo. Vse to se je na današnji dan zgodilo. Zató je ta dan, hvale vreden in milosti poln, kterega po vsi pravici vsi, ki Marijo ljubijo, v

veliki časti držé, in posebno pobožno praznujejo, zató da Marija tudi nas obišče, in v naših dušah to stori, kar je storila v Zaharijevi hiši.

2. Premišljuj okoliščine, v kterih se je godilo Marijino obiskovanje, in kako se je začelo praznovati.

Kar zadeva letni čas, Marija je perve dni mesca aprila svojo teto Elizabeto obiskala. Kajti potem, ko je angelj Mariji oznanil Kristusovo spočetje, je ona še nekaj dni v Nazaretu ostala, in še le potem se je na pot podala. Na poti je bila najmanj pet dni, in tako je okoli četertega ali petega aprila k Elizabeti prišla, kjer je skoraj tri mesce ostala, to je, do druzega julija. Zakaj se pa ta praznik ne v aprilu, ampak mesca julija obhaja, je to le vzrok: ker perve dni aprila je vselej ali véliki teden, ali pa velika noč, ko se noben drug praznik ne obhaja. Zató ga je cerkev prestavila na drugi dan julija, to je, na dan, ko je Marija od Elizabete nazaj se vernila v Nazaret.

Ta praznik je bil postavljen leta 1385 po Kristusovem rojstvu. Ker je bilo takrat v katoliški cerkvi novo razkolništvo postalo, so vsi enoglasno Mater Božjo na pomoč klicali in obljubili, praznik Njenega obiskovanja obhajati, ako bo Ona cerkev obiskala, in to razkolništvo odstranila. Tedaj je papež Urban šesti tega imena ta praznik postavil.

Kar kraj zadeva, menijo nekteri, da je Zaharija prebival v mestu Hebron; vendar terdijo drugi, kakor je tudi med jutrovci ustno sporočilo, da je prebival skoraj za en dan hodá od Hebrona bliže Jeruzalema. Ako se namreč od Jeruzalema proti jugu pet ur hodá gre, kažejo na nekem griču ali majhni gori Zaharijevo hišo, ktero so nekdaj kristjani v cerkev spremenili. Zidana je cerkev tako, da je cerkev verh cerkve. Zdolenja cerkev je majhna, kakor kapela, in ima proti vzhodu okrog obok z enim oltarjem, kjer pobožni popotniki molijo, in s prižganimi svečami veselo pesem „Magnificat“ na glas pojejo. Iz te cerkve se gre po kamenenih stopnicah v zgoranjo cerkev, ki je sedaj že skoraj na pol posuta, kjer pobožni popotniki pa Zaharijevo zahvalno pesem „Benedictus“ pojejo. Od te hiše se gre petsto korakov daleč po prijetni, ravni poti,

med oljkami in orehi, do lepega vodnjaka, ki mu pravijo Marijin vodnjak; pravijo namreč, da je tukaj Marija Devica vodo zajemala in sveti Elizabeti domu nosila.

3. Premišljuj, kdo je ta praznik posebno obhajal. Med drugimi je to skrivnost posebno pobožno obhajal sveti Frančišek Salezjan, škof v mestu Geneve; on je namreč nov red vstanovil za nune pod imenom Marijinega obiskovanja; te nune posnemajo zgled Marije Device, ki je stregla sveti Elizabeti, ker tudi one strežejo bolnim in revnim na duši ali na telesu. Perva pa, ki je gotovo obhajala ta praznik, je bila sveta Elizabeta sama; ker je bila ona perva, da je Marijo prečisto Devico koj pri obiskovanji počastila in srečno imenovala. Zató hočemo tudi mi sveto Elizabeto posnemati, in ž njo in celo kristjansko cerkvijo Marijo vselej častiti in prositi, da nas sedaj, in posebno na našo smertno uro obišče, in s svojo mogočno priprošnjo pravo srečo in nebeški blagoslov od Jezusa, svojega Božjega Sina, nam vsem zadobi. Amen.

„Ave Marija.“

Češčena si Marija „gnade polna, polna ljubezni in usmiljenja: Gospod, vir vseh milosti in vse svetosti, je s Tebòj!“ Ti si žegnana med ženami, prosta vsega prekletstva in reve, ki so lastne ženskemu spolu; in žegnan je sad Tvojega telesa, Jezus Kristus, od kterega si zadobila in zamoreš zadobiti vse milosti in vso čast. Sveta Marija, Mati Božja, Mati Kristusa Jezusa in vseh kristijanov! prosi za nas uboge grešnike, govori, reci eno besedo Gospodu za nas revne, da nas na Tvojo besedo posvetí in zveliča. Kajti na Tvojo besedo je Bog človek postal; na Tvojo besedo je bil Janez posvečen; na Tvojo besedo in prošnjo je Bog dosti velikih rečí storil; na Tvojo besedo in po Tvoji prošnji hoče On tudi nam milost

skazati in usmiljenje. Prosi tedaj Gospoda sedaj, da nas razsvetli, kakor Janeza, da nas vseh grehov očisti, v vsaki potrebi obišče, in posebno na našo smertno uro tolaži in ohrani k večnemu življenju. Amen.

Petnajsto poglavje.

Želje in hrepenenje po Kristusovem rojstvu.

Pervi odstavek.

Kristusovo včlovečenje, rojstvo in ime svetemu Jožefu razodeto.

Naj se bere na praznik svetega Jožefa, pa tudi pred božičnim praznikom. *„Imenuj njegovo imé Jezus.“* (Mat. 1, 21.)

1. Premišljuj krepost in pravičnost sv. Jožefa. Kakor je imel sveti Jožef imenitniši poklic, kakor vsi stari, sveti očaki, ravno tako je vse presegal na kreposti in svetosti. Njegova vera je bila popolniša, kakor vera očaka Abrahama; njegova poterpežljivost krepkejša, kakor poterpežljivost očaka Jakoba; njegova čistost bolj neomadeževana, kakor čistost egiptovskega Jožefa. V bolj prijazni družbi z Bogom je bil on, kakor nekdaj Mojzes; v ljubezni do ljudstva je Samuela presegal, Davida pa v krotkosti in ponižnosti, in to velja od vseh druzih čednosti. Zató pravi evangelist: „Jožef pa, njen mož, je bil pravičen“, to je, popolen v vseh čednostih, in pravičen, kar zadeva Boga in ljudi.

2. Premišljuj, zakaj mu je Bog Kristusovo včlovečenje nekaj časa skrival.

Bog je hotel s tem čednosti svetega Jožefa skusiti in razodeti. Ko sta Marija in Jožef nazaj v Nazaret prišla, živela sta v svoji ubogi hišici v lepem miru in sveto; pobožni Jožef je Mariji stregel, kjer in kakor je mogel. Pa tudi Marija je bila proti njemu prav prijazna, in mu je vse storila, kar koli je vedela in znala; in tako sta živela ko dva angelja v raji, v sveti ljubezni in edinosti. Kakó se

je pa ustrašil, ko je na zadnje zapazil, da je Marija noseča! Mariji ni ušlo to Jožefovo stermenje; ali molčala je iz zgolj ponižnosti, v zaupanji na Božjo vodbo, ter je Boga goreče prosila, naj tudi Jožefu, kakor Elizabeti, to skrivnost razodene. Pa tudi Jožef je Boga prosil, naj ga razsvetli, in pokaže, kaj mu je storiti. Ker je od vsakega človeka le dobro sodil, in ni vedel, da je Marija od svetega Duha spočela, si ni menda druzega mislil, kakor da je kdo Mariji silo storil. Ker ne bi bil laži govoril za nobeno ceno, in ne bi bil mogel Marijinega otroka svojega imenovati, kedar bi sorodniki po porodu prišli se z njim zavoljo otroka veselit; zato je rajši sklenil, da bi nji dobro ime rešil, na skrivnem jo zapustiti; morebiti da je mislil jo poslati v Hebron k sorodnikom. Ko je pa tako premišljeval, se mu je angelj v spanji prikazal, in mu je skrivnost razodel.

3. Premišljuj velike čednosti, v kterih se je vadila Marija Jožefu nasproti, predno mu je bila ta skrivnost razodeta.

V veliki tesnobi, v kteri je bila Marija, ker ni vedela, ali bi to veliko skrivnost Jožefu razodela ali ne, zmagala je njena ponižnost, ktera jej je branila, komu razodeti, kar bi utegnilo biti v njeno hvalo. Ker je pa videla svojega ljubega ženina v toliki žalosti, se jej je iz serca smilil; prenašala pa je vse poterpežljivo, in ni drugemu tožila svoje žalosti, kakor Bogu, in njega je prosila, naj bi jo potolažil in iz te težave rešil. Ko je tedaj enkrat zopet prav serčno Boga prosila za pomoč v tej sitnosti, se jej je angelj prikazal, in jej je rekel: „Naš Bog, ki je večen, je v tebi in s teboj. Zató se ne boj nič; on ti bo dal, kaj imaš govoriti. On sam bo vodil tvoje stopinje, in svoje delo dokončal mogočno in modro.“ *) Ta prikazen je Marijo utolažila, vse skerbi je Bogu prepustila, in se je popolnoma v Njegovo sveto voljo vdala.

4. Premišljuj, kako je bila skrivnost Božjega včlovečenja svetemu Jožefu razodeta.

---

*) Razodenje sv. Brigite.

Glej, kako Bog svojih zvestih služabnikov nikoli ne zapustí, temuč ko je sila največa, jim na pomoč hití. Preteklo je gotovo kaj tednov, da je pobožni Jožef s tako žalostnimi mislimi se pečal, in ni vedel, kaj bi počel. Dobri mož je na vse strani mislil, kako bi bilo najbolje storiti, in je noč in dan Boga prosil, da bi ga razsvetlil.

In ravno tisto noč, ko je Marijo zapustiti mislil, je padel na svoja kolena, in je prosil Boga jokaje, naj mu razodene, kaj mu je storiti. In ko je po tej molitvi zadremal, glej! tu se mu angelj prikaže in mu razodene veliko skrivnost, kar sveti Matevž tako-le pripoveduje: „Kedar je pa to mislil, glej! angelj Gospodov se mu je v spanji prikazal, rekoč: Jožef, Davidov sin! ne boj se (k sebi) vzeti Marije svoje žene“ (to je, je pri sebi obderžati); „zakaj, kar je v njej rojeno, je od svetega Duha. Rodila pa bo sina, in imenuj njegovo imé Jezus; on bo namreč odrešil svoje ljudstvo od njih grehov.“ [1]) O koliko in kako velike skrivnosti je angelj v teh kratkih besedah izgovoril! Kako je bilo svetemu Jožefu pri sercu, ko je to slišal!

Ko je pobožni Jožef po tem razodenji iz svojega spanja se prebudil, koj je pokleknil k molitvi, in od prevelike radosti toliko solz prelil, da so bila tla mokra. Iz celega serca se je Bogu zahvalil, in ni vedel, kako bi za toliko milost Bogu svojo hvaležnost skazal. Ko je takó dolgo Boga hvalil, začel je na zadnje sam sebe karati zavoljo svoje poprejšnje skerbljivosti.

4. Premišljuj, kakó je Marija svetega Jožefa učila.

Ko je Marija to od Jožefa zvedela, je Boga iz serca zahvalila ter mu djala: Tvoja žalost me je ves čas dokaj skerbela, ker sem dobro videla in poznala, kaj ti serce tišči. Prav rada bi bila jaz tebi to skrivnost razodela, ako bi bila le vedela, da bo to moje razodenje spodobno in po volji Božji. Ker ti je pa angelj vse razodel, zato se iz serca veselim, in ne vem zadosti Boga zató zahvaliti.

In tu sta se oba vsedla, in Marija je svetemu Jožefu vse na tanko povedala, kako se jej je bil angelj Gabriel

[1]) Mat. 1, 20. 21.

prikazal, in kako je sveti Duh doveršil čudež Božjega včlovečenja. Povedala mu je tudi, kaj se je bilo zgodilo v Zaharijevi hiši z Janezom in z Elizabeto, in koliko nezasluženih milosti jej je Bog od tistega časa storil. Tako je bil sveti Jožef zmerom bolj z modrostjo in spoznanjem Božjih skrivnosti, in tedaj s tolažbo in veseljem napolnjen. Pogostoma je sedel pri svoji nebeški učiteljici, in je mnogo vročih solz od same sladkosti prelil. Kakšenkrat sta pozabila oba na jed in pijačo, in na vse na tem svetu, in sta ves čas le Boga hvalila in duhovno veselje vživala. Zató je mogel in moral sveti Jožef spoznati in govoriti: „Cedeče satovje so tvoje ustnice, nevesta! med in mleko je pod tvojim jezikom.“ [1])

Dokler Jožef še ni vedel, da je Marija Mesijeva mati, jo je na vso moč častil in jej služil; sedaj pa, ko je vedel, da je ona Zveličarjeva Mati, in da nosi pod svojim sercem Najvišega Boga, jo je neizmerno bolj častil. Oh! si je mislil; so li naši očetje nekdaj skrinjo Božjo tolikanj častili; kako moram še le jaz častiti to Devico, ki je živa skrinja Božja, ki nima samo telesnega nebeškega kruha v sebi, ampak najvišega Gospoda, kralja nebes in zemlje pod svojim sercem nosi!

K svetemu Jožefu.

Hvaljena bodita Jezus in Marija od svetega Jožefa in od vseh svetnikov na vekomaj! Amen.

1. Sveti oče in očak Jožef! jaz Te spominjam velike žalosti, ki je polnila Tvoje serce, ki si videl Marijo nosečo, ter si mislil jo zapustiti! jaz Te prosim po tej Tvoji žalosti, izprosi mi v mojih križih in težavah pravo poterpežljivost, kristijansko ponižnost, Božjo milost in razsvetljenje, zató da bom ravnal vselej vse po Božji volji, in po Božjem dopadenji. Amen.

---

[1]) Vis. pes. 4, 11.

2. O sveti Jožef! jaz Te spominjam velike radosti, ki jo je Tvoje serce čutilo, kedar se Ti je angelj prikazal, in Ti je razodel Kristusovo včlovečenje, njegov poklic in njegovo imé; po tej presveti radosti Te prosim, izprosi mi od Očeta vse tolažbe pravo tolažbo v mojih težavah in zopernostih, in na zadnje večno zveličanje, da bom namreč očiščen vseh grehov zveličati se mogel, po Kristusu Jezusu, Gospodu našem.

Oče naš. Češčena si Marija.

Drugi odstavek.

Kaj je Kristus delal v maternem telesu.

Naj se bere v adventu in na praznik Jezusovega serca (petek po osmici presv. Rešn. Telesa).

„Postava njegovega Boga je v njegovem srcu.“ (Ps. 36, 31.)

1. Premišljuj, kako se je Kristus kot dete v maternem telesu proti svojemu nebeškemu Očetu zaderžal.

Dete Jezus je pervih devet mescev svojega življenja v Marijinem telesu take čednosti kazalo, da vsi svetniki se morejo na vekomaj dovolj čuditi in zavoljo tega Boga hvaliti. Dete Jezus ni nobenega trenutka zamudilo, ampak vedno v najviših čednostih se vadilo. Ljubil je svojega Očeta neskončno bolj, kakor so ga vsi ljudje kedaj razžalili, ali ga še bodo žalili. Kristus namreč ni bil samo človek, ampak tudi Bog, in tedaj je vsako njegovo djanje imelo neskončno vrednost. Tedaj, o grešnik! ker si svojega Boga neskončno razžalil, ne obupaj, k Kristusu priteci in njega prosi, da on s svojimi neskončnimi zaslugami tvoje dolgove poplača.

Kdo bo pa popisal, kaj je Jezusova duša čutila? Štiri reke namreč ali kreposti so vedno tekle iz tega duhovnega raja. Perva je hvaležnost, ko je Kristusova duša premišljevala, da je iz nič vstvarjena in brez lastnih zaslug povikšana k največi časti, z drugo Božjo osebo združena. Druga je ljubezen, ker je vesela Boga hvalila, in ga iz

serca ljubila za to veliko dobroto, da jo je pred vsemi stvarmi do take časti povzdignil. Tretja je ponižnost; ker ravno ta dobrota Božja se jej je zdela tako velika in prečudna, da je govorila: Čudapoln si ti, o Gospod! v svojih delih. Od kod mi pride ta sreča, da si ti, o Bog! ná me pogledal, ter me povzdignil nad zemljo in nad nebesa? Kaj ti povernem za to nezapopadljivo milost? Četerta je pokorščina; ker se je Kristusova človeška natora ponudila, da rada vse storí in terpí, kar hoče Bog, in še tisočkrat več, ako bi bilo mogoče. Zató je želel, vse duše pridobiti Bogu in zveličati.

Uči se tudi ti biti hvaležen Bogu. Toliko dobrot si prejel od Boga, da jih še vseh šteti ne moreš, še manj pa poverniti jih. In vendar si bil do sedaj proti Bogu tako nehvaležen! Spoznaj svoj greh, ter obljubi, se poboljšati, in se večkrat resnobno poprašaj: „Kaj hočem verniti Gospodu za vse, kar mi je storil?“ [1])

2. Premišljuj, kako se je dete proti Mariji zaderžalo. Dete Jezus je potem svoje očí obračalo na stvari, in je med vsemi najprej videlo svojo ljubo mater. Videlo je, da je Marija med vsemi stvarmi najsvetejša, najčistejša, najpopolniša, okinčana z vsemi čednostmi in milostmi, polna vse svetosti, in z nobenim grehom omadežvana. To Božje Dete je videlo in spoznalo, da vse te milosti je Marija zavoljo njega od Boga dobila; tedaj se je tega veselilo in Boga za to hvalilo.

Iz tega se imaš učiti, koliko veselje čuti Jezus, ko vidi čisto in pobožno serce, in kako rad On v takem sercu prebiva. Stori tedaj, kar ti pravi: „Daj mi svoje serce, moj Sin! in tvoje očí naj ohranijo moja pota“ (moje zapovedi.) [2]) Kesaj se, da si njegovo prebivališče, svoje serce, do sedaj tolikrat z grehi ognjusil.

3. Premišljuj, Kristusovo ljubezen do nas ljudi. Potem je otrok Jezus svoje oči obračal na ljudi, in je videl, da vsi ljudje nekdaj, sedaj in v prihodnje zavoljo izvirnega greha ne morejo v nebesa, mnogo terpijo in pod

[1]) Ps. 115, 3. [2]) Prig. 23, 26.

hudičevim jarmom zdihujejo. Videl je, kako so ubogi ljudje slepi, slabi, revni in hudobni, da jih je že veliko v peklu in da vsak dan drugi v pekel pridejo. Oh, kako so se mu ubogi smilili! Ko je namreč Jezus človeško natoro na-se vzel, postal je naš brat, in ker je imel najpopolnišo ljubezen do bližnjega, zato je naše reve in nadloge globoko v svojem sercu čutil, in je želel, da bi vsi deležni postali njegove milosti in pa zveličanja. Gotovo vsak človek reče po vsi pravici od Njega: „On me je ljubil, in je dal sam sebe za-me.“ [1])

In ker je tudi spoznal, da se je zato včlovečil, da vse ljudi večnega pogubljenja reši; ker je videl, da se ne more nobeden človek brez Njegove pomoči zveličati, zato je hrepenel, ubogemu človeškemu rodu pomagati in ga rešiti. Zato je želel tudi prav kmalo roditi se, da bi prej terpel za grešnike. Med tem ni jenjal noč in dan svojega nebeškega Očeta za-nje prositi, in jih ž njim spravljati.

Uči se tukaj, kristijan! kako je treba bližnjega ljubiti, in posnemaj zgled Kristusov! Veš, da ti je zapovedano, bližnjega ljubiti, ako hočeš zveličati se, in vendar, oh, kolikokrat grešiš zoper to zapoved! Poboljšaj se, in v prihodnje varuj se kaj storiti, kar je zoper to zapoved!

4. Premišljuj, kakó nam je Kristus pokazal, da nas priserčno ljubi.

Pokazal nam je, da nas priserčno ljubi: pervič. On je bil pravi Sin Božji, dobil je dušo najpopolnišo, kteri se je spodobilo tudi tako telo, da ne bi bilo terpljenju in smerti podverženo; in vendar On je iz ljubezni do nas tej predpravici se odpovedal, vzel je telo, s kterim je mogel terpeti, zato da bi za naše grehe zadostil.

Drugič. On je bil pravi Sin Božji in gospodar celega sveta. Njemu je šlo tedaj po pavici judovsko kraljestvo [2]), gospodovanje čez celi svet, najviše veličastvo. [3]) Pa iz ljubezni do nas, da bi nas učil ponižnost, krotkost in druge čednosti in da bi tem več za nas terpel, odpovedal se je vsej tej slavi in si je radovoljno zbral pohlevno, skrito živ-

[1]) Gal. 2, 20. [2]) Mat. 2, 2. [3]) Ps. 2. in 71.

ljenje; ni hotel imeti ne gospodstva, ne služabnikov, ne premoženja, ne bogastva, ne častí; ampak uboštvo, revo, zapuščenje in potrebo.

Tretjič, odpovedal se je ne samo vsemu temu, kar mu je šlo po pravici, kakor Božjemu Sinu, ampak je tudi radovoljno prevzel, kar mu ni šlo, in česar se ni bil nikakor zadolžil. Ne samo, da si je izbral ubogo, trudapolno življenje, ampak tudi vse zaničevanje, poniževanje, zasmehovanje, preganjanje, mučenje, bolečine in najgrenkejše, najsramotljiviše in najbritkejše križanje. [1]) In akoravno se je njegova človeška natora proti temu upirala, vendar je On močnodušno zmagal slabost mesá, in se je Svojemu nebeškemu Očetu koj od pervega začetka svojega življenja daroval in je bil voljan, vse muke terpeti za človekovo odrešenje. In da bi bila ta daritev tem krepkejša, ponavljal jo je vsak trenutek svojega življenja, in je bil vsak čas pripravljen, zmerom vse storiti in terpeti, kar mu je bil njegov Oče od večnosti odločil, da ima terpeti. Tak si je On križ izvolil in nosil, za sebi predpostavljeno veselje.

Tu vidiš, kako zelo je ljubil Kristus človeški rod, in kolikanj je On koj od začetka za-nj storil. Uči se tedaj za Kristusom hoditi, in za zveličanje svojega bližnjega kaj delati in terpeti. Skerbi za zveličanje bližnjega in spoznaj, kaj je to, zveličati eno dušo. Terdno skleni, s podučenjem in z opominjevanjem, z djanjem in z dobrim zgledom ubogim grešnikom pot zveličanja kazati in ljubega Boga za njih spreobernjenje prositi.

5. Premišljuj, da je začel Kristus že v maternem telesu za nas terpeti.

On je hotel zato postati malo dete, in devet mesecev počivati v maternem telesu, da bi bil nam popolnoma v vsem podoben in da bi tem več za nas terpel; ali tega terpljenja ne more nobeden človek ne prav spoznati, ne premišljevati.

---

[1]) Hebr. 12, 2.

O velika ljubezen, ki ga je takó daleč pripravila! O velika ponižnost, ki ga je takó zeló ponižala! Katoliška cerkev to prav dobro spozná, ker v zahvalni pesmi poje: „Ko si hotel človeka odrešiti, nisi se vstrašil devičnega telesa.“ Kakor da bi hotela reči: O Jezus! kakó velika je Tvoja ljubezen in ponižnost, da, rešiti nas uboge grešnike večne ječe, se nisi ustrašil, radovoljno se podati v temno ječo deviškega telesa, in ondi devet mescev zapert ležati! Ker je tedaj Kristus toliko zá te storil, pač se spodobi, da se ta sveti adventni čas večkrat spomniš na Njegovo ponižanje, in da ga prosiš, da ti ne bo na sodnji dan očital: „Jaz sem bil v ječi in vi me niste obiskali.“ [1]) Spomni se tedaj na to Jezusovo ljubezen, in moli:

Molitev.

Preljubeznjivo dete Jezus! ta sveti adventni čas stopim k Tebi v hvaležen spomin na Tvoje vjetje v telesu Tvoje matere, in Te prosim po ljubezni, ki te je devet mescev v deviškem telesu, kakor v ječi deržala: reši me vseh vezí grehov, in obvaruj me vežne ječe v peklu. O preljubeznjivo dete Jezus, jaz Te prosim po ljubezni, s ktero si ljubil svojega nebeškega Očeta, svojo Mater, in ves človeški rod: zaveži me k Sebi z nerazvezljivo vezjo svete in večne ljubezni. Amen.

Hvaljen bodi Jezus Kristus! in češčena bodi Njegova Božja in človeška natora, na vekomaj! Amen.

Tretji odstavek.

Serčne želje Jezusove in Marijine po Njegovem rojstvu.

Za sveti dan.

„Kdo te mi bo dal za mojega brata, da bi te našla in poljubovala, in da bi me nobeden več ne zaničeval! (Vis. pes. 8, 1.)

1. Premišljuj, kako je Jezus želel se roditi. Te želje so bile natorne, pametne in čeznatorne.

[1]) Mat. 25, 43.

Pervič so bile natorne: Misli si, kakor bi dete Jezus iz telesa svoje prečiste Matere te milo gledalo, in ti prijazno govorilo: Poglej sem, kako sem se jaz, tvoj Bog in Stvarnik, zavoljo tebe tolikanj ponižal. Iz ljubezni do tebe sem iz visokih nebes doli na ta svet prišel. Od vekomaj sem sedel v naročji svojega nebeškega Očeta; in sedaj ležim tukaj kakor v ječi zapert. Jaz sem tisti, kterega ne morejo nebesa obseči, in sedaj sem zapert v tesnem maternem telesu. Jaz sem večna Očetova Beseda, in sedaj sem dete, ki še ne govorí. Moje roke so vstvarile nebo in zemljo; in sedaj ne morem gibati ne z rokami, ne z nogami. Tako ležim že blizo devet mescev v ječi, in prenašam mnogo nevgodnost, zato da bi tí enkrat v peklenski ječi na vekomaj ne ležal. Spoznaj tedaj, kolikanj te ljubim, in vračuj mi ljubezen za ljubezen!

Drugič so bile Jezusove želje po svojem rojstvu pametne, čeznatorno krepostne in svete. Vedel je namreč dobro, da se je zato včlovečil, da bi uboge grešnike rešil iz težke hudičeve sužnosti; zato je imel neizrečeno željo, to delo začeti. Videl je še v maternem telesu, kako neusmiljeno satan čez ljudi gospoduje, kako je slepí, zapeljuje, goljufa, vabi in skoraj s silo v greh vleče; videl je, da vsak dan več tisoč duš v pekel letí, kjer so na vekomaj pogubljene. Zato so se mu te uboge duše serčno smilile, tako da je hotel rajši vsako revo prestati, kakor da bi še dalj revo gledal teh ubogih duš. Zato se mu je vsaka ura zdela skorej eno leto in zdihoval je k svojemu nebeškemu Očetu, pomilovaje uboge ljudí, kteri so mu bili sedaj bratje in prijatli. Govoril je že takrat sam pri sebi: „S kerstom imam kerščen biti, in kako mi je britko, dokler se ne dopolni“! [1]) Oh, kdaj pride enkrat ura, da pojdem ven, da jim s svojim naukom in s svojim zgledom pokažem pravo pot zveličanja, in jih obvarujem poti pogubljenja! Kedaj pride dan, da s svojim vhodom v svet ga oblagodarim in osvetim! Takó je menda dete Jezus v maternem telesu zdihovalo, in želelo, da bi se rodilo, ker je dobro vedelo, koliko dobrega

[1]) Luk. 12, 50.

ima njegovo rojstvo prinesti nebesom in zemlji. Ker je Božje dete takó serčno želelo k nam priti, ali ne bomo mi še bolj serčno želeli njegovega prihoda?

2. Premišljuj, kakó je Marija serčno želela, Kristusa roditi.

Ona je enkrat sveti Mehtildi govorila tako-le: „Kakor hrepení jelen po studenčni vodi, tako sem hrepenela jaz videti Sinú, ki sem ga v svojem telesu nosila.“

Večkrat je mislila sama pri sebi: Oh! da bi saj enkrat čas prišel, da se moje dete porodí! Kako mu hočem skerbno streči, kakó lepo ga hočem položiti spančkat, kako priserčno ga hočem objemati in ga dojiti, z eno besedo, hočem mu noč in dan z vso ljubeznijo služiti! Zato je večkrat govorila kot njegova duhovna nevesta in mati: „Kdo te mi bo dal za mojega brata, da bi te našla in poljubovala“! [1])

Drugič je hrepenela Marija po Kristusovem rojstvu, da bi po njegovem prihodu svet bil oblagodarjen in z vsemi nebeškimi dobrotami obogaten. Kajti Ona je dobro vedela, da ne pride prazen, in da prinese sabo polnost vseh milosti. Posebno je Njegovega prihoda želela, zato da bi bili grešniki rešeni. Zakaj za Kristusom ni bilo nobenega človeka, kteremu bi se bili ubogi grešniki tako smilili, kakor Mariji; ker ni nobeden tako dobro spoznal, kako nesrečni so ubogi grešniki, kakor Ona. To usmiljenje je storilo, da je Marija marsikedaj iz serca zdihnila, marsiktero solzico prelila in govorila: „Gospod! usmili se svojega ljudstva, ki se imenuje po Tvojem imenu.“ [2])

3. Premišljuj, kako moraš tudi ti s katoliško cerkvijo vred hrepeneti po Kristusovem rojstvu.

Kakor je bil tistikrat Zveličar svetu dokaj potreben; ravno tako je Zveličar potreben tudi tebi, o kristijanska duša! Ker si vsa polna pogreškov, in kar iskrice Božje prave ljubezni, in še sence prave čednosti nimaš. Pač k vsemu zlemu, k vsemu, kar je pregrešno, si nagnjen, misliš le na svet, na poželjivost in telesne slasti. Imaš tudi veliko ne-

[1]) Vis. pes. 8, 1. [2]) Sir. 36, 14.

prijatlov, ki te zalezvajo noč in dan, da te pripravijo v greh, in da te veržejo v pogubljenje. Ako tedaj ni Bog pri tebi in s tabo, da ti moči daje in te varuje, in s silo od hudega odvračuje in reši, kaj bo na zadnje iz tebe? Očisti tedaj ta sveti adventni čas svoje serce, in pripravi ga in zdihuj takó-le po Kristusovem rojstvu:

Molitev.

„O modrost! ki izhajaš iz ust Najvišega, in segaš od enega konca sveta do druzega, in vse ljubeznjivo in krepko vreduješ: pridi, in uči nas pot resnice!“

„O voditelj Izraelove hiše! ki si se Mojzesu prikazal v ognji gorečega germa, in si mu na gori Sinai postavo dal: pridi in reši nas s svojo mogočno roko.“

„O korenina Jesova! ki stojiš v znamenje ljudstvom, pred ktero si kralji usta zatiskajo, in jo narodi na pomoč kličejo: pridi nas rešit. Oh! ne mudi se več“!

„O ključ Davidov in kraljeva palica Izraelove hiše! kteri odpiraš, in nobeden ne zapre; zapiraš, in nobeden ne odpre: pridi, in pelji jetnika iz ječe, ki sedi v temni in smertni senci.“

„O vzhajajoča svetloba večne luči, Ti solnce pravice! pridi, razsvetli one, ki sedijo v temi in v smertni senci.“

„O Kralj narodov, in njim zaželeni vogelni kamen, ki iz dveh storiš eno: pridi, in reši človeka, ki si ga iz zemlje vstvaril“!

„O Emanuel! Ti naš kralj in postavodaj, Ti želja in Odrešenik narodov: pridi nam pomagat, o Gospod naš Bog!“

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in na vekomaj bodi češčeno Njegovo sveto včlovečenje! Amen.

Šestnajsto poglavje.

Rojstvo Jezusa Kristusa.

Pervi odstavek.

Marija in Jožef potujeta v Betlehem.

Za sveti večer.

„Šel je pa tudi Jožef v Davidovo mesto, da bi se popisal z Marijo, svojo zaročeno ženo, ki je bila noseča.“ (Luk. 2, 4.)

1. Premišljuj, kako je sveti Jožef zvedel za cesarjevo povelje in Mariji oznanil.

Ko se je konec devet mesecev bližal, od kar je bil Kristus spočet, razglasilo se je cesarjevo povelje, da se ima popisati vsak na tistem kraji, kjer je bil rojen. Ko je sveti Jožef to zvedel, šel je žalosten domú, da bi svoji ženi to žalostno novico povedal. Pridjal je še to: Jaz ne vem, kako bova to storila; obá namreč imava iti v Betlehem, ker najin rod je iz Betlehema. Marija mu je pa rekla: Nič ne skerbi za to, ljubi moj Jožef! ker se mi zdi, da je Božja volja, da greva v Betlehem. Sveti Jožef reče zopet: Jaz ne skerbim za-se; jaz bom že z Božjo pomočjo v Betlehem lehko šel. Ali ti se mi smiliš, ker ne vem, kako je mogoče, da ti sedaj o zimskem času tako dolgo pot storiš. Marija mu odgovorí: Potolaži se, ljubi moj Jožef! ljubi Bog mi bo že pomagal. Saj se mora spolniti Mihejeva prerokba, kteri pravi, da se ima Zveličar v Betlehemu roditi. [1])

Tedaj sta se za pot pripravljala, in ko je bilo vse v redu, je vzela Marija dvoje lanenih in dvoje volnenih ple-

---

[1]) Mih. 5, 2.

nic, in pa dvoje lanenih kápic, da bi mogla detetu glavo pokriti. Sveti Jožef je vzel tudi oslička, na kterega je posadil Marijo. Jožef prime osla za berzdo, in zavit v reven plašč, in s palico v roki, se dene na pot. Takó sta svojo ubogo hišico zapustila, jo Božjemu varstvu izročila in kot uboga in ponižna popotnika svojo pot hodila. Pa uboga nista bila; saj sta imela sabo največi nebeški zaklad, in angelji so ju spoštovavno spremljali.

2. Premišljuj, kako je bilo to težavno popotvanje Mariji in Jožefu vendar prijetno.

Pervič, ker sta videla, da je Božja volja taka, in ker sta sabo imela tistega, ki vse težave zlajšuje. Pomisli o človek! kako veselje in radost je Marija nosila v svojem deviškem telesu. Ona je vedno mislila na svoje dete, tako da je komaj pazila na to, kar se okoli nje godí. Pogovarjala se je vedno s svojim detetom, in njen duh se je veselil v Bogu, svojem Zveličarju. Več tisoč angeljev jo je obdajalo, ki so jej stregli in spoštovavno jo spremljali.

Tudi sveti Jožef je čutil neizrečeno veselje, saj je vedel, da ima pri sebi svojega Stvarnika, in da spremlja Njega, kteremu strežejo nebeški duhovi. O, kakó spoštljivo se je obnašal v njegovi pričujočnosti! Kako se je varoval, kaj storiti, kar ne bi bilo dopadlo Njegovim očém! Pogovarjal se je tudi večkrat prijazno z Marijo od prihodnjega Kristusovega rojstva, in od milosti, ktero jima je Bog skazal. Potem ko sta en malo se tako pogovarjala, sta molila, in v duhu se z detetom pogovarjala, ki sta ga sabo imela. Tako jima je prišel dan za dnevom, dokler sta v Jeruzalem in potlej v Betlehem prišla.

Ko je Marija mesto Betlehem zagledala, razveselila se je in rekla: Pozdravljeno bodi, mestice, od Boga mimo vseh mest tega sveta oblagodarjeno! Imenitno si bilo do sedaj, ker so bili naši spredniki, posebno Jese in David, v tebi rojeni; sedaj pa postaneš še bolj imenitno, ker te je Bog izvolil, da se Njegov Sin v tebi rodí. O Betlehemljani! ako bi videli, kdo je, ki pride k vam, s kolikim veseljem bi mu šli naproti; in kako radi bi mu najboljo stanico v celem mestu dali! Potem je rekla k svetemu Jožefu:

Ljubi moj Jožef! kje pa bova pod streho? in kje najdeva hišo, ki je vredna, da se v njej rodí Zveličar svetá? Sveti Jožef pravi: Pusti to skerb meni, ljuba moja! jaz imam v mestu več prijatlov in znancev, ki sem bil tu rojen in izrejen. In Marija je odgovorila: Zahvaljen bodi Bog! In s takimi prijaznimi pogovori sta se mestu bližala, in sta tjekaj prišla eno soboto, kakor več učenih mož terdi, še predno je solnce za gore šlo!

Uči se od Marije in Jožefa hoditi in popotovati: zakaj, bukve od Jezusovega nasledovanja pravijo: „vedeti pri Jezusu prebivati in z Jezusom biti, je velika umetnost; in velika modrost je, videti in ohraniti si Jezusa. Bodi ponižen in miroljuben; in Jezus bo pri tebi. Bodi pobožen in miren, in Jezus ostane pri tebi.“ [1])

Hvaljen bodi Jezus, in češčena bodi Marija in Jožef za vse poti, ki sta je storila z Jezusom in zavoljo Jezusa! Amen.

Drugi odstavek.

Marija in Jožef iščeta prenočišča v Betlehemu.

To premišljevanje je posebno za tiste, ki zaničujejo ubožčeke. *„V svojo lastino je prišel, in njegovi ga niso sprejeli.“* (Jan. 1, 11.)

1. Premišljuj, kako Marija in Jožef v Betlehemu zastonj iščeta prenočišča.

Ko je prišel Jožef z Marijo v soboto, kakor se zdi, (ker je Kristus bil v nedeljo rojen), v Betlehem, ko je še dan bil, šel je gotovo koj k enemu svojih najboljših prijatlov in mu je rekel: Ljubi moj prijatelj! jaz in moja žena prideva iz Nazareta, da se dava popisati po cesarjevem povelji. Sabo nimam nič, kakor le osla. Ali moja žena je noseča in v kratkem porodi. Zato te prosim, daj jej ugodno stanico, da more ondi poroditi, in dni svojega očiščevanja tukaj dopolniti. Hišni gospodar pa mu je rekel: Ljubi moj prijatelj! jaz bi vaju serčno rad pod streho vzel;

[1]) 2. bukv. p. 8. v 3.

ali, kakor vidiš, jaz imam že polno hišo tujcev. Ne zameri mi tedaj, da ti ne morem prošnje uslišati.

Ko je sveti Jožef to slišal, šel je ves žalosten z Marijo vred k drugemu prijatlu; toda, žalibog! tudi ondi je dobil za odgovor, da je hiša že napolnjena z ljudmí, in da ga ni prostora v hiši za-nj in za njegovo ženo. Ko je sveti Jožef videl, da ga noče sprejeti pod streho nobeden njegovih prijatlov in znancev, šel je do gostilnice, da bi tam prenočišče dobil, toda tudi ondi mu ga niso dali.

Nekteri si tudi domišljujejo, ko to premišljujejo, da so mnogi Jožefa tudi zaničljivo gledali, in z gerda ga od sebe odpravljali.

Ko je tedaj sveti Jožef videl, da ga ne vzamejo nikjer pod streho, bil je serčno žalosten in je z objokanimi očmí k prečisti Devici govoril: O ljuba moja Marija! kaj je nama početi? kam bova šla, da naju pod streho vzamejo? In Marija mu je rekla: Ljubi moj Jožef! ne žaluj tolikanj: dobrotljivi Bog nama bo že dal prenočišče. In ako tudi ne dobiva prenočišča, misliva, da je Božja volja taka.

Sveti Jožef je na to rekel: Ostani tukaj, Marija! jaz pojdem sedaj sam, morebiti dobim pri kakem ubogem prostorček, da stopiva pod streho. Šel je tedaj Jožef zopet od hiše do hiše, ali tudi sedaj zastonj; nobeden ni hotel usmiliti se ga. Ubogi Jožef je letal okoli po mestu do temne noči, ali Betlehemljani so bili terdega serca, nič ni opravil. — Tem enaki so tisti terdoserčni kristijani, kteri se ubozih ne usmilijo in tudi Božji milosti svoje serce zapirajo, akoravno Kristus terka: „Glej! jaz stojim pri vratih, in terkam; ako kdo moj glas posluša in mu vrata odpre, pojdem noter k njemu.“ [1])

2. Premišljuj, kako sta bila Marija in Jožef prisiljena prenočiti v revnem hlevu.

Ko je sveti Jožef videl, da ga nobeden noče pod streho vzeti, povzdignil je svoje roke proti nebu in rekel s solzami v očéh: O najdobrotljiviši Bog! sram me mora biti, in velik greh se mi zdi, tvojega edinorojenega Sinú in nje-

[1]) Skriv. razod. 3, 20.

govo častitljivo mater pod milim nebom na cesti pustiti in vendar ne vem pomagati. Dobrotljivi Bog! pokaži mi ti kraj, kjer se ima tvoj sin roditi. O gorjé meni, kako sem zaničevan in zapuščen od vseh! Ali za to sramoto nič ne bi maral, ako ne bi bila z mano vred zapuščena in zaničevana moja nevesta in Odrešenik svetá. Oh! kako bo Devica žalovala, kedar jej prinesem to žalostno novico! O moj Bog! usmili se nas, in pomagaj nam v tej potrebi.

Tako je sveti Jožef ves otožen k Mariji nazaj prišel, ki je željno čakala, da bi mogla kje pod streho. Jožef pa jej je z objokanimi očmi rekel: Povsod sem popraševal in prosil, ali nobeden naju noče sprejeti. Nikoli ne bi bil tega mislil, da me bodo v mojem rojstnem kraji vsi zapustili. Še ni leto, da sem odšel in že me nobeden več poznati noče. Za Božjo voljo prosim te, ne krívi mene zavoljo tega; saj jaz bi rad vse dal, da bi le mogel pomagati. Marija pa mu reče: Ljubi moj Jožef! ne bodi tako žalosten; jaz mislim, da je Božja volja taka; ker je to gotovo Božja naredba, da nas noče nobeden pod streho, zato da se Njegov Sin rodí na tistem kraji, kterega je On za to odločil.

Sveti Jožef pravi zopet: Jaz dobro vem, da si ti z vsem zadovoljna; ali moje serce mi poka od žalosti, ko vidim, da moraš v tem mrazu, na merzlem vetru, trudna in zdelana, brez ognja, brez postelje pod milim nebom na golih tleh ležati in Tvoj porod je tako blizo! Marija pravi: Ljubi Bog me bo že varoval; samo da bi imela kraj, kjer bi mogla biti sama in da ne bi bilo treba na cesti ležati! Sveti Jožef pravi na to: Tam-le gori konec mesta je kamnata prostorna votlina, kamor pastirji kakšenkrat svoje čede vganjajo, kedar je dež in veter; ondi bi bila sama, toda mesto je nespodobno in neugodno, ondi prenočiti. Ali Marija reče: Naj le bo, bolje bo vendar, kakor na cesti ostati. Pojdiva tedaj tje, pomagajva si, kakor moreva. — Šla sta tedaj uboga, od vseh zapuščena, v to neprijazno votlino, in Marija je Jožefa tolažila: Nič ne maraj, ljubi moj Jožef! imej za terdno, da Zveličar sveta hoče na tem revnem mestu se roditi. Pripravi tedaj votlino tako, kakor je nama mogoče, da Zveličarja svetá vredno sprejmeva.

3. Premišljuj, koliko pomanjkanja, reve, uboštva in neugodnosti sta prestala Marija in Jožef. Votlina v skalovji je bil kraj, kjer je hotel Odrešenik se roditi, da bi učil ljudí, ljubiti uboštvo in ponižnost in zaničevati posvetno blago.

Tukaj sta bila Marija in Jožef, dve najsvetejši osebi, kar jih je svet imel, najubožniša in zaničevana od ljudi, in nobeden se ju ni usmilil, da bi ju bil pod streho vzel. Nista imela ne stola, ne klopí, da bi se vsedla, ne mize, da bi pri njej jedla, ne postelje, da bi si na njej počíla, ne izbe, da bi se v njej ogrela, ne kuhinjske posode, da bi v njej si kaj skuhala, ne sklede, da bi iz nje jedla: morala sta na golih tleh ležati, vse na golih tleh storiti. Pomisli o kristijan! kako jo Bog dal tema dvema najsvetejšima osebama toliko uboštvo in pomanjkanje terpeti!

Ko sta bila Marija in Jožef v tej votlini svoje prenočišče zbrala in en malo povečerjala, déla se je presveta Devica moliti in je s solznimi očmí menda tako-le molila: O najdobrotljiviši Oče! glej, kako sem zapuščena od vsega sveta, tako da me noče nobeden imeti pod streho, in moram na tem pohlevnem mestu prenočiti. Vendar bodi zahvaljen, o ljubi Bog! ker sem Tvoja uboga dekla, in si ne zaslužim nič boljšega, pač še hujšega sem vredna. Hvalim Te, da si mi dal priti v to največe uboštvo in radovoljno se Ti ponudim, v prihodnje vse terpeti, karkoli bo Tvoja sveta volja. Ali to me iz serca bolí, da je Tvoj ljubi Sin tako zapuščen. Toda zgôdi se Tvoja sveta volja, kteri se popolnoma podveržem: Moje serce je pripravljeno, o Bog! moje serce je pripravljeno, [1]) za Te terpeti, in vse prenašati.

4. Premišljuj, kako skerben je bil sveti Jožef.

Nekteri menijo: ko je bila presveta Devica odmolila, in se je hotela vleči, da bi en malo počivala, vlegla se je na malo slame, ki jo je sveti Jožef jej prinesel. Dal jej je neki tudi svoj plašč, da se je ž njim odela. Zavoljo mraza pa in terdne postelje ni mogla dosti spati. Samo dihanje

[1]) Ps. 107, 2. [2]) Jan. 1, 11.

dveh živali, volička, ki je bil ravno v tem hlevu, ko sta bila va-nj prišla in pa oslička, ki sta ga bila ona dva sabo pripeljala, je en malo gorkote jej dajalo. Sveti Jožef pa je skoraj celó noč le popravljal in pripravljal, kar je mogel, da bi jima to revno stanovališče postalo bolj ugodno. Borila sta se tu z največim uboštvom. Sama zá-se nista nič marala, ker sta v svoji veliki ponižnosti mislila, da nista vredna imeti boljše stanovališče; samo to ju je v serce bolelo, da se Božjemu detetu tolika sramota godí. Zato sta svojo žalost Bogu tožila in menda govorila: „On je prišel v svojo lastino, in njegovi ga niso sprejeli.“ [2]) O Betlehem! govorila je Marija; o nehvaležni svet! zakaj si tako terdoserčen proti svojemu Zveličarju? O kako slabo ga sprejemaš in kako neusmiljeno delaš ž njim! On pride, da ti dá nebesa, in ti mu še hleva ne privoščiš! On pride, da te obogati z nebeškimi dobrotami in ti ga v največem uboštvu pustiš!

Tako je Marija tožila čez krivico, ki se je njenemu ljubemu Sinu godila. Ti pa o grešnik! ne toži čez neusmiljene Betlehemljane, ampak toži čez samega sebe, da si do sedaj Odrešeniku tudi svoje serce zapiral, in ga bolj hudobno od sebe pehal, in bolj neusmiljeno ž njim delal, kakor Betlehemljani, ter reci:

Hvaljen bodi Jezus Kristus za vso sramoto in krivico, ki jo je za nas grešnike prestal. Amen.

O Gospod! žal mi je, da sem Te tolikokrat zapustil in Ti moje serce zaperl. Sedaj pa Te pohlevno prosim, pridi k meni, ubogemu grešniku in prebivaj v moji ubogi duši. Ker moje serce je pripravljeno, o Jezus! moje serce je pripravljeno, Tebe sprejeti, obderžati in ljubiti. Amen.

Tretji odstavek.

Sveti večer.

Bere se na sveti večer.

„Videli smo Njegovo čast, kakor čast Edinorojenega od Očeta.“ (Jan. 1, 14.)

Pobožna duša! zahvali se najpoprej danes ljubemu Bogu, da ti je dal doživeti ta sveti večer; deni iz rok vsako delo, in premišljuj o miru milosti, ki jih je Jezusovo rojstvo človeškemu rodu prineslo, in jih tudi tebi prinese, ako Boga za-nje prosiš, in svoje serce pripraviš.

1. Premišljuj, kako vesel je sveti večer.

Kamor se obernemo, povsod je le veselje, in kar vidimo in slišimo, je radostno ukanje. Veselijo se nebo, zemlja in sveti očaki v predpeklu. Raduje se Bog Oče, Bog Sin in Bog sveti Duh. Veselijo se Mati Božja sveti Jožef in pastirji. Veselijo se devetere verste svetih angeljev v nebesih, in vse stvari na zemlji. Ta noč je tako vesela, da se komaj najde kako oterpnjeno serce, ki se ne bi veselilo. Nebeški Oče hoče namreč, da se vsi kristijani to sveto noč radujejo in se vdeležijo, kolikor jim je mogoče, radosti njegovega Božjega serca. Zato je to noč toliko čudežev storil, in je k časti rojstva svojega Sina tisto prerokbo ali obljubo spolnil: „Tema ni temna pred tabo, in noč je svetla, kakor dan.“ [1])

2. Premišljuj čudeže, ki so se to noč godili.

Pervič je bila ta noč čudovitno v svetel dan spremenjena. Ko se je namreč dete Jezus rodilo, postala je okoli Betlehema taka svetloba, kakor da bi bil dan, takó da so se vsi čudili.

Drugič, pravijo, da se je v Rimu to noč drug velik čudež storil, ker se je tempelj miru sam od sebe sesul. Rimljani so bili namreč k časti vesoljnega miru krasen tempelj sezidali, ki so mu pravili tempelj mirú. Ko je bil dozidan, prašali so svoje malike, kakó dolgo bo ta tempelj stal. In dobili so za odgovor: Dokler ne bo Devica „poro-

[1]) Ps. 138, 12.

dila.“ Tedaj so si mislili: „Tempelj bo večen; ker Devica nikoli ne porodi.“ Ali to sveto noč, ko je bila Marija porodila, se je tempelj posul. Nebeški Oče je vse to storil, nekaj zato, da je ljudí razveselil, nekaj zato, da so se ljudje čudili, zato da bi vsi spoznali, da se je to noč kaj prav posebnega zgodilo.

3. Premišljuj, kako je nebeški Oče **pobožne** in **pravične** na zemlji in v predpeklu to sveto noč **potolažil**.

Ko se je namreč dete Jezus rodilo, stopil je angelj v predpekel, in pri njegovem vhodu se je ves tisti temni kraj razsvetlil, po Izaijevi prerokbi, ki pravi: „Ljudstvo, ki je v temi sedelo, je ugledalo veliko luč. Prebivalcem v okrajini smertne sence se je luč prikazala.“ [1]) O, kako so se sveti očaki razveselili, ko so tako svetlobo videli! In angelj jim je govoril: „Glejte, jaz vam oznanjam veliko veselje; ker to noč se je rodil Zveličar sveta, po kterem ste tako dolgo hrepeneli.“ Zato veselite se iz celega serca in dajte hvalo Bogu za to veliko milost.

Kdo more popisati ali dopovedati veselje, ki so ga čutili sveti očaki pri tem oznanilu? O, kako sta se radovala sveti Joahim in sveta Ana, z vsemi druzimi svetniki! Oni so Bogu iz serca hvalo zapeli in angelja prosili, naj novorojenega Zveličarja namesti njih pozdravi, moli in zahvali, da se jim je rodil.

Poslal je pa Bog svojega angelja tudi k pastirjem, da jim je to veselo oznanilo prinesel: „Glejte oznanujem vam veliko veselje, ktero bo vsemu ljudstvu: Ker danes se vam je Zveličar rodil.“ [2]) In temu angelju se je pridružila cela truma nebeških duhov, kteri so prav lepó peli: „Čast Bogu na visokosti, in mir na zemlji ljudem svete volje!“ — Vidiš, pobožna duša! Kako se to noč vse veseli? Vesêli se tudi ti v Gospodu Bogu, časti in hvali ga za vse dobrote, ki nam jih je to noč skazal. Celo noč prepevaj milemu Bogu rekoč:

---

[1]) Iza. 9, 2. [2]) Luk. 2, 10. 11.

Gloria in excelsis!

Čast Bogu na visokosti! Čast bodi Tebi, o Jezus, Ti Emanuel. Bog z nami! Čast bodi Tebi, Sin Najvišega, rojen iz Boga Očeta od vekomaj, pravi Bog! Čast bodi Tebi, Sin deviške matere, o svojem času rojen, pravi človek! O Jezus! pravi Bog in pravi človek v eni osebi! mi Tebe molimo in častimo Tvoje Božje, ali večno nezapopadljivo rojstvo; hvalimo in častimo Te za časno in človeško rojstvo, in ponižno Te prosimo, kaži vedno svojo človeško natoro nebeškemu Očetu, da nas ž njim spraviš in Njegovo milost zadobiš, zato da bomo v večnem veselji in v večni slavi Tebe gledali in hvalili kot pravega Boga in pravega človeka, Gospoda in Zveličarja. Amen.

Takó hočem Gospoda hvaliti in prositi, kolikorkrat porečem: Hvaljen bodi v Jezusu Kristusu! Amen.

Četerti odstavek.

Sveti dan.

Za Božič.

„Danes se vam je Zveličar rodil.“ (Luk. 2, 11.)

1. Premišljuj: sveti dan je slaven zavoljo veselja, ki nam ga oznanuje in daje.

Sveta katoliška cerkev poje tako-le: „Danes nam je pravi mir z nebes donesen. Danes se po celem mestu med z neba cedí. Danes nam je napočil dan odrešenja, stare sprave in večne sreče. Danes se nam je Zveličar prikazal. Danes pojejo na zemlji angelji in v nebesih se veselijo vsi angelji in arhangelji. Danes od veselja poskakujejo vsi pravični, prepevaje: „Čast Bogu na visokosti! Aleluja.“ Od tega dneva piše sveti Leon papež tako-le: „Naš Zveličar, preljubeznjivi! se je danes rodil; veselimo se; ker žalost nima imeti mesta, ko je rojstni dan življenja. Nobeden ni

iz tega veselja izključen, vsi imajo dovolj vzroka veseliti in radovati se. Veselí naj se svetnik, ker se bliža kroni. Veselí naj se grešnik, ker je povabljen, da se mu grehi odpusté. Oserči naj se nevernik, ker je klican k življenju.“

Od tega veselja polnega dneva je angelj pastirjem govoril: „Oznanujem vam veliko veselje, ktero bo vsemu ljudstvu; glejte! danes se vam je rodil Zveličar.“ [1]) To veselje je tako veliko, da nadvišuje nebesa, da napolnuje predpekel, da se širi do koncev svetá, do pobožnih in nepobožnih, do pravovernih in do krivovernih. Ker tudi nepobožni in malikovavski neverniki so ta dan veliko veselje čutili v svojih sercih; saj Jezus ni prišel na ta svet samo za pobožne, ampak tudi zavolj grešnikov, in zató je dobrotljivi nebeški Oče dobrim in grešnikom danes veselje podelil. Sveti Ambrož meni, da še celó solnce je ta dan bolj jasno svetilo.

Spolnilo se je skoraj do čerke, kar je David prerokoval: „Veselite se nebesa, in raduj se zemlja; giblji se morje, in kar ga napolnuje. Veseli se polje in vse, kar je na njem. Radujejo naj se vsa drevesa v gozdih.“ [2]) O Bog! ki si po rojstvu Svojega Sina vse stvari razveselil, razveseli tudi moje žalostno serce, po ravno tem Gospodu Jezusu Kristusu. Amen.

2. Premišljuj: slaven je sveti dan zavoljo čudežev, ki so se godili.

Da bi namreč Bog pokazal, kako je ta dan častitljiv, hotel je tudi ta dan take čudeže delati, da so morali ljudje spoznati, da se je kaj prav posebnega zgodilo. In sveti Tomaž piše, da so videli na Španskem tri prelepa solnca na nebu, kterim se je vse čudilo; potem so zmerom bolj vkup šla in se zedinila, da je ostalo eno samo solnce. V Rimu, pravijo se je ta čudež zgodil. Ko so hoteli Rimljani cesarja Avgusta kot Boga častiti, je ta cesar šembiljo poklical, (bilo je ravno Kristusov rojstni dan), in jo je vprašal, ali bi to čast dovolil skazati si? Šembilja je pogledala

[1]) Luk. 2, 20. [2]) Ps. 95, 11. 12.

proti nebu, in poglej! okoli solnca se prikaže zlat okrog, v kterem je devica sedela, ki je lepo dete v naročji deržala. Šembilja pokaže ta čudež cesarju in mu pravi: „To dete je več, ko ti. Temu skazuj Božjo čast.“ In cesar je neki na kolena padel, dete molil, in njemu na čast v svetovavnici v Rimu oltar postaviti dal. Na tem mestu je bila pozneje v večni spomin tega čudeža cerkev zidana, ki se še dan današnji Ara coeli, t. j. nebeški oltar imenuje.

3. Premišljuj: Sveti dan je strašen peklu in hudim duhom.

Strela namreč je razbila na več mestih, posebno pa v Rimu v več tempeljnih veliko malikov, da so na tla popadali, se razbili ali sicer tudi se raztopili. Med temi ste bili podobi Romula in Rema, dveh bratov, ki sta bila Rim sezidala. Tudi v svetovavnici so bile čerke na stebrih, kjer so bile rimske postave zapisane, nekaj izpraskane, nekaj sceloma vničene, takó da so se svetovavci tega zeló ustrašili in mislili, da mora priti nov kralj, ki bo stare postave in malikovanje odpravil in dal novo postavo. — Ti čudeži so dobre ljudi veselili, oterpnjene grešnike pa in hodobne duhove strašili. Ne samo na sveti večer, ampak tudi na sveti dan, so hudiči, ki so bili v malikih ali v obsedenih, povsod strašno vpili in tulili, kakor da bi se jim velika krivica godila; in to vpitje in tuljenje je bilo tako nenavadno, da so bili vsi ljudje v velikem strahu. In ko so svoje malike prašali, kaj to tuljenje pomeni? so eni obmolknili in niso hoteli odgovoriti; drugi pa so rekli: Da se je hebrejsko Dete rodilo, ktero je terpinči in jim jemlje vso moč.

Omenjenja vredno je, kar neverni Ciceron sam od tega piše, da že v tistih časih (on je malo let pred Kristusovim rojstvom živel) najimenitniši Apolonov malik ni hotel več na vprašanja odgovorov dajati. Ta malik je stal v mestu Delfi, češčen od celega sveta, in je poprej vsem dajal odgovore, tudi od najskrivniših in prihodnjih reči. To obmolknjenje se je posebno učenim dokaj čudno zdelo, in premišljevali so, kaj more pač to biti, da ta malik nobenemu več ne odgovarja. Če je kdo malikove duhovne vpra-

šal, kaj to pomeni? navadno so odgovarjali: da je velike starosti onemogel. Clovek bi mislil, pristavi Ciceron, da se Apolonu godí, kakor vinu ali ribam, ktere starost slabí. — Ali poslušaj na dalje: Cesar Avgust je bil velik Apolonov častivec, in je njemu na čast krasen tempelj dal zidati. Potoval je tudi v mesto Delfi, da bi temu maliku veliko daritev prinesel, ter ga izprosil, naj bi mu povedal, zakaj molči. Dal je tedaj zaklati veliko volov, telet in ovac temu maliku na čast. In ko je v svoji krasni cesarski napravi dolgo že pred malikom klečal, začel je malik z žalostnim in strašnim glasom govoriti: „Eno hebrejsko Dete, ki je Bog in kraljuje nad vsemi, mi ukazuje, da naj svoje mesto zapustim, in se nazaj vernem v strašni pekel. Zapústi tedaj ta oltar, in ne skazuj mi več Božje časti.“ Čez ta odgovor je bil cesar in vse ljudstvo tako omamljen, da sam ni vedel, kaj ima od tega misliti ali govoriti. In ko je nazaj v Rim prišel, dal je na Kapitoliji dragocen oltar postaviti z napisom: „Oltar pervorojenega Sina Božjega.“

Tu vidiš, pobožni kristjan! kako je Bog rojstni dan svojega edinorojenega Sina počastil. Posvečuj ta dan tudi ti, kolikor moreš, in časti Dete Jezusa.

4. Premišljuj: Sveti dan je milosti poln, zato je treba posebno posvečevati ga.

Poslušaj le, kaj govori sveti Avguštin: „O tolažbe poln dan! in v resnici sladek dan, kteri vsem spokornikom milost donaša. Jaz vam obljubim, ljubi moji! in sem tega si svest, da kdor ta dan iz serca svoje grehe obžaluje, in noče v svoje grehe nazaj verniti se, bo vse dobil, za kar prosi, ako le v veri in nedvomno prosi.“ Veseli se tedaj iz celega serca, ubogi grešnik! in obžaluj danes svoje grehe, poboljšaj se, pa moli to le

Molitev.

Hvaljen bodi, Jezus Kristus, za svoje rojstvo in otročja leta, vedno in na vekomaj! Amen.

Bodi pozdravljen in počeščen, najdobrotljiviši Zveličar, preljubeznjivo Dete! Jaz Te pozdravljam

in častim na vso moč. Jaz Te molim in častim; jaz Ti dajem neskončno hvalo in zahvalo, da si zavoljo našega zveličanja z nebes doli stopil, in si hotel v revnem hlevu rojen biti. Od Tebe, ljubeznjivo Dete! od Tebe, ki si naš Božji Zveličar, je v adventu cerkev pela: „On sam bo prišel in nas zveličal. On nas bo rešil vseh naših hudobij, in bo vse naše grehe v globočino morja pogreznil.“ O spolni, ljubo Dete Jezus! spolni to prerokbo, spolni to obljubo. Oh! napolni moje serce s pravo, serčno žalostjo čez vse grehe, in pogrezni moje hudobije v morje Svojega britkega terpljenja. O zvesti Odrešenik! reši me vseh mojih grehov in zlegov, po Svojem svetem rojstvu. Amen.

Peti odstavek.

Jezusovo rojstvo.

Na božič.

„In porodila je svojega pervorojenega Sina, in ga je v plenice povila, in položila v jasli.“ (Luk. 2, 7.)

1. Premišljuj **pripravo**, **pobožnost** in **stanje** presvete in prečiste Device in Matere Božje **Marije**.

Ona sama je sveti Brigiti o tem tako-le govorila: „Vedi za gotovo, akoravno nekteri (namreč krivoverci) se prederznejo reči, da je moj Sin se takó rodil, kakor vsak drug človek; vendar je gotova resnica, da se je rodil, kakor se spodobi Božjemu Sinu.“ Ko je namreč bilo že pozno v večer, rekla je prečista Devica svetemu Jožefu: Ta je najsrečnejša noč, da Bog svoja čuda razodene; ker o polnoči se stečejo deveteri mesci, da nosim Stvarnika pod sercem. To noč tedaj zagledava tistega, kterega videti so očaki želeli. [1]) Nebeški Oče bo svoje angelje poslal, da strežejo njegovemu Sinu. Nama tedaj ni druzega treba, ka-

[1]) Luk. 10, 24.

kor da se s pravo pobožnostjo in z gorečo molitvijo pripraviva, Zveličarja sveta vredno sprejeti. Zató, ljubi moj Jožef! moliva celo noč, in prosiva svetega Duha, da naji poduči, kako imava Zveličarja sveta sprejeti. Ker ga namreč svet od sebe paha in zaničuje, morava midva nadomestiti, kar nehvaležni ljudje zamudijo. Sveti Jožef je djal: Jaz bom serčno rad storil, kar je v moji moči, da bi le Bog mojo dobro voljo za ljubo vzel. In oba sta začela moliti in sta Boga prosila, naj jima pokaže, kako imata Njegovega Sina vredno sprejeti.

2. Premišljuj ubogo in zaničljivo mesto, kjer se je Kristus rodil.

To mesto je bila votlina v živi skali, tri in dvajset čevljev dolga, enajst čevljev široka, in trinajst čevljev visoka. Pred votlino je bila napravljena slamnata streha, kamor so živino stavili. Ni bilo ne vrat, ne oken, ne mize, ne klopi, ne ognjišča, ne postelje; gola tla bila so jim miza, stol in postelja.

V tej ubogi votlini je sedela Marija in se je z vso pobožnostjo pripravljala. Sveti Jožef je šel zopet ven pod slamnato streho, in jo je samo pustil. Ko je bila presveta Devica sama, je odložila svoj plajšč in svojo pečo z glave, in zraven sebe položila. Potem je dve laneni in dve volneni rutici ven vzela, ki je je bila sabo prinesla, da bi v nje svoje dete povila; kakor tudi dve drugi laneni rutici, mu glavo z njima odeti; vse to je postavila zraven sebe, da bi o svojem času vse potrebno pri rokah imela.

Ko je premišljevala, da tako žlahtno dete kraljevskega rodu, ki je gospodar celega sveta, se ima v tako ubožne plenice poviti, so se jej solze vderle, in je tako-le k Bogu govorila: Oče nebeški! glej, to je vsa priprava, ki mi je mogoča, da tvojega Sina sprejmem. Glej, v te ubožne, revne plenice bom tvojega Sina povila. Kot najviši Gospod nebes in zemlje, je on vreden, da bi ga povila v žamet in žido, v zlato in srebro; ali ti veš, da sem uboga, in da nimam nič boljšega. Vzemi tedaj za ljubo mojo dobro voljo; ker rada bi bogastvo celega sveta za-nj dala, ako bi ga imela.

3. Premišljuj, kako je Marija Kristusa rodila.

Ko je bilo vse pripravljeno, je Marija Devica pobožno pokleknila, roke in oči proti nebu obernila, in tako je do polnoči klečala. O! kdo nam more povedati, kako pobožno, kako ponižno, kako spoštovavno je Marija molila, in kaj je med molitvijo na telesu in na duši čutila! V razodenji svete Brigite se bere, da je bila Marija vsa zamaknjena v premišljevanje nebeških reči. Bog jej je dal tako čisto gledati Božje bitje, kakor je to le mogoče človeški natori. V tem zamaknjenji je prav čisto spoznala, kako velik je Sin Božji, kterega je imela kmalo poroditi; in kako nizka je človeška natora, v kteri je hotel roditi se. Spoznala je tudi, (kolikor je mogoče človeku), kako je bil tisti, ki ga je imela skorej poroditi, od vekomaj iz Boga Očeta rojen [1]) in kako je Ona prava Mati tistega, kteremu je Bog pravi Oče.

Na zadnje je prišla ura, po kteri sta takó dolgo hrepenela nebo in zemlja, ko je imel Božji Sin roditi se. Bilo je ravno polnoči, ko se je imela tema stare zaveze spremeniti v svetlobo nove zaveze. Zató je prišla o polnoči taka svetloba z nebes doli, da je bilo svetlo, kakor o poldne. In ta nebeška svetloba, pravijo, da ni samo tiste skalnate votline, kjer je bila Marija, z mestom Betlehemom vred, ampak tudi celi svet razsvetila, tako da so se vsi ljudje čudili, da je o polnoči postal beli dan. V tistem trenutku se je iz svojega zamaknjenja zopet zavedela; in glej! porodila ga je ravno takó, kakor je Jezus pozneje skoz zaperte duri šel.

Pomisli, kristijanska duša! da je bil ta porod čist, svet in poln radosti. To je angelj sveti Brigiti s temi besedami razlagal: „Kakor je Sin Božji pri svojem spočetji šel v deviško telo, brez zgube Marijinega devištva; ravno takó je pri svojem rojstvu iz njenega deviškega telesa ven prišel, kakor lep duh iz rože, in njeno devištvo je celo ostalo.“

Tudi neizrečeno radost, ki jo je Marija pri porodu čutila, je Ona sama sveti Brigiti razodela: „Ko se je moj Sin

[1]) Ps. 2, 7.

rodil, zdelo se mi je, kakor da bi polovica mojega serca ž njim vred šla iz mene.“ In ko je hotela videti, kam je polovica njenega serca prišla, glej! tu je pred sabo zagledala Božje Dete popolnoma lepo čisto, brez vsega madeža, ktero sta angelja Mihael in Gabrijel v svoje roke vzela in ga Mariji v naročje položila. Taka svetloba pa je šla iz njega, da solnce se ne da ž njim primerjati. In sveča, ktero je sveti Jožef v roki imel, ki je bil med tem noter stopil, ni dajala nobene svetlobe, ker je tista Božja svetloba vso drugo svetlobo otemnjevala. Takó je bilo to rojstvo naglo in poln veselja, kakor je Marija sama razodela sveti Brigiti: „Kedar sem svojega Sina rodila, sem ga rodila s tolikim veseljem duše in telesa, da niso moja kolena čutila tal, na kterih sem klečala. In kakor je bil v me prišel z razveseljenjem vseh mojih udov, tako je tudi iz mojega telesa ven šel z razveseljenjem vseh mojih udov, in z neizrečeno radostjo moje duše. — In ko sem videla njegovo lepo podobo, čutila je moja duša neizrečeno slast.“

Pri pogledu Božjega Deteta, ki je nago in svetlo v naročji svetih angeljev ležalo, je Marija svoje roke v podobi križa pred svojimi persi sklenila, spoštovavno se mu priklonila, in ga tako-le molila: „Bodi mi pozdravljen, moj najviši Gospod in Bog! Bodi mi pozdravljen, moj preljubeznjivi Sin in Emanuel!“ In te besede je govorila s takim spoštovanjem, s toliko pobožnostjo in radostjo, kakor da bi bila v nebesih pred tronom presvete Trojice klečala.

4. Premišljuj, kako je Marija Jezusa v plenice povila, v jasli položila in kako je sveti Jožef Dete molil.

Ko je Marija svoje Dete nago videla, ki je od mraza se jokalo, se je njeno materno serce tako omečilo, da je začela solze točiti. Ž neizrečenim spoštovanjem ga je v svoje svete roke vzela, v plenice povila, pa k svojemu srcu pritisnila, in ga takó grela. In ko ga je na zadnje v jasli položila, ker ni imela zibeli, pravijo, da sta osel in vol, ki sta zraven stala, padla na svoja kolena, in kakor sta mogla, svojega stvarnika častila.

To videvša, se je Mariji milo storilo, da se je začela jokati in govoriti: „O moj Bog! neumna živina te spozna,

in ljudje te nočejo spoznati. Vol in osel poklekujeta pred tabo in ti svoje jasli prepuščata; ljudje pa niso tolikanj hvaležni, da bi ti bili skeden dali. O preljubeznjivo dete moje! imej za ljubo to posteljico, ker ti boljše dati ne morem.“ — Na to je sveti Jožef sená nabral in detetu napravil mehko posteljico, kolikor mu je bilo mogoče. Marija Devica ga je na to posteljico položila in s svetim Jožefom vred pred njim pokleknila. Vol in osel sta na Dete dihala, kakor da bi bila pamet imela, in vedela, da Dete gorkote potrebuje. Spolnila se je takó Izaijeva prerokba, ki pravi: „Vol pozna svojega gospodarja in osel jasli svojega gospoda; Izrael pa ne pozna mene, in moje ljudstvo ne razumé.“ [1])

Obá Serafa pa, in pa Marija in Jožef so zopet pred jaslimi, kjer je Jezus ležal, pokleknili in prav ponižno počastili včlovečenega Boga. Pomisli, kako ponižno so Božje Dete molili in častili, kako priserčno za prejete dobrote se mu zahvalili, in kako se ponudili, zvesto mu služiti.

Klečala sta ondi večkrat cele ure, in noben čas se jima ni predolg zdel, ker sta gorela od prevelike ljubezni do njega. Takó sta to sveto noč prebila, in nam pokazala s svojim zgledom, kaj imamo mi to sveto noč storiti.

Kaj si je pač mislil nebeški Oče, kaj so si mislili sveti angelji, ko so videli to veliko ponižnost, uboštvo in revo presvetega Deteta? Gotovo se je serce mečilo nebeškemu Očetu. In ti, o grešnik! poklekni pred detetom Jezusom in moli z zaupanjem:

Molitev.

O preljubeznjivo, Božje Dete! jaz se bližam v duhu Tvojim revnim jaslim, in Te molim kot svojega Boga in Gospoda v vsi ponižnosti. Tu klečim pred Tabo, spoznam s skesanim sercem svoje grehe in svojo hudobnost, in poveličujem Tvojo ljubezen in dobroto. O preljubeznjivo Dete! jaz poljubujem

[1]) Iza. 1, 3.

Tvoje sveto nožice in Te prosim: Odpusti mi, kar sem s svojimi nogami grešil. Jaz poljubujem Tvoje svete ročice, in Te prosim: Odpusti mi, kar sem s svojimi rokami grešil. Jaz poljubujem Tvoja sveta usta, in Te prosim: Odpusti mi, kar sem s svojimi ustmi grešil. Jaz poljubujem v duhu Tvoje svete oči, in Te prosim: Odpusti mi, kar sem s svojimi očmi grešil. Jaz poljubujem Tvojo sveto glavico in Tvoje sveto telo, in Te prosim: Odpusti mi, kar sem s svojo glavo in s celim svojim telesom grešil. Jaz Te poljubujem, Te molim in Te prosim: Odpusti mi, kar sem od perve svoje mladosti do te ure grešil. Oh, verzi vse moje grehe v globoko morje Tvojega neskončnega usmiljenja. Zató hočem ta sveti čas večkrat vpiti: O Jezus, bodi mi milostiv, bodi mi usmiljen in odpusti mi moje grehe po neskončnih zaslugah Tvojih otročjih let. Tako hočem Te prositi, o Gospod! kedar koli porečem: Hvaljen bodi Jezus Kristus za to, ker je hotel nam roditi se.

K Materi Božji.

O Marija, deviška in radosti polna Mati! jaz Te pozdravljam in častim kot čudapolno Mater in deklo Gospodovo, in Te prosim po vsi Tvoji zvesti postrežbi in po materni ljubezni, ki si jo Božjemu Detetu skazovala: izprosi mi od Boga milost, da Te bom v Jezusu, zavoljo Jezusa in z Jezusom prav častil, preserčno ljubil, z zaupanjem na pomoč klical, ter na vekomaj hvalil in častil kot najvrednišo Gospodovo Mater. Amen.

K svetemu Jožefu.

O sveti Jožef! spomni se na veliko veselje, ki ga je čutilo Tvoje serce, kedar si Božje dete vpervič zagledal, po tem tolikokrat častil, molil, objemal in v svojem naročji nosil; po tem Tvojem neizrečenem veselji Te prosim: izprosi mi od Očeta vse tolažbe tu na zemlji pravo tolažbo v mojih nadlogah, tam pa večno veselje, po ravno tem Kristusu Gospodu našem. Amen.

Šesti odstavek.

Angelji častijo novorojenega Kristusa in ga pastirjem oznanujejo.

Za svete božične praznike in pa da se človek uči, sveto rešnje telo prav častiti.

„In koj jih je bilo pri angelji množica nebeške vojske, kteri so Boga hvalili.“ (Luk. 2, 13.)

1. Premišljuj, kakó so se angelji v nebesih veselili nad Kristusovim rojstvom.

Od tega veselja poje katoliška cerkev na sveti dan: „Danes se je nebeški kralj tako ponižal, da je bil iz Device rojen. Nad tem se veseli truma angeljev, ker se je večno zveličanje človeškemu rodu prikazalo.“ Kako veliko pa je bilo to veselje, lehko spoznamo ali posnamemo iz veselja, ki v kraljestvu postane, kedar se rodi pervi sin kralju ali cesarju, ki ima za svojim očetom vladati; posebno, ako se je dolgo čakalo na-nj. Rojstni dan tacega kraljeviča ali cesaroviča se veselo obhaja po celi deželi. Ako bi pa ljudstvo za gotovo vedelo, da bo to novorojeno dete enkrat prav milostiv, dobrotljiv in miroljuben vladar, ki bo vsem le dobrote skazoval, vse ubožce obogatil, vsem zadolženim vse dolgé odpustil, kraljestvo na vse strani razširil in splošni mir vpeljal: oh, kako veselje, kaka radost bi še le takrat bila med ljudstvom!

Če svet to dela, kaj menimo pa, da se je v nebesih godilo! Če tako delajo ljudje, kteri se le nadjajo,

da bo novorojeni otrok enkrat dober vladar; kaj so pač angelji storili, kteri so za gotovo vedeli, da bo ta novorojeni Sin nebeškega Očeta vsem ljudem dobrote skazoval, vse žalostne tolažil, vse uboge bogatil, nebesa odperl in vsem angeljem še veče veselje napravil? Tu se je v resnici spolnila tista preroška beseda: „Veselite se nebesa, in raduj se zemlja!“ [1]) Ker v nebeškem kraljestvu je tisočkrat tisoč angelskih duhov zavoljo rojstva tistega, ki je imel razširiti nebeško kraljestvo, neizrečeno vesel praznik obhajalo, tem bolj, ker so vsi nebeščani že čez štiri tisoč let po njegovem rojstvu hrepeneli. Misli si vse veselice, kar le moreš, kakor se obhajajo na tem svetu, vendar si z vsem tem ne moreš dovolj domisliti, kakošna je bila nebeška veselica pri Jezusovem rojstvu. Kedar od nebeških veselic govorimo, morajo umolkniti vsi jeziki, ker je gotovo, kar sveto pismo od nebeškega veselja govori: Oko ni videlo, uho ni slišalo, in v serce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tem, kteri ga ljubijo.“ [2]) In to je tudi res od veselic, ki se imajo v nebesih. Vse devetere verste svetih angeljev so popadale pred tronom Božjim in so častili večnega Očeta, zató ker je bil tisti, kterega je bil On od vekómaj iz sebe rodil, zavoljo zveličanja človeškega rodu iz prečiste Device rojen. Ponudili so se in obljubili, da hočejo tega Njegovega Sina spoznati za svojega Gospoda, in mu zvesto in pohlevno služiti. [3]) In gotovo so na to lepe pesmi prepevali po nebeških prostorih.

2. Premišljuj, kako so sveti angelji svojega novorojenega kralja molili.

Potem ko so angelji v nebesih svojo veselico imeli zavoljo Kristusovega rojstva, stopili so z nebes doli, pravi sveti Bonaventura, da so obličje včlovečenega Boga videli, in njegovo mater počastili. Vsi so na Božje povelje doli prišli molit svojega Gospoda, kralja in poglavarja, in ga častit, kakor pravi sveti Pavel: „Kedar je Bog svojega Pervorojenega na svet vpeljal, rekel je: Vsi angelji Božji naj ga molijo.“ [4]) Zató so prišli vsi angelji, in Marija in

[1]) Ps. 95, 11. [2]) 1. Kor. 2, 9. [3]) Hebr. 1, 14. [4]) Hebr. 1, 6.

Jožef sta tudi angelje videla. Ena angeljska versta za drugo je z vsem spoštovanjem v votlino šla, ponižno pred jasli pokleknila, svojega Boga molila in govorila: O Gospod nebes in zemlje! O Gospod in Bog vojskinih trum! kam te je tvoja ljubezen pripravila? Kako si pač od vsega sveta zapuščen in zanemarjan? Ker te tedaj svet ne spozna, te mi spoznamo, in te molimo v imenu vseh stvari. In ker ti ljudje ne skazujejo zasluženę častí, častimo te mi. In tu so začeli na glas prepevati: „Čast Bogu na višavah, in mir ljudem na zemlji, kteri so svete volje itd.“

Po končani pesmi so angelji spoštovavno vun šli, in so obljubili Božjemu Detetu, kot svojemu pravemu Bogu in Gospodu vso zvestobo in službo. Njegov pogled je vse angelje z veliko radostjo napolnil. [1]) Tudi Bog Oče je njih veselje pomnožil zato, ker se mu je rodil njegov ljubi Sin, ravno tako, kakor kralj svojim podložnim veselice napravlja, kedar se mu Sin rodi. Zato opominja kraljevi prorok tudi nas, da se veselimo, ker pravi: „Veselite se v Gospodu, vi pravični; ter slavite spomin njegovega posvečevanja.“ [2])

3. Premišljuj, kako so angelji pastirjem Kristusovo rojstvo oznanili.

Pastirji so bili pobožni, bogaboječi možjé, ki so hrepeneli po Kristusovem prihodu, in tudi Boga večkrat pobožno prosili, naj enkrat pošlje obljubljenega odrešenika. Kraj, kjer so svoje ovce varovali, je bil majhno uro od Betlehema v veliki, ravni in dokaj rodovitni dolini. Kdor hoče iz Betlehema tjekaj iti, gre na vzhodni strani navzdol in potem po prijaznem polji, kjer je mnogo oljk, vertov in travnikov. Na tem prijaznem polji so pastirji svoje ovce varovali; in ko se jim je bil angelj prikazal, stali so na nekem gričeku. Sveti Lukež evangelist nam to tako-le popisuje: „In pastirji so v tisti strani čuli in na ponočnih straţah bili pri svoji čredi. In glej! angelj Gospodov je stal pri njih, in svetloba Božja je je obsvetila in so se silno zbali.“ [3])

Kako so se pač, kaj meniš, ti priprosti možjé ustrašili, ko se jim je angelj s toliko svetlobo prikazal, da je

[1]) Pes. 1, 12. [2]) Ps. 96, 12. [3]) Luk. 2, 8. 9.

bilo okoli njih svetlo, kakor o belem dnevu? Ko se je bil Samsonovemu očetu angelj prikazal, padel je od strahu na svoj obraz in je svoji ženi rekel: „Umerla bova, ker sva Boga videla.“ [1]) Ravno takó so se prestrašili ti pastirji, ko so takó svetlega angelja videli. Zato so na tla popadali in se od strahu tresli. — Pomisli, o grešnik! če so se pastirji pred dobrim angeljem tako zbali, kakó se boš ti prestrašil, kedar boš enkrat stal pred kraljem vseh angeljev, pred jeznim sodnikom, kteremu boš moral dajati račun čez celo svoje življenje? — Ali poglej! ko so pastirji vsi preplašeni na zemlji ležali, jih je angelj prijazno tolažil, rekoč: „Ne bojte se, zakaj, glejte! oznanjam vam veliko veselje, ktero bo vsemu ljudstvu; ker danes vam je rojen Zveličar, kteri je Kristus Gospod, v mestu Davidovem. In to vam bodi znamenje: Našli bodete dete, v plenice povito in v jasli položeno.“ [2]) O veselo in nenavadno oznanilo! Po tem oznanilu je svet hrepenel štiri tisoč let; pač tedaj ni moglo biti veselejšega oznanila, kakor so te besede: „Glejte! oznanjam vam veliko veselje! ker danes se vam je rodil Zveličar.“ Kako je bilo tem pastirjem tistikrat pri sercu, kaj so pač čutili, ko so te vesele besede iz angeljevih ust slišali!

Ali komaj je bil izgovoril angelj te besede, glej! sešlo se je veliko angeljev, ki so prečudno začeli prepevati: „Čast Bogu na višavah in mir na zemlji ljudem, ki so svete volje.“ [3]) In to pesem so večkrat ponavljali. In kdo more dopovedati, kakó so se ti pobožni pastirji veselili, ko so to angeljsko pesem slišali? O kako veliko milost je Bog tem pohlevnim pastirjem skazal, ktere ni skazal mnogo drugim, ki so bili veliki svetniki! Daj, o Jezus! da bom tudi jaz enkrat slišal angelje v nebesih prepevati in te ž njimi vred vekomaj hvalil. Amen.

4. Premišljuj, kako so pobožni pastirji Kristusa molili.

Ko so se iz svojega zamaknjenja zopet zavedeli, so med sabo govorili: Bog bodi zahvaljen, da je nam priprostim

[1]) Sodn. 13, 22. [2]) Luk. 2, 10—12. [3]) Luk. 2, 13. 14.

ljudém svoje Božje skrivnosti po angeljih oznanil. Tisočkrat mu bodi hvala, za neizrečeno dobroto, da se je človeškega rodú usmilil in nam dolgo zaželenega Zveličarja poslal. „Pojdimo hitro do Betlehema in poglejmo to reč, ktera se je zgodila, ki nam jo je Gospod na znanje dal.“ [1])

In oni so se vsi vzdignili in so sabo darov vzeli, da bi jih Detetu podarili. Lehko so si namreč mislili, da je ubogo, ker jim je angelj rekel, da ga bodo v jaslih našli. Šli so tedaj eno uro daleč veseli po dolini do Betlehema, in po poti so se pogovarjali od angeljeve lepote, od prelepega nebeškega petja in od Božjega Deteta. Ko so prišli do Betlehema, našli so koj pred mestnimi vratmi proti solnčnemu vzhodu tisto votlino v skali pri mestnem zidu. Ondi noter so videli veliko svetlobo in so slišali glas in petje svetih angeljev. Tu pomisli zopet, kako svet strah in kako sveto veselje je je zopet prešinilo. Nikdar ni noben véliki duhoven v Salomonovem tempeljnu s takim svetim strahom in spoštovanjem šel v najsvetejše, kakor so ti pobožni pastirji stopili v Betlehemski hlev. Ker, kakor menijo nekteri, so si sezuli svoje čevlje in so šli bosi in gologlavi in s sklenjenimi rokami plašno v sveto votlino, so pred jaslimi ponižno pokleknili, svoje glave do tal pripognili in tako Dete molili. Tukaj so na tleh ležali, kakor da bi bili zamaknjeni, prečudni čuti so se budili v njih sercih, in njih um je bil od Boga razsvetljen; tako da so čisto spoznali, da je to Dete Bog in človek, pravi Mesija in Odrešenik sveta. Vnela se je pri tem v njih sercih taka ljubezen in pobožnost, da so od radosti solze točili.

Potlej so povzdignili svoje glave in so z mokrimi očmi gledali preljubeznjivo Dete. Godilo se jim je pa, kakor človeku, ki gleda v svetlo solnce in skoraj oslepi; tako je je ta Božja vera z novim svetim strahom navdala, da so po sili zopet svoje očí pobesili. Ali ta pogled Božjega Deteta je tudi njih serca z nenavadno slastjo napolnil.

Na to so menda tako-le molili: O preljubeznjivo Dete! mi Te ponižno molimo in Ti hvalo dajemo, da si z nebes

[1]) Luk. 2, 15.

doli prišel nas rešit. Zahvaljujemo se Ti, da nisi gledal na naš priprost stan, temveč da si pred vsemi drugimi najprej nas zbral, da Te včlovečenega vidimo. Hvalimo Te, da si tako prečudno nam po svetih angeljih svoje rojstvo oznanil in nas sem poklical, da Te v imenu vseh ljudi molimo. Zató Ti bodi vekomaj čast in hvala, od nas in od vseh angeljev. Amen.

5. Premišljuj, kako so pobožni pastirji tudi Marijo častili.

Potem ko so nekaj časa pred Detetom klečali in ga molili, obernili so se tudi k Mariji Devici in jej vso mogočo čast skazovali in govorili: O žegnana med ženami! bodi nam tisočkrat pozdravljena in počeščena. O častitljiva Mati našega Zveličarja! kako te bomo hvalili in častili, da si nam dolgo zaželenega Odrešenika porodila! O kako srečni smo, da zamoremo te videti! In presveta Devica, da bi je še bolj v veri uterdila, rekla jim je: Blagor vam, pobožni pastirji! da ste bili vredni najdeni, da vam je angelj rojstvo mojega Sina oznanil, in da ga vi pervi, pred vsemi drugimi gledate. Na to so pastirji rekli: O častitljiva mati našega Zveličarja! mi te prosimo, daj nam preljubeznjivo Dete v naše naročje, da ga smemo poljubiti.

In presveta Devica je Jezusčeka spoštljivo v svoje roke vzela in pastirjem v naročje položila. Pomisli, s kakošno pobožnostjo so pastirji Božje Dete sprejeli in poljubovali! Gotovo, njih serca so se topila od ljubezni in pobožnosti; dobri možje so nebeško radost občutili in v veri uterjeni bili.

Potem so dali Dete nazaj Mariji Devici in so se jej iz serca zahvalili za to veliko milost. Pa so svoje aržete odperli in darovali, kar so sabo bili prinesli. Milostljiva Devica Marija je te dari prijazno sprejela in pastirjem zahvalila za čast, ki so jo njenemu Sinu skazali. Možje so, predno so odšli, še enkrat na svoje kolena padli, in z dušo in s telesom se svojemu Bogu in Zveličarju priporočili. Tedaj so se ločili sicer s telesom, z dušo pa so ostali pri Detetu v jaslih. Celo pot domú so hvalili in častili Boga za vse, kar so videli in slišali, in so bili še dolgo potem tako napolnjeni z nebeško radostjo, da niso mogli nič druzega

misliti in govoriti, kakor le od našega Emanuela, ali od Deteta v Betlehemu.

6. Premišljuj stanovitnost pobožnih pastirjev v Božji hvali, časti in službi.

Verjetno je, da so pastirji še večkrat šli v Betlehem; da, dokler je bilo dete v tej votlini ali v tem hlevu, so šli skoraj vsak dan tje, obiskat ga, in mu kaj prinesti; in čem večkrat so tje šli, tem več tolažbe in veselja so čutili pri Detetovem pogledu. Pastirji pa tudi niso tega skrivali, ampak so vsem ljudem od tega govorili, kakor pravi sveti Lukež: „Vsi, kteri so slišali, čudili so se temu, kar so jim pastirji pravili.“ [1]) Zató je mnogo ljudi hodilo do hleva, gledat Deteta. Ker so ga pa v tolikem uboštvu našli, zató je le malo njih verovalo, da je to Dete obljubljeni Mesija. Od tistega časa so ti pastirji, (nekteri pravijo, da so bili le trije) vedno sveto živeli noter do svoje smerti, zató jih tudi stari zgodovinar Luci Dekster svetnike imenuje. Vsi trije so bili na mestu, kjer se jim je bil angelj prikazal, pokopani. Tudi je bila poznej ondi cerkev sezidana, ktera je pa dan današnji posuta.

Uči se tu, pobožna duša! kako marljivo imaš ta sveti božični čas Dete Jezusa v svetem rešnjem telesu obiskovati. Če ni bilo pastirjem predaleč, skoraj vsak dan eno uro hoda storiti, da so Jezusa obiskali; zakaj se bo tebi predaleč ali pretežavno zdelo, vsak dan v cerkev iti? Saj je tukaj v cerkvi osebno prav tisti Jezusček, kterega so pastirji v Betlehemu molili. Betlehem je hebrejsko ime, ki pomeni: hiša kruha; in glej, katoliška cerkev se more po vsi pravici Betlehem imenovati, ker se Kristus v cerkvi skriva pod podobo kruha; hodi tedaj rad v ta Betlehem, to je, v cerkev; Jezus v presvetem zakramentu ti bo tudi tako prijazen, tako dober, kakor nekdaj pastirjem, ako ga boš le tudi ti tako pobožno častil in molil, kakor oni. Ako pa ne moreš svoje pobožnosti tako opravljati, kakor oni, stori le, kar premoreš, „in veruj za gotovo, da tvoj trud ne bo zastonj v Gospodu, kakor pravi sveti

[1]) Luk. 2, 18.

Pavel; zakaj na današnji dan so angelji peli: „Mir na zemlji ljudem, ki so svete volje.“ Zato reci naprej: Čast bodi na višavah!

Gloria.

Čast Bogu na višavah, in mir na zemlji ljudem svete volje! Mi Te hvalimo, častimo in molimo; mi Te povikšujemo in zahvaljujemo se Ti zavoljo Tvoje velike slave. O Gospod Bog! nebeški Kralj, Sin Boga Očeta vsegamogočnega! Ti si naš Gospod in Bog edinorojeni Sin Jezus Kristus! Ti si naš Gospod in Bog! Jagnje Božje, Sin večnega Očeta! kteri grehe sveta odjemlješ, sprejmi našo molitev; kteri sediš na Očetovi desnici, usmili se nas! Ker Ti sam si najsvetejši, Ti sam si Gospod, Ti sam si najviši, Jezus Kristus, s svetim Duhom v slavi Boga Očeta. Amen.

K svetim angeljem in pastirjem.

Hvaljen bodi Jezus Kristus od angeljev in ljudi za svoje sveto rojstvo! Amen.

O ve nebeške vojskine trume, sveti in častitljivi angelji! jaz se vam zahvaljujem za veselo oznanjenje Kristusovega rojstva, in za vašo zahvalno pesem, ktero ste Kristusu Gospodu pri njegovem rojstvu peli; in vas prosim po našem Gospodu in Zveličarji, izprosite mi ene kapljice vaših milosti in ene iskrice vaše ljubezni, da z vami vred Jezusa spoznam, častim in molim, z vami se mu zahvaljujem, z vami mu služim in z vami ga goreče ljubim časno in večno. Amen.

O vi sveti in ponižni pastirji! spomnite se velikih milosti in prevelike radosti, ki ste je dobili in ču-

tili, kedar ste po angeljevem oznanjenji dete Jezusa molili. Jaz vas prosim po tem Božjem detetu, izprosite mi od Boga milost, razsvetljenje in pomoč, da ga vredno častim in molim, ljubim in hvalim časno in večno. Amen.

Sedmi odstavek.

Kako je Marija Božjemu Detetu stregla.

Naj se bere o sobotah k časti deviškega Marijinega serca.

„Jaz sem svojega ljubega in on se k meni obrača.“ (Vis. pes. 7, 10.)

1. Premišljuj zvesto postrežbo in materno ljubezen deviške Matere Marije do Sina Jezusa.

Kakor ne moremo popisati, kako angelji v nebesih Bogu služijo, ravno tako ne moremo popisati, s koliko ljubeznijo, pobožnostjo, spoštljivostjo in marljivostjo je Marija stregla svojemu ljubemu Detetu. Videla je namreč, da to Dete je namreč Sin živega Boga, kteremu vse nebeške moči dovolj streči ne morejo. Zato mu je storila vse, kar je le mogla. Kar si je le misliti mogla, da mu manjka, dajala mu je. Kedar koli je k jaslom stopila, vsakikrat je pred Božjim detetom pokleknila, in ga molila v duhu in v resnici. Kedar je Dete dojila, mislila si je, da redí Tistega, ki daje živež vsem ljudem in vsem živalim. Mislila si je: Tedaj je res, da imam rediti Tistega, ki napaja angelje v nebesih s potokom svoje nebeške radosti? [1]) Tedaj imam s svojim mlekom nasititi Tistega, ki je naše očete v puščavi z nebeškim kruhom nasitoval? In to premišljevajoče se je serce s tako radostjo polnilo, da so se jej solze veselja vdirale.

Kedar je hotela svoje dete zopet v jasli položiti, kako polagoma, kako pobožno je ž njim ravnala! Ponavljala je gotovo večkrat besede: „Glej! dekla sem Gospodova.“ Pela je kaj iz psalmov ali pa iz visoke pesmi: „Jaz sem svojega ljubega in on se k meni obrača!“ Kako lepo je pela

[1]) Ps. 35, 9.

Božjemu detetu, da je zaspalo! In kako skerbno ga je varovala, da se mu ni nič žalega prigodilo!

2. Premišljuj neizrečeno radost in svete čute prečiste Matere Marije.

Ona je svojemu ljubeznjivemu Detetu stregla z nepopisljivo ljubeznijo in zvestobo, s sveto radostjo in pobožnostjo; saj je Ona tista Kraljica [1]) in dekla [2]), od ktere je kralj David prerokoval, in jo častil; in še veliko več bi mu bila rada storila, ako bi bilo Dete potrebovalo. Če vsaka mati svojemu detetu z veseljem streže, s kolikim veseljem je še le Marija stregla Detetu, ki je bilo nje Bog in Stvarnik in najlepše dete med vsemi? „Kajti nikoli noben otrok ni imel tako nežnega telesa," kakor je Ona sama sveti Brigiti pravila, „kakor nje Sin, ker je imel Božjo in človeško natoro; zato je bil tudi tako čist, da, kakor v jasnem očesu se ne najde noben madež, tudi na celem njegovem telesu ni bilo nič neskladnega."

Kakošno veselje je presveta Devica čutila, ko je svoje dete v naročji imela, ga na svoje serce pritiskala, in s svojim deviškim obrazom poljubovala! Kake reke nebeške sladkosti so tekle iz Njegovega Božjega serca v njeno materno serce! Kaj je pač takrat Marija mislila in čutila? Gotovo si je mislila, da objema Tistega, kterega nebo in zemlja obseči ne moreta. Gotovo je mislila, da ima v svojem naročji Tistega, ki ima vse stvarí v svoji oblasti, in da je On nje lastni Sin, kteri ima vse bogastvo nebes in zemlje v svoji oblasti. Oh, kolikokrat je Ona tu zavpila: „Glej, lep si, moj ljubi in zal." [3]) Kako ljubeznjivo se je ž njim pogovarjala, kako ga je božkala, k svojemu sercu pritiskala in z nevesto v Salomonovi visoki pesmi govorila: „Moj ljubi je moj, in jaz sem njegova; on se pase med lilijami" [4]), to je, ima svoje veselje nad čistim sercem. — Vseh teh postrežb in radosti spominjaj Marijo, in prosi jo, da tudi tebi milost zadobí, da boš njenemu Sinu zvesto služil; môli tedaj to:

---

[1]) Ps. 44, 10. [2]) Ps. 115, 7. [3]) Vis. pes. 1, 15. [4]) Vis. pes. 2, 16.

Molitev.

O Marija, deviška čudapolna Mati! ki si svoje Božje Dete brez telesne poželjivosti spočela, brez težav nosila, brez bolečin rodila, in v sveti slasti redila: jaz častim Tvoje deviško telo, ki je Jezusa rodilo; Tvoje svete roke, ki so Jezusa vzdigale, v jasli polagale in pestovale; Tvoje prečiste persi, s kterimi si Jezusa dojila; Tvoja deviška usta, s kterimi si Jezusa tolikrat poljubovala, in tvoje prečisto serce, s kterim si Jezusa goreče ljubila. Hvalim in častim vse Tvoje svete ude, ki so Jezusu Kristusu prav marljivo in zvesto služili. Jaz Te prosim, deviška Mati in dekla Gospodova! blagoslovi in obváruj me s svojim Božjim Detetom; blagoslovi moje telo in mojo dušo, vse moje ude in moči, da jih bom vselej obračal k Božji službi in tako, kakor je Jezusu dopadljivo, kteri bodi češčen na vekomaj. Amen.

Hvaljena bodita Jezus in Marija od angeljev in ljudi na vekomaj. Amen.

Sedemnajsto poglavje.

Novo leto, Kristusovo obrezovanje in terpljenje že v otročji starosti.

Pervi odstavek.

Premišljevanje konec leta in v začetku novega leta.

Naj se bere zadnji dan leta, ali pa na novo leto.

„Jaz sem Alfa in Omega, pervi in poslednji, začetek in konec.“ (Razod. 22, 13.)

1. Premišljuj, kakó imaš staro leto s Kristusom dokončati, zato da ti je Kristus konec v starem, in začetek v novem letu.

Prigovor pravi: Če je konec dober, dobro je vse. Ker je tedaj danes zadnji dan v letu, prizadevaj si, dobro ga končati. Pervič premisli ničemurnost sveta in misli, kako si to celo leto živel. Ali si v tem letu vse dni, tedne in mesce samemu Bogu služil, mislil na svoj poslednji cilj in konec, skerbel za svoje večno zveličanje? Zakaj Bog govori v skrivnem razodenji: „Jaz sem Alfa in Omega, začetek in konec.“ Jaz sem tvoj Stvarnik, Začetnik in Ohranivec in jaz sem tudi tvoj poslednji cilj in konec, tvoje zveličanje in tvoja radost!

V resnici, če to reč dobro premisliš, zamoreš pač reči in zdihovati: Zopet mi je eno leto preteklo, kakor vsa poprejšnja leta. Zopet sem za eno leto bliže smerti in bliže srečni ali nesrečni večnosti. To leto je sicer preteklo in ne bo nikoli več se vernilo; prešlo je, kakor ga nikoli ne bi bilo. O svet! kaj si ti pač druzega, kakor sama ničemurnost? O časno življenje! kaj si pač druzega, kakor mimogredoči veter? Dobri in hudi dnevi so minuli, kakor senca [1]) in kakor dim, ki se nikoli več ne verne. [2]) Kar sem pa dobrega ali slabega storil, to vse, o Bog! ostane zapisano v tvojih bukvah, in ne bo izbrisano. Pa oh! kako malo dobrega sem storil! in oh, koliko slabega sem storil! jaz ne morem po pravici reči, da sem le eno uro celó in prav Bogu služil; spoznati pa in obstati moram, da sem mnogo tisoč ur v službi tega sveta, z nepotrebno skerbjo za svoje telo in v velikih grehih zapravil. Če tedaj vsa svoja dobra dela položim na eno in vsa pregrešna dela na drugo torilo vage, ne morem nič druzega sam od sebe reči, kakor da sem tisočkrat več slabega, kot dobrega storil, in da sem tedaj vreden pekla in ne nebes. O, kako daleč sem zašel od svojega začetka in konca! „Ima li drevo, ki ne daje dobrega sadú, biti posekano in v ogenj verženo“ [3]); kaj se ima z mano zgoditi, ki nisem prinesel nič dobrega, ampak le strupeno, grešno in smertno sadje?

2. Premišljuj zato tudi Božje dobrote.

[1]) Pridg. 7, 1. [2]) Modr. 5, 15. [3]) Mat. 7, 19.

Ali nikoli ne smemo obupati, temveč pogosto premišljujmo Božjo ljubezen in dobroto in danes zlasti premišljujmo vse splošnje in posebne dobrote, ki smo je celo leto od Boga prejeli. S hvaležnim sercem spominjajmo se na-nje, in tako nas bo serce gnalo k dobri nadi, k hvaležnosti in poboljšanju našega življenja. Obudimo na zadnje kes in žalost čez svoje grehe in storimo terden sklep, da hočemo delati pravo pokoro, ker je Kristus voljen biti nam Srédnik in Besednik, da nam pri nebeškem Očetu milost zadobí, zato da je On začetek in konec našega opravičenja, posvečevanja in večnega zveličanja. K koncu tedaj starega leta govôri s skesanim sercem to-le:

Molitev konec leta.

Vsegamogočni, večni Bog! danes hočem staro leto tako dokončati, kakor je Tebi dopadljivo. Serčno se ti zahvaljujem za vse dobrote, ktere si mi skazal v tem preteklem in v vseh poprejšnjih letih. Zahvaljujem se Ti za vsa znotranja dobra vdihnjenja in svarjenja, za vse očetovske kazni in šibe, za svete zakramente, ki sem je prejel in za vse priložnosti k dobremu; in v prijetni zahvalni dar Ti darujem Božje Dete Jezusa, in vse kreposti njegove otročje starosti. Amen.

Nebeški Oče! odpusti mi, prosimo Te po Tvojem ljubeznjivem Sinu, vse moje grehe in hudobije, ki sem je to leto v Tvoji Božji službi storil; da sem toliko dobrih priložnosti zamudil, toliko svetih vdihnjenj preslišal, toliko ničemurnih in hudobnih misli imel, toliko praznih in grešnih besed govoril, toliko nepotrebnih in grešnih djanj storil. Vsegavedoči Bog, Ti si zapisal vse moje grehe in prestopljenja in bodeš o Svojem času oster račun od mene tirjal. Zato Ti padam sedaj z evangeljskim oskerb-

nikom k nogam in Te milosti prosim: odpusti mi o najdobrotljiviši Oče! odpusti mi, ker sem grešil in dodeli mi pomoč Tvoje milosti, da se poboljšam in novo leto in novo življenje morem s Kristusom začeti. V zadostenje mojih grehov Ti darujem vse, kar je Jezus, Tvoj ljubi Sin, od svojega rojstva do smerti na križu storil in terpel; in Te ponižno prosim, da ta dar sprejmeš in meni zopet svojo milost dodeliš. Amen.

3. Premišljuj, kakó imaš novo leto s Kristusom začeti Precej, ko se zbudiš, povzdigni svojo dušo k Bogu, in razvesêli se, da ti je Bog zopet dal novo leto doživeti. Da imaš dovolj vzrokov, tako storiti, kaže ti to-le razodenje. Ko je enkrat sveta Mehtilda v duhu videla svetnike pri eni mizi s Kristusom, govorili so svetniki jej tako-le: „Kako srečni ste vi, kteri še na zemlji živite in tolikanj si zaslužiti zamorete! Ako bi namreč človek dobro pomislil, kolikanj zamore en sam dan pri Bogu zaslužiti, njegovo serce bi koj, ko se zbudí, z največim veseljem se napolnilo, zato ker mu je zopet dan napočil, da more Boga hvaliti in zaslug si nabirati; takó da bi bil celi dan v vsem, kar dela ali terpi, vedno bolj vesel in srečen.“ Ker ti je Bog tedaj zopet novo leto dal, veseli se serčno, padi na kolena in zahvali Boga.

Molitev na novo leto.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, večni Kralj, na vekomaj. Amen.

Presveta Trojica, Bog Oče, Bog Sin in Bog sveti Duh, jaz Te molim, častim in hvalim iz dna svojega serca, da si mi zopet novo leto doživeti dal, zato Ti zvesto služim, in skerbim za zveličanje svoje duše. Zato prosim vse stvari, naj Te z menoj in zavoljo mene hvalijo in častijo. Daj mi to milost, o

najsvetejša Trojica! da celo to leto vse storim, kakor je Tebi dopadljivo, da se namreč Tvoja presveta volja zgodi, kakor jo spolnujejo v nebesih svetniki. To celo leto hočem Ti popolnoma in zvesto služiti, in Te ljubiti iz cele duše, iz celega serca in iz cele moči; to leto hočem se popolnoma spreoberniti in bolje živeti, kakor do sedaj. Oh, da bi mogel serca vseh ljudí z ognjem Tvoje Božje ljubezni razgreti! Preljubeznjivi Bog! Ti Bog mojega serca! Ti poznaš moje serčne želje; zato Ti darujem svoje grešno serce, polno svetih želj, s presvetim Jezusovim sercem vred, za novoletni prijetni dar, in Te ponižno prosim, da ga milostljivo sprejmeš, da s svetimi željami, z dobro voljo in z dobrim namenom vedno ostane pred Tvojim svetim obličjem, in te neprenehoma ljubi, hvali, časti in razveseljuje. Kakor sem Ti pa, presveta Trojica! to za novo leto podaril; ravno tako, prosim, daj in dodeli mi za novo leto, da Te to leto nikoli s smertnim grehom ne razžalim. Ako tedaj pridem v nevarnost grešiti, prešini moje serce s svetim strahom, da se začnem tresti in trepetati. Ako bom pa iz slabosti v smerten greh padel, oh! ne daj mi v smertnem grehu umreti. Za to Te pohlevno prosim, usmiljeni Oče, daj k novemu letu nam umerljivim človekom svojo milost, ranjkim pa večni mir in zveličanje, po Jezusu Kristusu, svojem Sinu, Gospodu našem. Amen.

Oče naš. Češčena si Marija, na čast Kristusovemu obrezovanju.

Drugi odstavek.

Kristusovo obrezovanje.

Bere se na novo leto k časti bolečin, ki je je Dete Jezus pri obrezovanji terpelo.

„Ko je bilo osem dni dopolnjenih, da je bil otrok obrezan, bilo mu je dano imé Jezus.“ (Luk. 2, 21.)

1. Premišljuj, zakaj je hotel Kristus postavo obrezovanja spolniti.

Pervič, ker je hotel s tem pokazati, da je res človeško natoro na-se vzel, ne samo na videz, kakor so blodili nekteri krivoverci.

Drugič, da je pokazal, da je zares Abrahamov Sin, ker je bil postavo obrezovanja Bog dal Abrahamu. To je Kristus sveti Brigiti razodel s temi-le besedami: „Akoravno nisem bil Abrahamovega rodú po Očetu, ali bil sem vendar po materi. Zato tedaj, ker sem postavo dal kot Bog, hotel sem jo tudi kot človek spolniti; zato da ne bi me sovražniki grajali in govorili: da sem dal postavo, sam je pa nisem dopolnil.“

Tretjič je hotel Kristus nam dati zgled prave pokorščine, velike ponižnosti, velikodušne poterpežljivosti in ljubezni, ker se je radovoljno podvergel težavni postavi obrezovanja, znamenje grešnega človeka si dal vrezati, ker se je dal obrezati iz ljubezni do nas.

Obrezovanje namreč v stari postavi je bila velika skrivnost in djanje bolečine polno. Bil je to nekak zakrament in znamenje, ktero je bil dal Bog in zapovedal svojemu ljudstvu, da bi po njem, kot predpodobi svetega kersta, po veri v prihodnjega Zveličarja, odpuščenje grehov, posebno izvirnega greha zadobili. Zato so judje obrezovanje zeló čislali, z velikimi šegami opravljali, in kdor bi ga bil opustil, zapadel je ostri kazni. Obrezovanje samo pa je bilo djanje polno bolečine, tako da je kako dete na tem umerlo, kedar se je rane prisad lotil, ali se sicer rana ni dala ozdraviti.

2. Premišljuj, kdo je Jezusa obrezal in kje?

Tega nam sveti evangelij ne pové, pa sveti Epifanij pravi: Da je bil Jezus obrezan v skalnati votlini v pričo

Marije in Jožefa, kar je tudi verjetno: ker novorojeni otroci in porodnice niso pred štiridesetimi dnevi po porodu iz hiše smeli, kakor je postava zapovedovala; Marija pa je postavo na tenko spolnovala. — Zato premišljuj, kako sta bila v skerbeh Devica Marija in sveti Jožef zavoljo tega dneva! O, kako britko se je zdelo skerbni Materi Mariji, ker se je bala, da ne bi nje ljubi Sin pri obrezovanji obnemogel, ali da ne bi se mu sicer kaj žalega pripetilo! Tudi Božje dete se je balo tega dneva, ker je dobro vedelo, kolike bolečine ga čakajo. Pomisli, kako bi bilo tebi pri serci, ako bi ti zdravnik velik kos mesa iz zdravega persta rezal; kaj ne, da bi se tega rezanja bal? So nekteri, ki se takó bojé, da obnemorejo, kedar se jim pušča; in kaj je puščanje, ako se obrezovanju primerja?

3. Premišljuj, kakó je bil Jezus obrezan.

Ko je duhovnik vse opravil, kar je bilo za obrezovanje potrebno, začel je po judovski navadi neke molitve moliti in navadne šege opravljati. Potlej je vzel poseben iz ostrega kamena napravljen nož in ga obrezal. Na obeh straneh sta dva stala z gorečima svečama in vsi pričujoči so klečali. Obrezovanje je bilo namreč judom velik zakrament.

Predno je tekla kri, gotovo je Božje dete gor k nebu svoje oči povzdignilo in v svojem sercu Bogu, svojemu nebeškemu Očetu, govorilo: Poglej, ljubeznjivi Oče! tu sem kot nedolžno Jagnje, ki ima se zaklati; sedaj vpervič prelivam svojo drago kri za grehe tega sveta: Rad sprejmem to rano v zadostenje za toliktere nečistosti, s kterimi se ljudje tako grozno omadežujejo; jaz te prosim, zavoljo moje drage kervi, odpusti jim te grehe.

Potlej je duhovnik vprašal, kako imé hočeta dati otroku. In oba, Marija in Jožef, sta z enim glasom rekla: „Jezus mu je imé.“ In duhovnik je to ime zapisal v bukve obrezanih.

Nemogoče pa je popisati Marijino skerb za Božje Dete. Mali otroci, kedar jih kaj bolí, se močno jokajo; tako se je menda britko jokal tudi Jezušček, ko je bil obrezan. Oh, kako je bil ta jok Marijino serce ranil! oh, kako je Ona živo čutila bolečine Jezusove! oh, kako je Ona tudi ž njim vred

se jokala! — Grešni človek! jokaj se tudi ti zavoljo svojih grehov, kajti zavoljo tvojih grehov se je dal Jezus obrezati.

To jokanje je terpelo več dni, ker sveto pismo samo spričuje, da „tretji dan je bolečina najhujša“ [1]); tedaj se je ubogo Dete cele tri dni in noči jokalo, in skerbna Mati in sveti Jožef sta tudi ž njim vred solze prelivala. O greh! je menda Marija zdihovala, kako grenek si ti mojemu ljubemu Detetu! O prekleta nečistost! Kako mora zavoljo tebe moj Jezus terpeti. O nesramni grešniki in grešnice! Koliko gorkih solz napravljate vi mojemu Sinu!

Pomiluj, pobožni kristijan! terpečega Jezuščeka in njegovo Mater in reci:

Molitev k časti Kristusovega obrezovanja.

Hvaljen bodi Jezus za težavno obrezovanje in pervo prelitje svoje kervi na vekomaj. Amen.

O Jezus, naš Gospod in učitelj vseh kreposti! kteri si osmi dan po rojstvu hotel svojo nedolžno kri prelivati in kakor grešnik obrezan biti; po tej Tvoji ponižnosti, poterpežljivosti, ljubezni in dobrotljivosti Te pohlevno prosim: odreži in odloži od mojega uma vso nevednost, od mojega spomina vso škodljivo pozabljivost, od mojega serca in od moje volje vse hudobne želje in nagibe. O Jezus, Ti nepoterpežljivo in pokorno bitje Božje! po zaslugah Tvoje pokorščine in Tvoje predrage kervi očisti me vseh grehov, pomanjkljivosti in nepopolnosti, ki mi branijo, Tebe prav spoznati, goreče ljubiti in Tebi zvesto služiti. Amen.

[1]) Moz. 34, 25.

Tretji odstavek.

Imé Jezus.

Bere se lehko na novo leto, posebno pa na praznik presladkega imena Jezus.

„In dano mu je bilo imé Jezus.“ (Luk. 1, 21.)

1. Premišljuj, kako je moral Gospod to presveto imé Jezus s svojo veliko ponižnostjo si zaslužiti, in, da tako rečem, s svojo predrago kervjo plačati.

Sveti Pavel apostelj pravi očitno, da je nebeški Oče Svojemu Sinu zavoljo njegove pokorščine dal imé čez vsa imena. Ko se je pri obrezovanji ponižal, in značaj ali znamenje grešnega človeka na-se vzel, dal mu je Bog to ime čez vsa imena in z imenom vred tudi reč, to je, popolno oblast in moč, grešnike od grehov odvezovati, posvečevati in zveličati. Kdorkoli namreč na ime Gospodovo kliče, ta bo zveličan, pravi apostelj Pavel. Pomni tedaj, da hebrejsko imé Jezus se pravi v slovenskem jeziku Zveličar ali Odrešenik. To imé se nobenemu človeku ne spodobi takó, kakor Božjemu in Marijinemu Sinu. Kajti On sam je naš Odrešenik in Zveličar. To imé je najčastitljiviše med vsemi imeni v nebesih in na zemlji; „ker v imenu Jezusovem se pripogne vsako koleno v nebesih, na zemlji in pod zemljo.“ [1]) Zato je nebeški Oče to ime dal Svojemu Sinu. Ali ni mu dal tega imena poprej, kakor da si ga je zaslužil s prelitjem svoje predrage kervi. — To ime je tudi najmočnejše med vsemi imeni; ker moč tega imena zapodí vse hudiče, premaga vse skušnjave, odpodí vso žalost in zadobí odpuščenje vseh grehov. Od tega presvetega imena so sveti cerkveni očaki toliko čudov napisali, da se ne more brez velike serčne radosti brati ali poslušati.

2. Premišljuj, kaj sveti Bernard od tega presladkega imena piše.

Po pravici primerja sveti Duh ženinovo ime razlitemu olju, ker pravi: „Tvoje ime je razlito olje.“ Kakor namreč olje sveti, redí in zdravi; tako sveti tudi imé Jezus, ko se

[1]) Filip. 2, 19.

oznanuje od pridigarjev; redí, kedar se na-nj misli; zdravi, kedar se na pomoč kliče. O, kako je luč imena Jezus temna serca razsvetlila in k veri obernila, kedar so sveti aposteljni ga oznanovali! Kakó je to imé okrepilo marsikoga, ki je nanj mislil! Kako je utolažil marsikoga, ki ga je na pomoč klical! Kaj druzega namreč človeka bolj v čednosti uterdi, kakor imé Jezus? Je li kdo žalosten, naj mu pride ime Jezus v serce in iz serca v usta: in glej! ko vstane luč tega imena, zbeží temna megla in žalost zgine. Pade li kdo v malodušnost, naj zakliče ime Jezus in kmalo bo iz svoje obupnosti k novemu življenju se povzdignil. „Jezus je med v ustih, pesem v ušesih, radost v sercu.“ Zato naj bo ime Jezus vselej v sercu, v ustih in v mislih. — To in še več kakor to, pravi sveti Bernard in nas hoče s tem opominjati, da naj častimo, ljubimo in pobožno kličemo na pomoč mogočno ime Jezus. Enako govori od sladkega imena Jezus tudi sveti Avguštin, ko pravi: „Jezus! tvoje imé je sladko imé, je radosti polno in tolaživno imé in imé, ki budí v človeku sveto zaupnost; ker Jezus se pravi Zveličar. Tedaj zavoljo Tebe, o Jezus! Te prosim, bodi Ti moj Zveličar in zveličaj me.“ Amen.

3. Premišljuj, kako se ima to sveto ime častiti in na pomoč klicati.

Pervič, imamo s tem presvetim imenom Kristusa Gospoda spoštovavno moliti. Kako to Kristusu dopade, spoznaj iz tega-le razodenja: Na praznik novega leta je sveta Jedert Gospoda pozdravljala z besedami, ki so bile zložene k časti njegovega svetega imena. In ko ga je tako pozdravljala, videla je te molitvice v podobi belih rož pred Gospoda stopati, in na vsaki taki roži je visel zlat zvonček, ki je imel prečudno lep glas, kteri je Jezusovo serce z vedno radostjo polnil zavoljo ljubezni polnih besed, s kterimi je bilo Njegovo sveto ime v teh molitvicah sklenjeno, kakor postavim: Bodi počeščen, o preljubeznjivi, najmilostljiviši, najprijazniši Jezus! itd. — Iz teh besed lehko spoznaš, da Kristusu dokaj dopade, ako ga s takimi ljubeznjivimi in prijaznimi besedami pozdravljamo.

Poslušaj pa, kaj véliki ljubljenec Jezusov in apostelj Pavel od Jezusovega češčenja govorí: „Kdor kliče v imé Gospodovo, naj odstopi od krivice,“ [1]) to je, naj se varuje greha in hudobije, ki se Jezusovi ljubezni zoperstavi in zveličanju; vse pa naj storí v Jezusovem imenu, ker je hvale vredno, dobro, Bogu dopadljivo in zveličavno. Kajti takó nas opominja sveti Pavel: „Vse, kar koli delate, z besedo ali v djanji, vse storite v imenu Gospoda Jezusa Kristusa.“ [2]) Kakor da bi bil hotel reči: Nagib, začetek, sredstvo in konec vseh vaših misli, besed in djanja, bodi Jezus, Jezusovo imé, Jezusova ljubezen, Jezusova čast in slava. Zavoljo tega imena vse storite in terpite; ker tako bote to presveto imé ne le samo z besedami, ampak tudi v djanji zares častili. Tjekaj ima meriti vsaka vaša prošnja, vsa vaša prijaznost, vaše pozdravljanje in hvala. Ker dobre besede so listje in cvetje, na to sledeče pa dobro djanje je krepostno sadje. In tako so aposteljnovo opominjevanje razumevali in razlagali sveti Bernard in drugi Jezusovi ljubljenci. Sveti Baldomir, čuda ponižen kovač, imel je navado, pri začetku in končanji vsakega dela govoriti: „V Gospodovem imenu! Bogu bodi čast in hvala sedaj in na vekomaj!“ — Posnemajmo ga in prizadevajmo si, da nam bodo navadni sledeči:

Zdihljeji k presladkemu imenu Jezus.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češčeno bodi Njegovo presveto ime na vekomaj. Amen.

O Jezus! moj preljubeznjivi in najslajši Jezus! Tvoje ime je nam ljudem dano, da se po Njem zveličamo. Zato hočem sedaj s serčno pobožnostjo in skesano Tvoje zveličavno ime klicati in reči: O Jezus! bodi moj Jezus, to je, moj Zveličar in zavoljo Svojega najsvetejšega imena zveličaj me. O Jezus! najdobrotljiviši, najkrotkejši, najmilejši, najprijazniši,

[1]) 2. Tim. 2, 19. [2]) Kol. 3, 17.

najdarežljiviši, najpriserčniši, najlepši in najljubeznjiviši Jezus! Tebe ljubim in hvalim, Tebe častim in povikšujem, Tebe poveličujem in molim. Po Tebi hrepenim, Tebe želim, k Tebi kličem in Te pohlevno prosim: O Jezus! bodi moj Jezus, moj Zveličar in daj mi svojo milost in svoje zveličanje; pomagaj mi, o Jezus! v mojih potrebah, daj mi moči v mojih skušnjavah, tolaži me v britkosti, in reši me vseh zlegov in nevarnosti. O Jezus! bodi mi milostljiv; o Jezus! usmili se me; o Jezus! odpusti mi moje grehe; o Jezus! Tebi se priporočujem, Tebi se darujem. Ná-Te, o Jezus! verujem, ná-Te upam, in Te ljubim čez vse. Ti, o Jezus! si moja tolažba in moje poživljenje, moje veselje in moja radost, moj priserčni ljubej, moja slava, moje zdravje in moje zveličanje. Ko slišim od Tebe govoriti, se mi raduje serce; ko govorim od Tebe, oživlja se mi serce; ko na Te mislim, se utolažim; ko sem ti pokoren in hodim za Tabo, sem pravičen in svet; ko imam in vidim Tebe, sem srečen. Zato, o Jezus! hočem Te poslušati, hočem na Te misliti, Te ubogati, Te ljubiti, Te želeti, po Tebi hrepeneti. O Jezus! Jezus! bodi moj Jezus, ostani moj Jezus, živi in vladaj v mojem sercu, in povsod v sercih vseh ljudí, o Jezus! Amen.

Perví odstavek.

Zunanje in znotranje terpljenje Božjega Deteta.

Beri o praznikih k časti Jezusovega serca in ob petkih.

„Terpeti sem pripravljen, in moja bolečina mi je vedno pred očmi.“ (Ps. 37, 18.)

1. Premišljuj znotranje terpljenje, ki ga je Božje Dete vedno čutilo, ker je vedno mislilo na svoje prihodnje terpljenje.

Da to bolje spoznaš, domišljuj si, da, ko je Božje Dete v jaslih ležalo, so mu angelji prinesli in pred-nj postavili velik težak križ. Na tem križu je bilo vse terpljenje videti, ki ga je imel Jezus terpeti od tiste ure noter do svoje smerti, in vse sramotenje in zaničevanje, ki ga je imel prestati. Ta križ so angelji Detetu pred oči postavili in mu rekli: Najdobrotljiviše Dete! Tvoj Oče ti je poslal ta križ, ki ga imaš celo svoje življenje nositi, dokler boš na zadnje v tri in tridesetem letu svoje starosti na-nj pribit.

Kaj meniš, da je to ljubeznjivo Dete storilo? Akoravno se je grozila njegova človeška natora in se je treslo njegovo blago serce, vendar je iz ljubezni do svojega nebeškega Očeta in do človeškega rodu svoje ročice stegnilo proti križu, in reklo: „Moje serce je pripravljeno, o Bog! moje serce je pripravljeno!“ [1]) ter je objelo križ, ga poljubilo in govorilo: Pozdravljen mi bodi, sveti križ, ti orodje človeškega odrešenja! ti si mi iz serca ljub in prijeten, zato hočem s tabo živeti in na tebi umreti. Potlej je reklo angeljem: Recite mojemu ljubemu Očetu, da sem pripravljen, iz ljubezni do Njega ta križ, in če je potreba še težega nositi. — Iz tega spoznaj, o kristijan! in hvali Kristusovo ljubezen do nas ljudi, ker je On celo svoje življenje vedno pred svojimi očmi ta križ imel, za nas nosil ga in terpel, po Davidovi prerokbi: „Moja bolečina mi je vedno pred očmi.“

2. Premišljuj, kaj je Jezusovo serce terpelo, ker je vse grehe poznalo.

Ko je še v jaslih ležal, poznal je Jezus že grehe vseh ljudi, ki so bili storjeni od začetka sveta, in ki se bodo storili noter do sodnjega dneva. Vse grehe je videl, se vé da kot Bog, tako čisto, kakor da bi se tistikrat pred njegovimi očmi delali; in zavoljo tega je njegovo serce tako neizmerno bolečino terpelo, da bi je vsi ljudje vkupej prenašati ne mogli. Kolikor grehov vsi ljudje s svojimi udi delajo, toliko ran je ubogo Dete dobivalo, da tako rečem, v vseh svojih udih. Kolikor napuha in prevzetnosti se nahaja med ljudmi, toliko ran je dobivalo ubogo Dete v svojo

[1]) Ps. 107, 2.

Božjo glavo. Kolikorkrat kdo z nesramnim pogledanjem greši, toliko ran je dobivalo Dete Jezus v svoje svete oči. Kolikor hudobnega govorjenja človeški jeziki govorijo, toliko ran je dobivalo v svoj sveti jezik; in takó na vseh udih, s kterimi ljudje grešijo. Se vé da mu niso bili udje na telesen, ampak na duhoven način tako prebodeni, da je Jezušček v jaslih v vsakem svojem udu veliko stotisočero ran in bolečin imel. Tako se je začelo spolnovati, kar je prerok dolgo poprej rekel: „On je bil ranjen zavoljo naših grehov.“[1])

Pomisli, o grešnik! kake znotranje bolečine je Božje Dete v Betlehemskem hlevu terpelo. Dušna rana bolj boli, kakor telesna, in tem bolj, kolikor je duša boljša od telesa. Bolele so Božje Dete nehvaležnosti in težke pregrehe in hudobije bolj, kakor ako bi bilo prebodeno na vseh svojih udih. Usmili se ga vendar, o grešnik! in tolaži ga v njegovem vélikem terpljenji. Bolje pa ga ne moreš potolažiti, kakor če svoje grehe obžaluješ in terdno skleneš, nikoli več ne grešiti.

3. Premišljuj, kaj je Božje Dete terpelo tudi na svojem telesu.

Jezus ni imel zibeli, ni imel mehke posteljce; ležal je na senu, kar ni bilo ravno ugodno njegovim mehkim udom. Terpel je Jezus tudi mraz, ker je bila zima in imel je le revno odejo; akoravno v sveti deželi zima ni takó ostra, kakor pri nas. Tudi to je bilo kaj neugodno za-nj, da ni mogel gibati ne z ročicami, ne z nožicami, ker je bil v plenice povit.

Tukaj bi morebiti kdo vprašal: Zakaj je pa Marija Jezusa tako skerbno povijala? Saj je vedela, da, akoravno Dete, ima vendar že pamet, in se zamore samo prav obnašati. Poslušaj, kaj je sam Gospod na to vprašanje sveti Mehtildi rekel: „Ko sem na svet prišel, bil sem koj v plenice povit, takó da se nisem mogel gibati, in to v znamenje, da sem se popolnoma v oblast dal ljudém z vsem, kar sem sabo dobrega z nebes prinesel. Kdor je namreč povezan,

[1]) Iza. 53, 5.

nima nobene oblasti, ne more se tudi braniti ali varovati, in vse, kar ima, se mu lehko vzame. Ravno takó, kedar sem zopet iz tega sveta šel, sem bil na križ pribit, da se kar ganiti nisem mogel, v znamnje, da zapustim človeku vse, kar sem ves čas svojega življenja dobrega storil ali si zaslužil. Zato človek lehko vse vzame, kar je mojega, da Mojemu nebeškemu Očetu daruje".

Pač tolažbe polne besede! O velika milost! Ljubeznjivi Jezus hoče in želi, da z njegovimi zaslugami svoje dolgé plačujemo, da takó po njem v Bogu obogatimo. To je njegova resnična volja. Zato, ubogi grešnik! ne obupaj; in ker sam od sebe Bogu svojih dolgov ne moreš plačati, plačaj je z neskončnimi Kristusovimi zaslugami, ter môli:

Molitev.

Vsegamogočni in pravični Bog! jaz spoznam, da sem velikokrat grešil; in moj dolg je tako velik, da ga sam nikakor ne morem plačati. Ti pa, nebeški Oče! dal si nam Svojega ljubega Sina za Srednika, Plačevavca in Spravnika. Zató darujem Ti Tvojega ljubega Sina, to nedolžno jagnje za svoje grehe. Sprejmi tedaj njegovo ponižnost za moj napuh, njegovo darežljivost za mojo lakomnost in krivico; njegovo čistost za mojo nesramnost; njegovo dobroto, krotkost in ljubezni polno usmiljenje za moj zavid, sovraštvo in jezo. Sprejmi njegovo gorečnost in marljivost za mojo lenobo; njegovo molčečost za moje žlobudranje; njegovo poterpežljivost za mojo nepoterpežljivost, vse njegove kreposti za vse moje grehe in hudobije. Sprejmi njegovo dušo za mojo dušo, njegovo telo za moje telo, njegovo serce za moje serce, njegove neskončne zasluge in duhovne dobrote za moje uboštvo in za moje dolgé;

njegovo svetost za mojo hudobnost. Sprejmi, nebeški Oče! ta veliki dar, to popolno plačilo, to obilno spravo. Jaz želim ta dar tolikokrat ponavljati, kolikorkrat porečem: Hvaljen bodi Jezus! ali pa: Odpusti nam naše dolge! po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

Peti odstavek.

Marijino sočutje.

Naj se bere o sobotah.

„Moj ljubi mi je šopek mire.“ (Vis. pes. 1, 12.)

1. Premišljuj, kakó je Marija v britkostih rastla.

To je angelj na Božje povelje sveti Brigiti s sledečimi besedami razodel: „Presveta Devica se more v resnici imenovati cveteča roža. Kakor roža namreč med ternjem raste, toliko ostrejše in močnejše postaja ternje; tako se je tudi tej izvoljeni roži Mariji godilo. Kolikor je prihajala starejša, toliko ostrejše in močnejše ternje britkosti jo je zbadalo. Kedar je bila še v otročjih letih, in je iz preroških pisem spoznala, da se ima Bog včlovečiti in veliko terpeti, čutila je v svojem sercu veliko sočutje zavoljo goreče ljubezni, s ktero je Boga ljubila, akoravno tistikrat še ni vedela, da ima biti ona njegova mati. Ko je bila Jezusa spočela, je ta lepa roža še bolj rastla, in ternje britkosti postajalo je dan za dnevom močnejše in ostrejše. Ker je namreč mislila na njegovo prihodnje britko terpljenje, je marsikaka britkost njeno serce polnila. Zeló je bila žalostna, ker je vedela, da, kakor je človek z vsemi svojimi udi grešil, tako mora tudi nje sin na vseh svojih udih strašno terpeti. Žalovala je, ker je vedela, da ga bodo zaničevali in zasramovali in neusmiljeno mučili, da bo bolj podoben pogaženemu červu, kakor pa človeku.“ Tako je govoril angelj. Bilo je tedaj Božje Dete že v svoji otročji starosti šopek mire svoji deviški materi, ker je

zavoljo njega že takrat mnogo serčne žalosti in britkosti prestajala. *)

2. Premišljuj serčno Marijino bolečino, ali kako so bile njene serčne radosti in svete nade s strahom in žalostjo pomešane, ker je vedela za prihodnje Jezusovo terpljenje. Angelj je sveti Brigiti od tega tako-le govoril: Lehko se verjame, da, ko je Devica, potem ko je Sina Božjega porodila, ga v svoje roke vzela, se je tudi koj spomnila, da se bodo preroške besede od Marijinega terpljenja na njem spolnile. Kedar ga je v plenice povijala, mislila je v svojem sercu, kako bo enkrat na celem svojem telesu bičan; ko je povijala njegove noge in roke, mislila je, kako bodo z železnimi žeblji na križ pribite. Ko je lepo obličje svojega Deteta gledala, mislila je, kako bode enkrat opljuvano; in ko je njegova lepa rudeča lica gledala, mislila je, kako ga bodo v obraz bili. Ko je gledala v njegove ljubeznjive očí, mislila si je, kako bodo enkrat s kervijo zalite; in ko je gledala njegova prijazna usta, mislila je, da ga bodo napajali z jesihom in z žolčem. In kedar je videla njegove bele roke, mislila je, kako ga bodo neusmiljeno z vervmi vezali; in pri pogledu na njegovo lepo telo si je mislila, kako ga bodo na križu neusmiljeno raztegovali".

„Zato, kakor je bila najsrečnejša, najveselejša mati, ko je videla, da je Sina Božjega porodila; ravno takó je bila najžalostnejša mati zavoljo misli na njegovo prihodnje terpljenje. In takó je sledila na njeno največo radost največa žalost. Kakor da bi se porodnici reklo: Ti si sicer živega, zdravega sina porodila, ali bolečine, ki si je pri njegovem porodu terpela, boš čutila vedno do smerti. Ta žena bi se sicer veselila zavoljo rojenega sina; ali zavoljo svojih dolgih bolečin bi še bolj žalovala. In vendar bolečine te žene ne bi bile tako velike, kakor so bile Marijine bolečine pri spominu na terpljenje njenega

*) Mira je zavoljo svojega prijetnega duha podoba čednosti. Ker pa so med drugimi dišavami posebno miro jemali, ko so merliče mazilili, zato jim je bila mira tudi podoba terpljenja.

Sina. Nobena mati nikoli ne terpi toliko bolečin pri porodu, kolikor jih je Mati Božja terpela, predno je nje Sin terpel. In čim bliže je prihajalo terpljenje njenega Sina, tem več se je naraščala njena žalost. Zato je gotovo verjetno, da je njen milostljivi Sin zavoljo velike ljubezni do nje, tej njeni žalosti mnogoverstno veselje in tolažbo primešal, sicer bi Ona ne bila doživela njegove smerti".

Iz teh angeljevih besed lehko posnamemo, da je Marija s svojim Sinom do njegove smerti na križu terpela. Oh! kolikokrat jej je bilo, kakor da bi jo kdo z ostrim nožem v serce vbodel, ko je svoje ljubo Dete pestovala; in večkrat so se jej solze uderle, ko ga je ali vzdignila, ali spat položila. Nikoli ga ni mogla pogledati, da ne bi bila zdihnila, kakor pričajo njene lastne besede, ki je je sveti Brigiti govorila: „Kedar sem mesta na njegovih ročičicah in nožicah gledala, kjer so imeli je žeblji prevertati, so se moje očí vsakikrat s solzami napolnile, in postala sem žalostna, skoraj do smerti. In ko je moj sinček videl, da so moje očí mokre, postal je tudi On žalosten do smerti". Zato tedaj, kedar je deviška Mati Kristusu stregla, ga povijala ali v jasli polagala, je lehko govorila: „Od mojih rok se cedí mira in moji persti so polni najboljše mire." [1]) Kedar ga je pa objemala in na svoje deviško serce pritiskala, je premodra Devica ponavljala tiste besede iz Visoke pesmi: „Moj ljubi mi je ko šopek mire, ki mi v nedriji tiči." [2]) Tako se je spolnovala ta Salomonova prerokba prečudovito.

3. Premišljuj, da je žalostna Mati Marija povsod nahajala dovolj vzrokov žalovanja, kamor koli se je obernila.

Pervič, ko je videla, da nje ljubeznjivo Dete tako veliko uboštvo in tolike neugodnosti terpi, kakor najubožniši otroci. Njegovo stanovališče je bila tista revna, temna, skalnata votlina na cesti, kjer so jih vsi mimo gredoči videli in kot uboge ljudí zaničevali. Ugodnosti niso imeli ondi nobene, ker so morali na terdih tleh ležati. Za po-

[1]) Vis. pes. 5, 5. [2]) Vis. pes. 1, 12.

steljo so imeli malo sená ali slame, za klop in mizo morebiti kak hlod. Tukaj ni bilo izbe, ni bilo stanice, ni bilo peči, ni bilo ognjišča, ni bilo dimnika. Ako so si ogenj zakurili, kadilo se je tako, da so rajši mraz terpeli, kakor da bi bili v takem dimu.

Sedaj pomisli, kako težko se je skerbni materi Mariji zdelo, ko je ljubega Jezusa v takem uboštvu videla. Oh, kakó je bila žalostna, da ne more dati otroku gorke izbe, kjer bi mogel mirno spati! Če ni moglo dete spati, gotovo tudi mati ni mogla spati; in če je otrok se jokal, jokala se je gotovo tudi Mati.

4. Premišljuj, kakó se je Mariji Jezušček smilil, da je od svetá zaničevan in zapuščen.

Devica najmodrejša je resnico tistih evangeljskih besed: V svojo lastino je prišel in njegovi ga niso sprejeli“, [1]) poznala in popolnoma umela, še predno so bile zapisane. Zato je terpelo njeno materno serce, ko je videla, da svet za njenega ljubega Sina tako malo mara, in ga zaničuje, kakor da bi bil berašk otrok. Nje Sin je z nebes doli prišel, svet odrešit; spodobilo se je, da bi ga bil svet z vso častjo sprejel: in poglej! še pod svojo streho ga ni hotel nobeden vzeti. Nje Sin je bil tisti Mesija, po kterem je judovsko ljudstvo tako dolgo hrepenelo; sedaj je bil tu, in niso marali za-nj. O kako je ta nehvaležnost prečisto Devico bolela! Skoraj bi se bila sramovala, da mora, ker je ni hotel nobeden pod streho vzeti, kot uboga beračica v odpertem hlevu ne eno samo noč, ampak šest celih tednov s svojim Božjim Detetom stanovati. Res, da je Ona zavoljo Boga rada prav poterpežljivo in ponižno vse to prenašala; ali nje serčna žalost je tem bolj se naraščala, ker je videla, da pri tem nje Božje Dete dokaj terpi. —

Tu se uči, o kristjan! zasramovanje in zaničevanje poterpežljivo prenašati, in počasti žalostno Mater Božjo, molé to le:

---

[1]) Jan. 1, 11.

Molitev k žalostni Materi Božji.

Hvaljen bodi Jezus in hvaljeno bodi Marijino serce na vekomaj! Amen.

O Marija! prežalostna in sedaj najblaženejša Mati in Devica! zares, velike so bile Tvoje žalosti, kakor morje, in neizmerne so bile bolečine Tvojega serca. Mi Te prosimo, zadôbi nam od Svojega Božjega Sina duhá kesanja, ponižnosti in poterpežljivosti; zadôbi nam tudi serčno, sveto in zveličavno sočutje ž Njim in s Tabo: zato da Tvoje in Njegove bolečine naša serca presunejo, z zveličavnim kesanjem napolnijo in storé, da se nam bode vse posvetno veselje studilo. Amen.

Osemnajsto poglavje.

Sveti trije kralji molijo Kristusa.

Pervi odstavek.

Od praznika svetih treh kraljev.

To se bere na praznik svetih 3 kraljev.

„Pridete, molimo in padimo na tla, in jokajmo se pred Gospodom.“ (Ps. 46, 6.)

Danes obhajamo posebno vesel praznik, skoraj takó slovesno, kakor božični praznik.

1. Premišljuj tedaj, zakaj je ta današnji praznik tako vesel.

Obhajamo namreč dan, na kterem je bilo Božjemu Detetu in njegovi Materi velika čast došla. Ta dan so prišli trije imenitni kralji z veliko trumo služabnikov, gospodov in knezov, so pred Jezusom na tla padli in ga s pravo vero in prav ponižno molili. Danes je postalo Dete bolj bogato, kakor je kedaj bilo; prejelo je namreč v dar zlatá, kadila in mire in mnogo drugih reči. Danes je ne-

beški Oče svojega Sina, ki se je bil iz ljubezni do njega tako ponižal, čez vse kralje judovskega rodú povikšal in celemu svetu ga oznanil; ker je poslal nenavadno silno svetlo zvezdo, da je celi svet razsvetljevala, ter je tri kralje nekaj sto milj daleč pripeljal. Dans se je spolnila Izaijeva prerokba, ki pravi: „Vstani, bodi razsvetljen, Jeruzalem! ker pride tvoja luč in Gospodovo veličastvo nad tabo vzhaja. Ker glej! tema pokriva zemljo in mrak ljudstva; nad tabo pa se bo Gospod prikazal, in njegova čast se bo v tebi videla. In narodi bodo pri tvoji luči hodili in kralji v svetlobi, ktera tebi vzhaja. Vzdigni okrog svoje oči in poglej, vsi ti se zbirajo in k tebi dohajajo. Takrat boš videl, in boš poln veselja, in tvoje serce se bo čudilo in razširjalo, ko se bo spreobernila k tebi primorska množica, ko moč narodov k tebi pride. Povodenj kamel te bo zagernila, dromedarji iz Madijana in Efe.“ [1]) Ali se ni ta prerokba danes popolnoma spolnila? Zato je današnji dan dokaj vesel praznik, na kterem se po pravici veselijo vsi, kteri Jezusa in Marijo ljubijo. Zató nas opominja sveti papež Leon:

„Veselite se v Gospodu, preljubeznjivi! zopet vam rečem: veselite se! Kajti kmalo po prazniku Kristusovega rojstva napočil nam je dan Njegovega razglašenja; in kterega je uni dan Devica rodila, tega je na ta dan svet spoznal. Tu so nebesa Božjo slavo oznanovala, in glas resnice je šel po celem svetu, kedar so angelji pastirjem Kristusovo rojstvo naznanili in je zvezda Modre k jaslim peljala. Zató tedaj spoznajmo, preljubeznjivi! o treh modrih začetek svojega poklica in svoje vere, in praznujmo z radostnim sercem začetek tega zveličavnega upanja. Kajti od tistega časa smo začeli mi, ki smo bili neverniki, k večni dedšini pristopati. Zató pa imamo tudi ta presveti dan v posebni časti imeti, ko nam je naš Zveličar se prikazal in razodel. In Njega, ki so ga kralji kot Dete v jaslih molili, molimo mi kot vsegamogočnega v nebesih. In kakor so mu oni iz svojih zakladov

[1]) Iza. 60, 1—6.

skrivnostnih darov prinesli, tako darujmo mu tudi mi iz svojega serca pristojnih darov.“ Tako govorí ta sveti papež, in nas opominja, naj ta praznik pobožno in veselo praznujemo.

2. Premišljuj, kaj nas uči ta današnji praznik.

Sveti trije modri nas učijo, da naj po njih zgledu pokleknemo in Jezusa Kristusa, pravega Boga in pravega človeka, molimo v duhu in v resnici. Zató nas kliče danes katoliška cerkev s psalmovimi besedami: „Pridite, molimo malo dete, in padimo na tla, pokleknimo pred vélikim Bogom in jokajmo se čez svoje grehe pred Gospodom, ki n'as je vstvaril. Potlej mu morete prijetnih darov ponuditi, duhovno zlató goreče ljubezni, duhovno kadilo svete pobožnosti, zdravilne mire britke, pa zveličavne spokornosti; in s takimi darovi in krepostmi ga bodete potolažili, mu bodete dopadli in v Jezusu Kristusu obogateli; ker je On milostljiv in usmiljen Gospod, poterpežljiv in obilnega usmiljenja. [1])

3. Premišljuj, da ta praznik je srečen dan.

Božje Dete je bogati, dobrotljivi, edini, pravi Bog, od kterega stoji pisano: „Eden je Gospod vseh, bogat za vse, kteri va-nj kličejo.“ [2]) Zató želi nas vse s svojimi zakladi obogatiti. Zató nam pa tudi cerkev kliče v imenu Božjega Deteta z besedami preroka Izaija: „Vsi žejni, pridite k vodi, in vi, ki nimate denarja, hitite, kupite in jejte; pridite, kupite brez denarja in brez vse menje vina in mleka!“ [3]) to je: poslušajte lepe in sladke nauke in skrivnosti od mojih otročjih let. „Poslušajte me, in slišite; jejte, kar je dobro, in vaša duša se bo veselila. Nagnite svoja ušesa in pridite k meni; poslušajte, in živela bo vaša duša, in naredil bom z vami večno zavezo.“ [4]) Ali niso to tolažbe polne besede, s kterimi nas Dete Jezus prijazno vabi, naj danes k jaslim pridemo? Saj je dovolj bogato, in če tudi nimamo denarja, ali sicer kaj dragocenega, lehko kupimo od njega zlata, kadila in mire; še zastonj nam hoče dati, da imamo, kar bi darovali Njegovemu nebeškemu Očetu,

[1]) Ps. 102, 8. [2]) Rim. 10, 12. [3]) Iza. 55, 1. [4]) Iza. 55, 2. 3.

in tako svoje dolgé poplačali. To je enkrat Kristus sveti Mehtildi razodel s temi besedami: „Glej! jaz ti dam zlatá, to je, svojo Božjo ljubezen; dam ti kadila, to je, svojo svetost in pobožnost; dam ti mire, to je, britkost mojega terpljenja. Vse te reči ti dam, da so tvoja lastina, da je moreš, kot svoje, meni nazaj dati. Ako duša to stori, povernem jej dvojno. In kolikorkrat mi je zopet daruje, povernem jej vselej dvojno. In to je tisto stotero povračilo, ki ga človek tukaj v tem času zadobi, in tamkaj pa večno življenje.“ Te tri rečí naj človek vsako leto na ta dan Bogu daruje.“ — O tolažilne besede! Pomisli, o kristijan! kakó lehko postaneš bogat, in kakó lehko dobiš brez denarja, vina in mleka, to je, Kristusove solze, njegovo kri, njegovo zasluge in skrivnosti, da postanejo tvoja lastina, in da je moreš darovati Njemu in Njegovemu nebeškemu Očetu. In kolikorkrat to daritev ponoviš, tolikokrat postaneš bolj bogat teh duhovnih zakladov. Padi tedaj danes na kolena pred jasli in moli to le

Molitev.

O Jezus, najviši Gospod in kralj! jaz Te molim in častim s svetimi in modrimi kralji, in Ti darujem svoje serce, kakor si Ti svetoval sveti Mehtildi; zató želim Ti darovati namesto zlatá serčno in gorečo ljubezen; namesto kadila gorečo pobožnost; namesto mire serčen kes in popolno spokornost. Ali Ti, o Jezus! veš, da sem prav ubog, potreben in reven. Zato Te ponižno prosim po Tvoji veliki dobroti in milosti, obogati me s Svojimi duhovnimi darovi: daj mi enmalo ognjenega zlatá, Svoje Božje ljubezni, enmalo kadila Svoje pobožnosti in svetosti, in enmalo zdravilne mire Svojega britkega terpljenja, da je zamorem Tebi in Tvojemu nebeškemu Očetu podariti in ž njimi

poplačati svoje velike dolgé, in da tako po Tebi postanem bogat, svet in srečen. Amen.

Drugi odstavek.

Bog kliče svete tri kralje, da gredó molit njegovega Sina.

Beri to premišljevanje, da boš lože svet zaničeval.
„Videli smo njegovo zvezdo na jutrovem, in smo ga prišli molit.“ (Mat. 2, 2.)

1. Premišljuj, kako čudovito je Bog modre ali svete tri kralje poklical.

Védi: Ko je Izraelsko ljudstvo skoz Moabitsko deželo hotelo iti v obljubljeno deželo, je Moabitski kralj Balah poklical tujega preroka Balaama, da bi Izraelce preklel. Ali Bog je tega lažnjivega preroka prisilil, da je zoper svojo voljo ljudstvo blagoslovil, in med drugimi rečmi je bil prisiljen tudi to le govoriti: „Zvezda izhaja iz Jakoba, in žezlo se vzdiguje iz Izraela; in udaril bo Moabske vojvode, in pokončal bo vse Setove sinove, in Edomsko bo njegova lastnina. Izrael pa se bo junaško obnašal. In kteri bo iz Jakobove rodovine prišel, bo gospodoval in svoje sovražnike končal.“ [1]) Iz te prerokbe so drugi narodi dobro spoznali, da se bo judovskemu ljudstvu silno močen kralj rodil, kteri bo nje in njih dežele spravil pod svojo oblast. Zató so sklenili, za časa s tem kraljem sprijazniti se. In ker je bil prerok Balaam gotovo znamenje dal, kedaj se bo ta véliki kralj rodil, namreč, da bo nova zvezda se prikazala; zató so, kakor pravijo, neke možé postavili, da so vedno zvezde ogledovali. Tako piše nek star učenik, da so bili na jutrovem dvanajsteri možje, kteri so ob določenih časih na goro Viktorial hodili, tamkaj bedéli in molili, da bi Bog tisto zvezdo poslal. To čakanje, bedenje in te molitve so terpele poldrugo tisoč let, in glej! tu se je prigodilo, da je na sveti večer o polnoči nova in nenavadno svetla zvezda se prikazala, ki ni bila, kakor druge zvezde. Zakaj pervič, ta zvezda ni bila na nebesu, ni bila med premičnicami (planeti), temveč pod luno. Dru-

[1]) 4. Mojz. 24, 17—19.

gič bila je tudi veliko svetlejša, ko druge zvezde; ker je bila bolj svetla, kakor solnce. In sveti Ignacij mučenik pravi: da je ta zvezda razsvetljevala solnce, luno in vse druge zvezde. Staro sporočilo pravi še to, da se je videlo sredi te zvezde prav lepo dete z zlato krono na glavi in z zlatim križcem v roki. *) In ta zvezda je vstala nad judovsko deželo, ali koj je proti jutrovemu hitela, kakor da bi hotela druge narode poklicati, in je ondi tako dolgo ostala, da so se trije kralji na pot odpravili. Videli so jo pa ne na enem samem kraji, ampak na več krajih; in vsi ljudje, ki so jo videli, so se čudili in prašali, kaj utegne ta zvezda pomeniti. In ker so modrijani tiste dežele Balaamovo prerokbo poznali, ter jo ljudstvu povedali, so po celi deželi kmalo zvedeli, kaj to pomeni.

Zato se jih je veliko vzdignilo, in so hoteli v judovsko deželo iti, da bi tega novega kralja videli in počastili; posebno pa trije kralji, Kaspar, Melhijor in Baltazar, ki so bili pametni in učeni možje; zató jih evangelij modre imenuje. Ti trije kralji so prebivali vsak v svoji lastni deželi: Melhijor je bil kralj v Nubiji, Baltazar v Etijopiji in je stanoval v mestu, ki mu je bilo ime Siba; Kaspar pa je bil kralj v Indiji in njegovemu stolnemu mestu je bilo ime Kafat. In v tem mestu so se vsi trije sešli, in so brez zamude se na pot podali. In akoravno je mesto Kafat tri in petdeset dni hoda daleč od Betlehema, so oni vendar, kakor se pravi, v desetih dneh prišli, ne iz lastne močí, ampak po moči tistega, kteri je je bil po zvezdi poklical, pravi sveti Hilarij.

Ti trije kralji tudi niso bili sami, ampak mnogo druge velike gospode je bilo ž njimi; v letopisih Kalekutskega kraljestva na Indijskem pravijo tudi, da je očitno rečeno, da je kralj tiste dežele tudi ž njimi bil. Pravijo

*) Poganski spisovatelj Plini govorí od neke zvezde, v kteri se je Bog v človeški podobi prikazal. „Candidus cometes, argenteo crine, ita refulgens, ut vix contueri liceat, specieque humana Dei effigem in se ostendens“ t. j. bela repatnica, s srebrobelim repom, tako svetla, da se skoraj va-njo gledati ne more, in kaže v sebi Boga v človeški podobi. Plin. hist. nat. II. 22. Prestavljavec.

tudi, da kažejo še dan današnji v Kalekutskem kraljestvu kapelo z visokim oltarjem, na kterem je podoba Matere Božje z Jezuščekom v naročji, ktero tudi neverniki in krivoverci pobožno častijo. To kapelo je neki njih kralj dal sezidati na čast Matere Božje, ko je iz Betlehema se bil domú vernil. Pozneje se je nad to kapelo velika, krasna cerkev sezidala.

Imeli so pa ti kralji in gospôda, ki je ž njimi šla, tudi dosti *služabnikov* sabo, tako da je bilo *mnogo ljudstva* vkupaj. To je že Izaija prerokoval, ko pravi: „Jeruzalem! vzdigni svoje oči, in poglej! vsi ti se zbirajo in k tebi dohajajo. Takrat boš videl, in se boš čudil, in tvoje serce se bo veselilo, ko pride k tebi primorska množica in moč narodov.“ [1])

Ta množica se je enodušno vzdignila, in željno na pot podala, da bi od Boga poslanega Kralja videla in molila; in akoravno so imeli tako dolgo in težavno pot, in jim je bilo treba iti v neznane kraje; vendar njih gorečnost in pobožnost bila je tako velika, da za vse te težave še marali niso. — S tem svojim zgledom osramotijo oni zares našo lenobo, ki imamo tega nebeškega kralja vedno na oltarji v *duhovnem Betlehemu*, to je, v naših cerkvah, in vendar še te kratke poti do cerkve ne storimo, da bi ga obiskali, častili in molili.

2. Premišljuj, kako je Bog s svojo *zvezdo* in z znotranjim razsvetljenjem modre *peljal* in *vodil*.

Glej! ko so kralji potovali, začela je tudi zvezda ž njimi se naprej pomikati; in ako so na poti kaj postali, stala je tudi zvezda. In ker se tega oni niso bili nadjali, zató so bili tega dokaj veseli, in so si bili svesti, da bo Bog vedno ž njimi na poti, in je vsake nesreče obvaroval. Tako so tedaj ti srečni popotniki dalje hodili, in niso marali za neugodni zimski čas, niso marali za težavno, dolgo pot; ker jim je želja, videti novega kralja, vse težave olajšala; pogled na svetlo zvezdo in na preljubeznjivo dete, ki se je v zvezdi videlo, delal jim je največe veselje. Na

[1]) Iza. 60, 4. 5.

poti se niso nič mudili; hrepené videti novega kralja, so noč in dan potovali in so po noči le malo, ali morebiti tudi nič spali. Kakor je bil Bog namreč Izraelce v puščavi tako ohranil, da se jim niso stergali ne čevlji, ne obleka; tako je verjetno, da je tudi svete tri kralje na celi poti varoval takó, da niso bili trudni, da so mogli vedno dalje hiteti: saj so hiteli k tistemu, od kterega Izaija priča, da „daja trudnim moč, in množi nezmožnim terdnost in krepkost.“ [1])

3. Premišljuj, kako je Bog krepost in stanovitnost svetih treh kraljev skušal.

Ko so modrijani prišli na Judovsko, poglej! na enkrat je zvezda jim spred oči zginila, in oni so bili tega tako preplašeni, da niso vedeli, kaj bi od tega mislili. Popraševali so, kje bi se dal najti novorojeni kralj; ali spet so se čudili, da jim ne vé nobeden nič povedati; in oni so vendar mislili, da bodo vsi ljudje na judovskem od tega deteta vedeli. Govorili so tedaj med sabo: Ker nobeden ne vé za tega kralja, čegar rojstvo nam je bilo oznanjeno, gotovo bo ta kralj Herodežev sin. Pojdimo tedaj k kralju Herodežu, da vprašamo njega. Ali, ako grejo k Herodežu, vtegnejo priti v nevarnost, svoje življenje zgubiti, ker so hoteli v njegovi deželi druzega kralja zraven njega častiti in moliti. Toda oni so takó sklenili, v Jeruzalem se podati, tam popraševati po novorojenem judovskem kralji, in vse drugo Bogu prepustiti. Vse svoje zaupanje so postavili na Boga, Njemu so se priporočili, in ga pohlevno prosili, naj je vsake nesreče obvarje. Gotovo je bila to velika krepost, posebno pri ljudeh, ki niso še imeli prave vere, da so rajši v nevarnost se podali, kakor da bi od Boga poslanega kralja ne počastili. — Tu se uči stanovitnosti v dobrem. „Kdor namreč se Boga bolj boji, kakor hudobnih ljudi, in do konca stanoviten ostane, on se zveliča.“

4. Premišljuj, kako so sveti trije kralji serčno dalje potovali in prišli k Herodežu vprašat.

---

[1]) Iza. 40, 29.

Šli so tedaj proti Jeruzalemu, in po vseh krajih, kjer so skozi šli, stekalo se je mnogo ljudí, ki so radovedno popraševali, kam neki gredó tako imenitni gospodje? Ko so prišli v mesto Jeruzalem, lehko si mislimo, koliko ljudí se je koj nabralo okoli njih, ker se ni bilo že dolgo slišalo, da bi bili trije kralji s tolikim dvoranstvom, s tolikimi spremljevavci in s takim bogastvom v mesto prišli. Vsa vrata, štacune, okna in ulice so bile polne ljudi, da so te tujce videli in ogledovali. Kralji pa so moško in ponižno po mestu jezdarili, da se so vsi nad njimi zgledovali.

Ko so k kralju Herodežu prišli, sprejel je je Herodež na videz prav prijazno, peljal je je v svojo kraljevsko dvorano, in prašal, zakaj so tako težavno pot semkaj storili. Kralji so za gotovo mislili, da mora Herodež vedeti za Zveličarjevo rojstvo in so tedaj se nadjali, da ga bo veselilo, da so takó daleč prišli Mesija molit. Zato so brez vsega strahú poprašali: „Kje je novorojeni kralj judovski?“ Ko je Herodež, kteri si ni kaj takega pričakoval, to vprašanje slišal, se je ves prestrašil, ker je dobro vedel, da Judje za-nj ne marajo, ker je bil po rodu nevernik in Idumejec, tedaj tujec, in ker je bil le po zvijači se na kraljevski tron popél. Ko se mu je tedaj ta strah en malo polegel, je je vprašal, od kod to vedó, da se je judovski kralj rodil? Oni so mu odgovorili: „Videli smo na jutrovem njegovo zvezdo, ki je nad judovsko deželo vstala in k nam prihitela, kakor da bi hotela nas poklicati. Ta zvezda nam je pot kazala do judovske dežele in tukaj še le nam je zginila. Mi želimo ga častiti kot kralja vseh kraljev, „ker smo prišli ga molit“.

Ko je Herodež to slišal, se je še bolj prestrašil; bal se je namreč, da bi prišel ob krono on in njegov rod. Tedaj je je na tanko izpraševal, kdaj se jim je zvezda prikazala, ter je ukazal hitro vsem vélikim duhovnikom in pismoučenim zbrati se, da bi pozvedel, kje se ima Zveličar roditi. Gotovo se je od tega govorilo po celem mestu, ker je Herodež vse poglavarje duhovnikov in vse pismoučene k sebi poklical. Ko se je tedaj to zvedelo v velikem mestu Jeruzalem, kaj so prebivavci tega mesta storili?

Ali so se morebiti veselili, ko so slišali, da se jim je tako dolgo zaželeni Zveličar rodil? Ali so morebiti svoje roke proti nebu stegnili in dobrotljivega Boga zahvalili, da jim je dal ta čas doživeti, po kterem so kralji in očaki zdihovali, in so morda govorili: Bodi Bog zahvaljen, da je naš Mesija prišel? Kaj pa da! — Sveti Matevž pravi, da se je prestrašil kralj Herodež „in ves Jeruzalem ž njim.“ [1])

O koliko je mest, tergov in vasi, enakih nehvaležnemu mestu Jeruzalemu! O koliko ljudi je, ki so ravno tako terdovratni, ravno tako oterpnjeni, kakor so bili Judje! Prestrašijo se, kedar slišijo, kaj Jezusov nauk od njih tirja; nočejo Jezusa ubogati, nočejo se mu v vsi ponižnosti podvreči!

5. Premišljuj, kako je Bog Herodežu po duhovnikih in svetim trem kraljem po Herodežu dal vedeti, kje je Zveličar rojen.

Ko je Herodež iz ust duhovnikov in pismoučenih zvedel, da se ima Mesija v Betlehemu roditi, poklical je kralje na skrivnem k sebi in jim je zvijačno tako-le govoril: Vsi modri in pismoučeni terdijo, da se ima Zveličar sveta v Betlehemu roditi, malem mestu, ki je tri ure od tod; zato prosim vas, pojdite tje in izprašujte na tenko, v kteri hiši se je to Dete rodilo. „In kedar ga najdete, pridite mi nazaj povedat, da tudi jaz grem in ga molim.“ [2]) Zato je tako ž njim govoril, da bi brez velikega šundra na tihem za-nj zvedel; mislil si je namreč, da, ako bi ljudje zvedeli za Dete, bi ga pred njim skrili, da bi ga on ne umoril. Tako pa, ako on najpoprej za-nj zvé, ga tudi na tihem ukaže umoriti. Tako je tedaj Herodež te kralje s častjo od sebe pustil; in oni so z vso svojo množico proti Betlehemu se na pot vzdignili in govorili od tega, kar se je v Jeruzalemu godilo.

Vse ljudstvo je za njimi gledalo; vsi so vedeli, da so od daleč prišli, Zveličarja počastit in molit. Ali nobeden ni bil tako pobožen, tako goreč in serčen, da bi bil ž njimi šel, obiskat novorojenega Zveličarja. Bili so nekteri,

[1]) Mat. 2, 3. [2]) Mat. 2, 7. 8.

V Celovcu 1869.
Natisnil Jožef Blaznik v Ljubljani.

Kristusovo življenje in smert

v

premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda

za Slovence predelal

Stefan Kociančič,

profesor bogoslovja v Gorici.

Na svetlo dala

družba sv. Mohora v Celovcu.

Z dovoljenjem visokočastitega kerškega knezoškofijstva.

III. snopič.

ki so se jim smejali, in niso verjeli, da bi se bil že Mesija rodil. Drugi so verjeli, da utegne biti Mesija rojen, pa vender niso ž njimi tje šli, ker so se bali kralja Herodeža. Kolika nehvaležnost! Ali takih mest, tergov in vasi je veliko na svetu do današnjega dne. Oh, koliko ljudi je, ki se bolj ljudi bojé, kakor Boga, in da ne bi bili od hudobnih ljudi zasmehovani, opustijo, kar bi imeli po Božjih ali cerkvenih zapovedih storiti! Reci tedaj, ako si tudi ti eden izmed njih: Oh žalibog! jaz sem tak nehvaležnež, kakoršni so bili prebivalci mesta Jeruzalema. Vsak prazen strah, vsaka majhna težava je zadosti, da ne storim, kar sem dolžan Bogu in sveti materi cerkvi; koj začnem tožiti, ako se tirja od mene, da naj iz ljubezni do Boga to ali uno storim! in vendar iz ljubezni do svetá pa sem pripravljen vse storiti! Kakó pa to Bogá žali, si lahko mislim. Od sveta si ne morem nobenega plačila pričakovati, in vendar mu služim z veseljem. Od Boga imam pričakovati večno plačilo, in mu služim le nerad, ali še celó ne, in se bojim, kjer se ni nič bati, ker si ne upam Jezusa resno iskati, prav moliti ga, in očitno ga častiti.

Zdihlej.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in počeščeni naj bodo sveti trije kralji z vsimi zvestimi služabniki na vekomaj! Amen.

O vi sveti in modri kralji, Kaspar, Melhijor in Baltasar! ki ste se pri zagledu zvezde iz serca veselili, in Božjemu klicu bili zvesti; prosim vas po Jezusu, sprosite mojemu sercu Božjo luč, ali nebeško razsvetljenje in pomoč Božje milosti, da bodem Božjemu vdahnenju vselej rad in hitro pokoren. Storite, da hodim za Božjo zvezdo, namreč da se vedno deržim katoliške vere, in da se ogibam vsake krive vere. Učíte me spoznati znotranji glas Božji, in ga poslušati. Peljite me vi sabo, in recite moji oma-

govalni duši, da naj nič ne porajta za ta hudobni svet, temveč da hodi z vami za vašo zvezdo, z vami poklekne in Vsegamogočnega moli in zvesto služi neumerljivemu Gospodu in Kralju večnosti. Amen.

Tretji odstavek.

Sveti trije kralji najdejo Dete v Betlehemu, ga molijo in mu darujejo.

Zoper duhovno lenobo.

„Padli so doli, in so molili Dete.“ (Mat. 2, 11.)

1. Premišljuj kako se jim je zvezda zopet prikazala, in je do jasli spremljevala.

Ko so bili slišali od kralja Herodeža, kje ima biti rojen Mesija, niso hoteli dalje v Jeruzalemu ostati, temveč so se koj vzdignili proti Betlehemu. Ko so bili uže dve uri ven iz Jeruzalema, poglej, tu jim Bog zopet pošlje zvezdo, da jim je pot kazala. „In glej zvezda, ktero so videli na Jutrovem, je pred njimi šla,“ to je, na enkrat se jim je zopet tista svetla zvezda prikazala, in pred njimi šla, kakor poprej. „Kadar so pa zvezdo ugledali, razveselili so se silno.“[1]) Gotovo so od veselja svoje roke sklenili in Boga v nebesih hvalili, da jim je zopet to milost skazal. Na mestu, kjer se je bila zvezda svetim trem kraljem zopet prikazala, stojí na cesti ali poti velik lep vodnjak, v kterem vode nikoli ne zmanjka. Vsi pobožni popotniki padejo tukaj na svoja kolena, in prosijo Boga po zaslugah in priprošnjah svetih treh kraljev, da jih z lučjo svoje Božje milosti razsveti.

Ko so sveti trije kralji prišli v mesto Betlehem, tekli so stari in mladi, ubogi in bogati obojega spola jih gledat; in so se čudili tem kraljem, posebno pa tisti nenavadni zvezdi, ki jih je vodila. Veliko njih je bilo, da so to imeli za velik čudež; zdelo se jim je videti ognjeni steber, ki je Izraelce skoz puščavo spremljal. In menda vsi so si mislili, da morajo ti kralji pač sveti in Bogu dopadljivi biti, ker jim je Bog tak čudež delal. Zato so jih vsi spo-

[1]) Mat. 2. 9, 10.

štovali. Kedar so pa zvedeli, zakaj so v Betlehem prišli, ker iščejo namreč novorojenega Zveličarja sveta, da bi ga molili, takrat so se še bolj čudili. Ko je tedaj zvezda prišla do konca mesta, postavila se je nad hlevom, v kterem je bilo Božje Dete, in je svetila s svojimi žarki tako naravnost na Dete, kakor da bi bila hotela reči: Ta je kralj vseh kraljev, kterega iščete! Gotovo je bilo več ljudi iz Betlehema in iz bližnjih krajev priteklo k tem kraljem, radovednih, videti, kam se podajo, in kje bodo Mesija našli; kedar so pa videli, da se ti kralji pred tisto ubogo votlino vstavijo, so menda nekteri izmed njih govorili: Ali bo tu notri naš kralj? Je-li mogoče, da se je naš Zveličar v tem revnem hlevu rodil? To bi bilo čudo preveliko; in mi bi se morali iz serca sramovati, da smo ga na tem nespodobnem mestu pustili, in da svojega Odrešenika tako malo spoštujemo. Takó bi imeli misliti, se vé da, vsi Betlehemljani. Ali večidel so bili oterpnjeni takó, kakor Jeruzalemljani, in le malo jih je bilo med njimi, ktere je ta čudež omečil. O, kako nemarni so ljudje v rečéh, ki zadevajo Boga in njih večno zveličanje!

2. Premišljuj, kako so se sveti trije kralji pripravljali, moliti Odrešenika.

Ko so sveti trije kralji videli, da zvezda stojí nad tem revnim hlevom, so se dokaj čudili. Oni si niso mogli misliti, da na takem mestu prebiva najviši Gospod. Pogledovali so se, in niso vedeli, kaj bi od tega mislili. Večkrat so na zvezdo pogledali, in so mislili, da se bo zvezda kam drugam obernila. Ko se pa ni hotela ganiti in je vedno svetlejše žarke na hlev pošiljala, čudili so se sveti trije kralji ponižnosti novorojenega kralja, in sveti Duh jih je podučil, da je to ubogo Dete judovski kralj, pravi Mesija in resnični Sin Božji. Ko so to spoznali, čutili so v svojih sercih toliko spoštovanje in tak sveti strah pred tem Detetom in tudi pred tem hlevom, v kterem je bilo rojeno, da niso vedeli, kako bi se vredno pripravili, predno stopijo v votlino! Začnejo se tedaj čistiti, prah otresati, in se praznično oblačiti; potem pripravljajo darí, ki so jih hoteli Detetu podariti. Še dan današnji stojí zraven velike Bet-

lehemske cerkve proti Jeruzalemu kapela in oltar k časti svetih treh kraljev na tistem mestu, kjer so se ti trije kralji pripravljali, predno so stopili k Detetu. Blizo tega oltarja je tudi vodnjak, kteri pa sedaj nima več vode; tukaj so njih služabniki za-se in za svoje kamele vodo zajemali. — Tu se úči kristijan! kako se imaš ti pripravljati, kedar imaš stopiti k Božji mizi; ti ne greš samo, kakor sveti trije kralji, Jezusa molit, ampak tudi v svoje serce ga sprejet.

3. Premišljuj, kako so sveti trije kralji Kristusa molili. Ko so bili vsi dobro pripravljeni, šli so skupej s tolikim spoštovanjem in znotranjo pobožnostjo noter, da se je bilo čuditi. Sveti Duh je bil namreč njih serca ganil, in čutili so take čeznatorne nagibe, kakoršnih niso še nikoli čutili. Trije kralji so šli v kraljevski napravi, pa gologlavi, svoje krone so nosili v rokah, ali so jim je za njimi nosili njih dvorniki. Melhijor je bil menda na sredi, in on je bil, kakor pravi Beda, star, siv gospod, z dolgo brado in je imel dolge lasé. Na njegovi desni strani bil je kralj Kaspar, mlad gospod, rudečkast in golobrad. Na levi mu je bil kralj Baltasar, ki je bil popolnoma temnorujav in bradat.

Ko so ti trije sveti možje v hlev stopili, in Božje Dete ž njegovo materjo zagledali, so pokleknili, in so ga molili kot pravega Boga in pravega človeka. Videli so namreč s svojimi očmi Božje Dete, ki se je svetilo, tako da se jim je zdelo biti v nebesih. Pa tudi v svojem sercu so bili razsvetljeni in v veri vterjeni, da so terdno verjeli, da je to Dete najviši Gospod nebes in zemlje. Zato so pred njim z vsemi svojimi služabniki na svoj obraz padli. Čutili so tudi v svojih sercih toliko znotranjo tolažbo in toliko slast, da so se jim serca topila od velike radosti; in Bog jim je dal tako spoznanje in tako serčno žalost čez grehe, da so se britko jokali, in od sramote si niso upali povzdigniti svojih očí. O, da bi tudi jaz enkrat tako žalost čez storjene grehe občutil in svoje hudobijo s solzami opral! O, da bi toliko pobožnost do Kristusa v svetem rešnjem zakramentu čutil, in ga s takim spoštovanjem častil, kakor so ga molili sveti trije kralji!

O sveti trije Kralji! po serčni žalosti in globokem spoštovanji, ki ste ga pred Božjim Detetom čutili, prosim vas, da mi ravno to milost, žalost, kes, ponižnost in spoštovanje od Njega sprosite. Amen.

Potem ko so sveti trije kralji nekaj časa na svojih obrazih ležali, so svoje glave malo povzdignili, svoje roke sklenili, ponižno na svojih kolenih klečali pred Božjim Detetom in čutili tako spoštovanje do Njega, da so se komaj prederznili, mu v obličje pogledati.

Pa koj po tem svetem strahu so se v njih sercih zbudili čuti svetega upanja, tedaj so povzdignili svoje oči, da so Dete prijazno pogledali; in ljubeznjivo Dete je tudi svoje očí na-nje obernilo, in se jim prijazno nasmehljalo. Pomisli, kakó je bilo pri sercu sedaj tem svetim možem. Tako slast so čutili v svojem sercu, da so jo čutili po vseh udih. Gledali so prelepo Dete, in so se njegove lepote tako veselili, da so menili, da so v nebesih. Ponižno so priklonili svoje glave in z največim spoštovanjem mu njegove svete nožice poljubili, in pri tem so zopet tako radost čutili, da so menili, da se jim serce raztopí. Oh, ubogi posvetnjaki! „pokusite in glejte, kako dober in sladek je Gospod“. [1])

4. Premišljuj darove svetih treh kraljev in vedi, da je vsak izmed njih dal zlatá, kadila in mire, in ne, kakor mislijo nekteri, eden zlatá, drugi kadila, tretji mire.

Zlató je pač reč draga, ali kadilo samo, ali tudi mira sama ni taka reč, da bi se spodobila za kraljevski dar; dva poslednja kralja bi se morala pač sramovati, ako bi bila tako malovredne reči podarila. Zato menijo sveti cerkveni očaki, da je vsak izmed njih dal zlatá, kadila in mire, in sicer dosti. Te tri darove so najimenitniši dvorniki v dragih posodah za svojimi kralji nosili.

Potem ko so sveti trije kralji nekaj časa v svoji pobožnosti kot zamaknjeni Jezusa molili, vzeli so posode s pripravljenimi darovi v svoje roke, in so je klečé in s pripognjeno glavo Detetu dali, in zraven govorili: Sprejmi

[1]) Ps. 33, 9.

o najdobrotljiviši Zveličar svetá! sprejmi te male darí, ktere ti z radostnim sercem ponižno darujemo, da s tem spričamo, da si pravi Bog in pravi človek, pravi kralj in Zveličar celega sveta. Kadilo ti darujemo kot pravemu vsegamogočnemu Bogu. Zlato ti darujemo kot pravemu kralju čez vsa kraljestva celega sveta. Miro ti darujemo kot slabemu in umerljivemu človeku, in pričamo s tem, da si, kakor vsak drug človek, telesen in umerljiv. S temi darovi vred ti darujemo tudi svojo deželo in svoje podložne, in sami sebe ponujamo v tvojo službo. — Ko so to in enako govorili, so položili z največo ponižnostjo svoje krone in žezla pred Jezusove noge in so dalje govorili: Vzemi nas za svoje služabnike tako, kakor te mi zdaj spoznamo pravega Boga in Gospoda našega. Mi ti obljubimo in prisežemo vso vero in zvestobo, in hočemo ostati tvoji služabniki noter do smerti, in na vso večnost. Priporočimo se tebi z vsemi svojimi podložniki, in te ponižno prosimo, da nas tvoje Božje varstvo vsega zlega reši in obvaruje.

Te in tem enake besede so govorili sveti trije kralji bolj s sercem kakor z ustmi, in s tako pobožnostjo, da so se vsi njihovi služabniki in vsi pričujoči od ginjenja jokali. Oni sami so začeli jokati se in solze prelivati nekaj iz žalosti, nekaj od veselja. Od Boga razsvetljeni so namreč zmirom bolj čisto spoznali svojo veliko slabost in pregrešnost, in tedaj so čutili kes in žalost. Čutili so pa tudi veliko serčno radost, ker so videli in spoznali, da ta njih ponižnost in pobožnost Jezusu dopade. Božje Dete je namreč te pobožne kralje tako prijazno pogledovalo, in je bilo tako nenavadno veselo, da se je Mati Božja nad tem čudila. Jezušek je tudi svojo sveto glavico pripognil, in enega za drugim serčno poljubil ali kušnil. S tem poljubejem jim je preobilno povernil ali plačal za njih darí; ker je veliko veče duhovne dari jim podelil, kakor je bil od njih prejel. Za zlato jim je dal svojo pravo Božjo ljubezen; za kadilo pravo vedno pobožnost, in za miro pravo spokornost in poterpežljivost.

Kedar so bili kralji vstali, pristopila je druga gospôda, je pred njim ponižno poklekovala, in mu tudi bogatih darov

podarila. Tudi oni vsi so čutili v svojem sercu tako znotranjo pobožnost in so bili tako polni radosti, da se jim je zdelo, da so v nebesih. Tako dobro se jim je zdelo ondi pred njim, da bi bili radi vedno pred njim ostali do smerti. Na zadnje so pristopili še kraljevi služabniki, so pred Detetom pokleknili, z glavo se do tal priklonili, in toliko solz prelili zavolj svojih grehov, da so tla vsa omočili. Tudi oni so vsak svoj dar dali Detetu, kakor je vsakteri premogel, in z darom vred so tudi sebe Jezusu darovali. Dete je bilo z vsemi prav prijazno, in je očitno na znanje dajalo, da mu je ta dar všeč. Na zadnje je Dete vsem svoj sveti blagoslov ali žegen dalo. — Uči se tedaj, moj kristijan! Bogu darežljiv biti, da bo tudi Bog tebi obilno svojih dari podelil.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, kralj vseh kraljev, in češčeno bodi njegovo kraljestvo na vekomaj! Amen.

O Jezus, nebeški večni kralj! molim te s svetimi tremi kralji vred, in te častim kot svojega pravega Gospoda, Kralja in Boga; in v znamenje svoje podložnosti ti darujem svojo ubogo grešno serce. S sercem vred ti darujem namesti zlata vso ljubezen svojega serca; namesti kadila vse občutke svoje duše; namesti mire ti darujem vse terpljenje in vse slabosti svojega telesa: prosim te ponižno, da mojo molitev in moj dar milostljivo sprejmeš, takó, kakor si milostljivo sprejel darí svetih treh kraljev, in pa ljubezen, pobožnost in pokoro vseh svetnikov. Pomnoži tudi v meni, kakor v njih, svoje Božje dari k tvoji veči časti in večni slavi. Amen.

Četerti odstavek.

Sveti trije kralji grejo nazaj na svoj dom, živijo in vmerjejo sveto.

Iz tega se uči, kako se imaš zaderžati na Božjem potu.

„Po drugem potu so se vernili v svojo deželo.“ (Mat. 2, 12.)

1. Premišljuj, kako so bili sveti trije kralji od najmodrejše Device Marije podučeni.

Ko so z vsem svojim spremstvom, potem ko so darovali svoje darí, zopet vstali, in je Marija Božje Dete nazaj v jasli položila, začeli so se prijazno meniti ž njo, in tudi s svetim Jožefom, in popraševali so jo zastran njenega Sina. Presveta devica jim je tedaj obširno razkladala, da je pravi Sin Božji zato se iz nje včlovečil, da bi za grehe tega sveta zadostil. Zato bo on na tem svetu še veliko terpel, in na zadnje še britko smert imel prestati, kakor preroki očitno govorijo. Te in enake reči jim je Mati Božja z žalostnim sercem govorila, in jih je tako podučila v najpotrebniših členih svete vere.

2. Premišljuj, kako je Bog svete tri kralje zavoljo vernitve na dom v spanji podučil.

Potem, ko so sveti trije kralji se dolgo pogovarjali z Marijo Devico, so nazadnje za slovó pokleknili pred Jezuška, pa so šli v gostilnico prenočevat. In glej! angelj Gospodov se jim je prikazal v spanji in jim rekel: Naj se nikar ne vernejo k Herodežu, [1]) ker jim je zvijačno rekel, da hoče priti ga molit; on je namenjen, umoriti ga. Zato naj se domu vernejo po drugi poti. Kedar so sveti trije kralji zgodaj se prebudili, so si pravili te sanje ali to prikazen, in so se dokaj vstrašili Herodeževe hudobnosti. Zato so se hitro k prečisti Devici podali in jej povedali, kaj jim je angelj v spanji rekel, in so jo prosili, naj dobro varuje otroka, da se mu nič žalega ne prigodi. To angeljevo svarjenje je serce deviške Matere dokaj splašilo; bala se je za svoje ljubo Dete. Jokati se je začela, in pa govorila: O moj Bog! tedaj uže takó mlad ima biti tvoj ljubi Sin preganjan?

[1]) Mat. 2, 12.

O ljubeznjivi Oče nebeški! tebi priporočim tvojega ljubega Sina, in prosim, da nas ne daš v Herodeževe pesti! — Sveti trije kralji pa so jo tolažili, ker so jej rekli, da bo nebeški Oče Svojega Sina gotovo varoval, da mu Herodež ne bo mogel nič storiti; in da bo Njegov sveti angelj, kteri je v spanji jih svaril, tudi njo obvaroval. Ako bi to res ne bilo, tudi Bog ne bi bil jih v spanji svaril. Bog gotovo bolj skerbi za Svojega lastnega Sina, kakor za-nje.

Ko so sveti trije kralji zopet kaj časa bili v hlevu, in se hoteli domu verniti, pokleknili so zopet pred Detetom, darovali mu dolgo pot, ki so jo zavoljo njega storili, in so se priporočili v njegovo brambo in varstvo njegovih svetih angeljev, ter so prosili, naj nje in celo njih spremstvo varuje vsake nesreče in nevarnosti, zato da morejo zdravi in veseli v svojo deželo nazaj priti. Zahvalili so se mu tudi za veliko milost, da jih je v tako kratkem času semkaj pripeljal, in jim dal spoznati pravo vero. Obljubili so mu tudi, da hočejo v tej veri noter do konca ostati stanovitni, in jo v svoji deželi širiti, ter so ga prosili za njegovo Božjo pomoč in milost.

Ko jim je deviška Mati Božje Dete še enkrat v naročje dala, objeli so ga oni s priserčnim veseljem in poljubili z največim spoštovanjem. O Bog! kako radost so ti pobožni kralji tistikrat v svojem sercu čutili, in njih duša in telo sta bila polna neizrečene slasti. Ko so slovó jemali, zahvalila se jim je Mati Božja še lepo za vse, kar so njenemu Sinu darovali, in jim je rekla, da bo Jezus jim hvalo vedel za to, in jim časno in večno povernil. Tedaj so šli pobožni kralji zadovoljni in polni duhovne tolažbe, vendar pa tudi nekako žalostni zopet na pot; radi bi bili namreč še dalje ostali pri Božjem Detetu, ali dolžnost jih je nazaj domú klicala.

3. Premišljuj vernitev in sveto življenje svetih treh kraljev.

Sveti trije kralji so šli tedaj po drugi poti nazaj v svojo deželo. Šli so v Egipet, in niso radi hodili v gostilnice prenočevat ampak so čez noč rajši ostali pod milim nebom, ali pa so šli v kako votlino spavat. Tako se bere

v življenji svetih očakov, da je sveti Teodozij kot puščavnik v Egiptu prebival v neki votlini, v kteri so bili čez noč ostali sveti trije kralji, in da mu je bilo to od Boga razodeto. — Kedar so po dolgem potovanji zdravi in veseli v svojo deželo prišli, oznanovali so vsem ljudem, kar so videli in slišali, in kako čudovitno jih je zvezda peljala. Podobe malikov so razdrobili, in namesti njih so pravemu Bogu cerkve postavljali. Živeli so pobožno in sveto, in so veliko ljudi k pravi veri spreobernili. In tako so živeli do Kristusovega vnebohoda; potem je prišel apostelj Tomaž v Indijo, in jim je povedal celo Kristusovo življenje. Sveti Tomaž jih je kerstil, in škofe posvetil; na to so še bolj goreče skerbeli za razširjenje svete vere, in za odpravljanje malikovalstva. Na zadnje, kakor več starih zgodovinarjev pripoveduje, bili so vsi trije na Arabskem v mestu, ki mu pravijo Sesanija, zavoljo Kristusove vere mučeni ali martrani, in so tako sveto smert storili. Pravijo tudi, da so bili vsi trije v en grob pokopani.

4. Premišljuj, kako so prišla trupla svetih treh kraljev v nemško mesto Kolonijo (Köln).

Po smerti so se čudeži godili pri njih grobu, zato so ljudje visoko častili njih telesa, in cesar Konstantin Véliki je ostanke svetih treh kraljev iz Perzije dal prenesti v Konštantinopel ali Carigrad. Ko je bil pa dolgo potem v Milanu za škofa sveti Evstorgij, dobil je ta škof ta sveta tri telesa z veliko drago trugo, v kteri so bila hranjena, iz posebne milosti v dar, in tedaj jih je dal čez morje prepeljati. Kedar so jih iz barke na voz prenesli, da bi jih do Milana peljali, niso mogli voli voza ganiti iz mesta, akoravno so bili več parov volov vpregli. Bog je pa svetemu škofu v molitvi razodel, naj dá samo dva volička neke uboge, pa pobožne žene pred voz vpreči, in glej! voz se je dal lahko peljati. Ustno sporočilo pristavlja še to čudno prigodbo: Ko so med potjo počivali, in sta se ta dva volička pasla, pride volk, in enega vola sterga in požre; sveti škof Evstorgij pa ukaže volku, naj se da namesti tistega vola vpreči; in tako sta živi vol in pa volk voz v Milan peljala, kjer so sveta trupla z vso častjo sprejeli in shranili. — Ko je pozneje cesar

Friderik Barbarosa (rudečobradec) mesto Milan razdjal, dal je trupla svetih treh kraljev v mesto Kolonijo (Köln) prenesti, kjer se še dan današnji hranijo.

Molitev.

O najsvetejši Bog! jaz te molim in častim s tisto ljubeznijo, ponižnostjo in spoštljivostjo, s ktero so sveti trije kralji Božje Dete molili in častili. Namesti mire darujem tvojemu Božjemu veličastvu najsvetejše telo Jezusa Kristusa z njegovim britkim terpljenjem, in te ponižno prosim, da sprejmeš to miro, in da po tej daritvi meni in vsem grešnikom grehe odpustiš ter pravo poterpežljivost in stanovitno spokornost dodeliš. Amen.

2. O najsvetejši Bog! s svetimi tremi kralji pokleknem, te molim in častim z največo ponižnostjo in spoštljivostjo tvoje Božje veličastvo. Namesti kadila ti darujem najsvetejšo dušo Jezusa Kristusa z vsemi njenimi krepostmi in z vso njeno svetostjo in te pohlevno prosim, da mi odpustiš vse moje grehe in vsako svetohlinstvo, ter mi pravo pobožnost, krepost in popolnost dodeliš. Amen.

3. O najsvetejši Bog! s svetimi tremi kralji pokleknem, te molim in častim z največo pobožnostjo tvoje Božje veličastvo. Namesti zlata ti darujem presveto Božjo natoro Jezusa Kristusa z vsemi zakladi in dobrotami, ki so v njej, in te prosim, da mi odpustiš vso mojo nemarnost in lenobo; tudi vse zamude v tvoji sveti službi. Dodéli mi tudi milost svoje Božje ljubezni. Amen.

Devetnajsto poglavje.

Od Jezusovega, Marijinega in Jožefovega življenja do Marijinega očiščevanja.

Pervi odstavek.

O njih krepostih.

Bere se o sobotah zoper nepoterpežljivost v revah.

„Moj ljubi je moj, in jaz sem njegova.“ (Vis. pes. 2, 16.)

Presveto življenje Marijino in Jožefovo z Božjim Detetom v Betlehemskem hlevu je polno visokih kreposti in zaslug. Mi ga hočemo po svoji slabi pameti, kolikor nam je mogoče, ponižno premišljevati.

1. Premišljuj tedaj njih kreposti, in najpred njih veliko ljubezen do uboštva.

Dobili so od svetih treh kraljev in od njih svetega spremstva toliko denarja in blagá, da bi bili vsi trije, Jezus, Marija in Jožef, celo svoje življenje brez skerbi lahko živeli. „Kaj meniš pa, govori sv. Bonaventura, da so počeli s tem denarom? Ali ga je Mati Božja ohranila, ali komu na obresti dala, ali si za-nj nakupila polja in vinogradov? Še mislila ni na kaj takega; ona je ljubila uboštvo, in je v kratkem vse med uboge razdala; ker se jej je težko zdelo, toliko bogastva imeti. Malo dni potem je bila tedaj zopet tako uboga, kakor tistikrat, ko je svojega Sina v tempeljnu darovala; tistikrat namreč ni imela tolikanj, da bi si bila jagnje kupiti mogla.“ Tako govorí sv. Bonaventura.

O moj kristijan! kdo bi se temu ne čudil, da sta kralj in kraljica nebes in zemlje, kterima se je spodobilo, da bi imela vse bogastvo celega svetá, vendar se odpovedala vsemu posestvu posvetnega blagá, ter da sta hotela terpeti največo silo in potrebo! Godilo se je pa to zato, ker je Kristus na svet prišel, da bi v zadostenje za naše grehe uboštvo terpel, in s svojim zgledom nam pokazal pot čednosti in večnega zveličanja. Ker pa je bogastvo za človeka velika butara, in njegovo serce na to zemljo veže;

ker je bogatija vzrok veliko grehov (bogati človek namreč je navadno ošaben, napuhnjen, v jedi in pijači nezmeren, v svojem obnašanji neporeden in nesramen itd.); ker bogastvo je vzrok vsega zlega, in se denarju vse vklanja“ [1]): zato si Kristus ni bil izvolil bogastva, ampak uboštvo, ki je začetek in vzrok veliko čednosti. Ubožec namreč je navadno ponižen, delaven, pobožen, pokoren, varčen, poterpežljiv, in veliko grehov ne more storiti, ktere bi marsikteri storil, ako bi bil bogat.

2. Premišljuj njih veliko ljubezen do ponižnosti in do zaničevanja tega svetá; ker so te tri najsvetejše osebe, Jezus, Marija in Jožef celih štirideset dni, kakor najzaničljiviši ljudje, ki niso vredni živeti med drugimi ljudmi v tistem revnem hlevu stanovali.

Kedar so bili odšli sveti trije kralji, rekel je sveti Jožef menda Mariji: Ti vidiš, da nimamo nobene vgodnosti na tem revnem mestu; tudi me serce boli, videti, da moraš toliko tukaj terpeti: jaz pojdem tedaj v mesto, da poiščem pri dobrih ljudeh bolje stanovanje. Ali Marija mu je odgovorila: Ker si je Jezus ta revni kraj izvolil, hočeva tudi mi dva tukaj ostati, in rada prenašati zaničevanje svetá. In pa, da ti po pravici povem, meni je ta kraj ljubši, kakor vse kraljeve palače, ker ga je moj Božji Sin s svojim svetim rojstvom posvetil, in sveti angelji s svojim nebeškim petjem počastili. Zato hočemo tukaj ostati, in poterpežljivo prenašati, da nas visoka gospoda zaničuje; da bode Kristus sam najina čast in slava, najina tolažba in najino veselje. Še zmirom namreč so njih sorodniki in drugi prebivalci mesta Betlehema mislili, da je Jezus le navadno dete ubogih ljudí; in le malo ubozih je bilo, ki so Jezusa za svojega Zveličarja spoznali, ali zavoljo svojega uboštva niso jih mogli pod streho vzeti, ki je sami niso imeli.

3. Premišljuj njih veliko poterpežljivost v največem uboštvu in zaničevanji.

Terpeli so namreč veliko pomanjkanja, in večkrat tudi zaničevanje. Oh, koliko nočí ni mogla spati prečista De-

[1]) Pridg. 10. 19.

vica nekaj zavoljo mraza, nekaj zavoljo vetra in terde postelje. Večkrat jej je bilo mraz, in ni imela, kjer bi se ogrela; večkrat bi bila še jedla, ali bi bila rada kaj boljega vžila, ker je bila slabotna; večkrat so jih neporedneži, ki so memo šli, zaničevali in zasramovali: imeli so veliko terpeti, in vendar so vse brez toževanja prestajali.

4. Premišljuj, kako sta bila Marija in Jožef skerbna, Jezusu streči.

Ni jima bilo treba iti v tempelj, ker sta pri sebi imela tistega, ki je bil svetejši, kakor Salomonov tempelj, in jasli, v kterih je ležal, bile so oltar, na kterem je bilo Najsvetejše. Božje Dete je bil njun vedni pridigar, ker ju je vedno spodbadalo k ljubezni do Boga. Vse dni in vse ure sta vedno več znotranje tolažbe, spoštovanja in ljubezni občutila. Večkrat sta Dete pogledala, bolj je želja v njima rastla, ga gledati; in bolj sta mu stregla, več radosti sta čutila mu streči. Tudi angelji so stražili pri jaslih po prerokbi: „Krog Salomonove postelje stojí šestdeset močnih iz najmočnejših v Izraelu“ [1]), ker so mu stregli z največim spoštovanjem kot svojemu pravemu Bogu in Gospodu.

Zato pravijo učeniki, da sta Marija in Jožef večkrat videla neko nebeško svetlobo okoli Jezuščeka, in da sta slišala angeljsko petje.

Na te in enake radosti spominjaj kakšenkrat Jezusa, Marijo in Jožefa, in môli to-le

Molitev.

Veseli se, o Jezus! ti krona in ljubljenec, ti ženin in sladkost čistih devic, ti Sin deviške čistosti, kterega je najčistejša ljubezen storila Sina prečiste Device: veseli se, pasi se, raduj se med lilijami, z deviškimi serci in čistimi dušami; posebno pa veseli se zavoljo vseh kreposti Marijinih in Jožefovih, in zavoljo njunih prečistih serc na vekomaj. Amen.

[1]) Vis. pesm. 3. 7.

Veseli se Marija, Božja Porodnica, neomadeževana Devica, veseli se, ker si porodila svetlobo večne luči, veseli se, o sveta Mati Božja! ki si porodila, in Devica ostala: veseli se, o preljubeznjiva Porodnica luči, ker tebe hvalijo in častijo vse stvarí. Bodi, te prosimo, naša Besednica pri svojem Sinu, našem Gospodu Jezusu Kristusu. Amen.

Hvaljeno bodi presveto življenje Jezusovo, Marijino in Jožefovo, in vse njihove kreposti na vekomaj! Amen.

O sveti Jožef! jaz te spomnim na tiste velike radosti, s kterimi je bilo napolnjeno tvoje očetovsko serce, kadar si Jezusa večkrat v njegovih svetih otročjih letih pobožno gledal, ponižno molil, pestoval, objemal in se z njim prijazno pogovarjal. Po teh tvojih radostih te prosim, zadobi mi od Boga Očeta vse tolažbe, da me tolaži v mojih nadlogah, krepi v poslednji stiski, in nazadnje popolnoma osreči v večnem veselji in zveličanji, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Drugi odstavek.

Kakó je Marija še na dalje Jezusu stregla.

Zoper lenobo in nemarnost v službi Božji.

„Jaz sem svojega ljubega, in On se k meni obrača.“ (Vis. pes. 7, 10.)

1. Premišljuj, kako je bila vsa Marijina skerb za Jezusa, zavoljo njene velike kreposti, veljave in svetosti dokaj zaslužna.

Ko je Marija opravila svojo molitev, začela je kaj šivati ali presti za-se ali za druge; in ker ni šla vun iz hleva, hodil je sveti Jožef v mesto po delo. Stregla je tudi svojemu Detetu in svetimu Jožefu z vso marljivostjo, in nič ni zamudila, kar je vedela, da jima bo ljubo, koristno ali

prijetno. Kakó skerbno, pravi sv. Bonaventura, je mati Detetu stregla, da mu ni nič manjkalo! s kakoršno materino ljubeznijo je Dete objemala, poljubovala, na svoje serce pritiskovala in ga dojila, ter je pri tem tako nebeško slast čutila, da je to njeno telo in dušo krepilo, in jo z nebeškimi milostmi napolnjevalo, tako da je lahko govorila: „Jaz sem svojega ljubega, in On se k meni obrača. Jaz sem njegova zvesta služabnica in njegova priserčna Mati;“ zato se on k meni obrača, in hoče, da mu kot skerbna mati strežem. Od tega govori to-le razodenje: Enkrat se je Marija prikazala prav pobožni nuni, z Jezuščekom v naročji, ki ga je na svoje serce si pritiskovala, in rekla: „Ako mi hočeš kaj storiti, kar mi je dokaj prijetno, spominjaj me večkrat in prosi me po veliki ponižnosti, ljubezni in sladkosti, s ktero sem svojega Sina objemala, in ga s svojim deviškim mlekom dojila. In vedi za gotovo, da bom tistim, kteri to delajo, zveličavnih milosti sprosila, in grenkost njihovih grehov pred Božjim sodnim stolom sladila“.

2. Premišljuj Marijino duhovno življenje, njene pobožne pogovore o Jezusu in z Jezusom, in pa njena premišljevanja.

Med tem ko je Jezušček spal, sedela je Marija večkrat pred jaslimi, in je premišljevala njegovo veliko uboštvo in neizrečeno ponižnost; da On, ki je gospodar celega sveta, še zibeli nima, in da mora spati v ubogih jaslih; da nima mehkega podglavja, in mora za ljubo imeti malo sena, na kterem leži; da nima izbe, v kteri bi se grel, in mora ležati v revnem odpertem hlevu. O Bog, najviši Gospod! zdihnila je pri tem premišljevanji; kako zeló si se ponižal! O najbogatejši Gospod! kralj nebes in zemlje! kako ubožen si sedaj tukaj! O mogočni Bog! kako si v to največo revo se podal! — Takó je zvesta Mati Marija pri jaslih sedela, in ko je Dete spalo, čula je Ona pri njem in premišljevala njegovo visokost in nizkost, njegovo vsegamogočnost in slabost, njegovo bogastvo in uboštvo, njegovo modrost in nedoraslost. Tako premišljevanje ni bilo nikoli brez solz, in ona je večkrat govorila te-le besede, ki jih lahko tudi ti ž njo govoriš:

O Božja beseda, kakó tu molčiš! O nebeški vir, kakó si zapečaten! O čista svetloba, kako si otemnjena! O vsegamogočnost, kako si oslabljena! O večno bogastvo, kako si obožano! O kraljevski kinč, kako si tu gol! O angeljski kruh, kako lakoto terpiš! O večna svoboda, kako si tu vjeta! O mogočni junak, kako si tu zvezan! O neizmerna visokost, kako si tu ponižana! O neskončni Bog, kam si prišel! O Zveličar svetá, kam te je tvoja ljubezen pripravila! Ti, ki si od vekomaj v naročji nebeškega Očeta počival, ležiš sedaj v terdih jaslih. Ti, ki si bil vedno v nebesih, prebivaš sedaj v revnem hlevu. Ti, ki si se med angelji veselil, ležiš tukaj med voličkom in osličkom. In ker si vse to zavoljo grešnikov storil, usmili se jih, in ne daj, da se nad njimi zgubijo zasluge tvojega včlovečenja. Amen.

3. Premišljuj, kako so Marijo njeni prijatli obiskovali, kakor posnamemo iz njenih besed.

Ko je namreč enkrat sveta Mehtilda jej rekla: „Ko so tvoji prijatli k tebi v Betlehem prišli, te obiskat, kaj si imela, o uboga nebeška kraljica! da si jim dala? In Marija je odgovorila: Dala jim nisem nič, česar so potrebovali; ker so svojo potrebo sabo prinesli.“ — Iz teh besed spoznamo, da so ga prijatli kakšenkrat obiskali.

Potem mislijo nekteri, da sta prišla jo obiskat sv. Zaharija in sv. Elizabeta, in jej srečo voščit za srečni porod. Tukaj si moraš misliti, kako sta pred Detetom v jaslih pokleknila, in Jezusa ponižno molila in počastila! Kako sta iz serca Bogu hvalo dajala, da jima je to milost dal, da sta čas odrešenja Izraelovega doživela! Sveti Zaharija je sedaj z večim veseljem, kakor pri rojstvu svojega sina, Boga hvalil, in zopet zapel: „Hvaljen Gospod, Izraelov Bog, ker je obiskal in odrešil svoje ljudstvo, kakor je go-

voril skozi usta svojih svetih prerokov. Odrešil nas je od naših sovražnikov, in roke vseh, kteri nas sovražijo; po priserčnem usmiljenji našega Boga, po kterem nas je obiskal On, ki izhaja iz visokosti". Tako je hvalil in častil ta sveti mož ljubega Boga, v zahvalo za njegovo sveto rojstvo, in neskončno dobroto.

4. Premišljuj, kako so Dete Jezusa tudi drugi obiskovali.

Verjetno je, da so nekteri Marijinih prijatlov in znancev, ki so vedeli za to veliko skrivnost, v Betlehem prišli, da bi videli Zveličarja sveta ter ga počastili. Pa tudi drugi ljudje, ki so videli prečudno zvezdo in svete tri kralje, ali ki so od pastirjev slišali praviti od Jezusovega rojstva, so prihajali, to Dete gledat. Ker so pa videli, da ima tako uboge starše, niso verovali, da more biti to njih Mesija, kterega sveto pismo primerja mogočnemu kralju Davidu [1]), in z najbogatejšim kraljem Salomonom.[2]) Čerka namreč svetega pisma je zapeljala te mesene ljudí, da so take predpodobe in prerokbe po svoji lastni glavi umeli in razkladali od časne in pozemeljske, ne pa od nebeške in večne Kristusove slave.

Molitev.

1. O prečista Devica! po tisti ljubezni, s ktero si svoje Božje Dete objemala, na svojem serci deržala, dojila in mu stregla, te prosim, da mi s svojo mogočno prošnjo tukaj pravo spokornost zadobiš, tamkej pa usmiljeno sodbo pripraviš pred Jezusovim sodnjim stolom. Po Kristusu Jezusu, Gospodu našem. Amen.

2. O prečista Devica Marija! kakor si ti imela v serci eno ljubezen, ljubezen do tvojega Božjega Sina; eno skerb, kako bi njemu prav stregla; eno željo, njemu dopasti, in vedno pri njem biti:

[1]) Jerem. 30, 9. [2]) Ps. 71.

tako te prosim, sprosi mi milost, da bom tudi jaz, kakor ti, svojega Boga in Jezusa samega ljubil, njemu samemu služil, njemu samemu dopadel; zato da bom potem na unem svetu v večnem veselji s tabo in z vsemi svetniki pri njem ostal. Amen.

Dvajseto poglavje.

Marijino očiščevanje.

Pervi odstavek.

Od Marijinega očiščevanja.

Za svečnico.

„Ko so bili dopolnjeni dnevi njenega očiščevanja po Mojzesovi postavi.“ (Luk. 2, 22.)

1. Premišljuj, kakó je Marija želela in se pripravljala za Kristusovo darovanje.

To je Ona sama sveti Mehtildi tako pravila: „Od dneva, ko sem bila svojega Sina porodila, sem z neizrečenim veseljem tega dne, namreč darovanja Kristusovega, pričakovala, da bi Bogu Očetu svojega Sina v prijeten dar mogla darovati, po kterem so bile vse daritve od začetka sveta Bogu prijetne“. Zato je neizrečeno željno po tem dnevu hrepenela. Božje Dete se je že večkrat Bogu Očetu samo darovalo; tudi presveta Devica je Jezusa že mnogokrat mu darovala; pa nobenkrat ni bil še nebeškemu Očetu njegov Sin s takimi zunajnimi cerkvenimi šegami, in tako slovesno, po duhovnikovih rokah darovan, kakor je zapovedano v Mojzesovi postavi. Sveti cerkveni očaki pravijo, da je Bog postavo, da se mu morajo vsi pervorojenci darovati, [1]) dal zato, da bi se mu moral tudi njegov edinorojeni Sin po postavi v dar prinesti. In vsa darovanja pervorojencev

[1]) 2. Mojz. 13, 2.

od začetka sveta so bila Bogu le zato prijetna, ker so bila predpodoba daritve, ki jo je na današnji dan Marija Bogu prinesla. In ker je Marija to prav natanko razumevala, zato se ni čuditi, da je po tem dnevu tolikanj hrepenela.

Lehko verjamemo, da sta Marija in Jožef noč pred svečnico le malo spala, ker sta vedela, kako veliko dolžnost imata na jutro spolniti, namreč najnedolžniše jagnje v jutranjo daritev nebeškemu Očetu prinesti. Bog je bil v stari postavi zapovedal, da se imate vsak dan dve jagnjeti, eno zjutraj, eno pa zvečer, v tempeljnu zaklati in darovati. [1]) Zjutranja daritev pomeni današnjo, večerna daritev pa pomeni Jezusovo daritev na križi, in obé te daritvi ste bili Bogu tako dopadljivi, da sta nebo in zemlja po njima nezmerno obogatela. — Ker sta imela tedaj Marija in Jožef to zjutranjo daritev v imenu vseh ljudí opraviti, zato sta celo noč pri jaslih sedela in Boga priserčno prosila, naj bi ju razsvetlil, da bosta jutri to častitljivo daritev spodobno opraviti mogla.

2. Premišljuj, kako sta Marija in Jožef z Jezusom v Jeruzalem šla.

Ko je na zadnje dolgo zaželeni dan napočil, je Marija svoje Dete tako lepo oblekla, kakor jej je bilo mogoče; potem ga je zopet v jasli položila, s svetim Jožefom pred njim pokleknila in nebeškega Očeta iz serca zahvalila za vse dobrote, ktere je njej in vsem ljudem na tem mestu skazal. Šla je tudi še na mesto, kjer je bila Božje Dete porodila, in je tu še kako solzico radosti prelila, ker je v svoji duši neizrečeno ljubezen in sladkost občutila.

Po opravljeni pobožnosti je sveti Jožef pospravil tisto malo, kar sta imela, na oslička položil, in se podal z Marijo in z Detetom na pot; tako sta šla proti Jeruzalemu, in sta prav skerbno nosila Gospoda celega sveta. To je bila perva pot, ki jo je Sin nebeškega Očeta na tem svetu storil, pa v taki ponižnosti in v takem uboštvu, da se mu mora po pravici čuditi ves svet. Ako bi pervorojeni in edini

[1]) 4. Mojz. 28, 3.

sin kakega pozemeljskega kralja, v svoji pervi mladosti in sred zime imel se daleč prenesti, o ti moj Bog! kako bi se na vse strani skerbelo in storilo, da bi se kraljeviču nič žalega ne zgodilo! Kje je pa tvoja nosilnica, ti Sin nebeškega Očeta, in kralj čez vse kralje! da bi te v njej nosili? Kje je svilnata odeja, da bi te v njo zavili? Kje so služabniki, da bi ti stregli? Kje straža, da bi te spremljevala in branila? Kje častna vrata, ki se tebi stavijo? Kje gospoda, da bi ti naproti prišla? — Pa tvoja draga nosilnica ste bili Marijini roki; tvoja svilnata odeja nje revni plašč. Tvoj zvesti služabnik je bil pobožni Jožef. Namesti kraljevske straže ti je bil Jožefov osliček. Nobenega pa ni bilo, da bi ti bil naproti prišel, ali ti sicer kako čast skazal. O pač ponižna hoja!

Ali, kar so ljudje zamudili, nadomestili so sveti angelji, kterih je bilo tisočero, ki so spredi in zadi hodili, in Marija in Jožef sta jih videla; še celo neobčutljive stvarí so po svoje na znanje dajale svoje spoštovanje do Božjega Deteta Jezusa, in tako nadomestovale, kar so ljudje zanemarjali. Ustno sporočilo vé marsikaj povedati. Tako pravijo, da, ko je bila Marija z Detetom Jezusom na pol poti proti Jeruzalemu, se je veliko, gosto terpentino drevo, ki je na poti stalo, pripognilo, kakor da bi hotelo svojemu Stvarniku dolžno čast skazati; in pravijo, da je potem zmirom tako pripognjeno ostalo. Ko je Marija ta čudež videla, vsedla se je pod to drevo, in je začela britko jokati se, in je rekla: O Dete Božje! svet tebe ne pozna; in to mertvo drevo te časti in spoštuje. Človeška serca so bolj terda, kakor to drevo, ker se nočejo tebi vdati in se ti prikloniti. Zato ti darujem spoštovanje, ktero ti je to drevo v imenu vseh druzih stvari skazalo, in te prosim, da mu daš svoj sveti blagoslov, da ostane na vekomaj v spomin tega čudeža. Ta Marijina prošnja ni bila zastonj, kakor pristavlja ravno tisto ustno sporočilo; pravijo namreč, da je to drevo ondi nespremenjeno ostalo, in da stojí še dan današnji, in da ga ne samo kristijani, ampak tudi Turki in neverniki tako spoštujejo, da se nikoli nobeden ne prederzne, kako vejo mu odlomiti. Tudi to pravijo, da, ako se je kdo pre-

derznil, odlomiti vejo temu drevesu, je on sam, ali pa so njegovi otroci nagle smerti umerli. Kristijani, ki ondi memo romajo, poklekujejo pod tem drevesom, poljubujejo zemljo, na kteri je Marija sedela, in molijo en Oče naš in Češčena si Marija!

3. Premišljuj, kakó je prečista Devica Marija postavo očiščevanja spolnila.

Ko so te tri najsvetejše osebe, Jezus, Marija in Jožef v Jeruzalem prišle, in je sveti Jožef dva mlada golobca za daritev kupil, nesla je nebeška kraljica Jagnje Božje, ktero grehe svetá odjemlje, v sveti Gospodov tempelj, in se je pripravljala k očiščevanju. Tu malo pomisli, kaj je Marija takrat mislila ali premišljevala. Ona je vedela, da ni bilo na njej nič, kar bi se imelo očiščevati, ker je bil nje porod popolnoma čist in brez vsakega madeža. Tedaj kaj si je prečista Devica mislila? Akoravno je bila čistejša in svetejša, kakor nebeški serafi, vendar se je pogreznila v brezden svoje ničnosti. Mislila se je v svoji neizrečeni ponižnosti največo grešnico na svetu, ne, kakor bi si bila svesta kakega greha, ampak ker si je mislila, da bi bila brez pomoči Božje milosti vsakoršne grehe storila. Zato si je dala s toliko ponižnostjo in pobožnostjo opravljati vse, kar je bilo pri očiščevanji storiti, kakor da bi bila res potrebna očiščevati se. Ona pa je imela ljubezen in prijateljstvo Boga, najvišega kralja, zavoljo svoje ponižnosti in čistosti svojega serca. [1])

4. Premišljuj, kako je pobožni starček Simeon spoznal Kristusa in prerokoval od njegovega nauka in britkega terpljenja.

Tisti čas je živel silno star mož; kakor se v obče meni, bil je duhovnik, kteremu je bilo ime Simeon. Vsi so ga častili kot svetega moža in preroka. On je v Jeruzalemu prebival, ali kakor drugi menijo, eno uro zunaj Jeruzalema proti Betlehemu, četert ure od poti na desno; tam kažejo njegovo hišo še dan današnji, kjer je bila sezidana kapela njemu na čast, in ki jo kristijani imajo v veliki časti. Ta

[1]) Prigov. 22, 11.

sveti mož je hrepenel po Zveličarji sveta; zato je Boga tako dolgo prosil, da je dobil odgovor ali razodenje od svetega Duha, da ne bo prej umerl, dokler ne vidi Zveličarja, Gospodovega Maziljenca.[1]) Tu pomisli, kako se je ta pobožni mož te obljube veselil, in s postom, čuvanjem in molitvijo se pripravljal, sprejeti Zveličarja sveta.

Učeniki menijo tedaj, da, ko je Marija z Detetom blizo Simeonove hiše mimo šla, je on po Božjem razodenji spoznal, da je to Dete Zveličar! Starček, ki je že komaj več hoditi mogel, je koj vstal, in je hitel za Marijo; ker je prišel v tempelj, gnan od svetega Duha. Ravno ko je bila Marija pri tempeljnovih vratih od duhovnika blagoslovljena, prišel je dobri starček Simeon, pogledal je Marijo in Dete, in je v Duhu spoznal, da je ta pravi Zveličar. Videl je namreč Marijo s svetlobo obdano. Kaj je ta sveti mož takrat čutil v svojem serci, kdo more popisati? Pomisli sam, kaj bi bil ti mislil ali storil, ako bi bil ti tistikrat ondi pričujoč. Misli in čuti pobožnega Simeona so bile tem serčniše in svetejše, kolikor je on Zveličarja bolj spoznal in ljubil, kakor ga ti spoznaš, ljubiš in po njem hrepeniš. Pomisli le, kako ponižno je pred Marijo poklenil, kako pobožno je Dete molil, kako lepo je svoje stare roke sklenil, kako spoštljivo je, jokaje se od veselja, svojega Zveličarja pozdravil, in kako ljubeznjivo ga je v svoje naročje vzel in objemal! Od same radosti ni mogel spregovoriti besedice, in je le v svojem serci govoril k sercu tistega, kterega je priserčno ljubil.

Na zadnje, ko se je malo odahnil, je z velikim veseljem te in enake besede govoril: Tisočkrat mi bodi pozdravljen, o moj preljubeznjivi Zveličar, in dolgo zaželeni Mesija Izraelskega ljudstva! Iz celega serca in v imenu vsega ljudstva te pozdravljam, in se veselim tvojega prihoda. Po tebi sem dolgo hrepenel, dolgo zdihoval; in ta dan mi je najsrečnejši, ko vidim spolnjene svoje želje. Čast in hvala ti bodi, o moj najdobrotljiviši Odrešenik! ki

[1]) Luk. 2, 26.

si prišel nas obiskat. In ti, o Marija, mati mojega Zveličarja! tudi ti mi bodi počeščena. Oh, od kod pride meni, ubogemu grešniku, ta milost, da me je Bog vrednega storil, tebe videti, tebe, ki si po Izaijevi prerokbi kot devica Emanuela rodila? oh! skaži mi to milost, in podaj mi mojega Odrešenika v moje naročje.

Kdo more popisati veselje in stermenje Marijino, ko je videla, da je Bog svoje skrivnosti temu svetemu možu razodel; in ko je videla, s kako ponižnostjo in pobožnostjo njenega Sina moli? Zato je, od svetega Duha razsvetljena, koj svoje Božje Dete podala Simeonu, ki je na tleh pred njo klečal. To je bilo čudo videti, kako željno in spoštovavno je Simeon stegnil svoji roki, da je Mesija sprejel. O moj Bog! kteri duhovnik je kedaj s tako pobožnostjo presveto rešnje Telo v svoji roki vzel, ali kteri človek ga je kedaj tako pobožno prejel, kakor je pobožni Simeon Božje Dete z obema rokama sprejel? Tukaj mora vsak človeški jezik umolkniti, ker ne more dopovedati veselja, ljubezni, pobožnosti in spoštovanja, s kterimi je bilo napolnjeno serce tega bogaboječega moža, kedar je tistega v svojih rokah imel, kterega nebo in zemlja obseči ne moreta! O kako prijazno ga je na svoje serce pritisnil! Solze so mu obilno tekle iz oči, tako da so na Dete doli padale, in njegovo serce je bilo tako polno svetih čutov, da sam ni vedel, kako se mu godi; svoje mokre očí je proti nebu obernil in zavpil: „Zdaj spusti svojega hlapca, Gospod! po svoji besedi v miru, ker so videle moje oči tvoje zveličanje itd.“ [1]) to je: Gospod! sedaj daj mi le v miru umreti, ker so moje oči videle tvoje zveličanje, ktero si nam obljubil, namreč tvojega včlovečenega Sina, kterega si pripravil in dal ljudem, da jih s svojim naukom in z lučjo svoje milosti razsvetljuje, s svojo smertjo odreši, in jim tako zadobí zveličanje in večno življenje.

5. Premišljuj, kako je tudi sveta prerokinja Ana Kristusa spoznala, in od skrivnosti njegovega odrešenja mnogo govorila.

[1]) Luk. 2, 29.

Ko je sveti Simeon imel Božje Dete še v svojem naročji, prišla je zraven tudi bogaboječa sveta Ana. Tu se je zopet videl nov čudež ponižnosti, spoštovanja, svetega veselja in pobožnosti, s ktero je ta pobožna žena pred Detetom pokleknila, ga molila in častila. Ker je bila ona namreč prerokinja, zato je po svetem Duhu čisto spoznala, da je to Dete nje pravi Bog in obljubljeni Mesija. O kako spoštljivo je vzela svojega Zveličarja v svoje naročje! o kolikrat ga je priserčno poljubila, in kako radostno ga je k svojemu sercu pritisnila! Sveti evangelist Lukež si ni upal popisati obilnega veselja te svete prerokinje, tem manj si morem jaz prederzniti, ga popisati! Pomisli, kako bi bilo tebi pri serci, ako bi bil ti namesti nje imel v svojem naročji Dete Jezusa. Gotovo ne bi hotel tega veselja zamenjati za vse veselje tega sveta. Kolikanj bolj je ta sveta vdova se veselila, ker se je bila z vednim postom, čuvanjem in molitvijo pripravila, da je bila vredna, to obilnost Božje sladkosti pokušati! Teh svetih radosti spominjaj te velike prijatle Božje, in môli to-le:

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus, in češčena bodi Marijina ponižnost in njeno sveto očiščevanje! Amen.

O prečista Devica! po tvojem svetem očiščevanji, in po tvoji veliki ponižnosti te prosim, sprosi mi, da bom sam svoj nič natanjko spoznal, serčno svoje grehe obžaloval, se v resnici ponižal, ter da tvoj ljubi Sin v moji duši čistost, čednost in svetost pomnoži. Amen.

O sveti Jožef! spominjam te na tisto veliko veselje, ki ga je občutilo tvoje serce, ko si z Marijo Božje Dete Bogu nebeškemu Očetu v tempeljnu daroval in slišal, kar je Simeon od njega prerokoval, in tudi dobro spoznal, da po tej daritvi se pomirijo nebo in zemlja, Bog in ljudje. Po tem ne-

izrečenem veselji te prosim, zadôbi mi od Boga tukaj tolažbo v mojem terpljenji, tamkaj pa večno veselje in zveličanje. Amen.

Hvaljena bodita Jezus in Marija od Jožefa, Simeona in Ane na vekomaj. Amen.

O sveta in velika Božja prijatla, Simeon in Ana! jaz vaju opominjam tistega velikega in svetega veselja, ki sta ga čutila nad Božjim Detetom. Po tej vajni radosti vaju prosim, zadobita mi Njegovo sveto pomoč in milost, da bo moje edino veselje, Jezusa objemati, Jezusa ljubiti, Jezusu služiti, Jezusa imeti in obderžati časno in večno. Amen.

Drugi odstavek.

Od Kristusovega darovanja v tempeljnu.

Bere se na Svečnico, na dan Device Marije 7 žalosti, na praznik sv. rešnjega Telesa itd.

„Prinesli so ga v Jeruzalem, da so ga postavili pred Gospoda.“ (Luk. 2, 22).

1. Premišljuj, kako je Marija Kristusa Gospodu darovala.

Potem ko sta se sv. Simeon in sv. Ana Božjega Deteta nekaj časa radovala, so šli vsi štirje, namreč Marija in Jožef, Simeon in Ana z nedolžnim Jagnjetom v tempelj k tistemu oltarju, kjer so se pervorojenci Bogu darovali. Tukaj so bile očí vseh angeljev k oltarju obernjene, na kterem se je imela daritev opraviti, po kteri sta nebo in zemlja tako dolgo zdihovala. O Marija, najvredniša služabnica te daritve! povej nam k našemu nauku in k naši tolažbi, kako in s koliko znotranjo in zunanjo pobožnostjo si to visoko častito daritev najsvetejši Trojici darovala: zakaj nam ubogim je nemogoče vse to si prav domišljevati. Poslušajte tedaj, kaj je Marija o tem razodela: „Darovala sem“, je enkrat rekla k sveti Mehtildi, „svojega Sina s toliko pobožnostjo in hvaležnostjo Bogu Očetu, da, ako bi bila po-

božnost vseh Svetnikov v serci enega samega človeka, ne bi se mogla primerjati tej moji pobožnosti".

Če tedaj vse te pobožnosti, v enem serci združene, se ne dajo primerjati z Marijino pobožnostjo; o kako nezapopadljiva je bila pač njena pobožnost! O kako lepo je bilo pač gledati, ko je zala, petnajstletna Devica Marija svoje preljubeznjivo Dete z največim spoštovanjem v svojem naročji deržala, k oltarju pristopila in ga duhovniku podala, da naj Dete na oltar položi in Bogu daruje. In med tem, ko je bilo Dete na oltarji, klečala je Marija s svetim Jožefom, Simeonom in Ano pred oltarjem, in je darovala v imenu celega sveta svoje Dete Bogu s temi ali enakimi besedami:

Najsvetejši Oče, Gospod nebes in zemlje! jaz, tvoja najnevrednejša služabnica Marija, sem prišla danes, kakor zapoveduje tvoja sveta postava, v tvoj sveti tempelj, da tebi, svojemu Bogu in Gospodu, svojega edinega in pervorojenega Sina darujem. Poglej tedaj s svojimi očetovskimi očmi Njega, kterega si ti od vekomaj iz sebe kot pravega Boga rodil, in kterega sem jaz v času kot pravega človeka porodila. Ta je tvoj ljubi Sin, nad kterim imaš svoje dopadajenje. To je tista zjutranja daritev, ktere si od začetka želel, in zavoljo ktere so ti bile vse daritve prijetne. To je daritev, ki je več vredna, kakor vsi zakladi nebes in zemlje. Sprejmi tedaj to daritev, in skaži milost ubogim grešnikom. Oh, poglej na obličje svojega Maziljenca! [1]) Ker so te grešniki razjezili, ta daritev naj te zopet ž njimi spravi. Oni so te mnogo zaničevali; poglej na to prijetno daritev, in prizanesi jim. In ker si mene izbral za služabnico te daritve, zato postavim danes v sredo med tebe in med pregrešni svet tega tvojega edinorojenega Sina, Jezusa Kristusa, zato da ti svojo pravično jezo v milost in ljubezen spremeniš.

O kako veselje in neizrečeno dopadenje je imel nebeški Oče nad to daritvijo! Zakaj daritev in molitev Marije Device mu je bila najprijetniše kadilo, ki je dobro délo

[1]) Ps. 83, 10.

njegovemu očetovskemu sercu, in ga je pomirilo. Oče nebeški! bodi danes naša daritev pred tvojim obličjem dopadljiva, [1]) kakor daritev presvete Matere in Device Marije! Amen.

2. Premišljuj, kako je Kristus sam sebe Bogu Očetu daroval.

Ko je Božje Dete in nedolžno jagnje s povezanimi rokami in nogami (ker je bilo v plenice povito) na oltarji ležalo, darovalo se je samo sebe nebeškemu Očetu na tak način, da ga tudi noben angeljski um zapopasti ne more. Svoje očí je k nebu obernilo, in je svojemu nebeškemu Očetu menda tako-le govorilo: Glej, ljubi Oče! in poglej z visokih nebes doli na mene, ki sem tvoj edinorojeni, preljubeznjivi Sin. Glej, kako tukaj na oltarji pred tabo ležim kot nedolžno jagnje, in sem pripravljen, da bom za grehe svetá zaklan in darovan. Pripravljen sem svojo drago kri za pregrešni svet preliti in najgrenkejšo smert za nje prestati. To svojo najgrenkejšo smert in to svojo kri, z vsem, kar bom v tri in tridesetih letih na zemlji delal in terpel, darujem ti sedaj kot zjutranjo daritev, da vsak trenutek kot prijeten duh k tebi pride, in grešnikom odpuščenje sprosi. O ljubi Oče! prizanesi jim zavoljo mene, in odpusti jim. Jaz se postavim za srednika med tebe in med nje, med tvojo pravico in njih dolgé. Ako hočeš nje kaznovati, kaznuj mene namesti njih, in izlij svojo pravično jezo na me, svojega nedolžnega Sina. Ker so vsi ljudje moji bratje in moje sestre, zato jih iz serca ljubim, in hočem rajši vse pravične kazni prestati, kakor pripustiti, da bi se na vekomaj pogubili.

Te besede, s kterimi se je Božje Dete Bogu Očetu darovalo, genile so Njegovo očetovsko serce živo. Ako bi največi grešnik celega sveta prišel, in bi ga s pravim kesom zavoljo Njegovega Sina odpuščenja prosil, On bi mu odpustil, kar koli se je pregrešil. Ne boj se tedaj, ubogi grešnik! da se le resnično poboljšaš; pojdi z velikim zaupanjem k nebeškemu Očetu, prosi ga za odpuščenje, in da

[1]) Dan. 3, 40.

Njegovo milost zadobiš, daruj mu njegovega Sina, ter môli molitev, ki jo najdeš konec tega poglavja.

3. Premišljuj, kako je Marija Kristusa odkupila, in pet seklov zanj dala.

Po darovanji je dala Marija duhovniku dva mlada goloba, enega v daritev za greh, druzega v žgavno daritev; dala mu je tudi pet seklov *) v srebru, in s tem je odkupila svoje Dete. Ker po postavi so bili vsi pervorojenci prav za prav Gospodovi; tedaj so morali starši si jih od Gospoda kupiti. Potem je vzel duhovnik dva golobčeka, jima je vrat zavil, in ju tako deržal, da je kri na strani oltarja odtekla. In ko jima je brahor na goltanci ven vzel, in perje izpulil, ju je na oltar v ogenj vergel, da sta v prijetno daritev Gospodu izgorela. Med tem, ko sta gorela golobčeka na oltarji, so okoli stoječi molili; in Božje Dete, ki ga je Marija zopet v svojem naročji deržala, se je menda pri pogledu darovanih golobčekov spomnilo, kako bo samo enkrat na lesu križa darovano, in bo prelilo svojo nedolžno kri za grehe celega svetá.

4. Premišljuj, kaj sta sveti Simeon in sveta Ana od Kristusa prerokovala.

Ko je bilo vse po postavi opravljeno, in sta hotela Marija in Jožef zopet iz templa na svoj dom iti, vzel je pobožni Simeon še enkrat Božje Dete v svoje roke, ga serčno objel in poljubil, in od veselja in žalosti veliko solz prelil. Med tem so se ljudje okoli njih zbrali, in so se čudili, da starček tako prijazno in pobožno z Detetom ravná. Ko je tedaj sveti Simeon toliko ljudí vkupej videl, odperl je svoja usta, in začel prihodnje rečí prerokovati od tega Deteta, tako da so se mu vsi čudili, tudi Marija in Jožef. Sveti evangelij, ki se bere na nedeljo med božičnimi prazniki, pravi o tem: „Njegov oče in njegova mati sta se čudila nad tem, kar se je od njega govorilo“. [1]) Tudi sveta Ana je prerokovala, kar sveti Lukež tako pripoveduje: „Prerokinja Ana, vdova pri štiri in osemdesetih letih, ktera je s

*) Blizo dva goldinarja našega denarja. Prestavljavec.

[1]) Luk. 2, 33.

postom in molitvami noč in dan Bogu služila, je ravno tisto uro tjé prišla, in Gospoda častila, in od njega govorila vsem, kteri so čakali Izraelovega odrešenja“. [1]) Tudi ta pobožna vdova je namreč vzela Dete v svoje roke, poljubila ga in objemala, in je od veselja začela Boga hvaliti, da je dolgo zaželenega Zveličarja poslal. Vsem okoli stoječim je ona Dete kazala in očitno spoznala, da to Dete je obljubljeni Mesija.

Pomisli sedaj tu, kako se je to kmalo po celem mestu zvedelo. Kdo ne bi menil, da so vsi ljudje tema dvema, Simeonu in Ani, verovali, posebno ker so ju vsi imeli za preroka, in da so Dete Jezusa za svojega Mesija spoznali? Vendar so bili večidel vsi tako nemarni, pozabljivi in oterpneli, da niso prav vere dali vsem čudežem, ki so se bili že zgodili. O nesrečna mlačnost ljudí v rečéh, ki zadevajo Boga, in njih večno zveličanje!

5. Premišljuj, kako je Simeonovo prerokovanje deviško Marijino serce presunilo.

Ko je imel na zadnje stari Simeon slovó vzeti od Marije in Jožefa, jih je blagoslovil, kakor govorí sveti Lukež, in jih srečna imenoval, da ju je Bog izvolil za starše tega Deteta. In potem je rekel: „Glej, ta je postavljen v padec, in v vstajenje mnogih v Izraelu“. Hotel je reči: Ti si srečna, da si dolgo zaželenega Mesija rodila; vendar pa se bo Njemu in tebi tako hudó godilo na zemlji, da tudi kamnita serca vaju bodo pomilovala. On je namreč postavljen v znamnje, kteremu se bo zopergovorilo od skoraj vseh duhovnikov in pismoučenih; oni bodo njegov nauk zaničevali, njegovo življenje grajali, njegove čudeže krivo razlagali, in se mu bodo v vseh rečeh zoperstavili. In tvojo lastno dušo bo meč presunil; da se misli razodenejo iz mnozih serc. [2]) Ti boš pri britkem terpljenji svojega Sina tolikanj žalosti prestala, kakor da bi oster meč vedno prebadal tvoje persi. — Pri teh besedah, pravijo pobožni razlagavci, je Božje Dete svojo glavico priklonilo in s tem na znanje dalo, da prevzame

[1]) Luk. 2, 36—38. [2]) Luk. 2, 34. 35.

voljno od svojega nebeškega Očeta to prerokovanje in to sodbo ali osodo.

Na te Simeonove besede je postalo Marijino serce tako žalostno, kakor je Ona sama sveti Mehtildi razodela, da se je vse njeno veselje v žalost spremenilo. O kristijan! pomisli, kako se je presveta Devica teh besed prestrašila. Vsa je v obraz obledela, njene rudeče ustnice in rudeča lica so postala bela kot stena, roke in noge so se jej začele tresti, in serce jej je bilo ranjeno, kakor da bi ga bil meč presunil. In še več. „Kakor so dušne moči, čutiti dobro ali slabo, močnejše in bolj občutljive, kakor telesne moči; tako je bila tudi presveta duša Marije Device, ktero je ta meč presunil, z večimi bolečinami mučena, še predno je njeni Sin terpel, kakor jih more ktera koli mati prenašati“; tako je govoril angelj k sveti Brigiti. Tedaj si ti, o sveti Simeon, žalostni Materi Božji tako rano v serce vsekal, da bo njeno celo življenje veden križ in počasna smert.

Pomisli le, o kristijanska mati! kako bi tebe bolelo, ako bi ti kak svet mož prerokoval, da bo tvoj edini, preljubeznjivi sin svoje celo življenje hudo preganjan, in na zadnje strašno, neusmiljeno umorjen! Kaj ne, da bi, kaj takega slišavši, omedlela? In celo svoje življenje ne bi mogla pozabiti tega prerokovanja. — Pomisli tedaj, kako je bilo pri serci Materi Božji, ko je slišala to prerokovanje. Poslušaj njene lastne besede, ki jih je k sveti Brigiti govorila: „Akoravno sem po Božjem razodenji vedela, da bo moj Sin terpel, je vendar bolečina, ktero so mi Simeonove besede zadale, moje serce tako prešinila, da sem jo potem vselej v svojem serci čutila, tako dolgo, da sem bila z dušo in s telesom v nebo vzeta. Kolikorkrat sem namreč potem svojega Sina pregledala, kolikorkrat sem ga povijala, kolikorkrat sem pogledala na njegove nožici in ročici, tolikokrat se je moja duša zopet v novo žalost pogreznila“. Naj ti ta Marijina žalost tvoje serce gane, o pobožni kristijan! in môli:

Hvaljeno bodi in počeščeno presveto Jezusovo in Marijino serce na vekomaj! Amen.

O žalostna Mati Božja, kraljica vseh mučenikov, o Marija! po meči, kteri je presunil po Simeonovem prerokovanji tvoje materino serce, te prosim: da po tvoji priprošnji ta meč z vsemi tvojimi bolečinami tudi moje serce presune, in ga tako rani, da bom s tabo vred vse tvoje bolečine in žalosti čutil. Amen.

Tretji odstavek.

Od Marijinega češčenja in od Marijinih praznikov.

Bere naj se pred Marijinimi prazniki, da se serce vname prave ljubezni in pobožnosti do Marije.

„Simeon jih je blagoslovil.“ (Luk. 2, 34.)

1. Premišljuj, kako sta sveti duhovnik Simeon in sveta prerokinja Ana današnji praznik obhajala.

Uči se od nju Jezusa in Marijo hvaliti in častiti; uči se vse Marijine godove in praznike z vso mogočo pobožnostjo obhajati in praznovati. V tem so nam pervič Božji Svetniki z lepim zgledom pokazali, kaj nam je storiti; in drugič, cerkveni učeniki in sveti očaki pravijo, da je to gotovo znamenje, da se bo človek zveličal, ako Marijo posebno serčno ljubi in jo spodobno časti. To priča tudi sveto pismo, kjer Božja Modrost, to je, Kristus v svojem lastnem, in v Marijinem imenu tako govorí: „Blagor človeku, kteri me posluša, in čuje pri mojih vratih vsak dan. Kdor mene najde, najde življenje, in prejme zveličanje od Gospoda. Kdor pa se zoper mene pregreší, rani svojo dušo. Vsi, kteri mene sovražijo, smert ljubijo“, [1]) to je, svoje večno pogubljenje. Drugjé govorí Božja modrost zopet tako od Marije: „Jaz sem mati lepe ljubezni, in strahú, in spoznanja, in svetega upanja. Pri meni je vsa milost življenja in resnice, pri meni je vse upanje življenja in čednosti. Zato pridite k meni vsi, kteri me želite, in nasitite se mojega sadú; zakaj moj duh je slajši kakor med, in moje po-

[1]) Prigov. 8, 34—36.

sestvo čez med in satovje.„ Da se te besede imajo razumevati tudi od Matere Božje, priča sveta katoliška cerkev, ker te besede zmirom Mariji prilastuje.

2. Premišljuj, kako lahko človek po Marijini prošnji zadobí milost Božjo.

To se bere v razodenjih svete Brigite, ki so od katoliške cerkve kot verjetne spoznane, na več mestih očitno. Med drugimi pravi sveti Janez Kerstnik enkrat sveti Brigiti: Naj bo človek v kteri koli potrebi, če Marijo iz serca na pomoč kliče, uslišan bo. Ravno tako je slišala sveta Brigita v zamaknjenji Kristusa Mariji tako-le govoriti: Vse tvoje prošnje bodo uslišane, in po tebi bodo milost dosegli vsi, kteri imajo resnično voljo se poboljšati. Kakor izhaja namreč gorkota iz solnca, tako po tebi usmiljenje ljudem. Ti si bogat zvirek, iz kterega milost teče ubogim. In zopet potem je govoril Kristus: Vsak, kteri kliče tvoje imé, in na te zaupa s terdnim sklepom, da se hoče poboljšati, dobil bo kes in žalost čez svoje grehe, zadostenje in moč, da bo mogel dobro delati, in potem bo dosegel nebeško kraljestvo!

3. Premišljuj, koliko verjetnih zgodeb spričuje, da človek more milost Božjo po Mariji zadobiti.

Teh zgodeb je veliko, jaz pa hočem tukaj le to povedati, kar se bere v omenjenih razodenjih od vojščaka, kterega so hudiči po smerti pred Božjo sodbo strašnó tožili, ker so se nadjali, da ga bodo v pekel sabo zavlekli. Ali tu se je za-nj Mati Božja potegnila, zato, ker jo je bil na pomoč poklical na svojo smertno uro. V razodenji so te-le besede: „Mati milosti je govorila k okoli stoječim angeljem: Duša se je konec svojega življenja k meni obernila, in mi tako-le govorila: O Mati milosti in pribežališče grešnikov! jaz nisem vreden, prositi tvojega Sina, ker so moji grehi veliki, in sem velikokrat grešil in ga jezil, zato ker sem bolj ljubil nesramni greh in svet, kakor Boga, svojega Stvarnika. Zato prosim Tebe, usmili se ti mene, saj vem, da nobenemu ne odrečeš milosti, kteri te je prosi. Zato se obernem k tebi,

in ti obljubim, ako ostanem živ, da se poboljšam, k tvojemu Sinu nazaj povernem in da ne bom nič druzega več ljubil kakor le njega. Pred vsem drugim pa mi je žal, da nisem nič dobrega storil k časti tvojega Sina, svojega Odrešenika. Zato prosim tebe, o pribežališče grešnikov! usmili se ti mene, ker nimam nobenega druzega, da bi pri njem pomoči iskal. — S temi besedami in s takimi mislimi, govorila je na dalje Marija, prišla je ta duša k meni; ali ni bilo prav, da sem jo uslišala? Ali ni vreden, da se usliši, kdor iz celega serca resnično želi se poboljšati, in tedaj pomoči išče? In, ali ne bom uslišala tistih, kteri mene na pomoč kličejo, ker sem mati usmiljenja?“ Na to je Božji sodnik svoji materi rekel: „Ti si prav pametno sodila, in po pravici to dušo rešila.“

Iz te zgodbe, ki je v omenjenem razodenji obširno popisana, vidiš, kristijan! kako dobro je, da Marijo v življenji in na smertno uro na pomoč kličeš. Ona s svojo prošnjo pri Gospodu vse premore. Zvôli si tedaj Marijo za svojo besednico, in kliči jo pogostoma na pomoč, posebno pa ob njenih praznikih in godovih.

Molitev k Mariji, Materi Božji.

Hvaljena bodita Jezus in Marija od angeljev in od ljudi na vekomaj! Amen.

O presveta Devica! jaz te ljubim in častim, in za Bogom si ti tista, na ktero zaupam. Dobro vem, da si tako dobra in milostljiva, da nobenemu grešniku, kteri k tebi zdihuje, ne odrečeš svoje milosti. O Marija, ti izvir milosti, ki se nikoli ne posuši, daj, da dobim tudi le eno samo kapljico tvoje milosti; spomni se Jezusovih besed, s kterimi ti je obljubil, da bo vsakemu, kteri v tvoje ime kliče, in na te zaupa, in pa se hoče resnično poboljšati, kes in žalost dal čez grehe, moč se poboljšati in potem še večno življenje. Glej! jaz kličem iz serca

tvoje presladko imé, in stavim na-te svoje upanje; tudi sem terdno sklenil, svoje pregrešno življenje poboljšati. Prosi tedaj svojega ljubega Sina za-me, da mi obudi resničen kes čez moje grehe; da mi podeli milost, da zá-nje popolnoma zadostim; da mi pomaga pobožno živeti, in po tem revnem življenji izveličati se. Amen.

Četerti odstavek.

Svečnica.

Naj se bere na Svečnico.

„Moje oči so videle tvoje zveličanje, luč v razsvetljenje nevernikov.“ (Luk. 2, 30.)

1. Premišljuj, kako velik praznik je svečnica.

Od tega praznika govori sveti Ambrož tako-le: Če verni kristijani prav dobro pomislijo, kako velik praznik je danes, bodo ga ravno tako pobožno obhajali, kakor so obhajali Božični praznik. Današnji praznik velja namreč Tistemu, kteremu na čast se je praznoval Božič. Zato je pa ta praznik ravno tako svet, kakor uni; zakaj Tisti, ki je bil na Božič rojen, je bil danes darovan. Kterega so takrat angelji častili, hvalili so danes ljudje. Kterega so tistikrat angelji pastirjem oznanovali, tega sta danes Simeon in Ana, od svetega Duha razsvetljena, oznanovala. Danes je tedaj dvojni praznik, praznik Kristusov in Marijin, Kristusovo darovanje in Marijino očiščevanje. O kolike skrivnosti so v tem zapopadene! O koliki čudeži so se danes godili! Najsvetejša med vsemi ženami se primerja drugim navadnim ženam; ona, ki je bila bolj čista, kakor solnce, se očiščuje; ona, ki je bila bolj bogata ko Salomon, ni imela, da bi si jagnjeta kupila. Ona gre v tempelj, ki je iz kamenja sezidan in daruje Bogu živi tempelj Božji. Ona daruje Najvišemu Bogu Najvišega Boga. Ona postavlja pred Boga tistega, ki se ni bil nikoli od Boga ločil. Ona reši njega, ki je bil sam Odrešenik.

Ona odkupi za mali denar Njega, ki je bil več vreden, kakor ves svet. S peterimi sekli odkupi Njega, ki bo ves svet s peterimi ranami odkupil. Njega daruje na oltarji, ki se bo enkrat na križu daroval. Ona daja Gospodu nazaj Njega, kterega ji je Gospod dal in obderží vendar, kterega je Bogu nazaj dala. Takó so reke zopet na mesto prišle, od koder so pritekle. [1])

2. Premišljuj, da je danes praznik velike ponižnosti Jezusove in Marijine.

O kako sta se danes ponižala dva najsvetejša, Jezus in Marija, Sin in Mati! Dve najsvetlejši nebeški luči, solnce in luna, ste otemnjeni, ste merknili. Lepa luna, prečista Devica, se danes nič ne loči od navadne žene; kakor da bi bila v grehih spočela in rodila, kakor da bi bila s porodom devištvo zgubila, in tedaj enako drugim grešnicam potrebovala očiščevanja. Da to umeš, spomni se na Božjo postavo, da vsaka žena, ki je fanteka rodila, ima biti osem dni nečista; tako da je vse, ki so imeli kaj ž njo opraviti, in vse, čegar se je dotaknila, oskrunila. Po pervih osem dneh jej je bilo pripuščeno, bližati se drugim ljudem; vendar ni smela priti v tempelj do štiridesetega dné po porodu. Potem je morala iti, skazat se ubogo grešnico, ki je v grehu spočela in rodila, pred duhovnika v Jeruzalemskem tempeljnu, in Bogu za svoje grehe daritev prinesti, namreč dve gerlici, ali dva mlada golobčeka, enega za svoje grehe, druzega v žgaven dar ali v zahvalo, da je srečno porodila.

Tej postavi ni bila Marija podvržena, ker je bila spočela in rodila brez greha; zato pa, da nam je dala zgled ponižnosti, je rada dopustila, da so jo vsi mislili grešnico, kakor so bile druge, in da jo je duhovnik očiščeval. Učimo se od Marije, voljno podvreči se vsem cerkvenim zapovedim, in vsega se ogibati, kar bi utegnilo druge pohujšati.

3. Premišljuj, za koga in zakaj je danes Marija Kristusa za pet seklov od nebeškega Očeta odkupila: namreč za nas, za našo tolažbo in zveličanje; zato da je

[1]) Pridg. 1, 7.

Kristus tudi po tem slovesnem darovanji naš, in da naš ostane.

Marija, prečista Devica, je sicer svoje Božje Dete danes nebeškemu Očetu darovala, pa tudi za pet seklov zopet odkupila; in tega denara ni sama imela, ker je bila uboga, ampak trije kralji so jej ga bili dali; trije kralji pa so bili trije pervenci iz vernih ljudstev, in so nekako ves človeški rod pomenili. Po denaru, ki so ga bili Mariji Materi Božji dali, je Kristus prav za prav naš postal; mi smo si ga s tistim denarom kupili. Zato vzame Marija današnji dan svoje Dete v svoje naročje, in je pripravljena dati ga vsem ljudem, ker je njihov.

Zato ima katoliška cerkev danes procesijo, in hoče, da vsi verni z gorečimi svečami, podobo žive vere, svojemu Zveličarju naproti grejo, in ga iz Marijinih rok pobožno prejmejo. Med procesijo se poje: „Ozaljšaj svojo stanico, Sionska hči! in sprejmi Kristusa svojega kralja;“ kakor da bi hotela reči: O Sionska hči, t. j. o pobožna duša! glej, danes ti prinese presveta Devica tvojega Odrešenika: svetemu Simeonu ga je že dala, in ga hoče sedaj tudi tebi dati, da bo tvoj, in da ti v vseh potrebah pomaga. Zato tedaj pripravi in ozaljšaj svoje serce z vsemi čednostmi, da sprejmeš Kristusa. Pojdi mu naproti z gorečo svečo in s sercem, v kterem gori Božja ljubezen, namreč s serčno pobožnostjo, s pravo vero, z gorečo ljubeznijo in gorečostjo, takó, kakor so mu naproti šle petere modre device; in povabi ga, naj k tebi pride, in tvoje serce s svojo milostjo napolni. Reci mu: Glej, o moj Jezus! tukaj sem ti naproti prišel s peterimi modrimi devicami z gorečo lampico v roki, in želim te sprejeti v stanico svojega serca. Pripravil sem ti ga kot lepo ozaljšano posteljico, da moreš v njej mirno počivati; pridi tedaj, in stanuj vedno pri meni! Amen.

4. Premišljuj, kako se ta današnji praznik v nebesih z največo slavo obhaja.

Sveta Brigita je videla enkrat, da je Mati Božja vsakemu Svetniku Dete Jezusa v naročje podala. Njeno razodenje govorí od tega tako-le: Na praznik Marijinega očiščevanja, ko je bila ta nevesta Kristusova (sv. Brigita) v Rimu

v cerkvi, kteri pravijo „Maria Maggiore," bila je v duhu zamaknjena, in je videla v nebesih, kakor da bi bilo vse za velik praznik pripravljeno. Videla je tudi čuda lep tempelj, v kterem je stal častitljivi in pravični Simeon, ki je željno in veselo čakal, da bi Dete Jezusa v svoje roke sprejel. Potem je videla prečisto Devico, ki je imela svojega Sina v naročji in je šla v tempelj ga darovat. Pred njo so šli angelji, kterih ni mogel nobeden prešteti, in trume Božjih svetnikov in svetnic, posebno svetih devic, ki so Mater Božjo z neizrečenim veseljem in z veliko pobožnostjo spremljevali. Pred njo je eden nosil dolg in širok kervav meč, ki je pomenil velike bolečine, ktere je Marija prestala pri smerti svojega ljubega Sina, kar jej je bil na današnji dan stari Simeon v tempeljnu prerokoval, itd. Tukaj je prikazen zginila, in sveta Brigita ni videla nič več tiste nebeške slovesnosti.

Ravno tako se bere od plemenite, mertudne device na Francoskem, da je bila na Svečnico v nebo zamaknjena, in je tam videla lepo procesijo patrijarhov, prerokov, apostoljnov, mučenikov, spoznovavcev in devic. Po dva in dva so hodili z gorečimi voščenimi svečami v rokah, in so peli tiste svete pesmi, ki se pri tej procesiji v katoliški cerkvi navadno pojó. Angelj, kteri jo je bil tjekaj spremil, je podal tudi njej belo voščenico, da se je devici pridružila v tej procesiji, ki je bila njej po zaslugah enaka. Ko je procesija v cerkev prišla, opravljal je Kristus sam Božjo službo; sveti Štefan je pel epistelj, in sveti Janez je pel evangelij. Potem so šli vsi h Kristusu, in vsi so mu svoje sveče darovali. Ta devica, ki je vedela, da mora nazaj na ta svet, ni hotela proč dati svoje sveče. Angelj pa jej je hotel svečo iz roke vzeti; sveča se je zlomila, in tako je ona z zdolnjim koncem te sveče nazaj na zemljo prišla, s ktero je več bolezen ozdravila. — Vidiš, pobožna duša! kako se v nebesih vsako leto ta dan praznično obhaja! Da se pa vdeležiš zaslug in dobrih del, ki se danes po vsem svetu opravljajo, moli to:

Molitev.

O najviši Bog! bodi ti čast in hvala, da sem po Tvoji milosti ta velik praznik doživel. Oh! daj mi ga tudi pobožno praznovati. Jaz te hvalim in častim v vseh skrivnostih in dejanjih, ki sta jih Jezus in Marija danes v naše zveličanje storila. Zakaj danes se čistost očišča in svoboda prodaja. Marija se prišteva grešnicam in Kristus postaja služabnik! Marija je nedolžno jagnje na oltarji darovala, in s tem potolažila razserdenega nebeškega Očeta. Marija daje Simeonu Božje Dete v naročje, in je pripravljena, vsem ljudem ga dati, in položiti v njihova serca. Zato je današnji dan poln skrivnosti in usmiljenja; ker je danes nebesom velika čast, svetu pa velika milost došla. O preljubeznjiva Mati in Devica! Jaz te spominjam tiste serčne radosti, ktero si občutila, kedar si nebeškemu Očetu njegovega in svojega edinorojenega Sina darovala; in po vsem veselji, ki se je v nebesih zastran tega čutil, te prosim, da še sedaj za mojo ubogo dušo svojega ljubega Sina nebeškemu Očetu s tako pobožnostjo in ljubeznijo daruješ, kakor si ga današnji dan za ves svet darovala. Spominjam te, o sveta Devica tistega neizrečenega veselja, ki si ga občutila, ko si svojega edinorojenega Sina zopet od nebeškega Očeta s petimi sekli za nas grešnike nekako odkupila. O, kaj si pač čutila v svojem sercu, ko si čisto spoznala, kako prečudna kupčija je to, in da je tvoj Sin takó postal, da tako rečem, lastnina vseh ljudi. Po tem skrivnostnem odkupu te prosim, polóži meni, hudobnemu grešniku, svoje Božje Dete v

naročje, kakor si ga bila svetemu Simeonu v naročje položila; zato da ga poljubim, častim in objamem, ter nebeškemu Očetu darujem v prijetno daritev. Amen.

Edenindvadeseto poglavje.

Jezus pobegne v Egipt in terpi revo.

Pervi odstavek.

Kako sta Marija in Jožef v Egipt pobegnila.

Beri to premišljevanje v nadlogah, pa tudi na dan nedolžnih otročičev.

„Vstani, vzemi Dete in njegovo mater, in beži v Egipt.“ (Mat. 2, 13.)

1. Premišljuj žalostno novico, ktero je angelj svetemu Jožefu prinesel.

Razlagavci svetega pisma niso ene misli, kje je bil Jožef z Marijo in Jezusom, ko se mu je bil angelj prikazal. Eni pravijo, da se je bilo to v Jeruzalemu zgodilo koj pervo noč po Svečnici, drugi pa pravijo, da se je to zgodilo v Nazaretu, kakor se da posneti iz svetega Lukeža, kteri pravi: „In ko so vse dopolnili po zapovedi Gospodovi, vernili so se v Galilejo v svoje mesto Nazaret“. [1]) Te besede kažejo, da so iz Jeruzalema v Nazaret prišli. Ko so bili tam nekaj dni, „glej! angelj Gospodov se je Jožefu v spanji prikazal, rekoč: Vstani, vzemi Dete in njegovo mater in beži v Egipt, in bodi tam, dokler ti ne porečem. Zakaj Herodež bo Deteta iskal, da bi ga umoril“. [2]) Kako se je pač ubogi Jožef prestrašil, ko je to žalostno novico slišal! Gotovo, ves se je zavzel, in serce se mu je treslo samega strahú. Ker je namreč angelj po noči se mu prikazal in ukazal, pri ti priči vstati, zato je mislil, da je menda Herodež že tu, da bi Dete koj umoril. Zato je tedaj koj vstal,

[1]) Luk. 2, 39. [2]) Mat. 2, 13.

ves preplašen k Mariji šel in jej rekel: „O Mati Božja! ravno se mi je Gospodov angelj prikazal in mi rekel, naj hitro vstanem in s tabo in z Detetom v Egipt pobegnem, ker bo Herodež iskal ga umoriti.

O pobožna duša! pomisli, kako se je Marija teh besed ustrašila. Ona je namreč svojega sinčeka ljubila ne samo z naturno ljubeznijo, ker je bila njegova mati, temveč tudi s čeznaturno ljubeznijo ga je ljubila kot svojega pravega Boga, in sicer bolj, kakor morejo vse matere ljubiti svoje otroke; zato je bil njen strah tudi veči, kakor bi bil strah vseh mater skupaj, ako bi se jim po noči na enkrat reklo, da se bližajo sovražniki, pomorit njih otroke. Marija je pokleknila, strahú se tresla, svoje roke sklenila, svoje očí proti nebu obernila, in s solzami v očéh govorila: O Gospod Bog! ne zapusti nas; nebeški Oče! pomagaj nam v tej veliki sili.

Potem je urno vstala, svoje Dete zbudila, ga v svoje naročje vzela, ž njim vred se jokala, ter govorila: O preljubo Dete! pač imava za kaj se jokati. Do sedaj smo imeli dovolj križev: ali sedaj začenja veliko teži križ. Začenja se že spolnovati Simeonova prerokba. — Sveti Jožef pa jo je tolažil rekoč: Ne jokaj se tolikanj, ljubeznjiva Mati Božja! Gospod nam bo že pomagal, in njegovi sveti angelji nas bodo varovali, da ne pademo Herodežu v pestí. Ako ne bi bilo več mogoče rešiti se, ne bi bil prišel angelj Gospodov; in to Božje varstvo nam daje upanje, da tudi v tuji deželi ne bomo popolnoma zapuščeni. Tedaj sta se na naglem pripravljala, sveti Jožef je napravil osla, da bi Marija z Jezusom na njem sedela, in da bi kaj živeža mogla s seboj vzeti. Z neizrečeno žalostnim sercem sta v temni noči od svoje hišice slovó vzela, in na tihem odrinila. Sveti evangelist pravi: „On (Jožef) je vstal, vzel Dete in njegovo mater po noči in je pobegnil v Egipt.“ [1]) O pač žalostna noč! o prežalostni beg!

2. Premišljuj, kako najsvetejše osebe na Božje povelje v prognanstvo bežijo.

[1]) Mat. 2, 14.

Oh, pobožni kristijan! pomisli ta beg, kakošen je bil; velika reva, gotovo veča, kakor si jo mislimo, je terla uboge begune. Morali so zapustiti domačijo, prijatelje in znance, in treba jim je bilo iti v deželo, ki je bila Judom vselej sovražna. Pot jim je bila neznana in slaba. Niso imeli ne denara za pot, ne potrebnega živeža. Devica Marija ni bila odveč močna, bila je še le petnajst let stara. Dete je bilo še šibkejše, blizo sedem tednov staro. Potem so bili v vednem strahu in v skerbi, da ne bi jih kdo videl; zato niso smeli v navadnih prenočiščih ostajati, temuč treba je bilo večidel po noči potovati, in na polji pod drevjem spati. O ti moj Bog! komu bi se ti revni beguni ne smilili? pač mora imeti terdo serce on, kteremu se te najsvetejše osebe v toliki revi ne smilijo.

O pobožni kristijan! ako ljubiš Jezusa, Marijo in Jožefa, hodi ž njimi in glej, kaj morajo na tej težavni poti prestati! Pervo noč so šli, kakor veliko učenih mož misli, iz Nazareta dve uri čez gore in čez veliko dolino Ezdrelon. Sveta Devica je s svetim Jožefom vred le zdihovala in žalovala in tudi Božje Dete se je jokalo. Se vé, da se jim je zdelo dokaj težavno, zapustiti svojo domačijo in kakor beguni po noči v tujo deželo iti.

3. Premišljuj vedni strah, ki so ga imeli po poti.

Navadna pot iz Nazareta v Egipt je šla skoz Jeruzalem, Betlehem, Hebron in Gazo, kjer je konec Judovske dežele in se začenja arabska puščava. Ker so več kot osem dni po Herodeževih deželah potovali, koliko strahú in skerbi sta Marija in Jožef ves ta čas imela, da jih ne bi nobeden spoznal in izdal! Zato so večidel po noči hodili, posebno ker je angelj rekel, naj se po noči vzdignejo; le kedar je bila največa sila, so v kako vas si upali iti.

Tudi v Jeruzalemu niso se dali videti, in so menda po noči ondi le memo šli, in so do Betlehema prišli. Ali tudi v Betlehem niso šli, ampak so mesto pustili na desni, in četert ure od mesta so se skrili v neki jami, čez ktero je poznej sveta Helena dala sezidati kapelo, kteri še dan današnji pravijo „hiša svetega Jožefa“, in kristijani

obiskujejo tudi to mesto, akoravno je kapela že zdavno poderta. Od tod so potovali do Hebrona, ki je sedem ur od Betlehema, in celo to pot ste sami dve vasi, ena na pol poti in ena pol ure od Hebrona; v tej zadnji vasi so prenočili, zató se še dandanašnji imenuje „vas Matere Božje“ ali Šmarna vas. Verjetno je, da so Hebron, ki je bilo tistikrat veliko mesto, na strani pustili in da so šli naravnost proti Gazi, ki je dober dan hodá od Hebrona. Gaza je tisto mesto, kjer je bil Samson mestna vrata vzdignil in na svojih plečih nesel verh bližnje gore. Vsi ti kraji so bili še pod Herodeževo oblastjo, zato sta tudi Marija in Jožef celo pot bila v skerbi in v strahu, posebno ker je bilo že po vseh teh krajih znano, da je že rojen Judovski kralj, kterega so Modri iz Jutrovega molili, in od kterega sta Simeon in Ana toliko prerokovala in ga razglasila. Lakoto in žejo so večkrat terpeli, ker si nista upala, ljudem se pokazati. Zato sta malokdaj dobila živeža in pijače za Božje Dete, ktero je tedaj moralo s svojimi ubogimi starši terpeti mnogo pomanjkanja in neugodnosti, in vsi trije so bili prisiljeni za ljubo vzeti to, kar so po poti dobili. Zato je vprašal prerok Jeremija, ki je v duhu ta beg gledal, poln začudenja: „zakaj si kakor tujec v deželi, in kakor popotnik, ki pride prenočevat?“ [1])

4. Premišljuj težavno pot skozi arabsko puščavo. Ko so stopili čez mejo Judovske dežele, niso bili več v nevarnosti zavoljo Herodeža; imeli so pa tako težavno pot še do Egipta, da se je tukaj še le prav začela velika reva. Kmalo za Gazo se začne namreč strašna puščava, ki je daljša in širja, kakor vse nemške dežele skupaj, in proti solnčnemu izhodu tako dolga, da je ni še nobeden cele prehodil, ker se ne najde vode in se tudi nobeden ne more dovolj z vodo previdéti za tako dolgo pot. Dalje greš, bolj je divje in manj živeža dobiš; zakaj tù ni mesta, ni vasi, ni hiše, ni bajte, ni poljá, ni travnikov, ni gozda, še skoraj germovja ni: z eno besedo, vse je divje in prazno. Na nekterih krajih stojé nerodovitni griči in gole gore, pa glo-

[1]) Jerem. 14, 8.

boke doline, v ktere zavoljo previsokih gor solnce nikoli ne prisije; zató se ne dobí v njih nič druzega, kakor le tù pa tam kaka smerdeča voda, ki ostaja od dežja, kteri morebiti v dveh letih enkrat pade. Te smerdeče vode se morajo popotniki, ljudje in živina posluževati, ker boljše ne dobé. V nekterih takih dolinah je precej merzlo; po ravnini pa je pozimi tako gorko, skoraj kakor pri nas poleti. Ker je poleti in pozimi tako gorko, in skoraj nikoli ne dežuje, zató ne more tudi nič rasti; skoraj nič živega ni v teh puščavah!

Tla v teh puščavah ne obstojé skoraj iz druzega kakor iz tenkega, od solnca spečenega, prav lahkega peska, v kterem se ne pozna nobena pot, nobena steza, zató ker vse sledi ljudí in živine veter koj zamete. Čudno je videti, kako veter kakšenkrat toliko peska na en kup nanese, da se zdí velika gora; drugi dan pa spiha naneseni pesek zopet tako čisto, da se ta peščena gora več ne vidi. Na takem pesku morajo popotniki po noči spati, ker ni nikjer v teh puščavah najti prenočišča; zató veliko njih, popotvaje tod, nosijo s seboj svoje šotore in vse česar jim je za tako pot treba. Zató pa se ne more veliko ur na dan potovati; torej morajo tudi taki popotniki, ki jezdé popotvajo, od Gaze do Kaire, ktero je najimenitniše mesto v Egiptu, navadno šestnajst dni hoditi. Skoz to puščavo so tedaj morale najsvetejše osebe, Jezus, Marija in Jožef.

Ko so Gazo zapustili, prišli so v nerodovitno goljavo, čez ktero jim je bilo osem dobrih ur hoditi. Konec te goljave so prišli proti noči do vasice, ktero bi mi Žitišče*) lahko imenovali, kjer je še dandanašnji globok vodnjak, iz kterega so si vode zajeli; tu so celo noč počivali. To je bila poslednja dobra voda, ki so jo dobili; zakaj ondi je začetek suhe puščave, ki se do Egipta razteguje. Pomisli, kaj je pač Jožef Mariji govoril, ko so drugo jutro iz Žitišča ven na peščeno pot prišli, kjer niso nič druzega več videli, kakor pesek in nebo. Sedaj se začenja še le reva, tukaj bo treba velike poterpežljivosti. Če

*) V nemškem je Lebheim; menda je Rhinokolura.

nam Bog ne pomore, moramo v tej puščavi poginiti; ker ne vemo, na ktero stran se oberniti, ne vidimo ne človeka ne živali. Marija pa ga je tolažila: Ljubi moj Jožet! Bogu se priporočimo, ker sem gotova, da nas bodo njegovi sveti angelji po pravi poti peljali.*)

Kdo more popisati, koliko so Jezus, Marija in Jožef v tej puščavi terpeli? Voda, ki so jo bili sabo vzeli, jim je le perve dni služila; potlej niso imeli druzega, kakor vode iz mlak. Tudi kruh, ki so ga bili vzeli sabo, je zavoljo vročine kmalo postal terd, tudi ga niso dovolj imeli. Celi dan niso dobili nič gorkega, in zvečer so imeli le malo terdega kruha. Po vsi puščavi niso bili nikoli pod streho, ležali so po noči na pesku pod milim nebom. Na ravnem so terpeli hudo vročino, v globokih ozkih dolinah med gorovjem pa velik mraz. Po noči je tudi Božje Dete, kakor njegovi starši, na goli zemlji, ali bolje rekoč, na pesku ležalo, in tedaj se je jokalo, in se vé da Devica Marija se je ž njim jokala. Terdi kruh, gnjila voda in prenočevanje pod milim nebom, ter vedno popotovanje, vse to jih je dokaj vpehalo.

Tako je bilo njih popotovanje silno dolgo. Menda so trije tedni pretekli, predno so strašno puščavo prehodili, ker so na dan le malo poti storiti mogli, in pa so počasi hodili, da bi Dete tolikanj ne terpelo. Ko so kje pripravno mesto za prenočevanje dobili, ondi so postali. Na golo zemljo so se usedli in prav varčno revni živež med sabo

*) Sveta družina je tedaj na svojem begu šla iz Betlehema do Hebrona, ki je štiri ure od Betlehema proti jugu; in od tod do Bersabee, Rafije in Rinokolure, ki je že pod Egipt spadalo. Ali pa so morebiti krajšo pot šli iz Betlehema proti jugozapadu do Betgabare, in do Gaze. (Dolgo so v Gazi v veliki časti imeli mesto, kjer je Dete Jezus z Marijo in z Jožefom počivalo.) Sedem dni je treba od tod po puščavi Sur do Pelusija hoditi. Ustno sporočilo pa imenuje Matareo, kjer je Božji Odrešenik pribežališče dobil. Svoje imé ima neki odtod, ker je tukaj edini zvirek sladke vode v celem Egiptu, ker imé tega mesta pomeni sladko vodo. Tukaj so že takrat, ko je bilo mesto Jeruzalem vpervič razdjano, nekteri beguni iz Betlehema prebivati začeli; tukaj je tudi Jezus dve leti svoje otročje starosti preživel. Verjetno je namreč, da se je sveti Jožef tistim pridružil, ki so bili po rodu iz Judovskega.

delili. Sveti Jožef je večkrat šibko devico milo pogledal in zdihoval, ker je čutil, koliko terpi. Marija je tudi večkrat žalostno pogledala svetega Jožefa in pomilovala ga, ker je dobro vedela, da terpí. Ko je pa v toliki revščini svojo ubogo Dete pogledala, ni mogla solz zderžati. Zato je večkrat s solzami govorila: Oh, kako se mi smiliš, da moraš tolikanj terpeti, ubogo Dete! kako zgodaj okušaš stiske in reve! kako nehvaležen je svet, da te takó preganja; kaj bo še le, kedar odrasteš, ker v pervih svojih devetih tednih le revo in uboštvo prenašaš? — O pobožna duša! pomiluj te tri uboge najsvetejše osebe, ki so na begu v Egipt, in moli s pobožnim sercem te-le

Molitvice v čast in spomin Jezusovega bega v Egipt.

Hvaljen bodi Jezus z Marijo in s svetim Jožefom zavoljo žalostnega bega v Egipt. Amen.

1. O Marija! ti žalostna, sedaj pa preblažena Mati in Devica! jaz te spominjam velike žalosti, ktero je tvoje materno serce čutilo, ko si z Jezusom v Egipt bežala. Po tej serčni žalosti prosi svojega Sina, da mi dodeli svojo Božjo milost, da se bom ogibal vseh grehov in peklenskemu Herodežu ali satanu ušel. Amen.

2. O sveti Jožef! jaz te spominjam velike žalosti, ktero je čutilo tvoje serce, ko si z Jezusom in z Marijo v Egipt bežal, in si v tem pregnanstvu videl, da se namesti Boga v malikih hudiči častijo. Prosim te po tej tvoji serčni žalosti, da mi od Boga sprosiš Božjo pomoč in luč njegove milosti, da bom vse posvetne dobrote, ki jih veliko ljudi bolj ko Boga ljubijo, zaničeval, in samo pravega živega Boga molil in častil in vselej po njegovi sveti volji živel. Amen.

3. O najdobrotljiviši Jezus! jaz te prosim zavoljo tvojega žalostnega in težavnega bega v Egipt: tolaži vse žalostne, pregnane, ali v ječi, vjetji, v pregnanstvu in v revi živeče kristijane; dodeli jim, da uidejo sužnosti peklenskega Herodeža in trinoga, da z Marijo in svetim Jožefom pri tebi pomoč in tolažbo najdejo, ter na zadnje svobodo otrok Božjih in nebeško domovino dosežejo. Amen.

Drugi odstavek.

Bog dela čudeže v pomoč in tolažbo begunov in v večen spomin Kristusovega bega.

Bere naj se v stiskah in nadlogah.

„Gospod pojde v Egipt in tresli se bodo egiptovski maliki pred njegovim obličjem.“ (Iza. 19, 1.)

1. Premišljuj, kako je vsegamogočni Bog velika znamenja in čudeže delal, kakor je bil zdavno obljubil, ki jih sveti evangelisti pa niso popisali. Mati Božja je sv. Brigiti na kratkem tako-le govorila: „Ne manjka čudežev v pervi mladosti mojega Sina, ker so stvarí svojemu stvarniku služile, in tudi angelji so se prikazovali, da so mu stregli. Obmolknili so tudi maliki, in več malikov je padlo na zemljo, ko je on v Egipt prišel.“ Iz teh besed lahko posnamemo, da se je več čudežev zgodilo po poti, in tudi ko so v Egiptovsko deželo prišli.

2. Premišljuj, kako je Bog svoje ljube v sili nektere krati čudovitno ohranil.

Med drugimi rečmi, ki se pripovedujejo od bega v Egipt, je dokaj prijetno slišati to-le ustno sporočilo, ki ga nahajamo v starih spisih: Marija, vsa upehana in trudna, lačna in žejna od težavne poti, sede počivat pod palmovo drevo. Ko vidi lep sad tega drevesa, želela je si ga utergati, da bi si suha usta zmočila. Treba je pa vedeti, da je palma dokaj visoka. Sad tega drevesa ne raste posamezno na vejah, ampak v šopih; tak šop je debel po tri

ali štiri pestí, in je prav lepó videti, ko to sadje na drevji visi. Sladek pa je ta sad (pravimo mu palček ali datelj) bolj kakor cuker in med, in zori večkrat na leto. Ko je tedaj željno gori gledala na sad, ki ga ni mogla doseči, glej! verh drevesa se pripogne sam od sebe do nje doli, in ostane pripognjen tako dolgo, da sta oba, namreč Marija in Jožef, dovolj sadja si natergala in ž njim se okrepčala.

3. Premišljuj, kakó je Bog jih varoval nevarnosti in tolovajev.

Dokaj je omenjenja vredno, kar se je godilo z enim tolovajem. Ko je namreč od daleč zagledal Marijo in Jožefa, hitel je s svojimi tovarši proti njima z namenom, jima vse vzeti, kar imata. Pomisli, človek! kako je bilo pri sercu Jožefu in Mariji, ko sta videla, da se truma razbojnikov bliža. Ko so se bili že približali, in so jima hoteli vse pobrati, tu je eden izmed njih videl Jezusovo obličje tako čudovitno svetlo, da se je ves prestrašil, in da je bil iz volka v krotko jagnje premenjen. Zató je pervič svoje tovarše pregovoril, da naj tem ubogim ljudem nič žalega ne storé; potem je sveto družino pod svojo streho vzel, dal jim je jesti in piti, in jim je na vso moč postregel. Sveti Devici je to kaj dobro djalo, in je pri tej priložnosti svojemu Detetu tako dobro postregla, kakor jej je bilo le mogoče. Potem ko je Jezuščeka v vodi skopala, povoje in plenice oprala, je tudi tolovajeva žena svoje gobovo dete v ravno tisti vodi oprala, in glej čudo! gobovi otrok je bil pri tej priči gob očiščen. Temu se je tolovaj čudil, in je še bolj spoznal, da mora to Dete biti sveto. Zato je drugi dan Marijo in Jožefa dober kos poti spremil, in jim je dal še nekaj živeža za pot. Ta tolovaj je bil oče tistega Dizma, razbojnika, kteri je bil s Kristusom vred na križ pribit, kteremu je bila Marija sprosila milost spreobernjenja. Takó pišejo in pripovedujejo stari učeniki.

4. Premišljuj večne spominke tega bega v Egipt; Bog je hotel namreč, kakor priča staro sporočilo, čudež storiti, ki se mora še dan današnji videti.

Pervič, pravijo, da po vsi poti, kjer je popotovala Marija s svojim Sinom, so zrastle cvetlice in rože iz suhega

peska, ter so zaznamovale pot od Žitišča do Hermopolja. Še sedaj rastejo v tistih puščavah neke rože, ki jih Arabljani tergajo, in kristijanom ponujajo, da dobivajo zánje kruha. Vedeti pa je treba, da Marija in Jožef nista šla po navadni poti iz Gaze do Kaire, ampak malo bolj proti solnčnimu izhodu, iz Gaze do Žitišča in v Hermopolje, ktero je štiri milje nad Kairo. Tu se je bilo tedaj čudovitno spolnilo, kar je prerokoval Izaija: „Veselila se bo puščava, in samota se bo radovala, in cvetela kakor lilija. Močno bo poganjala in vesela se bo radovala, in Boga hvalila. [1]) Pa še bolj naj naša pusta in suha serca Bogu cvetejo, dobre čute obujajo in v Božjo čast sad dobrih del nosijo. Amen.

5. Premišljuj čudeže, ktere je Bog v Egiptu storil. Pervo mesto, do kterega sta prišla Marija in Jožef v Egiptu, klicalo se je Hermopolje, kjer je nebeški Oče hotel Egipčanom pokazati, kdo je tisti, ki je k njim prišel! Sila veliko drevo namreč je stalo pred mestnimi vrati, ki so ga neverniki častili kot Bogu posvečeno drevo; to drevo se je celo streslo, ko je Marija z Jezusom ondi memo šla, priklonilo se je z verhom do tal, in hudobni duh, ki je bil v drevesu, bil je prisiljen zapustiti ga. Od tiste ure pravijo, da je drevo tako moč dobilo, da kdor je njegovega sadja ali listja, ali košček njegovega lubada v vodo djal, in to vodo bolnikom piti dal, na hip je mnogo bolnih ozdravil.

V Hermopolji je bil malikovavski tempelj, v kterem je bilo tristopetinšestdeset malikov postavljenih, vsak dan leta se je enemu izmed njih darovalo. K temu tempeljnu sta šla po Božji naredbi Marija in Jožef z Božjim Detetom. Ko sta do vrat prišla, so se vrata sama od sebe odperla; in ko sta va-nj stopila, padli so vsi maliki na tla in se na drobne kose razbili. Ko je véliki duhovnik Afrodisi to slišal, prišel je hitro z vsemi svojimi duhovniki v tempelj, pokleknil je pred Dete Jezusa in ga molil. Potem je govoril k vsemu ljudstvu: To dete mora biti Bog čez naše

[1]) Iza. 35, 1, 2.

bogove, če ne, oni ne bi bili pred njim padli. Ako tedaj ne storimo, kar vidimo, da so naši bogovi storili, pridemo vsi v nevarnost, kakor nekdaj Farao. — To se je zgodilo ne le v tem, ampak tudi po vseh malikavskih tempeljnih po celem Egiptu. Kakor nekdaj, ko so šli Izraelci iz Egipta, ni bilo nobene hiše, v kteri ne bi bil kdo mertev, kterega je bil angelj Božji umoril, ravno tako tudi sedaj, ko je Kristus v Egipt prišel, ni bilo nobene hiše ali tempeljna, kjer ne bi bil kakov malik na tla padel in se razbil. Kako so se bili Egipčani tega prestrašili, zamoreš spoznati iz Izaijevega prerokovanja, ki pravi: „Glej, Gospod bo sedel na lahek oblak, in pojde v Egipt; in tresli se bodo Egiptovski maliki pred njegovim obličjem, in Egiptu bo serce upadlo v njegovi sredi.“ [1])

On pravi, da se bodo ljudje v vsi deželi tako zavzeli zavoljo razbitih malikov, da bodo vsi preplašeni. In to se je zgodilo; vsi so bili v takem strahu, da niso vedeli, kaj bi si mislili ali govorili. Povsod se je popraševalo, od kod to pride? Menda so na zadnje spoznali, da se je to prigodilo, ko je malo hebrejsko dete stopilo v tempelj in v deželo, posebno ker se je bilo pred njim pripognilo tudi njih sveto drevo.

Clovek bi mislil, da so Egipčani zavoljo tega Božje Dete, Marijo in Jožeta vsi častili; ali večidel njih je bilo tako nemarnih, lenih ali pa oterpnjenih, da niso Gospoda spoznali, nekteri so ga začeli še preganjati z njegovimi starši vred, in so tudi druge šuntali, ker so pravili, da so ti ljudje čarovniki (ali coperniki), in da so s svojim čaranjem (ali copranjem) njihove bogove razbili. Ker sta tedaj Marija in Jožef videla hudobnost teh ljudí, sta nekaj dni potem mesto zopet zapustila, in sta si šla iskat druzega stanovališča. Med potjo so zopet prišli do stare palme, ktera se je, kakor pravijo, s svojim verhom Jezusu do tal priklonila, in se je zopet vzdignila, potem ko si je Marija nekaj dateljnov natergala. Malikovavci pa, ki so ta čudež videli, so se tako razjezili, da so to drevo koj posekali. Ali čez noč je neki to

[1]) Iza. 19, 1.

drevo zopet zrastlo; ostala pa so mu znamenja od sekir, ki se, kakor pravijo, poznajo še dan današnji.

Ta velik čudež jih ni vendar nič ganil, še bolj so škripali z zobmí, ker so menili, da se vse to s čaranjem godí. Zato so neki prederzni ljudje zbrali se, in so šli za Marijo in svetim Jožefom, da bi Dete z materjo vred umorili. Ko je Marija videla te hudobneže se bližati, vsa preplašena je k Bogu za pomoč upila. In glej! ondi je stalo ravno veliko gosto figovo drevo, in za tem drevesom se je skrila z Jezusom. Hudobneži so je vse okoli iskali, pa vendar niso videli ne Marije ne Deteta. Tedaj so se prazni vernili. Tako je bila Marija iz nevarnosti. Pravijo, da to figovo drevo še stoji, in kristijani in Turki ga imajo v časti. Noč in dan pred tem drevesom dve lampici gorite. Na tem drevesu rastejo velike prav dobre fige, kterim pravijo Faraonice ali Faraonove fige. Drevo je lepo in dokaj visoko.

Ti pa, o kristijan! prosi čudodelnega Jezusa ne za telesne, ampak za duhovne čudeže v svoje zveličanje, in tedaj môli to-le:

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in počeščena bodi njegova čudodelna vsegamogočnost na vekomaj! Amen.

O Jezus, čudodelni Zveličar! ponavljaj znamenja, in delaj nove čudeže; [1]) jaz te prosim po tvoji čudodelnosti in vsegamogočnosti, ponavljaj v meni svoje čudeže in znamenja. Glej! jaz sem nerodovitno drevo; stori, da bom rodoviten dobrih del in čednosti. Glej! jaz sem do sedaj s svojim slabim zgledom veliko ljudi pohujšal; spreoberni me, da se po mojem dobrem zgledu tvoje imé časti, da tako tudi druge pripravim in spodbodem k tvoji hvali in službi. Glej! jaz sem bil do sedaj enak tolovaju, to je, velik grešnik, in moji grehi so te

[1]) Sir. 36, 6.

preganjali in umorili; oh! daj mi svojo milost, da se v resnici spreobernem, in tebe enkrat v tvojem kraljestvu častim in hvalim na vekomaj. Amen.

Tretji odstavek.

Čudoviti pričetek balzamovega verta.

Bere naj se v stiski in nadlogi.

„Kakor cimet in lepodišeč balzam sem dajala prijeten duh od sebe.“ (Sir. 24, 20.)

1. Premišljuj, kako je po nekem ustmenem poročilu balzamov vert postal.

Med Hermopoljem in Kairo, ravno na pol poti, na ravnem polji stoji vas, kteri je imé Matera (Materea), v ktero sta šla Marija in Jožef, in ker sta bila žejna, sta prosila za en požirk vode. Neverni ljudje so bili tako neprijazni, da jima ni hotel nobeden dati vode, akoravno je Jožef v več hišah poprosil. To so ljudje delali nekaj iz hudobnosti, nekaj tudi zato, ker je voda v tisti deželi silno draga, kajti nimajo ne vodnjakov ne izvirkov, in vso vodo si morajo iz Nila navažati, in jo dolgo puščati, da se poleže, zakaj Nilova voda je gosta; ko stoji pol ure, se naredi na dnu tri ali štiri perste debelo blato. Tudi je treba vedeti, da v Egiptu ni rose, ni slane, ni dežja, ni snega, ker je vedno gorko po zimi in po leti. Kakšenkrat je taka huda vročina, da vse po polji zgorí, in tudi ljudje in živali obolijo. Zato je vse sama puščava, samo na obeh straneh reke, kterej Nil pravijo, je dežela rodovitna, raju podobna. Nil namreč, ki teče skoz zamorsko, in potem sred Egipta, ima to posebno lastnost, da vsako leto avgusta meseca čez bregove stopi in vse polje in vse njive pokrije. Ta reka je veča kakor Rajn na Nemškem, veča kakor Donava na Avstrijanskem; ljudje napeljujejo Nilovo vodo na svoje njive in verte, in kjer ta voda dva ali tri dni stoji, popusti za sabo ped blata ali zemlje. Ta zemlja je tolsta in rodovitna, tako reka sama zemljo moči in gnojí. Kolikor

Nil več ali manj naraste, toliko boljša ali slabša je letina. Kamor pa ne more Nilova voda priti, tam ne more nič rasti.

Ko tedaj sveti Jožef ni mogel vode v Matêri dobiti, šel je z Marijo iz vasi; tam je Marija sedla, ker je bila trudna, pod neko drevo, Jožef pa je žalosten zraven nje stal. O, neusmiljeni neverniki, ki še požirka vode niso privoščili tem dobrim ljudem! Oh, kako je pač hudobnost teh ljudi Devico Marijo v serce bolela! — Ker je bila tedaj v tej tuji deželi od vseh ljudi zapuščena, zató se je z objokanimi očmi obernila k nebeškemu Očetu, zdihovala je k Bogu in mu je tožila svojo silo, ter je prosila po Jezusu in zavoljo Jezusa, naj je ne zapusti. In glej! med tem, ko je Marija molila, odperl se je na njeni desni strani v suhi, peščeni zemlji izvirek hladne bistre vode. O, kako sta se tega razveselila Marija in Jožef! gotovo sta koj pokleknila in Boga zahvalila za toliko dobroto. Pa sta pila to vodo, in si hudo žejo ugasila. Marija je v tej vodi tudi svoje Dete okopala in njegove plenice oprala, in na kamenu zraven izvirka sušila. Ta kamen kažejo še dan današnji, in ne samo Kristijani ampak tudi Turki ga spoštujejo.

Bog je pa še drug čudež tukaj storil. Ko je namreč voda iz tega izvirka tisti kraj omočila, začelo je kmalo vse se spreminjati; tla poprej vsa od solnca sežgana in nerodovitna so sedaj ozelenela in so postala dokaj rodovitna; ne daleč od izvirka je postal prelep balzamov vert, kakoršen se na vsem svetu nikjer ne najde. Če se dene ena sama kapljica tega balzama na roko, čuti se človek okrepčanega na vsem svojem životu; če si z eno samo kapljico oči opere, zbistrijo se, da bolj čisto vidijo. Če se kapljica balzama na rano vlije, rana se kmalo zaceli. Če se merlič z balzamom namaže, mnogo let ne strohní.

2. Premišljuj še dalje ta balzamov vert, in čudno moč balzamovo.

Balzamov vert je širok za en lučaj kamna, dolgost njegova je malo veča. Perst ali zemlja tega verta je popolnoma bela in mehka; vert je okoli in okoli dobro zagrajen. V njem raste tudi nekaj palm, limon, fig in

še drugih žlahtnih dreves, s kterimi je vert lepo ozaljšan. Ters ali germ, iz kterega teče balzam, je le en komolec visok, in je nekako našemu ribesu podoben. Deblo ima blizo tako, kakor triletne terte, listje je nekako detelji podobno. Ti tersi nimajo sadú ali jagod *), temveč balzam je njih sok, ki se nahaja med lubadom in med lesom. Če se namreč vejica proti solncu močno pripogne, poči lubad, in prikaže se kapljica čistega balzama, kakor čisto olje, in daleč okoli puhtí koj njegov prijeten duh. Čudna je posebna moč tega drazega balzama. Balzam ima tako moč, da krepčá ves život človeku; če kdo balzamov listič med perstimi malo pomancá, lepó diší, kakor sam balzam. Vsak balzamov germ ima svojega posebnega čuvaja ali vertnarja, kteri ga z lastno roko varuje, čisti, zaliva, in ima za-nj vso skerb. Vsi ti vertnarji so sami kristijani, ker druge vere ljudje ne umejo tega dela. Ako Turki drugim, ki niso kristijani, vert dajo v oskerbovanje, gre vse pod zlo, kakor se je že neke krati zgodilo. Tudi se ne sme z železnim nožem balzamov germ obrezovati, ampak le z lesenim, sicer se vse posuší.

Balzamov vert zalivajo samo z vodo iz Marijinega izvirka; ako ga z drugo vodo zalivajo, balzamu škoduje. Ker pa Marijin izvirek nima dovolj vode, da bi mogli ves vert zalivati, zató so ondi blizo velik vodnjak skopali, živo vodo v njem našli, in s to vodo potem balzamov vert zalivajo. Ali od začetka, ko so neverniki (Turki namreč že več sto let ondi gospodarijo) z vodo iz tega vodnjaka vert zalivati začeli, bilo se jim je vse posušilo. Zató so pa to vodo speljali tako, da se z vodo Marijinega izvirka pomeša, in od tedaj gre vse dobro. Vodo pa iz globokega vodnjaka vlačijo štirje voli; in kakor pravijo, od sobote opoldne, do pondeljka opoldne ti voli nočejo vode vlačiti, ako bi jih tudi tako pretepali, da bi poginili. Kristijani vidijo nad to neumno živino, kakó imajo ob nedeljah in praznikih vsako delo opustiti.

*) Kolikor je znano iz novejših popisov te rastljine, ima balzamov germ svoje cvetje, in nosi neki sad, iz kterega, ko ga zmestijo, tudi balzam teče, ki mu karpobalsam pravijo. Prestavljavec.

Balzam nabirajo vsako leto trikrat meseca grudna ali decembra. Vsako balzamovo vejo z lesenim nožem malo ranijo, pod rano privežejo steklič (ali glažek) in va-nj se iz rane steka balzam. Balzam iz pervega vreza je najboljši, in ta balzam hrani turški cesar sam za-se. Balzam pa iz druzega in tretjega vreza ni več tako žlahten; zato prodajajo ta balzam, pa malo kedaj je popolnoma čist, temveč vselej ali z oljem, ali z rožno vodo itd. pomešan. Kedar balzam berejo, takrat je vselej turški paša zraven, in nobeden ne sme nič odnesti, ako mu je življenje ljubo. Ker je tedaj balzam tako žlahtna dragotina, zato so mnogokrat skušali, ga tudi drugod zasaditi; ali vselej se je vse posušilo. Balzam noče rasti drugod, kakor na mestu, kjer sta počivala Jezus in Marija.

Marijin izvirek, iz kterega zajemajo vodo, da zalivajo balzamov vert, je v veliki časti pri kristijanih, Turkih in nevernikih; ne samo zato, ker ima tako hladno in sladko vodo, ampak tudi, ker je tako čudno postal. Egiptovska dežela vsa nima ne enega izvirka sladke vode, ker so vsi izvirki, ki jih najdejo, slani. Okoli Marijinega izvirka, kamor sega voda, je tako lepo prijetno, kakor da bi bil tu pozemeljski raj; kamor pa ta voda ne sega, tam je vse suho in od solnca spečeno. Kristijani in neverniki se večkrat umivajo pri tem izvirku, posebno Saraceni, ki so turške vere. Pri tem izvirku so neverniki veliko kapelo iz marmeljna sezidali, v njej gorí vedno, noč in dan, lampica na čast Jezusu in Mariji. Benečanski tergovci pa so s turškim dopuščanjem ondi sezidali kapelo, v kteri se tudi sveta maša bere. *)

*) Kar je tu rečeno od balzamovega verta in od balzama, je le pobožno ustno poročilo, ki se bere v spisih starejših kristijanskih pisateljev. Sicer je treba vedeti, da je navadni balzamov germ v starodavni Palestini domač bil, rastel je okoli mesta Jeriho. Ta germ ne zraste čez dva komolca na visoko, deblo in veje so terti podobne, listje je podobno dišeči rutici; vedno je zelen, kakor mirta. Balzam je najžlahtniši, kteri sam iz vej teče; iz sadja izžeti balzam je tako imenovani karpobalzam, in še celó iz odrezanih vejic iztisnjeni sok je balzam niže sorte, ki mu pravijo Ksilobalzam. Med drugimi darovi, ki jih je bil Jakob Jožefu poslal v Egipt, se imenuje tudi balzam. Tudi prerok Ecechiel

3. Premišljuj, zakaj se Jezus in Marija balzamu in drugim dišavam primerjata.

Premišljujmo pri tem njune lastnosti, dobrote in skrivnosti, postavim: da je Marija v resnici zapert balzamov vert v kterem, in iz kterega nam je pognala žlahtna balzamova veja, Jezus Kristus; potem: da nam iz Jezusa zares teče žlahtni in čudodelni balzam milosti, čegar duh naša serca krepčá, naše slabosti ozdravlja, naše duše posvečuje, zdravi, in nje dela neumerljive in zveličane. Zato recimo pogostoma: Hvaljena bodita Jezus in Marija na vekomaj! Amen.

O najdobrotljiviši Jezus! kteri si malikovavskim Egipčanom, ki so hoteli tebe in tvojo mater ubiti, tako milost skazal, da si njih suho nerodovitno zemljo v tako žlahten balzamov vert spremenil, oh! spremeni tudi mojo nerodovitno dušo v prijeten balzamov vert lepih čednosti; vsadi v njo balzamov germ pobožnosti, ljubezni in hrepenenja po nebesih, da bodo moje želje vedno k tebi se vzdigovale kakor prijeten balzamov duh.

O Marija! ti najžlahtnejši balzamov vert, pač po pravici se hvališ pri Sirahu: „Prijeten duh sem od sebe dajala, kakor cimet in lepodišeč balzam“. Duh tvojih čednosti je gotovo prijeten balzamov duh, kteri serce krepí, in dušo oživlja. Zakaj tvoja prijaznost, nedolžnost, dobrota in usmiljenost vabi grešnike k Bogu, in jih zavrača k čednosti in bogaboječnosti. Oh! povleci me k sebi, da za duhom tvojih mazil in čednosti tečem in jih dotečem. Amen.

Četerti odstavek.

Kako so Jezus, Marija in Jožef v Egiptu živeli.

Naj se bere v revah in nadlogah.

„Ptuj sem postal svojim bratom, neznan otrokom svoje matere.“ (Ps. 68, 9.)

1. Premišljuj, kako je postal Jezus tujec svojim bratom in Evinim otrokom, da še prenočišča ni našel v Kairi in v Babiloni.

---

imenuje balzam med rečmi, ktere so Palestinci Feničanom prodajali. (Tako Allioli.)

Ker Marija in Jožef še požirka vode nista dobila v Matareji, tudi nista upala, da bosta dobila prenočišča, zato sta šla naprej skoraj dve milji daleč po ravni poti v poglavitno mesto Kairo, kjer sta mislila najti prenočišče. Pa oh! pobožni Jožef je zopet po vsem mestu iskal, in ni dobil prenočišča. Ni iskal pri bogatih, ampak pri ubozih pod streho priti, toda zastonj! vsi so ga proč poslali; treba je bilo tedaj naprej iti, in se podati do bližnjega mesta, kteremu so Babilon pravili.

Tudi v mestu Babilon je Jožef iskal, kje bi ga pod streho vzeli, alj tudi tukaj ni bilo žive duše, da bi se ga bila usmilila. Šel je od hiše do hiše, pa vse zastonj. Oh! kako ga je to bolelo v serce; ni maral za-se, ampak zavoljo Deteta in njegove matere ga je bolelo, da so tako zapuščeni od vseh.

2. Premišljuj, kako sta Marija in Jožef v posuti hiši ali v stari kleti prenočila.

Ko je bil sv. Jožef z Marijo celo mesto že obšel, tako da sta bila oba že zares trudna, prideta do stare kleti, kjer ni nobeden prebival, ker je bila hiša nad kletjo poderta. Ker nista tedaj nikjer prenočišča dobila, ju je sila prisilila, da sta ondi ostala. Sveti Jožef je tedaj rekel k žalostni Devici: Ljuba moja Marija! meni se zdi, da morava tukaj ostati, in v tej kleti prenočiti: Marija mu odgovorí: Nič ne maraj, Jožef! gotovo je volja Božja, da tukaj prenočiva.

Šla sta tedaj v to staro klet, in sta ondi stanovala ves čas, dokler sta bila v Egiptu. V spomin se je pozneje ondi lepa cerkev sezidala, ktero imajo Gerki. Iz cerkve se gre po stopnicah doli v sveto votlino, kjer stojí štirivoglata kamenena truga, v kteri je, kakor pravijo, Marija perilo prala. Tu se nahaja tudi malo ognjišče, kjer je kuhala; romarji imajo navado ondi poklekniti in poljubiti ognjišče. Tudi stojí ondi oltar, na kterem se bere sveta maša; in ker ni tu nobenega okna, več lampic razsvetljuje to mesto. — Glej tedaj, zopet je sveti evangelist po vsi pravici pisal od

Kristusa, ki je prava luč sveta: „Prišel je na svet, in svet je bil po njem storjen; ali svet ga ni spoznal“. [1])

3. Premišljuj, kako sta Jezus in Marija v Egiptu veliko reve in pomanjkanja terpela.

Ko sta Marija in Jožef v to revno klet prišla, sta padla na kolena in molila. Marija je vzela v naročje svoje Božje dete, in je z mokrimi očmí Bogu rekla: Najsvetejši Oče nebeški! glej, tukaj je tvoj edinorojeni Sin, kterega si nama izročil, da ga rediva in varujeva. Ti veš dobro, da mi dva rada vse storiva, ali tudi to vidiš, da sva v tej deželi tako zapuščena, da ne veva, kako pošteno se rediti! O ljubeznjivi Oče nebeški! je li mogoče, da si tako terdoserčen proti svojemu Sinu? Ali jaz nočem tožiti; počeščeno bodi tvoje sveto ime, ker delaš z nama tako, kakor je tvoja sveta volja. Le samo to te prosiva, da nama zavoljo Jezusa, ki je tvoj ljubi Sin, v tej največi sili pomagaš in naju ne zapustiš!

Ko sta Marija in Jožef odmolila, začela sta svoje novo prebivališče tako vredovati, kakor jima je bilo mogoče. Zakaj stola nista imela, klopi nista imela, mize in postelje ni bilo, in nobenega potrebnega orodja nista imela. Oh! kaj sta terpela, ker še najbolj potrebnih rečí jima je zmanjkovalo! O ti moj Bog! kako težavno življenje sta imela, koliko reve in pomanjkanja sta terpela na tem svetu, in vendar sta bila najsvetejši osebi vsega sveta! Kako pa se jima je še le Dete smililo, in kako sta živo čutila, da ga svet tako zaničuje! Hvalila in častila sta ga, zavoljo njegove tolike ponižnosti, da je hotel v tako revnem kraji prebivati, ker bi bil si lahko najugodnejše mesto za svoje prebivališče zbral. Najmehkejša posteljica bi mu po pravici šla, in tu je ležal na terdem senu ali na slami. Njegovo je bilo bogastvo vsega sveta, in tu je bil najubožniše dete. Spolnilo se je nad njim, kar je bilo prerokovano: „Revež sem, in v težavah od svoje mladosti; povišan pa, sem bil ponižan in prestrašen“. [2])

Kolikokrat se je tedaj ubogo Dete jokalo, jokala sta se

[1]) Jan. 1, 10. [2]) Ps. 87, 16.

tudi Marija in Jožef; in kedar sta videla, da mu kaj manjka, bila sta žalostna. Oh, Gospod! ne daj, da se poterpežljivost in uboštvo teh ubozih [1]) na meni ubogem zgubí.

4. Premišljuj, kako si je sv. Jožef prizadeval, rediti v Egiptu Jezusa in Marijo.

Da bi tedaj njima in sebi potrebne hrane oskerbel, začel je Jožef zopet pridno tesariti, in je povsod dela iskal. Spervega je le malo dela dobil, ker ga niso poznali ko tujca; pozneje pa je dela zadosti dobival, ker so tamkaj hiše prav slabe in morajo večkrat biti popravljene. Hiš namreč si ne zidajo iz kamenja, ampak iz lesa, s terstjem in ilovico. Streh takih nimajo, kakor hiše pri nas. Ljudje nimajo po svojih hišah ne mize, ne klopí; oni sedijo, jejo, pišejo, delajo in spijo na tleh, ki so s preprogami, ali tudi le s plahtami pogernjena. Sveti Jožef je delal kot pobožen in zvest hlapec („kterega je postavil Gospod čez svojo družino“ [2]) prav marljivo, in se je trudil, kolikor mu je bilo mogoče, da je za Jezusa in Marijo kaj zaslužil. Nobeno delo mu ni bilo pretežavno, nobenega truda se ni bal; ker je vedel, da dela zato, da redí včlovečenega Sina Božjega, in da zasluži potrebne hrane Njemu, ki vse hrani in oblači. Največ ga je to bolelo, da ni mogel vsega potrebnega Njemu in Njegovi Materi pripraviti. Zato kar koli si je zaslužil, je domú prinesel, in je dal Mariji Devici, da je nakupila, kar je bilo potrebno. Ko je zjutraj imel iti na delo, in ko je zvečer zopet domú prišel, je pokleknil pohlevno pred Jezusa, in mu svoje delo priporočil. Čez dan je bil sicer pri svojem delu, ali njegovo serce je bilo vselej domá pri Božjem Detetu in pri Mariji. On ju je tako presérčno ljubil, da ga ni moglo nič na vsem svetu bolj razveseliti, kakor Jezus in Marija.

O sveti Jožef! ti pobožni in zvesti hlapec, kterega je Gospod čez svojo družino postavil; kako zvesto si se trudil, da si po moči Jezusa in Marijo s potrebnim previdel! Jaz te prosim po velikem uboštvu, ki si ga z Jezusom in z

[1]) Ps. 9, 19. [2]) Mat. 24, 45.

Marijo vred v Egiptu terpel; in po vsem trudu in delu, ki si ga zavoljo nju imel; da moje serce vnameš, da te bom posnemal, in prav pobožno Jezusa in Marijo častil. Amen.

5. Premišljuj, kako si je Marija prizadevala, svetemu Jožefu pomagati, da sta Božje Dete spodobno redila.

Kar jej je ostajalo časa potem, ko je odmolila in Detetu postregla, je Marija marljivo delala. Ona je predla in šivala, vezla in pletla, prala in čistila, z eno besedo: delala je, kar je mogla, da ni bila nikoli brez dela, in da si je kaj zaslužila. Ona pa ni delala nečimernih in krasnih rečí, temveč poštene in potrebne rečí je delala za-se in za svetega Jožefa, kakor tudi za druge žene v mestu, ktere so jo zavoljo njene pohlevnosti, krotkosti, pobožnosti in poštenosti rade videle, in so jej tudi rade dajale delati, ker je delo vselej pošteno in dobro naredila.

V tistem času je bilo dosti Judov v Egiptu. Oni so si bili tudi z dovoljenjem egiptovskega kralja blizo mesta Helijopolja, sedem milj pod Kairo, tempelj sezidali po podobi Salomonovega tempeljna. Tudi potem, ko je bil tempelj v Jeruzalemu razdjan, je ta tempelj ena leta stal. Zavoljo tega tempeljna je bilo še za časa aposteljnov gotovo čez desetkrat sto tisoč judov v Egiptu. Zato lehko verjamemo, da so judovske žene Materi Božji veliko dela in večkrat tudi vbogajme dajale, ker so videle njeno veliko uboštvo, in pa njeno čednost in pobožnost; kakor je Marija sama sveti Brigiti povedala: „Potrebne rečí smo dobivali kakšenkrat za vbogajme od usmiljenih pobožnih ljudi, nekaj smo si jih s svojim delom prislužili; tako da smo imeli potrebnega živeža ne obilo, ampak le za potrebo.“ — Dobrotljivi Bog je svojim ljubim res mnogo reve pošiljal, pa jim tudi v največi sili vselej pomagal; akoravno sta Marija in Jožef veliko pomanjkanja terpela, sta vendar vse ljubemu Bogu k njegovi večí časti in slavi darovala. Da se tedaj tudi ti vdeležiš njih zaslug, moli:

Molitev.

Hvaljeni naj bodo Jezus, Marija in Jožef za vse časne britkosti in reve, ki so jih terpeli! Amen.

O Jezus! po tvoji revi v Egiptu, in po vsem zaničevanji in zapuščenji, ki si ga prestal s svojimi starši vred v Kairi in v Babilonu, te prosim: odpusti mi, da sem te tolikokrat iz svojega serca zapodil; in dodéli mi to milost, da ti v prihodnje v svojem sercu prijetno in vedno stanovališče napravim. Amen.

O najsvetejše osebe, Jezus, Marija in Jožef! jaz vas spominjam vseh britkosti in stisk, kar ste jih v Egiptu prestali, in vas pohlevno prosim, da jih nebeškemu Očetu za moje grehe, dolgé in kazni darujete in ga prosite, da me v mojih nadlogah krepi in tolaži in me v deželo Izrael, to je, v deželo tistih, ki Boga gledajo*) milostljivo sprejme, zato da ga bom tamkaj vedno gledal in na vekomaj hvalil. Amen.

Peti odstavek.

Kristusovo sočutje z nedolžnimi otročiči.

Bere se na dan nedolžnih sv. otročičev.
Za tiste, ki majhne nedolžne otroke pohujšujejo.

„Herodež je poslal in pomoril vse fantiče, kar jih je bilo v Betlehemu in v vseh njegovih pokrajinah. (Mat. 2, 16.)

1. Premišljuj, zakaj je Herodež nedolžne otročiče pomoriti dal.

Ko je bil hudobni kralj Herodež od svetih treh kraljev slišal, da je rojen nov judovsk kralj, bal se je, da bi ga ta kralj ne spodrinil kot tujca; zato je hotel umoriti ga, da bi se tega strahu znebil. Ker mu pa sveti trije kralji niso prinesli odgovora, mislil si je, da niso otroka našli. Zato je nekaj časa molčal in ni nič več po otroku prašal. Ko

*) Nekdaj so imé Izrael tako razlagali, kakor beremo pri sv. Hieronimu, sv. Avguštinu itd.

mu je pa bilo povedano, kaj sta Simeon in Ana v tempeljnu od njega prerokovala, se je hudo razserdil, in je sklenil Dete koj umoriti. Očitno pa ni hotel kazati svoje jeze, ker se je bal judov, mislil si je namreč: ako judje zapazijo, da jim hočem umoriti njih dolgo zaželenega Mesija, bodo mu ga skrili, ali še celo iz dežele nesli. Zakaj judje so Herodeža sovražili, in radi bi ga bili iz kraljestva odpodili. Med tem, ko je Herodež to mislil, in ko sta mu njegova dva sina veliko nagajala, da je njuno nedolžno mater umoriti dal, odšel je Herodež v Rim, ta dva svoja sina pred samim cesarjem tožit;*) in tedaj se je vernil še le proti koncu tistega leta nazaj v Jeruzalem. Tu je sklenil svoj hudobni namen izpeljati.

2. Premišljuj, kako je dal Herodež nedolžne otročiče umoriti.

Pervič je dal na skrivnem pozvedeti, koliko otrok od dveh let in spodaj je v vsaki vasi okoli Betlehema, da bi mu nobeden ne ušel. Potem je poslal prav na dan svetih nedolžnih otročičev, drugo leto po Kristusovem rojstvu, kakor se sploh meni, v Betlehem, in v vsako vas okoli Betlehema en oddelek vojščakov z enim častnikom. Ta častnik je dal oklicati na Herodeževo povelje, da hoče kralj vsem otrokom, ki imajo dve leti starosti, ali ki so manj kot dve leti stari, dati lep dar; naj tedaj pridejo vse matere s svojimi otročiči, da ta dar prejmejo. Tega so se vsi razveselili, in vse matere so svoje otročiče lepó oblekle, in so se sèšle v srenjski hiši, ali v kakem velikem dvorišču, ker so se nadjale, da kaj lepega dobijo.

Ko so bile vse matere s svojimi otročiči skupej, in so čakale darov, glej! tu se prikažejo vojščaki, ki so se med tem skrivali pred vsako vasjo, so srenjsko hišo ali dvorišče obdali, eni so se vstavili k vratom, da ni nobeden ušel, drugi pa so med žene planili, otroke jim iz naročja tergali, s svojimi meči prebadali, in tako neusmiljeno ž njimi ravnali, da je bilo groza. Enim so glavice raz-

*) Ker ni cesarja v Rimu našel, prišel je v Oglej (Aquileja), kjer je tistikrat cesar Avgust bil, in je tu mu svoja sina tožil. Prestavljavec.

klali, drugim so vrat prerezali, zopet drugim so prebodli serce, ali pa so jih na dvoje razklali. Ne samo otroci, tudi matere so kako rano dobile v rame ali v persi, ali sicer v svoj život, kjer jih je ravno zadelo, ker so hotele braniti svoje otročiče.

Tu je bilo strašno vpitje, tuljenje in grozen krik, kajti uboge nesrečne matere so vpile in kričale; ubogi otročiči so se strašno jokali, okolistoječi so zdihovali in tožili, vojščaki pa so preklinjali: bila je taka groza, da bi bila terdo skalo ganila. Možje so pritekli zraven, da bi ženam pomagali rešiti svoje otročiče; ali straža jih ni noter pustila. Gotovo je bil tudi marsikteri mož ranjen ali še celó umorjen. Ker so tedaj nesrečne matere videle, da ne morejo pomagati, pulile so si lasé, in prežalostne k svojim umorjenim otročičem na tla popadale.

One so žalostno k Bogu klicale: O vsegamogočni Bog! glej, kako so naši nedolžni otročiči neusmiljeno poklani zavoljo tvojega Sina. Oh, pošlji vendar enkrat Zveličarja, da tega hudobnega trinoga kaznuje. Tu se je bilo spolnilo, kar je prerokoval Jeremija: „Na visokem se je slišal glas plakanja in žalovanja.“ [1]) Dobro je vsem znano, kako plakajo dobri starši, kedar jim ljubo dete umerje. Kakó so se še le te matere neutolaživno jokale, ker so jim bili otročiči tako neusmiljeno pomorjeni! Prerok govorí ravno tam nadalje: „Rahelj objokuje svoje otroke, in se ne da potolažiti.“ Se vé da se niso dale potolažiti uboge žene, temuč so noč in dan vedno žalovale.

Takó je bilo tedaj na povelje tega neusmiljenega kralja mnogo nedolžnih otročičev *) umorjenih. Pač strašno umorstvo! V celi Betlehemski okrajini ni bilo ne mesta, ne terga, ne vasí, da ne bi bili otroci v njih pomorjeni.

3. Premišljuj Kristusovo sočutje z nedolžnimi otročiči.

---

[1]) Jerem. 31, 15.

*) Akoravno so bili otroci pomorjeni ne samo v Betlehemu, ampak tudi v bližnjih vaseh, vendar je bilo število umorjenih menda le 50 do 70. To se da posneti iz majhnega števila prebivavcev v teh krajih. Prest.

Med vsemi ni bilo človeka, kteremu bi se bili nedolžni otročiči tako smilili kakor Kristusu, nedolžnemu jagnjetu, zavoljo kterega so bili zaklani, in od kterega sveti Bonaventura tako-le govori: „On je bil v malih, zavoljo njega umorjenih otročičih, umorjen, in z vsakim preboden.“ Kolikor ran so namreč ubogi otročiči prejeli, toliko ran je čutil Jezus v svojem sercu. Vsak občutljiv človek terpi, ko vidi, da nedolžen zavoljo njega težave prenaša; toliko bolj je Jezus terpel, ki je bil kakor Bog pričujoč, ter je videl, da toliko ljubeznjivih nedolžnih otročičev za-nj terpí in umira. Saj ni bilo nikoli bolj usmiljenega človeka, kakor je bil Jezus Kristus; da, vsi ljudje skupej ne morejo biti tako usmiljeni, kakor je on. On je svojemu nebeškemu Očetu vse njih terpljenje daroval. Kakor pa je bil usmiljenega serca do teh nedolžnih otročičev, ravno tako usmiljen je do vsakega človeka, kteri zavoljo njega kaj terpi.

4. Premišljuj, kako so se Mariji nedolžni otročiči smilili, kakor je ona sama sveti Brigiti rekla: „Žalost, ki sem jo čutila, ko sem slišala, da se morijo nedolžni otročiči, in da Herodež išče umoriti mojega Sina, ni bila najmanjša žalost.“ To se vé, da ta žalost ni bila majhna, ampak velika; ker ni bilo matere, da bi bila bolj obžalovala svoje dete, kakor je Marija žalovala čez vse te otročiče. Zato vsak lehko sodi, kako je Marijo serce bolelo, ko je slišala, da je bilo toliko nedolžnih otročičev zavoljo njenega sina umorjenih. Čim veča pa je bila njena žalost na zemlji, tim veče je sedaj njeno veselje v nebesih, in ž njimi vred Boga hvali in poveličuje, da so takó dobili slavo in krono svetih mučenikov.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus v vseh svetih nedolžnih otročičih, in od njih sedaj, in na vekomaj! Amen!

O najdobrotljiviši Jezus, čegar ime, čast in hvalo so sveti nedolžni otročiči in mučeniki ne z besedami, ampak s svojo smertjo spoznali in pove-

ličali; umôri, te prosim, in pokončaj v meni vse, kar je hudobno, pregrešno in tvojemu svetemu imenu nasprotno; zato da bom tvojo vero, ki jo z jezikom spoznavam, tudi z dobrim djanjem, čednostmi in s pobožnim življenjem spoznal. Amen.

O vi sveti nedolžni otročiči, častitljivi spoznovavci in mučeniki Kristusovi! jaz se veselim vaše slave in blaženosti, in vas prosim po nedolžnem Jagnjetu Božjem, za kterim hodite, da pokrijete s svojo nedolžnostjo mojo krivičnost, in nadomestite s svojimi zaslugami moje pomanjkanje in opêrete s svojo kervijo grehe moje duše, in s svojo britko smertjo mi zadobite večno življenje. Po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

Šesti odstavek.

Božja previdnost za svetega Janeza Kerstnika, in njegova pravica v oziru na Herodeža.

Beri v nadlogah, da boš Božjo previdnost molil in hvalil.

„Gospod je dobrotljiv in pravičen.“ (Ps. 24, 8.)

1. Premišljuj dobrotljivo previdnost Božjo za svetega otroka Janeza Kerstnika.

Pri tej prigodbi je treba posebno hvaliti in častiti Božjo skerb in previdnost za svoje ljube. Ali ni čudno, da je sveti Janez nevarnosti ušel, kjer vendar so bili vsi otroci okoli Betlehema pomorjeni? Kakor se sploh meni, sveti Janez ni bil rojen v Hebronu, ampak v mestu Juda, ki je bilo blizo Betlehema; še dan današnji kažejo hišo, v kteri je ta svetnik se rodil. Zato pač lahko verjamemo, da sveta Elizabeta ni marala za Herodežev oklic, ter je doma ostala s svojim otrokom, ki je imel takrat poldrugo leto. Ko so pa Herodeževi vojščaki otroke neusmiljeno morili, in se je slišal jok in stok nesrečnih mater; takrat je sveta

Elizabeta se prestrašila, trepetaje svojega otroka zgrabila, in tako ž njim na goro bežala, da bi se tam skrila. Ker pa ni našla nobene ljukne, pravijo, da je zavpila: „O gora Božja, odpri se in sprejmi mater in dete.“ In kakor pravijo, se je gora toliko odperla, kolikor je bilo treba, da se je ona s svojim otrokom v neki skalnati votlini skrila. V spomin tega čudeža so poznej ondi cerkev na čast svetemu Janezu Kerstniku sezidali; v tej je na levo roko globoka jama, v kteri se je bila Elizabeta skrila.

Ko so tedaj Herodeževi služabniki prišli, preiskali so celo hišo, pa niso nikjer našli ne otroka ne matere. Ko so to dali vedeti Herodežu, je trinog neki vkazal, Zaharija vjeti in izpraševati, kje je njegov otrok. Ko pa Zaharija ni hotel in ni mogel povedati, ker menda sam ni vedel za-nj; zato pravijo, da je Herodež ukazal peljati ga v tempeljnevo dvorišče, kjer je na sredi oltar stal, na kterem je bil Salomom pri posvečevanji tempeljnovem veliko žgavnih daritev opravil, ker oltar v znotranjem tempeljnu ni mogel vsem daritvam zadostivati. Med tem oltarjem in med tempeljnom je neki Herodež iz jeze in sovraštva do novorojenega Mesija pobožnega in svetega Zaharija ukazal neusmiljeno umoriti. To hudobijo je pričala kri na kamenih tempeljnovih mnogo let. Ali Bog ni pustil tega hudobnega umora brez kazni, ker so morivci njegovi vsi nagle smerti pomerli. Tako je ta sveti mož svoje življenje dal za Mesija, in je kot mučenik umerl. —

O sveti Zaharija! prosi za me, da bom po tvojem zgledu Božje zapovedi deržal, za Jezusa Kristusa živel, bojeval se, terpel in umerl. Amen.

2. Premišljuj, kako je Božje Dete pobožnemu staremu Simeonu, ki ga je bil v tempeljnu v svoje naročje vzel, milost podelilo, da je sveto umerl.

O tem času namreč je umerl ta sveti mož nekaj iz želje, k Bogu priti, nekaj iz sočutja, ki ga je imel z Jezusom in Marijo, pa tudi z nedolžnimi otročiči. Od tistega časa namreč, ki je od Kristusa v tempeljnu prerokoval in ga očitno za Mesija spoznal, sovražili so ga judovski duhovniki in preganjali, ker so menili, da bi bila sramota

za-nje, imeti in sprejeti tako ubožno dete za svojega Mesija. Zato so ga tudi po smerti tiho, brez vse zunanje časti pokopali. Bog pa, čegar zvest hlapec je bil, ga tim bolj častí, in ni hotel, da bi njegovo sveto truplo strohnelo, ker je Zveličarja sveta na svojem naročji imel, in s svojimi ustmi poljubil. Pravijo namreč, da imajo njegovo celo nepoškodovano truplo na Dalmatinskem še dan današnji.

O sveti Simeon, ti veliki služabnik in prijatelj Božji! po tvoji srečni smerti in po tvojem nestrohnjenem truplu te prosim: prosi za-me, da moja duša v svojih grehih ne pogine, temveč Boga vselej ljubi, v čednosti raste, v Božji milosti se od tega sveta loči, in pride gledat Božje obličje. Amen.

3. Premišljuj, kako je Božja pravica Herodeža tukaj že časno kaznovala, in kako ga tamkaj večno kaznuje.

Ko je hudobni Herodež že mnogo ljudi pobil, in na zadnje še nedolžne otročiče pomoriti dal, poslal mu je Bog, ko je bil sedemdeset let star, hudo bolezen, kakor si je bil s svojimi hudobijami zaslužil. Pervič je čutil veliko znotrajno vročino, da se mu je ves drobek skerčil. Potem je čutil tako nenasitljivo lakoto, da ga ni mogla nobena jed nasititi. Njegov trebuh je bil poln turov, in smrad je šel od njega, da ni mogel noben pri njem dolgo ostati. Nogé so mu otekle, in trebuh je bil poln červov. Ker je tudi hude bolečine v vratu terpel, tako da je komaj dihati mogel, zato so vsi mislili, da mora v kratkem umreti. Na zadnje ga je bolezen tako zgrabila, da ni mogel skoraj nobenega uda več premakniti.

Ko je videl, da več ne odide smerti, in je vedel, da se bodo judje njegove smerti veselili, ukazal je najimenitnišim izmed ljudstva, da, ako jim je življenje ljubo, morajo vsi k njemu priti. Kedar so vsi veljaki in pervaki judovskega ljudstva k njemu prišli, ukazal jih je vse zapreti. Potem je poklical k sebi svojo sestro in njenega moža, in ju je prosil, da naj, kakor hitro on umerje, vso to žlahtno gospodo umoriti dajo, zato da bo judovsko ljudstvo žalovalo, ker bi se sicer njegove smerti veselili. Ona dva sta mu obljubila to storiti, vendar pa, ko je Herodež umerl, tega nista sto-

rila. Na to je rekel svojemu vnuku, ki je bil sam pri njem, naj mu nož poda, da si bo jabelko olupil; ko pa je nož v roki imel, zabodel se je v serce ž njim, pa se ni mogel prebosti, ker ni imel več toliko močí. Otrok, ki je to videl, je začel vpiti; služabniki so prileteli zraven, in so nož iz rane potegnili. Na to je še pet dni živel, in ker je slišal, da se starši sin njegove bližnje smerti veselí, ukazal ga je pri ti priči umoriti. Na zadnje, ko je svoje kraljestvo med svoje tri sinove, ki so bili: Arhelaj, Herodež in Filip, bil razdelil, umerl je v obupu v sedem in tridesetem letu svojega kraljevanja.*)

Tako nesrečna je bila smert in strašna kazen tega neusmiljenega hudobneža, kteri zavoljo minljive časti, bogastva in nesramnosti, potem zato, ker je Kristusa preganjal in umoriti hotel in zavoljo veliko druzih grehov sedaj na vekomaj v peklu gorí. Ti pa, o grešnik! môli:

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, kralj vseh kraljev. Amen.

O najdobrotljiviši Jezus! dodeli, da častilakomnost in napuh knezov in velike gospode ne oslepí, in da ošabnost in napuh tudi podložnih ne pogubi. O ti véliki Bog in večni kralj! dodéli, da se pod Tvojo mogočno roko ponižamo, se Tvojih sodeb bojimo, Tvoje časne kazni in šibe radi sprejememo, in se takó ógnemo večnih kazen. Amen.

Sedmi odstavek.

Kristusovo življenje in djanje v Egiptu.

Beri to premišljevanje z namenom, da pobožnost do Jezusa, Marije in Jožefa v sebi vnameš.

„Moje veselje je bivati s človeškimi otroci.“ (Pregov. 8, 31.)

1. Premišljuj, kakó se je Božje Dete v Egiptu do svojih staršev obnašalo.

*) Dné 4. aprila meseca, v tretjem letu, ali nekaj čez osem in dvadeset mesecev po Kristusovem rojstvu.

Priprosta dela imajo posebno moč, človeško serce k ljubezni Jezusovi vleči, ako se tudi priprosto premišljujejo. Pomisli tedaj serčne radosti Marijine in Jožefove. Ona dva sta imela med Egipčani toliko terpljenja in rev, da ne bi bila jih lahko prestala, ako ne bi ju bila krepčala Jezusova pričujočnost. Pa vse, kar sta terpela, zdelo se jima je lahko zavoljo tega Deteta, in njegova pričujočnost jima je vso žalost sladila. Od tega je Marija enkrat sveti Mehtildi rekla: „Kedar sem svoje Dete v naročji imela, sem večkrat svojo glavo na njegovo priklonila, in toliko solz sladkosti in veselja prelivala, da sem njegovo sveto glavico in njegov obraz s solzami ljubezni omočila, ter sem pogostoma govorila: O ti zveličanje in veselje moje duše, moje Božje Dete!“

Premišljuj, o človek! kakošno je bilo to veselje, da je presveta Devica Marija toliko solz radosti prelila. O sladke solze ljubezni in veselja, draže, kakor vsi biseri! Kdo more tudi le tisočeri del Marijinih radosti prav umeti in izgovoriti? Mi vemo, da bolj ko kako reč ljubimo, več veselja nam dela njena posest. Ker je tedaj Marija svojega Sina, djal bi skoraj, neskončno ljubila, oh, kolika je bila njena radost, da je svoje preljubeznjivo Dete vedno pri sebi imela! Ker so nekteri svetniki v premišljevanji Božjih rečí po cele noči čuli, in večkrat bili zamaknjeni, kaj se je še le godilo Devici Mariji, ki je vse svetnike presegala v ljubezni in v spoznanji Božjem, in je neskončnega Boga osebno in vidno pri sebi imela? O kako je bilo polno njeno serce! kako vsa radostna bila je njena duša! Samo Jezus in Marija vesta popolnoma, kake slasti ste uživali njuni serci in kako sta se ljubila.

2. Premišljuj veliko veselje, ki ga je Jožef imel z Božjim Detetom.

Ker je Jezus videl, da Jožef zavoljo njega sedem let v Egiptu toliko reve terpi z največo poterpežljivostjo, se mu je zeló smilil, in mu je povračal te reve in trude z obilno nebeško tolažbo. Kaj si je pač ta sveti očak v svojem sercu mislil, in kaj je občutil, kedar je Božje Dete s svojimi rokami objemal, in na svoje serce pritiskal? O! kaj

je pač premišljeval, kedar ga je pestoval, ali sicer v naročji deržal! Njegova duša je stermela, premišljevaje, da pestuje stvarnika nebes in zemlje, kteri derží ves svet v svoji roki. Take misli so njegovo serce tako razgrevale, da so se mu solze vdérale.

Ko sta Marija in Jožef vkup sedela, in sta imela med sabo Jezusa, sta večkrat govorila: O, kako srečna sva, da imava Emanuela, svojega Stvarnika in Zveličarja noč in dan pri sebi! O koliko milost nama je skazal Bog Oče, da nama je izročil v izrejo Njega, kterega je On od vekomaj iz sebe rodil! O, koliko tisuč ljudi je bilo na svetu, kteri bi bili za največo srečo imeli, da bi bili en samkrat Zveličarja sveta videli! in midva ga imava vedno pri sebi, noč in dan je vselej pri nama. Kako se morava ljubemu Bogu za to veliko milost dovolj zahvaliti?

3. Premišljuj veliko veselje Marijino in Jožefovo, ko je začel Jezušček govoriti in hoditi, in izgovarjati oče in mati.

Kako se starši veselijo, ko začnejo njih ljubi otročiči govoriti in hoditi, vidimo vsak dan. In kakó sta se še le veselila Marija in Jožef, ko sta vpervic slišala Jezusa govoriti! Kaj si je pač sveti Jožef mislil, ko mu je Jezušček vpervič oče rekel? Ali meniš, da se ni dokaj čudil, da ga njegov Gospod in Bog očeta imenuje? Morebiti si ni nikoli domišljeval, da ga bo to Dete tako imenovalo, ker je bil pač njegov rednik, ne pa oče. Tudi Marijino serce je bilo svete ljubezni ranjeno, kedarkoli jej je Jezušček rekel mati. In bolj je otrok rastel in več je govoril, bolj je tudi rastlo njuno veselje, ki sta ga čutila pri njegovem govorjenji. Vse besede namreč, ktere je otrok govoril, sta si globoko v serce vtiskovala, ker sta vedela, da so Božje besede, ali besede večnega življenja, ker jih je Modrost Božja govorila. To je Marija Devica sama spoznala in razodela, ko je rekla: „On je z nama govoril besede polne tolažbe in v resnici Božje besede“.

4. Premišljuj zunajne vaje Jezusove in Marijine.

V tistem času je splela Mati Božja, kakor pravijo, svojemu sinu Jezusu volneno suknjico, ktera je na njem in ž

njim rastla, se ni nikoli stergala in nikoli je ni bilo treba prati.

Sveti Bonaventura premišljuje to tako-le: „Šivala je in prela Gospá celega svetá, ker je uboštvo ljubila. Ali pa misliš, da ni šla nikoli sama po hišah po sukno in predivo? Saj je bilo treba, da so jo sosedje poznali, zato da je od njih dela dobivala. Ko je pa Jezus peto leto starosti dosegel, ali misliš, da ni on tudi namesto matere šel v hiše, in za mater dela domú donašal? Saj Marija ni imela ne hlapca ne dekle. Ali ne misliš, da je tudi storjena dela Jezus po hišah nosil, in plačilo za-nja tirjal in prejemal? Ali morda meniš, da se je mladi Jezus tega sramoval, ker je bil sin Najvišega? Gotovo ne, ker je bil ves ponižen, in je zvesto in natanko vse opravil, kar mu je bilo rečeno. Ljudje so se čudili njegovi prijaznosti in njegovim pametnim besedam. Zgodilo se je menda tudi večkrat, da so nektere pobožne žene z otrokom Jezusom dalje govorile, ker jim je tolikanj dopadel. Ker so videle, kako je ubožen, so mu tudi kak dar dale, ki ga je s pohlevno zahvalo sprejel in svoji materi vesel prinesel. Marija pa se je temu dokaj čudila, da se Jezus popolnoma tako vede, kakor drugi otroci njegove starosti in da tolikanj skriva svojo Božjo natoro, kakor da bi bil navaden otrok“.

„Kakó pa, ako je kakšenkrat Jezušček delo prinesel in plačilo za-nj tirjal, in ga je kaka hudobna in jezična žena okregala, ali brez plačila domú poslala? Takó so marsikterikrat tujcem godí, da morajo zaničevanje terpeti; ali Jezus se ni ogibal zaničevanja in sramotenja, ker je zato na svet prišel, da bi terpel. Kaj pa, ako je kakšenkrat lačen domú prišel in mater kruha prosil, in mati mu ga ni mogla dati, ker ga sama ni imela? ali ni to njeno serce z žalostjo polnilo? Potem ga je z besedami tolažila in si je od svojih ust odtergala, da ga je mogla dati svojemu ljubeznjivemu Jezusu.“

„Té in enake rečí zamoreš premišljevati od otroka Jezusa. Nikar ne misli, da se tebi ne spodobi premišljevati takih pohlevnih rečí; kajti one nas budijo k pobožnosti, množijo našo ljubezen, oživljajo gorečnost za vse dobro,

nas naganjajo k usmiljenju in storijo, da ljubimo ponižnost, in uboštvo.“

Té besede svetega Bonaventura premišljuj, pobožni kristijan! ter skazuj spodobno čast Jezusu v njegovi otročji starosti.

5. Premišljuj zunajna dela in telesne vaje Device Marije, ktere je skerbno, ponižno in s svetim namenom opravljala.

Sveti Bonaventura pristavlja še naslednje besede, ktere naj bi vsi posvetni ljudje prav dobro premišljevali. On govorí tako-le: „Ali pa misliš, o človek! da je Marija nepotrebne in nečimurne reči šivala ali plela? Nikakor! s takimi rečmi si dajejo opraviti tisti, kteri ne marajo, če tudi dragi čas nepotrebno in nemarno zapravljajo. Akoravno je namreč v velikem uboštvu živela, in s takim delom bi si bila lahko mnogo zaslužila; vendar ni delala nič takega, kar bi bilo nečimurnosti in lahkomišljenosti potuho dajalo. Da, to je dokaj nevarna reč, posebno v teh časih. Ako hočeš vedeti, zakaj in kako? le pomisli, da se čas za nečimurnosti trati, ki nam je dan zato, da Boga hvalimo in častimo. Nečimurne reči pa tirjajo za-se mnogo časa, in to je slabo! Drugič so nečimurna dela tistim, ki jih opravljajo, vzrok prazne častí in prazne hvale. O, kolikokrat človek take nečimurne rečí ogleduje: kolikokrat misli na-nje, tudi pri molitvi; zato se ž njimi hvali in tirja, da ga drugi hvalijo in spoštujejo. Tretjič, kdor take rečí dela, daje tudi drugim priložnost k ošabnosti, ker so kakor olje za ogenj ošabnosti. Kakor namreč vsakdanje rečí ponižnost ohranijo, tako redijo ošabnost nečimurne rečí. Četertič, take rečí dušo premotijo, da se odverne od Boga; kolikor se namreč človek bolj veselí nečimurnosti, toliko manj misli na nebeške rečí. Petič so take rečí poželjivost očí. Res, take rečí niso za drugo, kakor da ljudje svoje očí nad njimi pasejo; kolikorkrat pa človek kaj takega naredí, tolikokrat se vdeleží tujih grehov. Šestič so nečimurne rečí za mnoge verv ali padec, ker se tisti, ki jih gledajo, ali jezijo, ali pa jih z veseljem gledajo, ali jih poželijo imeti, ali krivo sodijo, ali mermrajo, ali obrekujejo, ali pa jih

take rečí k nečistosti vabijo. Tudi zunanje lišpanje telesa ima svojo čudno moč čez človeško serce. Pomisli tedaj, kolikokrat človek Boga s takimi nečimurnimi rečmí razžali; in tega je kriv tudi tisti, ki take rečí dela. Ako bi tudi pobožen, ali pa bogat, ali imeniten človek od tebe tirjal, da mu imaš kaj takega narediti, ti mu nimaš v tem spolniti njegove volje; zakaj k grehu nas ne smé nobeden siliti. Kolikanj bolj grešiš, ako sam iz proste volje kaj takega delaš, zató da te ljudje hvalijo! Ali vidiš, koliko slabega se rodí iz nečimurnosti? Zato nimaš nečimurnih oblek ne delati, ne nositi.“

To so besede svetega Bonaventura, iz kterih vsakdo lahko spozna, kakšen greh je, ako kdo namreč nečimurne, krasne reči dela, ali take obleke nosi. Ker pa dan današnji skoraj vsi posvetni ljudje takó delajo, lahko spoznaš, v koliki dušni nevarnosti so, zato, ker to delajo iz zgolj nečimurnosti in radovoljno. Drugi grehi se nam odpuščajo, ako se jih kesamo, spovemo in obljubimo se poboljšati; taki grehi pa se ne morejo odpustiti, ker se jih nobeden ne kesá, in tudi ne misli poboljšati se, temveč hoče stanovitno ostati v teh grehih. Ako tudi ni vselej smerten greh, delati ali nositi nečimurno obleko; vendar ne more nobeden tajiti, da to ni vselej nevarno, in saj odpustljiv greh, kakor posnamemo iz besed svetega Bonaventura. Kdor pa tudi majhen greh premišljeno dela, in se ga ne kesá, postavi se v veliko nevarnost smertnega greha. Zato pobožna duša! môli to-le:

Molitev.

Hvaljeni naj bodo Jezus, Marija in Jožef za njih presveto življenje v pregnanstvu, na vse večne čase! Amen.

O najdobrotljiviši Gospod! po tvojem prijaznem obnašanji, in po tvojih čednostih v otročji starosti te prosim: dodeli mi to milost, da bo moje obnašanje bližnjega k dobremu naganjalo, k časti tvojega presvetega imena.

O moj presladki Jezus! po tvojih presvetih otročjih letih, in po Marijini svetosti te prosim: dodeli mi to milost, da se bom v resnici bal ne samo smertnih, ampak tudi malih grehov, da se jih bom skerbno ogibal iz ljubezni, časti in strahu pred tvojim Božjim veličastvom. Amen.

Dvaindvadeseto poglavje.

Kristusovo življenje v Nazaretu.

Pervi odstavek.

Vernitev iz Egipta.

Beri na nedeljo po novem letu.

„Vstani, in vzemi dete in njegovo mater in pojdi na Izraeljsko zemljo.“ (Mat. 2, 20.)

1. Premišljuj, zakaj so Jezus, Marija in Jožef želeli iz Egipta v svojo domovino verniti se.

Jezus, Marija in Jožef so bili celih sedem let v Egiptu, in ta čas se jim je silno dolg zdel, posebno zato, ker so strašno malikovanje v deželi videli. Vsa egiptovska dežela je bila v največi temi malikovavstva; Egipčani namreč niso samo malikov molili, ampak tudi voli, mačke, pse, kače in vsakoršine živali so po Božje častili. Od svetega Pavla pravi sveto pismo: „Ko je bil Pavel v Atenah, zavzel se je, ko je videl malikovanju udano mesto.“ [1]) Ravno takó govori sv. pismo od pobožnega Lota: „Pravični Lot je bil zeló stiskan od krivice hudobnikov in od njih nečistega življenja, ker je prebival pri njih, kteri so od dneva do dneva njegovo pravično dušo s hudobnimi deli žalili.“ [2]) Ker je svetega Pavla in pravičnega Lota serce bolelo, ko sta videla, kako težko se Bog žali: kaj so še le te tri najsve-

[1]) Djanj. ap. 17, 16. [2]) Petr. 2, 7. 8.

tejše osebe, ki so neskončno bolj ljubile Boga, kakor Pavel ali Lot, celih sedem let v Egiptu terpele? Oh, kakó se jim je njih duh zavzel videti, da je vsa dežela takó popolnoma malikovavska! Kakó so hudobni ljudje dan za dnevom s svojimi hudobnimi deli njih pravične duše žalili! Gerdo malikovanje jim je takó hudo délo, da bi bili raje videli, da bi jim kdo z nožem serce prebodel, kakor da so morali vsak dan slišati in videti težko razžaljenje Božje. Oh! kolikokrat je mladi Jezus zdihnil k svojemu nebeškemu Očetu: „Vidim prestopovavce, in kopernim; ker se tvojih besed ne deržé.“ [2])

Ves čas, ko so bili Egiptu, niso slišali pri Egipčanih nič od prave službe Božje, nobene svete pesmi, nobene lepe molitvice, nič, kar bi bilo v čast Božjo; videli pa so in slišali veliko Bogá preklinjati, malikovanje, nesramnosti in krivice. Akoravno so judje v Egiptu imeli tempelj in so v njem darovali; vendar Bogu to ni bilo všeč, ker so si bili ta tempelj zoper Božjo postavo postavili, in Božja služba v njem ni bila postavna. Ako tebi hudo dé, ko vidiš, da se v tvoji deželi krivice godé; kako je še le hudo délo Jezusu, Mariji in Jožefu, ko so vsak dan videli, da se hudič namesti Boga časti in moli! To je bil največi križ, ki so ga terpeli; ker bi bili raje stokrat umerli, kakor da bi bili to največo krivico gledali. O najsvetejši Bog! ti, ki neskončno grehe sovražiš, oh! dodéli mi luč svoje svete milosti in svojo pomoč, da neizmerno hudobijo greha spoznam, sovražim in se ga ovárujem. Amen.

2. Premišljuj, kakó je angelj Gospodov svetemu Jožefu veselo novico prinesel, da naj se z otrokom in z njegovo materjo zopet v Izraelsko deželo verne.

Ko so pomerli Herodež in vsi, kteri so hoteli Mesija umoriti: „Glej! angelj Gospodov se je Jožefu v spanji prikazal, rekoč: Vstani, vzemi dete in njegovo mater, in pojdi na Izraelsko zemljo; zakaj pomerli so, kteri so detetu po življenji stregli.“ [2]) Oj vesela novica! Jaz mislim, da se noben jetnik takó ne veselí, kedar mu oznanijo, da je iz

[1]) Ps. 118, 158. [2]) Mat. 2, 19, 20.

ječe izpuščen; kakor se je sveti Jožef razveselil, kedar je te angeljeve besede slišal. Ker ga je namreč zmirom serce bolelo, da morata Jezus in Marija, ki ju je bolj ljubil, kakor samega sebe, tolikanj terpeti, zato je bilo njegovo veselje neizrečeno, da pridejo iz te stiske. Zato je pa tudi koj vstal, kakor mu je bil angelj ukazal, je pokleknil in s solzami v očéh je nebeškemu Očetu hvalo dajal za dolgo zaželeno odrešenje.

Kakor hitro je dan napočil, povedal je to angeljevo povelje Devici Mariji, ki je od serčnega veselja s svetim Jožefom se zjokala. Ravno tako se je fantek Jezus te vesele novice radoval, in vsi trije so pokleknili, in nebeškega Očeta zahvalili; od prevelikega veselja so skoraj pozabili na vse nadloge, ki so jih bili prestali, ter so govorili: „Pridite, radujmo se v Gospodu; ukajmo Bogu, svojemu Zveličarju; prehitujmo njega obličje z zahvalo in v psalmih mu ukajmo.“ [1])

3. Premišljuj, kako sta Marija in Jožef v Egiptu slovó jemala.

Ko sta svojim dobromislečim sosedom in znancem oznanila, da pojdeta na svoj dom, so se oni sicer veselili, žalostni pa so vendar bili, da zgubijo tako dobre ljudí; veliko njih namreč so ju radi imeli zavoljo njunih čednosti in prijaznosti. Posebno pa so ljubili mladega Jezusa, ker je bil tako ljubeznjiv otrok, kterega so bili vselej veseli, ko so ga videli. Zato so večkrat k Mariji in k Jožefu dohajali, in se ž njimi prijazno pogovarjali, da so ljubeznjivega otroka videti mogli. Sploh se je govorilo, ko je bil kdo žalosten (kakor se bere v razodenji svete Brigite): „Pojdite, gremo k Marijinemu Sinu, da bomo potolaženi.“

Ko je bilo za odhod vse pripravljeno, prišlo je več mož in žen k Mariji in k Jožefu, da so ju spremili. Potem ko so dober kos poti ž njimi šli, zahvalil se je sveti Jožef možem za to čast, in jih je prosil, naj se vernejo. Ravno tako Marija ženam. Sveti Bonaventura pravi, ko to pre-

[1]) Ps. 94, 1. 2.

mišljuje, da so nekteri izmed njih mladega Jezusa objeli in mu kaj za pot podarili. Tako so se prijazno ločili.

4. Premišljuj težavno pot Jezusovo, Marijino in Jožefovo na svoj dom.

Pot proti domu je bila veliko težavniša, kakor pred sedmerimi leti, ko so potovali v Egipt. Ko so namreč v Egipt šli, bil je otrok le sedem tednov star, in tedaj sta ga lahko nosila; sedaj pa je bil fantek okoli osmih let, pretežek, da bi ga bila mogla nositi, in za hojo pa preslab.

Kako so tedaj to pot storili? Poslušaj, kaj je Marija neki pobožni duši od tega razodela: „V Egipt potovaje sem na osličku sedela; ali ta osliček je bil v Egiptu cerknil. Iz Egipta nazaj na dom smo peš hodili z veliko težavo, ker je bila pot dolga in dokaj težavna. Posebno veliko je terpel fantek Jezus. Jezus pa ni bil bos, temveč je imel sandale ali opanke na nogah.“

Zdi se mi videti ubozega fanteka Jezusa s paličico v roki, ki stopa zraven Marije in Jožefa, in ki ga sedaj Marija, sedaj sveti Jožef za roko pelje, sedaj pa obadva ga za roké deržita. Komaj je hodil pol ure, pa se je vsedel počivat, in ko se jo enmalo odpočil, je zopet ž njima dalje šel. Hodili so le malo ur na dan, in prav počasi so hodili, in so bili vsak večer tako trudni, da so se morali smiliti vsem, ki so jih videli. Po noči jim je bilo pod milim nebom prenočevati; ognja ali vode niso dobivali, samo smerdečo vodo so nahajali v globokih dolinah. Treba jim je bilo na pesku si pomagati, kakor je bilo ravno mogoče; živeža niso imeli druzega, kakor kar so bili sabo na pot vzeli.

Marija in Jožef nista marala zá-se, bila sta zadovoljna z vsem, le to ju je bolelo, da mora dete Jezus toliko lakote, žeje, vročine in mraza terpeti. Kedar sta tedaj kakšenkrat Marija in Jožef zdihnila zavoljo tolike reve, ki jo je prestajal Jezus, tolažil ju je ljubi Jezus sam, rekoč: Ljubi moji starši! ne žalujte zavoljo mene. Meni to ni nič težavno, ker vse to iz serca rad terpim k časti nebeškega Očeta in v zveličanje ljudi. Ali vi dva se mi smilita, da morata zavoljo mene toliko terpeti. Ali moj nebeški Oče

vama bo vse obilno povernil. — Tako so se med sabo tolažili; tako so po dolgi poti s pomočjo svetih angeljev v Gazo, ki je v judovski deželi, prišli, in se tega veselili.

5. Premišljuj, kako je sveti Jožef na Božje povelje šel v Nazaret in je začel tam prebivati z Jezusom in z Marijo.

Ko je bil Jožef prišel v Judovsko deželo, je slišal, da Arhelaj, sin Herodežev, na Judovskem in Samarijanskem gospoduje, in da je že začel svojega očeta posnemati v hudobijah. Zató se je zeló prestrašil, in je ljubega Boga prosil, da bi mu naznanil, kam naj se oberne. Tu se mu je zopet v spanji angelj prikazal in mu je rekel, naj gre v Nazaret na Galilejskem. Jožef vesel se podá po drugi poti na Galilejsko. Tam je vladal Herodež, starega Herodeža sin, ki je bil bolji, kakor njegov brat Arhelaj.

Tako so prišle te najsvetejši osebe po sedemletnem pregnanstvu zopet v judovsko deželo, in so mu zopet prinesli Božji blagoslov, ki je bil z njihovim odhodom iz dežele izginil.

Oh! kdo more izreči, koliko je bilo njihovo veselje! Prišli so tudi vsi prijatelji Marijini in Jožefovi, ki so jih pozdravili in njih srečnega prihoda serčno se veselili. Z vsemi temi vesêli se tudi ti, pobožna duša! ter reci:

Molitev.

Hvaljeni naj bodo Jezus, Marija in Jožef na vekomaj! Amen.

1. O vé najsvetejše osebe, Jezus, Marija in Jožef! po vaši veseli vernitvi iz Egipta vas prosim: peljite me iz te doline vednih solz, iz tega spačenega svetá, iz tega Egipta v obljubljeno in veselja polno deželo, v nebesa, da vas bom tamkaj popolnoma ljubil in vedno častil. Amen.

2. O radostna Mati in Devica Marija! po vseh tvojih svetih radostih in veseljih te prosim, izprosi nam revnim od Očeta vse tolažbe pomoč, tolažbo

in veselje, da se bomo časno in večno v Bogu veselili. Amen.

Drugi odstavek.

Kristusovo življenje v Nazaretu od osmega do dvanajstega leta njegove starosti.

Zoper prazno govorjenje.

„Dete pa je rastlo, in močno prihajalo, polno modrosti, in Božja milost je bila v njem.“ (Luk. 2, 40.)

1. Premišljuj veliko poterpežljivost in ponižnost Jezusovo, Marijino in Jožefovo v njih velikem uboštvu.

Kdor ponižno in ubožno življenje Jezusovo in Marijino prav dobro premisli, ako je premožen, ne bo več svojega serca na posvetno blago vezal; ako je pa ubožec, ne bo žalosten svojega uboštva. Otroke kraljev in knezov, kakor vemo, in kakor je spodobno, izrejajo po njih stanu. Ali pa ni bil Kristus več kakor Jeruzalemski kralj, več kakor Nazareški knez? Ali ni bila Marija iz kraljevske rodovine, in prava kraljica vseh angeljev, in vseh svetnikov? Kje pa je postrežba in hiša, ki se njenemu stanu spodobi? Kje je njena palača in nje dvoranstvo?

Nje kraljevsko poslopje je bila uboga, revna kmetijska hiša, za en lučaj proč od hišice, v kteri je bil Kristus spočet; ta hiša stoji menda še dandanašnji, in jej pravijo hiša svetega Jožefa. V tej hiši so živeli v največem uboštvu in ponižnosti, brez hlapca in dekle, brez denarja in premoženja. Nebeška kraljica, kteri so angelji z veseljem stregli, je bila tukaj tudi za deklo, in je vse tudi najniža dela sama opravljala. Sin Najvišega Boga, kteremu sta solnce in luna podložna, je bil, da tako rečem, za hlapca pri hiši in je povsod pomagal pri delu.

2. Premišljuj Kristusovo pokorščino.

Sveti Bonaventura pravi: „Ker je Kristus na svet prišel, ne da bi se mu streglo, ampak da bi služil“, zato je zvesto pri delu svoji materi pomagal; in navadno je pogrinjal mizo, čistil sobo in druga taka dela opravljal.

Ko je bil sveti Jožef pri svojem delu, je Jezus večkrat tje šel, da je treske in odletke pobiral in domú nosil. Ko je domá manjkalo vode, vzel je verč in je šel k vodnjaku po vode. Ta vodnjak stoji še dan današnji, in kristijani in neverniki mu pravijo Jezusov vodnjak.

Pomisli, kaj si je Devica Marija pri tem mislila, ko je pervikrat videla Jezusa po vode iti. Jaz bi djal, da je pred njim pokleknila, in mu s solzami v očeh govorila: O ljubo moje Dete! za Božjo voljo te prosim, ne delaj mi tega; akoravno si moj Sin, pa si tudi moj Bog in Gospod. Zato se ne spodobi, da mi moj Bog služi, in če to pripustim, bojim se grešiti. Ne stôri mi tedaj več tega, da me ne žališ. Jaz ti hočem iz serca rada v vseh rečeh streči, kakor spoznam, da je moja dolžnost, tebi na vso moč služiti, ki si moj Bog in moj Gospod. — Kaj je pa neki Kristus na to odgovoril? Mislim, da jej je to odgovoril, kar je poznej odgovoril Janezu Kerstniku: „Pustite, mati! za sedaj; zakaj takó se nam spodobi, vso pravico spolniti.“ [1]) In pa: „Jaz nisem prišel, da bi se mi streglo, temveč da bi stregel.“ [2]) Hotel je reči: Jaz hočem otrokom s svojim zgledom pokazati, kako imajo svojim staršem streči in jih ubogati. O velika ponižnost mojega Boga! kdo bi se sramoval nizkih opravil, ker se jih še Bog sam ni sramoval?

Kristus je ubogal hitro in voljno; ta ljubeznjivi otrok je bil tako pripraven streči, da ni čakal, da se mu je reklo, kaj ima storiti, temveč, kar je videl ali spoznal, da bo starišem všeč, storil je sam od sebe. Marija in Jožef sta se sicer varovala, zavoljo spoštovanja do njega, da mu nista nič ukazala, če se je pa vendar kakšenkrat to zgodilo, je ponižni Jezus to imel za posebno milost, da more svojim staršem pokoren biti, in jim streči. Kedar je Jezus svetemu Jožefu v čem postregel, so se sv. Jožefu večkrat solze vderle, in si je sam pri sebi mislil: Ali mi ima streči moj Bog in moj Gospod? in jaz to dopuščam? — Akoravno je namreč sveti Jožef Jezusa ljubil bolj, kakor more oče svojega otroka ljubiti, vendar ga je tudi spoštoval, kakor se

[1]) Mat. 3, 15. [2]) Mat. 20, 28.

je spodobilo Sinu Božjemu. Nad njem se je takó posebno spolnilo tisto prerokovanje: „Na koga se bom ozerl, če ne na ubožčeka in na potertega v duhu, ki se trese pred mojimi besedami?“ [1])

3. Premišljuj, kako prijazno je Jezus ravnal s svojo materjo.

Akoravno Bog in največa modrost, vendar je Jezus vpričo ljudi se tako vedel, kakor drugi otroci njegove starosti; samo v tem se je ločil od navadnih otrok, da kakor je bil najlepši deček, kar telo zadeva, ravno tako je bil bolj pameten, kakor drugi otroci. Zato so njegovi starši na vse pazili, kar je delal ali govoril, in se dan za dnevom bolj čudili njegovi visoki modrosti, prijaznosti in ljubeznjivosti. Njegov glas in govor je bil tako ljub in prijazen, da so vse njegove besede staršem globoko v serce segale. Njegovo zaderžanje in vedenje je bilo tako lepo in ljubeznjivo, da so bili vselej veseli, ko so ž njim bili. Njegova telesna postava je bila tako lepa in prijetna, da se niso mogli nasititi, gledati ga. Z eno besedo: Naj je hodil ali stal, naj je jedel ali pil, naj je spal ali čul, naj je karkoli delal, vse je delal tako spodobno, tako lepo, da so se mu vsi čudili, in govorili, da tacega otroka niso še nikoli videli. To je hotela Mati Božja sveti Brigiti reči, ko jej je te-le besede govorila: „Svetujem ti, da nič druzega ne ljubiš, kakor mojega Sina. On je namreč tako ljubeznjiv, da če njega imaš, ne moreš nič druzega več želeti. On je tudi tako lep, da je lepôta vseh elementov in svetloba sama proti njemu le senca.“ — Ker je bil tedaj Jezus v vsem svojem djanji in nehanji tako prijazen, da je vse, ki so ga videli, k čednosti nagibal; zato ni bilo nobeno čudo, da sta Marija in Jožef tako sveto živela, saj sta imela vsaki dan pred očmi ogledalo, da, solnce in učenika vse svetosti, kteri ju je vnemal k vsi pobožnosti in k Božji ljubezni. Ko ju je ljubeznjivi otrok tako prijazno pogledal, je ta pogled jima dušo prešinil. Ko ju je Jezus le po imenu klical, bila jima je ta beseda prijeten glas v ušesih. Zakaj

[1]) Iza. 66, 2.

„njegova beseda je bila sladka,“ [1]) in „med in mleko je bilo pod njegovim jezikom.“ [2]) O! kolikokrat sta ljubega dečka z veseljem objemala! — Posnemaj ju tudi ti, in ljubi preljubeznjivega Jezusa!

4. Premišljuj obnašanje Jezusovo do svojih prijatlov in sosedov.

Srečni so bili sosedje teh najsvetejših treh oseb. Gotovo so Jezusovi prijatli mnogokrat k njemu prišli, in prijazno ž njim se pogovarjali. V razodenji svete Mehtilde se bere to-le: „Ko je ta svetnica pri sebi premišljevala, ali je Kristus po svoji vernitvi iz Egipta tudi s svojimi prijatli se kaj pečal, jej je On odgovoril: Zakaj pravi evangelij: „Iskali so ga med njegovimi prijatli in znanci? Zato, ker sem včasih bil pri njih. Ali zakaj meniš, da je Janez evangelist, ko sem ga poklical, koj šel za mano, kakor ravno zato, ker mu je dopadlo moje življenje in obnašanje, ki ga je večkrat videl. Zato je bilo lehko pregovoriti ga, da je za mano hodil“. — Iz teh besed se vidi, da so ga prijatli večkrat obiskovali, posebno pa Salome in Marija Kleofova s svojimi otroci. Salome je bila omožena s Zebedejem, kteremu je bila dvoje sinov porodila, svetega Jakoba namreč in svetega Janeza evangelista. Prebivali so v tergu Safa, eno uro od Nazareta proti jugozapadu! Marija Kleofova je stanovala v Nazaretu, in je imela za moža Kleofa, brata sv. Jožefa, kteremu je bila porodila čvetero otrok, namreč svetega Jakoba manjšega, svetega Simeona, svetega Juda in svetega Jožefa pravičnega.

Tedaj pomisli, kako so se ti stričniki v svojih otročjih letih med sabo radi imeli, med kterimi so bili eni nekaj starši, drugi nekaj mlajši kakor Jezus; saj so bili vsi otroci svetih staršev in pobožno izrejeni. Med vsemi pa je imel sveti Janez evangelist, ki je bil eno leto mlajši kakor Jezus, največe veselje s Kristusom. Ta je bil učenec, kterega je Jezus ljubil; in ta ljubezen se je bila začela že v otročjih letih. O, kakó sveto so se med

[1]) Vis. pes. 4, 3. [2]) Vis. pes. 4, 11.

sabo ti otroci pogovarjali! O kako so Jezusove besede ogenj Božje ljubezni v serci teh malih vnemale!

Ali ne samo otroci s svojimi starši, temveč tudi skoraj vsi prebivavci mesta Nazaret so želeli Kristusa videti in z njim govoriti, ker so vselej posebno tolažbo in veselje čutili, ko so ga videli. Poslušaj le, kaj je od tega Mati Božja sveti Brigiti govorila: „Moj Sin je bil tako lep, da je veselje občutil v svojem sercu vsak, ki ga je videl. Zato so navadno judje med sabo govorili: Pojdimo, da bomo Marijinega Sina videli, in da se razveselimo. Akoravno niso vedeli, da je Sin Božji, vendar so veliko radost čutili, kedar so ga videli.“ Koliko serčnega veselja so Nazarenčani okusili zavoljo Kristusove pričujočnosti! Gotovo so večkrat, ko je Jezus skoz mesto šel, ljudje skozi duri in okna pogledali, da so ga videli, kakor so nekdaj Egipčani Jožefa željno gledali. [1])

Obudi tudi ti, pobožna duša! željo, da bi mogla videti tega svetega mladenča Jezusa, in môli:

Molitev.

Hvaljena bodi Jezusova ponižnost in lepota na vekomaj! Amen.

O Jezus, najponižniši in najlepši med človeškimi otroci! moje serce se vname, in moja duša se razveselí, ko pomislim na tvojo lepoto in prijetno postavo. O najljubezniviši Jezus! tvoji lepoti se čudijo solnce in luna, zmagovavna cerkev v nebesih in vojskujoča cerkev na zemlji. Ker si bil tako ljubeznjiv na zemlji, kako ljubeznjiv si pa še le v nebesih! Je bil tvoj umerljiv život tako lep, o! kako lep in slaven mora biti tvoj častitljivi život v nebesih! O najlepši Jezus! tebe in tvojo zveličevavno obličje želim gledati. Zato hočem zavoljo tebe za-

[1]) 1. Mojz. 49, 22.

ničevati vso posvetno lepoto in svoje oči pred njo zapirati. Tebe pa, o najprijazniši in najljubezniviši Jezus! hočem serčno ljubiti, po tebi zdihovati in hrepeneti, in v vsaki žalosti hočem z Nazarenčani govoriti: „tje hočem iti in videti Marijinega Sina,“ da se potolažim in da se zveličam. Amen.

O najljubezniviši Jezus! ti tolažba in zveličanje moje duše! Tebe ljubim in želim Te na vekomaj ljubiti; ker si bolj jasen kakor zvezde, lepši kakor luna, svetlejši kakor solnce, ljubezniviši kakor jutranja zarja, prijetniši kakor cvetlice, dražji kakor drago kamenje, lepše dišeč kakor balzam, sladkejši kakor grozdje, boljši kakor rajska jabelka, in prijazniši kakor angelji. Če imam Tebe, imam vse, kar si morem želeti; če si Ti moj, imam vse dobrote. Oh! žal mi je, da Te nisem poprej spoznal, in da sem tako pozno začel te ljubiti. Sedaj pa hočem nadomestiti, kar sem zamudil, in hočem prav zares začeti Te ljubiti. Dodéli mi, Te prosim, da Te bom vedno bolj ljubil. Amen.

Tri in dvajseto poglavje.

Dvanajstletni Jezus v tempeljnu.

Pervi odstavek.

Dvanajstletni Jezus gré v Jeruzalem in se zgubí.

Naj se bere v nedeljo po sv. treh kraljih.

„Mladeneč Jezus je ostal v Jeruzalemu.“ (Luk. 2, 43.)

1. Premišljuj, kako so Jezus, Marija in Jožef navado imeli, vsako leto iti v Jeruzalem.

Bog je v starem zakonu vsem možkim zapovedal, da imajo trikrat v letu pred Gospodovo obličje priti in kak dar prinesti, namreč o veliki noči, o binkoštih, in konec leta k podšotorni obletnici. [1]) Ti prazniki so terpeli po sedem dni, pervi in sedmi dan sta bila zapovedana praznika, drugi dnevi ne. Vendar pa je bila vsak dan Božja služba, in se je en del Mojzesove postave bral in razkladal, in vsi so imeli vpričo biti. Ženam pa in otrokom ni bilo nič zapovedano; vendar pa je hodila Mati Božja vsako leto s svetim Jožefom v Jeruzalem, kakor pravi sv. Lukež: „Njegovi stariši so vsako leto v Jeruzalem hodili o velikonočnem prazniku". [2]) Ker sta tedaj šla Jožef in Marija, sta tudi Jezusa sabo jemala. Devici Mariji je bilo namreč nemogoče, tako dolgo ločeni biti od svojega edinega, najljubšega Sina. Presveti deček Jezus tudi ni hotel domá ostati, ko je videl, da gré toliko tisoč ljudí v Jeruzalem, nebeškega Očeta častit. Zato moremo skoraj za gotovo verovati, da je Jezus od svojega osmega leta do svojega zadnjega leta vsako leto enkrat, ali celó trikrat v Jeruzalem prišel, zato da je nas podučil, da imamo tudi mi radi obiskovati svete kraje, in da se nimamo nobenih težav bati.

Pomisli le, kako je bilo to romanje mlademu Jezusu težavno, in koliko je pri tem prestal. Od Nazareta do Jeruzalema je tri dni ali trideset ur hodá, in marsiktera gora je na poti, čez ktero je treba iti.

Akoravno so drugi romarji v celih trumah vkup hodili, vendar je verjetno, da so Jezus, Marija in Jožef skoraj vselej sami bili na poti, nekaj, da jih ni nobeden v molitvi motil, nekaj tudi, ker so enmalo bolj počasi hodili, zato da se ni mali Jezus odveč vtrudil. Zato se tudi lehko verjame, da so šli vselej en dan prej, kakor drugi, da so lože polagoma hodili. Kdo nam more pa povedati, kako se je obnašal Jezus na poti, in potlej v Jeruzalemskem tempeljnu? Kakor nam je hotel namreč s svojim romanjem do Jeruzalema pokazati, kako imamo vbogati in Bogu pokorni biti, ravno tako je nas hotel v tempeljnu učiti, kako se imamo

[1]) 2. Mojz. 23, 17. [2]) Luk. 2, 41.

v cerkvi vesti. Sveti mladeneč se je celo pot pobožno zavedel, večkrat svoje očí proti nebu povzdignil, in se vedno tako obnašal, da so se mu vsi čudili. V tempeljnu pa je klečal tako tiho, mirno, spoštljivo in pobožno, da je vse pričujoče k pobožnosti vnemal. Tu se more tudi reči, kar je sv. Lukež od njega pisal: „Jezus je rastel v modrosti in v starosti, in v gnadi pri Bogu in pri ljudeh“. [1]) Vsi ljudje, ki so videli, kako lepo pobožno se mladeneč Jezus obnaša, so ga radi imeli, in so si prizadevali posnemati ga.

2. Premišljuj, kako in zakaj se je Božji mladeneč od svojih starišev ločil, da se je zgubil.

Evangelist piše: „Ko so dnevi pretekli, in so nazaj šli, ostal je mladeneč Jezus v Jeruzalemu, in njegovi stariši niso tega vedeli. Menili so pa, da je med tovarši“. [2]) Ko so se namreč romarji proti domu vračali, menila je Marija, da je Jezus z Jožefom pri možkih; in Jožef je mislil, da je pri ženah z Marijo svojo materjo. Ali Jezus se je skrivši ločil od družbe in je šel nazaj v Jeruzalem. O moj Jezus! kako ti je bilo mogoče, da si svoji ljubeznjivi materi tako žalost storil, ker si pač vedel, da bo zavoljo tebe do smerti žalovala? Oh! kako si mogel to storiti? Toda vedi, ljubi moj kristijan! da je Jezus tukaj kot Bog delal; kot človek bi bil raji šel s svojimi stariši. Saj njemu je bilo to bolj težko, kakor njegovi materi. Ker pa je bil njegov nebeški oče njemu in njej ta križ od vekomaj odločil k Božji časti, in nam v nauk in poduk, zato je Jezus bil pokoren svojemu Očetu, kakor sam pravi: „Ali ne vesta, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?“ [3]) to je: Ali ne vesta, da moram storiti, kar je volja mojega Očeta? Jezus se je tedaj zoper svojo lastno voljo ločil od Nje, ktero je bolj ljubil, kakor ves svet. Zato je šel žalosten v mesto. Njegova mati pa in sveti Jožef sta tisti dan prišla do terga, ki so mu Mahmas pravili, štiri ure od Jeruzalema, na visoki gori, kjer so Galilejci navadno ostajali pervo noč. Ondi so pozneje lepo cerkev sezidali s tremi kapelami na čast

[1]) Luk. 2, 52. [2]) Luk. 2, 43. 44. [3]) Luk. 2, 49.

Jezusu, Mariji in Jožefu, kamor so romarji pogostoma hodili.*)

Ko sta tedaj Marija in Jožef zvečer v Mahmas prišla, in Jezusa ni bilo ne pri njej, ne pri njem ali pri prijateljih: oh, žalost! kdo more popisati, kaj je Marija tù terpela? Močí so jo popustile, tresla se je, in serce jej je pokalo. Gotovo bi bila ondi na mestu umerla, ako ne bi je bil Bog vderžal. Omedlela je in vsa v obraz obledela.

Kedar se je zopet zavedela, bila je nje perva beseda: O moj Jezus, dete moje! o Jezus, moj Sin! kam si zginil? Oh! zakaj nisem bolje na-te gledala? Gotovo so te zgrabili tvoji sovražniki, da te ubijejo! Oh, Sin moj! pokaži mi svoje obličje, da živim in ne umerjem. Oh! kje te bom iskala? — Te in enake besede je Marija plakaje govorila, tako da so se vsi njeni prijatelji ž njo vred jokali. Žalostni sv. Jožef bi jo bil rad tolažil, ali on se je sam bolj jokal, kakor vsi drugi; saj ga je serce bolelo, videti Marijo v toliki žalosti; in zguba Božjega Sina mu je ravno tako serce tergala, kakor Mariji.

3. Premišljuj, kako sta Marija in Jožef zgubljenega Jezusa iskala med prijatelji in znanci.

To žalostno iskanje popisuje visoka pesem Salomonova tako-le: „Ponoči sem iskala njega, ki ga moja duša ljubi; iskala sem ga, pa ga nisem našla. Vstala bom in obhodila mesto, po ulicah in cestah bom iskala njega, ki ga moja duša ljubi; iskala sem ga, pa ga nisem našla. Našli so me čuvaji, ki varujejo mesto: Ste ga li videli, ki ga moja duša ljubi?“ [1]) Tako se je godilo Materi Božji pri iskanji njenega otroka, kakor bogaboječi nevesti pri iskanji njenega ljubeja. Vstala je, obhodila je vse ulice tistega kraja, da bi našla, kterega je nje duša ljubila; iskala ga je, pa našla ga ni. Šla je k svojim prijateljem, vprašala z žalostnim glasom vsa objokana: Ali ste videli, ljubi prijatelji, mojega Sina? Oh, ali mi ne veste povedati, kam je prišel?

*) Ta terg, nekdaj Mahmas, pozneje Muhmas imenovan, je sedaj ves podert.

[1]) Vis. pes. 3, 1—3.

Ali prijatelji jej niso vedeli nič povedati. Zato so z Marijo žalovali in se ž njo jokali.

Ko je noč prišla, in se ni več spodobilo, da bi bila Marija okoli od hiše do hiše hodila, popraševat po Jezusu, šla je s svetim Jožefom v ubogo hišico, kjer sta bila sama. Tukaj je še le začela plakati in jokati se. Ona ni mogla jesti, ni mogla piti, ni mogla počivati, ni mogla spati. Od tiste nočí, ko je bila Jezusa porodila, ni še nikoli tako žalostne nočí imela; ta noč je bila najbolj grenka, najbolj britka, kar jih je bila še doživela. Res, da je bila že s svojim otrokom marsiktero žalost in silo preterpela, vendar pa je Jezusa pri sebi imela, in ta njegova pričujočnost jo je vselej tolažila. Sedaj pa, ko je bil zgubljen nje preljubeznjivi otrok, bil jej je zopern ves svet, nobena reč je ni mogla vtolažiti. Šla je tedaj v eno stanico sama, pokleknila je, svoje roke sklenila, in jih proti nebu vzdignila, ter je začela britko se jokati in svojo žalost Bogu tožiti: O nebeški Oče! kam se mi je, ubogi žalostni materi, oberniti? Sram me je, vzdigniti svoje oči pred tabo, ker sem tvojega edinorojenega Sina, kterega si mojemu varstvu izročil, tako nemarno zgubila. Oh! morebiti nisem vsega storila, kar mora storiti skerbna mati, ktera noč in dan za svoje dete skerbí, da se mu nič žalega ne zgodí. Oh! morda je zavoljo moje nemarnosti moj otrok prišel v pestí svojih sovražnikov, kteri so ga že enkrat hoteli ubiti! Oh, morebiti že več ne živí! O najdobrotljiviši Oče! tebi priporočim svojega ubozega otroka; imej ti skerb za-nj, in obvaruj ga pred njegovimi sovražniki, ako je še živ.

Potem je molila k svojemu Božjemu Sinu, in je govorila: O moj Sin Jezus! kje si? O Jezus, moj Sin! kdo te je meni vzel? Ali sem te morebiti v čem razžalila, da si šel preč od mene? Ali ti nisem tako stregla, kakor terja tvoje Božje veličastvo? Oh! odpusti mi mojo nemarnost; v prihodnje ti hočem na vso moč streči. O moj Sin Jezus! o Jezus, moj Sin! Kam naj grem tebe iskat? O ljubček mojega serca! kako sem pač mogla pustiti te od sebe? O Jezus, ti življenje moje duše! pokaži mi zopet svoje obličje, da oživim; oh! razveseli moje žalostno serce s svojo

pričujočnostjo, da ne umerjem in ne skopernim žalosti in reve.

Te in enake besede je govorila žalostna mati plakaje celo noč. Ravno tako tudi pobožni Jožef, ki ni mogel velike žalosti celo noč očesa zatisniti. On je mislil, da je on sam te zgube kriv, ker je Bog njemu izročil otroka in njegovo mater. Zato, mislil si je, bi bil moral večo skerb imeti, da ne bi se bil otrok zgubil. Zato se je pred Bogom krivega spoznal in je občutil tako serčno žalost, kakor da bi bil največi greh storil. Tako sta tedaj oba celo noč le plakala in žalovala. Imej tudi ti sočutje ž njima, in reci:

Molitev.

O Marija, ti žalostna mati! jaz te spominjam velike žalosti, ki jo je tvoje serce čutilo, kedar si bila Jezusa zgubila, in si ga tri dni v neizrečeni žalosti iskala; po tej serčni žalosti tvoji te prosim, sprosi mi pravo žalost čez moje grehe, da bom z dobro spovedjo in stanovitno pokoro Jezusa neprestalo iskal, in enkrat tam v tempeljnu večne slave tudi našel. Amen.

Hvaljen in ljubljen bodi Jezus, najljubeznjiviši ženin vseh vernih serc. Amen.

O sveti Jožef! jaz te spominjam tiste velike žalosti, ktere je bilo tvoje serce polno, kedar si zgubljenega Jezusa tri dni v neizrečeni žalosti iskal; po tej tvoji serčni žalosti te prosim, zadobi mi od Boga pomoč in gnado, da bo moje serce žalovalo, iskalo in našlo; žalovalo, ker sem Jezusa s svojimi grehi zgubil; iskalo ga s serčno žalostjo in resnično pokoro; in nazadnje ga našlo v njegovi slavi in v njegovem veličastvu. Amen.

Drugi odstavek.

Marija išče zgubljenega Jezusa.

Za nedeljo po svetih treh kraljih.

„Vernili so se v Jeruzalem in so ga iskali.“ (Luk. 2, 45.)

1. Premišljuj, kako skerbno je žalostna mati Jezusa iskala.

Potem ko sta Jožef in Marija pervo noč v največi žalosti prestala, sta se zjutraj, ko je dan napočil, koj vzdignila in sta pri vseh drugih romarjih po zgubljenem otroku popraševala. Vsem romarjem sta se iz serca smilila; ali nobeden jima ni mogel in ni vedel nič povedati od Jezusa. Tu je Marija začela vnovič tako žalovati, da jej bo umreti prevelike žalosti.

Ker ni bilo nikjer sledú po zgubljenem Sinu, ni ostajalo nič druzega, kakor da sta se nazaj vernila proti Jeruzalemu. Med Jeruzalemom in Mahmasom ni bilo nobene vasí, kakor same gore in doline. Konec doline je visoka gora, verh ktere se že zagleda mesto Jeruzalem; z verha te gore gledajočemu se zdi mesto Jeruzalem, kakor da bi ležalo nizko doli med gorami. S te gore se pride zopet v drugo dolino, in kmalu potem na drugo goro, s ktere se že celo mesto Jeruzalem vidi. S te gore je pot sterma doli, in na zadnje pelje med zidovi in med verti do Jeruzalema.

Pomisli, kaj je Marija delala celo to dolgo pot. Poslušaj, kako popisuje visoka pesem to iskanje: „Iskala sem ga, pa ga nisem našla; klicala sem ga, pa mi ni odgovoril. Zarotim vas, hčere Jeruzalemske! ako najdete mojega ljubega; povejte mu, da od ljubezni omedljujem. Kakošen je tvoj ljubi izmed ljubih, da nas tako zarotuješ? Moj ljubi je bel in rudeč, izbran izmed tisočev. Tak je moj ljubi, hčere Jeruzalemske! Kam je šel tvoj ljubi, o prelepa med ženami? Kam se je obernil tvoj ljubi? Mé ga bomo s tabo iskale“. [1]) Ali ni to, kakor da bi bilo popisano Marijino iskanje, ko je Jezusa bila zgubila? Marija pravi: Iskala sem ga, pa ga nisem našla. Klicala sem ga, in mi ni od-

[1]) Vis. pes. 5, 6—17.

govoril. Žalostna mati je s svetim Jožefom tekala in preiskovala vsak germ, vsako mejo, po celi poti, po gorah in po dolinah; klicala ga je, kterega je njena duša ljubila, pa vse zastonj! ona ni ga našla. Klicala je na ves glas: Oj Jezus! Jezus! ali Jezus je ni slišal, se jej ni oglasil.

Uči se, pobožna duša, ki Boga ljubiš! uči se od Marije Jezusa čislati, Jezusa iskati, ako si s kakim smertnim grehom Jezusa zgubila; ne odjenjaj ga iskati.

2. Premišljuj, da je velika Marijina žalost izhajala iz njene velike ljubezni do Jezusa.

Oj vi ljubi stariši! ki imate morebiti enega samega otroka, ki ga serčno ljubite, oh! kako bi vam bilo pri sercu, ako bi ga zgubili? Žalostni bi bili, da bi vam serce pokalo, jokali bi se neprenehoma. Primerjajte pa svojega otroka z Marijinim otrokom, svojo ljubezen z Marijino ljubeznijo, svojo zgubo z Marijino zgubo; in našli boste, da se vaša žalost kar primerjati ne dá z Marijino žalostjo. Zato govorí prerok: „Komu te bom primeril, o devica in Sijonska hči? velika je namreč kakor morje tvoja žalost. Kdo more ti pomoči?“ [1])

Kdor hoče pa zmeriti ali spoznati, kolika je bila žalost Matere Božje, mora poprej premišljevati njeno razmerno ljubezen do Jezusa. Kako velika pa je bila ta njena ljubezen, ne more se ne popisati, ne zapopasti. Ona ga je naturno ljubila, ker je bil njen sin, tako, kakor vsaka mati svoje otroke ljubi. Vendar pa je ljubila Marija še veliko bolj Jezusa. Ona ga je pametno ljubila, ker je bil pobožen, svet otrok; kakor smo vsi dolžni ljubiti vse dobre, bogaboječe ljudí; in kolikor svetejši so, toliko bolj so nam ljubeznjivi. Jezus je bil čez vso mero svetejši, kakor vsi svetniki; zato ga je tudi Marija neprimerno bolj ljubila, kakor so kedaj ljudjé svetnike ljubili. Tretjič, ona ga je čeznatorno ljubila, ker je bil Bog; kakor smo vsi dolžni, Boga kot največo dobroto ljubiti. Ali ona sama ga je bolj ljubila, kakor so vsi ljudje Boga ljubili, ali ga še bodo ljubili. To ljubezen je Marija od začetka imela, in je vsaki

[1]) Žal. pesm. Jerem. 2, 13.

dan veča prihajala, enaka malemu izvirku bistre vode, dalje teče, več potičičev se ž njim zedini, bolj se narašča, tako da postane na zadnje velika reka, ki ladije nosi. Ker je tedaj ta trojni ogenj natorne, pametne in čeznatorne ljubezni v Marijinem sercu gorel, in vsaki dan bolj rastel: kako velik je bil ogenj svete ljubezni v materinem sercu Marijinem!

Dalje je treba pomisliti, da, ko človek to, kar priserčno ljubi, nekaj časa pri sebi ima, raduje se tedaj tim bolj, kolikor veča je njegova ljubezen. Ako pa to reč zgubí, spremení se njegova velika ljubezen v toliko večo žalost. Oh! kolika je bila tedaj Marijina serčna žalost, ko je svojega preljubega Sina zgubila! Tu morajo vsi jeziki obmolkniti.

Ko sta prišla Marija in Jožef verh tistih dveh gor, ki ste na sredi med Mahmasom in Jeruzalemom, oh! kako željno sta okoli gledala na vse straní, ali bi kje svojega ljubčeka zagledala! Menda sta tudi kakšenkrat na ves glas klicala: Jezus! Jezus! ali, kako žalostno je bilo, ko se jima je le od pečín odmevalo: Jezus! Jezus! Tako sta hodila skozi te samote, in ker ni bilo tod nobene žive duše, sta tudi samemu Bogu svojo žalost tožila.

3. Premišljuj Marijino **žalost**, ko je po vseh ulicah Jeruzalemskih Jezusa **iskala**.

Celi dan se je Marija nadjala, da najde gotovo ljubega Sina zopet v hiši, kjer je o praznikih imela navado ostajati; ali saj, da bo tu izvedela, kje bi utegnil biti Jezus. Željno je tedaj do tiste hiše šla, in koj pri vstopu poprašala po otroku. Ljudje, ki so stanovali v tej hiši, pa so jej koj rekli, da niso videli več dečka Jezusa od včeraj jutro. Oh! kako se je tu Marija prepadla! Takó zeló se je prestrašila, da bi bila kmalo omedlela. Vendar pa se je oserčila, ter je sklenila s svetim Jožefom vred otroka še dalje po mestu iskati. Šla sta tedaj v tempelj; tu sta jokaje se Boga prosila, naj jima svojega svetega angelja pošlje, da ju pelje tje, kjer je Jezus. Potem sta začela hoditi po vseh mestnih ulicah gori in doli, preiskavala sta vse vogle in vse kote, popraševala sta vse znane in neznane ljudi, kar sta jih srečala; nista odjenjala, dokler sta mogla stati

na nogah. Celi dan nista kar nič se odpočila; ali njega, ki ga je njuna duša ljubila in iskala, njega nista našla.

Ali si ti, ljubi moj kristijan! kedaj videl, kako se vedejo starši, ko so ljubega otroka zgubili? Oh, oni plakajo, tožijo in poprašujejo povsod po vseh ulicah in cestah. In ko ga en sam dan ali eno samo noč ne najdejo, jim je obupati. To vidimo pri starših mladega Tobija, od kterega govorí sveto pismo: „Ko se je Tobija mudil, bil je njegov oče Tobija v skerbi, rekoč: Zakaj se neki moj sin tako dolgo mudí? Začel je tedaj silno žalovati, on in Ana, njegova žena ž njim, in jela sta se oba jokati, zato ker njuni sin ni o pravem času k njima nazaj prišel. Njegova mati je tedaj prejokovala, da se ni dala vtolažiti, ter je rekla: Oh, oh, moj sin! zakaj sva te poslala na tuje, tebe, svetlobo najnih očí, palico najne starosti, tolažbo najnega življenja, upanje najnega zaroda? Saj sva v tebi samemu vse imela, zato ne bi te bila imela od sebe spustiti. Ona se ni dala nikakor potolažiti, temveč je vsak dan ven tekla, ter je okrog gledala, in vsa pota obhodila, ker je bilo upanje, da bi utegnil nazaj priti.“ [1])

Ker je ta dobra mati Ana tolikanj po svojem ljubem sinu Tobiji žalovala, kako je pa Marija z Jožefom obžalovala svojega edinega Sina, kterega sta tisočkrat bolj ljubila, kakor Tobijevi starši svojega sina. Oh, kako je iz serca zdihovala, tožila in k Bogu vpila!

Kdor je kedaj skusil, kaj je ljubezen in kaj se pravi, ljubega zgubiti, on si more domišljevati, kaj je Marija takrat terpela. Ljubezen donaša veselje in žalost; veselje, kedar ima pri sebi ljubega, žalost, kedar se mora od ljubega ločiti. In koliko je Bog več kakor stvar, toliko več veselja in žalosti daje Božja ljubezen kakor človeška. Od svetnikov, ki so Kristusa posebno goreče ljubili, beremo, da kedar je jim Bog le eno samo uro odtegnil svojo pričujočnost, to je, da niso čutili Boga pri sebi pričujočega, tedaj so toliko žalost terpeli, da so menili, da človek v peklu ne more bolj terpeti. Oh, kaj in kako se je pa godilo

[1]) Tob. 10, 1—7.

Njej, ki je svojega ljubega Sina, ženina, Boga in Gospoda neskončno ljubila? Zato je ljubezni polno Marijino serce tolikanj terpelo, da serca vseh ljudí ne morejo toliko prenašati.

4. Premišljuj drugo, žalosti polno noč Marije Device.

Ta noč je bila za Marijo tako strašna, da se ne dá s poprejšnjo primerjati. Božji Sin ni svoji Materi odtegnil samo svojo telesno pričujočnost, ampak tudi vso znotrajno tolažbo, takó, da jej ni ne kapljica tolažbe ostala; mogla je tedaj po pravici reči: „Gospod me je nasitil z grenkostmi, napajal me je s pelinom.“ [1]) In to je bila že druga noč! Oh! kdo more z besedami dopovedati, kaj je Marija te tri dni terpela? To je ravno tako nemogoče, kakor je nemogoče morje v eno posodo spraviti. Ker je ni mogla vtolažiti nobena stvar, šla je zopet v svojo stanico, ni jedla in ni pila, v Božjo voljo se je vdala, neprestalo se je jokala pa molila.

5. Premišljuj, koliko žalost je sveti Jožef ves ta čas čutil.

Njemu se je smilil otrok in smilila se mu je njegova mati. Ko je na Jezusa mislil, mu je bilo umreti od žalosti; in ko je Marijo videl tako žalovati, je kervavelo še bolj njegovo serce. Oh, kako se je bal, da bi mu Marija od velike žalosti ne umerla! Oh, kako mu je ranilo serce, ko jo je slišal žalostno plakati! Te dve prežalostni noči se ni vlegel v posteljo, vedno je klečal in molil s prežalostnim sercem. Ker je videl, da ni mogla Marija ne jesti, ne piti, da ni mogla ne počivati, ne spati, zato tudi on ni jedel, ni pil, ni počival. Takó sta terpela tri dní. Vsem ljudem, ki so ju videli, sta se smilila, in še angelji v nebesih so ž njima žalovali.

Pomisli vse to, pobožna duša! pa môli:

---

[1]) Žal. pes. Jer. 3, 15.

Molitev.

O Jezus! meni je žal, da sem te s svojimi grehi in hudobijami zgubil. Oh, žaluj, duša moja! in obžaluj to nepopravljivo škodo in zgubo; zakaj Boga zgubiti, se pravi vse zgubiti. O Marija! s tabo hočem vstati, iti in iskati njega, ki ga ljubi moja duša, in kterega ima ona čez vse ljubiti in želeti. S tabo in s svetim Jožefom hočem žalovati in tožiti, klicati in zdihovati: O Jezus! Jezus! daj mi, te prav iskati, da te na zadnje tudi res najdem; oh, dodeli mi, da te z resnično pokoro, gorečo ljubeznijo in dobrimi deli iščem, te na zadnje najdem in na vekomaj nikoli več ne zgubim. Amen.

Tretji odstavek.

Zgubljeni Jezus najden.

Za čas popolnega zapuščenja.

„Našli so ga v tempeljnu sedečega sredi učenikov.“ (Luk. 2, 46.)

1. Premišljuj Jezusovo sočutje te tri dni ž njegovimi starši.

Jezus ni postopal po mestnih ulicah, ni hodil po hišah. Njegova mati Marija je bila drugi dan že v mestu, in kakor pravijo nekteri učeniki, tudi še tretji dan, je prehodila vse mesto, in je povsod vse prašala, ali so videli njenega sina, saj bi jej bil kdo kaj od njega vedel povedati. Verjetno je tedaj, da je deček Jezus bil kje v mestu ali zunaj mesta skrit, in da je živel od tega, kar so mu usmiljeni ljudje dali, kakor méni sveti Bernard in ž njim veliko učenikov.

Kdo nam bo povedal, kaj je Jezusovo serce te tri dní prestalo? Kako je pač Jezusa bolelo serce, da njegova mati zastran njega toliko žalost prestaja! saj je bil Jezus

kot Bog pri njej, in je videl vso njeno revo, slišal je vse njeno plakanje in zdihovanje, in občutil vso njeno žalost.

2. Premišljuj Jezusov nauk, ali njegova modra vprašanja in pametne odgovore v tempeljnu.

Tretji dan sta ga Marija in Jožef vendar našla v tempeljnu med učeniki. Bil je med njimi kot pohleven učenec, pazno je poslušal, na zadnje je začel tudi prašati. V svojih vprašanjih in odgovorih je tako pametno in modro se vedel, da so se vsi čudili njegovemu umu, njegovi pameti, njegovi zgovornosti in vsemu njegovemu lepemu zaderžanju. Na njegovem obličji, na njegovih ustih in očeh se je nekako Božje veličastvo odsevalo, tako da so ga vsi nehoté spoštovali. Nekteri menijo, da je Jezus prašal, kedaj ima priti ali spolniti se čas Mesijevega prihoda; ter da jim je iz Danijelovih sedemdesetih tednov in iz drugih prerokov na tanjko dokazal, da mora Mesija že rojen biti.

3. Premišljuj Jezusovo najdenje v tempeljnu.

Ko je Jezus te in enake reči z veliko gorečnostjo razlagal, čudili so se vsi poslušavci njegovi modrosti. Stermé so dečka gledali in so opazili, da se odseva v njegovih očéh nekaj čeznatornega. Tedaj so med seboj govorili: Kaj je pač ta deček? čegav je? Od kod in kakó ima tako modrost, ki je vendar še takó mlad? Ta njegova modrost ni natorna! Takó mlad deček ne more imeti sam od sebe toliko pameti! — Po vsem mestu se je govorilo od tega mladenčeka, vse je derlo v tempelj, da bi ga sami videli in slišali. To je tudi žalostno mater na misel napeljalo, ali ne bi se dal najti njeni Sin v tempeljnu. — Od očaka Jakoba pravi sveto pismo: „Ko so mu povedali: Jožef, tvoj sin živí, in on gospoduje čez vso Egiptovsko deželo, bilo mu je, kakor da bi se bil iz terdega spanja prebudil; vendar jim ni verjel. Ko je pa videl vozove in vse, kar mu je bil Jožef poslal, je njegov duh oživel, in je djal: Dosti mi je, da le še moj sin Jožef živí; šel bom, da ga vidim, predno umerjem.“ [1]) Ravno tako in še tisočkrat bolj se je godilo žalostni materi. Ko si je zmislila, da je znabiti njen

[1]) 1. Mojz. 45, 26—28.

Sin v tempeljnu, bilo jej je, kakor da bi se bila iz globokega spanja prebudila. Ko so jej pa dalje pripovedovali, kaj in kako v tempeljnu tuji deček govorí, oživel je zopet njeni duh, in je djala: Dosti mi je, da le še moj sin živi; šla bom, da ga vidim. Tedaj se je podvizala z Jožefom urno kakor žejin jelen k zvirku. Ko sta tje prišla, glej! tù sta našla ljubega sina, in sta ga videla v tempeljnu sedeti med učeniki. [1]) O radost! o neizrekljiva sprememba serca! Reci, o najblažnejša mati! kako ti je bilo takrat pri sercu? Kaj si takrat mislila, kaj čutila? Kakor so nekteri že v enem trenutku od prevelikega veselja umerli; takó bi se bilo Mariji Devici prigodilo, ako bi je ne bil Bog s svojo vsegamogočnostjo ohranil. Nje duša je bila vsa od veselja prešinjena, kakor zamaknjena, teló pa je bilo oslabelo. Ko je pa zopet k sebi prišla, sklenila je roke in s srčno radostjo govorila: Bodi posvečen najdobrotljiviši Bog v nebesih, ki me je rešil mojega težkega križa, in mi je moje ljubo dete nazaj dal.

Ko je Jezus svoje starše zagledal, nehal je koj prašati in se je podvizal k svojej materi. Tù se jej je godilo, kakor pobožnemu Jakobu: „Ko je Jožefa vgledal, oklenil se ga je okoli vratu, in se je radosti zjokal, ter rekel: Sedaj rad umrjem, ker sem videl tvoje obličje.“ [2]) Ravno tako Marija. Ona je zopet v svojem sercu z nevesto v visoki pesmi govorila: „Našla sem njega, ki ga ljubi moja duša; prijela sem ga, in ga ne izpustim.“ [3]) — Potem je prijazno rekla: „Oh, moj Sin! zakaj si nama to storil? Glej, tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.“ Božji mladeneč pa jima je prijazno: odgovoril: „Kaj je, da sta me iskala? Nista li vedela, da moram v tem biti, kar je mojega Očeta?“ Ne zastonj je sveti Lukež tù pristavil: „In oná nista umela besede, ktero jima je govoril.“ [4]) Ni jima namreč očital, zakaj da sta ga iskala, temveč je sam sebe izgovoril ter jima naznanil, da tudi ona dva veliko skrivnosti popolnoma in dobro ne umeta.

---

[1]) Luk. 2, 46. [2]) 1. Mojz. 46, 29—30. [3]) Vis. pes. 3, 4. [4]) Luk. 2, 48—50.

Hotel je namreč jima reči: Vedeti morata in si misliti, da nisem ne po naključbi, ne svojeglavno se od vaju ločil, tukaj ostal, ampak misliti morata, da je to bila volja mojega nebeškega Očeta, in da sem moral storiti, kar mi je on ukazal, zakaj? tega sedaj še ne umeta. — Tako je Jezus svoje starše učil in jima pokazal, da pravi vzrok vsega tega je bila nezapopadljiva volja njegovega nebeškega Očeta. Vedel je dobro, da bosta z Božjo voljo popolnoma zadovoljna, ker se posebno od nju umeti da, kar Salomon govorí: „Kteri so mu zvesti v ljubezni, bodo mu pokorni; zakaj njegovi izvoljeni zadobijo mir in milost.“ [1])

Vesêli se tudi ti, pobožni kristijan! s temi tremi svetimi osebami, in govôri to-le

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus na vekomaj! Amen.

1. O Jezus! učenik malih, to je: ponižnih! uči me koristnih reči, ki so k mojemu zveličanju; uči me prave čednosti, kakoršne se kristijanu spodobijo, da te bom iskal in na zadnje tudi našel, tukaj s posvečujočo milostjo Božjo, tamkaj v nebesih pa v nebeškem veselji. Amen.

2. O Marija! ki si milost zadobila pri Bogu, in si našla Jezusa v tempeljnu; po radostnem Jezusovem najdenji te prosim, zadôbi mi od Boga njegovo milost in pomoč, da tudi jaz najdem in zadobim njegovo gnado in milost, njegovo veselje in kraljestvo, njegovo slavo in zveličanje, po Kristusu Gospodu našem. Amen.

3. O sveti Jožef! spominjam te srečnega veselja, ktero je napolnilo tvoje serce, kedar si z Marijo vred Jezusa v tempeljnu med učeniki našel; po tem serčnem veselji te prosim, prosi Jezusa za-me, da mene

[1]) Modr. 3, 9.

nevednega in slabega človeka podučí in pokrepi, da bom njegove zapovedi umel, ljubil in spolnoval. Amen.

Štiri in dvajseto poglavje.

Od skritega Jezusovega življenja do njegovega tridesetega leta.

Pervi odstavek.

Od ponižne Jezusove pokorščine.

Naj se bere v nedeljo po svetih treh kraljih, zoper nepokorščino, svojeglavnost itd.

„In jima je bil pokoren.“ (Luk. 2, 51.)

1. Premišljuj, kako dolgo je bil Jezus pokoren svojim staršem.

Od njegovega dvanajstega do tridesetega leta nam sveti evangelij ne pové druzega, kakor da je bil pokoren Mariji in svetemu Jožefu. Ta osemnajstletna Jezusova pokorščina v Nazaretu je dovolj, da premišljujemo mnogo. „On jima je bil pokoren,“ pravi evangelist. On, najvredniši Sin večnega Očeta; On, Gospod nebes in zemlje; On, pravi Bog, vladar in gospodar čez vse stvari, bil je svojim staršem podložen in v vsem pokoren. On, in njegov nebeški Oče, sta hotela, da sta Marija in Jožef vpričo drugih ljudí ž njim tako ravnala, kakor da bi bil zgolj človek, njun sin. Ona dva sta morala mu ukazovati, in On jima je hotel pokoren in podložen biti. On je hotel, postavim, hišo čistiti in pometati, odsekane treske in odpadke lesa pobirati, svetemu Jožefu orodje podajati in ž njim tesariti. Mariji in Jožefu se vé da se je težko zdelo, da imata svojemu Bogu in Gospodu zapovedovati; ali morala sta mu ukazovati, da sta tudi v tem bila Bogu pokorna, in da sta spolnovala voljo nebeškega Očeta. Zato sta se zmirom čudila natanjčni pokorščini Jezusovi, in sta vedno bolje umevala tiste besede: „Ali ne vesta, da moram biti v tem, kar je mojega Očeta?“ to je, da sem mu vselej natanjko podložen in pokoren. Zato je vseh teh osemnajst let bilo njegovo življenje skrito

pred ljudmi; on ni dajal ljudem spoznati ne Božje natore, svetosti in vednosti, ne druzih svojih čednosti, ki so bile v njem veče, kakor v drugih svetih. On se ni hotel namreč poprej razodeti, kakor še le v svojem tridesetem letu, ker je bila volja njegovega Očeta taka; zato da bi nam globoko v serce vtisnil ljubezen do ponižne pokorščine, in da bi nas podučil, kako koristno, zveličavno in Bogu dopadljivo je tiho in skrito življenje. Zato nam je Jezus pridigal teh osemnajst let s svojim pokornim molčanjem, da se po njegovem zgledu ponižamo in predpostavljenim radovoljno podveržemo, skrito in v sveti tihoti živimo, in da smo zadovoljni v pričo Boga ubogati in kristijansko živeti, ker imamo več obrajtati Božje dopadajenje, kakor hvalo in pohvalo celega sveta. Ako hočeš tedaj pokorno in skrito življenje svojega Odrešenika prav zapopasti, pomisli, kako pokorno in ponižno so živeli veliki svetniki, posebno v puščavah. Saj so vseh čednosti, in vseh duhovnih in telesnih vaj od Kristusa se naučili. Ker je Kristusovo življenje zgled vsem ljudem, zato je on takó živel, da se zamorejo vsi ljudje nad njim ogledovati. Zato ni sveti evangelist vsega natanjko popisal, kar je Kristus delal od dvanajstega do tridesetega leta, ker je vedel, da vsak človek si lehko sam misli, kakó sveto, krepostno in zgledno je Kristus ves ta čas živel, saj je bil najsvetejši med vsemi svetniki, bil je sama svetost in modrost, in je bil vendar Bogu in ljudem zavoljo Boga podložen. „In jima je bil pokoren.“

Ako hočeš tedaj vedeti, kaj je takrat Kristus delal, in kako je živel; domišljuj si, kaj bi delal človek, ki želi popolen biti; in vse to je delal tvoj Odrešenik. Ali pa, da boš to še bolje zapopadel: misli si, ako bi Bog angelja v človeški podobi na ta svet poslal, kakó bi ta angelj prav po angeljsko živel: kako bi hodil pridno v cerkev, pobožno molil, z vsakim prijazno govoril, pošteno se zaderžal, in kako usmiljen bi bil z vsemi, z eno besedo, živel bi, kakor se angelju spodobi. Koliko pa bolj pobožno, bolj pošteno in sramožljivo, bolj prijazno, in bolj usmiljeno se je zaderžal gotovo Kristus, ki ni bil angelj v človeški podobi, temveč kralj vseh angeljev, da, pravi edinorojeni Sin živega Boga!

Kako je pač On živel! Kako voljno in krepostno je ubogal v vsem svojem djanji in nehanji!

2. Premišljuj, kako je Kristus po volji svojega nebeškega Očeta pohlevno, ubožno in spokorno živel.

Iz ljubezni do svetega uboštva je Jezus hotel, da je bilo vse revno in ubožno, česar mu je bilo treba. Njegova spavnica je bila majhna slaba stanica, v kteri je stala ozka uboga postelj, menda sam slamnik ali lubnica. Druzega menda ni bilo nič v tej stanici. V tej stanici je najrajši bival, kakor puščavnik, vedno je molil in premišljeval, in je le ven šel, kedar je bilo treba iti. Oh, koliko solz veselja in žalosti je naš ljubeznjivi Zveličar tù notri prelil! solze veselja, pobožnosti in ljubezni do Boga, solze žalosti zavoljo svojega prihodnjega terpljenja, in zavoljo naših grehov. Od pervih je enkrat k sveti Mehtildi tako-le govoril: „Kedar sem na zemlji mislil na neizrekljivo združenje, po kterem sem bil eno z Očetom, moja človeška natora se ni mogla zderžati joka. Ko sem pa mislil na ljubezen, ki me je bila iz Očetovega naročja doli na zemljo potegnila, in s človeško natoro združila, moral sem od same radosti jokati se.“ In ona je rekla: „Kje pa so te solze?“ In on jej je odgovoril: „V mojem sercu imajo svoje posebno mesto, ravno tako, kakor človek zaklad, ki mu je prav ljub, na skrivnem in posebnem mestu shrani.“

Kar zadeva njegove solze žalosti, je mnogim svetnikom razodel, da jih je neskončno dosti prelil, ker je britko objokoval naše grehe. On je imel namreč vse naše grehe in hudobije vedno pred očmi, in je že naprej videl, koliko sto tisoč ljudi se bo po svoji hudobnosti pogubilo, in na vso večnost strašne muke terpelo. To pogubljenje nespokornih grešnikov ga je v serce močno bolelo. Ravno tako je premišljeval vse reve, uboštvo, bolezni, preganjanje, britkosti in zopernosti, ki jih bo imel vsak človek do konca tega svetá terpeti in prestajati; in vsi ti reveži so se mu dokaj smilili; ker je ni britkosti na zemlji, ki jo je kdo kedaj terpel, ali jo bode še kdo terpel, da bi je ne bil Kristus v sercu občutil. — O Jezus! jaz te prosim po vseh tvojih solzah, ki si jih prelil, odpusti mi moje nasladno življenje, moje pre-

grešne šale in smehe, ki si sam rekel: „Gorjé vam, ki se sedaj smejete; ker žalovali in jokali boste.“ [1]) Oh! daj mi v tej solzni dolini jokati se in žalovati, da uidem večnemu tuljenju in jokanju. Amen.

3. Premišljuj, kako se je Jezus pogovarjal s svojim nebeškim Očetom, z Marijo in s svetim Jožefom.

O sobotah je Jezus celo jutro v svòji stanici molil, dokler ga ni mati k kosilu poklicala. Pomisli, kako pobožno so kosili Jezus, Marija in Jožef! Ni mogoče dopovedati, kako spodobno, prijazno in pobožno so bili pri kosilu. Jedi je bilo malo, ne obilo, le za potrebo, in so bile take, kakor jih imajo ubožni ljudje; in vendar so jih z večo zadovoljnostjo vživali, kakor bi bile najbolje gosposke jedí. O, kako so jim dobro dišale priproste jedi; saj jih je napravljala nebeška kraljica in Sin Božji sam jih je s svojo roko blagoslavljal! O, kako srečno je bilo to kosilo, kjer sta nebeški kralj in nebeška kraljica pri mizi sedela, in so sveti angelji nevidno okoli mize stali!

Med jedjo in po jedi se je ljubeznjivi Jezus ž njima prijazno pogovarjal od svetih reči in od nebeških skrivnosti, tako da se je njuno serce vedno bolj vnemalo v ljubezni do Boga. O koliko veselja sta Marija in Jožef vžila pri teh priložnostih! Večkrat sta tudi videla, da ga je nebeška svetloba obdajala, in sta slišala angelje peti, kakor je Devica Marija sama sveti Brigiti razodela: „Videla sva (Marija in sv. Jožef) večkrat čudovitno svetlobo ga obdajati, in sva slišala angeljske glase nad njim prepevati. On nama je tudi kakšenkrat govoril Božje tolažbe polne besede, tako da sva bila vedno z neizrečeno radostjo napolnjena.“

4. Premišljuj njegovo očitno pobožnost.

Jezus ni samo doma molil, temveč je tudi pridno hodil v sinagogo, kakor se bere tudi v svetem evangelji. V sinagogi je tako pobožno molil, da je vsakega k pobožnosti vnel. Hodil je tudi vsako velikonoč, o binkoštih in o tempeljnovem posvečenji s svojimi starši v Jeruzalem, kakor spoznamo iz Marijinih besed, ki se berejo v razodenji svete Brigite: „Ko je moj Sin stareji postal, je vedno molil, in je

[1]) Luk. 6, 25.

hodil z nami ob odločenih praznikih v Jeruzalem, in v druge kraje;“ namreč, na goro Karmel, in v Betlehem, in na preroško goro, kjer so prebivali Eseni, zeló pobožni možje. Gora Karmel je bila le nekaj ur od Nazareta, in v tistih dneh so jo ljudje iz bližnje okolice pogostoma obiskovali, posebno o sobotah, o mlajih in druzih praznikih, ter so v kapeli, ki jo je bil prerok Elija v čast materi Božji skoraj pred devet sto leti postavil, bili pri službi Božji. Tu pomisli, kaj je Devica Marija mislila, ko je to kapelo s svojimi očmí videla, in v njej molila! Moj Bog! kako se je pač čudila, ko je zvedela, da je bila ta kapela njej v čast že pred devet sto leti sezidana, in da so njo že toliko let pred njenim rojstvom učenci tega preroka vsakdan častili!

5. Premišljuj, kako je Jezus tudi s svojimi rokami delal.

Jezus pa ni samo molil, on je tudi pridno delal. Že ko je še mlajši bil, je služil in stregel svojim staršem; in ko je postal stareji in močneji, je še bolj si prizadeval, da ni pohajkoval. To spričuje Mati Božja, ko govori sveti Brigiti: „Ko je rastel na starosti in modrosti, ktere je bil poln od začetka, delal je z rokami, kar je bilo spodobno. Bil je tudi tako pokoren, da, ko mu je Jožef rekel: Stori to! je on koj tisto reč storil.“ Večkrat je šel tedaj ponižni Sin Božji po mestnih ulicah, in je nesel ali verč vode, ali pa butaro derv. Hodil je s svetim Jožefom v tesarnico, in mu je zvesto pomagal delati, kar so mu poznej Nazarenčani tudi očitali: „Ali ni ta tesar, Marijin Sin? In so se pohujšali nad njim.“ [1]) O kako ubožen je bil Kristus! Ako bi cesarjev sin iz ponižnosti butaro derv po mestu nesel, ali pa ako bi pomagal tesarjem delati, kako bi si ljudje jezike brusili!

O najponižniši Jezus! daj, da se od tebe učim, biti ponižnega serca in krotek, in da se ne sramujem, iz ljubezni do tebe tudi nizka dela z veseljem opravljati. Amen.

6. Premišljuj, kako prijazen je bil Jezus z vsakim.

V teh osemnajstih letih se je Jezus večkrat seznanil s svojimi prijatli in tudi s tujci. Saj je bil zato na ta svet pri-

[1]) Mark. 6, 3.

šel, da bi bil ljudi z Bogom bolj seznanil. Zato je, ko je le mogel, govoril z ljudmi in jih v dobrem podučeval. Poslušaj, kako Marija sveti Brigiti govorí: „Domá je bil prav prijazen z ljudmi, ki so dohajali pogovarjat se od Božje postave, od nje pomena in od predpodob. Pogovarjal se je tudi očitno z modrimi, tako da so se mu čudili in govorili: Glejte! Jožefov Sin vé več, kakor pisma učeni! Gotovo mora iz njega velik duh govoriti.“ To je hotel menda povedati sveti Lukež, ko je od njega pisal: „In Jezus je rastel v modrosti in v gnadi pri Bogu in pri ljudéh:“ [1]) Ker je namreč dan za dnevom svojo modrost bolj razodeval, zato se pravi: da je rastel v gnadi pri ljudeh, ker so ga vsi zmirom rajši imeli.

Še ena reč je delala, da so ga ljudje dobro poznali in od njega mnogo govorili, kar je Marija Devica sveti Brigiti tako-le povedala: „Tudi smo videli, da nečisti duhovi, kterih najimenitniši zarotovavci niso izgnati mogli, so obsedene zapustili, ako jih je moj Sin samo pogledal.“ Zavoljo tega so vsi ljudje po celi deželi od njega govorili; zato je tudi vsakdan več ljudi k njemu dohajalo, da so se seznanili ž njim. Med njimi je bila tudi sveta Veronika s svojim možem, kteremu je bilo ime Amator, ki sta prav pogostoma k njemu prišla, ter njemu in njegovi materi prav pridno stregla.

Vsak je prišel rad k njemu, ker je bil dovolj že njegov pogled, da se je človek čutil vnetega k vsemu dobremu, in potolaženega v terpljenji in žalosti, kakor je Marija enkrat sveti Brigiti govorila: „Njegovo obličje in njegovo govorjenje je bilo tako čudovito in prijetno, da so žalostni večkrat govorili: Idimo k Marijnemu Sinu, da bomo potolaženi!“ — Njegovo postavo je Mati Božja sveti Brigiti s temi besedami popisala:

„V dvajsetem letu svoje starosti je bil moj Sin že popolnoma dorasel v možki velikosti in moči; med srednjimi je bil velik; ni imel dosti mesá, ali imel je močne žile in močne kosti, in bil je lepe telesne postave; lasé, obervi in

[1]) Luk. 2, 52.

brado je imel rumenkasto-rujave; brada mu je bila za eno dlan dolga, čelo gladko in ravno, nos sreden, njegove bistre oči so pričale mu bistrega duha, tako da so tudi njegovi sovražniki radi v va-nje gledali; njegove ustnice so bile prav lepo rudeče, čeljusti lepe, lica prijazna; bil je bel in rudeč; lepó po konci se je deržal, ko je stal, in na vsem njegovem životu ni bilo madeža. Z eno besedo: On je bil najlepši med vsemi človeškimi otroci, in prijetnost je bila izlita na njegove ustnice.“ [1]) O nezapopadljiva lepota! kdo ne bi želel, videti in gledati tako čeznatorno lepoto, čegar Božja vrednost daje že tukaj okušati tisto srečo, ki jo bomo vživali v nebesih, ko ga bomo na vekomaj gledali. Moli tedaj:

Molitev.

Hvaljen in češčen bodi Jezus, najlepši med človeškimi otroci, na vekomaj! Amen.

O Jezus, najlepši med vsemi človeškimi otroci! jaz hočem tvojo lepoto premišljevati z duhovno nevesto. Saj si ti največa lepota, najprijetniša prijaznost. Tvoja glava je kakor najbolje zlato, tvoji lasje so kakor palmove veje. Tvoje očí so kakor golobje očí, tvoja lica kakor granatova jabelka. Tvoje ustnice so kakor cvetoče rože, tvoje roke kakor kovano zlató; tvoja bedra so kakor marmeljnovi stebri na zlatih nogah; tvoje telo je kakor čista slonova kost. Tvoja usta so prijazna, tvoj glas prijetniši kakor vsaka godba, in vsa tvoja postava, kakor mleko in kri. Z eno besedo: tvoje telo je lepše, kakor si ga moremo misliti, in še lepša je tvoja duša, najlepša pa je tvoja Božja natora. Zato si ti ranil moje serce, o najljubezniviši Jezus! ti si mi serce ranil, o naj-

[1]) Ps. 44, 3.

lepši ženin pobožnih duš! Tebe hočem čez vse ljubiti, po tebi hočem hrepeneti, in tebe hočem objemati s čisto, sveto, večno ljubeznijo. Amen.

Drugi odstavek.

Sveto življenje Jezusovo, Marijino in Jožefovo.

Beri to premišljevanje na god in praznik svetega Jožefa, da zadobiš pravo ljubezen in pobožnost do Jezusa, Marije in Jožefa.

„Malo sem se trudil, pa sem si veliko pokoja našel.“ (Sir. 51, 35.)

1. Premišljuj sveto življenje treh najsvetejših oseb, Jezusa, Marije in Jožefa.

Vsi trije so bili ene misli, enega serca, ter so se enako ljubili; ubožni so bili časnega blaga, bogati pa čednosti, kakor je Marija sveti Brigiti govorila: „Kedar smo bili v strahu in uboštvu, in v velikih težavah, moj Sin nam ni pripravil denara, ne zlata, ampak nas je opominjal, da naj poterpimo, in ovarovani smo bili pred vsem zavidom. Kar nam je bilo potrebno, smo dobivali večkrat ubogajme od bogaboječih ljudí, ko ni bil dosti zaslužek našega dela; imeli smo tedaj le, kar je bilo potrebno, in sicer ne v obilnosti, ampak le toliko, da smo prestali. Če nam je kedaj kaj ostalo živeža, dali smo ga ubogim, in sami smo bili zadovoljni s tem, kar smo imeli; saj nismo nič druzega iskali, kakor le Bogu služiti.“ Neki drugi devici*) je rekla Marija: „Naša jed je bila slaba in uboga, in poste, ki smo jih več imeli, smo ostro deržali. Rib ali mesa nismo jedli nikoli celo leto, ako nismo bili kakšenkrat kam na obed povabljeni. Pri takih priložnostih pa smo od vsega jedli, kar so drugi jedli, da smo lože kako dušo Bogu pridobili.“

Tù pomisli, o grešnik! kako boš pred Bogom obstal, ker vsak dan grešiš in vendar se braniš pokoro delati; glej! najsvetejše osebe, Jezus, Marija in Jožef so tako spokorno živeli, ki niso nikoli grešili. Ali meniš, da to ni ostro spokorno življenje, ko se celo leto ne jedó ne ribe ne meso, in se vživajo le postne jedí? Tako tudi niso počivali na

*) Klicala se je Jovana Bonhomi.

dobri mehki postelji, ampak na sami slami, ali pa še celó na golih tleh. To je bilo pač ostro spokorno življenje! Da bi velik grešnik tako spokorno živel, ne bi bilo nič kaj reči: ker so pa najsvetejši, najnedolžniši ljudje, Jezus, Marija in Jožef se tako pokorili, moramo pač spoznati, da so s tem za naše grehe pokoro delali. O Bog! kako bom jaz pred tabo obstal, ki sem tolikokrat smertno grešil, nobene prave pokore še storil, in pri tem še takó lehkomišljeno živim, kakor da ne bi bil nič dolžan, ter vsak dan še nove grehe delam? O kako drago mi bo treba enkrat plačati, kar bi lehko sedaj z majhno pokoro poplačal! O Jezus, Marija in Jožef! po vašem spokornem življenji vas prosim, dodelite mi milost, da bom pokoro delal, in zvesto posnemal vaše presveto življenje.

2. Premišljuj, kako skerbna gospodinja je bila Marija Devica.

Marija je prav skerbno stregla svojemu Sinu in pa svojemu ženinu, ter jima je kuhala in jedi pripravljala. Vsa domača opravila, pometanje, pranje, kuhanje, šivanje, predenje, itd. opravljala je tako rada in tako zvesto, da ne bi bil bolje opravljal vsega tega angelj z nebes. Ona je namreč vedela, da so vsa ta dela Bogu všeč, kedar se opravljajo iz ljubezni do Boga in do bližnjega. Zato hvali Gospod Bog vsa nje dela, ki se zdijo sicer malo vredna, ali vendar so jo obogatila na zaslugah: „Veliko hčeri je nabralo bogastvo; ali ti si vse presegla.“ [1])

3. Premišljuj težavno pa srečno Jožefovo življenje.

Sveti Jožef je bil tako voljan in marljiv v vseh svojih opravilih, da ni izreči. On je skerbel, da bi Kristusa in Marijo redil in tako Božjo voljo spolnil. Da zasluge tega svetega moža bolje spoznaš, poslušaj, kako je Mati Božja njegovo življenje popisala, ko je sveti Brigiti govorila: „Jožef mi je tako zvesto služil, da se ni nikoli iz njegovih ust nepremišljena, nevoljna ali jezna beseda slišala. On je bil dokaj poterpežljiv v uboštvu, skerben v delu, krotak s

[1]) Prigov. 31, 29.

hudobnimi, ves pokoren v moji postrežbi; goreč zavetnik zoper tiste, ki so moje devištvo obrekovali, in zvesta priča Božjih čudežev. Tudi je bil svetu tako odmerl, da ni nič druzega želel, kakor le nebesa. Božjim obljubam je tako veroval, da je vedno govoril: Oh, da bilo moje življenje takó, da postanem vreden Božjih obljub! Redkokrat je med ljudi prišel, ker ni nič druzega želel, kakor spolnovati voljo Božjo. Zato je sedaj njegova slava v nebesih velika, in njegove prošnje pri Bogu veliko premorejo.“ — Uči se iz teh besed, posebno zaupanje staviti na svetega Jožefa, in zato se mu večkrat priporočaj.

Molitev.

Hvaljeni naj bodo Jezus, Marija in Jožef, na vekomaj! Amen.

O Jezus, Marija in Jožef! vam izročim svojo dušo in vse njene moči, um, voljo in spomin; zato da se njih zvesto poslužim k časti in slavi presvete Trojice. O Jezus, moj Zveličar! daruj nebeškemu Očetu svoje sveto življenje z Marijo in Jožefom. O Marija! spomni nebeškega Očeta na vse Jezusove zasluge. O sveti Jožef! spomni ga na vse čednosti, ktere si z Jezusom in Marijo živé kazal. O Marija in sveti Jožef! prosita za-me, da mi Bog moj um razsvetli, moj spomin okrepča, in mojo voljo vname za vse dobro, da bo moje življenje v Kristusu prijetno in dopadljivo Bogu Očetu, Sinu in svetemu Duhu. Amen.

Tretji odstavek.

Smert svetega Jožefa.

Premišljuj to, da si izprosiš od Boga srečno smert.

„Ljubezen je močna kakor smert.“ (Vis. pes. 8, 6.)

1. Premišljuj **srečno smert** svetega Jožefa.

Potem ko je sveti Jožef več kakor šest in dvajset let z Jezusom in Marijo živel, kakor pišejo stari zgodovinarji, in je mnogo veselih in žalostnih dni ž njima bil skusil, in pa dosegel starost **šestdeset** let; hotel je Bog njegovemu delu in njegovim skerbem konec postaviti, in ga iz tega sveta poklicati; saj Kristus ni več potreboval njegove pomoči, in je hotel začeti vse drugači živeti, in se le od miloščine preživiti. Tudi ni hotel Bog, da bi bil sveti Jožef priča velike reve, ki je imela priti kmalo čez Kristusa in čez Marijo. Gotovo je, da kakor je ta velik svetnik čudapolno življenje na tem svetu imel, je bila tudi njegova smert čudapolna in slavna.

Pred svojo smertjo je neki se zamaknil, in v tem zamaknjenji videl Božje bitje in več drugih skrivnosti. Spoznal je, da ga je sveta Trojica odločila za Kristusovega predhodnika v predpeklu, da je svetim očakom, patrijarhom, in vsem pravičnim dušam bližnje odrešenje in prihod Odrešenika oznanil, ki bo po svoji smerti jih v nebo sabo vzel.

2. Premišljuj posebne **milosti** in **predpravice** svetega Jožefa.

Sveta Trojica je na Jezusove in Marijine prošnje posebne milosti in predpravice mu obljubila, in za vse tiste mu podelila, kteri bi svetega Jožefa stanovitno častili in na pomoč klicali. Oni zadobijo namreč pervič milost, premagati vse take nevarnosti in nesramno poželenje. Drugič, zadobé po prošnjah svetega Jožefa dovoljno moč, da se morejo poboljšati in postati zopet Božji prijatli. Tretjič zadobijo posebno pobožnost do prečiste Device Marije. Četertič zadobijo milost, srečno umreti. Petič, da hudobni duhovi se prestrašijo, ko le slišijo ime svetega Jožefa. Šestič, po prošnjah svetega Jožefa dosežejo njegovi častivci tudi telesno zdravje in pomoč v vseh potrebah. Sedmič zadobijo starši po prošnjah svetega Jožefa sad telesa. Te, in še mnogo druzih milosti dobivajo po njegovih prošnjah tisti, ki si prizadevajo posnemati njegovo sveto življenje.

Sedaj pa poslušaj, kaj je Mati Božja blaženi Devici Jovani Bonhomi od njegove smerti razodela. Ona je rekla, da je nje sveti ženin Jožef kleče umerl. Ko je namreč umiral,

vergel se je na svoja kolena, svoje roke proti nebu povzdignil, in v sredi Jezusa in Marije svojo dušo izdihnil.

Zares srečna smert in slavna zmaga! Tukaj se ni smela prikazati nobena peklenska spaka, in tudi smertne težave niso bile velike. Pač je bilo vpričo več tisoč angeljev, ki so lepo peli, tako da je sveti Jožef od velikega veselja še bolj obnemogel. Saj njegova poslednja bolezen ni bila druga, kakor tista, od ktere govori nevesta v visoki pesmi: „Povejte mojemu ljubemu, da sem ljubezni bolna.“ [1]) Ogenj Božje ljubezni, ki je gorel v njegovem srcu od mladih nog, in ki je vedno veči prihajal, je nazadnje se tako vnel, da mu je vse telesne močí vzel. Njegovo serce je tedaj tako zeló Boga ljubilo, da je ljubezni omedlelo, in da je vpričo Jezusa in Marije umerl. O srečna smert! „Oh! da bi umerla moja duša smerti pravičnih, in da bi moj konec bil njihovemu enak!“ [2])

3. Premišljuj, koliko pri Bogu premore prošnja svetega Jožefa.

Poslušaj, kaj piše o tem sveta Terezija: „Jaz se ne spomnim, da bi ga bila do te ure kedaj za kaj prosila, in da ne bi bila uslišana. To so tudi drugi skusili, kterim sem svetovala, naj se njemu priporočajo. Jaz bi rada vse pregovorila, naj imajo posebno pobožnost do tega Svetnika; ker sem tolikokrat skusila, koliko dobrot on od Boga tistim zadobí, kteri ga mnogo častijo. Kdor meni ne veruje, naj sam skusi, in on bo gotovo videl, kako je koristno, temu častitljivemu svetniku se priporočati in ga častiti.“ — Vbogaj sveto Terezijo, izvôli si tega velikega svetnika za svojega posebnega pomočnika, in kliči ga vsak dan na pomoč; posebno pa na njegov god in praznik moli to-le:

Molitev.

Hvaljena bodita Jezus in sveti Jožef na vekomaj! Amen.

Počeščen bodi, sveti Jožef, ti kinč vseh svetnikov! jaz te spominjam vseh milosti, ki si jih od Boga

[1]) Vis. pes. 5, 8. [2]) 4. Mojz. 23, 10.

dobil, da te je izvolil za ženina Mariji, za rednika Jezusu Kristusu, in za vélikega pomagavca pri delu odrešenja človeškega rodú. Spominjam te tiste serčne prijaznosti, ki ti jo je kedaj Jezus skazal, posebno, kedar si ga pestoval in serčno objemal. Oh, spomni se na njegove službe in na njegovo pokorščino, ki ti jo je skazoval; na njegove prijazne besede in nauke, ki ti jih je dajal; na zadnje spomni se na svojo smertno uro, o kteri ti je na strani stal. Po vseh teh milostih tvojih te prosim, priporočaj me Jezusu in Mariji, zadôbi mi Božjo ljubezen; in pomagaj mi milostljivo z Jezusom in z Marijo v vseh mojih potrebah, posebno pa na mojo smertno uro. Amen.

Petindvadeseto poglavje.

Od bližnjega Kristusovega pripravljanja k očitnemu učenju.

Pervi odstavek.

Od Kristusovega kersta.

Naj se bere med tednom po svetih treh kraljih, ali pa na praznik svetega Janeza Kerstnika.

„Jezus je prišel k Janezu, da bi bil od njega kerščen.“ (Mat. 3, 13.)

1. Premišljuj, kako spokorno je živel sveti Janez Kerstnik, predno je začel pridigati.

Ta sveti mož je živel v puščavi, ki je med Jeruzalemom in med Jeriho, in je pet ur dolga. Mesto, kjer je Janez prebival, je jama v gori, blizo štiri ure od Jeruzalema, in ravno toliko od Betlehema. Ta jama, ki je sedem korakov dolga in široka, je na dokaj visoki in stermi skalnati gori; do jame je težko priti, in od ondod se vidi doli v divjo pusto dolino. Notri v jami se vidi velik kamen, kteremu

pravijo „postelj svetega Janeza Kerstnika.“ Pred vhodom v jamo je zvirek žive vode, in v celi puščavi je ni bolje vode, kakor je ta. Kobilice, ki jih je sveti Janez Kerstnik jedel, bile so menda take, kakoršne še dan današnji ubogi ljudje tistih krajev vživajo:*) in divji med, ki ga je jedel, in ki ga delajo divje čbele po gorah, je neki grenek. Iz tega vsega se vidi, da je ta svetnik delal skoraj neverjetno ostro pokoro, treba je le še to pristaviti, da je vselej bos hodil in na pol nag.

2. Premišljuj, kako je bil sveti Janez Kerstnik od Boga poklican, naj pridiga pokoro in prihod Kristusov oznanuje.

Ko je od Boga odločeni čas prišel, namreč petnajsto leto cesarja Tiberija, pravi evangelist, govoril je Gospod Janezu v puščavi, naj gre k reki Jordanu, in oznanuje kerst pokore v odpuščanje grehov.[1]) To govorjenje Božje ali povelje je slišal Janez, ko je bil zamaknjen. Bog mu je poslal angelja, da mu je rekel, naj gre iz puščave do Jordana, ter ljudstvu pridiga, da se pripravi, Zveličarja sprejeti. Ko je tedaj prišel iz puščave do Jordana in so ga ljudje zagledali, so vsi tje hiteli, da bi videli tega čudnega moža in novega pridigarja. Imel je oblačilo iz kameljih dlak, in je bil suh in medel, pa veličastnega pogleda; nosil je dolge lasé in dolgo brado, njegova koža je bila od solnca vsa spečena in kosmata, prepasan pa je bil z usnjatim pasom okoli svojega ledja. Ko je tedaj videl mnogo ljudstva okoli sebe, začel je pridigati: „Delajte pokoro; nebeško kraljestvo se je približalo,“[2]) to je: Delajte pokoro, zato da boste vredni sprejeti Zveličarja in nebeškega kralja, in da dobite od njega večno zveličanje v nebesih, ki vam ga ponuja. „Delajte pokoro, grešniki! sekira je že drevesom v korenino nastavljena,“ in Bog bo nerodovitno drevje posekal. — Po vsi judovski deželi se je razglasilo, da je

*) Še dandanašnji nabirajo na Jutrovem kobilice, in jih po vseh mestih od Babel Mandeba do Basre Arabljani prodajajo. Nekteri kobilice pečejo, drugi jih v pečeh sušijo, ali pa kuhajo. Perute in krake jim iztergajo, pa jih s soljo jedó.

[1]) Luk. 3, 1—4. [2]) Mat 3, 2.

nov prerok, Eliju podoben, vstal, in da je kaj nenavaden mož. In vse se je gibalo, ker so vsi hiteli videt in poslušat tega čudnega preroka, stari in mladi, ubogi in bogati, duhovni in neduhovni, vojščaki in dvorjani. Vsem tem ljudem je sveti Janez takó goreče pridigoval, da se jih je mnogo spokorilo in spreobernilo; tudi cestninarji, nesramniki in očitni grešniki so svoje pregrešno življenje popuščali, in so se dali Janezu kerstiti.

Ko je videl, da jih dohaja tudi mnogo izmed farizejev, da bi se dali kerstiti, jim je govoril: „Gadja rodovina! Kdo vam je pokazal bežati pred prihodnjo jezo? Storite tedaj vreden sad pokore. Zakaj sekira je že drevesom na korenino nastavljena. Vsako drevo tedaj, ktero ne stori dobrega sadú, bo posekano in v ogenj verženo“. [1]) Iz teh besed svetega Janeza spoznaj pervič potrebo prave pokore; in pa da moraš delati vreden sad pokore, to je: več in teže si grešil, večo in ostrejo pokoro moraš za grehe delati.

Drugič zapomni: cilj in konec vseh pridig svetega Janeza Kerstnika je bil, da bi dosegli ljudje po Jezusu Kristusu Božjo milost, odpuščenje grehov, in večno življenje. Zato je med drugim od Kristusa govoril: „Jaz vas sicer z vodo kerščujem, da delate pokoro; kteri pa za mano pride“ učit in pridigat, „je močnejši, kakor jaz“; on zamore tudi zares grehe odpuščati in podeliti moči, da se človek lehko zveliča: jaz pa nisem vreden, mu odvezati „jermena njegovih čevljev; on vas bo kerstil v svetem Duhu in v ognji“, [2]) to je: on vam bo dal svetega Duha in njegove darí, in pa ogenj Božje ljubezni v vaša serca. On bo vas tedaj prav kerstil, zares očistil, vaše duše opral, z Božjo milostjo okinčal, posvetil in Bogu dopadljive storil.

3. Premišljuj, kako je Kristus, enako grešnikom, do Jordana prišel in terjal od svetega Janeza, naj ga kerstí.

Ko je sveti Janez že nekaj časa učil, in mnogo ljudstva kerstil in spreobernil, hotel je tudi Kristus iti, da bi bil od Janeza kerščen. Rekel je tedaj svoji materi, da je prišel čas odrešenja, da se po volji svojega nebeškega Očeta

[1]) Mat. 3, 7—10. [2]) Luk. 3, 16.

svetu razodene. Vzame tedaj slovó, in gre čisto sam v Jeruzalem, potem čez oljsko goro v Betanijo, kjer se puščava začenja in pet ur na dolgo razširja do Jerihunskega polja, čez ktero je tri ure hodá. Po puščavi pa je kamnita težavna pot, čez gore in doline. To težavno pot je šel naš ljubi Zveličar bos; odložil je namreč sedaj svoje opanke, in od te dobe je vedno bos hodil, kakor pravi sveti Bonaventura. Iz Nazareta je šel menda o novem letu, in je prišel šesti dan januarija, ali na god svetih treh kraljev k svetemu Janezu do Jordana, ki teče štiri dobre ure za Jerihom. Tako je Gospod Jezus celih pet dni hodil, in sicer sred zime, iskat zgubljene ovčice, da bi jo svojemu nebeškemu očetu nazaj prinesel.

Sveti Janez Kerstnik ni še nikoli s svojimi telesnimi očmi Kristusa videl, kakor spričuje sam, ko pravi: „Jaz ga nisem poznal; ali kteri me je poslal kerščevat v vodi, on mi je rekel: na kterega boš videl Duha priti, in na njem ostati, tisti je, kteri v svetem Duhu kerščuje“. [1]) Razlagavci svetega pisma se čudijo, kako je mogoče, da ni Janez poprej Kristusa videl. Gotovo je velikokrat zeló želel, videti ga. Saj so pobožni stari očaki tako serčno želeli, da bi ga videli; in kako ne bi bil želel sveti Janez, ki je vse na svetosti presegal, ga tudi s svojimi telesnimi očmi videti? Kako tedaj, da ni nikoli šel iz puščave, videt in obiskat Kristusa? Lehko bi bil k njemu prišel, ko se je iz Egipta vračal: ker je samo štiri ure stanoval, od poti po kteri se je Jezus s svojimi starši vračal. Zakaj tedaj ni tega storil? Zato ne, ker je hotel spolnovati voljo Božjo. Božja volja pa ni bila, da bi bil poprej Kristusa videl, in to mu je bilo zadosti.

Ko je tedaj Kristus k njemu prišel, in je on po Božjem udahnjenji spoznal, da je ta človek tako dolgo zaželeni mesija, oh, kakó se je on tega razveselil! Zato, poln Božje ljubezni, mu je hitel naproti, pred njega se na tla vergel, in rekel: „Meni je potreba od tebe kerščenemu biti, in ti, o Gospod! prideš k meni?“ [2]) to je: Počeščen mi bodi, o

[1]) Jan. 1, 33. [2]) Mat. 3, 14.

moj Gospod in Bog! Od kod mi pride ta milost, da pride moj Zveličar k meni? Ti prideš k meni, kerst prejet; jaz pa prosim tebe, da ti mene kerstiš, in mojo dušo očistiš, posvetiš in Bogu dopadljivo storiš. Dobrotljivi Jezus pa je ukazal Janezu vstati, objel ga je veselo in rekel: Pusti za sedaj; takó se nam spodobi vso pravico spolniti.“ — Tu pomisli serčno veselje svetega Janeza, ko je videl Kristusa zraven sebe stati, ker je vedel, da je edinorojeni Sin nebeškega Očeta.

4. Premišljuj, kako je bil Kristus kerščen.

Pomisli nezapopadljivo Kristusovo ponižnost; da je namreč vso pravico spolnil, in volji svojega nebeškega Očeta popolnoma pokoren bil, stopil je tudi on, kakor drugi, ki so bili grešniki, v reko Jordan, da bi ga Janez kerstil. Tu glej in premišljuj, kako spoštljivo in pobožno je Janez Kristusa kerstil; še bolj pa glej in premišljuj, kakó pohlevno, pobožno in ponižno Kristus prejme kerst. Nebeški serafi stermijo, in vsi nebeški duhovi se čudijo nad nezapopadljivo Gospodovo ponižnostjo. Oh! mi ubogi grešniki se sramujemo, če nas imajo ljudje za grešnike, in smo vendar polni grehov; Sin Božji pa, nedolžno Jagnje Božje, kaže se vsemu ljudstvu, kakor da bi bil grešnik. — Na tem mestu, kjer je bil Jezus kerščen, je dala sveta Helena sezídati cerkev, ktera še stojí. Tudi kažejo v vodi mesto, kjer je Kristus stal, ko je bil kerščen.

5. Premišljuj, kaj je Kristus med kerščenjem mislil.

Ko se je dal kerstiti, kakor da bi bil grešnik, daroval je to svojo pokorščino svojemu nebeškemu Očetu z naj globokejšo ponižnostjo, ker je s tem na znanje dajal, da je po človeški natori veliko niži in manji kakor Bog Oče; prosil je za moč in oblast, zakrament svete pokore postaviti, da bi voda zavoljo njegovih zaslug duše od grehov oprala in očistila, kar je od svojega nebeškega Očeta vse dosegel: „Vslišan je bil zavoljo svoje vdane volje“, [1]) pravi sveti Pavel.

[1]) Hebr. 5, 7.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus za sveti kerst, in za vse svete zakramente, na vekomaj! Amen.

O najdobrotljiviši Jezus! Jaz te hvalim in častim zavoljo tvoje prevelike ponižnosti, ljubezni in dobrote, s ktero si kerst od svetega Janeza prejel, in tudi svoj sveti kerst postavil, dodeli mi, te prosim, da kerstno nedolžnost ohranim, ali saj s pravo pokoro zopet zadobim. Amen.

Drugi odstavek.

Od spričevanja nebeškega Očeta.

Za tvoj god.

„Glas se je od nebes zaslišal: Ti si moj ljubi Sin.“ (Luk. 3, 22.)

1. Premišljuj slavno in čudovitno spričevanje nebeškega Očeta o Kristusu.

Nebeški Oče ni hotel pustiti brez plačila velike Kristusove ponižnosti, temveč, ko je Kristus iz vode stopil in klečé molil, prikazala se je čudna svetloba na nebu; sveti Duh je prišel kakor golob nad Kristusovo glavo, in je nekaj časa nad njim stal. Nebó se je odperlo, in glas se je zaslišal iz nebes, kterega so tudi vsi slišali: „Ta je moj ljubi Sin, nad kterim imam dopadajenje“. [1]) Sveti Janez pa je videl Jezusa v taki podobi, kakor so ga poznej trije učenci pri spremenjenji videli, kar mu je neizrečeno veselje delalo. — Kako se je pa ljudstvo čudilo, ker so se taki čudeži godili, kakor še nikoli! Zakaj vsi pričujoči so videli nebo odperto, svetega Duha kakor goloba doli iti, Kristusa z veliko svetlobo obdanega, in slišali so nebeškega Očeta, ki je očitno pričal, da je to njegov ljubi Sin.

2. Premišljuj skrivnosti, skrite v tem spričevanji nebeškega Očeta.

[1]) Luk. 3, 22.

Nebeški Oče je hotel dati najveljavniše spričevanje od Kristusove Božje natore, in je hotel reči: Ta Jezus, kterega za svojega Sina spoznam, kteri je kakor Bog meni enak v bitji in neskončni popolnosti; On je vaš Odrešenik, véliki duhoven, Srednik, postavodajavec in večni učenik, vaš Gospod, vaš Mesija, kralj in Zveličar; nad njim imam največe veselje in svoje dopadajenje. Zato sem sklenil zavoljo njega vas ljubiti, po njem in njegovih zaslugah vas opravičiti, posvetiti in zveličati. Nad njim imam svoje dopadajenje: tako da morete vsi po njem in njegovih zaslugah postati mi dopadljivi, ako va-nj verujete in po njegovem nauku živite. Zato poslušajte ga!

3. Premišljuj dobrote, ktere smo v svetem kerstu od Kristusa prejeli.

Pred kerstom nam je bilo nebo zaperto; bil si otrok jeze in sovraštva Božjega. Ako bi bil brez kersta umerl, bil bi večno nesrečen. Ko si bil pa kerščen, odperla so se ti nebesa, dobil si oblačilo Božje milosti, in postal si otrok milosti Božje; nebeški Oče te je po Kristusu in zavoljo njegovih zaslug sprejel za svojega otroka, in te postavil za dediča ali érba nebeškega kraljestva. On je, ki te je z oblačilom Kristusove nedolžnosti ogernil, in te s svojimi čednostmi okinčal, kakor je On sam sveti Mehtildi razodel rekoč: Vsem, ki so kerščeni v mojem imenu, dam svojo nedolžnost, po kteri postanejo otroci nebeškega Očeta. Zato govorí moj Oče od vsacega kerščenega: Ta je moj Sin! in ima nad vsakim tako dopadajenje, kakor nad svojim najljubšim Sinom. In če človek to svojo nedolžnost po grehu zgubí, more jo samo po pokori zopet zadobiti".

Potem te je pri kerstu sveti Duh s svojimi darmí, in z vero, upanjem in ljubeznijo obogatil. On je tvojo dušo, ki je bila po izvirnem grehu umazana in temna, s kervijo opral, očistil in jo tako lepo naredil, kakor so nebeški angelji, tako da se te lepote veselijo Bog in vsi angelji. Zato piše sveti Pavel kerščenim Korinčanom: „Ali oprani ste, posvečeni ste, opravičeni ste v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa". [1]) Ko je sveta Katarina Sijenska enkrat

[1]) 1. Kor. 6, 11.

lepoto duše videla, rekla je, svojemu spovedniku: „Ako bi vi lepoto duše videli, sem gotova, da bi dali za njeno zveličanje tisočkrat svoje življenje, ako bi bilo mogoče“. — Ker ti je Bog v svetem kerstu toliko dobrot in milosti skazal, môli to le:

Zahvalo za sveti kerst.

Hvaljen bodi Jezus Kristus za sveti kerst, na vekomaj! Amen.

O najdobrotljiviši Bog! jaz te hvalim in častim, da si mi dal kristijanske starše, in da si mi dal prejeti zakrament svetega kersta. Zahvalim se ti, o nebeški Oče! da si me rešil težkega satanovega jarma, in da si me sprejel za svojega otroka. Zahvalim te, o Jezus! da si me s svojo sveto kervijo opral in s svojo nedolžnostjo oblekel. Zahvalim te, o sveti Duh! da si me posvetil in tri Božje čednosti, vero, upanje in ljubezen mi podaril. Zato hočem to, kar sem pri svetem kerstu obljubil, s pomočjo tvoje milosti tudi deržati; in se zopet odpovem hudiču, njegovemu napuhu, in vsem njegovim delom. Jaz verujem v Tebe Bog Oče, Sin in sveti Duh, in te spoznam za svojega Boga, Stvarnika, Odrešenika, posvečevavca in zveličarja. Obljubim ti vedno zvestobo in vero, in te pohlevno prosim, odpusti mi, da sem večkrat zoper svojo obljubo delal; dodeli, de bom v prihodnje s tvojo milostjo svojo obljubo spolnoval in da svojo vero zvestejše in bolj stanovitno ohranim. Amen.

Tretji odstavek.

Kristusov štiridesetdanski post.

Za pervo soboto v postu.

„Ko se je štirideset dni in štirideset noči postil“. (Mat. 4, 2.)

1. Premišljuj, kje se je hotel Kristus postiti.

Koj po kerstu je šel od reke Jordana v puščavo, na neko goro, da bi se tam postil. Tej gori pravijo sedaj Kvarantana, eno uro je od Jerihe, in je med vsemi gorami judovske dežele najtežavniša pot na-njo. Ta gora nima ne germovja ne gozda, ampak samo kamenje, skalovje, pečine. Ena sama sterma steza pelje na goro. Ta steza je samo poldrugo ped široka; verh gore so same pečine, ki stojé kakor zid; pod sabo pa imaš strašen prepad, več sto sežnjev globok. Na sredi te gore je globoka jama, kjer je Kristus se postil. V spomin vidiš še nad jamo staro podobo Kristus od hudiča skušan. Tudi je v njej oltar, da se lehko sveta maša bere. Ako se iz te jame doli gleda, vidi se zdolaj tako globoka dolina, da se človeku omotica dela; verh te gore pa je mesto, kjer je kazal satan Kristusu vsa kraljestva tega sveta; tudi tu je v spomin kapela postavljena.*)

2. Premišljuj, kako se je Kristus postil.

---

*) V Jordanskih nižavah blizo mertvega morja, v Cedronski dolini in Kvarantanskih bregovih se nahaja veliko jam in votlin, v kterih so nekdaj judovski Eseni ali Eseji kot puščavniki živeli; na njih mesto so stopili poznej kristijanski puščavniki in menihi, ki jih je tod na tisoče prebivalo, v tej puščavi v eno mer čudovitno živelo, pa tudi večkrat so bili zavoljo vere od nevernih Perzijanov in Muhamedanov poklani, kakor pričajo mnogi ostanki (ali relikvije) v teh krajih. Pod goro Kvarantansko, ktera kaže na svoji vzhodni strani še mirišče starega samostana in več kapelic, se nahaja tako imenovani Elizejev zvirek, to je, tista voda, ktero je prerok Elizej ozdravil, ker je bila poprej nezdrava za pijačo. (Glej 4. kralj. 2, 21, 22.) Kar zadeva pustoto in praznoto Kvarantanske puščave med Jeruzalemom in med Jeriho, piše nemški učenjak Schubert od nje tako-le: „Nikoli nisem hodil po bolj strašni puščavi, ktera bi mi bila tako zoperna, kakor je ta... ... Ta pusti kraj, ki leži sredi med Jeruzalemom in med Jeriho, je enak smertni postelji, na kteri se zadnja iskrica življenja bojuje s smertjo, in se misli, da mora koj vgasniti, vendar pa počasi naprej tli“.

Cudno se zdi, da si je naš dobrotljivi Zveličar visoko goro izbral, da se je na njej postil. On bi bil lehko šel v zelen gozd, kakor jih ima sveta dežela več, in ki so po leti in po zimi zeleni; vendar pa ni hotel tega storiti, temveč hotel je svoj post prestati na strašno pusti gori, da nam je pokazal zgled spokornosti.

Premišljuj, kako je Kristus v tisti jami živel.

Ondi je bil kakor v ječi zapert, in kakor jetnik je v jami sedel. Poslušaj, kako je njegovo revo in samoto psalmist v preroškem duhu videl in popisal: „Enak sem pelikanu v puščavi, sem kakor sova v domu. Čujem in sem kakor samoten vrabec na strehi. Pobit sem, kakor trava, in moje serce se suši, ker sem pozabil svoj kruh jesti. Od glasú mojega zdihovanja mi kostí tičé na mojem mesu". [1]) Kdo ne bi mislil, da je David Kristusa videl v tej puščavi postiti se, zdihovati in čuti, ker je to tako na tanjko popisal? Ubogi Jezus ni imel tu stola, da bi bil na-nj sedel; ni imel postelje, da bi na njej ležal; ni imel ognja, da bi se bil grel; terda skala mu je bila stol in postelja. On ni imel nogovic, ni imel čevljev, bos je bil popolnoma. Golonog je stal na merzli skali, na merzlem kamnu je klečal in ležal, in celih štirideset dni in noči ni prišel k ognju; akoravno je bilo sred zime, mesca januarija, in v pusti samoti na visoki gori, kjer vedno merzel veter piha. O moj Bog! kako je ubogi Jezus tu mraz terpel na rokah in nogah, in se je na celem životu večkrat od mraza tresel! Pomisli njegove svete vaje; ni bil noben trenutek len, temveč molil je in premišljeval noč in dan; prebiral je v velikih bukvah tega sveta mogočna dela in dobrote Božje. Kakšenkrat je stal z očmí in rokami proti nebu obernjenimi, in je molil, ter Boga hvalil in častil. Kakšenkrat je klečal in molil z raztegnjenimi rokami, in kakšenkrat se je vergel z obrazom na zemljo, in je tako k nebeškemu Očetu molil. Pomisli, o človek! kakó je Jezus tu spokorno živel; zakaj naš ljubi zveličar je štirideset dni in noči vedno molil, samo da je enkrat stojé enkrat klečé ali na obrazu ležé molil. Kako

[1]) Ps. 101, 5—8.

težavno je bilo to njegovi človeški naturi! kako se je vtrudil njegov slaboten život! Pa njegovemu duhu je bilo vse to sladko in prijetno; tu se je namreč spolnila tista prerokba: „Prijetno bodi njemu moje govorjenje: jaz pa se bom veselil v Gospodu“. [1]) Kedar je bil ves zdelan, da je bilo treba počivati, ni imel druge postelje, kakor terdo merzlo skalo, na tej terdi postelji je počival.

Pomisli, o kristijan! da je Sin nebeškega Očeta za nas tako ubožen bil, da še postelje ni imel, da bi bil na njej počival. „Lesice imajo jame, in tice neba imajo gnjezda; Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil.“ [2])

Oh! kako so ga zavoljo te terde postelje ledja bolela, in kako malo je na terdi skali spal! Oj ti lenobni kristijan! ti, ki ležiš vsako noč na mehki postelji; vleži se enkrat na tla, in poskusi, kako ti bo dišala ta terda postelj; potem si boš domišljati mogel, kaj je Jezus terpel, ki je štirideset noči le na terdi skali spal.

3. Premišljuj, zakaj se je hotel Kristus tako ostro postiti.

Pervič nam je hotel zgled dati, kako bi imeli mi deržati štiridesetdanski post, da bi se za svoje grehe pokorili. Spodobi se tedaj, da ga posnemamo, kolikor nam naša slabost pripušča, in da z vso mogočo gorečostjo ta sveti post deržimo. Kako to Kristusu dopade, to je on sam sveti Jederti povedal: „Ako se kdo iz ljubezni do mene odloči, radovoljno postiti se, in ne išče pri tem svoje lastne častí, ampak moje častí; sprejmem jaz to tako, kakor sprejme cesar od enega svojih zvestih knezov, ki se mu ponudi, da ga hoče vsak dan z jedjo in pijačo preskerbeti“. Stôri tedaj v začetku svetega posta zares dober namen, kakor ga najdeš konec tega odstavka.

Drugič, hotel je Kristus s takim ostrim in spokornim življenjem za našo lenobo zadostiti. Hotel je pokoro delati za našo lenobo v službi Božji, za našo mlačnost pri molitvi, za našo nemarnost v drugih spokornih delih. Zato ni samo v tej puščavi, ampak tudi sicer večkrat na terdih

[1]) Ps. 103, 34. [2]) Luk. 9, 58.

tleh, tudi pod milim nebom spal. Glej tedaj, in dobro pomisli, o kristijan! kaj Bog za-te dela in terpí; ti pa kaj delaš in terpiš za Boga? Ali meniš, da je prav, da tvoj Gospod in Bog cele noči čuje in moli, in sicer zavoljo tvojih grehov; ti pa nočeš ene četerti ure zvečer, predno spat greš, čuti in moliti? Kako boš obstal pred Božjo sodbo? Gotovo, ko je Kristus po cele noči prečul, ga je posebno to bolelo, ker je vedel, da boš ti cele noči spal, ali pa v grehih in nečimernostih prečuval. — O najdobrotljiviši Jezus! jaz spoznam in obžalujem svojo lenobo in nemarnost, da nočem nobene pokore ne s postom, ne s čuvanjem in molitvijo opravljati. Hočem se pa poboljšati, in te prosim po tvojem ostrem postu, čuvanji in molitvi, odpusti mi, da tega še nisem storil; dodéli mi svojo milost, da bom v prihodnje v dobrem marljiviši in bolj goreč.

4. Premišljuj tretji vzrok Kristusovega posta. Hotel se je namreč Kristus kot človek s tem postom pripravljati k svojemu pridiganju, in k delu človeškega odrešenja. On je dobro vedel, da je to delo najtežavniše in najimenitniše, zato se je hotel oborožiti zoper vse sovražnike, in z ostrim postom, velikim spokorjenjem, in neprestanim moljenjem svojega Očeta prositi, da na pomoč pride njegovi slabi človeški natori. Ker se je namreč njegova mehka natora mnogoverstnega preganjanja in prihodnjega terpljenja bala, storil je dobrotljivi Gospod to, kar je nam storiti, kedar nam žuga križ in težava; hotel je namreč v molitvi tolažbe iskati, in Boga na pomoč klicati. Zato da to bolje zapopadeš, premišljuješ lehko tako, da so angelji Gospodu, ko je molil, zopet križ prinesli v tisto jamo, na kterem so bile spoznati in videti vse skrivnosti njegovega britkega terpljenja. Ta križ so mu pred očí postavili in mu govorili: Poglej, o Jezus; tu ti pošilja tvoj nebeški Oče zopet tisti križ, kterega smo ti bili prinesli, ko si še malo dete v jaslih ležal. Čas se že bliža in samo tri leta so še, da boš na križ pribit. Če si tedaj še tako voljan, kakor si bil kot otrok, hočemo to tvojemu Očetu naznaniti. Kaj meniš, da je tvoj Zveličar storil? Gotovo je sveti križ objel, ga prijazno poljubil, in s solzami v očeh govoril:

Pozdravljen mi bodi, težki križ! od mladih nog sem po tebi hrepenel, in veselí me, da je čas že blizo, da me imajo na te pribiti. Akoravno se moja mehka natora tebe bojí, vendar se serčno rad vdam, in sem pripravljen ne en samkrat, ampak do smerti vsak dan križan biti. Vi ljubi angelji tedaj recite mojemu nebeškemu Očetu, da moja duša z veseljem na dan čaka, na dan moje poroke in serčnega veselja,[1]) ko bom terpel, in njegovo sveto voljo spolnil.

Tako je govorila Kristusova pamet, ki ima svoj sedež v glavi; ali občutljivost, ki ima svoj sedež v sercu, se je prestrašila tega poslanstva in spomina na križ in terpljenje. Tu pomisli, kako se prestraši ubog grešnik, kedar njegovi skrivni prijatli od sodnika k njemu v ječo pridejo, in mu povejo, da bo ta in ta dan obešen. Kakor se takemu grešniku strahú serce trese, tako in še bolj se je tvoj ljubi Zveličar križa ustrašil. Videl je namreč, da bo sramotno vjet, neusmiljeno bičan, strašno suvan, grozovitno križan in brez usmiljenja umorjen. O ti moj Bog v nebesih! kako britko se je zdelo ljubeznjivemu Zveličarju to strašno terpljenje! oh, koliko britkih solz in zdihlejev mu je ta križ vzrokoval!

Saj je vedel, da mora za vse grešnike zadostiti. Vedel je, da mora toliko muk in bolečin terpeti, kolikor jih je bilo treba, neskončno težo in nezmerno število vseh grehov zbrisati. On je že tistikrat previdel neskončno žalost svoje duše, in neštevilne muke svojega svetega življenja. On je videl, da bo njegova duša ves čas svojega terpljenja brez vsake tudi najmanjše tolažbe, in da bo njegovo telo nezmerne bolečine terpelo. On je videl, da bo vse, karkoli se bo godilo njegovi duši ali njegovemu telesu, ju še bolj mučilo; da bo tedaj njegovo terpljenje tako veliko in tako britko, da bi najmanjša kapljica tega terpljenja vsako živo stvar koj umorila. Tedaj je imel nedolžni Jezus dovolj vzroka, da je žalosten bil do smerti, in da je s prerokom žaloval, rekoč: „Za terpljenje sem pripravljen in moja bolečina mi je vedno pred očmi“.[2]) Tolaži tedaj in časti žalostno Jezusovo serce tako le:

[1]) Vis. pes. 3, 11. [2]) Ps. 37, 18.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus za svoj sveti post, in za svoje terpljenje! Amen.

O Jezus, ti nedolžno jagnje Božje! ki je bilo od začetka sveta v vseh predpodobah klano; jaz te spominjam tvoje vedne muke, ktero si od svojega spočetja do poslednjega dneva svojega pozemeljskega življenja v svojem sercu terpel, in te prosim po tej dolgi znotranji in vedni muki, dodéli mi serčno sočutje s tvojimi velikimi bolečinami, in pa pravo žalost in kes čez moje grehe. Amen.

Dobri namen v začetku posta.

Oh, najdobrotljiviši Gospod in Zveličar! v tvojem svetem imenu hočem začeti ta sveti post, in s pomočjo tvoje milosti hočem deržati ga iz ljubezni do tebe. Jaz združim to tvoje zderžanje, čuvanje, moljenje, premišljevanje, in vse, kar bom ta sveti post terpel, storil ali opustil, s tvojim postenjem, čuvanjem, moljenjem in premišljevanjem. Ponižno te prosim, dodéli mi, da bom po zapovedi in naredbi tvoje svete cerkve ta sveti post zvesto deržal, v spomin tvojega britkega terpljenja, v zadostenje za časne kazni svojih grehov, k tvoji veči časti in k tvojemu večemu dopadanju. Amen.

Četerti odstavek.

Kristus zmaga skušnjavca.

Za čas skušnjave.

„Hudič ga je popustil, in angelji so pristopili in mu stregli.“ (Mat. 4, 11.)

1. Premišljuj **pervo** skušanje **telesne slasti**, in pa Gospodovo **ponižnost**, **poterpežljivost** in **stanovitnost**.

Ko se je postil štirideset dni in štirideset noči, bil je lačen. In glej, skušnjavec, namreč Lucifer sam, je nase vzel podobo angelja luči, in je prišel na videz ves ponižen in spoštovaven k Kristusu: in mu je rekel: „Ako si Sin Božji, reci, naj ti kamni bodo kruh“. Ali Jezus mu je kratko odgovoril: „Da človek ne živi samo ob kruhu, ampak ob sleherni besedi, ki pride iz ust Božjih“. [1]) Ali ošabni Lucifer ni teh besed svetega pisma prav razumel. Jezus je namreč hotel reči: Človek, s kterim govoriš, živí o Božji Besedi, in je ima dovolj. Akoravno je hotel hudobni duh ravno to zvedeti, vendar ni bil vreden, da bi bil to razumel, ker ni želel Kristusa častiti in moliti.

2. Premišljuj drugo skušanje prazne časti, napuha in prederznosti.

Ko skušnjavec s pervim skušanjem sladnosti ni nič opravil, ni se dal za zmaganega, ampak je začel čuditi se njegovemu spokornemu življenju, in njegovi svetosti, kakor da bi bil zmed nebeških angeljev. Vzel ga je tedaj na videz z vsem spoštovanjem, in ga je v Jeruzalemu verh tempeljna postavil. In tu mu je začel govoriti, da, ako ga bodo ljudje videli, da zletí doli, in se nič ne poškodi, ga bodo imeli za velikega čudodelnika in svetnika, in da bodo tim lože va-nj verovali. Zato je zopet iz svetega pisma vzel besede: „Ako si Sin Božji, verzi se doli; saj je pisano: svojim angeljem je zavoljo tebe zapovedal, in na rokah te bodo nosili, da kje s svojo nogo ob kamen ne zadeneš.“ Ali Jezus mu zopet odgovori: „Ne skušaj Gospoda svojega Boga“. [2]) Ta neprimerljiva krotkost, velika ponižnost, resnobno veličastvo in velikodušnost Gospodova je skušnjavca še bolj pobila; vendar se še ni vdal; še enkrat je hotel poskusiti svojo zvijačo.

3. Premišljuj tretje skušanje napuha.

Hudobni Lucifer pelje Gospoda zopet, in ga postavi verh gore Kvarantane, in mu pokaže vsa mesta, in vse kraje sveta, in mu prederzno govorí: „Vse to ti hočem dati, ako pred mano poklekneš in me moliš“. Na te ošabne in

[1]) 5. Mojz. 8, 3. [2]) Mojz. 8, 16.

nespametne besede mu reče Kristus: „Poberi se, satan! zakaj pisano je: Gospoda svojega Boga môli, in njemu samemu služi“.[1]) S temi besedami je Bog hudiču oblast vzel, ktero mu je bil dovolil, da je smel Gospoda skušati; in pri tej priči je bil satan prisiljen odstopiti, in se nazaj v pekel verniti.

Ljubi moj kristijan! ne čudi se, da je bilo pripuščeno satanu, Kristusa skušati. Satanu ni bila dana oblast čez Jezusa, kakor mu tudi ni bila dana čez naše perve starše, Adama in Evo. Ali ker Adam in Eva nista s pomočjo Božje milosti skušnjave premagala; hotel je tudi Kristus od hudiča skušan biti, da je s tem ponižanjem za greh pervih staršev pokoro delal, kakor za naše grehe; potem tudi, da nas je podučil s svojim zgledom, kako naj s pomočjo Božjo skušnjave premagamo. Ker je pripustil Kristus hudiču, da ga je skušal, ni se čuditi, da skuša tudi nas. Skušnjave nam dajejo le priložnost, da moremo Bogu svojo ljubezen skazati s tem, da premagamo skušnjave. Da jih pa moremo zmagati, spomnimo se, kakor Jezus, na Božji nauk, ki nam velí, da se imamo vsega greha bati.

4. Premišljuj, slavni sad Kristusove zmage nad hudičem.

„Glej!“ — pravi evangelist, — „angelji so pristopili in mu stregli“. Ko je Jezus svojega nebeškega Očeta za to zmago hvalil, pristopili so angelji, da so mu stregli, in so mu prinesli nebeške, ali kakor drugi menijo, prave pozemeljske jedí, morebiti takega kruha, kakor nekdaj preroku Eliju, da je jedel in se zopet okrepčal.[2]) Če bomo po Jezusovem zgledu, in z njegovo pomočjo satanu se zoperstavili, in vse njegove skušnjave možko odbijali; bomo tudi dosegli tisto Božjo obljubo, ki pravi: „Premagovavcu bom dal skrite mane“.[3]) Ker pa, žalibog! smo večkrat sami krivi, da v skušnjavi pademo, in da skušnjavec zmaga, zato je Kristus sveto Jederto podučil, kako naj njegovo zmago v zadostenje za svoje padce in grehe Bogu darujemo.

---

[1]) 5. Mojz. 8, 24. [2]) 3. Kralj. 19, 8. [3]) Skriv. razod. 2, 17.

Darovanje.

1. Nebeški Oče! jaz ti darujem slavno zmago tvojega ljubega Sina, ko je nasladnost zmagal, v odpuščenje vsega, kar sem jaz z nasladnostjo grešil; in te prosim po zaslugah njegove slavne zmage, dodéli mi svojo pomoč, da se bom nasladnosti vselej zoperstavil. Amen.

2. Najdobrotljiviši Oče! jaz ti darujem slavno zmago tvojega ljubega Sina, ko je častilakomnost in prederznost zmagal, v odpuščenje vseh grehov in hudobij, kar sem jih iz napuha storil, in te prosim po tvojem preljubem Sinu, dodéli mi milost, da zamorem takim grehom zoperstati. Amen.

3. Usmiljeni Oče! jaz ti darujem tretjo zmago tvojega ljubega Sina, ko je lakomnost zmagal, v odpuščenje vseh grehov, kar sem jih iz lakomnosti storil; in te prosim po tvojem najponižnišem Sinu, dodéli mi pomoč svoje Božje milosti, da se bom zoper hudobne duhove in vse hudobije možko bojeval in serčno zmagal, po Kristusu Jezusu, Gospodu našem. Amen.

Šest in dvajseto poglavje.

Kristus učitelj.

Pervi odstavek.

Od duhovne in posvetne oblasti za časov Kristusovih.

Naj se enkrat bere v bolje razumljenje evangeljskih zgodeb.

„Pod velikima duhovnoma Anom in Kajfom“. (Luk. 3, 2.)

Da se evangeljske in apostoljske zgodbe, ktere katoliška cerkev navadno čez leto bere, lože in bolje umejo

hočem tukaj ob kratkem govoriti od časov in od ljudí iz dobe Kristusovega življenja, posebno, ko je očitno učiti začel.

1. Premišljuj tedaj najpoprej tedašnje posvetne oblasti.

Več učenih kronologov ali časoznancev misli, da je bil Kristus rojen v štiridesetem, drugi pa pravijo, v dva in štiridesetem letu vladanja cesarja Oktavijana Avgusta. Ta cesar je starega Herodeža judovskega kralja poterdil, in tudi njegovim otrokom judovsko kraljestvo v roke dal. Po smerti Herodeža pervega namreč so šli njegovi trije sinovi v Rim in so cesarja prosili, naj bi odobril oporoko ali testament njih očeta! Zato je cesar kraljestvo na tri kose razdelil, in je dal Arhelaju polovico celega kraljestva, drugo polovico je dal drugima dvema sinoma. Med tem pa, ko so oni bili v Rimu, je vstajal punt za puntom na Judovskem; ker več njih so hoteli kralji biti, zato je eden proti drugemu vstajal, in več tisoč ljudí je bilo pomorjenih, in požgalo se je več vasí, tergov in mest, in še celo en kos tempeljna je pogorelo. Judje so poslance v Rim poslali, in so strašno tožili hudobnega Herodeža, kako jih je tlačil, preganjal, moril in mnogo njih pogubil, in niso hoteli več nobenega kralja, ampak rimskega deželnega poglavarja. Akoravno cesar ni vslišal njih prošnje, vendar je Arhelaju ukazal, naj ne bo tako neusmiljen, kakor je bil njegov oče. Ker pa Arhelaj ni bil nič bolji, kakor njegov oče, in je koj v pervem letu svojega vladanja na veliko noč tri tisoč Judov poklati dal, zato so ga pervaki Judov in Samarijanov pri cesarji zatožili; in ko je bil v Rim poklican, in mu je bilo skazano njegovo trinoštvo, mu je cesar vse pobral, kar je imel, pa ga je poslal v pregnanstvo v današnjo francozko deželo, kjer je revno poginil.

Na to ni hotel cesar Judom več nobenega kralja dati, temveč je imenitno judovsko deželo, ki je bila od Davidovih časov vselej kraljestvo, naredil provincijo ali Rimljanom podložno okrajino, in je poslal rimskega plemenitnika, kteremu je bilo ime Koponi, v judovsko deželo, da je obé deželi, judovsko in samarijansko kot deželni poglavar vladal. Tako je bila popolnoma vzeta krona

in kraljeva palica judovski deželi; galilejska dežela pa je vendar še imela svojega lastnega vladarja Herodeža, ki je bil sin starega Herodeža, in so mu tudi kralj pravili. Prav za prav ni bil kralj, ampak le knez; ali ljudje so mu kralj pravili, in zato ga tudi evangelij tako imenuje.

Šestnajst*) let po Kristusovem rojstvu, je 19. dan avgusta v Rimu umerl slavni cesar Avgust, sedem in sedemdeset let star, potem ko je sedem in štirideset let hvalevredno in mirno vladal; na njegovo mesto je postal rimski cesar Tiberij, pastorek cesarja Avgusta, pet in petdeset let star, hudoben človek. Kakor hitro je Tiberij cesar postal, prišel je Herodež iz Galilejskega v Rim, in si je prizadeval zadobiti cesarjevo prijateljstvo, da ne bi bil odstavljen, kakor njegov brat. Ko je svoj namen dosegel, je cesarju na čast novo mesto sezidal, in to mesto Tiberijas imenoval po cesarjevem imenu. Ravno tako je storil tudi Herodežev brat Filip; tudi on je šel v Rim, je cesarja si prijatla naredil, in potem tudi on mesto cesarju na čast sezidal, in temu mestu dal ime Cezaréa.

Ravno ta cesar je poslal v judovsko deželo druzega deželnega poglavarja, ki se je klical Valerij Grat;**) precej po svojem prihodu je odstavil vélikega duhovnika, in postavil v to čast nekega druzega, ki se je Ismael klical; ne dolgo po tem pa je tudi tega odstavil, in nekega Eleazarja postavil za vélikega duhovnika. Ta deželni poglavar je tudi sveto vélikoduhovniško obleko pod svojo oblast vzel, in jo ven dajal le trikrat v letu o vélikih praznikih, kakor je nekdaj delal kralj Herodež; takó se je delalo potem vselej, dokler je stal judovski tempelj. Tu so tedaj ubogi Judje videli, kako daleč so prišli, da jim je bila vzeta vsa duhovska in posvetna oblast.

Potem ko je ravno omenjeni deželni poglavar več velikih duhovnikov odstavil in druge postavil, naredil je na zadnje Kajfa ali Kajfeža vélikega duhovna, in ga je v tej časti pustil ves čas, ko je bil on deželni poglavar. Na

*) Po druzih le 14 let. **) Meseca avgusta v letu 767. po sezidanji Rimskega mesta.

to pa je cesar Tiberij za deželnega poglavarja na Judovsko poslal Poncija Pilata, ko je Jezus imel osem in dvajset let. Ta Pilat je bil hude jeze in neusmiljen, in je Jude sovražil. On je tlačil in stiskal uboge, ni nič maral, če so njegovi vojščaki tudi kradli in ropali, dal je večkrat tudi nedolžne v ječo zapreti, in še celo umoriti. Ko so Judje k njemu hodili pritoževat se, ukazal jih je s silo odpraviti. Bili so tedaj Judje v velikih stiskah, in si niso vedeli pomagati. Šli so tudi k cesarju Pilata tožit; Pilat pa se je znal dobro zagovarjati, da se mu ni nič zgodilo. Zato so pa Judje Boga prosili, da bi jih rešil.

2. Premišljuj duhovsko oblast in judovske vélike duhovne.

Za Kristusovih časov jih je bilo več, ki so se klicali véliki duhovni; med vsemi temi pa je bil eden najviši in glava vseh druzih. On je bil najimenitniša oseba vseh Judov. Glava vseh duhovnikov ali pervi duhovnik je bil bolj čislan, kakor kralj. Najpervi véliki duhoven judovski je bil Aron, Mojzesov brat, iz rodu Levijevega; njega je Bog sam postavil Judom vélikega duhovnika in je ostal v tej časti do svoje smerti. Ravno tako je imel biti véliki duhoven vselej eden iz Aronovega rodu do svoje smerti; on je bil najviši sodnik v duhovskih rečeh. Takó so bili vsi véliki duhovniki do Herodeža kralja iz Aronove rodovine, štirinajst sto in petdeset let, in sicer jih je bilo od Arona do babilonske sužnosti sedem in dvajset; po babilonski sužnosti pa do Herodeža pet in dvajset.

Ti vsi so bili iz Aronove rodovine, in so bili véliki duhovniki do smerti. Potem pa, ko je Herodež kralj postal, postavil je vélike duhovne, ktere je on hotel, in odstavljal jih je, kedar je hotel, takó da je kakošen bil eno samo leto véliki duhoven, kakošen pa je več let zaporedoma v tej časti ostal.

Zato je bil eno leto Ana, drugo leto Kajfež véliki duhovnik za časa, ko je bil Pilat deželni poglavar.

3. Premišljuj druge vélike duhovne.

Zraven najvišega vélikega duhovnika bil je še drug imeniten véliki duhoven ali predsednik duhovskega sodništva,

ki so mu sinedri (synedrium) pravili, v kterem sinedriji je bilo sedemdeset duhovnih in nekaj tudi neduhovnih učenjakov, kteri so razsojevali vse imenitniše duhovske in druge pravde in tožbe. To sodništvo je imelo svoj začetek menda od Mojzesa, kteri je na Božje povelje sedemdeset starih in pametnih mož zbral, do so mu pomagali tožbe razsojevati. Od tistega časa, kakor mislijo, je ta sodnija v Izraelu ostala, in predsednik se je klical véliki duhoven. Ko je Kristus na svetu živel, bilo je več duhovnov, levitov, pismoučenih in farizejev v tej sodniji, in predsednik je bil neki Ana. Postavni sodniki so bili iz te sodnije, in so vselej v Jeruzalemu stanovali.

Potem je bilo jih še več, ki so se klicali véliki duhovni. Pervič je bilo štiri in dvajset duhovniških rodovín, ktere je bil kralj David postavil, da je rodovina za rodovino po celi teden v tempeljnu službo Božjo opravljala. Tisti, ki je bil pervi ali glava vsake take rodovine, se je tudi klical véliki duhoven ali glavar duhovnov. Ker je bilo tedaj štiri in dvajset teh duhovniških rodovin, in je vsaktera po osem dni v tempeljnu opravljala službo Božjo, zato je vsakih štiri in dvajset tednov enkrat vsaka rodovina na versto prišla. Duhovniki niso vsi v Jeruzalemu prebivali, temveč so prebivali raztreseni po duhovniških mestih in tergih po celi deželi; tistih osem dni pa, ko jim je bilo v tempeljnu Božjo službo opravljati, stanovali so v hišah, ki so bile okoli tempeljna za nje navlašč sezidane. Služba Božja pa, ki so jo imeli vsak dan opravljati, je bila ta-le: Zjutraj za rano in zvečer pozno, ko so duhovniki v tempeljnu se sešli, šel je tisti duhovnik, kterega je zadélo, v svoji duhovski opravi bos v tempeljnovo svetišče, kjer je bil zlati kadilni oltar, zlati svečnik in zlata miza z dvanajsterimi oglednimi kruhi; ondi je drazega kadila na oltarji Bogu daroval, svetilnice očistil in olja prilil. Čez dan so tri svetilnice gorele, po noči pa vseh sedem. Ker je pa poznej kralj Salomon deset takih svečnikov naredil, so tudi na vseh po tri svetilnice čez dan svetile, po noči pa vse. Vsako soboto pa je vzel duhovnik tiste dvanajstere ogledne kruhe proč, in je drugih dvanajst ravno pečenih na mesto položil.

Tudi se je vsakdan imelo zaklati jagnje brez madeža. Zaklano jagnje so oderli, drobek iz njega vzeli, vse očistili, na kose razsekali in v ogenj na oltar položili, da je vse zgorelo Bogu na čast. Eno jagnje je bilo tako darovano zjutraj, in zopet eno zvečer. Skoraj vsak dan so se prinašale tudi druge daritve, in so teleta, kozliče, ovce, jagnjeta klali in na oltarji sežigali, ker so pobožni Judje za svoje lastne potrebe Bogu darovali. Med tem pa, ko se je daritev na oltarji žgala, so duhovniki trobili s svojmi trobentami in leviti godli in zraven prepevali. Drugi pa so na tihem molili. Tistih osem dni, ko so duhovniki v tempeljnu službo Božjo opravljali, niso smeli ne vina piti, ne se bližati k svojim ženam, ker so morali biti čisti na duši in na telesu.

4. Premišljuj levite.

Z duhovniki so služili v tempeljnu vsak dan tudi drugi, ki so se leviti ali levitje imenovali, ker so bili iz rodú Levijevega. Ti leviti so bili tudi v štiri in dvajset rodovin ali verst razdeljeni, in ena versta ali rodovina za drugo je imela po osem dni zaporedoma v tempeljnu streči. Eni zmed njih so bili godci, drugi vratarji, drugi oskerbniki tempeljski; zopet drugi so imeli donašati derva in vodo, drugi so tempelj pometali in čistili, in drugi so bili postavljeni za sodnike in glavarje med ljudstvom. Akoravno jih je bilo za časov kralja Davida osem in trideset tisoč, in jih je vsak dan čez tisoč v tempeljnu streglo, vsi v belo oblečeni, vendar so imeli vsi zadosti opraviti. — Tu pomisli, o kristijan! da vsa ta slovesna služba Božja v stari zavezi je bila le senca in podoba kristijanske cerkve in službe Božje, namreč svete maše, svetih zakramentov in skrivnosti kristijanske cerkve na svetu; in da so bile vse te podobe le senca teh praznikov, ki jih sedaj cerkev obhaja. Potem vedi tudi, da, akoravno so Judje imeli en sam tempelj za vso deželo, kjer so smeli žgavne darove prinašati, so pa po vseh mestih in tergih imeli svoje sinagoge, kjer so se o sobotah in praznikih shajali k molitvi, k branju svetega pisma in k pridigi; vsaka taka sinagoga je imela svojega predstojnika, (kakor ima sedaj vsaka cerkev svojega faj-

moštra ali vikarja), in ta glavar vsake sinagoge se je klical knez ali pa tudi véliki duhoven.

5. Premišljuj pismoučene ali pismarje.

Pismoučeni so bili pri Judih učeni možje, to kar so sedaj takó imenovani dohtarji svetega pisma. Že pred babilonsko sužnostjo jih je bilo nekaj; po sužnosti pa jih je bilo več, in so imeli več veljave. Ezdra namreč je postavil ali vstanovil društvo pismoučenih, to je, pobožnih, učenih in veljavnih mož, ki so znali ne samo hebrejski jezik, ampak tudi drugih jezikov več, in to društvo je obstajalo tudi še za Kristusovih časov. Ti pismoučeni so imeli dokaj veljave pri ljudeh, in njih pisma so se skoraj tako čislala, kakor pisma prerokov. Saj so bili oni nastopniki in učenci prerokov. Judje so namreč za terdno verovali, da, ker se dá sveto pismo težko razumevati, je Bog skrivnosti svetega pisma, in kakó se ima razlagati, Mojzesu razodel. Mojzes pa je Jozvetu, Jozve Finecsu, Finees Heli-ju, Heli Samuelu, Samuel Davidu, David prerokom, preroki Ezdru to skrivno razodenje podali, in Ezdras pismoučenim, kteri so po tem do poslednjih časov to razodenje ohranili in sveto pismo ljudstvu razkladali. Vsak čas so bili med temi pismoučeni tudi tako pobožni možje, da so prerokovali.

Na zadnje so bili iz števila pismoučenih tudi tisti, ki so dve sto šest in petdeset let pred Kristusovim rojstvom sveto pismo iz hebrejskega v gerški jezik prestavili. Ko je hotel namreč Ptolomej Filadelf egiptovski kralj napraviti gerško prestavo svetega pisma, poslal je pismo velikemu duhovnu v Jeruzalem, naj mu pošlje pobožnih in učenih mož, da mu sveto pismo prestavijo. Véliki duhoven, kakor pravijo, poslal mu je dva in sedemdeset učenjakov, (med njimi tudi Jezusa Sirahovega), kteri so v Egiptu na otoku Faro imenovanem, blizo Aleksandrije v dveh mesecih in pol sveto pismo iz hebrejskega v gerški jezik prestavili. Ti prestavljavci svetega pisma so bili tedaj taki pismoučeni. Ali družba pismoučenih se je bila za Kristusovih časov zelò popačila, ker je bilo med njimi več farizejev; posebno se je bilo to zgodilo po dveh farizejih, ki sta se klicala Šamaj in Hilel, in ki sta malo pred Kristusom živela. Ona dva

sta namreč Božjo postavo pomešala z mnogimi pristavki in sta več naslednikov imela. Zato beremo v evangeljih, da je Kristus farizeje in pismoučene večkrat hudo svaril in kregal.

6. Premišljuj starašine ljudstva.

Starašine so bili posvetna gosposka in sodniki, ki so se volili le izmed starejših in bolj pametnih mož. Od njih govorí sveto pismo najpred za časov kralja Jozafata tako-le: „Jozafat je postavil sodnike po vseh mestih Judovskega kraljestva, in v Jeruzalemu; ukazal je glavarjem Izraelskih rodov, naj podložnim po pravici tožbe razsojujejo“. Tako je bilo v vsakem mestu tri in dvajset sodnikov, kterim so zbor rekli, od kterega govori Kristus, ko pravi: „Kdor reče svojemu bratu raka, ta je kriv zbora“, to je, kdor reče jezno besedo ali pa kletvino proti komu, naj se pripelje k sodnikom, da ga kaznijo. — Zraven teh sodnikov so imenovali starašine tudi tiste, ki so bili pervaki v vsakem rodu ali sorodnini. Kedar se je imelo kaj važnega početi, kar je vso rodovino, ali ves rod zadevalo, bili so starašini vkup poklicani.

7. Premišljuj farizeje.

Farizeji so se od navadnega ljudstva ločili s svojimi lastnimi postavami in navadami, kar tudi ime farizej pomeni, to je, ločenega. Menda so vpervič farizeji za Makabejskih časov se prikazali, o Kristusovem rojstvu jih je bilo že več kakor šest tisoč. Ostro so živeli, in na videz velike pokore delali. Postili so se dvakrat na teden, to je v pondeljek in v četertek, in tak dan niso do večera nič jedli. Vsakdanja jed njihova je tudi bila revna in nezabeljena. Čistost so tako deržali, da, akoravno so bili oženjeni, so se vendar kakšenkrat po štiri, osem ali deset let zderževali. Molili in čuli so mnogo, posebno po noči. In zato, da so poprej k molitvi vstali, nekteri zmed njih so ležali na ozkih deskah, da so lehko doli padli in se tako poprej zbudili k molitvi; drugi so si tudi s ternjem postiljali. Vsakdan so v tempelj hodili in dolge molitve opravljali. Ubogim so dajali mnogo, pervine in desetine so zvesto in na tanjko odrajtovali. Vse to je bilo prav dobro, zato so bili med farizeji mnogi dobri; ali ena reč je kazila vse

to pri mnozih, namreč, ker so si s tem iskali časti pri ljudstvu, in pa ker so nevoščljivi bili druzim. Vse to so delali zato, da so jih ljudje za svete deržali. In zares, nevedno ljudstvo jim je bilo vse vdano, ker so menili, da so to sveti možje, in mnogo bolji, kakor drugi. Oni so tedaj v duhovskih in v posvetnih rečeh imeli pervo besedo, in brez njih se ni smelo nič goditi. Vrinili so se med pismoučene, in tudi v najvišo sodnijo zato, da so bili pervi povsod.

8. Premišljuj Saduceje in cestninarje.

Saduceji so bili terdovratni krivoverci, ki so tudi s Kristusom se prepirali in mu zopergovorili. Menda so okoli dve sto let pred Kristusovim rojstvom vpervič se prikazali, in so se Saduceje, to je, pravične imenovali, ko so bili vendar najbolj nepravični med ljudstvom; bili so namreč med sabo in do druzih ljudí neprijazni, divji in puntarski. Sveto pismo so po svoji neumnosti razlagali. Med drugim so tudi učili, da ni vstajenja mesa, da ni angeljev, ne duhov, da človeška duša s telesom umerje. Vendar pa so jih pravoverni Judje terpeli med sabo, in akoravno jih ni bilo veliko, vendar so bili najbogatejši in najpremožniši med ljudstvom.

Cestninarji so pobirali vvoznino, izvoznino, mostnino itd. in so pri tem navadno več pobirali, kakor je postava velevala, in zato so jih Judje imeli za očitne grešnike in so jih sovražili. Judje so tudi menili, da, ker so Abrahamovi sinovi, ne sme od njih nobeden potnine terjati; zato so sovražili in preklinjali tiste tujce, pa tudi Jude, kteri so ob cestah in potih sedeli in col pobirali od memogredočih. Vendar pa se je veliko teh očitnih grešnikov spreobernilo, nekaj jih je že sveti Janez Kerstnik spreobernil, nekaj pa Jezus Kristus, tako da so iz grešnikov postali svetniki. Sveti evangelist Matevž je bil poprej tak cestninar.

9. Premišljuj pobožnost Esenov in druzih ljudi, ki so tistikrat živeli, ko je Kristus začel očitno učiti.

Zgodovinar Jožef Flavij pripoveduje, da je bilo Judovsko ljudstvo okoli 150 let pred Kristusovim rojstvom v tri sekte ali posebne verste razdeljeno, v farizeje, saduceje in Eseje ali Esene. To poslednje imé pomeni molčeče,

ali pa premišljujoče, ali kar je gotovejše, zdravnike, ker so ljudí zdravili. Oni so bili nekaki menihi Judovski, ostro so živeli in prebivali večidel blizo mertvega morja. Poznej so prebivali tudi po judovskih mestih, in so bolj delavno življenje imeli, po puščavah pa so le bolj molili in premišljevali. Ob Kristusovem času so Eseni živeli po jamah okoli gradú Masada imenovanega, morebiti tudi po votlinah tiste gore, na kteri je bil Jezus skušan, ter od ondod doli do Hebrona, kjer so jim cele hoste fig in oljk potrebnega živeža dajale. Po samotah so tedaj živeli, ločeni od vseh druzih ljudí, za denar niso marali, in njih sveto življenje je tudi druge vabilo, da so stopali v njih družbo. Za zakon niso marali, otroke pa, ki so se jim dajali v izrejo, so skerbno učili. Oni so bolezni zdravili, z natornimi in tudi s čeznatornimi sredstvi. Njih obleka je bila bela; njih živež je bil kruh, sol, zelenjava, sadje pa voda. Razdeljeni so bili na štiri verste, in kdor je hotel v njih družbo stopiti, moral je prestati eno leto skušnje. Pošiljali so v tempelj daritve, sami pa menda niso v tempelj hodili.

Eseni, tako govorí Jožef Flavij, se med sabo ljubijo, ogibajo se pa nasladnosti in mehkužnosti skerbno. Bogastvo zaničujejo, nobeden njih nima nič svojega lastnega, temuč živijo med sabo kakor bratje. Obleke ne slečejo, in čevljev ne odložé, dokler se ne stergajo. Oni ne kupujejo in ne prodajajo ničesar, zadovoljni so s tem, da morejo z delom svojih rok se preživiti. Zjutraj po storjeni molitvi gre vsak k svojemu delu; ko so pet ur delali, snidejo se zopet vsi. Najprej se umijejo, in na to gredo tako pobožno v obednico, kakor da bi šli v tempelj. Tu pred vsakega pek postavi majhen hlebček kruha, in kuhar neko juho ali župo. Duhoven blagoslovi jed, in nobeden se ne dotakne jedí ali pijače, dokler se ni opravila molitev. Po jedi zopet molijo in se vernejo vsak k svojemu delu do večerje. Vsi molčijo, in nobenega ni slišati, da bi kaj spregovoril. Akoravno ne storé nič brez dovoljenja svojega poglavarja, vendar ima vsak zmed njih vso oblast, drugim pomagati in dela usmiljenja skazovati. Svojim prijatlom ne smejo nič dati brez

dovoljenja, ubogim pa lehko dajo kar koli. Jezo krotijo, prisege se ogibljajo, in vse, kar rečejo, tako zvesto in na tanjko deržé, kakor da bi bili prisegli.

To in še veliko druzega piše Jožef Flavij od Esenov, in ima prav, da jih tako hvali, ker je več zmed njih prav sveto živelo, kakor tudi drugi stari pisatelji spričujejo.

Sveto življenje teh mož je vabilo tudi druge, da so pošteno in krepostno živeli, in akoravno niso mogli vsi v samostan ali v puščavo podati se, so pa doma Bogú zvesto služili, kakor jim je mogoče bilo. Jožef Flavij govorí od njih tako-le: Obstojí pa še druga dobro znana družba ljudí, kteri so po jedi, pijači, šegah in postavah Esenom podobni, samo da so oženjeni, in da živijo domá. Tedaj za Kristusovih časov je bilo veliko hudobnih, pa tudi ne malo pobožnih dobrih. Zato smo že pri drugi priložnosti premišljali, da so ljudje na Karmelsko goro hodili, posebno o sobotah, mlajih in drugih praznikih, da so bili tam pri službi Božji in pridigi, ker so tudi na tisti gori živeli Eseni.

Nekako se dá to posneti tudi iz svetega pisma. Ko je namreč Sunamljanka, kteri je otrok umerl, hotela iti na Karmelsko goro, jej je mož govoril: „Zakaj hočeš tje iti? Saj ni sobota danes, ali praznik!“ Te besede nek učen razlagavec svetega pisma tako-le razklada: Iz tega spoznamo, da je bilo pri Judih navadno, o praznikih hoditi na kako sveto mesto, ali v kak posvečen kraj, postavim, v sinagogo, ali kjer so se shajali duhovni; posebno so se shajali na goro Karmel, kjer je več duhovnov živelo. — Ko so ljudje na takih krajih se shajali, in so videli njih sveto življenje, in so poslušali Božjo besedo, ki so jo tisti duhovni oznanovali, ni čuda, da so si prizadevali posnemati jih, kar jim je bilo mogoče. Jožef Flavij piše: Ko so Rimljani jih silili, naj bi ali Boga kleli, ali prepovedane jedí jedli; terpeli so oni raji vse muke, kakor da bi bili kaj tacega storili. V največih bolečinah so se smejali, ker so vedeli, da bodo v drugem življenji vse svoje ude nazaj dobili.

Ta lepi izgled pobožnih Esenov je ljudstvo zvesto posnemalo; posebno kedar je kralj Herodež Rimljanom v čast nad tempeljnova vrata zlatega orla dal postaviti. Judje so

bili tega dokaj žalostni, ker jim je bilo v postavi zapovedano, da nimajo imeti nobene podobe ne človeške, ne živalske. Našuntani tedaj od duhovnika, kteremu je bilo ime Matatija, so se zbrali v tempeljnu v velikem številu, pa so tistega orla doli vergli in na kose razdrobili. Kralj Herodež je koj polkovnika z vojaki tje poslal, da bi polovil tiste, ki so to storili. Ljudstvo je zbežalo, ko so se bližali vojščaki, duhoven Matatija pa, in štirideset mladih tovaršev njegovih so se dali vjeti, in so bili povezani pred Herodeža peljani. Ko so bili vprašani, zakaj so orla razbili, odgovorili so neprestrašeno: Storili smo to, ker je v postavi prepovedano imeti podobe. Zato, akoravno smo prej vedeli, da nam bo zastran tega terpeti, smo vendar pripravljeni, rajši umreti, kakor Božjo postavo prelomiti. Herodež se je tako razjezil, da je ukazal duhovnika Matatija in njegove tovarše žive sežgati. Blizo šest let po Kristusovem rojstvu, kakor se meni, bilo se je to zgodilo. To kaže, kako zvesto so takrat Judje deržali Božjo postavo, kakor se vidi tudi iz te-le prigodbe:

Pilat je ukazal cesarjevo podobo po noči v mesto Jeruzalem prinesti. Ko se Judje drugi dan to zapazili, sešla se je velika množica Judov, šli so v Cezareo k Pilatu in so pohlevno prosili, naj tiste podobe iz mesta spravi. Ko pa niso nič opravili, vergli so se na svoj obraz in so ondi tako ostali pet dni in noči, da niso ne jedli ne pili. Potem je Pilat sedel na svoj sodnijski stol in je poklical te Jude k sebi, češ, da jim bo dovolil, kar prosijo. Ali vojščaki so koj okoli njih stopili, in so jim žugali s potegnjenim golim mečem, da jih vse pomorijo, ako ne odjenjajo. Kaj meniš, da so ubogi Judje tu storili? Vsi so pokleknili, in vojščakom svoje glave ponudili in vpili: Raji umerjemo, kakor da bi pripustili kaj, kar je zoper Božjo postavo. Ta stanovitnost je Pilata tako ganila, da je dal zopet podobe iz mesta nesti.

Ali to še ni bilo vse; ne dolgo potem je hotel Pilat ves denar od duhovnikov imeti, ki je bil tempeljnu darovan, da bi za mestne potrebe ga potrosil. Mesto Jeruzalem je imelo namreč malo vode; hotel je tedaj neko vodo devet

milj daleč v mesto spraviti. To je bilo res koristno delo; ker je pa hotel Bogu posvečeni denar za to reč vzeti, zbralo se je mnogo ljudstva k Pilatu, in je milo prosilo: naj Bogu posvečenega denara ne jemlje za posvetne rečí, ker bi sicer Bog se jezil in vse zavoljo tega kaznil. — Kaj praviš, oj kristijan! ali ni bilo to znamenje pravega strahú Božjega, kakoršen se dan današnji težko pri kristijanih najde? V naših časih skoraj vsi rajši vidijo, da se cerkveni denar in premoženje za občne potrebe jemlje, kakor da bi kdo iz svojega lastnega žepa kaj dal. — Ko tedaj ljudstvo ni odjenjalo prositi, planili so vojščaki na Pilatovo povelje z koli in drogovi nad ubogo ljudstvo, in so tako neusmiljeno mlatili, da so mnogim potolkli roke in noge, in ne malo so jih tudi pobili. In oni so rajši vse to terpeli in se pobiti dali, kakor da bi bili pripustili oropati Bogu in tempeljnu posvečeni denar.

Vse to smo hoteli tukaj povedati, zato da se vidi, da so bili v tistih časih tudi bogaboječi ljudje, in da si kristijan prizadene posnemati njih pobožnost in strah Božji.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus od vseh dežel in od vseh ljudí, na vekomaj! Amen.

O Bog! kteri si v vseh časih čudapoln v svojih zvestih služabnikih in svetnikih; daj nam kristijanom, svojemu ljudstvu, krepost in moč, da bomo tvoje sveto imé stanovitno spoznavali in tvojo sveto postavo na tanjko spolnovali. Po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

Drugi odstavek.

Staro mesto Jeruzalem.

Naj se bere v bolje razumljenje evangeljskih zgodeb.

„Glejte gremo gori v Jeruzalem“. (Mat. 20, 18)

Ker je Kristus mnogo imenitnega v Jeruzalemu storil in na zadnje tam terpel in umerl, zato hočemo premišljevati mesto Jeruzalem, kakor je bilo v tistih časih.

1. Premišljuj lego mesta.

Jeruzalem leží sredi judovske dežele še precej visoko; zato je bilo treba od vsake strani v Jeruzalem gori iti, kakor tudi sveto pismo vselej pravi: „Šli so gori v Jeruzalem“. Iz tega mesta se vidi daleč okoli; vidi se od ondod Samarijanska, tudi Galilejska dežela, in Arabljanska, gorovje Fasga in Jordanska dolina, Jeriho in mertvo morje, ki je sedem milj daleč proč od Jeruzalema, in vendar se zdi tako blizo, da bi človek menil, da pride tje v malo urah. Drugič, Jeruzalem leži na kamnatih tleh, ki so pa vendar rodovitna, skoraj okoli in okoli je mesto z gorami obdano in na gorah sezidano. Na vzhodni strani stoji Oljska gora; na jugu gora Sionska; na zahodu Gihon; le na polnočni strani nima nobene gore.

2. Premišljuj kakšno je bilo mesto Jeruzalem.

To mesto je bil menda sezidal kralj Melkisedek v letu 2023 od vstvarjenja sveta, in ta kralj je tukaj blizo petdeset let kraljeval. Po njegovi smerti so Jebuseji mesto posedli, in okoli osem sto let je bilo v njih oblasti. Oni so se takó zanašali na terdnjavo tega mesta, da, ko je David to mesto obsedel, so same hrome in slepe na ozidje postavili, rekoč: Ti so dovolj, da mesto obvarujejo. Ali tistikrat je bilo mesto skoraj le na gori Sion, sicer je bilo malo hiš okoli. Potem ko je David z Božjo pomočjo to mesto vzel, postalo je poglavitno mesto vse judovske dežele.

Po Davidovi smerti so Salomon in drugi kralji mesto zmirom bolj širili in sezidali ozidje, stolpe ali turne, vrata, in vse, kar je bilo potrebno, da bi se mesto pred sovražnikom bolje obvarovalo; v mestu so sezidali velika poslopja, da je postalo eno najlepših mest starih časov, in zato tudi sveto pismo od tega pravi, da je „lepota in veselje vsi zemlji“. [1]) Obseg mesta je bil 2 uri, in v njem je navadno prebivalo čez sto in petdeset tisoč ljudí. Mesto je bilo štirivoglato, vendar dvakrat dalje kakor širje. Od zunaj je imelo mesto globok okop. Ozidje je stalo na terdi živi skali, in je bilo skoraj na vse strani trideset komolcev vi-

[1]) Ps. 47, 3.

soko, in dvajset komolcev široko, in veči del kamnov, iz kterih je bilo sezidano ozidje, bilo je dvajset komolcev dolzih, deset širokih in pet komolcev visokih. Ti kamni so bili tako terdno sklenjeni, da se ni poznal skoraj stik kamnov med sabo. Iz ravno takega kamenja so bili tudi stolpi sezidani. Stolpov je bilo na ozidji okoli mesta šestdeset manjših in dvajset prav velikih. Mesto je imelo dvanajst vrat: proti solnčnemu vzhodu pet, proti zahodu štiri, proti polnoči tri; proti jugu pa ni bilo vrat, ker je gora Sion na tej strani tako visoka in sterma, da ne more noben človek ondi gori splezati.

Mesto Jeruzalem je bilo na štiri dele razdeljeno, in vsak del je imel svoje posebno ozidje, stolpe in okope, kakor da bi bila štiri posebna mesta. Najniži in najmanši oddelek mesta je bil na polnočni strani, kjer se je ven šlo na Samarijansko in Galilejsko, in imenovali so ga novo mesto; tu so skoraj sami rokodelci prebivali, in ne daleč od ondod proti zahodu je bila gora Kalvarija, ki je dandanašnji v mestu. Pa tudi v tem najnižem delu mesta je bila gora, ali grič, Bezeta so mu rekli, kjer so si bili Asirci terden grad sezidali.

Drugi del mesta je bil od ravno imenovanega novega mesta z gričem Bezeta po precej široki dolini ločen. Ta mestni oddelek je stal malo više, kakor poprejšnji, imel je podobo lune, kedar je zadnji krajec in se je klical zdolejno mesto. Tukaj je bil kralj Antijoh Epifanes grad sezidal, ki so mu Akra rekli, zato da je mesto Jeruzalem v svoji oblasti obderžal in tudi nad tempeljnom gospodoval. Poznej pa je Makabejec Simon, ki je ta grad dobil v svoje pestí, grič Akro za tolikanj znižati dal, da je bil tempelj viši, kakor Akra; in tako so bližnjo dolino skoraj popolnoma zasuli.

Proti vzhodu od Akre je stala tretja gora, viša od poprejšnje in se je Morija klicala. Že v prestarih časih so imeli to goró za sveto; tu sem je bil Abraham prišel, da bi bil svojega Izaka Bogu daroval. Salomon je dal verh te gore poravnati in tukaj sezidal lep tempelj.

Četerti del mesta je bil najviši, največi, pa tudi najvažniši, ker je bil na gori Sion; med Sionom in Morijo je bila še precej globoka dolina. Ta del mesta se je klical: Davidovo mesto, grad Sion ali hči Sijonska, kakor tudi sicer Sijon celo mesto Jeruzalem pomeni. Tukaj je stala prelepa Salomonova hiša ali palača, hiša Libanskega gozda imenovana, ker so veliko cedrovega lesá iz Libana pri zidanji te hiše porabili. David, Salomon in drugi Judovski kralji so bili tukaj pokopani, in Davidov grob so še za aposteljnovih časov kazali. Ta oddelek mesta se je klical tudi zgornje mesto, in tukaj so stanovali nekaj kralji, nekaj drugi veljaki in pervaki dežele.

3. Premišljuj, da je slavno mesto Jeruzalem podoba Device Marije in vsake pobožne duše, kakor tudi vojskovajoče in zmagovavne Kristusove cerkve.

Pervič pomeni Marijo, ker je gnade polna, deviška Mati Božja tisto častitljivo mesto Božje, od kterega se piše in pripoveda toliko slavnih rečí. Ona je nebeški Jeruzalem, nevesta in mati Najvišega in podlaga njene svetosti stojí verh svetih gor, to je, na največih čednostih. Drugič: Jeruzalem je podoba kristijanske cerkve, v kteri se Kristus oznanuje. Potem pomeni Jeruzalem tudi vsako kristijansko srenjo in dušo, h kteri Kristus svoje modre, učenike in preroke pošilja; še on sam pridiga temu Jeruzalemu, kliče, žuga in prerokuje: ako se ne bo zares spokorilo, bodo ga sovražniki obdali, stiskali in razdjali. Tretjič pomeni mesto Jeruzalem s svojo časno lepoto in srečo nebeški Jeruzalem, presrečno mesto izvoljenih v nebesih, kjer Kristus, kot pravi David in Salomon, nad svojim ljudstvom v vsi radosti in sreči na vekomaj kraljuje in gospoduje.

Hvaljen bodi Jezus Kristus od mene in od vseh mojih, tukaj časno, in tamkaj večno! Amen.

O Jezus, najdobrotljiviši Odrešenik! daj, da te bomo v tem nebeškem Jeruzalemu gledali, ljubili in hvalili na vekomaj. Amen.

Tretji odstavek.

Od tempeljna, v kterem je Kristus večkrat učil.

Naj se bere na dan cerkvenega žegnovanja.

„Vsakdan je v tempeljnu učil“. (Luk. 19, 47.)

1. Premišljuj, kako je začel Herodež tempelj zidati. Potem ko je več lepih mest sezidal, mislil je tudi nov tempelj sezidati, da bi večen spomin sebi zapustil. Ker pa ljudstvo ni bilo zadovoljno, da se ima podreti stari tempelj, ki so ga bili njih spredniki po babilonski sužnosti sezidali; klical je ljudstvo, in mu je svojo misel razodel, da hoče k veči časti Božji nov tempelj zidati, ker je stari tempelj preslab in tudi štirideset komolcev niži, kakor je bil Salomonov. Tudi ni hotel poprej začeti stari tempelj podirati, dokler ni bilo vse pripravljeno, da se je moglo koj z delom začeti. Tako je kralj ljudstvu govoril, in ljudstvo je bilo s tem zadovoljno. Izbral si je deset tisoč skušenih in zvedenih mojstrov in veliko delavcev in pa tisoč duhovnikov, da so nadgledovali in kazali kaj je delati, in tako se je to delo začelo skoraj o tem času, ko se je rodila Devica Marija.*)

Herodež pa ni hotel samo veči tempelj sezidati, temveč tudi še drugo dvorišče okoli tempeljna napraviti. Da bi bil tempelj podoben terdnjavi, v kteri bi se Judje lehko tudi sovražnikom branili, hotel je tudi tempelj obdati z močnim, in visokim ozidjem, stolpi in vrati. Ker pa gora Morija, verh ktere je stal tempelj, ni bila od zgoraj dovolj široka, da bi se bilo moglo vse to speljati, zato je dal Herodež postaviti podlago temu ozidju doli v globoki Cedronski dolini. To ozidje je postalo potem takem dokaj visoko, in kar je ostajalo praznega med tem novim zidom in goro, to so napolnili s kamenjem in zemljo, in tako so naredili verh gore bolj širok. Ti visoki zidovi so bili sezidani z belim, velikim kamenjem, vsak kamen je bil pet in dvajset komolcev dolg, osem visok in dvanajst širok, in kamen je bil s kamnom z železom zvezan. Štiri sto komolcev so bili visoki ti zidovi,

*) Leta 734. po sezidanji Rimskega mesta.

in verh zidov so stali visoki terdni stolpi, vsi tudi iz belega kamna. Po stolpih so bile lope in stanice, v kterih so duhovniki k Božji službi s svojimi trobentami vabili, ker niso imeli zvonov. Bili so pa tako visoki, da se je omotica delala tistemu, ki je v globoko dolino pogledal. Verh enega teh stolpov je menda hudič bil Kristusa postavil, kedar mu je rekel, naj se ondi doli verže; in enega teh stolpov je bil tudi sveti apostelj Jakob pahnjen.

2. Premišljuj, kako je Herodež tempelj zidal.

Tempelj sam ni bil velik, ali okoli tempeljna so bila velika dvorišča z lopami, zidovi, vrati, dragim tlakom in mnogimi poslopji. Vse to je bilo na gori Morija, kjer je stal nekdaj Salomonov tempelj s svojimi poslopji. Verh gore je bil sčasoma močno razširjen posebno proti jutru in polnoči. Ves prostor, ki je bil s temi poslopji in s tempeljnom pokrit, je bil štirivoglat, pet sto komolcev dolg, in ravno toliko širok. Ali tla tega prostora niso bila ravna, ampak se je po stopnicah zmirom više stopalo. Proti vzhodu in zahodu se je prav visoko gori šlo v tempelj; ves prostor je bil okoli in okoli obzidan, in ta zid je imel na vsaki strani ena ali več vrat. Na treh straneh tega zida so bile od znotraj dvojne lope, in na četerti strani je bilo še celó trojna lopa. Zid je bil pet in dvajset komolcev visok, in na zid sloneče lope, kamor so o deževnem vremenu ljudje se shajali, bile so po trideset komolcev široke. Pet in dvajset čevljev visoki stebri iz lepega belega marmeljna so podpirali streho teh lop, ki je bila iz cedrovega lesa narejena. To dvorišče je bilo zunajno, pervo dvorišče, v ktero se je stopilo skoz vrata, in so mu rekli dvorišče poganov, ker je bilo pripuščeno tudi poganom, kteri so v Jeruzalem prišli Boga molit, da so smeli v ta tempeljnov oddelek stopiti. Iz tega dvorišča je Jezus dvakrat zapodil prodajavce in kupce, namreč enkrat kmalo po svojem kerstu,[1]) in enkrat na oljčno ali cvetno nedeljo.[2]) Vrata, skoz ktera se je prišlo v to pervo dvorišče, bila so trideset komolcev visoka in petnajst široka, narejena ali vlita iz neke rude ali

[1]) Jan. 2, 15. [2]) Mat. 21, 12.

kovanine, ki so jej rekli Korintska kovanina, in ki se je svetila kakor zlató, zato so jim rekli lepa vrata. Tudi druga vrata so bila pozlačena, in vsak dan je bilo treba dve sto mož, da so vsa tempeljnova vrata odpirali in zapirali.

Kdor je v tem dvorišču naprej šel, prišel je do mrežaste ograje, ki ni bila viša kakor sreden mož. Na tej ograji so bile table z napisi v hebrejskem, gerškem in latinskem jeziku, da ne smé nobeden, ki ni Jud, dalje čez ograjo v tempelj. Za to ograjo so bile stopnice ali štenge, verh kterih je bil raven prostor deset komolcev širok, in potem drugi zid, štirideset komolcev visok, in je imel devetero vrat. Tukaj se je pričelo

drugo dvorišče, imenovano Salomonovo, ki je bilo odločeno za Jude, ki so bili čisti; od zadej je bil ločen kraj za žene, od spredej pa proti tempeljnu za možé. V tem drugem dvorišču, ki je bilo sto pet in trideset komolcev dolgo, pa le enajst komolcev široko, učil je Kristus in čudeže delal. Kedar koli se tedaj v svetem pismu bere, da je Kristus kaj v tempeljnu delal, treba je večidel razumevati to drugo dvorišče. Tudi na ozidje tega dvorišča so bile prizidane lope, nad kterimi je bilo vsakoverstnih sob in stanic; tako je bil tempelj s tem drugim ozidjem okoli in okoli obdan, enak močni terdnjavi. Stanice v teh lopah so za vsakoverstne reči služile; v nekterih so hranili godbeno orodje, v druzih so se kopali tisti, ki so bili od gob očiščeni; zopet v drugih so hranili olje in vino za Božjo službo; v drugi so Nazirejci se strigli, v drugi so imeli derva za ogenj na oltarji itd. V dvorišču za ženske so bile pod lopo skladnice, bilo jih je trinajst, v ktere so denar metali, ki so hoteli tempeljnu kaj dati za Božjo službo in olepšanje tempeljna. Tukaj se je bilo zgodilo, da je uboga vdova svoj zadnji vinar dala, ter jo je Jezus pohvalil. — Skoz to dvorišče se je šlo do kamenene ograje, kjer se je pričenjalo

tretje dvorišče, dvorišče za duhovne. Bilo je zopet više, in šlo se je gor po stopnicah. Tu noter ni smel nobeden drugi, kakor duhovni in leviti. Zato tudi Kristus ni nikoli šel v to dvorišče, ker ni bil izmed judovskih duhovnikov. Na zid, ki je obdajal to dvorišče, bilo je naslonjenih

več stanic, lop in sob, še več, kakor v drugem dvorišču. Tukaj je bil vodnjak z vsem potrebnim, da se je voda zajemala; tukaj so hranili izbrana derva za daritve, tukaj je bila svetovavnica za najviše sodništvo. Na drugi strani je bila posebna suhota, kjer so hranili sol; druga, kjer so zaklane živali prali in čistili; v tretji so spravljali kože odertih živali itd. Pa je bilo ondi tudi podstrešje, kjer so hranili jagnjeta za vsakdanje daritve; spet druga staníca, kjer so pekli ogledne kruhe. V dvorišču samem pa je stal pod milim nebom oltar žgavnih darov, ki je bil petnajst komolcev visok in na verhu štirivoglat, štiri in dvajset komolcev dolg in širok. Blizo oltarja je bilo vse potrebno za klanje živine. Na tem oltarji so darovali in sežigali vsakoverstnih čistih živali. Noč in dan je gorel ogenj na oltarji, in je stal pod milim nebom zato, da je dim lože odhajal.

Skoraj šest komolcev više, kakor to dvorišče, je stal tempelj sam. Po stopnicah se je šlo va-nj, ali prav za prav do predvežja, ki je bilo sto komolcev visoko in sto široko. Ves tempelj je imel tri dele: vežo ali predvežje, sveto in najsvetejše, in je bil iz samega marmeljna sezidan, od znotraj s cedrovim lesom ves obložen in pozlačen. Streha je bila menda ravna. — V veži ste stali dve mizi, ena iz marmeljna in ena zlata. Na marmeljnovo mizo so v petek zvečer novo pečene ogledne kruhe postavljali, dokler se niso stari ogledni kruhi ven prinesli, ki so se devali na zlato mizo. Ta veža je imela sedemdeset čevljev visoka vrata, ali vedno odperta. Na desno in na levo so bile v veži stanice, kjer so hranili nože in druge enake reči, ki so bile pri daritvah potrebne.

Drugi del tempeljna je bilo svetišče, kjer se je koj nad vrati videla sila velika zlata terta z zlatim grozdjem; ti zlati grozdi so imeli velikost srednjega moža. V svetišču pa je bilo, kar nekdaj v svetem šotoru, namreč: zlati svečnik, ki je nosil sedem svetilnic, miza oglednih kruhov, in pa kadilni oltar. Iz svetišča se je prišlo v najsvetejše, od kterega je bilo po zagrinjalu ločeno. Svetišče je bilo dvajset komolcev široko in visoko in štirideset dolgo; najsvetejše pa je bilo dvajset komolcev visoko, široko in dolgo. V

tempeljnu, ki ga je sezidal Herodež, bilo je najsvetejše gotovo prazno, samo kamen je tu stal, na kterem je nekdaj stala skrinja zaveze. Jeruzalemski tempelj je bil tedaj teló brez duše, ali pa obleka brez človeka. Ta Herodežev tempelj pa je imel to pred poprejšnjim, da se je v njem prikazal Odrešenik, v kterem so se spolnile vse predpodobe in vse prerokbe.

Ko je bil tempelj v osmih letih toliko dozidan, da se ni na njegovem zunanji nič več pogrešalo, začeli so predelovati še znotrajni tempelj, kar se je v poldrugem letu doveršilo. Večidel sami duhovni so to delo opravljali. Ko je začel Jezus očitno učiti, bilo je že šest in štirideset let, kar se je zidalo in popravljalo, in še ni bilo vse dodelano. Še le po štiri in osemdesetih letih je bilo vse doveršeno; ali tistikrat so bili aposteljni že ves svet obšli Kristusovo vero oznanovaje, in veliko Judov in poganov je bilo spreobernjenih. Tempelj je le malo let v vsi svoji krasoti stal, ker so že sedemdeset let po Kristusovem rojstvu Rimljani mesto Jeruzalem in ž njim tudi ta tempelj razdjali.

3. Premišljuj, zakaj si ni Herodež z zidanjem tega tempeljna nebes zaslužil.

To Herodeževo delo je bilo tako slavno, da so se mu po pravici vsi čudili; ako ne bi bil Herodež tega storil iz prazne častí, ampak iz ljubezni do Boga, on bi si bil s tem nebesa zaslužil. Ali posvetna hvala častilakomnost in nezmerna vladoželjnost so bile tega kralja tako prevzele in oslepile, da ni maral ne za Boga ne za ljudí, ter je vedno hudobniši postajal. Vendar pa je stal ta tempelj štirideset let še po Jezusovi smerti, in potem je bil še le popolnoma razdjan.

4. Premišljuj, da je bil Jeruzalemski tempelj lepa podoba kristijanske cerkve, kakor tudi presvete človeške natore Kristusove in njegove presvete Matere Marije Device, pa tudi vsake pobožne duše, in na zadnje tudi nebes; vse to prav obširno premišljujejo sveti cerkveni očaki in drugi učeniki.

Zato bodi hvaljen in češčen Jezus Kristus v svojem tempeljnu in v nebesih na vekomaj! Amen.

Dodéli nam, o dobrotljivi Gospod! da v tvojem svetem tempeljnu tvoj nauk poslušamo in tvoje Božje veličastvo spodobno molimo; potem pa te v tempeljnu tvoje nebeške slave gledamo in hvalimo na vekomaj. Amen.

Četerti odstavek.

Od Kristusovega nauka in od njegovih čudežev.

Beri tretjo in četerto nedeljo po svetih treh kraljih, pa tudi druge nedelje.

„Govoril sem od vsega, kar je Jezus začel delati in učiti.“ (Djan. Ap. 1, 1.)

1. Premišljuj, kako je Jezus učiti začel z očitnim djanjem.

Potem ko se je štirideset dni postil, prišel je doli z gore Kvarantana, in je šel k Jordanu, kjer je sveti Janez kerščeval. Ker je že čas bil, da se je imel razodeti in začeti grešnike spreobračati, hotel je, da bi sveti Janez, ki je pri Judih dosti veljal, zopet pred vsem ljudstvom od njega pričal. Ko je tedaj sveti Janez ga od daleč iti zagledal, je k okoli stoječemu ljudstvu govoril: „Glejte jagnje Božje! glejte, on je, kteri grehe svetá odjemlje. Ta je, od kterega sem rekel: Za mano pride mož, kteri je pred mano. [1]) Postava je po Mojzesu dana; milost in resnica je po Jezusu Kristusu prišla“. [2]) Hotel pa je s tem reči: Zato vam spričujem, in očitno spoznam, da ta je pravi Sin Božji, že dolgo obljubljeni Mesija in Odrešenik svetá, po kterem zadobimo milost in večno življenje. Kaj meniš, kaj so si ljudje mislili, kedar so tako očitno spričevanje iz Janezovih ust slišali? Oni so dobro vedeli, da sveti Janez je prerok, in da golo resnico govorí; tedaj si pač niso mogli druzega misliti, kakor da Kristus je dolgo zaželeni Mesija. Zato jih je veliko va-nj verovalo in so se k njemu sošli, da bi poslušali njegov nauk. Med temi je bil sveti Andrej in njegov brat Peter; kakor tudi sveti Filip in Natanael in še nekaj druzih. S

[1]) Jan. 1, 29, 30. [2]) Jan. 1, 17.

temi je šel Kristus na Galilejsko, da je tam začel učiti in grešnike spreobračati.

2. Premišljuj, kako je začel Kristus čudeže delati, in s tem svojim poslušavcem dokazovati, da je enak Bog z Očetom, in da tedaj zasluži, da se mu véruje.

Koj tretji dan potem, ko je bil poklical Petra in Andreja, bila je ženitnina v Kani galilejski. Tukaj je Jezus, naprošen od svoje ljube matere, vodo v vino spremenil in tako začel čudeže delati, razodel svoje veličastvo; in njegovi učenci so va-nj verovali. Potem je začel tako marljivo učiti, da se ne more lahko dopovedati. Sveti Lukež govorí tako le: „Jezus se je v moči svetega Duha vernil v Galilejo, in slovelo je od njega po vsi deželi. In je učil v njih shodnicah ali sinagogah, in je bil pri vseh v časti“. [1]) In sveti Marko pravi: „Potem ko je bil Janez v ječo djan, prišel je Jezus v Galilejo, in je oznanoval evangelij Božjega kraljestva. In je rekel: Čas je dopolnjen, in Božje kraljestvo se je približalo; spokorite se, in verujte evangeliju. O sobotah je hodil v sinagogo in jih je učil, in vsi so se zavzeli nad njegovim ukom; ker jih je učil, kakor kdor ima oblast, in ne kakor njih pismarji. V njih shodnici je bil človek z nečistim duhom, in je zavpil rekoč: Kaj je nam in tebi, Jezus Nazarenski? Ali si nas prišel pogubit? Vem, kdo si, Sveti Božji. In Jezus mu je zažugal, rekoč: Obmolkni, in pojdi iz človeka! In nečisti duh je velik glas zagnal in iz njega šel. In vsi so ostermeli tako, da so se med sabo vprašali, rekoč: Kaj je to? Kakošen nov uk je to, da z oblastjo tudi nečistim duhovom zapoveduje, in so mu pokorni? Precej se je njegov slovez po vseh galilejskih krajih razširil. Pripeljali so k njemu vse bolehne in obsedene, vse mesto se je zbralo k vratom. In jih je veliko ozdravil, in je veliko hudičev izgnal“. [2]) Zato se je toliko ljudstva okoli njega zbiralo, da ni smel očitno iti v kako mesto ali vas, temveč je ostajal po samotah; vendar so povsod za njim hodili od vseh krajev. To vse popisuje sveti Marko v pervi postavi, in sveti Matevž pristavlja: „Jezus je obhodil vso Galilejo,

[1]) Luk. 4, 14, 15. [2]) Mark. 1, 14—34.

je učil in oznanoval Božje kraljestvo, in ozdravljal vsako bolezen med ljudmí. Slovelo je od njega po vsi Siriji, in so pripeljali vse bolehne, z mnogoterimi boleznimi obdane in obsedene, in vse je ozdravil. Za njim je šlo veliko ljudstva iz Galijeje, iz Desetomestja, iz Jeruzalema, iz Judeje in z une strani Jordana". [1]) Iz teh besed svetih evangelistov vidimo očitno, s kako gorečostjo svojega duha je začel Kristus pridigati svoj sveti evangelij, in uboge grešnike k pokori in k poboljšanju vabiti. Tudi to vidimo, kako so se ljudje razveselili, kedar so zvedeli, da je prišel Kristus, pravi Zveličar svetá in davno obljubljeni Mesija. Vesêli se tudi ti ž njimi, rekoč: O Bog! mi se ti zahvaljujemo, da si na zadnje poslal dolgo zaželenega Zveličarja, kterega so naši očetje čakali, in te prosimo, da nam po njem večno zveličanje dodeliš. Amen.

3. Premišljuj, kako je bil Kristus kot čudodelec in prerok koj znan po vsem svetu.

Sveti evangelisti pravijo, da se je po vsi deželi od Kristusa govorilo, in da so povsod od njegovih čudežev pravili. Kakor hitro je Kristus čudež storil, ali kako posebno bolezen ozdravil, razglasilo se je to koj po vseh bližnjih krajih, in še celó čez morje so v daljne kraje pisali. Zato so hoteli vsi, ki so premogli, na Judovsko se podati, da bi tega čudodelca sami videli in slišali. Tudi so si prizadevali, kar koli si bodi, kar je Jezus bil blagoslovil ali česar se je bil dotaknil, pridobiti, da so v spomin hranili.

Zato piše sveti papež Klement v popisovanji svojega lastnega življenja, da, ko je bil Kristus pet tisoč mož s peterimi ječmenovimi kruhi nasitil, so nekteri nekaj koščekov tistega kruha tudi v Rim prinesli, in da se je po vsem Rimu razglasilo, da je svet mož na Judovskem vstal. Zato pravi, da je šlo več ljudí čez morje, da bi h Kristusu šli, videt ga in poslušat njegov nauk. Ravno tako piše, da, ko je iz Judovskega čez morje kaka barka prišla, je vselej

[1]) Mat. 4, 23—25.

mnogo Rimljanov iz mesta teklo, da bi slišali, kaj se zopet novega od tega čudodelnega moža pripoveda. Ne samo po Italiji, tudi po Galiji ali sedajnem Francozkem se je govorilo mnogo od slavnega Kristusovega imena; tudi od tam je šlo več ljudí čez morje, da bi bili Jezusa videli in slišali, kakor sveti Gregor Turonski očitno spričuje.

Bilo jih je tudi takih, ki so Jezusovo podobo narisali, ter jo po deželah okoli pošiljali, da bi tisti, ki niso mogli sami do Kristusa priti, saj njegovo podobo gledati mogli. Tako beremo od nekega Lentula, rimskega senatorja ali starašina, da je Jezusovo podobo živo narisal, in jo rimskemu senatu ali starešinstvu poslal.

4. Premišljuj, da je Kristus veliko čudežev storil, ki jih niso popisali sveti evangelisti, in jih tudi niso mogli popisati.

Eno samo prigodbo hočem povedati od kneza Abgara. Ko se je po vsem svetu govorilo od Kristusovih čudežev, in so tudi po Siriji, kakor pravi sveti Matevž, mnogo govorili od njih, slišal je te reči tudi Sirski knez ali kralj Abgar, ki je bil že dolgo gobov, in ga ni mogel nobeden ozdraviti. Pisal je tedaj pismo na Kristusa tako le:

Abgar, Edesenski knez, želí milostljivemu Zveličarju, ki je v Jeruzalemski deželi se prikazal, zdravje!

Slišal sem od velikih močí in zdravljenj, ki jih delaš brez lekov in zelišč. Kakor se namreč pripoveduje, delaš, da slepi vidijo, hromi hodijo, gobovi da se očistijo, hudobne duhove izganjaš. Tiste, ki so bili že dolgo bolni, ozdraviš, in še celó mertve zopet oživljaš. Kedar sem to od tebe slišal, mislil sem si, da ena od teh dveh reči mora res biti, namreč, ali da moraš ti Bog biti, ki si z nebes doli prišel; ali pa, da si saj Božji Sin, ker delaš take čudeže. Zato sem ti to le pisal, in te prav lepo prosim, potrudi se k meni, da me ozdraviš od moje bolezni, ki me nadlega. Slišal sem namreč, da ti Judje hudobno nasprotvajo, in da ti mislijo veliko hudega storiti. Jaz imam res le majhno mesto; ali je zalo in lepo, in dovolj, da moreva lahko oba pošteno živeti.

To pismo je kralj poslal po nekem Ananiji, kteremu je priporočil, naj si na vso moč prizadene, da Kristusa sabo pripelje. Ako pa ne bi hotel nikakor ž njim iti, naj saj njegov obraz narisati da, in to podobo njegovega obraza mu prinese. Poslanec gre in vzame risarja (malarja) sabo. Ko je prišel v Galilejo, našel je Kristusa sredi velike množice ljudstva, ko je učil. Poslanec stopi k njemu, mu poda pismo, ter ga lepo prosi, naj gre ž njim k njegovemu gospodu. Ali tukaj se je zgodilo, kar se je že pri drugi priložnosti zgodilo, in kar nam sveti Evangelist Lukež [1]) pripoveduje. Ko je bil namreč Jezus v Kafernavmu Petrovo taščo od hude merzlice ozdravil, in še veliko bolnikov in obsedenih ozdravil in oprostil, prišli so mestjani razveseljeni in polni zaupanja k Jezusu, in so ga prosili, naj bi pri njih ostal. Gospod pa, ki je bil poslan k vsemu Judovskemu ljudstvu, ni tega dovolil, temveč je dobrim mestjanom rekel: „Jaz moram tudi drugim mestom oznanovati Božje kraljestvo, ker sem za to poslan“. Tako je šel dalje, da je učil in delal, kakor mu je nebeški Oče ukazal. In ravno to je bilo tudi tukaj, ker mu ni dalo, da bi bil šel k Abgaru, in da bi pri njem brez truda in težav mirno živel.

Ko tedaj poslanec ni mogel Kristusa pregovoriti, da bi bil ž njim šel, ukazal je svojemu risarju, naj Kristusa narisa. Risar, ki ni mogel stati med ljudmí, ker jih je bilo preveč, se je na bližnji grič vsedel; ali ko je hotel Jezusa risati, videl je njegov obraz tako svetel, da ni mogel va-nj gledati. Tedaj je rekel Kristus Tomažu: Pojdi, in pripelji mi sem človeka, ki sedí tam le na skali. Tomaž gre, in pripelje k njemu poslanca in risarja. Kristus vpraša, kaj je hotel tam malati ali risati. On mu odgovorí, da mu je njegov gospodar ukazal podobo tega čudodelca (Jezusa) narisati in mu jo prinesti. Tedaj vzame Jezus vode, vmije svoj sveti obraz, in se obriše z laneno ruto, ki mu jo je služabnik podal. In poglej! ko se je bil s to ruto obrisal, prikazal se je na ruti Kristusov obraz, kakor živ. To ruto je služabniku dal in mu rekel: Naj to ruto svojemu go-

[1]) Luk. 4, 42, 43.

spodarju nese, da more va-njo gledati, in tako lože prenašati svojo bolezen. *) Služabnik, kraljevi poslanec je stermé in ves vesel ruto vzel in koj se nazaj na pot podal. Ko je h kralju prišel, povedal mu je vse, kar se je zgodilo, in mu je dal sveto ruto.

Kralj je bil tega dokaj vesel, je ruto pobožno poljubil, in z vso častjo jo shranil. Večkrat si jo je stavil pred svoje očí, in se ni mogel naveličati, gledati v to Božje obličje. In kedar ga je gledal, čutil je serčno veselje, in je svojo bolezen lože prenašal.

Nekaj let potem, ko je bil Kristus že nazaj v nebesa šel, prišel je sveti apostelj Juda Tadej v Edeso, in je posebno nad bolniki veliko čudežev delal. Ko je to kralj slišal, poklical ga je k sebi, ker je za gotovo nadjal se, da je to tisti, kterega mu je bil Kristus obljubil poslati.

Ko je sveti Juda Tadej k njemu prišel, svetil se mu je obraz, kakor solnce, in kralj se je temu čudil in prestrašil, pred njim se na tla vergel, in ga tako počastil kot posebnega Božjega prijatla, in mu rekel: Ti si v resnici učenec Jezusa, Sinu Božjega, kterega mi je on obljubil k meni poslati. Sveti Tadej mu reče: Ker tolikanj zaupaš na Gospoda Jezusa Kristusa, zato me je on k tebi poslal, da te od tvoje bolezni ozdravim. Ako va-nj veruješ te hočem ozdraviti. Kralj reče: Jaz verujem v Jezusa Kristusa, in v njegovega nebeškega Očeta. Apostelj pravi na to: V imenu Gospoda Jezusa Kristusa denem svojo roko na te. In ko je to storil, je kralj koj ozdravil, Boga iz serca hvalil, in rekel: Sedaj vidim, da je vse res, kar sem od Jezusa Kristusa slišal. Kakor je namreč On brez vseh natornih

*) Evzebij v svoji cerkveni zgodovini v pervih bukvah, 13. post. pripoveduje to zgodbo, in za njim še mnogi drugi. Slavni učenjaki, kakor Tillemont, Cave, in Welte so še v naših dneh si prizadevali dokazati resnico tega, ker se piše od kralja Abgara. Ravno tako, kar zadeva Kristusovo podobo, govorijo od nje Evagrij in drugi stari. Ta podoba je neki poznej bila prinesena v Konstantinopel, od tam v Rim v cerkev sv. Silvestra, ali kakor terdijo drugi v Genovo. V Rimu terdijo, da je njihova podoba prava, v Genovi pa tudi terdijo od svoje, da je ravno tista.

Prestavljavec.

lekov bolnike zdravil, tako je tudi mene po svojem aposteljnu ozdravil. Tedaj je ukazal prinesti veliko zlatá in denarja, in ga je iz hvaležnosti svetemu aposteljnu ponudil. Apostelj pa ni hotel prav nič vzeti, in je rekel: „Ker smo vse svoje zapustili, zakaj in čemú bi jemali od drugih?“

Na to je kralj rekel: Jaz te prosim, prijatelj Božji! povej mi vendar, kako je Gospod Jezus na svet prišel, in kakó je čudeže delal, od kterih so mi ljudje toliko pravili. Tu je začel sveti Tadej mu praviti, zakaj je bil Kristus od svojega nebeškega Očeta na ta svet poslan, kako je živel, in kako neusmiljeno so ga Judje umorili. Ko je kralj vse to slišal, se je zjokal, in rekel: Ako ne bi se bal Rimljanov, hotel bi vse svoje vojščake poklicati in hudobne Jude, ki so Kristusa križali, vse pomoriti in pokončati. Apostelj pa ga je na dalje podučil, da je Kristus vse to radovoljno terpel in s svojim terpljenjem vse ljudí odrešil. In tako je ta sveti apostelj kralja in vse mesto spreobernil, kerstil in jim ukazal, naj le tisto sveto ruto v časti deržé, ako hočejo, da noben sovražnik mesta ne zmaga.

Pred mestnimi vrati pa je na stebru stal malik, ki so ga vsi molili, kteri so memo šli. Tega malika je ukazal kralj sedaj odpraviti, in na njegovo mesto je dal postaviti sveti Jezusov obraz v zlatem okvirji, ter je ukazal, da ga imajo vsi častiti, ki gredo memo, kar se je tudi zgodilo. Tudi njegov sin je bil do svoje smerti častivec in nasledovavec Kristusov. Ali tretji kralj za njim je zapustil kristijansko vero, molil je in častil zopet malike, in je hotel sveti Kristusov obraz proč vzeti in sežgati. Ko je za to reč zvedel škof tistega mesta, prišel je po noči, je vzel sveti Jezusov obraz proč, in ga je skril v mestnem ozidji, kjer je bilo slepo okno, in je to okno z apnom zazidal. Tako je ta sveta ruta veliko let na tem mestu ostala, in nobeden ni vedel, kam je zginila. Ko pa je nekaj sto let potem Perzijanski kralj Kosroe, ki je veliko močnih mest v Aziji premagal, hotel tudi mesto Edeso vzeti, in so mestjani bili uže v hudih stiskah; tu je škof v tej sili napovedal post, in ukazal, naj vsi, stari in mladi noč in dan v cerkvi ostanejo in molijo, da bi pomoč od Boga sprosili. In poglej!

po noči se mu prikaže Mati Božja, in mu pravi: Vzemi sveto ruto, na kteri je Kristusovo obličje vpodobljeno, iz mestnega ozidja, in nosi je okoli v procesiji, in rešeni bodete iz rok sovražnikovih. Škof pravi: Jaz ne vem nič od te svete rute, še manj pa, kje bi se dala najti. In Mati Božja mu je povedala, kje je in kako je ondi bila skrita. Škof je tedaj šel zjutraj tjekaj, je okno odperl, in našel sveto ruto, vzel jo je ven, in jo je nesel v slovesni procesiji po mestnem ozidji; tega so se sovražniki tako prestrašili, da so vse, kar so imeli, popustili in zbežali, ter so bogat plen mestjanom popustili. Tako je bila sveta ruta zopet razodeta, in se hrani še dan današnji.*)

5. Premišljuj, da take prigodbe poterjujejo evangeljske zgodbe.

Tako pripovedujejo stari spisi, da, ko je bila neka žena, ki je na kervotoku bolehala, od Kristusa ozdravljena, je dala iz hvaležnosti v mestu Cesareji pred svojo hišo postaviti velik kamen, in na kamen postaviti svojo podobo; ona je klečala, roke sklepala, in pred njo je bila podoba Jezusova, ki je svojo desno roko proti ženi stegnjeno deržal, kakor da jej kaj daje. S časom je pri Kristusovih nogah zrastlo neko zelišče, kterega ni nobeden poznal. Ko je tako visoko zrastlo, da se je dotikalo roba Kristusovega oblačila, ni več naprej rastlo, imelo pa je tako moč, da je vsako bolezen ozdravilo, posebno sušico. Akoravno je bilo mesto Cesareja večkrat od sovražnikov zmagano in razdjano, je vendar ta spominek vedno cel ostal skozi tri sto let, dokler ni v sveto deželo prišel hudobni cesar Julijan, kteri je iz sovraštva proti Kristusu podobo Kristusovo odpraviti, in svojo lastno podobo na mesto postaviti dal. Podobo tiste žene pa je rekel pustiti na tem mestu, češ, da bodo ljudje mislili, da žena kleči pred cesarjem. Bog pa ni dolgo tega terpel. Kmalo potem namreč je huda nevihta vstala, in strela je vdarila v Julijanovo podobo, in jej je glavo odbila; ostali život pa je postal tako čern in gerd, da bi bil človek menil, da je sam hudič.

*) Glej poprejšnjo opombo.

Te in enake rečí, od kterih sveti evangelisti ne govorijo, so silno stari zgodovinarji, postavim Evzebij in drugi, napisali, in utegnejo resnične biti. Kristus namreč je veliko reči storil, od kterih sveti evangelisti ne govorijo, ker so hoteli le na kratko njegovo življenje popisati. Sveti Janez sam govorí očitno: „Jezus je še veliko druzih čudežev storil vpričo svojih učencev, kteri niso zapisani v teh bukvah.“ [1]) Konec svojega evangelija pravi: „Je pa tudi še veliko druzega, kar je Jezus storil; in ko bi se to vsako posebej popisovalo, ménim, da bi na ves svet ne šle bukve, ktere bi bilo pisati“. [2]) Se vé, da med vsemi Kristusovimi čudeži sta bila dva čudeža najbolj razglašena, namreč obujenje Lazarjevo od mertvih, in pa čudež, ko je pet tisoč ljudí s peterimi ječmenovimi kruhi nasitil. Ker se ta evangelij bere na sredpostno nedeljo, prosi tudi ti vsakdanjega kruha, in moli:

O nebeški Oče! kteri vse, kar živí v nebesih in na zemlji, čudovitno hraniš, dobrotljivo rediš in varuješ; mi te prosimo po tvoji očetovski dobroti in previdnosti, daj nam, svojim nevrednim otrokom, vsakdanji kruh, namreč vse, česar duša in telo, duh in meso na tem popotvanji potrebuje. Daj nam danes kruh otrok Božjih, pomoč k vsem čednostim, posebno vero, upanje in ljubezen, kristijansko poterpežljivost in krotkost; daj nam čeznatorni kruh v najsvetejšem zakramentu, duhovni kruh naše duše, svojo Božjo Besedo, Božji nauk in podučenje; zato da bomo tako od tebe hranjeni in okrepčani, tvoje sveto ime posvečevali, tvojo Božjo voljo spolnjevali, in v nebeški domovini od tebe nasiteni, tebe hvalili in častili na vekomaj, po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

Hvaljena bodi, o Gospod Jezus Kristus! tvoja čudodelna moč in dobrota na vekomaj! Amen.

[1]) Jan. 20, 30. [2]) Jan. 21, 25.

O Jezus! ti čudodelni in ljubeznjivi Zveličar! jaz te prosim po vseh čudežih, kar si jih storil, daj mi po svoji najsvetejši volji tri kruhe: telesni kruh za telo, duhovni kruh za dušo in na zadnje nebeški kruh, po kterem sta srečna telo in duša; zató da bom tebi, svojemu Bogu in Gospodu živel, in tebe tukaj časno in tamkaj večno ljubil in hvalil. Amen.

Peti odstavek.

Obglavljenje svetega Janeza Kerstnika.

Za dan in praznik svetega Janeza Kerstnika.

„Herodež je poslal rabeljna, in ukazal prinesti njegovo glavo v skledi.“ (Mark. 6, 27.)

1. Premišljuj, kako je sveti Janez učil in pridigal: stanovitno, brez strahú, posebno od Kristusa, od pokore, in od druzih potrebnih čednosti.

Potem ko je bil Janez Kristusa kerstil, je skoraj zmirom od njega pridigal in očitno pričal, da on je davno obljubljeni Mesija. K njemu je pošiljal tudi svoje učence, jih opominjal in prosil, naj za Kristusom hodijo. Od njega podučeni so mnogi v Kristusa verovali, kot v pravega Mesija. Sveti Janez je bil po Jezusovi pričujočnosti in njegovem prijaznem obličji v Božji ljubezni in v sveti gorečosti tako vnet, da se je zdel angelj z nebes, in ne prebivavec te zemlje; in vse njegove besede so bile tako ognjene, da so prešinile serce vsakega poslušavca in vnele ogenj Božje ljubezni. Zato se je vedno bolj od njega govorilo, in vedno več ljudi se je zbiralo okoli njega. Ne samo prosti ljudje, tudi duhovni in farizeji, in veliko mož, ki so na tem svetu kaj veljali, hodili so ga gledat in poslušat. Med poslednjimi je bil tudi kralj Herodež, ki je večkrat prišel ga poslušat, ko je na svojem gradu Maheruntu prebival. Ta grad je bil šest milj od Samarije, in tri ure od Betabare, kjer je sveti Janez učil in kerstil. Betabara pa je bil kraj na uni strani reke Jordana, kjer so se čez Jordan prepeljavali. Ker

se je veliko ljudí tukaj shajalo, začel je sveti Janez tukaj učiti. Zato je enekrati prišel tudi Herodež iz svojega gradú, je poslušal Janeza pridigati, in se je tudi v več rečeh poboljšal, kakor priča tudi sveti Marko. [1])

Ta Herodež, Galilejski vladar, sin Herodeža Vélikega, je bil oženjen s hčerjo Arabljanskega kralja. Ker pa ni imel otrok ž njo, ni je kaj ljubil. Ko je tedaj Herodež po smerti svojega očeta v Rim popotoval, da bi cesar očetovo oporoko odobril, prišel je med potjo k svojemu bratu Filipu, ki je v Itureji gospodoval. In ko je videl, da ima prav zalo ženo, zaljubil se je va-njo, in tedaj sta se pogovorila, da, ko se zopet iz Rima verne, jo bo sabo vzel, svojo ženo pa od sebe proč poslal; to se je tudi zgodilo. Ker je bil pa Arabljanski kralj s tem nezadovoljen, da je Herodež njegovo hčer od sebe nazaj na dom poslal, zato mu je napovedal vojsko, in ga je tudi zmagal. Vendar pa je Herodež obderžal ženo svojega brata. Vsi ljudje so se nad tem pohujšali, ali nobeden se ni prederznil mu kaj reči. Sveti Janez pa ni mogel tega terpeti, ampak je očitno pred vsem ljudstvom ga svaril rekoč: „Ni ti pripuščeno imeti žene svojega brata.“ [2])

2. Premišljuj, kako je bil sveti Janez v ječo veržen.

Zavoljo teh ostrih besed se je Herodež razserdil, in je ukazal svetega moža vjeti, in v zgorej omenjenem gradu Maheruntu v ječo zapreti. V tej ječi je bil nedolžni predhodnik Kristusov eno celo leto, ker se je Herodež bal ga umoriti. Njegovi učenci so večkrat k njemu hodili, in so mu dosti pravili od Kristusovih čudežev, in kako vsi ljudje za njim hodijo. Vendar pa več Janezovih učencev ni hotelo v Jezusa verovati in za njim iti. Da bi take svoje učence Jezusu pridobil, poslal je sveti Janez, ko je bil že pol leta v ječi, dva svojih učencev k Kristusu, da bi ga vprašala: „Ali si ti, kteri ima priti, ali naj druzega čakamo?“ [3]) To je Janez storil, ne kakor da bi bil on v nevednosti ali v dvomu zastran Kristusa, temveč da bi njegovi učenci Kristusa bolj spoznali. Eno celo leto tedaj je ta sveti človek v ječi tičal vklenjen, in je dosti reve terpel.

---

[1]) Mark. 6, 20. [2]) Mark. 6, 18. [3]) Mat. 11, 3.

3. Premišljuj, kako je bila svetemu Janezu glava odsekana.

Žena prešestvavka je želela iz poti spraviti svetega Janeza, in je kralja Herodeža vedno dražila, da naj ga umorí. Herodež pa ni hotel tega storiti, ker je vedel, da je Janez svet in pravičen mož. Na zadnje, ko je prišel o velikonočnem času Herodežev rojstni dan in je svojim prijatlom in znancem v rečenem Maheruntskem gradu veliko gostijo napravil, ménila je ta hudobna žena, da je najbolja priložnost, Janeza pogubiti. Nališpala je namreč svojo hčer tako, da bolj je ni mogla; in ko so bili vsi gostje najbolj veseli, jo je noter poslala, da je pred njimi lepó plesala. To je kralju in vsem gostom tako dopadlo, da je Herodež lahkomišljeni plesavki rekel: Prosi me, kar hočeš, vse ti dam, če tudi pol mojega kraljestva prosiš. Ona je šla k materi, in jo je prašala: Kaj bi prosila? Mati jej pravi: Nič boljega ne moreš prositi, kakor Janezovo glavo; ako on v kratkem ne pogine, bo kralj še mene in tebe proč zapodil.

Hudobna plesavka se je hitro vernila v obednico, in nekako ošabno terjala rekoč: „Hočem, da mi hitro daš v skledi glavo Janeza Kerstnika.“ Ko je kralj to slišal, bil je žalosten, ker je spoznal, da ni prav, tako svetega človeka umoriti. Ker jej je bil pa s prisego obljubil, poslal je rabeljna v ječo in mu ukazal, da naj svetemu Janezu glavo odseka. [1]) Ko je rabelj v ječo stopil in svetemu Janezu napovedal, da ima koj umreti, lehko verjamemo, da se je tega prestrašil; vendar pa, ker se je že celo leto na smert pripravljal, vdal se je mirno v voljo Božjo. Ponižno je pokleknil, svojo dušo Bogu priporočil in terpel kot častitljiv mučenik zavoljo pravice britko smert.

Ko je bil rabelj svetemu Janezu glavo odsekal, zgrabil jo je in nesel v skledi koj gori v obednico. Pač strašen pogled je bil to! da so mertvo kervavo glavo v kraljevo obednico pred goste prinesli. Kralj je vzel glavo in jo je dal plesavki, in ona jo je nesla svoji hudobni materi. Ko je ta prešestvavka sveto glavo v svojih rokah imela,

[1]) Mark. 6, 19—28.

je rekla: Oj, ti hudobna glava! zadosti dolgo si mene in kralja pred vsemi ljudmí sramotil; zato se ti je prav zgodilo, da si tudi ti osramoten. Pojdi sedaj, in pridigaj še proti meni!

In tu je vzela žena veliko iglo, je ven potegnila jezik svetega Janeza in z iglo ga prebadala. Potlej ste ona in njena hči glavo zavili in shranili, in ko ste v Jeruzalem prišli, ste jo vergli v tak kraj, kjer bi je nobeden ne našel. Poznej pa so jo vendar nestrohnjeno našli.

Ko so učenci svetega Janeza zvedeli za nedolžno smert svojega ljubega učenika, prosili so pohlevno Herodeža, naj jim da truplo svetnika, kar jim je kralj tudi rad dal. Vzeli so tedaj truplo, in pokopali zunaj Herodeževih dežel, ker so se bali, da ne bi hudobna žena tudi svetemu truplu storila kake sramote!

4. Premišljuj, kako je Bog kaznoval ženo prešestvavko in njeno hčer; Bog namreč nobenemu dolžen ne ostane.

Ko je ta hudobna žena enkrat častitljivo glavo svetega Janeza sramotila, in vpričo svojih služabnic rekla: „Sveti Janez! ti si me hotel od Herodeža ločiti, namest tega sem pa jaz tvojo glavo od tvojega trupla ločila!“ poglej! pri tej priči se je na tla zgrudila in nagloma umerla.

Ne dolgo potem je hotela njena lahkomišljena hči iti čez zamerznjeno reko; pa led je počil pod njenimi nogami in ona je smuknila v ledeno vodo. Ko so jo ven potegnili, bila je že mertva, in led ji je bil glavo od trupla odrezal.

Tako je pravični Bog hudobni materi in njeni hčeri že na tem svetu po zasluženji plačal.

Pa tudi Herodež je dobil v kratkem zasluženo kazen, ko je namreč po Kristusovi smerti v Rim šel, da bi si od cesarja sprosil imé in čast pravega kralja, in več dežel pod svojo oblast, razserdil se je cesar, mu pobral denarje in blago, in deželo in vso oblast, ter ga je poslal v Galijo ali sedanje francozko v pregnanstvo, kjer je od žalosti in reve poginil.

Takó kaznuje Bog nečistnike in hudobne preganjavce resnice. Svetega Janeza pa, ki je gorel za čistost in resnico učil, je z večno slavo in krono mučeništva poplačal.

1763

Kristusovo življenje in smert

v

premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda

za Slovence predelal

Štefan Kociančič,

profesor bogoslovja v Gorici.

Na svetlo dala

družba sv. Mohora v Celovcu.

Z dovoljenjem visokočastitega kerškega knezoškofijstva.

1. del IV. snopič. 1871.

SLOVENSKA KATOLIŠKA V LJUBLJANI

Šesti odstavek.

Kristusovo spremenjenje.

Naj se bere šesti dan avgusta in drugi dan posta.

„In ko je molil, bila je podoba njegovega obraza drugačna.“ (Luk. 9, 29.)

1. Premišljuj, kje se se je Kristus spremenil.

Kristus ni zastonj za to častitljivo skrivnost si zbral gore Tabor na Galilejskem. V celi judovski in galilejski deželi je ni gore, ktera bi se dala primerjati tej gori, kar zadeva lepoto, višavo in prijetnost, tako da se zdí biti pozemeljski raj.

Stoji pa ta gora eno miljo proč od Nazareta proti solnčnemu vzhodu in proti galilejskemu morju, in od treh strani se z nobeno drugo goro ne dotika, in je sred Galileje na ravnem polji. Kegljaste podobe je, in je več ko dvesto čevljev viša od bližnjih gor. Do verha se ji pride v eni uri. Verh gore je okrogel kakor jajce in raven, ktera ravnina je blizo pol ure dolga. Na tej gori raste hrastovje in germovje, ona ima tudi več lukenj, po kterih se zveri skrivajo. Verh te gore je stalo nekedaj mesto Tabor, ktero je še za časa Antijoha stalo. Vsi popotniki pričajo enoglasno, da je s te gore okoli in okoli krasen pogled. Od verha te gore se vidijo proti jugu judovske gore, in proti polnoči s snegom pokriti verhi Libanskega gorovja. Na južni strani gore se razprostira dolga ravnina Ezdrelon, na vzhodu se vidijo Bansanske in Galaadske gore, reka Jordan, in galilejsko morje, na zahodu gora Karmelj in sredozemsko morje. Gerška cesarica sveta Helena je dala na čast svetih treh apostelnov, Petra, Jakoba in Janeza, verh te gore cerkev sèzidati, in proti koncu šestega stoletja so stale tukaj že tri cerkve. Ni dolgo terpelo, da so se tukaj naselili gerški menihi reda svetega Basilija v samostanu svetega Elija. Poznej so Benediktini iz Francoskega sèm prišli. Sultan Bibras pa je leta 1262. ta samostan razdjal.

Kakor spričuje ustno sporočilo, bila je zdolej pod goro Tabor vas Dabura, tisto mesto, kjer je Zveličar

svoje učence zopet vkup dobil, ko je z gore doli prišel, med veliko množico ljudstva, in kjer je mesečnega fanta ozdravil. Katoličani iz Nazareta grejo vsako leto na praznik Kristusovega spreobernjenja na goro Tabor, in so tam pri maši, ki se bere v kapeli na tej gori. Gerki imajo vsako leto tukaj enak praznik.

2. Premišljuj, kako je bil Kristus spremenjen. Kristus je vzel sabo svoje tri izbrane učence, Petra, Jakoba in Janeza, in je šel ž njimi šesti dan meseca avgusta na lepo goro Tabor; gori gredé jim je kazal, kako lepa in prijetna je ta gora, ter pristavil, da je še lepše in prijetniše v nebesih. Ko so prišli na verh, in so se še bolj čudili, kako lepó je tukaj, govoril jim je Kristus od nebeških višav, in jim je razlagal, kako nezmerno je veselje zveličanih v nebesih. S temi besedami je vnel v sercih svojih učencev toliko ljubezen in željo po nebeški domovini, da se jim je že zdelo, da okušajo tisto nebeško radost. Potem ko je ljubeznjivi Jezus še precej dolgo govoril od nebeške radosti, jih je opominjal, da naj molijo, da jim nebeški Oče še bolj spoznati da nebeško veselje. Jezus je tedaj s svojimi učenci pokleknil, očí in roke proti nebu povzdignil, z veliko pobožnostjo molil, in njegovi učenci so ž njim molili, ali nazadnje so začeli dremati in so zaspali.

Ko je Kristus nekaj časa goreče molil, obdala ga je nebeška svetloba, in ga je tako lepega, svetlega in častitljivega naredila, da se je solnce njegovim apostelj-nom, ko so se zbudili, zdelo temno proti njemu. Stal je naš častitljivi Zveličar pred svojimi učenci v taki svetlobi in v takem veličastvu, da se ne more izreči. Ne samo njegovo obličje, tudi celó njegovo truplo se je bolj svetilo, kakor poldansko solnce; njegova oblačila bila so bolj bela, kakor sneg in svetloba njegovega Božjega veličastva je bila tolika, da je enako novemu solncu celi okraj razsvetljevala. Pa tudi tako prijeten duh je izhajal iz presvetega njegovega telesa, da je bil ves zrak okoli poln tega duha.

K temu je nebeški Oče še verste svetih angeljev poslal, da so to nezapopadljivo lepoto njegovega Sinú gledali, in se je veselili. Angelji tedaj so prišli, na svoje obličje pred Jezusom popadali in ga z vsim spoštovanjem kot svojega Gospoda in Boga molili.

3. Premišljuj, kako sta k spremenjenemu Kristusu prišla tudi Mojzes in Elija.

Po tem, ko so se sveti angelji pogleda prečudne Kristusove lepote nekaj časa radovali, poslal je nebeški Oče nekaj angeljev po preroka Elija in Mojzesa.

Kako sta se pač ta dva sveta moža veselila, ko sta tega tako dolgo zaželjenega Mesija, od kterega sta prerokovala, v tolikem veličastvu in v taki slavi videla, in ga spoznala kot pravega Sinú Božjega! Zato sta na svoj obraz padla, in njegovo Božje veličastvo molila. Z največo ponižnostjo sta ga sprejela v imenu vsega človeškega rodú, in s serčnim veseljem sta se mu zahvalila, da ju je pred vsemi drugimi poklical k temu častitljivemu pogledu, ter ju je vredna storil, da prihodnje zveličanje nekako že sedaj pokušeta.

4. Premišljuj, kaj sta ta dva sveta moža s Kristusom govorila.

Sveti Lukež pravi: „Govorila sta od njegovega odhoda (t. j. smerti), kterega je imel dopolniti v Jeruzalemu“. [1]) Ko sta se čudila neizrečeni lepoti njegovega Božjega obličja, in tedaj ga častila in hvalila, jima je On menda tako-le govoril: Ne čudita se tolikanj čez to mojo lepoto; ne preide leto, da bodem tak, da še človeku ne bom podoben. Judje namreč in pogani bodo moje Božje obličje s svojimi pljunci omazali, s svojimi nohti grozno razpraskali, s svojimi pestmi strašno bili, in moj celi život z biči, šibami in ternjem tako stergali in ranili, da me ne bo mogel nobeden brez groze in zavzetja pogledati. Kdo more tu popisati, kako sta se sveta moža teh besed prestrašila, in kako sta postala žalostna?

[1]) Luk. 9, 31.

Govorila sta mu s serčnim sočutjem: „O častitljivi Jezus! je li mogoče, da se ti kaj tacega zgodí? Kteri človek na svetu more biti tako prederzen, v tvoj Božji obraz pljuniti? Ali res bo ta tvoja Božja postava tako oskrunjena? O Jezus! kam te nese tvoja ljubezen do ljudí, da hočeš za-nje tako britko smert terpeti! O kako velika je tvoja ljubezen do ubogih grešnikov, da hočeč sam za-nje tolike bolečine in muke terpeti, zato da je odrešiš? Čast tedaj in hvala ti gre od nas in od vseh strani na vekomaj v nebesih in na zemlji!

5. Premišljuj, kaj so trije učenci pri Kristusovem spremenjenji videli?

„Peter pa“, kakor govori evangelij, „in kteri so ž njim bili, so dremali in zaspali.“ [1]) Ko so se predramili, videli so njegovo veličastvo in dva moža, to je, Mojzesa in Elija, ktera sta zraven njega stala. Zgodilo se je, ko sta imela od njega se posloviti, da reče Peter Jezusu: „Učenik! dobro nam je tukaj biti; naredimo tedaj tri šotore, enega tebi, enega Mojzesu, in enega Eliju; ker ni vedel, kaj govorí“. [2]) — Pomisli, kaj so učenci videli; dobrotljivi Gospod je namreč jim očí okrepil, kakor je solnčna svetloba, in čudili so se njegovi nezapopadljivi lepoti in nad njegovim veličastvom, kakor tudi temu, da sta pričujoča sveta moža Mojzes in Elija, ki sta v veliki svetlobi in veličastna zraven Jezusa stala, ker sta bila razsvetljena od častitljivega Jezusovega telesa tako, kakor je luna razsvetljena od solnca. Pomisli tedaj, kako veliko veselje so občutili aposteljni in oba sveta preroka vpričo spremenjenega Kristusa. Okušali so enokoliko nebeško veselje, ki ga imajo svetniki v nebesih, kolikor ga morejo namreč ljudje na tem svetu okušati; zdelo se jim je, da so že z dušo in telesom v nebesih.

Pomisli pobožna duša! nezmerno veselje treh učencev. Sveti Peter je pozabil na vse posvetne reči, in ni nič druzega želel, kakor vekomaj ostati na tej gori.

[1]) Luk. 9, 32. [2]) Luk. 9, 32. 33.

Ni želel ne jesti, ne piti, ne denara, ne blagá, ne časti, ne nobene druge radosti, kakor le vedno tako biti na tej gori. Iz tega lahko spoznamo, kako neizrečeno veselje mora biti v nebesih. Ker jih je že sam pogled zunajne Kristusove postave tako srečne storil, kaj bi bilo, ako bi pa Kristusovo Božjo natoro, ki je še neskončno bolj lepa, gledati mogli! Peter je bil okusil eno samo drobtinico, ki je padla od mize Božje, in je bil že tako sit in zadovoljen, da njegova človeška natora ni nič druzega poželela; kaj bi se bilo mu tedaj zgodilo, ako bi bil vžil vseh jedi, ki so na Božji mizi? Sveto pismo pravi: „On ni vedel, kaj govorí“. Njegovi občutki so bili tako polni sladkobe, da je bil ves zamaknjen in kakor pijan, da ni sam za-se več vedel.

O moja duša! poglej le dobro svojega ljubega Jezusa v tem veličastvu; ogledaj dobro njegovo lepoto, kolikor moreš, in misli pri tem na to, kar govori sveto pismo: „Mi čakamo Gospoda našega Jezusa Kristusa, kteri bo premenil naše revno telo, ter ga bo upodobil svojemu častitljivemu telesu“.[1]) — Kako nezrečeno se boš veselil, ko bo tvoje spremenjeno telo lepše, kakor vsa pozemeljska krasota, prijetniše dišeče kakor vsa draga mazila, hitrejše kakor pšica, bolj tanjko kakor zrak, in pri tem na vseh udih in počutkih polno veselja in sladkosti. Kako se boš tedaj veselil, da si pokoro delal! Kako se ti bo dobro zdelo, da si tukaj trud in delo, lakoto in žejo, vročino in mraz terpel in prenašal! Tedaj ubogo telo! ako se ti tukaj hudo godí, glej na svojega spremenjenega Zveličarja; misli na svojo prihodnjo slavo, in spomni se, kako se boš za to malo terpljenje tamkaj večno veselil. — O gospod Jezus Kristus po tvojem častitljivem spremenjenji te prosim, daj mi stanovitno poterpežljivost v boji in terpljenji, da bodem pričujoč pri tvoji večni slavi. Amen.

6. Premišljuj, kaj so učenci pri Kristusovem spremenjenji slišali.

[1]) Filip. 3, 20. 21.

„Ko je pa Peter to govoril“, kar je bilo zgorej rečeno, „storil se je oblak, in jih je obsenčil, in oni so se prestrašili“, ko sta namreč Mojzes in Elija v oblak stopila: in glas se je zaslišal iz oblaka, rekoč: „Ta je moj ljubi Sin, njega poslušajte“, [1]) to je, verujte mu kot učeniku, kterega sem vam Jaz poslal, kteri vas bo pripeljal v večno zveličanje. — Te besede nebeškega Očeta opominjajo še vedno vsakega kristijana, Jezusu Kristusu in njegovemu nauku verovati in po njem živeti. — Svetli oblak je vse obsenčil, in temu so se dokaj čudili.

Padli so tedaj preplašeni na svoj obraz, in so se bali. Jezus pa je k njim stopil, se jih dotaknil in jim rekel: Vstanite, in ne bojte se! Ko so svoje oči odperli, niso nobenega videli, kakor samega Jezusa. Sveti angelji so namreč Elija in Mojzesa nazaj na svoje prejšno mesto odpeljali. Ona sta svetim očakom v predpeklu in vsem pravičnim z velikim veseljem pravila, kar sta od Jezusovega spremenjenja videla in slišala, in to jih je neizrečeno veselilo.

Dobrotljivi Gospod pa je menda ostal tisti dan in tudi še eno noč na gori, in jim je obširno razlagal nebeško veselje, posebno štiri lastnosti častitljivo spremenjenih teles, namreč 1. svetlost, 2. nezmožnost terpeti, 3. hitrost, in 4. tanjkoto, kar so vse že na njegovem spremenjenem telesu s svojimi očmi videli. Zato ni izreči, kako velika želja prihodnje slave v nebesih se je obudila v sercih treh aposteljnov, ker jim je Kristus povedal, da je veselje, ki so ga tù imeli, ena sama kapljica proti pravi nebeški radosti. Kako se jim je ta svet nečimeren zdel! Ako bi jim bil kdo vse posvetno blago ponudil, z vsem mogočim veseljem in z vso mogočo posvetno častjo, in bi jim bil rekel, da bodo tisoč let v tej sreči živeli; vendar bi bili rajši tisti trenutek umerli, ako bi to bila Božja volja, da bi poprej dosegli nebeško veselje.

---

[1]) Luk. 9, 34. 35.

Uči se tedaj, moja duša! zaničevati časno blagó in minljivo veselje; povzdigni večkrat svoje znotrajne očí k Bogu v nebesih; zdihuj in hrepeni pogostoma po nebeški domovini, ter govori:

Hvaljen bodi Jezus Kristus od mene in v meni na vekomaj! Amen.

Gospod, vsegamogočni Bog! ti si naše serce za-se vstvaril; zato ne najde nobenega mirú, kakor le v tebi; zato tedaj, o Bog mojega serca! kaj hočem, ali kaj zamorem želeti v nebesih in na zemlji druzega, kakor le tebe? Oh! daj, da bo moje serce v tebi počivalo, zato da bom vse časno blago, vso posvetno čast in vsako minljivo veselje zaničeval, tebe enkrat v tvoji slavi gledal, in v tebi svojo čast in veselje, svojo tolažbo, svoje zveličanje, svoje bogastvo in vse iskal in našel. Amen.

Sedmi odstavek.

Od ostrega Kristusovega življenja, ves čas, ko je očitno učil.

Naj se bere na god in praznik svetih aposteljnov, in apostoljskih mož, kakor postavim, svetega Franciška, svetega Dominika itd.

„Znano vam je, da je Kristus zavoljo vas ubog postal, ko je bil bogat, da bi po njegovem uboštvu vi obogateli.“ (2. Kor. 8, 9.)

1. Premišljuj Kristusovo uboštvo.

On je trideset let tiho, ponižno, samotno živel, da bi nas učil, tiho in pohlevno živeti. Ko je pa stopil v eno in trideseto leto svoje starosti, in je bil čas, da se je imel svetu razodeti, in s svojim naukom in s svojim zgledom nam pravo pot k nebesom pokazati, kako imamo namreč mi svet zaničevati, in le čednost ljubiti; tù je On tako čudovitno ostro in spokorno živel, da so se vsi čudili. Najbolj je ljubil uboštvo, ker je hotel ubožen živeti in ubožen umreti. On je bil najbogatejši Sin naj-

bogatejšega Očeta; vendar pa je hotel tako ubožno živeti, da ne vem, kako bi to njegovo uboštvo popisal ali dopovedal. Pomisli, o pobožna duša! kako bi se ljudem smilil sin bogatega kralja, kterega bi njegov oče v tujo deželo poslal, in mu še vinarja ne bi dal na pot, tako da bi ubogi kraljevič terpel lakoto in pomanjkanje, vročino in mraz, uboštvo in potrebo, in da bi, kakor najubožniši berač na cesti pod milim nebom prenočeval, in svoj kruh prosil od hiše do hiše. Vse to se je godilo tvojemu Odrešeniku, in še huje; on je namreč večkrat tako lakoto terpel, da so on in njegovi učenci nezmleto in nespečeno žito jedli.[1])

Oh, ako bi ti videl, kako ubožno je dobrotljivi Jezus živel, kako ubožno je bil oblečen, in koliko pomanjkanja je imel terpeti; gotovo bi se tvoje serce omečilo in jokal bi se nad njegovim uboštvom. Njegova obleka je bila debela, volnena, kakor so se ubogi Galilejci oblačili. Svoje žive dni ni imel bolje obleke, še priproste lanene obleke ni imel nikoli na sebi. Kar je začel očitno učiti, ni nikoli obut bil, kakor dokazuje sveti Bonaventura, in je vedno bos hodil; po blatu ali pa pesku, po kamnji ali po terdih tleh hodil je bos, ja ali ne da je imel kedaj sandalje ali opanke. Nikoli ni imel vinarja lastnega, in kar je od usmiljenih ljudi dobival, to je bilo za njegove potrebe in za potrebe njegovih učencev. Ako bi kak kralj na tem svetu tako delal s svojim sinom, pač bi ga to bolelo! Jezus je sam od svojega uboštva pričal rekoč: „Lesice imajo jame, in ptice neba gnjezda; Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil“,[2]) to je: Moj nebeški Oče daje vsem, tudi nespametnim živalim potrebni živež, obleko in stanovanje; meni pa, svojemu Sinu, ni od vsega posvetnega blagá nič dal; temveč pusti, da kakor ubog berač po svetu hodim, in pomanjkanje vseh reči terpim. Ali vedi, da me ni moj Oče le zato na svet poslal, da za grehe vseh ljudí zadostim;

[1]) Mat. 12. 1. [2]) Mat. 8. 20.

ampak tudi, da posvetne ljudi in grešnike s svojim zgledom učim, kako napačno delajo, kedar hlepíjo le po časnih rečeh, in pri tem večno srečo zgubivajo. S svojo ubožno obleko jim kažem, kako grešijo z nezmerno ošabno obleko. S svojim uboštvom jim kažem, da se motijo, ko v vseh rečeh le obilnost iščejo. S svojo ponižnostjo jim kažem, da je pregrešno in nevarno, iskati in hrepeneti po povišanji in časti. Pomisli tedaj, kakó enkrat pred mano obstaneš, ako ne hodiš za mano, ako me ne posnemaš, in hočeš vse drugače živeti, kakor sem jaz živel.

Naš preljubeznjivi Zveličar je tudi svoje mehko telo krotil z vednim postenjem, čuvanjem, učenjem, popotvanjem; prenašal je vročino, lakoto, žejo, in je delal vsakoverstno pokoro, in čudo je bilo, kako je mogel pri vsem tem živ ostati. Pomisli, kako vedno terpljenje je bilo to, da Jezus ni nikoli v svojem življenji toliko jedel, da bi bil sit; nikoli ni toliko pil, da bi se bil popolnoma odžejal; nikoli ni toliko spal in počival, kolikor si je njegovo telo želelo; on je terpel vedno lakoto, žejo, trudnost, mraz, vročino in uboštvo, in sploh vse, kar je bilo telesu zoperno. Pomisli le, kako je bilo to za-nj veden križ; in da vse ložej spoznaš in si v serce vtisneš, pomisli eno za drugim.

Pervič, ti veš dobro, kaj je lakota. Lakota je telesu dokaj zoperna; lačen človek je slab in pobit. Pomisli tedaj, kako težko je délo mehkemu Jezusovemu telesu, lakoto terpeti. Še celó pri gostijah, kjer je bilo vseh jedí obilo, on vendar ni jedel toliko, da bi se nasitil; od tistih jedi je najmanj jedel, ktere so mu najbolj dišale. Poglej tedaj, kako tvoj Zveličar obilnost jedí zaničuje, in te s svojim zgledom uči, da nimaš dajati več svojemu telesu, kakor to, kar je potrebno, da ostane močno in zdravo. Oh! Oh kolikrat se pregrešimo v tem, in kako obtežimo svoje telo in svojo vest, ker si nočemo nič pritergati, temveč si vselej najbolje jedi zbiramo, in skoraj vsakrat več jemo, kakor nam je treba. Tukaj je treba zapomniti, kar pravi Jezus v evangeliju:

„Gorjé vam, ki ste siti, ker bote lakoto terpeli“.[1]) On je k sveti Margareti Kortonski govoril: „Pravi kristijani in služabniki Božji ne morejo v tem življenji biti popolni, ako se ne bojujejo možko zoper požrešnost in ako je ne zmagajo. Ako pa si nočeš nič pritergati, in hočeš vselej jesti, kolikor ti diši, tedaj se lahko in po pravici bojiš, da se v tebi vresniči, kar sem žugal rekoč: Gorjé vam, ki ste siti, ker bote lakoto terpeli“. To si vtisni v serce, o grešnik! in reci skesano: O Gospod! daj, da si tukaj pritergam, in se postim, da mi ne bo treba na vekomaj lakote terpeti.

Sedaj pomisli tudi Kristusovo žejo, in vedi, da nas žeja bolj terpinči, kakor lakota; je prenašati skoraj ni mogoče. Akoravno je težko djalo slabotnemu telesu našega Zveličarja, vedno lakoto terpeti, vendar ga je žeja še bolj mučila. V sveti deželi je namreč tako velika vročina, da se ji človek ne more ogibati. Zveličar pa je zmirom popotoval od kraja do kraja po zimi in po letu; in tako se je pač mnogokrat pripetilo, da ni dobil vode, in da je dolgo terpel žgečo žejo. Tako je enkrat o poldne sedel pri mestu Sihar zraven Jakobovega vodnjaka, in ker je imel veliko žejo, je Samarijanko pohlevno prosil za požirek vode rekoč: „Žena, daj mi piti!“[2])

Gospod Jezus Kristus! kteri vse živali hraniš in napajaš, daj mi pomoč svoje gnade, da iz ljubezni do tebe krotim poželjenje po jedi in pijači, in da tebe v ubogih in bolnih hranim in napajam.

3. Premišljuj mnogoverstno in težavno Kristusovo potovanje.

On je svoje slabotno telo trudil z mnogim potovanjem, zato da je povsod učil in pridigal, in čudo je bilo, da je mogel toliko težav prestati. V judovski deželi je mnogo pustih gor in samotnih krajev; v nekterih krajih je treba hoditi po tri, štiri ure, predno se do

[1]) Luk. 6, 25. [2]) Jan. 4, 7.

ljudí pride. Naš ljubi Zveličar je tedaj marsikako težavno pot storil čez gore in doline, skoz mesta in vasí, v dežji in vetru, vročini in mrazu; na teh potih je terpel večkrat lakoto in žejo, trud in opešanje. Sveti evangelisti opisujejo več težavnih pot Jezusovih; ker pa jih je bilo tolikanj, zato še polovice niso povedali. Poslednja tri leta namreč je dobrotljivi Gospod vedno hodil čez hribe in doline, iskat zgubljene ovčice. Njegova želja uboge ovčice iz žrela peklenskega volka rešiti, je bila tako velika, da mu ni bila nobena pot predolga, nobeno popotvanje pretežavno, ako je bilo le mogoče, eno ubogo dušo dobiti in zveličati. Tú pomisli, kako se je Kristus z dolgo hojo utrudil; kako je bil ves moker od dežja, ali pa od vročine ves prepečen, ali pa ves zmerznjen od mraza, lačen, žejen, oslabljen in upehan, ko je prišel v mesta in vasí, in pri vsem tem je dobil le revno prenočišče, in ubožno jed in pijačo; večkrat je še celó pod milim nebom spal, ker ga nekteri niso hoteli vzeti pod streho, drugi pa ga niso smeli. Pri vsem tem je treba še to pristaviti, da je bil menda vselej gologlav, je nosil vedno volneno obleko, bil je bos in brez čevljev. Oh, kolikokrat si je na poti ranil svoje presvete noge! Kolikokrat mu je sveta kri iz njegovih ranjenih nog tekla, in kako so ga te rane bolele! Sram te bodi, o kristijan! da še ene noge ne vzdigneš za Božjo službo, prosi Boga za odpuščenje, in obljubi mu poboljšanje.

4. Premišljuj vsakdanje in dolgo Kristusovo čuvanje.

Jezus je navadno ne samo več ur po noči čul, temveč, kakor pišejo sveti evangelisti, on je večkrat cele noči premolil. Tù pomisli, kako težko je pač bilo slabotnemu Kristusovemu telesu, cele noči pod milim nebom na kolenih prebiti, in brez spanja le moliti. To se ni malokrat, ampak velikokrat zgodilo, tako da pravi sveti Lukež, da je bilo to njegova navada: „On je ven šel, in je šel po svoji navadi na oljsko goro“. [1])

[1]) Luk. 22, 39.

Ko je bil namreč v Betaniji, ostal je malokrat, ali morebiti nobenkrat po noči v Martini hiši, temveč je šel vselej, truden in upešan od potovanja, ven na oljsko goro, da je tam celo noč molil.

5. Premišljuj, da je Kristusu Gospodu našemu dokaj všeč, ako njegovo težavno življenje premišljujemo. To je On sam sveti Mehtildi razodel. Ko je ga ta devica enkrat vprašala, kaj mu najbolje dopade? jej je odgovoril: „Ako človek hvaležno vsa moja krepostna dela in vaje premisli, kar sem na zemlji storil; kakor tudi vsako muko, krivico in nepravico, kar sem jih terpel v tri in tridesetih letih; v kako veliki revi sem živel, koliko in kako velike krivice so mi moje stvarí delale; in kako britko smert sem storil, in vse to zavoljo človeške duše, ktero sem si za nevesto s svojo drago kervijo kupil: naj vsak to tako premišljuje in si v svoje serce vtisne, kakor da sem samo zavoljo njegovega zveličanja terpel.“

Iz teh Kristusovih besed zamoreš spoznati, kako ljubo je Gospodu, da na njegovo težavno življenje mislimo, ga beremo, poslušamo in se od njega pogovarjamo. Reci tedaj:

1. O Jezus! kteri si zavoljo mene revo in uboštvo terpel; stôri me bogatega na čednostih, zato da pomanjkanje časnega blagá poterpežljivo prenašam. Amen.

2. O Jezus! kteri si zavoljo mene lakoto in žejo, post in pomanjkanje terpel; daj, da si rad kaj pritergam, požrešnost in vsako drugo skušnjavo premagam, in vse hudobne želje ukrotim. Amen.

3. O Jezus! kteri človeka neskončno ljubiš; jaz spoznam in hvalim tvojo nezmerno ljubezen, ker si za naše grehe se pokoril, in naše dolge plačal. Jaz te prosim po tvojem ostrem življenji, daj, da bom spokorno živel, in svoje grehe kot velike dolgé iz velikega zaklada tvojih neskončnih zaslug splačam. Amen.

Hvaljen bodi Jezus Kristus za vse zasluge in kreposti svojega pozemeljskega življenja na vekomaj. Amen.

Koristen pristavek

h Kristusovemu življenju, od čveterih poslednjih reči,

to je:

od smerti, sodbe, pekla in nebes.

Pervo poglavje.

Kristusova milost in slava se kaže v smerti njegovih vernih.

Pervi odstavek.

Smert je strašna.

Naj se bere na petnajsto nedeljo po binkoštih, al tudi na dan pogreba. *„Smertne bolečine so me obdale, in potoki hudobije so me prestrašili“.* (Ps. 17, 5.)

1. Premišljuj, kako in zakaj nam je smert takó strašna.

Ko je slavni modrijan Aristoteles vse strašne reči dobro premislil, sklenil je na zadnje rekoč: „Med vsemi strašnimi rečmi je smert najstrašnejša“. Zato se vsak pameten človek smerti dokaj bojí, in sicer pervič, ker vsak človek rad živí, in nerad umerje. Zato se pravi: Življenje je prijetno, smert je grenka. Drugič, ker človek bolečine terpí, kedar se duša od telesa loči. Tretjič, ker nobeden ne vé, kako bo pred Božjim sodnikom obstal, in kam po svoji smerti pride. V tem minljivem življenji mora človeška duša veliko britkost in žalosti,

in telo veliko muk, bolezen, rev in težav prestajati; vendar nobena teh dušnih in telesnih bolečin in težav se ne da primerjati smertnim težavam in bolečinam. Kdor je terpinčen, mora strašne muke terpeti; pa vendar ne umerje. Žena na porodu tudi veliko terpi, vendar pa ne umerje. In ako ktera žena na porodu umerje, mora njeno terpljenje že táko biti, da ga človeška natora ne more prenašati. Človeška natora namreč se brani smerti, kar koli ji je mogoče. Ako jo tedaj terpljenje premaga, mora zares biti dokaj veliko. Kdo more tedaj reči, kaj je umirajočemu človeku terpeti? O Bog! kako težek je boj, kteri nas čaka konec našega življenja! V poslednjem boji mora ubogi človek takó terpeti, da se mu očí vderejo, nos stanjči, udje tresejo, in serce močnejše bije. Kedar tedaj stiskano dušo od terpečega telesa smertna sila loči, čuti umirajoči človek tako muko, kakor da bi se mu vsi udje saksebi raztergali. Vsakdanja skušnja nam to nekako kaže. Méri namreč merliča, in videl boš, da je daljši, kakor je bil živ. Zakaj in od kot to? Smert ga je stegnila, bi Nemec rekel, (in mi Slovenci imamo navado reči od živine ko umerje, da se je stegnila). Se vé da ga je smert stegnila, terpinčila in mučila.

O Jezus! prosimo te po svojih britkih smertnih bolečinah na križu, stoj nam na strani v našem poslednjem boji. Amen.

2. Premišljuj, zakaj človek umerje vselej z velikimi bolečinami in z veliko silo.

To se godí ne samo v časno kazen za izvirni greh, ampak tudi v kazen za grehe, ki smo jih po svetem kerstu sami storili. Ker je Kristus v odpuščenje večne kazni za nas najbritkejšo smert na križu terpel, spodobi se pač, da tudi mi radovoljno terpimo smertne bolečine.

Poslušaj, kaj od teh bolečin ranjki sami pravijo. Sveti Ciril, Jeruzalemski škof, pripoveduje, da mu je od smerti obujen človek med drugim tako-le govoril: „Ko je duša moje telo zapuščala, bila je bolečina tako grozna in grenka, da noben človeški um tega ne more

zapopasti, dokler sam ne skuša. Naj si le človek domišljuje vse mogoče bolečine in težave, kar le more; vendar vse to ni nič proti težavam, ki sem jih jaz prestal, ko se je moja duša od telesa ločila“. V dokaz tega je govoril na dalej še to: „Ti veš, da dušo imaš, pa ne veš, kaj je duša; ti veš, da so angelji, pa ne kakšni so; ti veš, da je Bog, pa ne veš in ne poznaš njegovega bitja. Tako je z vsemi rečmi, ktere nimajo telesa. Zato tudi ne moreš zapopasti, kako sem v enem trenutku tolikanj terpel“. Iz tega se vidi, da ako tudi človek tako pokojno ugasne, kakor luč; in ako tudi okoli stoječi mislijo, da nič ne terpi; vendar v poslednjem trenutku, ko se loči duša od telesa, mora človek terpeti, kar si nobeden, ki še živí, še misliti ne more. Da pa nekteri tako mirno ugasnejo, ali saj se zdí, da brez terpljenja umerjejo, to izhaja od tod, ker je njih telo že tako oslabelo, da nima več nobene moči, s smertjo se boriti.

3. Premišljuj skušnjave umirajočih.

Smert je že sama na sebi grenka, ali še grenkejša in britkejša postaja zavoljo skušnjav, ki jih človek takrat ima. Mi hočemo tukaj pa le kaj malega o njih povedati. Vedeti je tedaj treba, da pravični Bog satanu ob naši smerti veliko oblast daje, ne v našo pogubo, ampak zato, da človek še enkrat priložnost dobi, skazati svojo dolžno zvestobo in ljubezen, da se namreč stanovitno Boga derži, in se ne da od njega nikakor odtergati. Zato se posluži takrat hudobni duh svoje oblasti, divjá in razsaja kot lačen lev, in si na vso moč prizadeva, človeka od Boga odtergati, v greh zapeljati, ali v grehu ga obderžati, da bi dušo požerl in sabo v pekel pogreznil. Zato govori sveti Janez v skrivnem razodenji: „Gorjé zemlji in morju“, to je, gorjé posvetnim ljudem, kteri so v morji tega svetá in v posvetnih sladnostih vtonili; „ker je hudič k vam doli stopil, in ima veliko jezo, ker vé, da ima malo časa“. [1]) Te besede imamo razu-

[1]) Skriv. raz. 12, 12.

mevati posebno od umirajočih, zoper ktere ima hudič veliko jezo, in vse svoje moči napenja, da bi jih zapeljal; ker dobro vé, da jih na vekomaj več ne dobí v svoje pestí, ako jih tukaj ne dobi. Zato pravi sveti papež Gregor: „Mi moramo dobro pomisliti, kako strašna bo naša smertna ura. Takrat bodo hudobni duhovi svoja hudobna dela v nas iskali in nam bodo očitali naše grehe, h kterim so nas oni vabili. Oh! kako se bo nam ubogim takrat godilo? Kaj bomo svojim zopernikom odgovorili, kedar nam bodo naše grehe pred oči stavili, in skušali nas k obupu pripraviti?“ Na smertno uro nas bodo hudiči v vsakoverstnih rečeh skušali, posebno pa v tistih, v kterih smo v življenji največkrat padli, postavim: Ako si v življenji večkrat sovraštvo zoper koga imel, oni ti bodo tega človeka pred oči stavili, in vse krivice, kar ti jih je storil, da se zopet sovraštvo v tvojem sercu ponoví. Ako v tem sovraštvu umerješ, tako si na vekomaj pogubljen. Ako si bil nečistosti vdan, oni bodo ti nečiste reči in osebe pred oči stavili, zato da se obudijo v tvojem sercu zopet nesramne misli in želje. Ako brez kesanja v teh mislih in željah umerješ, tako si na vekomaj pogubljen. Ako je kdo v veri dvomil, oni mu bodo naj teže verske člene pred oči stavili, ako umirajoči človek ne verje terdno in dvomi nad tim ali unim členom svete vere, na vekomaj se pogubi z neverniki in krivoverci. Ako je kdo nagnjen k malodušnosti in obupu, hudobni duhovi mu bodo dokazovati si prizadevali, da mu je nemogoče se zveličati. Ako umerje brez upanja na Božjo milost in na Kristusove zasluge, pogubljen je na vekomaj. Ako je kdo ošaben in prevzeten, da se misli boljega od druzih, in da se zanaša in hvali s svojimi dobrimi deli, bodo hudobni duhovi njegova dobra dela še bolj poveličevali, da bi več na-se zaupal, kakor na Kristusove zasluge, in da bi druge ljudi zaničeval itd. Ako v takih mislih umerje, na vekomaj je pogubljen. Ako je kdo v svojem življenji rad bil nepoterpežljiv, da je za vsako majhno reč

se jezil in preklinjal, bodo ga hudiči v njegovi bolezni dražili k nepoterpežljivosti, da začne mermrati zoper Boga, in morebiti še preklinjati ga. — In takó se godí z vsemi grehi, ker hudiči človeka navadno v tisti reči zopet skušajo, v kteri je že enkrat grešil. Saj pravimo: da človek tam čez ograjo skoči, kjer je naj niža; in terdnjave napadajo na tisti strani, kjer so najslabejše. Še več, ti zvijačni duhovi iščejo tudi novih sredstev in novih poti, da ubozega umirajočega vjamejo in ogoljfajo. Ako ima zdrav človek dovolj opraviti, da s pomočjo Božje milosti hudičeve skušnjave premaga; oh! kakó bo bolen in slaboten človek se mu zoperstavil in svoje mogočne sovražnike premagati mogel? Ali obljubljeno nam je, da ne bo nobeden čez svoje močí skušan; temveč da Bog vsakemu, ki ga za to prosi, potrebno pomoč delí.

Molitev.

O Gospod! zavoljo svojega imena bodi milostljiv meni grešniku, ker mojih grehov je veliko.

O Bog, Zveličar naš, pomozi nam, in zavoljo časti svojega imena reši nas, in bodi milostljiv nam grešnikom.

Usmili se me, o Bog! usmili se me! ker na-te upa moja duša.

Ti si moj pomočnik in moj varh, ti, Bog mojega zveličanja; oh, ne mudi se, mi pomagati.

O Bog! usmili se me po svoji veliki milosti; in po obilnosti svojega usmiljenja izbriši mojo hudobijo.

Opêri me čedalje bolj od moje krivice, in očisti me od mojih grehov.

Gospod! razsvetli moje očí, da kje smertno ne zaspim.

Kakor hrepeni jelen po studenčni vodi, takó hrepení moja duša po tebi, o Bog!

Gospod! v tvoje roke izročim svojega duha.

O Bog! glej, da mi pomoreš; Gospod! hiti mi pomagat.

Bodi mi Bog varh in hiša pribežališča, da me rešiš in zveličaš. Po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Hvaljen bodi Jezus Kristus od mene in v meni na vekomaj. Amen.

Drugi odstavek.

Kristusovi služabniki srečno umirajo.

Naj se bere na kterikoli praznik svetnikov.

„Draga je pred Gospodovim obličjem smert njegovih svetih.“ (Ps. 115, 15.)

1. Premišljuj, da moramo v svoji smerti malo od britkega terpljenja in grenke smerti Jezusa Kristusa okušati.

Da-si je ravno naš Odrešenik v svojem britkem terpljenji velike bolečine in strašne muke terpel, vendar se ne more nobena muka njegovega terpljenja primerjati s tim, kar je umiraje terpel; kar se povzeti da tudi iz svetega evangelja. Kristus namreč ni nikoli v svojem terpljenji zavoljo velikih bolečin zavpil; ko je pa imel umreti, in je bleda smert ga imela objeti, zavpil je tako na glas, da je šlo vsem pričujočim skoz mozeg in kosti: Jezus je zavpil z velikim glasom: „Moj Bog! zakaj si me zapustil“? [1]) In kmalu potem pravi: „Jezus pa je velik glas zagnal, in je dušo zdihnil“. [2]) Iz tega zamoremo spoznati, da ni Kristus nikoli v celem svojem življenji tolikih bolečin terpel, kakor trenutek, ko se je njegova sveta duša od telesa ločila.

[1]) Mark. 15, 34. [2]) Mark. 15, 37.

Da bi mi, revni ljudje, nekoliko zapopadli in občutili, kaj je naš Odrešenik za nas terpel, in kako britko smert je prestal; ni hotel s svojo smertjo nas tako rešiti, da ne bi bilo treba tudi nam umreti, temveč On hoče, da mi umiraje nekoliko okušamo britkost Njegove smerti. To razlaga sveti Gregor papež izverstno s temi besedami: „Kristus je s svojo smertjo in s svojim smertnim borenjem našo smert in poslednje borenje predpodobil, in nam tako pokazal, da je smertna sila največa sila, kakoršne človek ni nikoli imel, nikoli ne bo imel, nikoli ne more imeti: Bog pa hoče, da človek konec svojega življenja to silo terpi, zato da se uči spoznati veliko Odrešenikovo ljubezen do nas, ker je hotel za nas umreti in najgrenkejšo smert terpeti. Saj sicer ne bi mogel človek te nezapopadljive ljubezni in dobrotljivosti Božje vedeti in spoznati, ako ne bi mu bilo grenke smerti, kakor Kristusu, če tudi v manjši meri, samemu pokušati“.

Zapomni si kristijan! te besede svetega papeža in cerkvenega učenika, svetega Gregorja, in poglej, kako je kazen postala nam znamnje, in kako je Bog naredil, da vsak človek v svoji smerti nekoliko skuša in občuti, kako grenko smert je Kristus za nas terpel. Ker bo tedaj naša smert najgrenkejši smerti našega Odrešenika nekoliko podobna, oh! kako polna bolečin, in kako strašna bo! Zares, nas, umerljive ljudí, čaka težko borenje in silna muka. Skozi ozka in bolečin polna vratica britke smerti moramo vsi iti v srečno ali pa nesrečno večnost. Vdaj se tedaj radovoljno, ljubi moj kristijan! in terdno skleni, da hočeš vse smertne britkosti radovoljno in poterpežljivo terpeti. Zakaj to je veliko zadostenje, radovoljno smerti se vdati za svoje grehe, svoje življenje Bogu darovati, za Kristusom hoditi, njega tudi v smerti posnemati, in tako s pripravno voljo smertne brikosti prevzeti.

2. Premišljuj, da zamoremo s Kristusovo smertjo *premagati* svojo *smert*, da namreč srečno umerjemo.

To nam je Gospod po preroku Ozeju obljubil, kjer pravi: „Smerti iz rok jih bom otel, smerti jih bom rešil. O smert! jaz bom tvoja smert.“ [1]) Zveličar namreč je s svojo smertjo greh razdjal, življenje zaslužil, in duhovno in večno smert zapodil in pogubil. Poprej je bila telesna smert le pokora in kazen, ktero je Božja pravica človeku zavoljo greha naložila; naš Zveličar pa je to kazen spremenil v znamnje svojega britkega terpljenja, v zveličansko zdravilo zoper greh, v priložnost vaditi se v mnogih lepih čednostih, in v lepo podobnost udov in služabnikov z našo glavo in najvišim Gospodom in Odrešenikom. Zato je smert pravičnih pred Božjimi očmi dokaj draga, ker je lepo posnemanje smerti njegovega edinorojenega, Božjega Sina, okušanje britkega terpljenja, zmaga v Kristusu zoper naše sovražnike, in velikodušno darovanje samega sebe. Kaj more biti bolj žlahtnega in boljega, pravi sveti Ambrož, kakor postati klavna daritev Kristusova, poverniti mu nekako z našo smertjo njegovo smert, in z njegovo milostjo smert premagati tako, da nam je ona le slavna zmaga? Bog daj, da bi mi s svetim Pavlom reči mogli: „Bogu bodi hvala, kteri nam je dal zmago po Gospodu našem Jezusu Kristusu“. [2])

3. Premišljuj, kakó so **svetniki** s Kristusom, to je, ž njegovo pomočjo bojevali in **zmagali**.

Kristus je naš najviši vodja, on nam daje nauk in zgled, orožje in brambo, moč in pomoč k borenju, da moremo premagati vse svoje sovražnike v življenji in v smerti. — Sveti Devici in Mučenici Margareti se je hudobni duh v ječi prikazal, ali ona ga je z znamnjem svetega križa koj zapazila. — Tako moramo tudi mi dušne sovražnike premagati, in sicer, dokler smo še zdravi in močni, da jih bomo tudi na smertno uro premagali. Sedaj se moramo na boj pripravljati, da nas najde pripravljene in oborožene. Blaženi Dionizij Kartuzijan pravi: „Ako se ni umirajoči človek pred svojo boleznijo zoper skušnjave oborožil, in se ni poprej

[1]) Oze. 13, 14. [2]) 1. Kor. 15, 57.

vadil zoper peklenske sovražnike se vojskovati; on ali jih bo težko, ali jih celó ne bo premagal na svojo smertno uro, ako mu Bog posebno ne pomore, ali prečista Devica Marija, ali njegov angelj varh, ali pa kteri svetnik. Dobrotljivi Bog namreč in njegovi angelji in svetniki ne zapuščajo človeka v toliki sili, temveč mu hitijo na pomoč, kolikor si je to pomoč zaslužil.

Tedaj, preljubeznjivi! kličimo Boga in njegove svetnike pogostoma na pomoč, dokler smo živi, zato da nam pomorejo na našo smertno uro.

Molitev.

V vsaki britkosti in sili pridi nam pomagat, o prečista Devica Marija!

Gospod Jezus Kristus! mi te prosimo, da častitljiva Devica Marija, tvoja ljuba Mati, za nas tvoje Božje usmiljenje sprosi, sedaj in vselej, posebno pa na našo smertno uro, kteri imaš priti sodit žive in mertve in svet z ognjem. Amen.

Tretji odstavek.

Po smerti je posebna sodba.

Naj se bere na praznik svetih škofov, svetega Miklavža itd.

„*Ljudem je odločeno, enkrat umreti; potem pa je sodba.*“ (Hebr. 9, 27.)

1. Premišljuj, kako se bo tvoji duši po smerti godilo.

Oh! kako čudno se jej bo zdelo, kedar se bo koj po smerti na drugem svetu videla v nenavadnem stanu, popolnoma drugem, kakor je bil tu na svetu. Poprej je bila v času, sedaj pa bo v večnosti. Poprej je bila združena s telesom, sedaj pa bo ločena od telesa. Poprej je bila v telesu kakor v temni ječi, sedaj pa se jej bodo oči odperle, in bo videla vse jasno in čisto. Sedaj bo spoznala, kako svet je Bog, kako veliko zlo je greh,

kako dobra reč je čednost, koliko je vredna večnost, in kaka čudovita stvar je duša sama.

Koj po tem trenutku čudenja bo pripeljana pred ostro sodbo Božjo, da bo od celega svojega življenja račun dajala. Tù pomisli, kakó se ubog grešnik prestraši, kedar ga pred sodnika kličejo. Oh! kako se bo duša tresla, ko jej bo treba iti pred sodbo, pred Kristusovo obličje. Kakor ga ni v nebesih večega veselja, kakor gledati preljubeznjivo obličje Božje; ravno tako je ni za pogubljene nobene veče muke, kakor gledati jezno obličje Kristusa, Božjega sodnika. Tako govorí pobožni Job: „Kdo mi podelí to, da me v peklu varuješ in me skrivaš, dokler tvoj serd ne prejde“? [1]) — O Jezus, ti Božji sodnik! daj, da se te bom sedaj bal, zato da se potlej ne ustrašim tvojega obličja!

2. Premišljuj, kako je posebna sodba strašna zavoljo peterih rečí.

Pervič, ker duša vé in spozná, da je ta sodnik vse vedejoči Bog, kteremu ne more ničesar skrivati. Drugič, ker je ta sodnik vsegamogočen, kteremu ni mogoče zoperstati ali ujiti. Tretjič, ker je pravičen, in po svoji ostri pravici ne pusti nobenega greha brez kazni. Četertič, ker duša dobro vé in spozná, da je ravno tega sodnika velikokrat razjezila. Petič, ker dobro vé, da je sodnikova sodba neprekljicljiva, in da se koj izpolni. Te petere reči delajo ubogi duši tak strah, da, ako bi bila umerljiva, ona bi od same stiske in sramote obupala in umerla. Oh, moja duša! sedaj boj in sramuj se tega najvišega sodnika razjeziti, da se ti ne bo treba poznej sramovati, in sicer na vekomaj.

3. Premišljuj, kako so se svetniki Božje sodbe bali.

Pervič, od Boga razsvetljeni možje v stari zavezi so z Davidom govorili: „Presúni, o Gospod! moje mesó s svojim strahom, ker se tvojih sodeb bojim“. [2]) In zo-

[1]) Job. 14, 13. [2]) Ps. 118, 129.

pet: „Ne hodi v sodbo s svojim hlapcem, Gospod! ker pred tvojim obličjem ni nobeden živih pravičen“. [1]) Tako je tudi pobožni Job rekel: „Kaj bom počel, kedar bo Bog vstal, mene sodit? in ko bo prašal, kaj mu bom odgovoril“? [2])

V novi zavezi pa uči sveti apostelj Peter: „Ker kličete Očeta njega, kteri brez pogleda na zunajno veljavo vsacega po njegovem delu sodi, v strahu Božjem živite ob času svojega popotvanja“. [3]) Zato nas opominja tudi sveti Pavel: „Delajte s strahom in trepetom za svoje zveličanje“. [4]) In on sam se boji, ko pravi: „Nič sicer nimam na vesti; toda v tem nisem opravičen; Gospod pa je, kteri me sodi.“ In dostavlja v nauk za vse: „Ne sodite tedaj pred časom, dokler Gospod ne pride, kteri bo razsvetlil, kar je v temi skritega“. [5]) Zato beremo v zgodbah in v življenji svetih očakov od svetega opata Agatana, da je na svojo smertno uro se tresel in bal. Ko so ga njegovi učenci vprašali: „Zakaj se bojiš, oče? Saj nimaš nič, za česar voljo bi se ti bilo bati“! In on jim je odgovoril: „Božje sodbe so vse drugačne, kakor človeške“. Tako je imel vavadno govoriti tudi sveti opat Elija: „Jaz se bojim treh rečí: pervič, tistega trenutka, ko se bo moja duša od telesa ločila. Drugič tistega trenutka, ko bom postavljen pred Božjo sodbo. Tretjič, tistega trenutka, ko se bo čez mene sodba izrekla.“ — O Gospod! jaz te prosim po vseh tvojih bogaboječih služabnikih, dodeli, da ti v svetem strahu in v ljubezni do konca služim. Amen.

4. Premišljuj, zakaj je na zemlji tako malo bogaboječih kristijanov in služabnikov Božjih.

Zato namreč, ker jih je malo, da bi poslednje reči in druge večne resnice resno premišljevali in prav verovali. — Nek pobožen mož se je po svoji smerti prikazal svojemu prijatelju ves žalosten, in mu je zdihovaje rekel: „Nobeden ne veruje, nobeden ne veruje, nobeden ne ve-

[1]) Ps. 142, 2. [2]) Job. 31, 14. [3]) 1. Pet. 1, 17. [4]) Fil. 2, 12. [5]) 1. Kor. 4, 4. 5.

veruje. In ko ga je prijatelj prašal, kaj je to, česar, noben ne veruje, odgovoril mu je duh: Noben ne veruje, kako ostro Bog tirja račun, kako ostro sodi, kako ostro kaznuje. In ko je to izgovoril, je zginil in je popustil prijatelja v velikem strahu. — Kaj boš ti sedaj začel, ubogi grešnik! Poslušati hočemo koristni nasvet Odrešenika, ki pravi: „Glejte, čujte in molite, ker ne veste, kdaj je čas“. [1]) On hoče namreč, 1. da sedaj svoje znotranje oči odpremo, da dobro vidimo, kar imamo videti in premišljevati; 2. da čujemo z dobrimi deli; 3) da neprenehoma molimo, in od Njega in pri Njem iščemo luč Božje milosti in njegovo Božjo pomoč.

Molitev.

O Gospod! daj mi, da vidim, namreč da prav verujem in premišljujem; da vedno čujem v dobrih delih in krepostnih vajah, in zoper vse grehe in hudobije se borim; in da pobožno molim, zato da luč tvoje nebeške milosti in tvojo Božjo pomoč zadobim. Amen.

O Jezus! Jaz hočem v svoji zadnji bolezni vse poterpežljivo terpeti v zadostenje zasluženih časnih kazen; zato hočem iz ljubezni do tebe tudi britko smert prestati, da se tebi tako zahvalim za tvoje britko terpljenje, in da tako počastim tvojo grenko smert na križi. Zato te prosim, da vse moje prihodno terpljenje sprejmeš in svojemu nebeškemu Očetu daruješ v združenji s svojim britkim terpljenjem. Kakor si vse muke vseh svetih mučenikov milostljivo sprejel, tako sprejmi milostljivo tudi vse moje terpljenje v življenji in smerti. Nazadnje pa bodi mi milostljiv sodnik po svoji ljubezni in dobrotljivosti,

s kterima si vse krivične sodbe v svojem britkem terpljenji sprejel in za nas terpel. Amen.

Drugo poglavje.

Kristusova slava se bo sodni dan prikazala.

Pervi odstavek.

Od Antikrista.

Za štirindvajseto nedeljo po binkoštih.

„Takrat bo velika stiska, kakoršne ni bilo od začetka sveta.“ (Mat. 24, 21.)

1. Premišljuj, kdo bo Antikrist.

Jezus je učil, da pred sodnim dnevom se bo več znamenj prikazalo. Od teh znamenj pravi sveti Ambrož: „Pred poginom svetá bodo njegove bolezni ali nemoči prišle. Bolezni tega sveta so: Lakota, kuga, preganjanje. Bliža znamenja sodnega dneva so: oznanovanje svetega evangelija po celem svetu, posebno pa prihod Antikristov. Ta hudobnež bo iz rodú Dan; spočet bo v prešestovanji, rojen bo v Babilonu in od ondod bo prišel v Jeruzalem. Z velikim svetohlinstvom bo ljudí na-se vlekel in postal njih kralj. Judovske postave in obrede bo odobril, in Judje ga bodo spoznali za svojega Mesija in Zveličarja; tudi veliko kristijanov bo z velikim bogastvom, veselicami in sladnostnim življenjem, in s povišanjem do visokih časti zapeljal in sebi pridružil, kakor govori sveti prerok Daniel: „On bo (svojim častivcem) dal veliko čast, ter jim dal oblast v velikih rečeh, in zemljo zastonj jim razdelil“.[1]) Pravoverne bo oropal in uboge storil, svoje nasledovalce pa bo povsod obogatil. Sveti prerok namreč govorí zopet od njega: „In se bo polastil zakladov srebra in zlatá, in vseh dragotin“.[2]) — O

[1]) Dan. 11, 39. [2]) Dan. 11, 43.

kako malo bodo častí in denarja lakomni tim skušnjavam se zoperstavili!

2. Premišljuj, kako strašno bo Antikrist pravoverne preganjal.

Pobožne bo on strašno preganjal. Daniel pravi: „Vojskoval se bo zoper svetnike,“ to je, pravoverne kristijane, „in jih bo premagoval“.[1]) Tistikrat bo tista velika stiska, kakoršne ni bilo od začetka sveta. Ljudem ne bo nič druzega ostajalo, kakor ali terpeti, ali pa veri se odpovedati. Razdeval bo kristijanom cerkve, križe in podobe svetnikov, cerkveno blago in premoženje bo delil svojim priveržencem in vojščakom; njegovi priverženci bodo imeli na čelu ali desni roki znamnje Antikristovo. — Ti pa, o najdobrotljivejši Jezus! podeli moč tisti čas svojim vernim služabnikom, in ohrani je v svoji službi, k svoji časti in večni slavi. Amen.

3. Premišljuj lažnjive čudeže Antikristove.

On bo ljudí zapeljeval, kakor govorí sveti apostelj: „z vso močjo, in z znamnji in z lažnjivimi čudeži“;[2]) in vse to bo delal, da bi ljudem dokazal, da Jezus Kristus je bil goljuf. On bo, postavim, storil, da bo ogenj z nebes padel; delal se bo mertvega, in potem bo zopet vstal in se proti nebu vzdignil. Take in enake lažnjive čudeže bo s hudičevo pomočjo delal. Zato govorí sveti Gregor papež: „Oh! kako huda skušnjava bo to za slabe ljudí, ko bodo videli, da tudi ta hudobnež čudeže dela! Tako bo tedaj hudobne z zakladi in z bogastvom, pobožne s preganjanjem, in priproste ljudí s čudeži na-se vlekel.“ O pač težek in nevaren boj! O velika stiska, od ktere Kristus sam, večna resnica, govorí: „da bi bili zapeljani tudi izvoljeni, ko bi bilo mogoče“.[3])

4. Premišljuj, kakošen Antikrist je že sedaj na svetu.

Apostelj Janez pravi, da je veliko Antikristov, naj huji pa da pride proti koncu sveta; „in antikrist je že

[1]) Dan. 7, 21. [2]) 2. Tes. 2, 9. [3]) Mat. 24, 24. [4]) 1. Jan. 4, 4.

sedaj na svetu“, [1]) ne sicer on sam v osebi, ampak po duhu, pravijo razlagavci svetega pisma. Kdor koli namreč pohujšljivo živi, ta je antikrist (t. j. Kristusov nasprotnik), in se Kristusu zoperstavi, kakor uči sveti Avguštin; saj je in dela Kristusu nasproti, in služabnik hudičev. Prosi tedaj Gospoda s to-le molitvijo

za stanovitnost v dobrem.

O Jezus, ti moč slabotnih in pribežališče žalostnih in skušanih! Kolikorkrat storim znamenje svetega križa, hočem vselej pohlevno prositi in govoriti: O Jezus zaznamovaj me z znamenjem svojega svetega križa, in ohrani me na pravi poti zveličanja, da v tvoji sveti službi in v pravi veri do konca svojega življenja zvest in stanoviten ostanem. Amen.

Drugi odstavek.

Od predhodnih znamenj sodnega dneva.

Za štirindvajseto nedeljo po binkoštih.

„Znamnja bodo na solnci in luni in zvezdah, in na zemlji bo stiska med narodi.“ Luk. 21, 25.

1. Premišljuj, da so predhodna znamenja sodnega dneva opomini k pokori.

Ko je hotel Bog mesto Jeruzalem razdjati, pripoveduje Jožef Flavi, poslal je skoz eno celo leto poprej strašno zvezdo repatnico v podobi ognjenega meča, da je nad mestom se prikazovala. Videli so tudi cele vojske oboroženih konjikov v ozračji med sabo vojskovati se, da bi se Judje tega prestrašili in pokoro delali. Ker je Bog to delal pred razdjanjem enega mesta in ene same dežele, kaj bo še le delal pred poginom celega svetá?

Dolgo tedaj pred sodnim dnevom se bodo strašne repatnice v vseh deželah prikazale, ktere bodo kot ozna-

[1]) 1. Jan. 4, 3.

novalke vse ljudí k pokori in k poboljšanju opominjale. „Bog bo dal znamnje njim, ki se ga bojé, da naj bežé pred lokom“, [1]) to je, pred njegovo Božjo sodbo. To nam pravi tudi Kristus: „In bodo znamnja na solncu in luni in zvezdah; in ljudje bodo koperneli od strahú in čakanja tega, kar ima čez ves svet priti“. [2]) Ko bodo namreč videli ljudje strašne repatnice, bodo lahko spoznali, kako velika reva ima čez nje priti, in kako se Bog jezí nad grešniki.

2. Premišljuj strašna znamenja v ozračji.

Nagloma se bo ozračje povsod s černimi in strašnimi oblaki napolnilo, kakoršni niso še nikoli se videli. Vstal bo tudi strašen vihar, kteri bo drevesa iz zemlje s koreninami vred ril in hišam strehe odnašal. Ljudí na polji bo strašni vihar v zrak vzdigoval, in kteri bodo na cesti, metal jih bo na tla. Na to bo v oblakih nastalo tako strašno, neslišano vreme z gromom, treskom, točo, pokanjem in veršenjem, da bodo ljudje menili, da nebó in zemlja pada. Med temnimi oblaki bo strašno bliskovalo, tako, da se bo ménilo, da je ves svet v ognji. Strela bo drevesa, stolpe in hiše zadevala, in povsod vžigala in morila, in mnogo ljudem škode in žalosti napravila.

3. Premišljuj znamnja v morji.

Od silnega viharja bodo vsa morja in vse reke tako strašno razsajale, da se bodo valovi čez gore na visoko vzdigovali. Zato bo ljudí skerbelo, da bi utegnili valovi celo zemljo potopiti z vsem, kar na zemlji živi. Hruščenje in šumenje morja in valov bo dolgo terpelo, in vse ribe in živali v morji bodo kot obnorele. Čutile bodo namreč živali, da se jim bliža pogin, in da poginejo z vsemi stvarmi. Tedaj bodo vse živali strašno kričale in tulile, tako da bo tuljenje ljudi še bolj oplašilo. — Pomisli, o kristijan! na ta čuda, in kako se bo pravična jeza Božja nad vse stvarí razlila.

[1]) Ps. 59, 6. [2]) Luk. 21, 25. 26.

4. Premišljuj veliko temo in stisko na svetu. Kristus pravi: „Kmalo po stiski tistih dnevov pa bo solnce otemnelo, in luna ne bo dala svoje svetlobe; in zvezde bodo padale z neba, in moči nebeške se bodo gibale“. [1]) Solnce bo o poldne otemnelo, in tema bo taka, kakoršne ni nikoli še bilo, kar svet stoji. Solnce namreč, ki sicer ljudí in živali razsvetljuje, bo tako temno, gerdo in strašno, da bo vse, kar na zemlji živí, od strahu se treslo in kopernelo. Pod solncem bo luna tudi brez svetlobe, rudeča, kakor da bi bila kervava. Zvezde se bodo po dnevi videle, ali žalostne in blede. Strašna tema ne bo samo na enem kraji sveta, temveč povsod; tudi ne bo eno samo uro terpela, temveč več dni in noči zaporedoma in bo vedno strašnejša. Pomisli le, o kristijan! kakó strašno bo takrat za človeka na zemlji. Nenavadno otemnjenje solnca bo namreč tudi nenavadno žalost in pobitost vzrokovalo v vseh živih in občutljivih stvaréh na zemlji, tako da bo vse, kar koli ima jezik in glas, od bolečin in britkosti jokalo, tulilo in vpilo. Vsi tiči pod nebom, vse živali na zemlji, vse ribe v vodi, vsi ljudje na celem svetu bodo strašno žalovali, grozno plakali in vpili in tarnali.

Po strašni temi, ko bo pogin in konec sveta že tù, se bo vse gibalo na nebu in na zemlji, tako da bodo ljudje menili, da se nebo vdere, in da zemlja pogine. To menda je Kristus hotel reči z besedami: „In moči nebeške se bodo gibale, in zvezde bodo z neba padale“. [2]) Po Božji naredbi bo namreč nébes z vsemi zvezdami, solnce z vsemi premičnicami, zrak z vsemi oblaki tako silno in strašno se treslo in gibalo, da se bo v zraku videlo in slišalo samo pokanje in treskanje, šumenje in hrušenje, in potem se ne bodo več zvezde videle.

To splošno gibanje nebeških moči bo svet tako silno opustotilo, da se bo zemlja zibala in tresla, na nekterih krajih vtergala in na kose razpadla, in tako se bo zgodilo,

[1]) Mat. 24, 29. [2]) Mat. 24, 29.

da bodo drevesa in germovja s korenino vred izrita, hiše in palače se sésule, stolpi in zidovi se poderli, gore in hribi se pogreznili, in zemlja bo na več krajih se razpokala. Ta in druga enaka znamenja, od kterih govori sveto evangelje, in jih popisujejo sveti cerkveni očetje, bodo oznanovala sodni dan in konec sveta.

Sedaj pomisli, o kristijan! kako bo tistim ljudem pri sercu, ki bodo tistikrat živeli. Kristus sam nam je to razložil, rekoč: „Na zemlji bo stiska med narodi zavoljo strašnega šumenja morja in valov. In ljudje bodo koperneli od strahú in čakanja tistega, kar ima čez ves svet priti“.[1]) In pri svetem Matevžu govori: „Takrat bo velika stiska, kakoršne ni bilo od začetka sveta do sedaj in je ne bo. In ako ne bi bili prikrajšani ti dnevi, ne bi bil otet noben človek“.[2]) Oh, ubogi ljudje, ki bodo tistikrat živeli! Oh kako revo bodo imeli! Vsi bodo prestrašeni, kakor taki, ki so pošast videli. Lasjé jim bodo po koncu stali, govoriti ne bodo mogli od prevelikega strahú, serce jim bo skopernelo, skoraj da se jim ne bo v glavi mešalo, in hodili bodo okoli kakor senca po zidu ali kakor obnoreli. Nobeden ne bo druzega tolažil, vsi bodo žalovali, jokali, plakali, tulili, rjovili, in se po ljuknah in votlinah skrivali.

6. Premišljuj končni pogin svetá.

Na zadnje, ko bo taka reva in nadloga več dni ali tednov že terpela, bo pravični Bog konec postavil nadlogam, in vse, kar je pod nebom, bo zgorelo. Po Božji vsegamogočnosti bo ogenj z nebes padel in vse bo vžgal; na več krajih bo ogenj tudi iz zemlje ven švigal in uboge ljudi takó splašil, da ne bodo vedeli, kam se podati, da ognju uidejo. Nekteri bodo se splazili v jame in kleti, drugi se bodo v vodnjake, štirne in reke potuknili. Hudi ogenj pa bo vedno bolj se širil, in požgal gojzde in drevesa, mesta in vasi, in na zadnje bo cela zemlja na vseh straneh gorela. Vročina žrečega ognja

[1]) Luk. 21, 25. 26. [2]) Mat. 24, 21. 22.

bo na zadnje vse kamne in skale raztopila, in vse gore in vsi griči se bodo raztopili kakor vosek. Vsa voda v morji in po rekah se bo kuhala in vrela, kakor v kotlu nad ognjem, in kakor nekteri menijo, še voda sama bo gorela kakor olje in tolšča, tako da bodo vse ribe in vse živali in ljudje, ki so na morje zbežali, se skuhali in zgoreli. Ravno tako bodo strašno poginili vsi tisti, ki so se skrili po jamah in kletih; vsi ljudje namreč in vse stvari bodo v prah in pepel zgoreli. Tako bo celi svet strašno poginil, in vse, kar je Bog vstvaril, bo ali zgorelo ali po ognji očedeno. Ta silna vročina bo zrak očistila in počedila, vodo zbistrila, debelo, terdo zemljo vso prekuhala, stopila, in jo naredila tako svetlo, da se bo skozi njo videlo, kakor skozi kristal. Novo nebo bo potem, in nova zemlja. — Zapomni si, o grešnik! da ta znamenja tudi nas zadevajo, ona so namreč Božji posli, ki nam oznanujejo, kako silno se bo Bog jezil nad grehi in nad grešniki. Zato je imel navado sveti Klada, škof na angleškem, kedar je bila nevihta, in kedar so vetrovi hudó bučali, britko se jokati, in Boga milosti prositi; in kedar je slišal grometi, šel je v cerkev, tam se je na svoj obraz vergel, in takó dolgo molil, da je hudo vreme prešlo. Govoril je namreč, da nas hoče Bog s takimi premembami v zraku opomniti na strašno sodbo, nas s takimi znamenji in posli k pokori opominjati, in nam že sedaj pokazati, kako ostro bo hudobne kaznil. Zato naj človek sedaj pred Boga poklekne, in naj ga z resnično pokoro potolaži.

Molitev.

O Gospod, vsegamogočni in strašni Bog! kteri svojo moč v oblakih kažeš pri bliskanji in gromenji, in ogenj, točo in viharje rabiš, da ž njimi grešnike strašiš in kaznuješ: glej, mi te ponižno prosimo za milost in prizanašenje. Ne glej na naše grehe in hudobije, temveč dodeli nam po svoji veliki ljubezni in

dobrotljivosti, da se bojimo tvojega gromenja in bliskanja, to je tvojega serda, in tvoje jeze; da se ognemo grehom, resnično pokoro storimo in tvojo Božjo milost dosežemo. Amen.

Tretji odstavek.

Od vstajenja mertvih.

Za velikonočne praznike, pa tudi za vseh vernih duš dan. Lepo premišljevanje o enajstem členu apostoljske vere.

„In bodo prišli, kteri so dobro delali, v vstajenje življenja; kteri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja.“ (Jan. 5, 29.)

1. Premišljuj, kakó in kje se bodo prikazali sveti angelji, in kakó bodo vse duše k vstajenji in k sodbi poklicali.

Kristus govori takó-le: „On bo poslal svoje angelje s trobento in z velikim glasom, in bodo zbrali njegove izvoljene od čveterih vetrov, od konca do konca neba.“ [1]) In sveti Pavel pravi: „Glejte! skrivnost vam povem: Vsi bomo sicer vstali, toda spremenjeni (to je zveličani) ne bomo vsi. Naglo, ko bi z očmí trenil, na poslednjo trobento, (ker zapela bo trobenta), in mertvi bodo vstali nestrohljivi“. [2]) Kakor hitro bo namreč zemlja sežgana, in ogenj pogašen, poslal bo Bog svetega arhangelja Mihaela z drugimi angelji s trobentami, kteri bodo na vseh krajih sveta takó močno in strašno trobili, da bo ta silni glas trobente prešinil nebo in zemljo, in se bo slišal še doli noter v peklo. Od strašnega trobentnega glasú se bo zemlja stresla, in gibalo se bo peklensko brezdno.

Potem bo trobentni glas žalostno, počasi in strašno vpil: „Vstanite, vi mertvi, in pridite na sodbo“! Ta žalostni glas bo čim dalje, tim glasnejše se dajal slišati, in se bo zdel vsem mertvim, posebno pogubljenim v peklu tako strašan, da bodo od strahu in britkosti ko-

[1]) Mat. 24, 31. [2]) 1. Kor. 15, 51. 52.

perneli in skoraj obupali. O Bog! kako bodo stermela nebesa, in kako se bo zavzel pekel! Oh, kakó strašno bodo tulili in rjoveli hudiči in pogubljene duše, ker je napočil strašni dan, pred kterim so se toliko tisoč let že tresli in bali! Tako bodo divjali, razsajali in rogovilili po peklu, da bi se menilo, da bodo eden druzega raztergali in pokončali. O gorjé, gorjé nam! bodo vpili in kričali. Kako obstanemo pred obličjem jeznega sodnika? Kako bomo mogli prenašati grozno sramoto in muko? O! da bi mogli vendar ostati v tej peklenski ječi, naj bi tudi še desetkrat več terpeli, kakor terpimo! — Toda njih želje bodo prazne; ker bodo prisiljeni vsi, pogubljene duše in hudiči, iz pekla ven priti; silni glas trobente jih bo s čeznatorno močjo iz pekla gnal, in vsako dušo na kraj pripeljal, kjer leži njeno telo.

2. Premišljuj, zakaj bo splošno vstajenje pogubljenim takó strašno.

Med tem, ko bo trobenta še po celem svetu se slišala, se bo splošno vstajenje eno nedeljo zjutraj veršilo. Tu bodo sveti angelji varhi na Božje povelje ves pepel in prah, ki se je od strohnjenega človeškega telesa sem ter tje raztrosil, na tisti kraj znesli, kjer je bil človek pokopan; ali pa na mesto, kjer leži veči del njegovega telesa. To se bo tako čudno godilo, da če je bilo človeško truplo tudi od červov ali tičev, ali tudi od zveri snedeno, se bodo vendar vsi deli, ki so bili v kaj druzega spremenjeni, zopet ločili in združili v človeško truplo. Tako dobi zopet vsak človek ravno tisto telo in tisto podobo, ki jo ima sedaj, zato da tisto telo, ktero sedaj dobro ali slabo dela, tudi v večnosti dobro ali slabo prejeti more. Kedar bo vsak angelj varh pepel in prah tistega telesa, ki mu je bilo v skerb izročeno, v kratkem času vkup znesel, potem bo po Božji vsegamogočnosti zopet človeško telo postalo; potem bodo telesa pravičnih vsa lepa, spremenjena, kakor je bilo Jezusovo častitljivo telo po vstajenji; telesa pogubljenih pa bodo gerda in strašna.

O ljubi moj kristjan! kteri to bereš, ali pa poslušaš, oh! premišljuj ta strašni dan splošnega vstajenja in pomisli, kak strah in kakšna otožnost bo takrat na svetu. Poslednji dan sveta, od kterega smo govorili v poprejšnjem odstavku, je bil takó strašan, da so se nebeške moči tresle, in vsi elementi se raztopili. Ali sedajni dan, ki je pervi in večni dan, ki nima večera, je še strašnejši, in tako grozovit, da ne more tega dovolj popisati tudi noben angelj v nebesih. Poslušaj, kakó ga popisuje prerok Sofonija:

„Blizo je véliki dan Gospodov, blizo je in silno hiti. Glas ob dnevu Gospodovem je britek; stiskan bo tedaj junak. Dan jeze bo tisti dan, dan stiske in britkosti, dan nadloge in reve, dan temote in mraka, dan megle in viharja, dan trobentinega bučanja. In stiskal bom ljudi, da bodo hodili kakor slepci. Tudi njih srebró in zlató jih ne bo moglo rešiti ob dnevu jeze Gospodove“.[1]) Ali ni to živo popisanje strašnega dneva splošnega vstajenja?

Domišljuj si tedaj, kakošen pogled bo, ko bodo na sodni dan vsi ljudje zopet oživeli, in iz svojih grobov prišli. Sveti Janez pravi v skrivnem razodenji: „Morje bo dalo mertve, kteri so v njem, in smert in pekel bosta dala svoje mertve, ki so v njima“;[2]) to je: vsi, ki so vtonili v morji in v rekah, bodo zopet živi iz njih prišli; in vsi, kteri so bili pokopani v pokopališčih ali kjer koli si bodi, bodo zopet oživeli.

Pervi glas strašne trobente bo pogubljene tako silno preplašil, da ko bi bili še umerljivi, bi od strahú zopet se zgrudili, in naj strašnejše smerti umerli. Koj namreč bodo spoznali, da je sodni dan napočil, in da so zato zopet oživeli, da pred vsim svetom od celega svojega življenja račun dajo. Grozen strah jih bo prepadel, da se bodo tresli in obupali, tulili in rjoveli. Ko jih bo tedaj toliko tisoč oživljenih mertvih na enem pokopališči

[1]) Sofon. 1, 14—18. [2]) Skriv. razod. 20, 13.

takó strašno vpilo in tulilo, oh, ali bo to neizrečeno strašen krik in rjovenje? Gotovo bo ta dan pogubljenim dan britkosti in stiske, dan reve in nadloge, dan jokanja in plakanja, kakoršnega ni bilo nikoli od vstvarjenja sveta.

Vtisni si to v serce, o grešnik! ker to zadeva vse; in kakor gotovo sedaj živiš, takó gotovo boš tistikrat zopet živ vstal. Pomisli sedaj, kakó boš tedaj se tresel in obupoval, kričal in vpil, ako boš med nesrečno trumo pogubljenih.

Zato prosi sedaj ostrega sodnika pohlevno tako le: „Daj mi, o Jezus! da sedaj svoje grešno življenje poboljšam, in da dosežem srečno vstajenje. Amen.

3. Premišljuj veselo vstajenje zveličanih.

Na trobentini glas bodo vse zveličane duše z nebes doli prišle, in spremljane od svojih angeljev varhov na mesto šle, kjer ležijo njih telesa. Potem se bodo vsi grobi odperli, in truplo vsakega svetnika bo v grobu ležalo, kakor da bi mirno spalo, cveteče kakor roža, lepo dišeče kakor lilija, svetlo kakor zvezda, lepo kakor angelj, in na vseh udih popolno in lepe postave. Kaj si bo tukaj duša mislila, ko bo svoje telo tako lepo našla in zagledala? — Potlej se bo po Božji vsegamogočnosti duša s telesom zopet združila, in v enem trenutku bo telo oživelo.

Kako se bosta duša in telo tù veselila in čudila! Duša bo telesu govorila: Dobro došlo, ljubo telo! hrepenela sem po tebi, in težko čakala na ta dan. Jaz sem bila že toliko let brez tebe v nebeškem veselji, in sedaj hočem tudi tebe tjekaj peljati, da se bova skupej vedno veselila, in Boga molila, ljubila in častila.

Tako bodo po vseh pokopališčih in po vseh krajih, kjer so bili merliči pokopani, najprej zveličani vstali, in s prav lepimi, častitljivimi in lepo dišečimi telesi iz svojih grobov prišli. Da bodo pa zveličani popred vstali, kakor pogubljeni, sklepajo nekteri učeniki iz Kristusovih besed, kjer pravi: „Ne čudite se temu; ker ura

pride, ob kteri bodo vsi, ki so v grobéh, slišali glas Sinú Božjega. In bodo prišli, kteri so dobro delali, v vstajenje življenja; kteri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja". [1]) Ko bode tedaj na enem pokopališču tolikanj pobožnih ljudí, ki so na enem kraji živeli, in se v življenji poznali, v enem trenutku zopet oživljenih, ter bodo na pokopališču v lepih telesih skupaj stali, domišljuješ si lahko, kako se bodo veselili in čudili. Kako prijazno se bodo pozdravljali, in Boga hvalili in častili! — O Jezus, naša slava in naše vstajenje! daj, da bom v številu teh zveličanih, in da te bom ž njimi vred na vekomaj hvalil in častil. Amen.

4. Premišljuj, kaj pride po nesrečnem vstajenji pogubljenih.

Po vstajenji pravičnih pride vstajenje hudobnih, ali to vstajenje bo vse drugačno. Na enem pokopališču bodo vse pogubljene duše vkup prišle, kterih trupla so tam zakopana; in ž njim bo veliko hudičev prišlo, in sicer tistih, ki so vsako dušo v pogubljenje spravili. Ti hudiči bodo duše k grobu peljali, in je silili, združiti se s svojimi telesi. Duša pa se bo grozno prestrašila čez svoje gerdo truplo. Teló vsacega pogubljenega bo sicer vse svoje ude imelo; ali ta njihova nesrečna telesa bodo gerda, nagnjusna in smerdljiva, ter bolj gorečemu oglju, in hudičem, kakor človeku podobna. Kedar bo pogubljena duša svoje prekleto telo tako nagnjusno videla, oh, kako se bo zavzela! Branila se ga bo na vso moč, ali Božja moč jo bo silila, da se ž njim zopet združi.

Tako bodo vsa telesa pogubljenih po vseh pokopališčih in krajih tega sveta zopet živa iz svojih grobov vstala. In ker je bilo na vseh pokopališčih veliko tisoč ljudí pokopanih, in med temi tolikimi tisoči jih je naj več pogubljenih, pomisli, kaka reva, kaka gnjusoba, kaka groza se bo videla po vseh pokopališčih!

Pomisli tudi, kako se bodo pogubljeni pri tem pervem shodu obnašali. Tukaj bodo namreč mož in žena, bratje

[1]) Jan. 5, 28. 29.

in sestre, starši in otroci, sorodniki in znanci vkupej stali, kteri so v enem mestu, ali v eni vasi živeli, in se od mladih nog poznali. Stali pa bodo vsi nagi in goli, in ne bodo ene cunje imeli, da bi svojo nagoto zakrili. Zato se bodo strašno eden pred drugim sramovali; posebno pa taki, kteri so med sebo grešili, in kteri niso svojega zakona pošteno deržali. Tak neprijeten duh bo šel iz njih, da bi od samega smradú umerli, ako bi bili še umerljivi. Njih telesa bodo tako strašno gerda in popačena, da jih bo groza gledati eden druzega.

Oh! tu bo videti in slišati revo in grozo! Pomisli, o nespokorni grešnik! kteri to bereš ali poslušaš, ako bi bil ti eden izmed teh pogubljenih, kaj bi ti mislil, tožil, in govoril, kaj bi delal, kako bi se obnašal? Gotovo, ti bi kričal, rjovel in vpil: „Oh, kaj sem storil! Oj, gorjé meni nesrečnemu! tedaj sem doživel ta strašni dan, da sem prišel do nesrečnega vstajenja! Oj, gorjé meni, in zopet gorjé na vekomaj! Prekleta tista ura, ko sem človek postal! Preklet človek, kteri me je v greh zapeljal! Prokleti moji otroci, moji prijatelji in znanci, ki so krivi moje nesreče, moje pogube; in prekleti vsi na vekomaj, kteri so z mano živeli in z mano grešili“! Tako in temu enako bodo vsi nesrečni grešniki tožili in kleli, in njih strašno vpitje se bo slišalo po celem svetu.

Premišljuj dobro to, nespokorni grešnik! in kedar greš čez pokopališče, misli, kako boš v kratkem tudi ti tukaj pokopan, in konec sveta zopet vstal. Pomisli pa, ako v nespokornosti terdovraten ostaneš in umerješ, kako boš potlej med nesrečno trumo pogubljenih stal! Zato porabi sedaj čas milosti, sedaj zdihuj in kliči k Bogu s spokornim sercem, da ti ne bo treba s pogubljenimi terpeti. Kolikorkrat greš čez pokopališče, moli za rajne en Očenaš in Češčena si Marija, ter prosi Boga tako-le:

O najdobrotljiviši Jezus! jaz te prosim po tvojem britkem terpljenji in grenki smerti; tudi po tvojem častitljivem vstajenji te prosim: dodeli vsem mertvim

vernim večni mir, in nam grešnikom daj svojo Božjo milost, da vsem grehom in hudobijam odmerjemo, novo in Bogu dopadajoče življenje začnemo, in v dobrem stanovitni ostanemo; zato da veselo in srečno vstajenje zaslužimo po tvoji milosti in po tvojem usmiljenji. Amen.

Četerti odstavek.

Kako bodo zveličani in pogubljeni peljani v dolino Jozafatovo.

„Naj se vzdignejo in pridejo narodi v dolino Jozafat; ker tam bom sodil vse narode.“ (Joel. 3, 12.)

1. Premišljuj, kako in zakaj bodo vsi ljudje v dolino Jozafat k poslednji sodbi prišli.

Veliko učenikov meni, da bo poslednja sodba v dolini Jozafat med mestom Jeruzalemom in med oljsko goro. To je, pravijo, Bog sam po preroku Joelu rekel: „Zbral bom vse narode, in jih popeljem v dolino Jozafat, in pravdal se bom ondi ž njimi.“ Kmalo potem pravi: „Naj se vzdignejo in pridejo narodi v dolino Jozafat; ker tam bom sedel in sodil vse narode okrog“.[1]) Zakaj? Pervič, ker ime Jozafat pomenja sodba Božja. Drugič, ker je Kristus v tej dolini pri oljskej gori svoje terpljenje začel, ondi kervavi pot potil, in v mestu Jeruzalemu na gori Kalvariji naše odrešenje dokončal; zato hoče tudi vse ljudí tukaj k sodbi zbrati, da bo vsem mogel s perstom pokazati kraj, kjer je za nas terpel.

Ali ti poreče š: Dolina Jozafat je pretesna, in toliko sto milijonov ljudi ne bo moglo v njej stati. Vedi tedaj, da tistim, ki bodo od smerti vstali, ne bo treba toliko prostora, kakor pozemeljskim telesom; pa tudi ne bodo vsi v dolini ostali, ampak tudi okoli doline; središče sodbe pa bo v dolini Jozafat, ker bo Kristus nadnjo v oblakih na svojem sodnem stolu sedel. Svoje ob-

[1]) Joel. 3, 2. 12.

ličje bo morebiti proti mestu Jeruzalemu, proti solnčnemu zahodu obernil, ker je tudi tako obernjen v nebo šel; kakor se spozna iz njegovih stopinj, ki se še dandanašnji na oljski gori v skalo vtisnjene vidijo. Da bo ravno tako obernjen nazaj prišel, more se nekako posneti iz besed, ki sta jih govorila dva angelja aposteljnom, ko sta jim govorila: „Ta Jezus, kteri je bil vzet od vas v nebo, bo takó prišel, kakor ste ga videli iti v nebo“.[1]) Tako sedé bo On svojo desno roko imel proti galilejski deželi, in na tisto stran bo postavil vse zveličane. Svojo levico pa bo imel proti Egiptu obernjeno, in na tisti strani bodo stali vsi pogubljeni.

2. Premišljuj, kako slavno in zmagovalno bodo zveličani v dolino Jozafat peljani.

Ko bodo zveličani in pogubljeni po splošnem vstajenji po pokopališčih vkupej stali, zgodilo se bo, kar je rekel Kristus: „Tako bo ob koncu sveta; angelji pojdejo venkaj, in bodo odločili hudobne iz srede pravičnih“.[2]) Ko bodo namreč že vsi stali, bodo angelji prišli, in pravične od hudobnih ločili, in ž njimi se podali v dolino Jozafat. Od tega govorí sveti Pavel: „Gospod sam bo o povelji in glasu vélikega angelja in na trobento Božjo prišel z neba; in kteri so umerli v Kristusu, bodo vstali pervi; potem bomo mi vzeti ž njim vred na oblakih Kristusu naproti v zrak“.[3]) Vsi pravični namreč bodo v oblakih z veliko častjo do mesta peljani, kjer bo sodba, in tam bodo postavljeni na Kristusovo desno stran.

Pomisli, kako bodo zveličani veseli, kedar se bodo tako k sodbi podajali. Oh, kako bodo veselja stermeli in vriskali, da jih Bog tako slavno in častitljivo k sodbi spravlja!

Ko bodo tedaj v dolini Jozafat vkup prišli, in od angeljev postavljeni na desnico sodnikovo z vso častjo, kaj bodo tú počeli, kaj govorili? Kako prijazno se bodo eden druzega pozdravljali in objemali! Kako bodo eden

[1]) Ap. Dj. 1, 11. [2]) Mat. 13, 49. [3]) 1. Tes. 4, 15. 16.

druzega ogledovali in se čudili! Kako bodo vsi iz serca Boga hvalili, da jih je pekla ovaroval, in jim dajal pomoč svoje milosti, da so se zamogli zveličati!

Pomisli, o kristjan! kako vesel bi bil ti, ako bi bil med temi zveličanimi. O! kako bi ti od veselja poskakoval! Ali to je v tvoji oblasti; ako hočeš, boš med zveličanimi. Ali ti moraš sedaj krotiti hudobne, pregrešne želje in nagone, moraš se vsacega greha varovati, in pa zares spokorno živeti.

3. Premišljuj, kako bodo hudobni v dolino Jozafat peljani in vlečeni po sili.

Glej, kaj bodo ti nesrečni ljudje storili, kedar bodo s svojimi lastnimi očmi videli, kako angelji vse pravične od njih ločijo, z veliko slavo kviško vzdigajo, in veselo peljajo v dolino Jozafat. Oh! kaj si bodo mislili, kedar bodo od vseh koncev sveta zveličani, kakor nekdaj prerok Elija na ognjenih vozeh zmagovalno se peljali in veselo peli in vriskali! Modri govori o tem tako-le: „Ko bodo to videli, bodo zbegani po groznem strahu, in se bodo čudili zavoljo naglosti neupnega zveličanja (pravičnih); in bodo sami pri sebi rekli, ter se bodo kesali, in zavoljo dušne britkosti zdihovali: Ti so, ki smo jih nekdaj imeli v smeh in v zasramljiv prigovor. Mi neumni smo njih življenje imeli za nespamet, in njih konec za nečast! Glej, kako so sedaj šteti med otroke Božje, in njih del je med svetniki“! [1]) Oh! kako jih bo to bolelo, da tisti, ki so bili nekdaj ubogi, priprosti, zaničevani, so častitljivo od angeljev Gospodu naproti peljani; oni pa, ki so bili nekdaj na tem svetu veliki, mogočni, veljavni in bogati, sedaj v sramoto pred celim svetom so s hudiči v družbi.

4. Premišljuj, kako bodo zveličani v Jozafatovi dolini na sodnikov prihod z zaupanjem in gotovo čakali.

Ta srečna čeda Kristusovih ovčic bo na desnici proti Galilejski deželi skupaj stala, in se bo veselila,

[1]) Modr. 5, 2—5.

ker si bo svesta večnega zveličanja. Oblečeni v častitljiva oblačila se bodo svetili kakor zvezde na nebu in kakor solnce. Oni se bodo vsi poznali, in ko bo kdo kterega le pogledal, bo koj vedel, kdo da je, kje je stanoval, kdaj je živel, in vse, kar je storil dobrega ali slabega. Zavoljo svoje pokore pa bodo od svojih grehov popolnoma očiščeni; ker so svoje grehe še pred smertjo spoznali, obžalovali, se jim odpovedali in za-nje se spokorili; in dela in slavno sadje prave pokore bodo njihovim dušam dajale častitljiv kinč in zveličanje.

5. Premišljuj, kako bodo pogubljeni s strahom in trepetom čakali Božjega sodnika, in na levici stali. — Hudobnih je tisočkrat več, kakor pravičnih. Ne samo pred Kristusovim rojstvom, ampak tudi po njegovem prihodu na svet je bilo in je na svetu tisočkrat več nevernih, kakor vernih, več hudobnih kakor pravičnih; zato, med tem ko se eden zveliča, se jih tisoč drugih pogubí. Tedaj število pogubljenih bo tisočkrat veče, kakor število izvoljenih.

Tu bo tedaj tako plakanje in stokanje, da bi tudi samega sočutja skoperneli, ako bi mogoče bilo. Vsi pogubljeni bodo namreč nad svojo strašno nesrečo jokali; strašno bodo vpili in tulili od žalosti in obupa, in tresli se bodo na duši in na telesu. Oh, pomisli o grešnik! če boš tudi ti med njimi, kako boš trepetal in se bal. Oh! porečeš, oh! kaj sem storil? Gorjé meni pogubljenemu, in na vekomaj gorjé! kako obstanem pred Božjim sodnikom? Kako me bo osramotil pred celim svetom! Sedaj spoznam prepozno, v koliko nesrečo sem se sam vergel. Oh, zakaj se nisem greha ogibal? zakaj nisem resnične pokore storil? Sedaj bi bil tudi jaz v številu zveličanih. Ali ker sem se majhne pokore bal, in ker sem posvetne slasti ljubil, moram sedaj pred vsim svetom osramoten biti, in vedno sramoto in muko terpeti.

Potlej pomisli, kako bodo pogubljeni na sodnika čakali. Nagi in goli bodo tu stali, in sram jih bo med sabo, posebno pa pred svetniki tako, da bi se pod

zemljo skrili, ako bi bilo mogoče. Njih telesa bodo gerša in bolj nagnjusna, kakor telesa v grobu, ko jih červi jedó; tudi bodo tako smerdela, da ako bi jim bilo dano zopet umreti, skoperneli bi od samega smradu in umerli. Vse grehe in vse hudobije, kar so jih storili, z vsemi okoliščinami, bo vsakdo koj videl in spoznal, kteri jih bo le pogledal, in to bo za-nje taka sramota, da bi tisočkrat raji v peklenskem ognji goreli, kakor da se v taki sramoti celemu svetu kažejo. O vi ubogi Adamovi otroci! glejte, da tej strašni sramoti in tej nesreči uidete! — K vsemu temu se bo pridružil še neizrekljiv strah pred prihodom Božjega sodnika; ta strah bo tako velik in tako grozen, da se peklensko terpljenje ne da ž njim primeriti. Tu bodo še le prav spoznali, kako strašna je sodba Božja, na ktero so žive dní tako malo mislili. Tu bodo prepozno spoznali, kolika sramota jim bo to, da bodo vsi njihovi grehi pred vsemi svetniki in angelji, pred vsemi hudiči in pogubljenimi očitni. Tu bodo prepozno premišljevali, kako ostra je sodba, ker bo on, kterega so toliko tisočkrat razžalili, njih sodnik, in jih bo po svoji ostri pravici sodil in kaznil. Tu bo vsak posebej pomislil, kako strašno obsodbo bo pravični sodnik čez-nj izrekel in v kako grozne peklenske muke ga bo pahnil. Te in tem enake reči bodo premišljevali v tako groznem strahu, da bodo od strahú na vseh udih se tresli, da bodo na duši in na telesu medleli in koperneli. Pa bodo zopet z otožnim glasom vpili: „Oh! kaj smo storili! oh, da smo se tako silno motili! zašli smo od poti resnice. Zavoljo kratkega, nečimernega veselja moramo sedaj večno terpeti; in zavoljo majhne, nečimerne častí moramo sramoto terpeti. Čemú so nam sedaj naše bogastvo, nasladno življenje, častí in ves napuh: oh, sramota! da smo bili tako slepi in oterpnjeni, da smo za take nič vredne, časne, posvetne rečí zgubili večno veselje in zveličanje. Oj, gorjé nam nesrečnim! Oh! kako obstanemo pred strašnim obličjem jeznega sodnika! Oh, kako bomo mogli poslušati ostro obsodbo večnega

pogubljenja! Oj gore, padite na nas! in vi hribi, pokrite nas! ker bi bila za nas manjša muka, ako bi nas vi pokrili in zmleli, kakor da moramo pred celim svetom sramoto terpeti in gledati jezno obličje Kristusovo". — Te in enake rečí bodo pogubljeni premišljevali in objokovali, ali prepozno in zastonj.

Kaj praviš k temu, ubogi grešnik! in kaj skleneš iz tega praznega in nekoristnega toženja in premišljevanja pogubljenih? Ali meniš morebiti, da se ne bo tako godilo, in da pogubljeni ne bodo takó milo tožili, kakor smo tukaj popisali? Vedi, da bodo še tisočkrat bolj tožili, in tisoč in tisočkrat strašnejše vpili. Kakor je njihova nesreča neskončna, tako bo neskončno tudi njihovo plakanje: in kolikor bodo svojo nesrečo bolj spoznali, toliko bolj jo bodo objokovali. Zato naj ti gre sedaj ta njihova nesreča k sercu, in ogni se njihove pogube. Sedaj premišljuj sramoto in gerdobo greha; sedaj obžaluj svoje hudobije; sedaj objokuj svoje hudobno življenje, ker sedaj je premišljevanje koristno, kesanje zveličavno, in solze so zaslužne in močne, da grehe omijejo. Sedaj stori, kar bodeš takrat želel, da bi bil storil; sedaj se ogibaj tega, kar si boš tedaj želel, da bi se bil ogibal. Sedaj prosi Boga, da ti da svojo milost, da poboljšaš svoje pregrešno življenje, in da potolažiš njegovo jezo s pravim kesanjem in z resnično pokoro. Moli tedaj

Molitev:

O Gospod! zemlja je popolnoma pokončana, ker jih je le prav malo, da bi si te reči k sercu jemali in premišljevali. Zato te prosim, o najdobrotljiviši Jezus! dodéli mi luč svoje močne milosti nebeške, da bom sedaj večne resnice prav premišljeval in si v serce vtisnil; da jih ne bom prepozno in zastonj s pogubljenimi premišljeval, temveč daj, da sedaj

svoje grehe spoznám in objokujem, in sedaj z resnično pokoro te potolažim, zato da te bom potlej v Jozafatovi dolini z zaupanjem kot milostljivega sodnika pričakoval in skusil. Amen.

Peti odstavek.

Kako se bo prikazal sveti križ.

Lepo premišljevanje od svetega križa; naj se bere na god in praznik najdenja in poviševanja svetega križa (3. maja, in 14. septembra).

„Takrat se bo prikazalo znamenje Sinú človekovega na nebu; in tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji“. (Mat. 24, 30.)

1. Premišljuj, kako se bo prikazalo znamenje Kristusa, našega Odrešenika, sveti križ. Kedar bodo v Jozafatovi dolini že vsi skupaj, zgodilo se bo pogubljenim, kar je prerokoval Kristus rekoč: „Ljudje bodo koperneli od strahú in čakanja tistega, kar ima čez ves svet priti“. [1]) Pogubljeni bodo namreč v velikih stiskah, v strahu in trepetu k nebu gledali, in strašnega prihoda ostrega sodnika se bali. Med tem pa se bodo nagloma nebesa odperla, in zmagovalno znamenje Kristusovega križa se bo prikazalo na nebu, in kakor je verjetno, bo od cele trume svetih angeljev prinešeno in pokazano. Od te skrivnosti namreč govorí Kristus tako-le: „Takrat se bo prikazalo znamenje Sinú človekovega na nebu, in tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji“. [2]) To znamnje razlaga sveta katoliška cerkev s temi besedami: „Znamenje svetega križa bo na nebu, kedar bo Gospod sodit prišel“. O teh besedah pravi več svetih cerkvenih očetov, da bo menda pravi križ, na kterem je Jezus umerl, na nebu stal, in od svetih angeljev očitno kazan vsem ljudem. Akoravno je sedaj na več koščekov razrezan, postal bo po Božji vsegamogočnosti zopet cel.

Kako pa se ima križ prinesti in prikazati, lahko tako le si domišljujemo. Nekteri najimenitniših angeljev

[1]) Luk. 21, 26. [2]) Mat. 24, 30.

bodo šli naprej s trobentami, in bodo tako silno trobili, da se bosta tresla nebo in zemlja. Prestrašeni od tega strašnega trobentanja bodo vsi ljudje svoje glave in očí proti nebu povzdignili, da bi videli, kaj se na nebu godí. In glej! zagledali bodo, kako véliki arhangelj, sveti Mihael v neizrečeni lepoti in velikem veličastvu z visokih nebes stopa, nosé znamenja Sinú človekovega, to je, sveti križ našega Gospoda Jezusa Kristusa, obdan z nebeškim zlatom in z nebeškim dragim kamenjem, in lepo okinčan. Za svetim križem bodo šli drugi angelji, kteri bodo, kakor pravi angeljski učenik sveti Tomaž, tudi še drugo orodje Jezusovega terpljenja nosili, namreč: žreblje in sulico, steber, šibe in biče, ternjevo krono, vervi in železje, škerlatasto in belo oblačilo, nesešito suknjo, mertvaške rute, potno ruto, z vsim drugim orodjem, ki je bilo rabljenopri Kristusovem terpljenji; in to zato, da bodo vsi ljudje, s svojimi očmi videli, koliko orodja so rabili, kteri so Kristusa umorili, in koliko muke in bolečin je terpel Sin Najvišega Boga za naše zveličanje.

Ko bodo sveti angelji z orodjem Kristusovega terpljenja do Jozafatove doline prišli, bo se videl sveti križ in vse orodje Jezusovega terpljenja. Sveti Mihael s svetim križem bo na sredi stal; in zraven njega na obéh straneh drugi angelji s tistim svetim orodjem. Ta angeljska vojskina truma bo vsem pogubljenim tisočkrat veči strah delala, kakor dobro oborožena in z vso vojskino napravo dobro previdena armada svojemu slabejšemu in boječemu sovražniku. Zakaj vse sveto orodje terpljenja Kristusovega se bo strašno svetilo, in pogubljene s tim strašilo. — Gospod! daj, da sedaj tvoje britko terpljenje moje serce rani, da me na sodni dan ti žarki ne vdarijo. Amen.

2. Premišljuj, kaj bodo pogubljeni z ozirom na sveti križ spoznali, delali in čutili.

Sveti križ bo najstrašnejši pogubljenim, saj bo še celó zveličanim delal nekak svet strah. Svetil se bo

bolj kakor solnce in luna; in v svetem križu bodo razodete vse skrivnosti Kristusovega terpljenja, tako da bodo vsi, če tudi niso še nič slišali od Kristusovega terpljenja, pri pogledu na ta sveti križ vse natanjko spoznali, kako je Kristus za ves človeški rod zadostil. Če je Kristus, kakor se pripoveduje, sveti Magdaleni dal po svetem Mihaelu križ pred jamo, kjer je prebivala, postaviti, v kterem je ona vse skrivnosti njegovega življenja in terpljenja na tanjko videla; bo pač ravno to lahko storil na sodnji dan, zato da vsem pokaže, kaj je za nas storil in terpel. Saj med njimi, ki bodo na levici stali, jih je veliko sto tisoč, kteri niso nikoli slišali, in nikoli brali, nikoli spoznali, kaj je Bog za grešni svet storil in terpel; zato jim hoče Kristus ne le z besedami razložiti, temveč tudi očitno pokazati vso sramoto, terpljenje in smert, ktero je za naše zveličanje prestal.

Zato bodo pri pogledu svetega križa vsi narodi se jokali: namreč vsi posvetni in hudobni grešniki; ker bo očitni pogled in čisto spoznanje britkega terpljenja Jezusovega njih serca tako prešinilo, da bodo neizrečeno žalovali, rjoveli, vpili in plakali. Potem, namreč pri pogledu svetega križa in orodja Jezusovega terpljenja, bodo vse, kar je Kristus terpel, na tanjko videli in spoznali; in skrivno terpljenje, kar ga Kristus ni še razodel, bo takrat očitno na dan prišlo. Tedaj bodo vsi spoznali, in s svojimi očmi videli, kako neusmiljeno so Judje z Jezusom tisto noč njegovega terpljenja delali, in kako britkost, silo, strah in žalost je Kristus terpel v svojem sercu in v svoji duši. Zraven tega bodo čisto in natanjko spoznali neskončno veljavo in vrednost osebe Kristusove, njegovo ljubezen in dobroto, in vse druge okoliščine njegovega britkega terpljenja, zato da tim bolj zapopadejo, kako bolečin polna in sramotna je bila vsaka njegovih muk, ker je bilo njegovo neskončno veličastvo s tim zaničevano, znotraj in zunaj terpinčeno, nečasteno in razžaljeno.

To čeznatorno spoznanje bo vsem serca tako streslo, prešinilo in ranilo, da bodo začeli grozno žalovati vsi pogubljeni in koperneti. Ali prepozni kes jim ne bo nič pomagal, temveč jim bo muka in obup, kakor je bil kes Kajnov in Judežev. Kajn je rekel: „Prevelika je moja pregreha, da bi zaslužil odpuščenje.“ [1]) Judež pa je govoril: „Grešil sem, ker sem nedolžno kri izdal.“ [2]) In to mu je bilo tako žal, da je obupal, in da se je obesil.

Tako bodo vsi pogubljeni z Judežem govorili: Oh! kako smo grešili, da smo nedolžno kri zaničevali in z nogami teptali. Oh! kako smo bili hudobni, da smo Sinú Božjega s svojimi grehi terpinčili, križali in umorili. — Tako se bo tukaj spolnilo, kar je Kristus prerokoval: „Tedaj se bodo jokali vsi narodi zemlje.“ Ali prepozna pokora ni nobena pokora; obupna žalost je prazno kesanje.

3. Premišljuj, kako bodo neverniki, Judje in hudobni kristjani plakali in terpeli.

Oh! kaj bodo potem neverni pagani rekli, ki niso svoje žive dni nič slišali in vedeli od Kristusovega terpljenja? Oh! kako bodo svojo slepoto obžalovali: „Oh! mi smo zgrešili pot resnice, in luč pravice nam ni svetila.“ [3]) Oh, da bi bili vedeli, da je neskončni Bog toliko za nas storil in terpel, oh, kako bi mu bili hvaležni, in kako zvesto bi mu bili služili! Ker smo svojim lažnjivim bogovom, malikom, od kterih nismo nič dobrega prejeli, takó visoko čast skazovali; kaj bi bili storili Gospodu, ki nas je vstvaril, osrečil in posvetil? Kako bi se mu bili zahvalili in kako bi mu bili služili! Ali greh nas je zapeljal in oslepil; zato moramo sedaj doli v večno pogubljenje. — Vedeti je treba, da pogani, ki so le natorno postavo poznali, bodo le po natorni postavi sojeni: ako so se zoper to postavo pregrešili, bodo za to pogubljeni. Ako so pa natanjko

[1]) 1. Mojz. 4, 13. [2]) Mat. 27, 4. [3]) Modr. 5, 6.

deržali natorno postavo, je Bog gotovo v njih sercih obudil vero na pravega, edinega, večnega Boga, in pa željo vse storiti, kar je k zveličanju potrebno. In potem takem je bilo mogoče, da se je tudi zmed njih kdo zveličal.

Kaj bodo pa rekli in terpeli Pilat, Kajfež, Ana in veliki duhovni, ki so Kristusa k smerti obsodili, in pa vsi Judje in neverniki, ki so ga zasramovali, terpinčili in križali? Oh! kdo zamore popisati, kako bodo oni divjali, razsajali in obupali? Ti strašni hudobneži, grozni ubijalci Sinú Božjega bodo v neizmerni sramoti tu stali in želeli, da bi vse gore celega sveta na-nje padle in jih zakrile: vsi drugi pogubljeni jih bodo strašno kleli in preklinjali. In kakor so oni vse sovraštvo, ki so ga imeli v svojem sercu, čez Kristusa razlili; ravno tako bodo tudi vsi hudiči in pogubljeni vse svoje sovraštvo čez nje izlivali.

Kaj bodo naposled rekli in čutili vsi hudobni kristjani, kteri so preklinjali Kristusovo terpljenje, in so sramotili njegov sveti križ? To hočem pustiti tebi, da sam premisliš, vendar te prosim, da pomisliš, kaj bi ti na to med drugimi pogubljenimi govoril in obžaloval, ker bi dobro poznal, da so bili tvoji grehi tisti, ki so Jezusa terpinčili in umorili, in da si ti s svojimi grehi tolikokrat ga vnovič križal in umoril. Oh! sedaj prizadevaj si občutiti v svojem sercu tisto žalost, ki jo bodo občutili pogubljeni prepozno. Oh! sedaj objokuj terpljenje Kristusovo; sedaj poklekni pred Kristusa, žaluj nad njegovim terpljenjem in nad svojimi grehi, ter moli:

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus z našo resnično pokoro in z našim poboljšanjem! Amen.

O nebeški Oče, najsvetejši, pravični Bog! spoznam in obžaljujem oterpnost svojega serca, in te prosim po Jezusovem križu in terpljenji: vzemi od

mene kamnito in nespokorno serce; in daj mi občutljivo, mehko in poterto serce. Oh! spreoberni me o Gospod! in bom spreobernjen. O Gospod Jezus Kristus! ki si prišel iskat in zveličat, kar je bilo zgubljeno; oh! išči mene zašlo in zgubljeno ovčico, in dodeli, da po tvojem imenu sedaj resnično pokoro delam in odpuščenje svojih grehov zadobim. O sveti Duh, ti nebeška luč! razsvetli moje znotranje oči, da ne ostanem v prirojeni slepoti in temi, ampak da vstanem, da se vernem k svojemu nebeškemu Očetu, in da mu rečem: „Oče! grešil sem zoper nebesa in zoper tebe, in nisem vreden tvoj sin imenovan biti. Ali po svojem Božjem Sinu, po njegovih zaslugah, po njegovem terpljenji in po njegovi smerti obúdi me iz smerti greha k življenju, da te tukaj časno, in tamkaj večno hvalim in častím. Amen.

Šesti odstavek.

Kako pride Kristus k sodbi.

Premišljevanje čez sedmi člen apostoljske vere, za poslednjo nedeljo po binkoštih.

„*Tedaj se bodo jokali vsi rodovi na zemlji, in bodo videli Sinú človekovega priti v oblakih nebá, z veliko močjo in veličastvom.*“ (Mat. 24, 39.)

1. Premišljuj, s kako močjo in s kakim veličastvom pride Kristus sodit žive in mertve.

Té moči, te slave, tega veličastva, v kterem pride sodnik vsega sveta, ne morejo dopovedati nobene besede, ne more zapopasti noben človeški um; ker bo njegov prihod ves Božji, kakor se spodobi njegovi Božji osebi. Tu se bo prikazala vsa vidljiva čast in slava, ki je more Bog s svojo vsegamogočnostjo storiti in narediti, zato da ne samo svetniki, ampak tudi hudiči in pogubljeni, kolikor jim je mogoče, spoznajo slavo in veličastvo tega sodnika.

Akoravno mi tega zapopasti ne moremo, vendar je nam hotel Kristus sam kaj malega od tega povedati, kjer pravi: „Kedar pride Sin človekov v svojem veličastvu in vsi angelji ž njim, takrat bo sedel na sedež svojega veličastva, in zbrali se bodo pred njim vsi narodi“.[1]) In zopet pravi: „In bodo videli Sinú človekovega priti v oblakih nebá z veliko močjo in veličastvom“.[2]) Glej, tukaj pravi Kristus, da pride z vsemi svojimi angelji, z veliko močjo in veličastvom.

Pri Kristusovem prihodu k sodbi se bo videlo vse, kar dela veselje svetnikom in zvestim Kristusovim služabnikom; in vse, kar zamore strah delati grešnikom in hudobnim. Domišljuj si slavo in veličastvo, kadar mogočen kralj slovesno v mesto pride, da pokaže vsem svojo slavo: iz koliko topov in možnarjev streljajo; koliko knezov, grofov plemenitašev obdaja njegovo kočijo; koliko lepih in krasnih kočij gre od spredej in od zadaj; in na posled, s koliko slavo sedi sam cesar v kočiji, ki je s zlatom, svilo, žametom in z dragim kamnjem bogato ozaljšana; cesar sam se sveti ves od zlatá in srebrá. Vse to, in kar si koli more svet izmisliti posvetne slave in časti, je proti Božjenum veličastvu neskončno manj, kakor nag berač proti mogočnemu cesarju.

Pomisli tedaj, v kaki slavi in časti pride najviši Bog k sodbi, pokazat svoje veličastvo vsem ljudem; koliko tisoč in zopet tisoč trobent se bo slišalo takrat. Pomisli, koliko tisoč in tisoč angeljskih knezov bo obdajalo najvišega kralja. Pomisli, v kakó svetlem oblaku, s kako slavo in krasoto pride k sodbi Jezus Kristus, kralj nebes in zemlje, s svojo častitljivo materjo Marijo Devico. Ali domišljuj si, kar koli hočeš, še stoternega dela si ne moreš misliti od vsega, kar boš na sodni dan videl. Kakor namreč ti ni mogoče misliti si, kaj je Bog; ravno tako si ne moreš misliti, kako slovesno pride

[1]) Mat. 25, 31. 32. [2]) Mat. 24, 30.

Jezus k sodbi; tukaj bo vse čudovitno, vse nezapopadljivo, vse Božje.

2. Premišljuj, kak bo Kristusov zmagovalni voz.

V psalmih beremo takó-le: „Božji voz je z desetimi tisoči obdan, tisoče je njih, ki se veselé, Gospod je med njimi na Sinaji, svetišči“.[1]) In prerok Jeremija pravi: „Glej, kakor oblak se vleče, kakor vihar so njegovi vozovi; hitrejši od orlov so njegovi konji“.[2]) In Jezaja: „Glej, Gospod bo prišel v ognji, in kakor vihar njegovi vozovi; da bo kazal svojo jezo v serditosti, in svoje očitanje v ognjenem plameni“.[3]) In zopet v psalmih se pravi: „Bog očitno pride; ogenj se vnema pred njegovim obličjem, in okoli njega je močen vihar“.[4]) In Kristus sam govori: „Kakor blisk pride od solnčnega izhoda, in se posvéti do zahoda; takó bo tudi prihod Sinú človekovega“.[5]) Ko bo tedaj prišel s takim bliskom in viharjem; ko bo prišel s tako nevihto in s takim šumenjem, v takem ognji in s tako jezo in serditostjo: oh! kakó se bodo ubogi grešniki tresli in obupali!

3. Premišljuj, kako bo nebeška truma zveličanih, ki bo Božjega sodnika obdajala, pogubljene splašila.

Tisti dan ne ostane noben angelj v nebesih, temveč bodo vsi v pričo pri tej sodbi. Ako je tedaj v najniži versti angeljev desetkrat več, kakor vseh ljudi; v drugi versti pa desetkrat več, kakor v pervi; in v tretji versti desetkrat več kakor v drugi, in takó dalej; tedaj je število vseh angeljev skoraj neskončno. Vsi ti angelji, ki so čisti duhovi, in se tedaj ne morejo videti s telesnimi očmi, bodo menda na sodnji dan vsem, ki so od smerti vstali, očitno se prikazali, zato da bo Kristusov prihod toliko slavnejši. .

Od te angeljske vojskine trume govori sveti Janez v skrivnem razodenji: „Videl sem nebesa odperta, in

[1]) Ps. 67, 18. [2]) Jerem. 4, 13. [3]) Iza. 66, 15. [4]) Ps. 49, 37. [5]) Mat. 24, 27.

glej! bil je bel konj, in kteri je na njem sedel, se je imenoval zvesti in resnični, in po pravici sodi. Njegove oči so bile kakor ognjen plamen, in na njegovi glavi je bilo veliko kron. Iz njegovih ust gre na obé strani oster meč, in je bil oblečen v oblačilo s kervjo pokropljeno. In on tlači slačivnice serdi in jeze Boga vsegamogočnega. In na svojem ledji ima zapisano: Kralj kraljev, in Gospod gospodovalcev. In vojske, ki so v nebesih, so šle za njim na belih konjih, oblečene v belo in čisto tančico“.[1]) O tem govori tudi David, rekoč: „Hvala Božja je v njih gerlih, in na dve plati ostri meči so v njih rokah, da se maščujejo nad narodi, in ljudstva kaznujejo“.[2]) Glej, kakó sveto pismo lepó popisuje angeljsko trumo, in nam tako čudovitno njih slavo pred oči stavi. Oh, kako bodo tedaj pogubljeni trepetali, kedar bodo to strašno nebeško vojsko videli z meči, ki režejo na obé strani.

Prerok Daniel je videl enkrat angelja, in ko ga je videl, prestašil se je takó, da ni imel več moči v sebi, temveč je padel na tla, in je ležal kot mertev na svojem obrazu.[3]) Ker se je njemu to zgodilo, ko je videl samo enega angelja, kteri je prišel ga tolažit; kaj se bo pa godilo nesrečnim pogubljenim, ko bodo videli veliko sto tisoč angeljskih knezov, ki bodo jezni prišli, jih v peklenski brezden vreči? Sveti Efrem razlaga to takó le: „Angelji bodo stali derzno in neusmiljeno, kazali bodo ognjene obraze, in bodo ogenj bljuvali!“ Oh, kakó se bodo ubogi grešniki tresli? Stiske in strahú bodo medleli, in od velikega strahú na tla popadali.

Oh, ljubi moj kristjan! Kaj bova počela jaz in ti tisto uro, ko se bo vse to godilo, in sicer veliko tisočkrat strašnejše, kakor zamoremo popisati? „Kaj bomo počeli“, pravi sveti Avguštin, „na sodnji dan, kadar bo Gospod na glas angeljske trobente doli prišel, in se bo od strahú cela zemlja tresla“?

[1]) Skr. razod. 19, 11—16. [2]) Ps. 149, 6, 7. [3]) Dan. 8.

4. Premišljuj, kakó bo jezni sodnik sam vse pogubljene prestrašil.

Ker bodo že angelji s svojimi trobentami, s svojim slovesnim prihodom in s serditim pogledom toliko strahú pogubljenim vzrokovali, kaj bo še le pogled na sodnika storil, ki bo strašnejši, in bo storil, da človek pred njim omedleti mora? Kakor namreč ga ni večega veselja v nebesih, kakor gledati Božje obličje; ravno takó ga ne bo večega strahú na sodnji dan, kakor gledati obličje jeznega Kristusa.

Ko je bil Bog nekdaj na goro Sinaj stopil, poglej! pravi sveto pismo: „Jelo je grometi in se bliskati, in trobentin glas je čedalje bolj bučal, in silno gost oblak je pokril goro. In vsa gora Sinaj se je kadila, ker se je Gospod na-njo spustil v ognji; dim se je valil iz nje kakor iz peči, in vsa gora je bila strašna. In trobentin glas je polagoma močnejši prihajal, in se je čedalje bolj razlegal“.[1]) „In vse ljudstvo je videlo blisk in dim, in je slišalo trobentin glas; in vsi prestrašeni in od strahú pretreseni so od daleč stali, in so rekli Mojzesu: Govori ti z nami; nikar naj ne govori z nami Gospod, da kje ne pomerjemo“.[2])

O pobožna duša! ker se je to zgodilo, ko je Bog z nebes prišel, da je svojo sveto postavo dal ljudstvu, in da jih je za svoje otroke sprejel; oh kaj se bo tedaj zgodilo, ker bo prišel, sodit zavoljo prelomljenja te postave? Oh! kaj bo, kedar bo svojo pravično jezo vsem grešnikom očitno kazal, in jih bo hudičem izročil v večno terpljenje? So se Izraelci takó bali, da so mislili, da umerjejo; kako se bodo hudobni bali, in od groznega strahú se tresli na duši in na telesu, ko se bo serdit Bog na sodnji dan tako strašno jezil, in svojo sitno jezo na zadnje čez nje razlil? Zato, preljubeznjivi! potolažimo sedaj jeznega sodnika, in delajmo resnično pokoro.

[1]) Mojz. 19, 16—19. [2]) 2. Mojz. 20, 18. 19.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, sodnik živih in mertvih! Amen.

O Gospod Jezus Kristus, Odrešenik sveta in sodnik! s pobitim sercem, s potertim duhom stopim pred tvoje najsvetejše obličje; in sam se obtožim pred tebo, o Gospod Jezus! O moj Jezus! grešil sem, prelomil sem tvoje zapovedi, v zlo sem obračal tvojo milost in tvojo dobroto; tvoje Božje veličastvo sem zaničeval in razžalil; tedaj sem kazni vreden. Toda poglej! tu sem pred tvojim obličjem, sedaj, ko je še čas milosti, in po tvojih svetih skrivnostih te pohlevno prosim: Usmili se, usmili se mene, kakor si se usmilil spokornega Petra, spokorne Magdalene, spokornega cestninarja, spokornega Davida, spokornega razbojnika na križu, in kakor si se usmilil tisoč druzih ubozih grešnikov. Oh! odpusti mi moje grehe, in ne jezi se vedno nad mano; dodeli mi pa, da za naprej svoje grehe sovražim in se jih ogibam; da tebe, preljubeznjivega Boga in Gospoda, nikoli več ne razžalim; zato da mi ne bo treba na sodnji dan, se pred tabo bati in trepetati, ampak da bom stal med Izvoljenimi. Amen.

Sedmi odstavek.

Kristus sodnik.

Naj se bere na god in praznik svetega Urha in druzih svetih škofov. *„Njegov sedež je bil ognjen plamen.“* (Dan. 7, 9.)

1. Premišljuj tron ali sodnji stol Kristusov, in kakó bo sedel.

Kar boš tukaj bral, beri pazljivo, in nikar ne misli da to tebe nič ne zadeva; saj boš vse to s svojimi očmi videl, in sicer tisočkrat strašnejši, kakor se more popisati.

Ko bo Kristus na svojem ognjenem vozu obdan od oblakov nad oljsko goro prišel, vstavil se bo takó visoko v zraku, da ga bodo lahko vsi ljudje videli, ter vsedel na svoj sodni stol; okoli njega bodo dvanajsteri aposteljni in drugi svetniki na svojih sedežih sedeli. Kakó se bo to godilo, popisuje Daniel rekoč: „Gledal sem, da so bili stoli postavljeni, in da se je večni sodnik vsedel. Sodba se je vsedla, in bukve so se odperle“;[1]) reči je hotel: Jaz sem bil v duhu zamaknjen, in sem videl, kakó slovesno so angelji mogočnemu sodniku tron ali sedež v oblakih postavili, in zraven tistega na obéh straneh še veliko druzih lepih sedežev. Kristus namreč ne bo s a m sedel pri tej sodbi; temveč ž njim in zraven njega častitljiva mati, in tudi sveti aposteljni, kakor jim je obljubil, rekoč: „Resnično vam povem, da vi, kteri ste šli za mano, in tedaj ste zavoljo tega vse zapustili, bote ob prerojenji, kedar bo Sin človekov sedel na sedeži svojega veličastva, sedeli na dvanajst sedežih, in sodili dvanajstere Izraelove rodove“.[2]) In sveti cerkveni očetje pravijo, da vsi, kteri so zavoljo Kristusa vse zapustili, in za Kristusom hodili po poti popolnosti, bodo tudi s Kristusom svet sodili.

Kakó lep in krasen pa bo Kristusov tron? Sveto pismo pripoveduje čudovitne reči od umetno narejenega Salomonovega trona iz slonove kosti, kakó je bil bogato okinčan z zlatom in dragim kamnjem. Po daljšem popipisovanji tega trona pristavlja: „Ni bilo narejenega tacega dela nikjer po vseh kraljestvih“.[3]) In če je bil Salomonov tron, ki je bil le podoba ali senca, tako drag in umeten; kako slaven, in častitljiv bo sodnji stol Kristusa, kralja vseh kraljev, na kterem bo sedel v veliki slavi, da

[1]) Dan. 7, 9. 10. [2]) Mat. 19, 28. [3]) 3. Kralj. 10, 20.

bo cel svet sodil? Posname se to iz Kristusovih besed pri svetem Matevžu, ki pravi: „Ko pride Sin človekov v svojem veličastvu, in vi angelji ž njim, takrat bo sedel na sedežu svojega veličastva“.[1]) Ker Kristus sam ta sedež imenuje sedež svojega veličastva, mora biti gotovo dokaj veličasten, častitljiv in prekrasen sedež, na kterem sedé v največi krasoti bo svoje veličastvo celemu svetu kazal.

Kak pa bo ta sedež, zvemo iz besed preroka Daniela, ki pravi: „Njegov sedež je bil ognjen, plamteč, in njegova kolesa goreče ko ogenj; in ognjen dereč potok je tekel iz njega“.[2]) In sveti Janez v skrivnem razodenji pravi: „Mavrica je bila okrog sedeža videti, podobna smaragdu; in od sedeža so šli bliski in gromi; in sedem gorečih svetil je bilo pred sedežem“.[3]) Glej, kakó strašno in čudovitno sveto pismo ta sodni stol Kristusov popisuje, zato da pokaže njegovo lepoto. Če sam pogled tega gorečega sedeža bo pogubljene silno prestrašil. Kakor spričuje sveto pismo, bo od tega sedeža vedno ogenj izhajal, in s strašnim gromenjem, bliskanjem in ognjenimi rekami vsa serca prestrašil.

Takó bo kralj večne časti Jezus Kristus, Sin živega Boga, svoj zmagovalni voz imel tudi za svoj sodni stol; rekel bo tudi svoji Materi Mariji Devici, in svojim apostoljnom, vsesti se na svoje slavne sedeže. Angeljske verste pa bodo po redu na obe straní okoli njegovega Božjega sedeža se postavile.

2. Premišljuj, kakó veličastno in jezno bo Kristusovo obličje vse prestrašilo.

Kadar bo mogočni sodnik na svojem Božjem sedeži sedel, obernil bo svoje obličje na vse strani, in bo tako veličastno pogledal vse angelje in ljudi, da se bodo vstrašili in tresli ne samo hudiči in pogubljeni, ampak tudi vsi sveti angelji in zveličani prijatelji Božji, kakor pravi sveti Janez v skrivnem razodenji: „Videl sem velik bel sedež,

[1]) Mat. 25, 31. [2]) Dan. 7, 9. 10. [3]) Skriv. raz. 4, 3. 5.

in njega, ki je na njem sedel, spred kterega obličja sta pobegnila zemlja in nebo, in jima ni bilo mesta najti“.[1]) S tim je hotel reči: tisti ki je sedel na tronu, je bil tako strašen videti, da sta zemlja in nebo od samega strahú hotla pobegniti. Sedaj se bodo bali tudi sveti angelji, kakor uči sveti Avguštin: „Kadar pravi Kristus: Nebeške moči se bodo gibale, pravi to od angeljev. Ker tudi nje bo zgrabil strah in trepet, ker bo sodba takó strašna, da se bodo tudi angelji bali. Kakor namreč, kedar kak knez sam sodi, se tresejo ne samo krivični obsojenci, ampak se tresejo pred njegovim jeznim obličjem tudi njegovi služabniki; takó se bodo tudi nebeški služabniki zavzeli in od strahú se tresli, ko bo Gospod človeški rod sodil“. Krizostom enako govori, ker pravi: „Tedaj bo vse polno strahú, ker se bodo tudi angelji dokaj bali. Zakaj angelji in arhangelji, sedeži in moči bodo preplašeni, ker morajo njihovi soslužabniki odgovarjati za vse, kar so na tem svetu storili“. Ravno tako govoré drugi sveti očaki, namreč sveti Efrem, sveti Bonaventura, sveti Tomaž, in razlagalci svetega pisma, kteri enoglasno terdijo, da se bodo tudi sveti angelji in svetniki na sodnji dan tresli. Sveti Job govori od tega takó: „Stebri nebeški se tresejo, in trepečajo na njegov migljej“;[2]) to je, S v e t n i k i Božji, kteri se imenujejo stebri, ker nosijo in podpirajo našo slabost, in za nas Boga prosijo. Takó se je tudi Jezusov ljubljenec, sveti J a n e z, silno prestrašil, ko se mu je Kristus kot sodnik prikazal, kakor spričuje sam: „Ko sem ga videl, padel sem k njegovim nogam kakor mertev. In je položil svojo desnico na me, rekoč: Nikar se ne boj“! Ker je tedaj ta ljubljeni in ljubeči učenec Kristusov pri pogledu svojega preljubeznjivega učenika, ki je prišel ga učit in tolažit, se takó prestrašil, da je kakor mertev na tla se zgrudil, kakó se bodo drugi svetniki bali? Oh! in kakó se bodo zavzeli še le pogubljeni? Kakošen strah in trepet bo n j e obšel? Kakó se bodo tresli vsi g r e š n i k i, ko bodo videli njega kot strašnega sodnika na sedežu svojega veličastva sedeti,

[1]) Skriv. raz. 20, 11. [2]) Job. 26, 11.

kterega so poprej zaničevali in jezili, in kteri bo sedaj vso svojo jezo čez nje izlil, in jih na vekomaj pogubil!

3. Premišljuj, kakošno bo Jezus Kristusovo obličje.

Da se bolje zapopade, zakaj se bodo pogubljeni pri pogledu svojega sodnika tako silno prestrašili, hočem en malo obširniše popisati njegovo strašno postavo in serdito jezo po besedah svetega pisma. V skrivnem razodenji svetega Janeza se bere; „Videl sem Sinú človekovega, oblečenega v dolgo oblačilo, in opasanega okoli pers z zlatim pasom; njegovi lasjé so bili beli kakor bela volna, in njegove očí so bile kakor ognjen plamen. Njegove noge so bile podobne v peči razbeljenemu bronu, in njegov glas je bil kakor glas mnogih vodâ. Iz njegovih ust je šel na obé straní oster meč, in njegovo obličje se je svetilo, kakor solnce v svoji moči“. [1]) Na njegovi glavi je bilo veliko kron, in njegovo oblačilo je s kervjo pokropljeno. On je tlačil tlačilnico serditega vina jeze Boga vsegamogočnega; in na svojem lediji je imel zapisano: Kralj kraljev in Gospod gospodovalcev.“ [2])

O kristijan dobro premisli te čudovitne besede, in domišljuj si, kar moreš, to strašno podobo svojega sodnika. Tukaj sv. apostelj popisuje njegovo veličastno obličje in njegovo serdito jezo. Kako se bomo zgrozili, kedar bomo toliko veličastvo videli, in ko bo ta serditi Bog jezno nas pogledal!

Tedaj pomisli, kako bo ubogim pogubljenim pri sercu, ker bodo videli to strašno postavo sodnikovo, ter bodo slišali in čutili grozno gromenje in ognjeni rubelj. Oh, kako bodo trepetali in koperneli! Da pa to jezo Božjo bolje spoznaš, poslušaj, kaj pravi prerok Izajija: „Glej! Gospodovo imé pride od daleč, njegov serd govori, in težko se prenaša. Njegove ustnice so polne serditosti, in njegov jezik je kakor žareč ogenj. Njegova sapa je kakor potok, ki priteče do srede vratú.

[1]) Skriv. raz. 1, 13—16. [2]) Skr. razod. 19, 12—16.

da dene v nič narode. Tedaj bo dal Gospod slišati svoj veličastni glas, in bo pokazal svojo strašno roko serditim protenjem in s plamenom žarečega ognja. Zdrobil jih bo z viharjem in s kamnato točo, Asirijan pa se bode tresel pred Gospodovim glasom, ko ga zadene šiba.“ [1]) Ali ni to strašno popisovanje hude jeze, ki jo bo Kristus svetu kazal? Oh! kako se bodo zavzeli ubogi pogubljeni! Kabo bodo trepetali in obupali! Kako bodo vpili, rekoč, kakor prerokuje Kristus: „Gore! padite na nas; hribi! pokrite nas.“ [2]) „Tedaj pojdejo“, kakor pravi prerok Izajija, „v skalnate berloge, in v podzemeljske jame iz strahú pred Gospodom in pred njegovim častitljivim veličastvom, ko se vzdigne vdarjat zemljo.“ [3])

4. Premišljuj, kako bodo vsi Jezusa za Boga in svojega sodnika spoznali.

Ko bo sodnik na sedeži svojega veličastva sedel, tedaj bodo vsi pričujoči v dolini Jozafat, angelji in zveličani, hudiči in pogubljeni, od Božje moči siljeni, na svoje obraze padli, in Kristusa za svojega sodnika spoznali, kakor govorí sveti Pavel: „Vsi bomo stali pred sodnjim stolom Kristusovim. Zakaj pisano je: Kakor res jaz živim, pravi Gospod, meni se bo vsako koleno pripogovalo, in vsak jezik bo hvalil Boga,“ [4]) in tedaj me spoznal za Boga. O kako strašno bo to, kedar njih tolikanj, to je, brez števila hudičev in vsi pogubljeni bodo prisiljeni, Kristusa moliti in spoznati za svojega ostrega sodnika. Kako bodo polni strahú in britkosti, in bi raji vergli se na dno pekla, kakor tukaj pred ostro sodbo stati.

Tukaj pomisli, o grešnik! kako bi bilo tebi pri sercu, ako bi bil v številu nesrečnih pogubljenih, kjer moraš jeznega sodnika, Jezusa, za svojega Gospoda in Boga spoznati. Kako bi se tresel, bi trepetal, kako bi plakal!

Sveti Vincencij Fereri piše, da je enkrat razuzdan mladeneč po noči sanjal, da stoji pred sodbo Božjo, česar se je tako prestrašil, da so mu lasjé popolnoma sivi postali.

---

[1]) Iza. 30, 27—31. [2]) Luk. 23, 30. Iza. 2, 19. Rim. 14, 10. 11.

Ker je strah sodbe Božje, ki jo je le v sanjah videti mladenča sivega naredil: kaj se bo pa pogubljenim zgodilo, kteri ne bode v sanjah, ampak v resnici pred najstrašnejšo sodbo stali, in serditega sodnika gledali? Saj bo On pogubljenim tak strah delal, kakoršnega niso še nikoli skusili, kakor govori Mojzes: „Opade naj jih strah in trepet pred mogočno tvojo roko.“ [1]) Bolj se bodo zavzeli serditega obličja Kristusovega, kakor peklenskih pošasti in gerdih hudičev, in sicer tem bolj, kolikor je stvarnik veči od stvarí, in kolikor pravična jeza Božjega je veča kakor nepravična jeza hudiča. Zato ne more noben človeški um tega strahú pogubljenih zapopasti, ker presega daleč vse natorne močí in občutke. Še tedaj, ko tje pridemo, bomo skusili, kar nam sedaj ni mogoče dovolj razložiti in popisati.

Molitev.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, naš odrešenik in sodnik; počeščen naj bo na vekomaj! Amen.

O najdobrotljiviši Odrešenik sveta in sodnik, Jezus Kristus! daj nam sedaj svojo Božjo milost, da te z resnično pokoro potolažimo, zato da ne bomo s pogubljenimi čutili, česar sedaj ne moremo umeti, zapopasti in dopovedati. Amen.

Osmi odstavek.

Kako bo Kristus pravične sodil.

Naj se bere na godove in praznike svetih škofov Martina, Miklavža itd.

„Takrat bo vsak hvalo od Boga imel.“ (1. Kor. 4, 5.)

1. Premišljuj, kaj utegne Kristus govoriti pri začetku sodbe.

Ko bodo angelji in svetniki večnega sodnika ponižno molili in počastili, pogubljeni pa na glas vpili in tulili:

[1]) 2. Mojz. 15, 16.

bode sveti Mihael s silnim glasom svoje trobente vse prisilil molčati. Ko bodo tedaj vsi splašeni molčé svoje glave kviško povzdignili, odperl bo sodnik svoja usta, in s strašnim glasom te, ali tem enake besede govoril: „Poslušajte, nebesa! kar govorim, in zemlja! poslušaj besede mojih ust.[1]) Poslušajte, angelji in svetniki! poslušajte hudiči in grešniki! Jaz Jezus Kristus, pravi Sin živega Boga in Device Marije, vaš Stvarnik, Odrešenik in Gospod, od svojega nebeškega Očeta postavljen pravičen sodnik vseh ljudí in angeljev: oznanujem vam vsem, da hočem sedaj očitno soditi, in velike krivice Bogu storjene naznaniti in soditi. Do sedaj sem le molčal, in z neskončno poterpežljivostjo toliko tisoč krivic prenašal. Sedaj pa je iztekel čas poterpežljivosti, in bila je ura pravice. Zato bom vse brez usmiljenja sodil in pred nebom in zemljo oznanil, kaj je vsakdo od svoje mladosti do poslednjega trenutka svojega življenja storil. Vse kreposti in vse hudobije hočem celemu svetu odkriti in razodeti, da jih vidijo vsi angelji in vsi ljudje. Ves svoj serd hočem na vas izliti, in vsakemu po pravici poverniti. Moje oko vam ne bo prizaneslo, in moja milost se vas ne bo več usmilila; temveč soditi vas hočem po vaših delih, in vsakemu poverniti po vašem djanji; zato da vse stvarí spoznajo, da sem pravičen Bog, kteri ne gleda nobenemu v obraz, temveč po pravici sodi in plačuje.“

Te in tem enake besede bo govoril sodnik s takim veličastvom, da se bodo tresli vsi angelji in ljudje, posebno pa pogubljeni grešniki. „Oj, gorjé nam!“ bodo vsi vpili: „kako obstanemo pred obličjem jeznega sodnika? O gore, padite na nas, in hribi pokrite nas pred obličjem njega, kteri na tronu sedi, in pred Jagnjetovo jezo“.[2]) Zakaj napočil je véliki dan njegove jeze, in kdo bo mogel obstati? In sveti Janez pravi: „Kralji zemlje, in poglavarji, in oblastniki, in bogati in močni so se poskrili po jamah in po pečevji na gorah“;[3]) to je, skušali bodo se skriti pred obličjem jeznega sodnika. Ali neizrečeno preplašeni bodo prisiljeni ostati na mestu, in pri sodbi vpričo biti.

[1]) 5. Mojz. 32, 1. [2]) Skr. razod. 6, 18. [3]) Skr. razod. 6, 15.

Kakor je pri vsaki sodbi tožnik, ki obtoženca toži; tako bodo tudi pri tej poslednji sodbi vsi angelji in hudiči grešnike tožili in sodnika prosili naj pravico stori. Menda bo začel sveti Mihael, in bo na glas, da ga bodo vsi slišali, govoril tako-le: „Pravični sodnik, Kristus Jezus! tukaj so nehvaležni ljudje vsi pričujoči, tedaj jih v imenu vseh angeljev tožim in maščevanja iščem pri tvoji ostri sodbi. Njih hudobije so namreč tako narastle, da jih zemlja ni mogla več prenašati, in vpitje njih krivičnosti je do nebes se slišalo. Zato terja pravica, da tej zlobi konec postaviš, in vse hudobne grešnike kaznuješ, kakor si zaslužijo.“

Potem bo viši vseh hudičev Lucifer ko rjoveč lev zakričal, in svetnike in grešnike ob enem tožil rekoč: „Najpravičnejši sodnik živih in mertvih! jaz, glava vseh hudičev, tožim vse tukaj pričujoče ljudí, in terjam maščevanje in pravico zoper vse, ki so tukaj pričujoči. Ker je namreč tvoja ostra pravica mene in vse moje angelje zavoljo enega samega greha z nebes pahnila in na vekomaj pogubila, spodobi se tudi da vse pričujoče ljudi z mano vred pogubiš in doli pahneš na dno pekla. Zakaj tukaj ni enega samega, da ne bi bil grešil, in da ne bi bil tvojih zapoved prelomil. Zato prosim in tirjam od tvoje pravice, da mi jih vse v oblast daš, in v pekel pogreznеš.“ —

Kristus pa bo na to tožbo menda tako-le odgovoril: „Slišal sem vašo tožbo in hočem, kakor terjate, vse pred svojo sodbo poklicati, in njih pregrehe očitno naznaniti; ktere najdem kazni vredne, hočem ostro kazniti; ktere pa nedolžne najdem, hočem večno zveličati.“

2. Premišljuj, kako bodo vsi s v e t n i k i s svetim s t r a h o m pred Kristusovim sodnjim stolom stali.

Ko se bodo vsi vsedli, kteri imajo s Kristusom vred svet soditi, začne se sodba. In tu bodo vsi drugi svetniki pred Kristusov sodnji stol pripeljani kakor priča sveti Pavel, rekoč: „M i v s i bomo stali pred sodnjim stolom Kristusovim.“ Tukaj pravi naravnost, da v s i imamo enkrat stati pred sodbo. Kako strašno pa bo stati pred Božjim sodnikom, tega ne more nobeno človeško serce za-

popasti, ker presega vso našo domišljijo, ker ne bo takrat noben brez strahú. Akoravno si niso pravični ničesar svesti, in tudi dobro vejo, da ne bojo obsojeni, vendar se bodo bali in nekako tresli; kakor govori sveti Pavel od sebe: „Nič sicer nimam na vesti, toda v tem nisem opravičen; Gospod pa je, kteri me sodi,“ [1]) to je: akoravno nimam nobenega greha, vendar se bojim priti pred Kristusov sodnji stol, ker je neskončno oster in pravičen Gospod, kteri utegne tudi v tem, kar se meni dobro in krepostno zdi, kak pregrešek ali kako pomanjkanje najti. — Godilo se bo svetnikom tako, kakor se godí veljavnim, pravičnim možem, kedar so poklicani pred Kraljevo sodbo; nobene hudobije si niso svesti, in vendar se bojijo stopiti pred kraljev sodnji stol in ondi vpričo vseh dvorjanov odgovor dajati.

Če se tedaj zvest mož boji pred svojega kralja priti, kako se bodo pravični bali pred strašnim sodnjim stolom kralja vseh kraljev, čegar veličastvo in vsegamogočnost neskončno presega vse veličastvo pozemeljskih kraljev? Pogled na Kristusa in na njegov Božji sodnji stol, kakor tudi na svete aposteljne in na vse tiste, ki bodo s Kristusom vred sodili, bo tako veličasten in strašen, da se bodo tresli tudi sveti angelji, ki bodo stali okoli njih. Ako namreč angelji in mogočni nebeški duhovi, kakor pravi sveta katoliška cerkev v svojih predglasjih, se pred Božjim veličastvom tresejo, koliko bolj se bodo tresli oni, in vsi svetniki pred sodnjim stolom Kristusovim? Gospod namreč, ki se sedaj v nebesih kaže ves prijazen, kazal se bo tisti dan ves jezen in serdit.

Zato se bo vsak bogaboječ in pravičen človek bal, kedar bo od svetih angeljev, od satana spremljan, pred Božji sodnji stol peljan. Jezus pa bo, kakor sam učí [2]), pravičnim rekel: „Pridite, blagodarjeni mojega Očeta! posedite kraljestvo, ktero nam je pripravljeno od začetka sveta. Zakaj lačen sem bil, in ste mi dali jesti; žejen sem

[1]) 1. Kor. 4. 4. [2]) Mat. 25. 34—40.

bil, in ste mi dali piti; ptujec sem bil, in ste me pod streho vzeli; nag sem bil, in ste me oblekli; bolan sem bil, in ste me obiskali, v ječi sem bil, in ste k meni prišli. Tedaj mu bodo pravični odgovorili, rekoč: Gospod! kdaj smo te videli lačnega, in smo te nasitili? ali žejnega, in smo te napojili? Kdaj smo te pa videli ptujega, in smo te pod streho vzeli? ali nazega, in smo te oblekli? Ali kdaj smo te videli bolnega, ali v ječi, in smo k tebi prišli? In Jezus jim bo odgovoril: Resnično vam povem, kar ste storili kteremu teh mojih najmanjših bratov, to ste meni storili.“ To pravi Jezus zavoljo tega, ker bo pri poslednji sodbi gledal posebno na dela usmiljenja, in bo tistim, ki so v milosti Božji umerli, usmiljeni sodnik, po tem, kakor je učil: Kdor je usmiljen, bode usmiljenje dosegel.

Hvaljen bodi Jezus Kristus, sedaj in na vekomaj od vsih svojih svetnikov! Amen.

O Jezus, ti kralj večne slave, vojvoda in plačalec vseh svetnikov! po vseh svetnikih te prosim, ne zaverzi me od svojega obličja, in ne vzemi od mene svojega svetega Duha; temuč dodeli, da s pomočjo tvoje milosti tebe tukaj čez vse, bližnjega pa kakor sam sebe ljubim, zato da zavoljo delj usmiljenja te najdem usmiljenega sodnika, in s tvojimi svetniki večno zveličanje dosežem. Amen.

Deveti odstavek.

Kako bo Kristus hudobne sodil.

Premišljevanje čez sedmi člen apostoljske vere, za enindvajsto nedeljo po binkoštih.

„*Glej, nad te pridem, govori Gospod vojskinih trum, in bom odgovoril tvoj sram.*“ (Mah. 3, 5.)

1. Premišljuj, kaj bo sodnik hudobnim govoril.

„Prekleti grešniki in grešnice!“ poreče, „hudobni ljudje! vi ste, zavoljo kterih posebno sem k sodbi prišel. Vi

ste, ki ste mojo jezo vneli, in me k maščesanju prisilili. Vi ste, ki ste me tisoč, tisočkrat grozno razžalili. Vi ste brez strahú me zasramovali in zaničevali in menili, da sem gluh in slep in ném. Vi ste moje zapovedi prelomovali, niste marali za moje žuganje, ste zasmehovali moje kazni, v zló obračali moje dobrote, krivo izlagali in pačili moje besede, onečastovali mojo službo, moje sakramente v zló rabili in kleli, moje terpljenje preklinjali, mojo kri z nogami teptali, z eno besedo: vi ste me mnogoverstno žalili. Te in takih veliko sto tisoč krivic sem do sedaj neskončno poterpežljivo prenašal, sem vselej molčal, pa zastonj sem čakal na vašo pokoro, poboljšanje in spreobernjenje".

„Ali sedaj ima moja poterpežljivost konec, in čas kaznovanja je prišel; zato hočem vso svojo jezo nad vas izliti, in se nad vami maščevati, kakor tirja ostra pravica. Pokazati vam hočem, kdo je tisti, kterega ste zasmehovaje zaničevali, in čegar zapovedi ste tako lahkomišljeno prelomovali. Pokazati vam hočem, da sem jaz vaš pravi Bog in Gospod, in da sem najpravičniši Rešenik, kteremu je nebeški Oče vso sodbo v roke dal. Razodeti hočem vaše nesramnosti in hudobije pred celim svetom, in vas v sramoto in zasmeh dati vsem angeljem in svetnikom. Soditi vas hočem brez milosti in brez usmiljenja, in kaznovati vas hočem po vsi ostrosti."

Te in enake sodnikove besede bodo ubogim grešnikom serce globoko presunile. Vsaka teh besed jim bo strašnejša, kakor grozna strela. Zato bo med njimi začelo grozno plakanje, da bi se kamnu smililo. Ali pravični sodnik jim ne bo milosti skazal, in tudi svetnikom se ne bodo smilili, zakaj svetniki so tako uterjeni v ljubezni do Boga, da vse, kar Bogu dopade, tudi njim dopade; in kar Bogu ne dopade, tudi njim ne dopade.

2. Premišljuj, kako bo Božji sodnik, kakor je verjetno, vsakega grešnika posebej pred sebe dal pripeljati, njegove grehe razodel in obsodil.

Pomisli le, kako zeló prestrašen bo ubogi grešnik, ko bo začel hudič pred Kristusovim sodnjim stolom ga tožiti,

in pred celim svetom razodevati vse njegove grehe in hudobije. Tudi pravični Bog bo odgernil njegovo serce in njegovo vest, [1]) da bodo on sam, in vsi drugi, angelji in svetniki, hudiči in pogubljeni, videli in spoznali vso neizmerno gerdobo njegove vesti in vse, kar je od svoje mladosti do poslednjega trenutka svojega življenja pregrešnega storil, želel in mislil. Tu bo moral odgovor dajati od vsakega trenutka svojega življenja; od vseh besed, ki jih je govoril; od vseh misli in želj, ki jih je imel; od vsacega vinarja, ki ga je izdal; od vsakega grižleja, ki ga je jedel; od vsake kapljice, ki jo je pil; od vseh duš, ki jih je pohujšal in v greh zapeljal; od vseh hudobnih naklepov in namenov, ki jih je kuhal v svojem sercu; od vsega dobrega, kar ga je zamudil ali opustil; od vseh grehov in hudobij, kar jih je kdaj storil. Tukaj se ne bo nič pozabilo, nič zamolčalo. Nobena nesramnost se ne pokrije, ampak vse se odkrije in razodene angeljem in vsem ljudem. Kristus namreč pravi: „Nič ni skritega, kar bi se ne razodelo, in skrivnega, kar bi se ne zvedelo.“ [2])

Tedaj bo grešnik osramoten stal, in na nobeno tožbo ne bo vedel nič k svojemu opravičenju reči, temveč bo od strahú in sramote se tresel na duši in na telesu, ter obupal, in kopernel. Če se že tukaj tolikanj bojimo in sramujemo, en sam greh spovedniku na skrivnem povedati: o ti moj Bog! kako se bomo še le bali in sramovali, ko se bodo vse naše nesramnosti in hudobije pred vsimi ljudmí odkrivale in razodevale? „Ta zasméh in to osramotenje bo največa muka,“ pravi sveti Bazilij. Tukaj na zemlji stori hudič pri nekterih grešnikih, da se nič več ne sramujejo, če tudi gerde, nesramne grehe delajo. Ali tam bo pravični sodnik s svojo Božjo vsegamogočnostjo storil, da se bodo zelo sramovali; odperl jim bo namreč njih telesne in duhovne oči, da bodo čisto videli in spoznali ne samo nesramno gerdobo svojega telesa, ampak tudi gerdo nesramnost svoje duše in gerdobo vseh grehov. Zavoljo

[1]) Sir. 11, 29. [2]) Mat. 10, 26.

tega jih bo to tako neizrečeno sram, da ako bi bili še umerljivi, bi od same sramote rajši umerli.

Zraven tega neizrečenega sramovanja bo tudi vsak ubog grešnik prestajal neizmerno stisko in strašen strah, britkost in muko pri pogledu jeznega obličja Kristusovega, in pri zaslišanji strašnega zmerjanja njegovega. Zakaj po tem, ko bo hudič vse grehe njegove, enega za drugim, naštel in angelj varh poterdil, da je res vse to storil, bo jezni Gospod vse svete sosodnike, kteri zraven njega na sodnjih stolih sedé, vprašal, kaj oni mislijo in kaj si zasluži tak hudobnež. In oni bodo enoglasno vsi rekli, da je vreden večnega pogubljenja.

Ker je Bog v vseh svojih delih in lastnostih neskončen, pokazal bo tudi tu svojo neskončno vsegamogočnost, neskončno veličastvo in neskončno pravičnost. Kakor se tedaj to, kar je neskončno, ne da popisati; tako se tudi ne da zapopasti in popisati ostra Kristusova pravičnost, in kako neizmerno muko bo nesrečni grešnik prestajati imel pred Božjim stolom.

V življenji svetega Vincencija Fererija se bere od hudobnega razuzdanega mladenča, da ga je pridiga in svarjenje svetega Vincencija tako pretresla in prestrašila, da je od žalosti med pridigo obnemogel in mertev na tla se zgrudil. Ker je ena sama pridiga in razloženje gerdobe grehov tega mladenča tako prešinila, da je od kesa in žalosti nad svojo hudobijo nagle smerti umerl; oh! kaj bo se na sodnji dan zgodilo, ko bo Kristus sam govoril, in vsakemu grešniku posebej kazal gerdobo njegovih grehov? Zares, nesrečni grešnik, ako bi bil še umerljiv, umerl bi od same sramote in strahú. Ker pa ne bo umerl, in se tudi ne bo mogel skrivati, oh! kdo bo dopovedal, kaj bo nesrečni grešnik pri svojem obsojenji prestajal?

Ko bo tedaj serditi sodnik grešniku vse njegove grehe in nehvaležnosti očital, razserdil se bo vnovič, in ga od sebe zapodil rekoč: „Proč od mene v večni ogenj, ki je pripravljen hudiču in vsem njegovim angeljem!

Saj ti nisi hodil za mano v svojem življenji, in nisi meni služil, ampak hudiču; zato boš tudi ž njim vred v peklu gorel.“ — Koj na to bo iz oblaka, na kterem je sedež Božji, silna strela švignila[1]) in obsojenega grešnika s hudičem vred v pekel pahnila.

To popisuje modri tako-le: „Potem bodo padli brez častí, in v sramoti bodo med mertvimi na vekomaj; zakaj on bo napuhnjene razdrobil, da bodo brez glasú, in jih bo v dnu zmajal, da bodo čisto brez vse tolažbe, ter bodo ječali in njih spomin bo prešel. Vsi preplašeni bodo prišli z mislijo na svoje grehe, in tožile jih bodo njih lastne hudobije.“[2]) Reči je hotel: Kako bodo nesrečni, pogubljeni grešniki s sramoto in zasmehom od Kristusovega sodnjega stola proč odgnani, bodo začeli polni britkosti strašno tožiti: Oj gorjé, gorjé nam nesrečnim! gorjé nam zaverženim! pogubljeni smo in moramo na vekomaj s hudiči v peklu goreti. Oh, večnost, večnost! dokler Bog ostane, moramo terpeti!

In ker vsak pogubljeni vé in spozna, da mu ni nobene pomoči, bo od obupanja divjal in razsajal. Takó, in še huje se bo godilo vsem pogubljenim; in kakor je vsak več ali manj grešil, bo tudi sodba njegova več ali manj ostra.

3. Premišljuj, kaj se bo godilo tebi, ubogi grešnik! ki to bereš, in kakó bo tebi pri serci, ko pride versta na te, da moraš stopiti pred sodnji stol Kristusov.

O Bog! v kaki stiski boš ti tedaj, in v kakem strahu, da se boš tresel na duši in na telesu, kedar boš toliko ostrih sodnikov videl v naj veči slavi sedeti okoli Kristusovega prestola, kteri te bodo z jeznimi očmi pogledovali. Naj bolj pa te bo strašilo serdito obličje Kristusovo in pa tvoja lastna vest. Takega strahú nisi še nikoli skusil.

Koj na to bo peklenski satan, kteri te sedaj skuša, in kteremu si tako pokoren, začel tožiti te, in vse tvoje grehe in hudobije odkrivati. Oh, ubogi grešnik! kam

[1]) Skrv. razod. 4, 5. [2]) Modr. 4, 19. 20.

boš od sramote svoje očí obernil? zakaj vedi, da bo vsak skrivni greh tukaj na dan prišel, in peklenski hudič ti ne bo ene zamolčal. Kakor pravi sveti Bernard, „tožen boš mnogih in velikih rečeh, in neštevilnih grehov. Ne samo majhnih grehov, ampak tudi velikih grehov boš tožen; ne dvomljivih, ampak gotovih; ne bo kratka, ampak dolga tožba.“

Tu pomisli, o grešnik! svojo prihodnjo sramoto, kedar bodo vse tvoje misli, besede in dela z vsemi okoliščinami razodete pred tvojimi starši, prijatlji in znanci, in pred celim svetom. Nobena peklenska muka se ne da tej sramoti primeriti. Kakor si namreč ti s svojimi grehi Boga, svojega Gospoda, neskončno zaničeval in sramotil, ravno tako ti bo tudi Bog skoraj neskončno dobro zasluženo sramoto naredil pred vsemi angelji in ljudmi.

Zato govorí sveti Krizostom: „Ako bi se imele sedaj vse tvoje skrivne rečí vsem ljudem razodeti, kakó bi se ti sramoval?“ ali ne bi hotel raji umreti, kakor da bi bil osramoten od toliko ljudi? Kaj se bo pa takrat godilo, kedar bodo vsi tvoji gerdi in nesramni grehi pred vsemi, znanimi in neznanimi ljudmi na dan prišli? Oh! kako silno se boš sramoval, ko boš pred ostrim sodnikom vpričo in pred očmí toliko milijonov angeljev, ljudí in hudičev tožen vseh svojih grehov? Oh! kakó silno te bo sram, ko bodo vsi zvedeli, kaj si vse svoje žive dni storil? Godilo se ti bo, kar Bog žuga po preroku Nahumu: „Glej, nad te pridem, govorí Gospod, in bom odgernil tvoj sram pred tvojim obličjem; in bom narodom pokazal tvojo nagoto in kraljestvom tvojo sramoto.“[1])

O ubogi grešnik! sedaj še lahko ujideš tej sramoti, ako se poboljšaš, kakor te Jezus opominja, rekoč: „Pokoro delajte, ker je blizo nebeško kraljestvo!“[2]) in zopet: „Čujte in molite, da bote vredni vsemu temu vbežati, kar se bo godilo, in stati pred Sinom človekovim.“[3])

[1]) Nah. 3, 5. [2]) Mat. 4, 17. [3]) Luk. 21, 36.

— Sedaj namreč o grešnik! vstani iz svojega smertnega spanja in čuj. Sedaj moli in s serčnimi zdihljeji prosi, da se ti grehi odpusté. Sedaj prizadevaj si s spokornimi deli in s solzami oprati svoje hudobije, da boš na sodnji dan očiščen.

Molitev.

O Jezus, pravi Bog in človek, pravični sodnik živih in mertvih! to je, pravičnih in krivičnih. Jaz ubogi grešnik klečim pred teboj, in spoznam, da sem s svojimi hudobijami zaslužil strašno osramotenje pri poslednji sodbi, ker sem s svojimi grehi tolikokrat te razžalil in te zaničeval. Zato se pred tabo serčno sramujem, in pred vsemi svetniki, in hočem za pokoro prestati sramoto, da svojemu spovedniku na tanjko ves svoj greh povem in razodenem; pa tudi vse terpim, kar koli boš ti za moje pregrehe mi naložil. Samo za to te prosim po tvojem sramotnem slečenji pred bičanjem, in po tvoji nagoti na križi, ne daj, da bom na vekomaj osramoten; temveč dodéli, da svoje grehe sedaj prav spoznam, serčno obžalujem, popolnoma se jih spovem, in zares se jih ogibam, da večnemu osramotenju odidem po tvojem velikem usmiljenji. Amen.

Deseti odstavek.

Od sodbe zveličanih in pogubljenih.

Za osmo nedeljo po binkoštih, pa tudi za godove in praznike svetih spoznovalcev.

„*Pridite, vi blagodarjeni! Poberite se od mene, vi prekleti!*“ (Mat. 25, 34. 41.)

1. Premišljuj sodbo, ki jo bo Božji sodnik zveličanim govoril.

Potem ko bo Jezus vse njih misli, besede in dela pretehtal, in vsa njih dobra dela pred celim svetom razodel; obernil se bo ves prijazen k svojim izvoljenim na desnici in jim bo rekel: „Pridite, blagodarjeni mojega Očeta! posedite kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta. Zakaj lačen sem bil, in ste mi dali jesti; žejen sem bil, in ste mi dali piti itd.“ [1]) Oj vesele in tolažbe polne besede! Reči hoče: „Vi ste mi skazali veliko ljubezen in zvestobo. Do konca ste mi ostali zvesti in ste mi služili na vso moč. Svet, in vse kar je na svetu, ste zaničevali, in ljubili ste me v mojih udih in služabnikih. Prizadevali ste si mojo čast množiti, veliko ste za-me terpeli in ostro pokoro delali. Svet vas je zaničeval in tlačil. Ali sedaj je konec vašega terpljenja; sedaj se spreoberne vaša žalost v veselje, [2]) kterega vam nobeden ne vzame. Tedaj pridite sem, ljubi moji prijatlji! pridite, blagodarjeni mojega Očeta! pridite od dela k počitku, od terpljenja k veselju, od teme k luči, od zemlje v nebesa; pridite in posedite naj častitljivše kraljestvo moje večne slave! pridite v nebeško domovino, po kteri ste tolikokrat zdihovali; pridite in kraljujte z mano na vekomaj! Dokler bom jaz Bog, bote vi zveličani in deležni vseh mojih radost, kolikor jih more vaše serce želeti in obseči!“

O Bog! s kolikim veseljem in radostjo bodo izvoljeni te besede slišali! Oh, kdo zamore dopovedati, kako se bodo veselili? Gotovo bodo od veselja in hvaležnosti na svoje kolena padli, s sklenjenimi rokami milostljivega sodnika molili in govorili: „Naj milostljivejši Gospod in naš Bog! kako velika je tvoja dobrota proti nam, in kako malo smo si zaslužili tvojo preveliko milost, ki nam jo skazuješ. Kaj? ali smo si zaslužili, da nas ti tako bogato plačuješ? Kaj smo neki storili, da bi bilo vredno večnega plačila in neskončnega zveličanja? Pa tvoje usmiljenje presega vsa naša dela; in tvoja neskončna ljubezen te sili, podariti nam nebeško kraljestvo.

[1]) Mat. 25, 34. [2]) Jan. 16, 20.

Zato bodi češčen na vekomaj in hvala tvojega veličastva nima nikoli nehati v naših ustih.

Pomisli, kako bodo svetniki odeti z dvojno častjo in slavo na duši in na telesu. Bog bo postavil na njih glave raznoverstne krone, kakor si je vsakteri zaslužil; v roke jim bo dal lilije, rože, palmove veje in kraljeve palice,[1]) v znamnje pridobljene zmage nad svetom, mesom in hudičem. Oj, kako se bodo vkupej veselili v Kristusu! kako se bodo eden druzega gledali in čudili se! Kako bodo Boga hvalili in častili! O dobrotljivi Bog! daj, da bom tudi jaz v številu teh izvoljenih. Zato, o moje telo in duša moja! prizadevajta si na vso moč, Bogu v ljubezni in strahu zvesto služiti. Terpita na tem svetu in nosita poterpežljivo vse križe in težave, ker vama bo v večnosti vse tisočerno povernjeno.

2. Premišljuj, kako bodo pogubljeni slavo svetnikov s svojimi očmi videli in se zavzeli, ter bodo žalovali, kakor beremo v psalmih: „Grešnik bo to videl in se serdil; z zobmi bo škripal in kopernel, želje grešnikov bodo zginile.“ [2])

Tedaj bodo grešniki žalovali in plakali, milo bodo zdihovali in govorili: „Oh! gorjé nam ubogim, in prekletim! kaj smo storili, kaj smo mislili? oh! to slavo bi bili lahko imeli tudi mi, ako bi bili le zares hotli jo doseči. Oj, s kako malim trudom bi si bili lahko tako veliko plačilo zaslužili, in večno zveličanje dosegli! Ali mi smo tako veliko srečo lahkomišljeno zapravili, in zavoljo minljivega veselja smo zgubili večno veselje. O, kako smo bili neumni in brezpametni! da smo se dali tako grozno oslepiti. Oj, zakaj smo se dali v nečimurne sladnosti zapeljati?“

Vse to popisuje modri takó le: „Hudobni bodo to videli, bodo zbegani po groznem strahu, in se bodo začudili zavoljo naglosti neupanega zveličanja (pravičnih); sami sebi bodo rekli, ter se bodo kesali, in zavoljo dušne britkosti zdihovali: Ti so, ki smo jih nekdaj imeli

[1]) Skriv. razod. 4, 3, 7, 9. Modr. 5, 17. 6, 21. [2]) Ps. 111, 10.

v zasramljiv prigovor. Mi neumni smo njih življenje imeli za nespamet in njih konec za nečast! Glej, kako so sedaj šteti med otroke Božje in njih del je med svetniki. Mi tedaj smo zgrešili pot resnice, in luč pravice nam ni svetila, in solnce spoznanja nam ni vzhajalo. Utrudili smo se na potu hudobije in pogubljenja, in smo hodili po težavnih potih; za pot Gospodovo pa nismo vedeli. Kaj nam je prevzetnost pomagala? ali bahanje z blagom kaj nam je prineslo? Vse to je prešlo kakor senca in kakor ladija, ktera po morji splava“.[1])

Tako bodo pogubljeni zdihovali, in od žalosti si smert želeli. Od obupa bodo kakor brezpametni noreli, divjali in razsajali, ker so večno srečo tako nepremišljeno zapravili. Zato bo červ vesti jim serce tako grizel, da bi gotovo umerli, ako bi jim bilo mogoče zopet umreti.

3. Premišljuj, kakó bo Krisus strašno obsodbo večnega pogubljenja nad hudobnimi izrekel.

Nekteri menijo, da bo najpred trobenta zatrobila, zato da bodo vsi obmolknili. Potlej jih bo pravični sodnik tako jezno in serdito pogledal, da se jim bota stresla duša in telo. Tedaj bo k njim govoril: Oj vi nespametni! dokler ste živeli, delali ste mi lahkomišljeno vsakoverstno krivico. Poglejte tu sem rane, ki ste mi jih vsekali; poglejte tu stran, ki ste mi jo prebodli; poglejte tu križ, na kterega ste me z žebli pribili, poglejte tu steber, na kterega ste me z vervmi zvezali in neusmiljeno pretepali. Iz ljubezni do vas sem z nebes prišel, in iz ljubezni do vas tako grenko smert terpel; vi pa niste za vse to nič marali, temveč ste rajši hotli služiti hudiču, kakor meni svojemu Gospodu Bogu, svojemu Odrešeniku in Zveličarju. „Klical sem vas, pa me miste poslušali, stegoval sem svojo roko, pa ga ni bilo, da bi se bil ozerl; ves moj svet ste zaničevali, in moje svarjenje zanemarjali. Zato se bom tudi jaz k vaši pogubi smejal, in posmehoval se vam bom, kedar vas zadene,

[1]) Modr. 5, 2—10.

česar se bojite".[1]) „Zavoljo tega, glejte! moji služabniki bodo jedli, vi pa bote stradali. Glejte! moji služabniki bodo pili, vi pa se bote žejo terpeli. Glejte! moji hlapci bodo vriskali od serčnega veselja, vi pa bote vpili od serčne žalosti, in tarnali od dušne britkosti".[2])

Potem ko bo tedaj ostri in jezni sodnik pogubljenim vse njihove hudobije očital, bo naposled obsodbo s takó strašnim, grozovitim, silnim glasom izgovoril, da je najhuje gromenje le podoba in senca proti njemu. Rekel bo namreč: „Poberite se spred mene, prekleti! v večni ogenj, kteri je pripravljen hudiču in njegovim angeljem. Zakaj lačen sem bil, in mi niste dali jesti; žejen sem bil, in mi niste dali piti; itd."[3])

O strašne besede! po kterih sledí večna kazen, večno prekletstvo, večno grozovitno terpljenje. Oj prestrašna obsodba! ker Bog nesrečne obsodi k večnemu neugasljivemu ognju, pridruži neusmiljenim gerdim hudičem, in jih na vekomaj prepodí od sebe in od vsake sreče, in od družbe svojih angeljev in svetnikov. O obsodba strašnejša nad vse obsodbe!

Te strašne besede bodo grešnike na tla trešile, kakor da bi bili od tisoč strel zadeti. Tedaj bodo začeli od bolečin tuliti, rjoveti in divjati, da se bodo tresle gore in doline, zrak, zemlja, ljudjé in hudiči. Gotovo, to vpitje, ker bode tolikanj sto tisoč milijonov ljudi in hudičev na enkrat na vso moč zavpilo, bo tako strašno in grozovitno, da si ga še prav domišljati ne moremo. „Oj gorjé nam prekletim!" bodo rjoveli: „Oj, gorjé nam nesrečnim! tedaj bomo na vekomaj od Boga, in od vseh svetnikov ločeni? Tedaj na vekomaj ne bomo imeli deleža v nebeškem kraljestvu? Tedaj moramo na vekomaj prebivati pri teh gerdih pošastih, pri grozovitnih hudičih, in goreti v peklenskem ognji? Oj, gorjé nam! o terpljenje, o bolečina! oh! da bi saj upati mogli, da bo enkrat konec! oh, da bi le konec deset sto tisoč let

[1]) Prigov. 1, 24—26. [2]) Iza. 65, 13, 14. [3]) Mat. 25, 41.

mogli nadjati se, da bomo rešeni, hotli bi biti zadovoljni. Ker pa ni nikoli odrešenja upati, moramo obupati!“

Tako menda bodo pogubljeni vpili, kričali in tako milo plakali, da bi človek menil, da se morajo Bogu smiliti. Vendar pa niti Kristus, niti noben svetnik ne bo imel ž njimi usmiljenja. „Razumejte to“, kliče David, „ki pozabite Boga; da vas kje ne zgrabi, in nikogar ni, da bi rešil.“ [1]) Razúmi in vzemi si k sercu to, o grešnik! o grešnica! in glej, da se ta neskončna nesreča tebi ne zgodi. Pomisli le, kako bi bilo tebi pri serci, ako bi bil ti v številu teh pogubljenih! Oh! kaj bi ti tedaj želel, da bi bil storil? Kaj bi ti tedaj dal, da bi bil rešen? Stori sedaj, kar boš takrat zastonj želel, da bi bil storil. Daj sedaj, kar bi tedaj dal za svoje odrešenje, sedaj delaj pokoro, sedaj objokuj in obžaluj svoje grehe; sedaj so dnevi zveličanja; sedaj kliči k Bogu za milost in usmiljenje, da te ovaruje časne in večne nesreče, ter moli:

Hvaljen bodi Jezus Kristus, naš sodnik, Odrešenik in Zveličar! na vekomaj. Amen.

O naj milostljivejši Gospod Jezus Kristus! glej, jaz sem slab in reven, grešen in hudoben in sem že večkrat zaslužil večno pogubljenje. Toda, o Gospod! ti se ne veseliš človekove pogube. Zato te prosim po vseh krivičnih sodbah, ki si jih za-me prestal, daj mi milost prave pokore in stanovitnost v dobrem, in ne obsodi me po mojih grehih, temveč odveži me od grehov in po svojem velikem usmiljenji zveličaj me. Amen.

[1]) Ps. 49, 22.

Ednajsti odstavek.

Kako bodo pogubljeni v pekel pahnjeni.

Za tretjo nedeljo po svetih treh kraljih.

„Oglje bo na-nje padlo in v ogenj jih boš vergel.“ (Ps. 139, 11.)

1. Premišljuj, kako bodo pogubljeni sodnika zastonj prosili, in ker ne bodo vslišani, preklinjali.

Po poslednji obsodbi bodo pogubljeni še s Kristusom govorili, kakor pravi evangelij: „Tedaj (po izrečeni obsodbi) mu bodo oni (pogubljeni) odgovorili, rekoč: Gospod! Kdaj smo te videli lačnega, ali žejnega, ali nazega itd. in ti nismo postregli?“[1]) Ali z vsemi temi vprašanji ne bodo nič opravili; ker pravični sodnik ne bo preklical svoje enkrat izgovorjene obsodbe, temveč bo poterdil z besedami: „Poberite se od mene, vi hudodelci![2]) vaša nevednost je izvirala iz vaše radovoljne hudobnosti in zlobe. Zato poberite se od mojega Božjega obličja in poberite se z vsemi hudiči doli v peklenski ogenj!“ —

Ko bodo tedaj ubogi pogubljeni videli, da nič ne opravijo, in da ne dosežejo nobene milosti, bodo strašno tulili in rjoveli, divjali in razsajali. Enoglasno bodo plakali in govorili: „Oj, gorjé nam grešnikom! oj, gorjé nam nesrečnim! zginilo je vse naše upanje. Od Boga in od vseh svetnikov smo zapodeni na vekomaj, in ni ga, da bi se nas usmilil. Ker tedaj ne moremo več upati ne milosti, ne usmiljenja, preklet bodi dan in prekleta ura, ko smo bili spočeti in rojeni! prekleti naj bodo naši starši, ki so nas rodili! preklete naj bodo vse stvarí, ki so nam dajale hrano, jed in pijačo! prekleti naj bodo vsi, ki so nas v greh in v pogubljenje pripeljali! itd....“

2. Premišljuj, kako bodo vse stvarí in vsi svetniki vstali zoper pogubljene in bodo se vojskovali zoper nje.

[1]) Mat. 25, 44. [2]) Luk. 13, 27.

Ko bo Kristus slišal, kakó nesrečni pogubljeni preklinjajo ne samo vse stvarí, ampak tudi Bogá, kaj bo storil? Ko je On v svojem terpljenji pred Judovskim zborom rekel, da je Sin Božji, je Kajfež svoje oblačilo raztergal in na glas zavpil: „Preklinjal je (Boga); slišali ste preklinjevanje; kaj se vam zdi? Oni so pa odgovorili in rekli: „Smerti je vreden.“ [1]) Ravno tako, in še veliko tisočkrat strašnejše se bo tu pogubljenim godilo. Ko bo namreč Kristus slišal strašno preklinjevanje, zavpil bo na glas: „Boga so preklinjali!“ [2]) Preklinjali so mene in vse moje svetnike! sami ste slišali na svoja ušesa; kaj se vam zdi?“ in vsi učenci in svetniki bodo enoglasno zavpili: „Vsi so smerti vredni! večne smerti naj umerjejo. Le proč ž njimi v pekel, proč ž njimi k hudičem v večno pogubljenje!“

3. Premišljuj, kakó bodo pogubljeni šli doli v pekel.

Potem ko bodo Kristus in njegovi svetniki obsodbo izrekli, odperl se bo pekel pod njihovimi nogami in požerl na enkrat veliko sto tisoč milijonov ljudí in hudičev. To bo tako strašno, da si ne moremo nobene bolj strašne rečí misliti. Kedar se bo namreč pekel pod njihovimi nogami odperl, bodo vsi ljudje in hudiči od strahú tako grozno zavpili, in začeli doli noter padati, kakor da bi se vse gore te zemlje s strašnim hrupom podirale.

To hoče sveti Janez v skrivnem razodenji reči, kjer pravi: „Močen angelj je vzdignil kamen, kakor velik mlinsk kamen, in ga je vergel v morje, rekoč: S tako močjo bo verženo véliko mesto Babilon, in se ne bo več našlo“, [3]) To je: zbirališče vseh pogubljenih bo s tako silo in močjo v pekel padlo, kakor mlinski kamen v morje. Oj, gorjé nesrečnim pogubljenim, ki bodo tako strašno pahnjeni v večno morje vsakoverstnega terpljenja!

Ko pridejo do pekla, odperl bo pekel svoje žrelo kakor serdit zmaj in bo jih vse požerl, kakor prerokuje

[1]) Mat. 26, 65, 66. [2]) Skriv. raz. 16, 11. [3]) Skriv. razod. 18, 21.

Izaija, rekoč: „Pekel bo svoj goltanec stegnil, in s svojim žrelom neizmerno zazijal, da vanj pojdejo junaki in množica, imenitni in častitljivi.“ [1]) Oj strašno žrelo! kdor tu noter pride, ne pride na vekomaj nikoli več ven, temveč ondi bo na vekomaj gorel.

4. Premišljuj, kako bodo pogubljeni v pekel zaperti, in vsak na svojem mestu terpinčen.

Ko bodo vsi pogubljeni že v peklu, tedaj si mislimo, da bo neizmerna ljuknja, skoz ktero so noter padli, zaperta tako, da na vekomaj nobeden več iz nje ven ne pride, ne človek ne hudič.

Kaj bodo pogubljeni rekli, ko bodo videli, da je pekel tako zapert? Kako bodo tulili in rjoveli? „Oh!“ bodo vpili in kričali, „duri so zaperte!“ [2]) oh, gorjé nam pogubljenim: tedaj na vekomaj ne pridemo več tu ven? Tedaj bomo v tej grozovitni, smerdeči in ognjeni ječi na vekomaj zaperti? Oj žalost! oj nesreča! Oh, zakaj smo bili rojeni? Oj, gorjé nam revežem! Naša nesreča nima ne konca, ne mere; na vekomaj ostanemo pogubljeni! Kamor se obernemo, povsod je le ogenj, kar vidimo in slišimo, vse je le terpljenje in muka. Vse je strašno, vse je tako, da ni prestati. Oj, gorjé nam! na vekomaj gorje!

Tako in še veliko stotisočkrat huje bodo pogubljeni vpili, kričali, tulili in rjoveli, divjali in razsajali. Po tem strašnem peklenskem kriku bo viši Lucifer s pomočjo peklenskih duhov začel, pogubljene pregledovati in vsakega izmed njih bo na mesto in k muki peljal, ki mu je bila od sodnika odločena. Tu se bo zopet začelo kričanje in tulenje, da bi se vsakemu človeku serce v telesu treslo. Lucifer bo namreč tisočerne muke ubogim pogubljenim namenil in odmenil.

Vse to, o ubogi grešnik! vtisni si globoko v svoje serce; in zato da se tudi tebi ne zgodi, kar se bo po-

[1]) Iza. 5, 14. [2]) Mat. 25, 10.

gubljenim godilo, kliči iz dna svoje duše k Bogu za milost pokore in stanovitnosti v dobrem, pa moli:

Molitev.

O naj dobrotljivejši Zveličar! ker ne želiš, da se kdo pogubí, temveč hočeš, da se vsak grešnik poboljša, in po tebi večno življenje doseže: zato pridem k tebi, moj Odrešenik! in te po tvojih svetih ranah pohlevno prosim: spreoberni me, in jaz bom spreobernjen, ker si ti moj Bog; reši me od vseh mojih grehov, ker si ti moj Odrešenik; zdravi me, in ozdravim; pomagaj mi, in mi bo pomagano, ker ti si moj zdravnik, moj pomočnik in moj Zveličar. Oh! vstvari v meni novo serce, in daj mi svojega dobrega duhá, da me dobrega naredí. Oh! ne zaverzi me izpred svojega obličja in ne zaverzi me na vekomaj, temveč dodéli mi pravo žalost nad moje grehe, milost k pokori in poboljšanju in pravo upanje na tvoje zasluge in na tvoje usmiljenje. Daj, da milost tvojega obiskanja spoznam, in bogastva tvojih milosti ne zaničujem, zato da se v prijetnem času in na dan zveličanja k tebi spreobernem, vreden sad pokore storim in milostljivo sodbo pri tebi zadobim, k večni časti tvojega svetega imena. Amen.

Dvanajsti odstavek.

Srečni vnebohod vseh svetnikov po sodbi.

Naj se bere na god vseh Svetnikov.

„In (Božja modrost) je dala pravičnim plačilo za njih dela, in jih je vodila po čudnem potu.“ (Modr. 10, 17.)

1. Premišljuj veliko veselje vseh svetih angeljev in ljudí, potem ko so bili pogubljeni v pekel verženi.

Noben svetnik ne bo žaloval nad strašnim poginom grešnikov, če so med njimi tudi njih lastni stariši, ali otroci, ali bratje, ali sestre, ali prijatlji; temveč vsi svetniki bodo Božjo pravico hvalili in spoznali, da ste Božja svetost in pravica terjali njih pogubljenje. Sveti Janez v skrivnem razodenji govorí tako-le: „Potem sem videl angelja priti z néba, in zemlja je bila razsvetljena od njegovega veličastva. In je močno zavpil rekoč: Padla je, padla je Babilon vélika (to je, vsa množica hudobnih), in je postala prebivališče hudičev in shramba vseh nečistih duhov. Zakaj njeni grehi so prišli do nebes, in Bog se je spomnil njenih hudobij. Vernite ji, kakor je tudi ona vam delala; povernite ji dvojno po njenih delih. Kolikor se je povzdigovala in v sladnosti bila, toliko ji dajte stiske in žalosti. Veselite se nad njo nebó in sveti apostoljni in preroki! zakaj Bog je sklenil vašo sodbo čez njo.“ [1]) Iz teh besed se menda da spoznati, da, ko bo zbirališče hudobnih v pekel verženo, bo sveti Mihael te besede na glas govoril, in vse svetnike opomnil, naj se veselijo. Kako pa se bodo tedaj svetniki veselili, popisuje sveti Janez na dalej tako-le:

„Potem sem slišal kakor glas veliko trum v nebesih, ki so rekle: Aleluja! češčenje in slava in moč bodi našemu Bogu, ker resnične in pravične so njegove sodbe, ki je obsodil véliko nečistnico, ktera je pačila zemljo s svojo nečistostjo; in se je zmaščeval zavoljo kerví svojih služabnikov nad njenimi rokami. In so zopet rekli: Aleluja! In štirindvajseteri starašini (namreč Kristusovi sosodniki) so padli na svoje obraze, in so molili Boga, kteri je sedel na sedeži, rekoč: Amen, aleluja! In glas je izšel od sedeža, rekoč: Hvalite našega Boga vsi njegovi služabniki, in kteri se ga bojite, majhni in veliki! In sem slišal kakor glas velike množice, in kakor šum veliko voda, in kakor bobnenje veliko gromov reči: Aleluja! Ker kraljuje naš Gospod, vsegamogočni Bog. Veselimo in radujmo se, in dajmo mu čast; ker je prišla

[1]) Skriv. raz. 18, 1—20.

ženitnina Jagnjetova in njegova nevesta se je pripravila. Blagor jim, kteri so na Jagnjetovo ženitnino poklicani!“[1])

Niso li to razveseljivne besede od slave Kristusove in njegovih svetih prijateljev? Ali ni lepo popisano veliko veselje, ki ga bodo imeli njegovi svetniki po poslednji sodbi? Oj, kakó veselo bodo péli Aleluja, in Boga hvalili, da jih je večnega pogubljenja ovaroval in nebeške slave deležne storil. Vsi bodo na svoje obraze padli pred Kristusovim sedežem, in mu na vso moč čast in hvalo dajali za vse njegove neskončne dobrote. Ko bodo tako svojo dolžnost spolnili, bodo se pripravljali k ženitnini Jagnjeta in njegove preljube neveste, presvete Device Marije, da bodo namreč obá na ta njih častni dan z največo častjo do nebeškega tempeljna sprejmovali in se potem ž njima pri večni ženitnini veselili. — O Jezus! daj nam priti k tej presrečni ženitnini! Amen.

2. Premišljuj, kakó bodo vsi sveti angelji in ljudje s Kristusom, svojim Gospodom in Odrešenikom, zmagovalno in častitljivo v nebesa šli.

To bo slaven in častitljiv vnebohod, kakoršnega ni bilo nikoli od začetka svetá. Mi bi si po svoji slabi pameti to reč tako-le mislili: Angelji s trobentami, serafinski pevci in nebeški godci pojdejo od spredej, ki bodo tako lepo godli in péli, da se bo vse okoli prijetno slišalo. Na to pride sveti Mihael in bo nosil križ, na kterem je Kristus umerl. Za svetim Mihaelom pridejo drugi angelji, ki bodo nosili sveto orodje Kristusovega terpljenja, postavim: ternjevo krono, sulico, žeblje itd. Za njimi pride perva versta svetih angeljev s tistimi dušami, kterim je Kristus pri sodbi mesto odločil med najnižo versto svetih angeljev, postavim, kakor bi utegnilo biti verjetno, majhni otroci, ki so kmalu po svetem kerstu umerli, še predno so k pameti prišli. Oj! kako se bodo oni veselili, da so brez last-

[1]) Skriv. razod. 19, 1—9.

nega zasluženja do te visoke časti prišli, in so sedaj z dušo in s telesom na vekomaj zveličani. Zraven majhnih otrok bodo v tej versti, kakor je verjetno, tudi tisti izveličani, ki so sicer do svoje smertne ure v grehih živeli, ali po čudeži milosti Božje na svojo smertno uro obudili resnično žalost in kes nad svoje grehe in so tedaj v gnadi Božji umerli. Vsi ti izveličani bodo z angelji vred na vso moč neskončno Božjo milost hvalili.

Za njimi pride versta arhangeljev s tistimi svetniki, kteri so s svojimi krepostmi si zaslužili, da so med arhangelje uversteni, postavim, kakor si zamoremo misliti, bogaboječi zakonski, in pobožni vdovci in vdove in še drugi priprosti in bogaboječi ljudje, ki so med svetom živeli. Vsi ti bodo posebno lepo ozaljšani, in z dokaj prijetnim glasom Božjo hvalo prepevali.

Tretjič pride versta močí z vsemi svetimi duhovniki in menihi, kakor se méni. Oni bodo še lepše in prijetniše z angelji vred péli.

Četertič pridejo gospodstva z vsemi svetimi škofi in knezi, kteri so si resno prizadevali, širiti in množiti čast Božjo in svoje podložne k pravi čednosti in k zveličanju pripeljati.

Petič pridejo poglavarstva z vsemi svetimi cerkvenimi učeniki, kteri so s svojimi nauki in pridigami neverno ljudstvo spreobračali in k pravi katoliški veri pripeljali.

Šestič pridejo oblasti z vsemi svetimi spoznovalci, kteri so zavoljo vere preganjanje terpeli in iz ljubezni do Kristusa stanovitno prenašali do smerti.

Sedmič pridejo sedeži z vsemi mučeniki ali marterniki, kteri so zavoljo Kristusa svojo kri prelili.

Osmič pridejo kerubi z vsemi svetimi devicami, ktere so svojo devištvo neoskrunjeno ohranile, iz celega serca Boga ljubile in tako srečno umerle.

Devetič pridejo serafi z vsemi svetimi apostelj ni in služabniki Kristusovimi, kteri so popolnoma po Kristusovih stopinjah hodili in na tem svetu bolj kot

angelji, kakor pa kot človeki živeli. Sploh reči, vsak svetnik bo med tiste angelje uvrsten, med ktere si je s svojim svetim življenjem zaslužil priti. Kako lepa pa bo vsaka angeljska versta, in kako lepe pesmi bodo Bogu na čast peli, tega popisati ne more noben človek.

Častitljivo procesijo sklene kronani kralj nebes in zemlje, Jezus Kristus, s svojo ljubo materjo, prečisto Devico Marijo, obdan s toliko slavo, s tolikim veličastvom, da se mu bodo čudili nebo in zemlja, vsi angelji in svetniki. Gotovo, ves ta vnebohod bo tako častitljiv, tako veličasten, da ga ne more popisati noben človek in noben angelj. Naj si človek od tega misli ali govori ali piše, kar koli hoče, vse to bo komaj senca proti temu, kar bo v resnici!

Tu pomisli pa, kako se bodo veselili svetniki, ko bodo z dušo in s telesom kviško povzdignjeni, kakor da bi bili angelji. Pomisli njih veselje, ko bodo nebeški Jeruzalem zagledali. Na zadnje pomisli, kako bodo neizrečeno se radovali in od veselja poskakovali, ko bodo šli skozi zlata vrata nebeškega mesta in bodo vpervič zagledali največe, najbolj srečno mesto med vsemi mesti. Od velikega veselja ne bodo skoraj vedeli, kako bi Boga vredno počastili in za vse to zahvalili.

3. Premišljuj, kako bo Kristus svojim svetnikom nebeška prebivališča razdelil in večno veselje podelil.

Na posled bo Kristus, kralj časti, se vsedel na svoj Božji sedež, in bo svojim svetnikom menda tako-le govoril: „Vi ste, kteri ste z mano stanovitni ostali v svojih skušnjavah. In jaz vam odločim kraljestvo, kakor ga je meni odločil moj Oče, da jeste in pijete pri moji mizi v mojem kraljestvu.“ [1]) Kakor da bi hotel reči: „Ljubeznjivi moji prijatlji! veselite se sedaj in radujte se; sedaj je prešlo vse terpljenje, in vaša popolna slava, vaše veselje in zveličanje sedaj se pričenja. Na veko-

[1]) Luk. 22, 28—30.

maj ne bote nič več imeli, kakor samo veselje in radovanje. Nič vam ne bo več težavno ali nadležno na vekomaj. Z mano bote kraljevali, in imeli dosti vsega, kar poželí vaše serce. Kakor ostanem jaz Bog na vekomaj, tako bo tudi vekomaj terpelo vaše zveličanje.“

Po teh prijaznih besedah Kristusovih bodo vsi svetniki na svoja kolena padli in ga iz serca zahvalili ter bodo začeli, nebeško hvalo Božjo peti tako, da se bo odmevalo po vseh nebesih. In potem bo Jezus Kristus kot pravi Jozve obljubljeno deželo, nebesa delíl, in vsakemu posebej odločil lasten kraj in prebivališče, enemu lepše, drugemu manj, kakor si je vsak zaslužil. Kristus ne bo tukaj gledal na to, ali je bil kdo na zemlji ubog ali bogat, služabnik ali gospodar, podložen ali cesar, duhoven ali neduhoven itd.; temveč gledal bo na to, kdo je bolj pobožno, bolj bogaboječe, bolj sveto živel; tako se bo prigodilo, da bo marsikteri ubog kmet veče plačilo v nebesih dobil, kakor mnogi veliki in mogočni gospodje. Da bo pa vsak svoje posebno prebivališče dobil, priča Kristus sam, ki pravi: „V hiši mojega Očeta je veliko prebivališč.“ [1]) In katoliška cerkev govorí v Kristusovem imenu v svojih molitvah: „Jaz hočem svojim svetnikom v hiši svojega Očeta dati odločeno mesto, govorí Gospod.“ In tedaj učijo mnogi učeniki, da so bila nebeška prebivališča, ki jih hoče Kristus dati svojim svetnikom, od začetka vstvarjena; ko so grešili angelji, ostala so prazna, dokler ne pridejo svetniki, da jih zopet napolnijo.

V teh nebeških prebivališčih bodo prebivali svetniki in angelji, in v teh se bodo prijazno obiskovali, eden drugemu kazali svoje nebeško bogastvo, se skupej veselili, ter Božje obličje vselej in povsod gledali. Z eno besedo: tukaj bodo vsega imeli, da, še več imeli, kakor jim bo serce želelo.

O pobožna duša! ako želiš enkrat v nebeškem Jeruzalemu s svetniki prebivati, delaj pokoro. Ako hočeš

[1]) Jan. 14, 2.

iti v večno življenje, v živo mesto, v vert veselja in radosti, kjer zorí pravo sadje večnega življenja, spolnuj zapovedi [1]), kakor ti svetuje Kristus. On ti bo že pomoč svoje milosti dal, da zamoreš to storiti, samo da ga prav prosiš.

Zdihljej.

Kako ljuba so tvoja prebivališča, o Gospod vojskinih trum! moja duša hrepení in koperní po lopah Gospodovih. O preljubeznjivi Bog, in najdobrotljivejši Oče! stôri me, ki sem nevreden, vrednega po svoji milosti, da te bom gledal v nebeškem Jeruzalemu. O Jezus, najdobrotljivejši Zveličar! zveličaj me, in daj mi videti svoje večno kraljestvo in večno slavo. O sveti Duh! posvečuj me, da bom na vekomaj svet in zveličan in da bom tvoje Božje usmiljenje na vekomaj hvalil in častil. Amen.

Tretje poglavje.

Ostra pravičnost Kristusova se kaže v strašnih peklenskih mukah.

Pervi odstavek.

Kakošen je pekel.

Za peto nedeljo po svetih treh kraljih, ali pa tudi po binkoštih.

„*Bojte se veliko bolj tistega, kteri more dušo in telo pogubiti v pekel.*“ (Mat. 10, 28.)

1. Premišljuj, da je pekel nesrečno prebivališče za pogubljene angelje in ljudí.

Bistroumni Hugon pravi: „Pekel je neizmerno jezero (ali pa mlaka), globoko, brez dna, polno čeznator-

[1]) Mat. 19, 17.

nega ognja, polno neprenesljivega smradú, polno neštevilnih bolečin. Tam je reva, tema, večen strah. Tam ni najmanjšega upanja, doseči tudi najmanjše dobro; je ni tolažbe, da bo kedaj konec nesreče.“

Zato imenuje brumni Job ta nesrečni kraj d e ž e l o r e v e, kjer govorí v imenu revnega grešnika: „Pusti me tedaj, da nekoliko objokujem svojo bolečino, predno grem in se ne vernem, v temno deželo, pokrito s smertno senco, v deželo reve in teme, kjer je smertna senca, in ni redú, ampak večen strah prebiva“. [1])

Glej, kako je pobožni Job pekel dobro premislil in tako živo in strašno popisal. Imenuje pekel temno deželo, pokrito s smertno senco, kjer stanuje serdita smert; deželo reve in teme, kjer se nič dobrega in nič lepega ne nahaja, kjer ni nobenega redú, kjer je sama reva in večen strah. Oj! kdo bi hotel prebivati v taki deželi? Kdo bi se ne bal, v tako deželo priti? Kje pa je neki ta strašna dežela, da kje po naključbi va-njo ne zaidemo?

2. Premišljuj, k j e je pekel.

Ker je pekel čeznatoren kraj in ker so peklenske muke čeznatorne; nimamo pekla iskati v zemlji, akoravno sveto pismo od nepokornih, prevzetnih in puntarskih Koreta, Datana in Abirona pripoveduje: „Zemlja se je razpočila pod njih nogami, in je odperla svoja usta, in jih je požerla. In pogreznili so se živi v pekel.“ [2]) S temi besedami se reče samo to, da so njih telesa v zemljo se pogreznila, in da so njih duše v pekel šle. Ako bi bil pekel v zemlji, tedaj natoren kraj, on bi na sodnji dan z zemljo vred zgorel.

3. Premišljuj, k a k o š e n je pekel.

Skrivno razodenje svetega Janeza pravi: „Živa sta bila veržena (zver in pa lažnjivi prerok) v ognjeno jezero, kjer je žveplo gorelo.“ [3]) Ali vedeti se ne more, kako velik in visok je pekel. Naj bo pa kolikor koli

[1]) Job. 10, 20—22. [2]) 4. Mojz. 16, 31—33. [3]) Skriv. razod. 19, 20.

velik, gotovo ni veči, kakor je treba, da vse pogubljene v sebi obsega.

Pekel, ta večna ječa pogubljenih, je dokaj velik kraj, razdeljen v več jam, v kterih se pogubljeni več ali manj terpinčijo, kakor so ali več ali manj grešili. To se da nekako iz svetega pisma dokazati. V skrivnem razodenji svetega Janeza beremo: „Dan mu je bil ključ k žrelu brezdna; in on je odperl žrelo brezdna in se je vzdignil dim iz žrela, kakor dim velike pečí; otemnelo je solnce in zrak od dima iz žrela.“ [1]) Glej, tukaj govorí sveto pismo od žrela ali kakor se v gerškem bere, **štirna**, ki je v peklenskem brezdnu. Zato se tudi pekel sam imenuje štirna ali vodnjak pogubljenja.[2])

Drugič, pravi sveto pismo, da so v peklu **ognjene pečí**, v kterih pogubljeni gorijo. David pravi: „Naredil jih boš kakor ognjeno peč ob času svojega prihoda; Gospod jih bo v svoji jezi prestrašil in ogenj jih bo požerl. [3]) In prerok Osea pravi: „Vsi prešestniki bodo enaki razbeljeni peči.“ [4]) In pri preroku Ezehielu žuga Bog: „Zbral vas bom, kakor se srebró in bron in kositar in železo in svinec v sredi pečí nabere, in se v nji ogenj zanetí za raztopitev; tako vas bom v svojem serdu in v svoji jezi zbral, ter bom še le počival, ko vas bom raztopil. Nabral vas bom in ogenj svojega serda bom pod vami zanetil in v sredi njega se bote raztopili. Kakor se srebro v sredi pečí raztopí, takó se bote vi v sredi njega, in zvedeli bote, da sem jaz Gospod, kedar bom svoj serd nad vas izlil.“ [5]) Vse to kaže dovolj, da bodo duše in telesa pogubljenih v čeznatornem ognji večno gorele.

Na posled pravi Kristus sam, da so v peklu take strašne ognjene pečí, kjer pogubljeni terpijo, rekoč: „Sin človekov bo poslal svoje angelje in bodo pobrali iz njegovega kraljestva vse pohujšanje in tiste, kteri kri-

[1]) Skriv. razod. 9, 1—2. [2]) Ps. 54, 24. [3]) Ps. 20, 10. [4]) Oze. 7, 4. [5]) Ezeh. 22, 19—22.

vico delajo; in jih bodo vergli v peč ognja. Tam bo jok in škripanje z zobmí. Kteri ima ušesa, naj posluša.“[6]) In koj potem pravi zopet: „Angelji bodo odločili hudobne iz srede pravičnih, in jih bodo vergli v peč ognja. Tam bo jok in škripanje z zobmi. Ali ste razumeli vse to?“ [7])

Tretjič je tudi več ognjenih grobov v peklu, kjer bodo nekteri ležali in na vekomaj ležali in goreli. To priča David rekoč: „Njih grobi so njih hiše na večno,“ [8]) kar se ne da razumeti od grobov na zemlji, ker ti niso večni, ampak od peklenskih, ki bodo zares večni. Tako pravi tudi Kristus od bogatega moža: „Umerl je bogati in je bil pokopan v pekel.“ [9]) Da je več grobov v peklu, spričuje sveto pismo tudi po preroku Ezehijelu: „Tam je Asur, in vse njegovo ljudstvo; okrog njega njegovi grobi. Njim so grobi odkazani v najglobokejšem prepadu in njegova množica je okoli njegovega groba.“ [10]) Te besede ponavlja prerok večkrat in očitno pravi, da je več jam in lukenj in grobov v peklu, kjer ležijo in terpijo pogubljeni. Še celo zdi se iz tega preroškega popisovanja, kakor da je v peklu posebno peklensko pokopališče, kjer morajo nekteri grešniki v tesnih grobéh ležati in od strašne vročine, dima, smradú in strupenih parov, kterih so grobi polni, morajo nekako zgoreti in se raztopiti. Vendar pa ni po vseh grobéh enaka vročina, gnjusoba in smrad; temveč kakor je kdo več ali manj grešil, dobí tudi več ali manj strašen grob.

4. Premišljuj, kaj je sveta Terezija, potem ko je bila zamaknjena, od pekla pisala. Pisala je namreč takó: „Ko sem nek dan molila, spoznala sem, da je Božja volja, da s svojimi očmí vidim mesto, ktero so mi bili hudiči zavoljo mojih grehov v peklu pripravili. Vshod po dolgi ozki stezi je bil ves blaten in poln strupenega

[6]) Mat. 13, 41—43. [7]) Mat. 13, 49—51. [8]) Ps. 48, 12. [9]) Luk. 16, 22. [10]) Ezeh. 32, 22. 23.

smradú in merčesov. Konec te poti je bila luknja v kamnitem zidu, kamor sem bila s silo potlačena. Kar sem tu terpela, tega ne morem z besedami dopovedati in z nobeno rečjo primeriti. Na tem kužnem mestu nisem mogla ne sedeti, ne ležati, ker ni bilo ondi prostora; grozne stene so me neizrečeno stiskale. Svetlobe tu ni bilo, temveč le dokaj gosta in temna para; videti se pa vendar zamore ondi vse, kar more strah delati. Videla sicer nisem nobenega, da bi me bil terpinčil; čutila sem pa vendar, da me pečejo in melejo in na kose režejo. Terpela sem na duši tak ogenj, čegar vročine ne morem nikakor popisati. Terpela sem tako smertno silo, tako britkost, tako zadavljanje in tako občutljivo tesnobo, s tako obupljivo in pobijajočo maloserčnostjo, kakor da bi se mi duša vedno iz mene tergala in sama sebe končevala. Če vse bolečine in bolezni, kar sem jih svoje žive dni prestala, in teh je veliko, s tim primerjam, kar sem tukaj terpela, moram reči, da so tolažba in ohlajenje v primeri k temu terpljenju. Bila sem sicer le kratek čas ondi; ali dokler bom živa, ne bom mogla tega pozabiti.“ — To in še več piše velika svetnica iz svoje lastne skušnje, in nam kaže, da je pekel okoli in okoli obdan s kamnitnimi stenami ali pečinami, in da so v teh pečinah luknje ali jame, v kterih morajo pogubljeni stati, goreti in terpeti.

Oh, ubogi grešnik! kako ti kaj dopade ta peklenska ječa? Ali bi hotel eno leto v peklu biti, da bi si s tim pridobil celi svet? Ali bi hotel tudi en sam dan v peklenskem ognji goreti, zato da bi ti bilo potem dopuščeno vživati vse nesramne slasti? Ako tedaj tega nikakor ne bi hotel in ne bi mogel storiti, tedaj moraš sam spoznati, da je največa nespamet, da zavoljo kričnega dobička, ali za to, da mesene slasti vživaš, v greh privoliš ter nepremišljeno si peklenski ogenj netiš. Prosi tedaj Boga, naj te napolni z zveličavnim strahom pred peklom.

Molitev.

O Jezus, naj dobrotljivejši Odrešenik! jáz te prosim, dodéli mi po svojem velikem usmiljenji, da se bom zares bal pekla, še bolj pa greha; ker pekel grešnika po pravici kaznuje, greh pa tebe, najvišega Boga, zaničuje, jezí in žali. O usmiljeni Odrešenik! odreši me od vseh grehov, da v pekel ne pridem. Amen.

Drugi odstavek.

Peklensko terpljenje se ne da popisati.

Za šestnajsto nedeljo po binkoštih.

„Zlegi me obdajajo, kterih ni števila; moje pregrehe so me popadle in nisem mogel gledati.“ (Ps. 39, 13.)

Neštevilne in nezapopadljive peklenske muke delijo učeni na dve versti; pervo versto imenujejo muke občutkov (poena sensuum,) drugo pa muke zgube (poena damni.) Od obojih hočemo govoriti.

1. Premišljuj, da so peklenske muke in kazni neštevilne in neizmérne.

To nekako Bog kaže, kjer žuga grešnikom: „Ogenj se je vnel v mojem serdu in bo gorel do najspodnejega pekla. Nakopičil bom nad nje (nad grešnike) nadloge in svoje pšice bom v nje postrelil. Za lakoto bodo poginili, in tice jih bodo požerle s pregrenkim grizom; poslal bom med nje zobe zverin, s serdom po zemlji lazijočih merčesov in kač. Zunaj jih bo pokončal meč in znotraj strah, mladenča in deklico, dojenca in sivčeka.“[1])

Te kazni, ki so podoba peklenskega terpljenja, žuga Bog prelomovalcem svoje postave, kjer pravi: „Ako nočeš poslušati glasú Gospoda, svojega Bogá, da bi ohranil in spolnoval vse njegove zapovedi, bodo nad te prišla vsa ta prekletstva in te bodo zadela. Preklet boš v

[1]) 5. Mojz. 32, 22—25.

mestu, preklet na polji. Preklet bo sad tvojega telesa in sad tvoje zemlje. Preklet boš, ko prideš, in preklet, ko odideš; (preklet v času, in preklet v večnosti.) Poslal ti bo Gospod lakoto in pomanjkanje, in nesrečo nad vsa tvoja dela, ki jih boš opravljal, zavoljo tvojih prehudobnih del, s kterimi si me žalil. Udaril te bo Gospod z uboštvom, z merzlico in z mrazom, z vročino in s sušo, s strupenim hlipom, in z rijo, ter te bo preganjal, dokler ne poginеš. Gospod bo nehal, da boš padel pred svojimi sovražniki; in tvoje truplo bo v jed vsem ticam pod nebom, in zverinam na zemlji. Udaril te bo s turi, z norostjo, in s slepoto, in z zdivjanostjo. In taval boš opoldne, kakor tava slep po temoti. In ves čas boš terpel sramoto, in boš s silo stiskan, in ga ne boš imel, da bi te otel. In trepetaje boš stermel nad tem, kar bodo gledale tvoje očí. In prišla bodo nad te vsa ta prekletstva, ker nisi poslušal glasú Gospoda svojega Bogá, in nisi spolnoval njegovih zapoved. In Gospod bo namnožil tvoje nadloge, velike in stanovitne nadloge, silno hude in vedne bolezni. In bo obernil v te vse stiske, kterih si se bal in se te bodo deržale; verh tega tudi vse bolezni in nadloge, ki niso zapisane, bo pripravil Gospod čez te, dokler te ne zatare; ker nisi poslušal glasú Gospoda, svojega Bogá. In dal ti bo Gospod boječe serce in prepadene očí, in v žalosti obnemagano dušo. In kakor se je Gospod poprej veselil nad vami, ter vam je dobro storil; takó se bo veselil, vas pogubiti in pokončati.“ [1])

Takó strašno je žugal Bog grešnikom, ki ne deržijo njegovih svetih zapoved; vse to žuganje se sicer vselej na tem svetu ne spolni, gotovo pa se popolnoma spolni na unem svetu. Ako tedaj vse te nadloge nad vsakega pogubljenega pridejo, pač mora njih terpljenje biti neštevilno in neizmerno.

2. Premišljuj, da peklensko terpljenje presega občutke, um in moči umerjočega človeka.

[1]) 5. Mojz. 28, 15—65.

Zato pravi sveti Bernard: Terpljenje pogubljenih v peklu je tako neštevilno, da noben človeški jezik vsega dopovedati ne more. To priča tudi sveto pismo, ker se v psalmih bere: „Zlegi me obdajajo, kterih ni števila“. Zato so vse muke in vse terpljenje tega sveta le senca in podoba peklenskega terpljenja. Kakor tedaj sveti Pavel piše od nebeškega veselja: „Okó ni videlo, uhó ni slišalo, in v serce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tem, kteri ga ljubijo“; [1]) ravno tako zamoremo reči v resnici tudi od peklenskih muk: Okó ni videlo, uhó ni slišalo, in v serce človekovo ni prišlo, kar je Bog hudega pripravil tem, ki ga žalijo in jezijo. Ako bi se vse terpljenje in vse bolečine, kar so jih ljudje že na tem svetu terpeli in kar jih bodo do konca sveta terpeli, vkup vzele, ne bi se dale primeriti najmanjši peklenski muki. Sveti Avguštin pravi še celó, da vse terpljenje tega sveta, v priméri z večnim ognjem, ni le majhno, ampak nič proti njemu.

O Jezus, naj dobrotljivejši Odrešenik! po vseh bolečinah, ktere si v svojem britkem terpljenji čutil, te prosim; odreši, oh! odreši me od vseh grehov, in ovaruj me večnih muk in peklenskega terpljenja. Amen.

Tretji odstavek.

Od peklenskega ognja.

Za peto nedeljo po svetih treh kraljih in za sedmo nedeljo po binkoštih.

„*Poberite se od mene, prekleti! v večni ogenj!*“ (Mat. 25, 41.)

1. Premišljuj, da je v peklu resničen, pa čeznatoren ogenj, vstvarjen od Boga, zato da v njem pogubljeni na duši in na telesu terpijo.

To spričuje Kristus sam, ko pravi v svetem evangelji, da bo k pogubljenim tako-le govoril: „Poberite se

[1]) 1. Kor. 2, 9.

od mene, prekleti! v večni ogenj, kteri je pripravljen hudiču in njegovim angeljem.“ [1]) V peklu je tedaj zares ogenj, v kterem bodo pogubljeni na vekomaj goreli in terpeli. Kako strašno je goreti, ne da se dopovedati. Saj med vsem telesnim terpljenjem, kar si moremo misliti, ni ga večega, hujega, in v kterem je več bolečin prestati, kakor o g e n j. Ko se človek na tezalnico postavi, kedar ga s kolesom tarejo, ali kedar mu ud za udom odsekajo, zares grozno terpí, ali vse to terpljenje se nikakor ne da primerjati s terpljenjem človeka, ki sred ognja stoji in živ gorí. Ogenj se ne da nikakor prenašati; terpljenje je nečloveško. Dotákni se le razbeljenega železa in kaj boš terpel? V enem trenutku zgine koža, sirovo meso se prikaže, kri teče in bolečina je taka, da ti prešine kosti in mozeg. Prisiljen si kričati in vpiti, kakor da bi bil obnorel.

To se ti zgodí, če se tudi en sam trenutek razbeljenega železa dotakneš; kaj bi pa bilo, ako bi z roko razbeljeno železo deržal za e n o č e n a š? Oj, kakó bi se ti zvijal od bolečine! kako bi se tresel in trepetal! In po dokončanem Očenaši, kaka bi bila tvoja roka? Koža bi bila vsa zgorela, meso spečeno, žile odperte in kosti bi se černe od ognja videle. Strašna bolečina bi te tergala in zbadala, celo truplo bi terpelo, obnemogel bi in na tla se zgrudil.

Če že pozemeljski ogenj, kar se zmóli en Očenaš, toliko terpeti daja, kaj bo še le p e k l e n s k i o g e n j delal? Domišljuj si le to: da si s svojimi hudobijami zaslužil, da te živega sožgejo, veržejo te v ogenj in v sredi ognja ostaneš cel dan in še le ne umerješ. Reci mi sedaj, ljubi moj kristjan! kakó bi se sred ognja počutil? Oh! kako strašno bi ti plakal! Kričal bi, vpil bi, tulíl bi, rjovel bi, da bi se smilil vsem pričujočim. Sežgani bi bili tvoji lasjé in obervi, nos in ušesa in usta; tvoje meso bi bilo spečeno, videla bi se ti rebra,

[1]) Mat. 25, 41.

videle bi se ti tvoje kosti; ves bi bil kakor živ ogelj in tako opečen, da ne bi te nobeden več ne poznal. — Ali

2. Premišljuj, zakaj je peklenski ogenj veliko bolj vroč, kakor pozemeljski.

To se dá takó-le dokazati. Kedar ena hiša gorí, je vročina velika; kedar pa gorí cela vas, čuti se že od daleč. Ako se to godí s pozemeljskim ognjem, kaj bo še le s peklenskim ognjem, ki je večí, kakor ves pozemeljski ogenj skupej?

Drugič, vemo, da ogenj v peči zapert je veliko bolj vroč, kakor ogenj, ki gorí pod milim nebom; zaperta vročina namreč ostane vsa vkupaj in se ne more takó lahko shladiti od zunanjega zraka. Ker je to res, kakó bo še le tudi peklenski ogenj v neizmerni peklenski peči divjal in razsajal? Ako bi bil človek z dušo in s telesom veržen v tako strašno razbeljeno peč, oh! kaka neizmerna bolečina bi to zanj bila! Oh, kaj bi on terpel! V enem trenutku bi bil enak razbeljenemu železu, in bi tako zgorel, da bi se mu koža in meso od kosti ločila.

Tretjič, peklenski ogenj ni samo zato vroč, ker je največi ogenj, in zapert v neizmerno veliki razbeljeni peči, ampak tudi, ker je čeznatoren in zaneten s takimi tvarinami, ktere strašno vročino delajo. Da v tem ognji gorí žveplo in smola, priča prerok Izaija, ki pravi: „Premenili se bodo njegovi potoki v smolo in njegova perst v žveplo in njegova dežela bo goreča smola; noč in dan ne bo ugasnila.“ [1]) In v skrivnem razodenji svetega Janeza se bere: „Ako kdo moli zver, pil bo od vina jeze Božje, in bo terpel v ognji in v žveplu; in dim njih terpljenja se bo od vekomaj do vekomaj kviško kadil; in noč in dan ne bodo pokoja imeli.“ [2]) Ali niso to strašne besede? Ali ne pravijo te besede očitno, da žveplo in smola v peklu gorí? To pa dobro vemo vsi, da je huji ogenj od žvepla in smole, kakor pa od lesá in oglja. Kakó strašno vroč ogenj mora tedaj biti, kjer

[1]) Iza. 34, 9. 10. [2]) Skriv. razod. 14, 9—11.

neizmerno veliko žvepla in smole gorí! In kakó bo tisti strašno terpel, ki se pogrezne čez glavo v kipeči žvepljeni ogenj, in noč in dan takó ostane! Ni ga človeka, da bi se tega ne vstrašil.

Vedeti pa moraš še, da peklenski ogenj dosti bolj peče, kakor naš ogenj na zemlji. Kolikanj pa peklenski ogenj bolj peče, kakor naš pozemeljski ogenj, tega ne more noben človešk um zapopasti, ali si le domišljati. „Med našim ognjem in med peklenskim ognjem je tako velik razloček, pravi sveti Avguštin, da se zdi naš ogenj le narisan ogenj proti peklenskemu.“ In sveti Vincencij pravi: „Naš ogenj je merzel proti peklenskemu.“ In zakaj to? Zató, ker naš ogenj je natóren, peklenski ogenj pa je čeznatoren. „Ves drug ogenj je“, pravi Tertulijan, „ki služi ljudem; in ves drug ogenj je, ki služi Božji pravici.“

Četertič, še eno je, kar dela, da je peklenski ogenj neizrečeno vroč, in to je sapa Božja, ki ga vedno neti in kuri. Prerok Izaija pravi: „Glej, Gospodov serd gorí, in težko se prenaša; njegove ustnice so polne serditosti, in njegov jezik je kakor žareč ogenj. Njegova sapa je kakor potok, ki priteče do srede vratú, da grešnike v nič dene. Tofet (pekel) je namreč od včeraj pripravljen, od kralja pripravljen, globok in širok. „Njegov živež je ogenj in veliko derv; Gospodova sapa ga vžiga, kakor žveplen potok.“ [1])

Zato govorí sveta Brigita v svojem razodenji: „Vročina peklenske peči je takó velika, da, ako bi celi svet gorel z vsem, kar je na svetu, ta vročina ne bi se dala primerjati z vročino v peklu.“ Vročina tedaj peklenskega ognja mora taka biti, da je s svojo mislijo doseči ne moremo.

Glej tedaj, oj grešnik! kako se peklenski ogenj nikakor ne da primeriti z našim ognjem; in da naš ogenj na zemlji je le podoba peklenskega ognja. Ta prestrašni

[1]) Iza. 30, 27—33.

ogenj namreč žge in muči hudobne duhove čudovitno ali resnično. O Bog! kaj morajo terpeti nesrečni pogubljeni! Oh, grešnik! grešnica! premišljuj vse to dobro in vtisni si v serce. Ko vidiš ogenj, pomisli, da vidiš podobo peklenskega ognja; in da zamoreš to tim bolj premišljevati, derži svojo roko k ognju, kar moreš prenašati, potem pa reci: „Oj gorje! kakó mora žgati peklenski ogenj, ker že ta zemeljski ogenj takó hudo žge! Kako bom mogel na vekomaj prenašati peklenski ogenj, ker ta le ogenj le malo prenašati morem! Oj ogenj! oj vročina! o grozovitna peklenska ječa! Kdo je v stanu, popisati tvoje muke? Kdo more tudi le misliti na-te brez groze? Naj se pové od tebe karkoli, nikoli nobeden ne more pekla popolnoma popisati.

3. Premišljuj od peklenskega ognja verjetno p r i g o d b o.

To prigodbo pripoveduje sveti Anton od nekega mladenča v Parizu, kteri je na svojo smertno uro jokaje in veliko solz prelivaje se spovedal, in svete zakramente prejel. Vsi so mislili, da je srečno smert storil. Nekaj časa potem pa se je prikazal svojemu učeniku ves v ognji, in mu je rekel, da je na vekomaj pogubljen. Učenik ni skoraj hotel tega verovati, ker je na svojo smertno uro tako žalost kazal nad svojimi grehi; ali on mu je rekel: „Moja pokora in moje solze niso bile iz ljubezni do Boga, ampak samo iz strahú pred peklom, in zato mi niso nič pomagale.“ — In ko ga je učenik vprašal: Kaj terpi? storil je, da je ena sama kapljica njegovega potú na njegovo roko padla, kar ga je tako peklo, da je mislil, da mora od bolečine umreti. In duh mu je tedaj rekel: „Sedaj si lahko misliš, kaj terpim,“ — in pri teh besedah je zginil. Če je tedaj ena sama kapljica potú takó vroča, da zamore zdravega človeka umoriti, oh! kako muko mora pogubljen človek terpeti, kteri mora celo večnost v taki strašni vročini goreti? Oj strašna vročina, nad ktero se mora zavzeti vsako človeško serce! Pomisli, o človek, kakó grozno bodo

pogubljeni v peklenskem ognji tulili in rjoveli! Poslušaj, kaj govorijo: „Oj gorjé! o terpljenje! o peklenski ogenj! o grozne bolečine! Oh! da bi le umreti mogli in se takó rešiti teh neizmernih bolečin! Oh! mi nespametni, kaj smo storili? za slast enega trenutka smo zaslužili to terpljenje in sedaj moramo na večne čase goreti in tako strašno terpeti.“

„Poslušajte in razumejte to“, pravi David, „ki pozabite Boga; da vas kje ne zgrabi, in nikogar ni, da bi vas rešil.“ [1]) Poslušaj to, o grešnik! poslušaj to, o grešnica! in vtisni si globoko v svoje serce toženje pogubljenih. Oh! premišljuj večni peklenski ogenj in večno vročino, ktero morajo pogubljeni terpeti; ali bi ti hotel za sto tisoč goldinarjev en sam dan v tem ognji goreti? Ali bi hotel ti za celi svet eno samo uro v peklu goreti? In ker ne bi tega za nič ne storil, kako je to, da za nečimerno slast, za majhen dobiček v greh privoliš in si takó zaslužiš, da boš potem celo večnost v peklenski peči gorel? Oj nespamet! — Bog! razsvetli in razženi slepoto in daj, da bomo mi, zaslepljeni grešniki, premišljevali, svojo nespamet spoznali, poboljšali, odložili, in tako ušli peklenskim mukam. Amen.

O Jezus, preljubeznjivi Gospod in Bog! oh, v peklu, ali v peklenskem ognji je ni ene same iskrice tvoje ljubezni; ker te v peklu nobeden ne ljubi. Zato vžgi, oh! vžgi v meni sedaj in vselej neugasljivi ogenj svoje svete ljubezni, da te bom v prihodnje popolnoma in vedno ljubil v času in v večnosti. Amen.

O Marija, ti mati lepe in svete ljubezni! prosi, oh! prosi, da bo ogenj nebeške ljubezni vedno v meni gorel, zato da ne bom gorel na vekomaj v peklenskem ognji. Amen.

[1]) Ps. 49, 22.

Četerti odstavek.

Od tovaršije hudobnih duhov.

Za tretjo nedeljo v postu.

„*Človek, ki zaide s pota modrosti, bo prebival v zbirališči (peklenskih) velikanov.*“ (Prig. 21, 16.)

1. Premišljuj, da je peklenska tovaršija silno težavna in strašna.

Nekteri prederzni ljudje, ko se jim s peklom žuga, imajo navado govoriti: Naj pridem kamor koli, saj najdem tovaršev! Kakor da bi jih ta tovaršija tolažila in pomanjšala njih terpljenje. Ali ti prederzneži morajo vedeti, da se ne bodo mogli veseliti take družbe ali tovaršije. Ta njih družba ali tovaršija bo namreč dvojna: imeli bodo za svoje tovarše hudiče, in pa ljudí in sicer tako število jih bo, da jih ne bo nikoli nobeden prešteti mogel. Kar zadeva družbo ali tovaršijo hudičev, ta gotovo ne bo nič kaj vesela, ampak strašna. Ako ne bi bilo hudičev v peklu, bilo bi tisočkrat bolje v peklu, kakor je. Ker je pa tolikanj hudičev, zato je tam tak nered, taka reva, taka nadloga, da se pekel imenuje po pravici kraj muk in terpljenja.

Mi nimamo nobenega hujšega sovražnika, kakor hudiča, kteri nas tako sovraži, da bi nas, ako bi mogel, vsak trenutek na dno pekla pahnil. Ako dobí nektere iz med nas v svojo oblast, dela ž njimi tako, kakor neusmiljen trinog s svojimi največimi sovražniki. Zavid in sovraštvo, s kterim se je koj v začetku zoper Boga spuntal, in ki ga ne more na Boga izliti, izliva na pogubljene in jih tako strašno mučí, da se mora vsak človek zavzeti ko le sliši, kako hudič ž njimi dela. In ako ne bi hudič nič žalega delal pogubljenim, je že njegova pričujočnost in tovaršija ubogim grešnikom tolika muka, da samega strahú kopernijo.

2. Premišljuj, kako je hudič gerd.

Med vsemi hudiči ni nobeden tako gerd in takó strašen, kakor poglavar vseh hudičev, prevzetni Lucifer,

čegar grozna hudobnost in gerdoba je takó velika, da se ga bojé ne samo pogubljeni, ampak tudi sami hudiči. Ta Lucifer ima v svetem pismu več imen, zato da se iz tega bolje spozna njegova hudobnost. Zavoljo svoje gerdobe se kliče drakon; zavoljo svoje neusmiljenosti lev; zavoljo svoje oblasti in močí Behemot ali kit; zavoljo svoje hudobnosti kača; zavoljo svoje goljufije oče laží; zavoljo svojega napuha kralj čez vse prevzetne; in zavolje svoje velike oblasti vojvoda tega svetá. Ta peklenski Lucifer je tako neusmiljen in strašen, da bi cela armada, ga videti, od strahú na tla popadala.

Poslušaj, kakó ga Bog sam v Jobovih bukvah popisuje pod podobo Behemota ali kita: „Kdo bo poveršje njegovega oblačila razkril? in kdo bo šel v sredo njegovega žrela? Okrog njegovih zob je strah. Njegov život je kakor vliti škiti, z gosto stisnjenimi luskinami obdan. Ena ustnica je z drugo sklenjena in še sapica skoz nje ne gre. Njegovo kihanje je ognjena svetloba in njegove očí so kakor trepalnice jutranje zarje. Iz njegovih nosnic se vali dim, kakor iz podkurjenega in vrelega kotla. Njegovo dihanje vnema žerjavico in plamen šviga iz njegovega žrela. Kite njegovega mesá se skupaj deržé; pošilja nadenj strele in ne padejo na drugo stran. Njegovo serce je terdo kakor kamen in zgosteno kakor kovaško naklo. Za železo toliko mara, kolikor za slamo, in za bron kolikor za trohljivi les. Za kladvo toliko mara, kolikor za sternje, kamni iz prače se mu premenijo v sternje. Globoko morje napravi, da vré kakor kotel. Na zemlji ni oblasti, ktera bi se mu primerjala, ki je vstvarjen, da se nikogar ne boji. Vse visoko pregleduje, on je kralj čez vse prevzetne“. [1])

Glej! takó opisuje sveto pismo podobo gerdega Luciferja, in kaže s tím, kako grozoviten, terdovraten, silen in prevzeten hudobnež je. Ako bi bil kje človek na

[1]) Job. 41, 4—25.

svetu tako ognjen, neusmiljen, grozoviten in ošaben, kakor Lucifer: kdo ne bi se bal takega serditega možá? Kdo bi rad pri njem prebival in ž njim se družil? Pač bi vsak spred njega bežal, in pri njegovem pogledu že ves se tresel.

3. Premišljuj, kakó gerdi in serditi so vsi drugi hudobni duhovi.

V peklu pa ni sam Lucifer, ampak še veliko sto tisoč druzih hudičev, ki so tudi tako strašni in gerdi, da ne bi mogel noben človek hudiča tudi le en trenutek gledati brez smertne nevarnosti. Zato jih imenuje sveto pismo divje zverí, kače, škorpijone, volke, pse, krastavice in hudobne duhove. Dva si nista enaka, temveč eden je gerši od druzega. Tudi v hudobnosti si nista dva enaka, temveč eden je hudobniši od druzega.

Pomisli, kako bodo hudiči vsakoverstne pošasti delali, da bi ž njimi pogubljene strašili in mučili. Kazali se jim bojo v vseh podobah, da bodo nesrečni pogubljeni od velikega strahú koperneli. Kaj strah nad človekom premore, učí nas skušnja. V velikem strahu se človeku lasjé po konci vzdignejo, in vsi udje se mu tresejo. Zgodilo se je tudi že, da so od velikega strahú človeku v enem trenutku lasje beli postali; in da je kteri človek tudi od strahú naglo umerl. — Kdo je tako serčen, da bi spal brez luči v stanici, kjer merlič leží? Kdo gré tudi brez luči v tako stanico? Vsacega je več ali manj strah. — Ker se to godí na zemlji; oh! kaj bo še le v peklu? oh! kako bodo peklenske spake v temi, okoli plazile in uboge pogubljene plašile? Váruj se, kristjan! da v družbo hudičev v pekel ne prideš! Poslušaj, kaj pravi sveti Pavel! „Ne dajajte prostora hudiču! [1]) to je, ne poslušajte, kar vam vdiha, ogibajte se njegovim skušnjavam.

O Gospod! daj nam to delati, kar ti ukazuješ, da nam ne bo treba čutiti, kar nam žugaš. Dodeli

[1]) Efež. 4, 27.

nam, da ne damo tukaj na zemlji nobenega prostora hudičem, zato da nam ne bo treba enkrat pri njih in ž njimi v peklu prebivati. Dodeli, da se spolnuje tvoja volja od nas na zemlji, kakor v nebesih od svetih angeljev, da te bomo ž njimi vred enkrat tam na vekomaj hvalili in častili. Amen.

Peti odstavek.

Hudiči bodo pogubljene na vekomaj terpinčili.

Za eno in dvajseto nedeljo po binkoštih.

„*Njegov Gospod se je razserdil in ga je izdal trinogom.*“ (Mat. 18, 34.)

1. Premišljuj, v kako gerdih podobah se bodo hudobni duhovi kazali.

Beremo od svetega Antona puščavnika, da so se mu večkrat hudiči prikazovali in ga strašili in mučili. Prikazovali so se mu v podobi divjih levov, medvedov, drakonov, volkov, psov, maček, kač, itd.; kakšenkrat pa v podobi grozovitih divjih mož, žen in enakih spak. Kakšenkrat so ga tepli, pretepali, vlačili, praskali, z nogami teptali, stiskali in tako hudo ga imeli, da je kot mertev obležal. In kakšenkrat so mu delali tak strah, da bi bil obolel, ali tudi nagle smerti umerl, ako ne bi mu bil pomagal Bog in njegov angelj varh.

Ako so hudiči tako delali s svetnikom, nad kterim niso imeli nobene posebne oblasti; kaj bodo delali s hudobnimi grešniki v peklu, ki bodo popolnoma v njih oblasti? Kako bodo te peklenske pošasti v vseh strašnih podobah divjih zverí serdito napadali hudobne grešnike, in jih hudó mesarili? Mi, ki smo še tukaj na zemlji, si še kar misliti ne moremo, kako bodo oni pogubljene strašili.

2. Premišljuj, da so hudobni duhovi po grehu takó gerdi in strašni postali.

Sveti Antonin, Florentinski nadškof, pripoveduje od nekega meniha, da je strašno zavpil, ko je hudiča vgledal. Drugi menihi so pritekli in so ga na pol mertvega našli in so ga vprašali, kaj se mu je zgodilo? • On je rekel: „Hudič se mi je prikazal in me je tako prestrašil, da bi bil kmalo od strahú umerl“. In ko so ga dalej vprašali, kakošen je bil hudič, tako jim je odgovoril: „Tega vam ne morem dopovedati, ali to rečem, da bi raj v razbeljeno peč zlezel, kakor da bi še enkrat hudiča videl.“

Tako beremo tudi od pobožnega mladenča, ki je Mater Božjo posebno častil. Ko je bil na smertni postelji, skrivil je na enkrat usta in ves obraz se mu je spačil. Ko je zopet se zavedel in so ga vprašali, kaj se mu je zgodilo, je rekel: „Rečem vam, da so peklenski duhovi tako strašno gerdi, da bi raj šel skoz žvepljen ogenj in skoz raztopljen bron, kakor da bi že enkrat peklenske spake gledal.“

Pa še strašnejše je, kar beremo od svete Katarine Sijonske, ktera se je bila tako prestrašila, ko je samo enkrat hudiča videla, da je rekla: „Ako bi mi Bog na zber dal, hotla bi raj do sodnega dné v ognji goreti, kakor še enkrat tako gerdo spako gledati.“

Ako je nagel pogled enega samega hudobnega duha takó strašen, da tudi svetniki in svetnice terdijo, da je ložej v vročem ognji goreti, kakor gledati hudiča; oh! kak strah bo v peklu, kjer je toliko tisoč in tisoč najstrašnejših hudičev vkupej, kteri pogubljene grozno terpinčijo!

3. Premišljuj, kako bodo hudobni duhovi pogubljene serdito terpinčili.

To je menda sveti Job dobro bil premislil, ko je govoril: „Moj sovražnik je serd nad me zbral, in mi žuga, ter s svojimi zobmi zoper mene škriplje; moj sovražnik me je pogledal s strašnimi očmí. Odperl je zoper mene svoja usta in zasramovaje je bil moje lice, in nasitoval se je z mojimi bolečinami. Zgrabil je moj

zatilnik, poterl me je, in me je postavil sebi kakor v znamnje. Ranil je moje ledje, in ni mi prizanesel, in raztresel je po zemlji moje oserčje. Vsekal mi je rano za rano, planil je na me, kakor velikan.“ [1])

Vse to govorí Job v imenu vsacega pogubljenega in nas s tim podučuje, kako neusmiljeno dela hudič z grešnikom v peklu.

Oh! kakó grozen strah morajo nesrečni pogubljeni prestajati, ki v peklu med tolikim številom hudobnih duhov na vekomaj prebivajo, te gerde pošasti vedno gledajo in se morajo dati od njih terpinčiti? Prosimo tedaj Gospod Bogá, da naj nas ovaruje teh strašnih pošasti in grozovitnih trinogov.

Molitev.

O Jezus! slavodobitni zmagovalec hudobnih duhov! s svojim svetim križem krepčaj nas slabotne, in reši nas naših sovražnikov. O Gospod! ne izdaj divjim zverim duš, ki tebe poznajo in častijo, in ne pozabi na večno duš svojih ubogih. O Jezus, zmagovalno Jagnje Božje! zmagaj v nas, da bomo s svetim aposteljnom Pavlom reči mogli: Bogu bodi hvala, kteri nam je dal zmago po Gospodu našem Jezusu Kristusu. Amen. [2])

Šesti odstavek.

Od tovaršije pogubljenih ljudi.

Za peto nedeljo po svetih treh kraljih, ali za sedmo nedeljo po binkoštih.

„Nabral vas bom, in ogenj svojega serda bom pod vami zanetil.“ (Ezeh. 22, 21.)

1. Premišljuj, kako vsi pogubljeni eden druzega smertno sovražijo.

[1]) Job. 16, 10—15. [2]) 1. Kor. 15, 57.

Vedi, da ker ni v peklu nobene ljubezni Božje; tedaj tudi ni nobene ljubezni do bližnjega; vsi so tedaj eden na druzega jezni, eden drugemu vse hudo iz serca voščijo, eden druzega zasramujejo in preklinjajo. Kolikor več ljudí je pogubljenih, toliko več sovražnikov boš zraven sebe imel, in toliko več jih bo, da bodo tebe zasramovali, in ti vse hudo voščili. Kakor je tukaj na zemlji dokaj nadležno, če mora kdo vedno stanovati zraven svojega sovražnika, kteri mu zmirom in v vsaki reči nagaja in kljubuje; ravno tako je tudi v peklu velika muka to, da morajo pogubljeni biti med tolikim številom, kteri eden druzega sovražijo. Oh! kako bo to pogubljenega človeka bolelo, ko ga bodo hudiči terpinčili, in vendar ne bo med toliko tisoč ljudí ne enega našel, da bi ga pomiloval, temveč vsi ga bodo zasmehovali, preklinjevali in mu iz serca voščili vse terpljenje!

To bi bila vendar tolažba, ako bi bil v peklu, kteri bi ti iz pomilovanja v tvojem strašnem terpljenji rekel: „Ljubi moj prijatelj! ne zdihuj tolikanj, in terpi poterpežljivo. Pomisli, da si sam kriv, da to terpiš!“ — Ali še te majhne tolažbe ne bo nobeden v peklu našel. Tvoj lastni oče, tvoja lastna mati, tvoja žena in tvoji otroci, tvoji bratje in tvoje sestre, tvoji prijatlji in znanci bodo tvoji sovražniki, in ti bodo voščili vse zlo, in kar bodo mogli, ti bodo tvoje terpljenje povišali.

2. Premišljuj, kako bodo pogubljeni eden druzega preklinjali.

Pogubljenemu človeku bodo vsi drugi pogubljeni zoperni in sovražni, kakor tudi on vsem; tisti pa ga bodo najbolj sovražili, ktere je s svojim slabim izgledom pohujšal ali zapeljal. Oni namreč ga bodo tako grozno sovražili in preganjali, tako strašno kleli in preklinjali, kakor da ne bi bili ljudje, ampak sami hudiči. Sveti Bernardin pripoveduje od tega sledečo prigodbo: Bogat odertnik je imel dva sina, en sin je ostal pri očetu, drugi pa je postal menih. Kmalo potem umerje oče, in za očetom ne dolgo tudi sin, ki je bil njegov

naslednik v hiši. Drugi sin, menih, je bil tega dokaj žalosten, in je Boga goreče prosil, naj bi mu razodel, kakó se godí očetu in bratu na unem svetu. Po dolgi molitvi je bil zamaknjen v pekel, ali ne očeta ne brata ni mogel najti, akoravno je dolgo okoli vse ogledaval. Na zadnje zagleda strašno ognjeno žrelo, iz kterega se je plamen silno visoko vzdigoval. V tistem ognji zagleda očeta in brata, z železnimi verigami vkup vklenjena, ki sta serdito eden proti drugemu divjala in eden druzega strašno mučila. Oče je preklinjal sina, in mu je očital, da je on kriv njegovega pogubljenja, rekoč: „Preklet bodi, hudobni sin! ti sam si kriv, da sem pogubljen. Zato da bi tebe obogatil, poberal sem krivične obresti, in tako sem zavoljo tebe v to terpljenje prišel.“ — Sin pa je očeta klel, in mu je očital, da je le on kriv njegovega pogubljenja, rekoč: „Preklet bodi hudobni oče! ti sam si kriv, da sem jaz pogubljen. Ako ne bi mi bil zapustil krivičnega blaga, ne bi bil ga jaz posedel, in ne bi bil tu sem prišel.“ — Tako sta eden druzega preklinjala, in se zopet pogreznila v strašno ognjeno žrelo.

Glej, o grešnik! takó se bo tebi godilo, ako si kriv, da se kdo pogubí. Tvoja žena in tvoji otroci te bodo preklinjali, rekoč: „Preklet bodi od Boga in od vseh svetnikov, hudobni oče! ker si s svojim hudobnim zgledom nas v pogubljenje povlekel. Ako bi ti nas bil učil Bogá se bati, ako bi nas bil od greha odvračal; ako ne bi bil takó nezmerno živel, igral in pijančeval; ako ne bi bil vedno se kregal in preklinjal; ako bi bil bogaboječe živel; ako ne bi nas bil tako ošabno oblačil, itd., mi ne bi bili sedaj v tem terpljenji. Ali ti si kriv s svojim hudobnim življenjem, da smo pogubljeni, zato bodi preklet na vekomaj. Mi ti voščimo še tisočkrat veče terpljenje, kakor ga imaš!“

Tako te bodo preklinjali tvoja žena, tvoji otroci, tvoj oče, tvoja mati, tvoji bratje, tvoje sestre, in vsi, ktere si k grehu zapeljal, te bodo preklinjali. To je vedel bogatin v peklu, zato je prosil Abrahama, naj

bi Lazarja na svet nazaj poslal, da bi njegovim bratom pravil, kako se mu godí v peklu, da bi tudi oni ne prišli k njemu; tega ni storil iz ljubezni do njih, kakor pravi sveti Anton, temveč ker je vedel, da bi potem on sam imel več terpeti.

Postavimo pa tudi, da je v peklu še kak ostanek natorne ljubezni do prijatljev in znancev, kteri so se na tem svetu resnično ljubili, in si niso bili vzrok pogubljenja; vendar ne bo družba teh prijatljev v peklu njih terpljenja manjšala, ampak množila, in sicer toliko bolj, kolikor veča je bila ta ljubezen. Ti bi namreč gotovo žaloval, ako bi videl, da tvoj zvesti prijatelj v peklu terpí. Sercé bi te bolelo, ako bi ga slišal milo zdihovati, tuliti, kričati in plakati. Groza bi te spreletela, ako bi videl, da ga hudiči neusmiljeno terpinčijo. Tedaj ne samo družba sovražnikov, ampak tudi prijatljev dela, da se terpljenje pogubljenim množi.

In to je le znotranjo terpljenje, ki ga imajo pogubljeni od take družbe in tovaršije; k temu je treba pa še prišteti zunanjo terpljenje posebno zato, ker njih grozno upitje in strašen krik cel pekel napolnuje.

Od tega krika govorí tudi Kristus, ko pri svetem Matevžu petkrat ponavlja: „Tam bo jok in škripanje z zobmi.“ [1]) In to ponavlja On toliko kratov zato, da si to bolj v serce vtisnemo, in dobro premislimo peklensko terpljenje. Pomisli tedaj neskončni peklenski krik, kjer toliko sto tisoč milijonov ljudí na enkrat vpijejo in kričijo. Ker namreč vsi vedno in brez prenehanja hudo terpijo, tudi neprenehoma tulijo in kričijo.

S pogubljenimi vred tulijo tudi hudiči in kričijo takó strašno, da se od tega krika pekel trese. In to terpljenje bo tim veče, ker bodo pogubljeni na vseh udih svojega telesa bolečine terpeli. Vemo pa, da kedar bolnik terpí, mu je vsaka reč zoperna. Ako kdo okoli njega hodi in šunder dela, ne more on tega ter-

[1]) Mat. 8, 12.

peti. V peklu pa bo vsak pogubljeni strašne bolečine terpel, in še pri tem poslušati moral vedni peklenski krik! O Bog! ovaruj nas tega večnega krika v peklu; daj pa, da bomo vedno v nebesih tvojo hvalo prepevali. Amen.

Sedmi odstavek.

Od naj večega terpljenja v peklu, ali od prikratenja gledanja Božjega obličja.

Zoper vse grehe, in zaničevanje Božjega veličastva!

„Hudobije je počenjal, in ne bo videl Gospodovega veličastva.“ (Iza. 26, 10.)

1. Premišljuj, da je med vsem terpljenjem v peklu naj veče terpljenje kazen zgube, ali prikratenje gledanja Božjega obličja, to je, da pogubljeni ne bodo nikdar gledali preljubeznjivega Božjega bitja; to jih bo tako strašno bolelo, da bodo vse druge peklenske muke le otročarije proti temu terpljenju.

Tega si ne more sicer noben človek prav čisto misliti; vendar pa učijo vsi sveti cerkveni očetje enoglasno, da v resnici ga ni večega terpljenja v peklu, kakor to, da ne bodo pogubljeni Boga nikdar gledali. Sedaj namreč, ko še živimo, ne maramo tolikanj za gledanje Božjega obličja, in nas malo skerbí, da ga ne moremo še gledati. To pa izhaja iz slepote našega serca, ker ne spoznamo, kakošna neskončna dobrota je Bog in kako neskončno srečni so tisti, kteri Boga vživajo. Kakor hitro pa umerjemo in to telo odložimo, odprejo se tudi naše notranje očí, in tu še le spoznamo, kakó neskončno dober je Bog, in kako nezmerno srečen je, kdor ga more gledati. Zato vstane v naši duši taka želja, to najviše dobro gledati in vživati, da ji je nemogoče se vderžati, temveč da z vso silo k svojemu začetku in koncu, namreč k Bogu sili, in hoče njegovo neskončno lepoto gledati. Če ji pa njeni grehi to gledanje branijo, in ona ostane brez te tolažbe, dela ji to odtegnenje veče terpljenje,

kakor si more človek domišljevati. Da, vse terpljenje, in vse muke tega sveta se ne dajo s timi mukami primeriti; in vse drugo peklensko terpljenje je proti tem mukam le majhno. To spričuje sveti Bonaventura s temi besedami: „Naj strašnejše od vsega je večno ločenje od naj srečnejšega in naj radostnejšega gledanja presvete Trojice.“ In sveti Krizostom pravi: Jaz vem, da jih je veliko, ki se bojé pekla; rečem pa vam, da zguba nebeške slave je veliko veče terpljenje, kakor pekel.“ Zato prosi David Boga goreče in ponižno: „Gospod! ne zaverži me spred svojega obličja.“ [1])

Kakor je naj veče veselje v nebesih, da svetniki Boga gledajo in vživajo; ravno tako je največe terpljenje v peklu, da je gledanje Božjega obličja pogubljenim odtegnjeno. Sveti Krizostom pravi: „Ako kdo tisoč peklov imenuje, vendar ni še nič rekel proti muki peklenski, da jim je odtegnjeno večno zveličanje in gledanje Božjega obličja.“

To vidimo in skusimo nekako sami na sebi. Če Bog človeku tudi vse nesreče in terpljenje pošlje, še se da prenašati, dokler mu pustí znotranjo tolažbo. Če pa Bog mu še to vzame, človek ne samo pade v nepoterpežljivost, temveč obupa tudi še na zadnje. Tako se godí pogubljenim: ako bi jim Bog le svoje obličje kazal, in jim dajal znotranjo tolažbo, ne bi bili tolikanj nesrečni. Ker pa tudi tega nimajo, zato so naj nesrečniše stvarí. Zato terpijo svoje pogubljenje z naj večo nepoterpežljivostjo in z obupanjem, kolnejo in preklinjajo sami sebe, in si množijo svojo nesrečo. Ko mislijo, kako neizrečeno veselje svetniki v nebesih vživajo, ki so ga oni pa nepremišljeno zgubili, zato so sami na sebe tako jezni, da bi se raztergali.

2. Premišljuj tedaj, kako bodo pogubljeni iz muke zgube obupali in kako jih bo grizel červ vestí.

[1]) Ps. 50, 13.

Ker je pogubljenim odtegnjeno gledati Božje obličje, odtegnjeno jim je tudi vse dobro, in na vso večnost ne bodo imeli najmanjše dobre reči, ktere bi se veseliti mogli. Na nič ne morejo misliti, kar bi jim moglo veselje delati. Nič si ne morejo domišljevati, kar bi jim prijetno bilo. Človeka ne dobijo, da bi jim dal prijazno besedo. Mervice kruha ne dobijo na vso večnost, da bi svojo lakoto vtolažili. Kapljice vode na vekomaj ne dobijo, da bi si suh jezik omočili. Ene same hladne sapice ne bodo nikoli imeli, da bi jih malo ohladila. Celo večnost ne bo enega samega trenutka, da bi kteri zmed pogubljenih reči mogel: „Sedaj imam malo pokoja.“ Z eno besedo: ničesar nimajo, kar bi jih razveseliti moglo. Najmanjše tolažbe ne dobijo. Kdo bi hotel, ali bi mogel v takem terpljenji imeti poterpljenje? Zato obupajo pogubljeni, in preklinjajo Boga in vse svetnike. Oni preklinjajo dan in uro svojega rojstva. Oni preklinjajo vse ljudí, in preklinjajo tudi sami sebe na duši in na telesu na vekomaj.

Zato jih bo červ njih vesti neprenehoma grizel, in jim očital njih hudobije in nesrečno zgubo. Ta strupeni červ bo v serci vsacega pogubljenega in ga bo menda vedno tako-le grizel:

O ti nesrečni človek, prekleti grešnik! ali ti nisem vedno govoril, ko si še živel na svetu, varuj se greha, ogibaj se hudobije in delaj pokoro; ti pa me nisi hotel poslušati, in si le naprej grešil. Sedaj ti je žal, ali prepozno in zastonj. Ako bi tudi kervave solze točil, vendar ne omečiš več Boga in ne dosežeš milosti. Na zemlji bi bil z eno spokorno solzo lahko opral vse svoje grehe. Ako bi bil s skesanim sercem terkal na svoje persi, grehi bi ti bili odpuščeni. Tega pa nisi hotel delati, temveč si lahkomišljeno le naprej v grehih živel. Zato moraš pa sedaj pokoro delati na vekomaj, in ne dobiš nikoli odpuščenja; na večno moraš terpeti, in ni za te rešitve. Nebesa so ti na večno zaperta, in nikoli vanje ne pojdeš. Pekel ti je na večno zapert, in nikoli

ven ne pojdeš. Kristusove zasluge so za te zgubljene, in nikoli se jih več ne boš vdeležil. Vsi zakramenti so nad tebó zgubljeni, in nikoli ti ne bodo nič koristili. Vsi svetniki so tvoji nasprotniki, in te bodo na večno zasmehovali. Vsi hudiči so tvoji zoperniki, in na vekomaj te bodo terpinčili. Vsi pogubljeni so tvoji sovražniki, in bodo tvoje terpljenje ti množili. Še celó Bog sam je tvoj zopernik, in ostane na vekomaj tvoj največi sovražnik. O nespametni, neumni človek! kaj si storil? Kakó nespremišljeno si se v to večno nesrečo pripravil? Kako lahko bi se bil zveličal, in se ognil tega strašnega terpljenja, ako bi bil le hotel? Sedaj si pa v teh nepreneslјivih mukah, in moraš na vekomaj goreti in terpeti. Bal si se majhne pokore in sedaj moraš delati večno pokoro in brez nobenega vspeha. Ljubil si meseno slast, in sedaj moraš biti ločen od večnega, nebeškega veselja. O nespametni človek! kje si imel pamet? Jaz sem ti večkrat govoril, sem ti prigovarjal, ali ti me nisi hotel poslušati. Zato se ti sedaj prav godí, in nisi vreden, da te kdo pomiluje. Tudi sam moraš spoznati, da se ti prav godí, in da ni nobeden drugi kriv tvoje pogube, kakor ti sam. Zato bodi preklet od Boga in od vseh svetnikov na vekomaj!

To in več takega bo červ vesti vsem pogubljenim na vekomaj očital in jih bo tako grozno mučil in grizel, da bodo od obupa kot obnoreli. Zato bodo začeli tožiti in se preklinjati, rekoč: Oh, kaj sem storil? kje sem imel pamet? Oj, kako nepremišljeno sem zgubil večno dobroto in večno veselje. Bil sem otrok Božji, in sem lahkomišljeno postal služabnik hudičev. Lahko bi bil sedaj s svetniki v nebesih, in bi užival nebeške radosti; sedaj pa moram, česar sem si sam kriv, pri peklenskih duhovih prebivati, kteri me terpinčijo. Lahko bi sedaj gledal Božje obličje, in bi sedel s Kristusom pri nebeški ženitnini; sedaj pa moram zavoljo svoje lastne hudobnosti strašne peklenske pošasti gledati, in moja jed so červi in kače. Lahko bi sedaj poslušal

angeljsko petje in bi se z vsimi svetniki v nebeškem raji veselil; sedaj pa moram poslušati tulenje in strašen krik pogubljenih in na rokah in nogah z večnim železjem povezan ležati.

Zato tedaj, o grešnik! vtisni si vse to prav globoko v serce, in poslušaj svojo vest, delaj po njenem svetu in sodbi; če ne, bo ona tudi tvoj rabelj in te bo na vekomaj mučila.

3. Premišljuj sledečo prigodbo.

Ko je blaženi Jordan, poglavar reda sv. Dominika, enkrat hudiča iz neke obsedene osebe izganjal, vprašal ga je, kaj dela hudičem v peklu največe terpljenje? in on mu je odgovoril: „Da ne moremo Boga gledati.“ „Ali je tedaj Bog takó lep“? vprašal je Jordan. Hudič je odgovoril: „To se vé, da je lep.“ Jordan pravi: „Kako lep je Bog“? Hudič odgovorí: „Norec! kaj me to prašaš? Saj veš, da je ni rečí tako lepe, da bi se dala z Bogom primerjati.“ Jordan pravi: „Ali mi ne moreš dati nobene primere ali prilike, iz ktere bi mogel jaz nekoliko spoznati, kako lep je Bog?“ In satan pravi: „Misli si kristalnato krogljo iz čistega kristala, tisočkrat svetlejšo kakor solnce, in v njej lepoto vseh barv, prijeten duh vseh cvetlic, sladkost vseh jedí, dragocenost vseh dragih kamnov, prijaznost vseh ljudí, in ljubeznjivost vseh svetih angeljev. Ta kroglja bi bila pač lepa; vendar pa ne bi bila druzega, kakor zernice peska proti lepoti Božji.“ Tedaj je blaženi Jordan rekel: „Kaj bi ti dal, da bi mogel zopet Bogá gledati?“ Satan je odgovoril: „Ako bi bil postavljen steber od nebes do zemlje, od zgoraj do zemlje poln nataknjenih šil, nožev in ostenov, rad bi se dal do sodnega dne neprenehoma gori in doli po tem stebru vlačiti, ako bi mogel s tim si zaslužiti, le par trenutkov gledati Božje obličje.“

Poglej, sam hudič spričuje tukaj, kako neskončno lepo je Božje obličje, takó da bi bil pripravljen nezmerno terpeti, da bi mogel le za kratek čas Boga gledati.

Spoznaj tedaj, kar spoznavajo hudiči in pogubljeni, da med vsem peklenskim terpljenjem je ni veče muke, kakor je ta, da ne morejo gledati Božjega obličja. Reci tedaj:

O Gospod, nebeški Oče! jaz spoznam, da je največe zlo, s pogubljenimi dušami in duhovi ločenemu biti od večne dobrote in ne gledati tvojega Božjega obličja. Zato, o Oče vsega usmiljenja! obžalujem vse grehe in se odpovem vsemu napuhu tega sveta in vsaki hudičevi službi, ki svoje služabnike tako strašno plačuje. Prosim te pa pohlevno, vzemi me v svojo službo in odreši me od večnega zlega, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Osmi odstavek.

Peklensko terpljenje je večno.

„In ti (hudobni) pojdejo v večno terpljenje, pravični pa v večno življenje.“ (Mat. 25, 46.)

1. Premišljuj, da večnost vsako terpljenje neterpljivo stori.

Vsak žalostni človek nima nobene bolje tolažbe, kakor je ta, da njegova nadloga enkrat končá. Ako bi pa vedel, da nima biti nobenega konca, kmalo bi od nepoterpežljivosti obupal.

Mi ljudje smo že taki, da se vsake reči na zadnje naveličamo, tudi takih reči, ki so nam sladke in prijetne. Ako bi kdo celih osem dni in noči pri dobro obloženi mizi sedel, zdela bi se mu ta gostija strašno dolga. Ako bi kdo celi teden ležati prisiljen bil v mehki dobri postelji, zdelo bi se mu to ležanje predolgo. Z eno besedo: tudi najprijetniše reči, ako dolgo terpijo, bodo človeku zoperne, in človek se jih naveliča; oh! kaj se bo še le godilo v tistih rečeh, ki so naši natori zoperne?

Ako bi koga ena muha celih osem dni pikala, in on bi je ne mogel odpoditi; ali, ako bi komu majhna

živalica v uho zlezla, in osem dni bi je ne mogel ven spraviti; ali, ako bi kdo imel v čevlji majhen kamenček in on bi moral osem celih dni za pokoro s tem kamenčekom v čevlji hoditi: oj! kakó težka bi se mu zdela taka pokora in kako dolgi bi se mu zdeli ti osmeri dnevi! Iz tega spoznaš, da je naša človeška natora takó občutljiva, da noče tudi najmanjše zopernosti terpeti, temveč si prizadeva koj se znebiti vsake težave. Ako pa tega storiti ne more, temveč mora zoper svojo voljo nekaj časa terpeti, zdí se ji dokaj težavno in zoperno.

Stori pa to majhen križ, ali majhna bolečina; oh! kaj bo storila velika bolečina, težka in velika muka, ki ne terpí samo eno leto, ampak celih deset let zaporedoma?

Sedaj pa odpri svoje očí in poglej v prepad peklenske ječe v hišo nesrečne večnosti [1]) poglej! kako strašno, kakó grozno terpé hudobni grešniki v ognjenih breznih, v vreli smoli, v smerdečem žveplu. Nekteri so že dvajset let v teh mukah, drugi sto let, drugi tisoč let, in nekteri že čez pet tisoč let. Ali vsi ti vkupej morajo v teh groznih mukah ostati ne samo še pet tisoč let, ali sto tisoč, ali tisočkrat tisoč let, ampak na vso večnost; brez vsake tolažbe, brez vsakega olajševanja, brez vsakega počitka in konca; brez vsake milosti in brez vsega usmiljenja, brez vsega upanja na odrešenje.

To je, kar nesrečnim pogubljenim njihovo terpljenje množi, kar dela, da divjajo kot nôri. Ker namreč vedno vidijo in dobro spoznavajo, da njih terpljenju ni nobenega konca, temveč da imajo vekomaj terpeti, zato čutijo neizrečene bolečine.

Oh, ljubi moj kristjan! premišljuj tukaj, kaj je večnost. Večnost je reč, ki nima ne konca ne kraja. Večnost je reč, ki ostane vedno, in nikoli ne prejde. Takó bo poguba pogubljenih na večno ostala, ne bo ni-

[1]) Pridig. 12, 5.

koli prešla, nikoli konca imela. Ko prejde tisoč let, začne se zopet drugih tisoč let. In ko prejde sto tisoč let, začne se zopet drugih sto tisoč let. In takó gre naprej vso večnost. In ker v peklu ni ne dnev ne let, ampak le sama vedna noč, zato ne more noben pogubljen šteti koliko let je že v peklu; ker perva noč, ko je v pekel prišel, še vedno terpí, in ne prejde nikoli. O ti večni Bog! dodeli nam, da dobro premislimo večnost.

2. Premišljuj, zakaj dobrotljivi Bog smerten greh večno kaznuje.

Morebiti si te misli, da, ker je Bog neskončno usmiljen, ne moreš zapopasti, kako je mogoče, da ubozega grešnika zastran enega samega smertnega greha na vso večnost kaznuje. Saj tudi David se je temu čudil, rekoč: „Premišljujem dni nekdanje, in večna leta si jemljem k sercu, ter prevdarjam po noči v svojem sercu: Ali bo Bog vekomaj zavergel, in se ne bo dal več potolažiti? Ali bo vedno svojo milost kratil? Ali je Bog pozabil se usmiliti? Ali bo v svoji jezi priderževal svoje usmiljenje?“ [1]) Glej, kako sveti David večno ostrost Božje pravice globoko premišljuje, in se čudi, da neskončno dobrotljivi Bog se nad uboge grešnike na vekomaj jezi. Ali on je iz tega premišljevanja vselej zajel zveličaven strah Božji in dober nauk. Zato pristavlja koj: „Sedaj začnem! Ta sprememba (pride) od desnice Najvišega“ [2]) Zato je na večnost tako terdno veroval, in tolikokrat premišljeval, kakor se vidi v psalmih, kjer pravi med drugim: „(Grešnik) ne da Bogu svoje spravščine, in ne rešivne cene za svojo dušo, ako bi se tudi večno trudil, in ko bi tudi zmerom živel, in ne videl pogina“. [3]) Glej, tukaj pravi, zakaj ima grešnik nesrečno večnost, ali zakaj usmiljeni Bog smerten greh na večno kaznuje. Namreč, ker grešnik noče dati Bogu, kar je potrebno, da se ž njim spravi, in ne more nikjer najti rešivne cene za svojo dušo; ter ne more v peklu za svoje grehe

[1]) Ps. 76, 6—10. [2]) Ps. 76, 11. [3]) Ps. 48, 8—11.

prave pokore delati, ne more obuditi prave žalosti in kesa in Boga za odpuščenje prositi. Ker je namreč umerl v smertnem grehu, zapusti ga Bog v njegovi oterpnjenosti in nespokornosti, da ostane in se vterdí v grehu, in na vekomaj več noče od greha ločiti se. In ker ga Bog zavoljo tega pogubí, sovraži Boga tako, da bi mu vse zlo, vse krivice storil, ako bi mogel. In rajši da bi se pred njim ponižal in ga za odpuščenje prosil, hotel bi še veče terpljenje v peklu terpeti. Ker tedaj pogubljeni grešnik svojih grehov ne obžaluje, in noče prositi za odpuščenje; zato ostane njegov greh večen; in ker je greh večen, mora biti večna tudi kazen, ker Bog ne jenja pred kaznovati, dokler grešnik ne jenja grešiti. Sveti papež in cerkveni učenik Gregor pravi: „Velika pravičnost Božjega sodnika térja, da tisti ne ostanejo nikoli brez kazni, kteri v tem življenji niso hotli biti nikoli brez greha.“ — Iz tega spoznaš, da Bog nobenemu pogubljenemu krivice ne dela, ko ga večno kaznuje; temveč da Božja pravičnost térja, da je kazen večna, ker je tudi greh večen.

3. Premišljuj, kakó je večnost brez konca in kraja.

Da si moreš, ljubi kristjan! malo domišljevati, kaj je večnost, misli sam pri sebi: Ako bi cela zemlja obstajala iz samih prosénih zernic, in vsakih sto let bi enkrat tičica priletela, in eno samo zernice pozobala; koliko stoletij bi bilo treba, da bi celo zemljo odnesla? Koliko sto tisoč milijonov let bi prešlo, predno bi bila odnešena ena sama gora? Morebiti bi ti mislil, da na vso večnost ne bi se mogla zemlja izjesti. Vendar pa ti rečem da bi se več sto tisoč zemelj na ta način poprej izjedlo, kakor bi večnost konec imela. Zemlja namreč bi na zadnje vendar konec imela, ako bi se tudi vsakih sto let eno samo zernice odneslo; večnost pa ne more imeti nobenega konca. Ali ni to strašno? Kdo ne bi se zavzel, če to dobro pomisli?

Iz tega spoznaj, o grešnik! kaka hudobija je vsak smerten greh, ker neskončno usmiljeni Bog človeka tudi zavoljo enega samega smertnega greha na vekomaj pogubí. Za Božjo voljo tedaj te prosim, ne gréši takó lahkomišljeno, in ne meni, da je smertni greh mala reč. Oh! čislaj in ljubi čednost, ktero Bog vekomaj plačuje; in boj se greha, ki ga Bog vekomaj kaznuje.

Hvaljen bodi Jezus Kristus in njegova pravičnost na vekomaj! Amen.

O Bog! uči in razsvetljuj me z lučjo svoje svete milosti, da spoznam, kako malovredno je vse posvetno, kako ceno ima vse nebeško in Božje; kako kratko je vse časno, in kako dolga je večnost. Amen.

Četerto poglavje.

Od prevelike Kristusove slave v njegovem večnem kraljestvu.

Pervi odstavek.

Kristus ima v nebesih največo radost in slavo.

„Iščite, kar je gori, kjer je Kristus, sedeč na desnici Božji.“ (Kol. 3, 1.)

1. Premišljuj, kakó lep in krasen, častitljiv in blažen je Gospod Jezus Kristus v nebesih. Ko je videla kraljica iz Sabe Salomonovo modrost in hišo, ki jo je bil sezidal, in tudi jedila njegove mize, in stanice hlapcev, in opravila njegovih služabnikov, in njih oblačila in daritve, ki jih je daroval v hiši Gospodovi; od stermenja ni bilo več sape v njej, in rekla je kralju: „Resnično je govorjenje, ktero sem slišala v svoji deželi od tvojih del in od tvoje modrosti. Blagor tvojim možém, in blagor tvojim hlapcem, kteri stojijo pred tabo ves čas, in poslušajo tvojo modrost.“ [1]) Ali kaj je

[1]) 2. Kron. 9, 3—7.

Salomon v primeri s Kristusom? In kaj je vsa njegova časna in pozemeljska slava v primeri z nebeško in večno slavo Kristusovo? „Glejte! tukaj je veči, kakor Salomon.“ [1]) Veča je njegova modrost, veča njegova moč in slava. Pervič namreč njegova hiša je nebó, nebeški Jeruzalem, po čegar tergih in ulicah se večno Aleluja poje. [2]) Ta nebeški Sijon si je namreč sam Gospod sezidal, in se bo v njem kazal v svoji časti. [3])

Drugič, na njegovi nebeški mizi so jedí, ktere oživljajo telo in dušo, in ju delajo in ohranijo zdrava, blažena, neumerjoča, častitljiva in slavna. Perva in najpoglavitniša jed na tej nebeški mizi je čisto gledanje Božjega obličja, od kterega David govorí: „Nasiten bom, ko se prikaže tvoja slava.“ [4]) Druga poglavitna jed bo veselo gledanje častitljive človeške natore Kristusove; po kteri veliki radosti in dobri jedi je zdihoval poterpežljivi Job, rekoč: „Jaz vem, da moj odrešenik živí, in poslednji dan bom vstal iz zemlje; in zopet bom obdan s svojo kožo, in v svojem mesu bom videl svojega Boga. Jaz sam ga bom videl, in moje očí ga bodo gledale.“ [5]) Po tej hrani je hrepenel tudi David, ko je Boga prosil, rekoč: „O Bog! pokaži nam svoje obličje in oteti bomo.“ [6]) Tistikrat namreč bomo gledali najlepšo nevstvarjeno krasoto in neizmerno slavo Božjo v njenem Božjem bitji, v Očetu, Sinu in svetem Duhu; tudi najlepšo vstvarjeno ljubeznjivost v najsvetejši duši in v častitljivem telesu Jezusa Kristusa. Tù nas bodo razveseljevale njegove častitljive rane, tu nas bo oživljala slava njegovega častitljivega telesa; tu nas bo razveseljevala slava, krasota in lepota njegove duše; tu nas bo nasitovala zopet in vselej in nad vse najlepša lepota njegove Božje natore. Poslednje jedí na tej radostni mizi bodo prelepi darovi slave, ktere bo pri vesoljnem vstajenji podelil telesom svojih zvestih služabnikov.

[1]) Mat. 12, 42. [2]) Jan. 13, 22. [3]) Ps. 101, 17. [4]) Ps. 16, 15. [5]) Job. 19, 25—27. [6]) Ps. 79, 4.

Tretjič, tu je najlepši red med vsemi njegovimi služabniki; vsi imajo luč brez prenehanja, veselje brez zdihovanja, želje brez težav, ljubezen brez žalosti, nasitenje brez naveličanja, srečo brez pomanjkanja, življenje brez smerti. Vsi gledajo njegovo slavo in so po njem in v njem slavni in srečni. Pa, kaj počenjam? Ali bom najslavnejšo slavo Kristusovo v njegovem večnem kraljestvu in nepopisljivo lepoto njegove slave premišljal in popisal? On je kralj večne časti in slave. On je bil sicer tudi na zemlji kot Bog in človek lep in ljubeznjiv; ali posebno lep in častitljiv je v nebesih. Tu je njegov glas sladek, sladek njegov obraz, sladko njegovo imé. Tu se kaže njegova osrečivna dobrotljivost v njegovih delih, njegova darežljivost v povračanji, njegova ljubeznjivost v njegovi Božji natori. O srečno mesto Jeruzalem! o presrečno Božje mesto, v tebi ni nobene teme, nobene noči. Kristus namreč, kralj častí, Bog od Boga, luč od luči, solnce pravice, te osvetljuje vselej s svojo častitljivo svetlobo. To belo in neomadežvano Jagnje Božje je tvoja jasna in lepa luč, tvoje solnce in tvoja svetloba. Ti si srečniši kakor kraljica iz Sabe; ker gledaš in skušaš s svojimi očmi, da se ti ni moglo pridigati in povedati polovice modrosti in slave nebeškega Salomona. Ti vidiš, da njegove čednosti daleč presegajo to, kar se je od njih govorilo. Zato si srečno z vsemi svojimi otroci, kteri vselej pred tem nebeškim Salomonom stojé in njegovo modrost poslušajo. Pomagaj mi tedaj prositi, da bom tudi jaz srečno gledal to slavo. Hočem namreč z Mojzesom in z vsemi svetimi možmi v prihodnje vedno zdihovati in prositi: „Gospod! ako sem našel milost v tvojih očeh, pokaži mi svoj obraz, in da te spoznam, pokaži mi svoje veličastvo!“ [1]) Z Davidom pa hočem zopet trikrat, to je, z ustmi, s sercem in z deli prositi: „Gospod! pokaži nam svoje obličje, in oteti bomo.“ [2]) — O Gospod! dodeli, da v tvoji luči vidimo luč, tvojo svetlobo, tvojo največo moč, čast in slavo! Amen.

[1]) 2. Mojz. 33, 13. 18. [2]) Ps. 79, 4.

2. Premišljuj, zakaj imamo hrepeneti, da bi enkrat Kristusovo nebeško slavo gledali.

Iščite, kar je gori, pravi sveti Pavel. Glejte, zemlja je grenka, nebó jé sladko; zemlja je ječa, nebo je svoboda; zemlja je kraj pregnanstva, nebo je domovina; zemlja je solzna dolina, nebo je kraj večnega veselja. Zato iščite, kar je gori. Mi smo ovčice, v nebesih je naš pastir; mi smo služabniki, v nebesih je Gospod; mi smo otroci, v nebesih je oče. Kje je veselje in življenje? v nebesih. Kje je naš zaklad? v nebesih. Kje naše večno prebivališče? v nebesih. Kje je to, kar nam je edino potrebno? [1]) Kje naše zveličanje, naše vse? V nebesih, v nebesih. Oh! kaj imamo tukaj? Delo in nepokoj, nevarnost in potrebe, revo in smert. Kaj najdemo tam? Tam najdemo v Kristusu pokoj in varnost, slast in življenje. Mi ljubimo in imamo radi, kar je sladko, lepo, ljubeznjivo, prijetno in dragoceno. Nebesa pa dajejo vse, kar je najsladkejše, najboljše, najdraže, z eno besedo: vse, saj v Kristusu imamo vso vstvarjeno, in nevstvarjeno lepoto, ljubeznjivost, prijetnost, dragocenost, vse, kar je slavno, dobro, razveseljivno in zaželjeno.

3. Premišljuj, kakó so svetniki in zvesti služabniki Kristusovi hrepeneli in zdihovali po Kristusovi slavi, po njegovem kraljestvu in veličastvu. Veselje je zares, poslušati jih; ker skušajo skoraj eden druzega zmagati, kdo izmed njih bolj goreče in silniše po nebesih hrepení.

Sveti Janez, učenec, kterega je Jezus ljubil, že devet in devetdeset let star, zdihuje iz serca tako-le: „Pridi, Gospod Jezus!“ [2]) In sveti Pavel pravi: „Želje imam razvezan, in s Kristusom biti.“ [3]) Sveti Bernard govorí večkrat: „Kdaj prideš, o Jezus! moj ljubi! veliko tisočkrat te želim!“ — Mučenik sveti Ignacij se ni bal nobene bolečine, nobene muke, nobene smerti; še le že-

[1]) Luk. 10, 42. [2]) Skriv. razod. 22, 20. [3]) Filip. 1, 23.

lel je umreti, rekoč: „Iz serca rad umerjem, da le pridem vživat Kristusa, svojega ljubega Gospoda.“ — Sveti Avguštin je voljen in pripravljen umreti, da mu je mogoče gledati lepo obličje, slavo in veličastvo Kristusovo. „Kje si skrit“, zdihuje, „o prelepi! po kterem tolikanj hrepenim? Morebiti praviš: Človek ne more mene videti, in živeti? če je takó, Gospod! daj, da umerjem, da te bom videl; daj se mi videti, da tukaj umerjem. Jaz ne želim živeti; jaz želím umreti. Želim razvezan in pri Kristusu biti.“ — Na zadnje vabi sv. Ciprijan vse ljudi, in jih opominja, naj obujajo take goreče in silne želje, ko piše: „Želimo in hrepenimo h Kristusu priti; ker nam bo tim večo slavo in veče plačilo dal, čim bolj smo po njem hrepeneli.“

4. Premišljuj, kako neizrečeno veselje čutijo zveličani, ko Jezusa gledajo.

Jezus Kristus je pravi Bog in pravi človek, in v njem se nahaja vsa nevstvarjena in vsa stvarjena lepota v največi meri. Zato je, gledati Jezusa, plačilo nad vsa plačila, veselje nad vse veselje. Zato hočemo s svetim Avguštinom želeti, Kristusa v njegovem nebeškem kraljestvu videti, in večkrat obujati te le

Serčne želje h Kristusu v njegovo nebeško domovino priti.

Kakor hrepení jelen po studenčni vodi, takó hrepení moja duša po tebi, o Bog! Mojo dušo žeja po močnem, živem Bogu; kdaj bom prišel in se prikazal pred Božje obličje? O ti vir življenja! kdaj bom prišel do tvoje sladke vode in bom videl tvojo moč in slavo? Žejen sem, o Gospod! ti si vir življenja; žeja me po tebi, živem Bogu. Oh! kdaj bom videl dan radosti in veselja; dan, ki ga je Gospod naredil, da se v njem veselimo in radujemo. O kako

lep, krasen dan, ki nima večera, nima zahoda! dan, ko bom vesele besede slišal: „Pojdi v veselje svojega Gospoda; v največo varnost in varen mir, v mirno veselje in v veselo srečo, v srečno večnost in v večno zveličanje. Pridi, o Gospod! pridi, in pokaži nam svoje obličje in bomo zveličani. Pridi in pelji nas v zavetje večnega zveličanja, kjer je veselje neskončno, radost brez žalosti, zdravje brez bolečin, luč brez teme, življenje brez smerti, vse dobro brez zlega; kjer se mladost nikdar ne postara, življenje nikdar ne končá, lepota nikdar ne obledí, ljubezen nikdar ne ohladí. Gospod Jezus Kristus, ti pravi Bog od pravega Boga, upanje človeškega rodú, naša moč, in naše pribežališče! vodi našo ladijo s svojo desnico, in s kermilom svojega svetega križa, da v valovih ne poginemo, temveč potegni nas s svojo mogočno milostjo k Tebi, ki si naše zveličanje in naša tolažba; in reši nas zavoljo svojega svetega imena.“ Amen.

Drugi odstavek.

Od Kristusove slave v njegovih svetnikih, in od njih večne radosti.

Zoper nepoterpežljivost o času britkosti in bolezni, tudi za velikonočni čas.

„Zveličarja čakamo Gospoda našega Jezusa Kristusa, kteri bo premenil naše revno telo, ker ga bo vpodobil svojemu častitljivemu telesu“. (Filip. 3, 20, 21.)

1. Premišljuj veliko in večno veselje svetnikov zavoljo četverih lastnost njih častitljivih teles.

Sedaj svetniki nimajo teles, ali na sodnji dan jih bodo zopet dobili, in sicer takó častitljiva, tako lepa in krasna, prijetno dišeča in ljubeznjiva, da se ne da nobena reč na tem svetu ž njimi primerjati. Vsako teló

bo imelo štiri lastnosti: Svetlost, neterpljivost ali nemogočost terpeti, hitrost in predirljivost. Kar zadeva svetlost, vsako telo se bo svetilo kakor zvezde, kakor solnce [1]), in nektera telesa sedemkrat bolj kakor solnce. [2]) Kolikor je kdo svetejše živel, toliko bolj se bo njegovo telo svetilo. Vsako telo bo tudi skoz in skoz svetlo, tako da se bo tudi videlo, kar bo v telesu. In vse to bo tako nezapopadljivo lepo, da, ako bi kdo sedaj tako teló videl, poginil bi od veselja, kakor je Mati Božja sveti Brigiti razodela: „Svetniki stojé pred mojim Sinom, kakor neštevilne zvezde; njih svetloba se ne da primerjati z nobeno časno svetlobo. Še celó to ti rečem: ako bi se svetniki prikazali v svetlobi, ktero imajo, ne bi nobeno človeško okó prenašati moglo njih svetlobe, temveč bi oslepelo.“ — Tedaj pomisli, kakó se boš veselil, ko se bo tvoje telo bolj kakor solnce svetilo. Ljubo solnce razveseljuje vse, kar se giblje in živí, in vse, kar ima oči, ga gleda z veseljem. Tako bo tudi tvoje telo tebe, in nekako vse, kar je v nebesih, s svojo svetlobo in s svojo lepoto razveseljevalo. — Gospod! daj, da to svetlost dosežemo s pravo ponižnostjo in čistostjo.

Druga lastnost je neterpljivost, ker ne more nobeno spremenjeno, častitljivo telo nič več terpeti. Ne more oboleti, ne more slabeti, ne more se starati ali pokvečiti se. Nikdar ne bo terpelo ne lakote, ne žeje, ne vročine, ne mraza. V ognji ne bo moglo zgoreti, v vodi ne bo moglo vtoniti, meč ne bo mogel ga prebosti, nobena teža ne bo mogla ga potlačiti; častitljivo telo vsakega svetnika bo vedno zdravo, neumerjoče, nespremenljivo in tako močno, da bi lahko celi svet sem ter tje metalo, kakor lahko krogljo. Ako bi mogel človek na tem svetu imeti dar neterpljivosti, dal bi rad zanj vse, kar ima. Zato tedaj da ta dar in to veselje po Kristusu dosežeš in potem na vekomaj obderžiš, vadi se sedaj v poterpežljivosti, kakor se kristjanu spodobi in nosi poterpežljivo vse križe in težave tega sveta.

[1]) Mat. 13, 43. [2]) Iza. 30, 26.

Tretja lastnost je hitrost, tako da bo telo hitrejše kakor pšica, hitrejše kakor veter, hitrejše kakor misli. V enem trenutku pride lahko okoli zemlje. V enem trenutku lahko z nebes na zemljo stopi. V enem trenutku lahko pride od enega konca nebes do druzega, brez truda, brez zamude. Oh, kolikokrat si želi marsikdo na tem svetu, da bi leteti mogel, kakor tiči, teči kakor oblaki, hiteti kakor veter, in premikati se kakor misli hitro; in ako bi si mogli ta dar kupiti le za eno leto, dali bi ves svoj denar zanj. Daj tedaj vse, kar imaš, in prizadevaj si, po Kristusovem zgledu, Boga voljno in zvesto poslušati in vbogati, da dosežeš ta dar ne le samo za eno leto, ampak za večno, z zvesto pokorščino in z deržanjem zapovedi Božjih.

Četerta lastnost je predirljivost ali tenkost, to je, telo bo lahko vse prederlo, povsod bo lahko skoz šlo, kjer bo le hotlo, kakor Jezusovo telo po vstajenji, ki je skoz zaperte duri prišel k svojim učencem. Noben zid ni tako močen, nobena železna vrata tako terdna, noben stolp tako visok, nobena gora tako debela, da bi mogla vderžati častitljivo telo. Kakor solnčna svetloba skoz steklo ali glaž, tako gre tako telo lahko skoz železna vrata. Še celó skoz celo zemljo gre ono lahko v enem trenutku brez težave. Ona zamore iti skoz tvoje telo takó, da še čutil ne boš. Lahko storí, da ga ne more nobeden videti, kedar hoče; in lahko storí, da ga ta ali uni vidi. Oh! ako bi ti ta dar imel, kaj bi hotel zanj dati? Oj duša moja! bodi sedaj ponižna, sedaj térpi, sedaj ubogaj, sedaj bodi voljna in urna v službi Božji, sedaj hodi za Kristusom in posnemaj ga marljivo; in potem dosežeš z njegovo milostjo njegovo slavo in čast, nebeško svetlost, neterpljivost, hitrost in predirljivost.

3. Premišljuj preveliko veselje, ki ga bodo imeli svetniki zavoljo prijazne družbe druzih svetnikov.

Kako nepopisljivo veselje bo to, kedar bomo, ako v nebo pridemo, brez nevarnosti ogledovali toliko sto tisoč ljudí, in sprelepih ljudí, ter se bomo lahko brez

skerbí, svojo vest obtežiti, veselili nad njihovo lepoto! Najmanjši svetnik v nebesih je tisočkrat lepši, kakor najlepši človek na tem svetu; kako lepi bodo pa veči svetniki? Če se ljudje na tem svetu srečne štejejo, ko vidijo lepega človeka in ž njim prijazno kramljajo; kakošno veselje bo pa v nebesih, kjer jih bomo toliko sto tisoč videli, kteri vsi bodo neizrečeno lepi, mogočni, slavni in častitljivi ter bomo ž njimi prijazno se pogovarjali? Med vsemi temi svetniki je pa tudi velika ljubezen; oni se namreč vsi v Bogu ljubijo in sicer tisočkrat bolj, kakor se tukaj na zemlji ljubijo najbolji prijatlji, bratje in sestre. In če se tudi niso na zemlji nikoli videli, bodo se v nebesih vendar bolje poznali in bolj ljubili, kakor, ako bi bili vkup rojeni in izrejeni. Vsakter bo vedel, kje so drugi na zemlji stanovali, kakó so živeli in kaj so dobrega delali. Vsak vidi drugemu v serce in vidi njegovo ljubezen, s ktero njega ljubi. Vsak se veselí slave druzega, kakor da bi bila njegova; in najmanjši in najniži svetnik se veselí velike sreče največega svetnika, kakor on sam. To je sveti Janez Kerstnik, ko se je bil prikazal svetemu Avguštinu, takó le razložil: „Vedi, da zavoljo neizrečene ljubezni, s ktero se duše med sabo ljubijo, se vsak svetnik veselí ravno takó nad srečo druzih, kakor nad svojo lastno. Veči svetniki še celó želijo, da bi niži svetniki bili njim enaki, ali tudi veči; saj njih slava bila bi tudi njihova. Ravno takó niži svetniki se veselijo velike slave večih svetnikov, kakor da bi jo oni sami posedli in ne bi hoteli je sami imeti, ako ne bi je uni tudi imeli; še celó od svoje bi jim podelili, ako bi bilo mogoče.“ — To kaže, da še sence zavidljivosti ni v nebesih.

Ta velika ljubezen dela, da si svojo ljubezen tudi eden drugemu skazujejo. Posebno bo ljubil vsak tiste, kteri so mu s podučenjem in z zgledom v nebesa pomagali, in ne bo vedel, kako bi jih mogel zadosti zahvaliti. Vsak bo tudi posebno tiste svetnike ljubil, ktere si je bil na zemlji za svoje patrone ali posebne pomoč-

nike izvolil; in bo tudi od njih posebno ljubljen. Z eno besedo: Svetniki bodo med sabo imeli toliko in takošno veselje, da ga ne moremo ne dopovedati, ne zapopasti, ne prav razložiti. V nebesih je namreč družba takó lepa, tako ljubeznjiva, tako prijetna, takó sladka, kakoršne ni na celi zemlji najti. Tukaj se bo spolnjevalo tisto prerokovanje: „Blagor ljudstvu, ki zna hvalo peti! Gospod! v luči tvojega obličja bodo hodili, in v tvojem imenu se bodo radovali vsak dan.“ [1])

Hvaljen bodi Jezus Kristus v svoji večni slavi, za vso svojo dobroto in usmiljenje! Amen.

O nebeški Oče! dodeli po Jezusu Kristusu, da bom s to veselo družbo se veselil in vekomaj te hvalil, rekoč: Hvala Bogu! Svet, svet, svet je Gospod, Bog vojskinih trum! Amen.

Tretji odstavek.

Od največega veselja v nebesih, ali od gledanja Božjega obličja.

Zoper ljubezen tega sveta in zaničevanje Božjega veličastva.

„Ko se prikaže, bomo njemu podobni; ker ga bomo videli, kakoršen je.“ (1. Jan. 3, 2.)

1. Premišljuj neizrečeno veselje, ki ga duše svetnikov v Kristusu vživajo.

Tega veselja je toliko, da mu ne najdemo ne konca ne kraja. Pomisli kakošno veselje sveti ljudje na tem svetu od Kristusa dobivajo; kakó jih srečne dela občutek, da je Bog ž njimi, da imajo njegovo posvečujočo milost, kakor tudi, ker dobivajo kakošenkrat tudi nebeške prikazni in več enakih posebnih milost, in tedaj je njih življenje bolj angeljsko, kakor človeško. Ali vendar vse to duhovno veselje, ki ga sveti ljudje že na tem svetu okušajo, je sama kapljica iz neizmernega morja veselja nebeške sladkosti. Kakošno veselje bo pa duša

[1]) Ps. 88, 16. 17.

čutila, kedar bo v tem Božjem morji nebeškega veselja vsa plavala in uživala ga, kolikor se ji bo ljubilo? Kakošno veselje bo duša čutila v svojem umu, v svojem spominu, v svoji volji, v svoji domišliji, v svojih mislih, v svojih željah in v celem svojem bitji; ker bodo vse te moči poveličane in od Boga popolnoma nasitene! Um bo razsvetljevala Božja svetloba. Tu bo duša videla, kaj se godi v nebesih, na zemlji in v peklu. Tu bo videla čudapolne Božje naklepe in skrivne sodbe Božje previdnosti. Tu bo čisto videla največe skrivnosti presvete Trojice in Kristusovega včlovečenja. Spomin se bo spominjal na vse dušne in telesne dobrote Božje, na vsa dobra vdahnenja in na vse priložnosti, kaj dobrega delati. V volji bo iz čistega gledanja Božjega obličja postajala ljubezen, vživanje veselje; zveličani tedaj ne bodo nikoli jenjali Boga ljubiti, vživati in hvaliti. Zakaj „iz čistega gledanja Božjega obličja postaja spoznanje, iz hrepenenja po Bogu postaja ljubezen, iz posestva postaja hvala Božja“, govorí sveti Avguštin.

2. Premišljuj, da največe veselje izveličanih obstaja v čistem gledanji Božjega obličja; ki je veselje nad vse veselje. Sveti Avguštin govorí: „Bogá gledati je naše celo in polno plačilo.“ Bog je namreč bitje, v kterem je popolnoma vse zapopadeno, kar zamoremo ljubiti in poželeti. V Bogu je vsa ljubeznjivost, vse zveličanje, vsa prijaznost, vsa lepota, vsa pravičnost, vse usmiljenje, vsa modrost, vse veličastvo, vsa polnost. Od in iz Boga izhaja vsa milost, vse zveličanje, vsa sreča, vse veselje, ves pokoj, vsa tolažba, in vse dobro, kar ga imajo vse stvarí v nebesih in na zemlji. Ko tedaj svetniki neskončno dobroto, v kteri je vse dobro, in iz ktere izhaja vse dobro, gledajo, vživajo in posedejo, o kakošno veselje, kakošna tolažba je to! in kakošno radost čutijo! — Oj kakošno neizrečeno veselje bodo čutili, kedar bodo spoznali skrivnost Kristusovega včlovečenja, skrivnost svetega rešnjega telesa in pa skrivnost presvete Trojice! Videli bodo namreč, kakó se je Bog od vekomaj

rodil iz večnega Očeta brez matere; videli bodo, kako iz Očeta in Sina izhaja osebna ljubezen, ki se kliče sveti Duh. O, kakó bodo Boga hvalili in častili, ko bodo tam vse, kar mi tukaj verujemo, s svojimi očmi videli, kakor govori sveti Avguštin: „Kakošno neizrečeno veselje bo to, ko bodo spoznali, kako je Bog negibljiv, in vendar vse giblje; kako je nespremenljiv, in vendar vse spremenja; kako je vedno miren, in vendar vse dela; kako je vedno prijazen, in vendar se hudo jezí; in kako je vedno sebi enak, in vendar take nasprotne rečí dela.“ — Te in enake neskončne reči bodo svetniki v Bogu videli in na vso večnost ne bodo mogli do konca priti; temveč bolj bodo Boga in reči v Bogu spoznali, več jim bo še ostajalo spoznati; kolikor ga bodo bolj spoznavali, toliko bolj jim bo rasla želja, ga še bolje spoznati. Tedaj bodo vedno nasiteni in vendar tudi vedno lačni; in takó bodo to neskončno dobroto vedno vživali in vendar nikoli do konca ali do dna prišli.

3. Premišljuj, kaj nam izveličani sami od nebeškega veselja oznanujejo.

Poslušaj, kako kraljevi prerok z malimi besedami veliko reče: „Napili se bodo od obilnosti tvoje hiše; in s potokom svoje radosti jih boš napajal. Saj pri tebi je studenec življenja, in v tvoji svetlobi bomo gledali luč.“ [1]) Poslušaj pa na dalje, kaj je od te luči izveličana Angela iz Folinja spoznala in povedala. Dobrotljivi Bog ji je enkrat svojo Božjo lepoto pokazal; toda Božja lepota je bila takó neizrekljiva, da ni imela besed, s kterimi bi jo bila popisala. Pravi namreč: „Zadosti je, da rečem, da sem tako prečudno lepoto videla, ktera vse dobrote v sebi ima. Razumela sem tudi in spoznala, da vsa lepota in popolnost angeljev, svetnikov in Matere Božje od tod izhaja.“ Z eno besedo: Boga videti je največe nebo. Pómni tedaj na zadnje besede svetega Avguština: „Ako ti, o človek! kaj boljega najdeš, kakor

[1]) Ps. 35, 9. 10.

Božje obličje gledati, vendar ne jenjaj, prizadevati si, enkrat v nebesa priti. Vedi pa, da se strašno motiš, ako misliš, da je kaj lepši, kakor je Tisti (Bog), od kterega izhaja vsaka lepota.“ — Premišljuj tedaj, ljubi moj kristjan! pogostoma Boga in njegovo lepoto, in zdihuj k Bogu, in reci:

O večno življenje! o sveto, zveličano življenje! O Jeruzalem, častitljivo mesto Božje! moje serce hrepení po tebi; ti si namreč mesto živega Boga, občina izveličanih. V tebi je naša glava! tvoja luč in tvoje solnce je naš Gospod Jezus Kristus, kralj večne časti in slave. Zato, o najdobrotljiviši Jezus! je pri tebi v nebesih življenje brez smerti; srečno življenje tistih, ki Boga ljubijo; mirno življenje, varno prebivališče in najsladkejši pokoj. Blagor njim, kteri prebivajo v tvoji hiši, o Gospod! oni te bodo na vekomaj hvalili. Zató, o Gospod! zdihujem in hrepením po tebi; in žeja me po tebi, o Bog! studenec življenja in vsega pravega veselja! Jaz te prosim po tvoji kervi in po tvojih ranah, po tvojem terpljenji in po tvoji smerti, po tvoji dobrotljivosti in po tvojem usmiljenji: dovôli mi, da smem stopiti pred tvoje sveto obličje, in daj mi gledati tvojo luč in večno slavo. Amen.

Četerti odstavek.

Le malo njih se zveličajo.

Za nedeljo septuagesimo, in za deseto nedeljo po binkoštih.

„*Veliko jih je poklicanih, malo pa izvoljenih.*“ (Mat. 20, 16.)

1. Premišljuj, kaj Kristus uči v evangeliji od majhnega števila izvoljenih.

Vprašaj, o kristjan! Kristusa, odrešenika sveta samega; vprašaj ga in reci: „O najdobrotljiviši Gospod

in Zveličar! ali se bo zveličala polovica ljudí, ki sedaj živijo? ali se bo zveličal tretji ali četerti del izmed njih?“ In kaj ti bo odgovoril? Jaz mislim, da ti poreče: Naka! Saj pravi on sam: „Veliko jih je poklicanih, malo pa izvoljenih.“ In te besede ponavlja on zopet, kakor se bere pri svetem Matevžu: „Zvežite mu roké in nogé, in verzite ga v vnanjo temo; veliko jih je namreč poklicanih, ali malo izvoljenih.“ [1]) Ako ne bi bilo v celem svetem pismu druzega spričevanja, kakor samo to, dovolj bi bilo, da se strahú tresemo. Med poklicanimi uméva Kristus tukaj ne poganov, turkov, ali druzih nevernikov, ampak tiste, ki so udje njegove svete cerkve. Veliko nevernikov je namreč, ki niso bili djansko poklicani k pravi veri, ker jim ni nobeden svetega evangelija oznanoval. Kedar tedaj Kristus govorí: „Veliko jih je poklicanih, malo pa izvoljenih,“ hoče reči: Veliko jih je res, ki so bili poklicani k pravi veri, k pokori in k poboljšanju svojega življenja; malo jih pa pride k pravi veri, k pravi pokori, k resničnemu poboljšanju; zato jih bo tudi le malo izmed pravovernih, da se zveličajo.

Še strašnejše pa je, kar govorí pri svetem Matevžu, v 13. postavi, 13. in 14. versti, rekoč: „Pojdite noter skoz ozka vrata; zakaj široka so vrata, in prostorna je pot, ktera pelje v pogubljenje, in veliko jih je, kteri po njej hodijo.“ In potem je zdihnil in rekel: „Oh, kako ozka so vrata, in tesna je pot, ktera pelje v življenje! in malo jih je, kteri jo najdejo.“ In kaj je treba bolj jasnih besed in prič, da se jih veliko pogubí in da se jih le malo zveliča, kakor so te besede? Ako bi bil to rekel kak sveti cerkveni oče, marsikteri ne bi morebiti hotel tega verjeti. Ker pa je sama večna resnica to rekla, ne moremo in ne smemo reči, da to ni tako. Kristus ne more lagati, ne goljfati; kar on govorí, to je tako resnično, kakor Bog sam. Zato ne more in ne sme nobeden reči, da ni res, da se jih veliko pogubí, malo pa zveliča.

[1]) Mat. 22, 13. 14.

Da to resnico bolje spoznaš, pomisli, da Kristus ne pravi: Malo jih je, ki hodijo po poti v nebesa, temveč, da jih je malo, kteri ozko pot najdejo, ker pravi: „O, kako ozka so vrata, in tesna je pot, ktera pelje v življenje; in malo jih je, kteri jo najdejo“: to je: pot v nebesa je tako tesna, takó nevdelana, tako skrita, da jih je veliko tisoč, kteri je vse svoje žive dni ne najdejo, to se pravi, oni nočejo verovati, da je treba Bogu tako zvesto služiti, kakor je Jezus učil. In če je nekteri tudi najdejo, vendar se lahko na njej zmotijo, ali tudi zopet s prave poti zajdejo, zapeljani od tolikanj slabih zgledov, kakor razlaga to besedo sveti Hieronim. Drugi pa, ki so na pravi poti, jo zopet zapustijo, ker se jim zdi pot pretežavna. In takó jih je res malo, kteri najdejo pot v nebesa, ker jih je malo, da bi do konca na pravi poti ostali.

Ker je pa Kristus vedel, da bodo verni in neverni te njegove očitne besede krivo umevali in krivo razlagali; zato je ta nauk hotel poterditi, in še očitniše pokazati, da je število izvoljenih majhno. Ko ga je namreč nekdo vprašal: „Gospod! je li malo teh, kteri bodo zveličani? On pa je rekel: Prizadevajte si, skoz ozka vrata noter iti; zakaj povem vam, veliko jih bo iskalo noter iti, in ne bodo mogli.“ [1]) O strašna beseda! O beseda, ktera bi imela s strahom napolniti serce vsakega človeka! Kristus pravi, da naj se posilimo, naj si resno prizadevamo, da skoz ozka vrata pokore noter pridemo. On pravi, da jih bo veliko iskalo noter priti, in vendar ne bodo mogli. O moj Bog in Gospod! če tisti ne pridejo v nebesa, kteri iščejo noter priti; kako bodo tisti noter prišli, kteri v grehih živijo in si nič ne prizadevajo v nebesa priti, temveč na vse drugo bolj mislijo, kakor na zveličanje svoje duše?

2. Premišljuj, zakaj jih je takó malo, kteri se zveličajo? Zato namreč, ker jih je malo, da bi hotli iti skoz ozka vrata resnične pokore.

[1]) Luk. 13, 23. 24.

Malo jih je, da bi hotli s pomočjo Božje milosti svoje sovražnike, to je, grehe in hudobije premagovati, in sebi silo delati. Ko je bil Kristus bogatemu človeku rekel, naj svoje premoženje odda in za njim hodi; in ko je bogatin postal žalosten, rekel je svojim učencem: „Kako težko pojdejo, kteri imajo bogastvo, v Božje kraljestvo!“ Učenci pa so ostermeli zavoljo njegovih besed. Ali Jezus je zopet rekel: „Otročiči! kakó težko jim je, kteri v bogastvo zaupajo, v Božje kraljestvo priti. Lože je kameli iti skoz šivankino uho, kakor bogatemu priti v Božje kraljestvo.“ In še bolj so se čudili učenci in med sabo rekli: „Kdo tedaj more zveličan biti? Jezus pa jih je pogledal in jim rekel: „Pri ljudeh je nemogoče, ne pa pri Bogu.“ [1])

Odpri tedaj, o kristjan! svoja ušesa, in poslušaj, kaj pravi tvoj Bog. On pravi, da je težavno zveličanje doseči, in da to presega vse človeške moči. On pravi naravnost: da je to pri ljudeh nemogoče, in ako kdo v nebesa pride, je to Božje čeznatorno delo. Še celo moremo reči, da je čudo, ako človek peklu odide, in v zveličanje pride; kakor bi bilo čudo, ako bi en sam človek celo vojskino trumo premagal, in vso sovražnikovo vojsko v beg zagnal. Cele armade hudičev namreč zalezujejo vsakega človeka noč in dan, in si izmišljujejo vsakoverstne naklepe in goljfije, da bi ga v greh zapeljali in v pogubljenje pahnili. Cel svet in vsi posvetni ljudje so se, takó rečem, zarotili zoper vsakega pobožnega človeka, da ga hočejo z vabljenjem, prilizovanjem, zasmehovanjem in s preganjanjem tako dolgo nadlegovati, dokler ga ne spravijo od njegove pobožnosti, in dokler ne potegne ž njimi. Naše lastno telo s telesnimi občutki, naša lastna natora z vsemi močmi so se zoper nas zarotili, da nas noč in dan skušajo, da bi nas od poti čednosti na pot pogube spravili. Sami v sebi čutimo znotranjo vojsko, znotranji boj: poželjivost se pameti zoperstavlja, in nas hoče v greh zapeljati.

[1]) Mark. 10, 23—27.

Ko tedaj pobožen mož vse te svoje sovražnike zmaga, ali ni to čudo? Ali ne presega to vse natorne ali človeške močí? Ali ne moramo spoznati, da mu je Bog posebno pomagal, ker sicer ne bi bil mogel vseh teh sovražnikov premagati? Tu vidiš, da je naša pomoč v imenu, v gnadi Gospoda, kteri je nebo in zemljo vstvaril. [1]) Zakaj nebesa doseči stojí veliko, kakor spričuje Kristus, ko pravi: „Nebeško kraljestvo silo terpí, in silni ga na-se potegnejo.“ [2]) Gotovo je namreč, da z lenobo in nemarnostjo, s posvetnim veseljem in grešno slastjo se ne dobijo nebesa, ampak z marljivostjo in skerbjo, z velikim trudom in premaganjem samega sebe.

Iz teh navedenih besed svetega pisma se vidi, da je Kristus ne en samkrat, ampak večkrat očitno in na ravnost učil in rekel, da se malo ljudí zveliča, in da je pot v nebesa dokaj tesna in težavna. Vendar pa jih je veliko, kteri te očitne besede Kristusove krivo izlagajo in očitno govorijo: To ni takó hudo, kakor se pravi; saj Kristus ni zastonj za nas terpel; saj nebesa niso zastonj stvarjena; ako ne bi hotel nas Bog zveličati, ne bi nas bil vstvaril. — Te in take besede imajo posvetni ljudje v ustih, in hočejo dokazati, da je lahko v nebesa priti. Tega pa ne govorijo samo z ustmi, ampak tudi z djanjem. Oni hodijo namreč po široki cesti tega spačenega sveta, strežejo prav skerbno svojemu telesu, iščejo vsako slast in kratkočase, in živijo brez skerbi in brez strahú, kakor da bi jim bila nebesa že gotova.

Da se pa močno motijo, in da tečejo naravnost po poti v pekel, spričuje sveto pismo več kot stokrat. Sveto pismo žuga namreč hudobnim, kteri svojemu poželjenju služijo, z večno smertjo. Poslušaj le, kaj Kristus, večna resnica, takim posvetnjakom govori: „Gorjé vam bogatim! zakaj svoje oveseljenje že imate. Gorjé vam, ki ste siti; ker bote stradali. Gorjé vam, ki se sedaj smejite, ker bote žalovali in jokali. Gorjé vam, kedar vas bodo

[1]) Ps. 123, 8. [2]) Mat. 11, 12.

ljudje hvalili, ker bote zasmehovani.“ [1]) — Ali ni to strašno žuganje? Če je kdo bogat, če je sit in vesel, če ga ljudje hvalijo, to se ne zdí nobenemu človeku slabo ali pregrešno; in vendar jim žuga Kristus z vednim gorjé! z večno smertjo in z večnim pogubljenjem.

3. Premišljuj, kako sveti cerkveni očetje in učeniki Kristusove besede umejo in razlagajo.

Kdor njih pisma in govore prebira, najde, da oni Kristusove besede dokazujejo in še bolj očitno izlagajo. Postavim, oni pravijo: V Noetovi barki jih ni več, kakor samo osem ljudí živih ostalo; vsi drugi, bilo jih je pa veliko sto tisoč, so v potopu poginili. — Kedar je Bog Sodomo in Gomoro razdjal, rešile so se samo štiri osebe, namreč Lot, njegova žena in dve hčeri; vsi drugi v mestih in vaséh so nesrečno poginili v ognji, in žalibog! skoraj vsi so iz časnega ognja v večni ogenj doli šli. — Več kot šest sto tisoč oboroženih Izraelcev je bilo, ko so šli iz Egipta in od vseh teh sta samo dva prišla v obljubljeno deželo, vsi drugi so v puščavi poginili. [2])

Med mnogoštevilnimi Izraelci je bil sam Tobija bogaboječ, in je hodil v Jeruzalem, da je svoje daritve Bogu prinašal; vsi drugi iz deseterih rodov so bili hudobni in so molili zlata teleta. [3]) — Med Ezavovimi otroci je bil sam Job bogaboječ, in je v pravega Boga veroval; skoraj vsi drugi v celi deželi so bili malikovalci. Med Kaldejci je bil sam Daniel s tremi mladenči izvoljen, in ni hotel moliti malika, ki ga je dal postaviti kralj; vsi drugi so zlato podobo molili.

Iz teh in drugih enakih predpodob, ki se berejo v svetem pismu, dokazujejo sveti cerkveni očaki, da je število pobožnih in izvoljenih majhno, veliko pa hudobnih, ki se pogubijo. In oni pišejo od tega takó strašno, da bi človeku lasjé po konci stali. Poslušaj le, kakó je sveti Krizostom o tem govoril: „Kaj se vam zdí, koliko

[1]) Luk. 6, 24—26. [2]) 1. Mojz. 7, 23. 19, 30—5. Mojz. 1, 36. [3]) Tob. 1, 5. 6.

izmed nas, ki prebivamo v tem mestu, (pridigal je v Antijohiji, poglavitnem mestu Sirijanskega, v kterem je prebivalo veliko tisoč ljudí), se bomo zveličali? Strašno je sicer, kar porečem, vendar hočem reči. Iz tega z ljudmi napolnjenega mesta, izmed toliko tisoč se jih ne more sto zveličati, in še od teh ne vem. Kakó nemarni so namreč stari, kakó hudobni so mladi, in oh! koliko je krivičnih med ljudstvom!“ — Ali niso to zares strašne besede? Ali niso to besede, ki ne bi jih hotel nobeden verovati, ako ne bi jih bil govoril tak svetnik? Če v pervih časih cerkve, štiri sto let po Kristusovem terpljenji, ko so bili kristjani še dosti bolj goreči, vendar se jih je takó malo zveličalo; kaj se bo godilo v naših nesrečnih časih, ko je svet poln hudobije?

O Bog, naš Zveličar! pomagaj nam, in zavoljo častí svojega svetega imena reši nas, to je, pelji nas po resnični pokori in stanovitnosti v dobrem v večno življenje. Amen.

Peti odstavek.

Zavoljo tega nimamo maloserčni postati.

„*Zaupajte, jaz sem svet premagal.*“ (Jan. 16, 33.)

1. Premišljuj, ali moramo, zavoljo velike nevarnosti pogubiti se, maloserčni postati.

Ker je očitno in res, da jih je veliko poklicanih, pa malo izvoljenih, morajo se vsi ljudje po pravici bati, tudi najbolj pobožni. Še bolj pa naj se bojé in tresejo hudobni, prešestvalci, nečistniki, preklinjevalci, pijanci, goljufi, priduševalci in drugi enaki grešniki. Zakaj sveto pismo govorí: „Če bo pravični komaj zveličan, kje se bo hudobni in grešnik pokazal?“ [1]) Glej! tukaj pravi sveto pismo naravno, da tudi pravični, kteri si skerbno prizadeva, greha se varovati in pobožno živeti, je vendar v veliki nevarnosti in da se komaj zveliča.

[1]) 1. Pet. 4, 18.

Oh! kaj se bo zgodilo ubogim grešnikom, kteri nimajo nobene prave čednosti, in si tudi ne prizadevajo poboljšati se, temveč vsak dan nove grehe delajo, in „pregreho kakor vodo pijejo“? [1])

Na vprašanje, ali moramo zavoljo tega maloserčni postati, so odgovorili sveti cerkveni učeniki, po besedah svetega pisma, da se moramo bati in s strahom in s trepetom za svoje zveličanje delati; vendar pa da imamo na Boga zaupati. Na-se nimamo nič zaupati; nevarnost je velika, naša slabost je tudi velika in veliko sovražnikov nas obdaja. Na Boga pa, na njegovo mogočno pomoč, milost in dobrotljivost moramo staviti veliko zaupanje; saj on želí vse nas po Jezusu Kristusu zveličati. [2]) On je obljubil ponižnim svojo pomoč, spokornim svojo milost in vsem večno življenje v Jezusu Kristusu. „Bog je svet takó ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da kdorkoli vanj veruje, se ne pogubí, temveč ima večno življenje.“ [3]) S Kristusom namreč in po Kristusu daja nam vernim vse potrebno, da zamoremo večno življenje doseči. On ti pravi to, kar je prerok Elizej svojemu boječemu služabniku govoril: „Nikar se ne boj; zakaj več jih je z nami, kakor ž njimi.“ [4]) In Gospod je odperl služabniku očí in je videl goro polno ognjenih konj in vozov. Ravno tako govorí tudi Kristus: „Zaupajte, jaz sem svet premagal.“ [5]) Odpri, moj kristjan! odprí očí svoje duše, in poglej, jaz ti pošiljam na pomoč tvojega angelja varha in druzih služabnih duhov, vsak njih je tako močan, da zamore vse hudiče odgnati. Ti imaš mogočno priprošnjo moje preljube Matere Marije, in od vseh svetnikov; imaš svete zakramente, imaš daritev svete maše in tolikanj druzih mogočnih pomočkov k večnemu zveličanju. Toda e n a r e č je tvoje straní potrebna; ti mi moraš ponižno verovati, to je ti moraš storiti to, kar jaz učim od pokore, od ponižnosti, od poterpežljivosti in od druzih

[1]) Job. 15, 16. [2]) 1. Tim. 1, 15. [3]) Jan. 3, 16. [4]) 4. Kralj. 6, 16. [5]) Jan. 16, 33.

čednost, z eno besedo, moraš na tanjko spolnovati Božje zapovedi. Kar sem enkrat rekel, to pravim zmirom: „ako hočeš v življenje iti, spolnuj zapovedi.“ [1]) Imej tedaj skerb za-me, in jaz bom imel skerb za-te. Jaz ti hočem pomagati bojevati se in premagati. — To in še veliko druzega enakega nas uči Kristus v svojem svetem evangelji.

2. Premišljuj, kaj pravijo svetniki od Kristusovih besed in od njegovega žuganja.

Za časov svetega Bernarda je živel pobožen puščavnik, kteri je bil nekdaj bogat in mogočen duhoven; zavoljo Boga je pa vse popustil, in je šel v samoto. Ta se je po svoji smerti prikazal nekemu škofu, s kterim se je v življenji dobro poznal, in mu je te strašne besede govoril: „Poboljšaj svoje življenje, spreméni svoje zaderžanje, opústi napuh in lakomnost; ne misli da je takó lahko se zveličati, kakor se pravi. Tisto uro, ko sem jaz umerl, jih je trideset tisoč prišlo na enkrat pred Božjo sodbo, izmed kterih je sveti Bernard z mano vred v nebesa prišel; trije drugi so šli v vice; in vsi drugi so od pravičnega sodnika v pekel obsojeni.“ — Kaj praviš ti k tej prigodbi? Kaj ne, da je strašna?

Zapomni si te besede: „Poboljšaj svoje življenje, spreméni svoje zaderžanje, opústi napuh in lakomnost; ne misli, da je tako lahko se zveličati, kakor se pravi.“ Namreč, to je, kar je apostelj pridigal in zapisal: „Delajte s strahom in trepetom za svoje zveličanje.“ [2]) Takó so delali vsi svetniki, in so se vedno bali ostre pravice Božje. Hudobni pa, ki se ne bojijo jeze Božje so govorili, kakor govorijo še dan današnji: Bog je usmiljen; on nas ne bo tako lahko pogubil: ker vendar sveto pismo ravno nasprotno uči: „Ne reci: Usmiljenje Gospodovo je veliko, on se bo usmilil obilnih mojih grehov. Zakaj njegovo usmiljenje se sicer hitro približa, pa tudi njegova jeza in v grešnike se njegov serd ozira.“ [3]) Sveta

[1]) Mat. 19, 17. [2]) Filip. 2, 12. [3]) Sir. 5, 6. 7.

Katarina Genovanska govorí od tega takó: „O vi ubogi grešniki! ne zanašajte se na to, da je Božje usmiljenje veliko; temveč imejte za gotovo, da se še globokejše v pekel pogubite, ker ljubeznjivega, dobrotljivega in usmiljenega Boga tako nepremišljeno jezite.“

Res je sicer, da imamo zaupati na Božje usmiljenje; ali kako imamo zaupati, to nas uči sveti Gregor z drugimi svetimi očaki tako-le: „Kdor storí, kar zamore, naj terdno zaupa na Božje usmiljenje; kdor pa ne storí, kolikor zamore, in se hoče zanašati na Božje usmiljenje, on nima zaúpanja, ampak prederznost.“ Naša vera nas namreč zagotovlja, da se po Božjem usmiljenji lahko zveličamo, ako le storímo, kar nam je mogoče, kakor nas opominja sveti Peter: „Prizadevajte si, da po dobrih delih svoj poklic in svoje izvoljenje ugotovite.“ [1])

Zato je treba dober svet svetega Anzelma dobro pomniti, ki pravi: „Ako hočeš za gotovo vedeti, da si v številu izvoljenih, prizadevaj si biti v številu tistih, kterih je najmanj. To je: Ne potegni z derhalijo, da bi krivico delal,“ [2]) temveč hodi za tistimi, kteri hodijo po tesni poti, kteri so svetu slovó dali, pobožno živijo, dobra dela delajo in noč in dan skerbé, kako bi se zveličali.

Molitev.

Moj Gospod in moj Bog! moj začetek in moj konec! jaz te molim in te častim, kot svoj pervi začetek in srečni konec; jaz te hvalim kot svojega vednega dobrotnika in kličem in vpijem k tebi kot svojemu milostljivemu zavetniku in te prosim, da me s svojo modrostjo vodiš, s svojo pravičnostjo strašiš, s svojo dobrotljivostjo tolažiš, in s svojo vsegamogočnostjo ohraniš. O najdobrotljivejši Oče! úči

[1]) 2. Petr. 1, 10. [2]) 2. Mojz. 23, 2.

in podúči me, da razumim, kakó malovredno je vse pozemeljsko, kako dragoceno je vse nebeško; kako kratko je vse časno in kakó dolgo je vse večno. Zato daj mi svojo milost, da se k smerti pripravim, tvoje sodbe se bojím, peklu odidem in kraljestvo večne slave dosežem, po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

Šesti odstavek.

Kristus hoče vse zveličati.

Naj se bere o času rev in nadlog, tudi na god in praznik svetega Matija, 24. februarja.

„*Pridite k meni vsi!*“ (Mat. 11, 28.)

1. Premišljuj, kako Gospod v s e k sebi kliče, rekoč: „Pridite k meni vsi!“ On ne pravi: Pridi k meni ta ali uni, ampak vsi, kakor premišljuje te besede sveti Krizostom. On kliče tudi tiste, kteri so do sedaj nanj bili pozabili, kakor razbojnika Disma; kteri so se mu zoperstavili, kakor Pavla; kteri sami sebi pomagati ne morejo, kakor vse grešnike. „I n j a z v a s b o m p o ž i v i l“,[1]) pravi Jezus, to je, dam vam svojo milost in na posled večno veselje v nebesih.

2. Premišljuj, k č e m u nas Kristus tukaj kliče: namreč k pokori in posnemanju svojih čednost; tam pa v svoje večno kraljestvo. „On kliče“, pravi sveti Avguštin, „na mnoge in čudne načine; on nas kliče z znotranjim vdahnenjem; on nas kliče, ko nas tepe in kaznuje: on nas kliče, ko nas milostljivo tolaži.“ On nas kliče, pravim jaz, k svoji cerkvi in k svojemu nauku, k svojemu življenju in zgledu, k svoji milosti in slavi da naj bomo udje njegove cerkve, da naj poslušamo njegov sveti nauk, da naj njegov sveti zgled posnemamo, z njegovo milostjo sodelujemo, na zadnje se zveličamo

[1]) Mat. 11, 28.

in vživamo njegovo. nebeško slavo. Jezus je učil: „Nobeden ni šel v nebesa, kakor kteri je prišel z nebes, Sin človekov, kteri je v nebesih.“ [1]) Ali nobeden drugi? Tudi ne prečista Devica Marija in drugi Božji svetniki? Kako imamo to razumeti? Ali nam je zavoljo tega obupati? vpraša sveti Bernard. „Naka!“ pravi on na dalje, „temveč to ima naše upanje še bolj uterditi. Kristus je namreč naša glava, mi smo njegovi udje; ako tudi on sam gre v nebesa, gre vanja gotovo s celim svojim telesom in ne brez svojih udov, ki so z glavo v eno telo združeni.“ Zato bodo morali neverni in tudi hudobni kristjani zunej ostati; neverni, ker niso udje Kristusovega telesa, njegove cerkve; hudobni kristjani pa, ker nočejo nič od pokore slišati, in nočejo biti podobni svoji glavi Kristusu Jezusu.

3. Premišljuj, kako morajo kristjani si prizadevati, da postanejo zmiraj bolj p o d o b n i Kristusu.

Kakor učijo sveti cerkveni učeniki, postanemo Kristusu podobni tukaj na zemlji s pravim kristjanskim življenjem, v nebesih p a z d o s e g o n j e g o v e večne slave. „K t e m u s t e p o k l i c a n i,“ govorí sveti Peter, „ker je tudi Kristus za nas terpel in vam je zapustil zgled, da hodite po njegovih stopinjah.“ [2]) Zato nas opominja sveti Pavel: „Bodite posnemovalci Božji, kakor preljubi otroci.“ [3]) To je bilo težko pred prihodom Kristusovim, po njegovem nauku pa in zgledu, in z njegovo milostjo je sedaj lahko. Ali ti me vprašaš: V čem imam posnemati Kristusa? Jaz ti odgovorim: V mislih, v besedah in v djanji. „Glej, da storiš po podobi, ki ti je bila pokazana na gori,“ [4]) to je na Kalvariji. Zato nam razodeva svoje misli v psalmih: „V začetku bukev je pisano od mene, da naj spolnim tvojo voljo. Moj Bog! to hočem storiti.“ [5]) Kakor da bi bil rekel: Ti si mi ukazal, da se imam roditi v ubožnem

[1]) Jan. 3, 13. [2]) 1. Pet. 2, 21. [3]) Efež. 5, 1. [4]) 2. Mojz. 25, 40. [5]) Ps. 39, 8. 9.

hlevu. In jaz sem ti bil pokoren. Ti si mi ukazal, da imam najgrenkejšo smert terpeti. In jaz sem te zopet ubogal. — Tu izprašuj se, ljubi moj kristjan! in glej, ali so tvoje misli soglasne s Kristusovimi mislimi. Zakaj poglej le! v najsvetejšem Jezusovem serci stojí zapisano: Jaz hočem tega, kar hoče nebeški Oče. Morebiti stoji v tvojem serci: Jaz nočem, kar hoče Bog. Jaz nočem Kristusu podoben biti tukej na zemlji. Tedaj tudi ne boš Kristusu upodobljen v nebesih in tudi ne boš v Kristusu in po Kristusu zveličan na večnost.

Od Kristusovih besed govorí sveti apostelj Peter: „Gospod! ti imaš besede večnega življenja!“ [1]) Vse njegove besede namreč so bile rečene k večni časti in slavi Božji in k zveličanju človeka. Kakošne so pa tvoje besede, o kristjan? Ali se ne sliši od tebe preklinjevanje, priseganje, kletev, opravljanje?

Od Kristusovih del je ljudstvo očitno pričalo, rekoč: „Vse je prav storil!“ [2]) k časti Božji in zveličanju vseh ljudi. Glej zopet tukaj moj kristjan! tudi ti moraš za Kristusom, ter z njegovo milostjo spolnovati voljo nebeškega Očeta, kakor te je on učil, rekoč: „Ne vsak, kteri mi pravi: Gospod, Gospod! pojde v nebeško kraljestvo; ampak, kteri stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo.“ [3]) Zato nas zopet naravnost opominja: „Zgled sem vam dal, da ravno takó, kakor sem jaz storil, tudi vi storite.“ [4]) Pomnite tukaj, ljubi kristjani! besedico s t o r i t e, namreč da delate dela kristjanske ljubezni in ponižnosti, krotkosti in poterpežljivosti itd. Da to s t o r i t e, vam hoče Bog dati svojo milost, za plačilo pa svoja nebesa ali nebeško slavo, kakor pravi David: „Gospod bo dal milost in slavo.“ [5])

Hvaljen bodi Jezus Kristus, in češčena bodi njegova Božja milost na vekomaj! Amen.

[1]) Jan. 6, 69. [2]) Mark. 7, 37. [3]) Mat. 7, 21. [4]) Jan. 13, 15. [5]) Ps. 83, 12.

Gospod Jezus Kristus! daj nam svojo milost in slavo, to je, dodéli nam, da ti bomo podobni v življenji, terpljenji in smerti, in vseh čednostih, ki se spodobijo našemu stanu in poklicu, v vsem kristjanskem djanji; zato da ti bomo podobni tudi v tvoji večni slavi v srečnih nebesih. Amen.

Sedmi odstavek.

Kristus hoče posebno uboge in priproste ljudí zveličati.

„*Pustite otročičem k meni priti.*“ (Mark. 10, 14.)

1. Premišljuj, kristjanski gospodar! kako Kristus naš Gospod ne zaničuje malih, priprostih, nizkih ljudí, ktere svet zaničuje; On jih ljubi, čislá in jih rad sprejema. Malim in ponižnim je On vselej rad pomagal. Ko so mu prinesli otročičev, da bi svoje roke na-nje položil in jih blagoslovil, so učenci tiste žene kregali. Jezus pa je bil nevoljen in jim je rekel: „Pustite otročičem k meni priti, in nikar jim ne branite! saj takih je Božje kraljestvo.“ [1]) Hotel je reči, da bo tudi male in priproste v nebesih osrečil.

Za male in priproste ima Jezus posebno skerb. Zato zapoveduje, da naj jih nobeden ne zaničuje, nobeden ne pohujša, rekoč: „Kdor pohujša kterega teh malih, ki v me verujejo, bolje bi mu bilo, da bi se mu obesil mlinsk kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja.“ [2]) In pristavi koj po tem: „Glejte, da ne zaničujete kterega teh malih! ker povem vam, da njih angelji v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih.“ [3])

Malim in ponižnim Jezus tudi dela velike obljube, kjer govorí: „Zahvalim te, Oče, Gospod nebes in zemlje! da si to skril modrim in razumnim in si razodel malim!“ [4])

---

[1]) Mark. 10, 13. 14. [2]) Mat. 18, 6. [3]) Mat. 18, 10. [4]) Mat. 11, 25.

to je, priprostim in ponižnim. Njim obljubi kraljestvo svojega Očeta rekoč: „Ne bojte se, majhna čeda! ker vašemu Očetu je dopadlo vam dati kraljestvo,“ [1]) ne pozemeljsko ali časno, ampak večno in najčastitljivejše kraljestvo v nebesih. Zato, o moj ljubi kristjan! hočemo z malimi mali postati, jih učiti in ž njimi vedno vnovič se učiti tega, kar nam je k zveličanju potrebno. Poduču tedaj svoje otroke in podložne v resnicah sledečih pet kratkih naukov, ali petdeset vprašanj, ki obsegajo najpotrebniše nauke naše svete vere.

Pervi nauk.

Od vere.

Kterih čednostih moramo pred vsem drugim se učiti in se v njih vaditi?

Te tri: vero, upanje in ljubezen.

1. v p r a š a n j e. Kaj mora katolišk kristjan razločno verovati?

Vsak katolišk kristjan mora razločno verovati:

1. Da je en sam Bog, kteri dobro plačuje in hudo kaznuje.

2. Da so tri osebe ali peršone Božje, Bog Oče, Bog Sin, in Bog sveti Duh.

3. Da je Jezus Kristus, druga Božja oseba, za nas se včlovečil, nas učil in nas s svojo smertjo na križi odrešil.

4. Da nas sveti Duh s svojo milostjo posvečuje, in da brez milosti Božje se ne moremo zveličati.

5. Da je človeška duša neumerjoča.

2. v p r a š a n j e. Niso li tri Božje osebe trije bogovi?

Trije Božje osebe niso trije bogovi, ker je en sam Bog, in en sam Gospod; vse tri Božje osebe namreč imajo ravno tisto Božje bitje, ravno tiste Božje lastnosti, eno neskončno Božestvo, eno moč in slavo.

---

[1]) Luk. 12, 32.

3. vprašanje. Ktera Božja oseba je najstareja?

Vse tri Božje osebe so od vekomaj, nobena ni stareja od druge.

4. vprašanje. Ali je tudi Kristus, to je Bog Sin, Očetu enak?

Tudi Jezus Kristus, Bog Sin, kot Bog je Bogu Očetu enak; kot človek pa je manjši, kakor Oče.

5. vprašanje. Zakaj nas je Bog vstvaril?

Bog nas je vstvaril zato, da ga spoznamo, da mu služimo, in da se zveličamo.

6. vprašanje. Ktera Božja oseba se je za nas včlovečila?

Bog Sin, druga Božja oseba, je za nas človek postal.

7. vprašanje. Zakaj je Bog Sin za nas človek postal?

Bog Sin je za nas človek postal, da nas je učil in odrešil; da nas je učil resnice svete vere in čednosti; da nas je odrešil od greha, pekla in večne kazni.

8. vprašanje. Kako nas je odrešil?

Odrešil nas je s svojim britkim terpljenjem in s svojo smertjo na križi.

9. vprašanje. Kako je zamogel Bog Sin terpeti?

Jezus Kristus, Bog Sin, je terpel kot človek, in ne kot Bog.

10. vprašanje. Kakó se vadiš v veri?

V veri se tako-le vadim: 1. O moj Bog! jaz verujem vse, kar mi sveta katoliška cerkev zapoveduje verovati. 2. V veri se tudi vadim, ko molim apostoljsko vero. 3. Posebno pa se v veri vadim, ko si prizadevam po veri živeti, iz strahú in iz ljubezni do Boga.

11. vprašanje. Zakaj veruješ katoliški cerkvi?

Jaz verujem katoliški cerkvi za to, ker Bog po njej k nam govorí, in nam svojo Božjo besedo in čisto resnico razodeva po svetem Duhu, kterega ji je obljubil.

Drugi nauk.

Od upanja.

12. vprašanje. Kaj moramo upati od Boga?

Mi moramo upati od Boga njegovo sveto milost in vse pomočke, se zveličati; na zadnje večno zveličanje po zaslugah Kristusovih, ali takó, da moramo tudi sami vse svoje močí napenjati, da se zveličamo.

13. vprašanje. Zakaj upaš vse to?

Vse to upam za to, ker je Bog nam to obljubil.

14. vprašanje. Kakó pa in kdaj se vadiš v upanji?

V upanji se vadim, kedar po Kristusovi zapovedi k Bogu molim in ga v imenu Kristusovem in po njegovih zaslugah prosim.

15. vprašanje. Kje se to godí?

V molitvi, posebno ko molim „Oče naš, Češčena si Marija,“ itd.

Tretji nauk.

Od ljubezni.

16. vprašanje. Zakaj imamo Boga ljubiti?

Mi imamo Boga ljubiti, ker je naš največi dobrotnik, naš začetek in naš konec, naš Zveličar in največa dobrota.

17. vprašanje. Kako se vadiš v ljubezni?

V ljubezni se vadim, ko spolnujem njegove zapovedi; pa tudi kedar pravim: O moj preljubeznjivi Bog, moj stvarnik, moj Odrešenik in Zveličar! jaz te ljubim čez vse; in iz ljubezni do tebe hočem vprihodnje svoje življenje poboljšati, tvoje zapovedi s pomočjo tvoje milosti zvestejše spolnovati, in za svoje grehe pravo pokoro delati.

18. vprašanje. Ali ni že vera sama zadosti, da se človek zveliča?

Vera sama ni zadosti, zakaj vera mora biti živa, ne mertva.

19. vprašanje. Kdaj je vera živa?

Vera je živa, kedar človek svojo vero v djanji kaže; zakaj vera brez dobrih del je mertva. [1])

Četerti nauk.

Od svetih zakramentov.

20. vprašanje. Ktera Božja oseba te je posvetila?

Sveti Duh, tretja Božja oseba.

21. vprašanje. Kje te je sveti Duh posvetil?

Sveti Duh me je v svetem kerstu posvetil; tudi me hoče posvečevati po drugih zakramentih.

22. vprašanje. Koliko je svetih zakramentov?

Sedem svetih zakramentov je: Sveti kerst, sveta birma, zakrament svetega rešnjega telesa, sveta pokora, sveto poslednje olje, sveto mašnikovo posvečevanje, in sveti zakon.

23. vprašanje. Kdo je te zakramente postavil?

Te zakramente je postavil Jezus Kristus, naš Odrešenik.

24. vprašanje. Kteri je naj potrebniši zakrament?

Naj potrebniši zakrament je sveti kerst.

25. vprašanje. Kteri zakrament je najsvetejši?

Naj svetejši zakrament je zakrament svetega rešnjega telesa.

26. vprašanje. Kaj je najsvetejši zakrament altarja?

Ta zakrament je telo in kri našega Gospoda Jezusa Kristusa pod podobo kruha in vina.

27. vprašanje. Kaj prejmeš v sveti hostiji, ko se obhajaš?

Pri svetem obhajilu prejmem pravo Kristusovo telo in pravo Kristusovo kri.

28. vprašanje. Ali prejmemo tudi Jezusovo

[1]) Jak. 2, 26.

sveto kri, kedar pri svetem obhajilu vžijemo sveto hostijo? V sveti hostiji je pravo, živo telo Jezusa Kristusa; živo telo pa ne more biti brez kerví. Kedar tedaj prejemamo pri svetem obhajilu sveto hostijo, prejemamo telo in kri Jezusa Kristusa.

Od pokore.

29. vprašanje. Kaj zadobimo v zakramentu svete pokore?

V zakramentu svete pokore zadobimo odpuščenje grehov, odpuščenje večne kazni, Božjo milost in gnado.

30. vprašanje. Koliko rečí je treba k pravi pokori?

K pravi pokori je treba pet rečí: 1. Spraševanje vesti. 2. Kes in žalost. 3. Terden sklep. 4. Spoved. 5. Zadostenje.

31. vprašanje. Kolikerna je žalost čez grehe?

Žalost čez grehe je dvojna: popolna in nepopolna.

32. vprašanje. Kaj je nepopolna žalost?

Tista žalost čez grehe je nepopolna, ktera izvira samo iz strahú Božje kazni.

33. vprašanje. Kaj je popolna žalost?

Popolna žalost je, kedar je človeku žal, da je Boga razžalil, ki je največa dobrota in vse ljubezni vreden.

34. vprašanje. Kakó se obudí nepopolna žalost?

Reče se: O Gospod! ti pravični Bog! po pravici se bojim tvoje jeze in tvoje kazni; žal mi je tedaj, da sem te razžalil; oh odpústi mi! itd.

35. vprašanje. Kakó se obudí popolna žalost?

Popolna žalost se obudí tako-le: O moj Bog! jaz te ljubim čez vse; zato mi je serčno žal, da sem grešil, in tako tebe, svojega ljubega Boga, vjezil in razžalil.

36. vprašanje. Ali smo dolžni se vseh grehov spovedati?

Dolžni smo vseh smertnih grehov se spovedati; če ne, bila bi spoved neveljavna.

Peti nauk.

Od kristjanske pravice.

37. vprašanje. Kaj je kristjanska pravica?

Kristjanska pravica je: Varuj se hudega, in delaj dobro.

38. vprašanje. Kaj je hudo?

Hudo je greh, kteri Boga žali, zaničuje in jezí, nas od Boga loči in na večno pogubí; ker je radovoljno prelomljenje Božje zapovedi.

39. vprašanje. Kam pride naša duša po smerti?

Po smerti pride naša duša v nebesa, ali v pekel, ali pa v vice.

40. vprašanje. Kdo pride precej po smerti v nebesa?

Precej po smerti pride v nebesa, kdor umerje v gnadi Božji, in nima nič več plačati Božji pravici.

41. vprašanje. Kdo pride v vice?

V vice pride tisti, ki umerje sicer v milosti Božji, pa ima še pokoro delati za odpuščene grehe.

42. vprašanje. Kdo pride v pekel?

V pekel pride, kdor umerje v smertnem grehu.

43. vprašanje. Kdaj se smertno greší?

Smertno se greší, kedar se radovoljno storí, ali opustí, kar je Bog pod kaznijo večnega pogubljenja prepovedal, ali zapovedal.

44. vprašanje. Kako je mogoče, da greh neumerjočo dušo umorí?

Smertni greh umorí dušo, ker ji vzame milost Božjo, in jo oropa večnega življenja.

45. vprašanje. Kaj je pa majhen, ali odpustljiv greh?

Majhen ali odpustljiv greh je majhno razžaljenje Božje.

46. vprašanje. Kaj je dobro delo?

Dobro delo je vsaka čednost, ali vsako kristjansko delo, ki se stori z dobrim namenom.

47. vprašanje. Kolikokrat je treba dobro delati? Kolikorkrat je le mogoče, imamo delati dobro.

48. vprašanje. Kakó se obudí dober namén? Dober namén se naredí tako-le: Kedarkolikrat grem k delu, ali se lotim kakega opravila, mislim si v serci, ali pa tudi rečem z ustmi: „V Božjem imenu!“ to je: Vse svoje misli, besede in djanje darujem in posvetim tebi, o moj Bog! v združenji z zaslugami Jezusa Kristusa, k tvoji večí časti in slavi, za žive in za mertve, itd.

49. vprašanje. Kaj smo dolžni znati pod smertnim grehom?

Dolžni smo znati: Apostoljsko vero, Oče naš, Češčena si Marija, deset Božjih zapovedi, pet cerkvenih zapovedi in sedem svetih zakramentov.

50. Poslednjič premišljuj, zakaj mora vsak kristjan, posebno hišni gospodar, vsa ta vprašanja dobro premišljevati, in svojim podložnim večkrat razkladati; namreč zato, da se on sam učí in vadi, in vsi njegovi podložni 1. v sveti veri, kedarkoli delajo znamnje svetega križa, kedar vero molijo, itd., 2. V upanji, kedar molijo, postavim: Oče naš, češčena si Marija, itd. 3. V ljubezni s spolnovanjem Božjih in cerkvenih zapovedi. 4. Da večkrat obudijo kes in žalost čez svoje grehe, pogostoma prejemajo svete zakramente itd. 5. Da se s pomočjo milosti Božje greha varjejo, vsako skušnjavo premagajo, in vselej dobra dela doprinašajo. „Rastite v milosti in v spoznanji Gospoda našega in Zveličarja Jezusa Kristusa. Njemu bodi čast sedaj in na vekomaj! Amen.“ [1])

Molitev.

1. O moj Bog! jaz verujem vse, kar ti hočeš, da imam verovati; upam vse, kar ti hočeš, da imam

[1]) 2. Petr. 3, 18.

upati; ljubim vse, kar ti hočeš, da imam ljubiti; in sovražim vse, kar ti hočeš, da naj sovražim.

2. Jaz verujem vse, kar si ti po svojej sveti katoliški cerkvi razodel. Upam vse, kar si nam po Jezusu Kristusu obljubil. Ljubim te čez vse, ker si najljubeznjiviši Gospod in Bog.

3. Najljubeznjiviši Gospod in Bog! jaz obžalujem in sovražim iz serca vse grehe, ker sem ž njimi tebe, svojega ljubega Gospoda in Boga razžalil. Kesam se, da sem tebe, svojega Stvarnika, Odrešenika in Zveličarja, tebe, največo dobroto, tebe, ki si moja edina sreča in zveličanje, vjezil in zaničeval.

4. O najdobrotljiviši Jezus! čast in hvala ti bodi za tvoje včlovečenje in rojstvo, za tvoje nauke in delovanje, za tvoje življenje in za tvojo smert, za tvoje vstajenje od mertvih in za tvoj častitljiv vnebohod, za tvojo čast in slavo.

5. O nebeški Oče! usmili se, usmili se me, in dodéli, da tvojo sveto voljo spoznam in spolnim, zato da te bom ljubil in hvalil časno in večno, po Jezusu Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Peto poglavje.

Kakó je treba premišljevati življenje in smert našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Pervi odstavek.

Premišljevanje obsega pet ali šest rečí ali vprašanj.

„Moje serce se je v meni vnelo, in v mojem premišljevanji se je ogenj vžgal.“ (Ps. 38, 4.)

S i n! ali kristjan, kdor koli si! Blagor tistim, kteri Kristusovo življenje vedno prebirajo in premišljujejo.

Oče. Res, blagor vsem, kteri znajo in hočejo Kristusovo življenje prav premišljevati. Zato je v teh bukvah tolikokrat rečeno: Premišljuj, premišljuj; saj to se lahko tudi brez bukev storí.

Sin. Kaj se pa pravi premišljevati?

Oče. Premišljevati se pravi, čez resnice naše svete vere misliti, pobožno vaditi vse tri močí naše duše, spomin, um in voljo, ter k Bogu in njegovim svetnikom dušo povzdigovati, zdihovati in moliti.

Sin. V čem pa obstojí ta vaja? ali koliko rečí obsega pravo premišljevanje?

Oče. Premišljevanje obstojí v sledečih pet ali šest rečéh ali vprašanjih. Stavljaj si namreč ta vprašanja, in odgovarjaj si na vsako kakor ti je mogoče.

1. vprašanje. Čez kaj hočem ali imam danes premišljevati?

2. Ktere posebne resnice ali rečí imam tu premišljevati?

3. Kakošen nauk imam iz tega premišljevanja za se posneti?

4. Ktere dobre sklepe imam storiti, in za kaj Boga prositi?

5. Kaj imam na zadnje rečí, in prositi od Boga ali tudi od svetnikov?

Sin. Na kaj merijo ta vprašanja?

Oče. Pervo vprašanje meri na pravo vajo spomina in domišljije; drugo na pravo vajo uma po natornem in čeznatornem spoznanji; tretje na svete nauke, ki jih imamo verovati, ali po kterih imamo ravnati, ali pa kteri nas v naših revah in nadlogah tolažijo; četerto na kes in žalost čez grehe in druge enake serčne čute; peto meri na to, da se pri vsakem premišljevanji vselej posebno terdno sklene, varovati se tega ali unega greha, ali vaditi se v tej ali drugi čednosti; šesto pa na to, da se premišljevanje vselej z molitvijo sklene in dokonča.

Sin. Kaj terja tedaj vsako vprašanje posebej?

Oče. Pervo vprašanje ti pravi, da se imaš spom-

niti na to ali uno resnico. Drugo, da pomisliš na njene okoliščine, vzroke, lastnosti in nasledke. Tretje, da imaš kak dober nauk sebi posneti iz tega, kar premišljuješ. Četerto, da se tvoje serce vname v ljubezni do Boga, itd. Peto, da skleneš vse pomočke rabiti, kteri te morejo pripeljati k poboljšanju tvojega življenja. Šesto, da s kako gorečo molitvico premišljevanje skleneš.

Sin. Ali smem ta vprašanja tudi spremeniti, ali, kedar čas ali delo terjajo, tudi eno ali drugo izpustiti?

Oče. To se vé da! vredijo in uverstijo se takó, kakor terja predmet premišljevanja, ali tudi, kakor se čuti človek bolj pripravljenega, da pri tem ali drugem vprašanji se dalej mudí.

Sin. Dajte mi zgled teh šest vprašanj, in naredite mi premišljevanje od ognja.

Oče. Jaz si lahko ta vprašanja tako-le po redu postavljam:

1. Od česa bom premišljeval? — Od ognja.

2. V koliko delov razdelim to premišljevanje? Ktere lastnosti in nasledke ognja zamorem, ali imam premišljevati?

3. Kakošen dober nauk zamorem od ognja pomniti?

4. Ali sem do sedaj po tem nauku živel?

5. Kaj mi je prihodnjič storiti, da se v tej reči poboljšam?

6. S kako molitvico bom to premišljevanje sklenil?

Sedaj pómni:

Na pervo vprašanje gre odgovoriti to: Od ognja hočem premišljevati; hočem spomniti se, kakó se ogenj neti in kuri.

Na drugo vprašanje odgovarja, ali misli um od lastnost ognja, da ga je namreč Bog stvaril za našo potrebo, da kuhamo, pečemo, grejemo itd.; pa tudi za naše podučenje, da zamoremo poznati lastnosti duhovnega ognja, Božje ljubezni, in tudi peklenskega ognja itd. Naturni ogenj namreč ima od Boga to lastnost, da se

daja zanétiti, ohraniti, množiti itd.; da služi našim potrebam, pa tudi da peče in žge in požiga.

Na tretje vprašanje odgovarja po veri razsvetljeni um: Tako nam je dal Bog ogenj svoje svete ljubezni, in hoče, da se ta ogenj v našem serci vname, gorí in množí, ako dovolj zanj skerbimo, ako derva pristavljamo, to je, ako premišljujemo Božje dobrote in dobra ali Bogu dopadajoča dela delamo. Zapisano je namreč: „Moje serce se je v meni vnelo, in v mojem premišljevanji se je ogenj vžgal“ [1]), namreč ogenj ljubezni Božje.

Na četerto vprašanje odgovarja dobra volja, in obuja v človeku sledeče čute: Ali oh! kaj sem delal do sedaj? Ognja Božje ljubezni nisem netil v svojem serci, takó da je ugasnil! itd.

Na peto vprašanje sledi terdni sklep: Zato pa hočem vsak dan enkrat saj na kratkem premišljevati in počasi se navaditi, prav premišljevati.

Na šesto vprašanje se obernem h Kristusu in Mariji, ter porečem: O Jezus, ti učenik malih in ponižnih! dodéli mi to milost, da se navadim prav premišljevati, in da v mojem premišljevanji se vname v mojem serci ogenj tvoje Božje ljubezni. Amen.

Na to še molim en Oče naš, in Češčena si Marija.

Čez dan pa hočem večkrat misliti, ali tudi reči: Jaz hočem ogenj ognju nasproti postaviti, to je, ogenj Božje ljubezni ima goreti v mojem serci, zato da se ognem peklenskega ognja. Namesto tega pa tudi lahko čez dan večkrat zdihnem: O Gospod! vžgi svojo ljubezen v mojem serci! Amen.

Drugi odstavek.

Kakó je premišljevati kak izrek svetega pisma.

Sin. Rad bi premišljeval kak izrek svetega pisma, postavim: „Vodo bote v veselji zajemali iz studencev zveličarjevih.“ (Iza. 12, 3.)

O č e. Stavi si tudi tu navadnih šest vprašanj, in na pervo vprašanje reci:

1. Premišljeval bom te besede svetega pisma: „Vodo bote zajemali v veselji iz studencev zveličarjevih.“

2. Na drugo vprašanje premišljuj vsako besedo posebej: V i, namreč kristjani, ali pravoverni! b o t e z a j e m a l i takó, kakor vas uči sveta cerkev, v o d o Božje milosti, ki vaše duše opere, ohladí in okrepčá, ter rodovitne storí za vse dobro; i z s t u d e n c e v, to je, iz svetih zakramentov, prav za prav iz peterih ran Kristusovih, ki je svete zakramente postavil, milost Božjo vam zaslužil s svojo kervjo kupil in pridobil; v v e s e l j i, s sveto radostjo in tolažbe polnim upanjem.

3. Na tretje vprašanje boš sam pri sebi tako-le govoril: Tu vidim, kakó draga je ta voda milosti Božje; tedaj moram tudi jaz si kaj prizadevati, kar mi moje močí dopuščajo, da si je zajemam, da jo rabim itd.

4. Na četerto vprašanje lahko porečeš: Oh! kako malo sem do sedaj v tej reči storil! ali sem morebiti še celo to živo vodo zaničeval, in živi studenec Božje milosti zapustil, itd.

5. Petič pomislim, kaj mi je storiti, da se v tej reči poboljšam, in da to vodo dobim in ohranim. Vsak dan hočem Boga prositi, da mi jo da. Hočem zato to dobro delo.... delati, in te pregrehe.... se skerbno ogibati.

6. Na zadnje se obernem s prošnjo k nebeškemu Očetu, k Jezusu Kristusu, k svetemu Duhu, in k Materi Božji, da zaželjeno milost dosežem.

Tretji odstavek.

Kako se premišljuje s tremi, peterimi, ali šesterimi besedami.

S i n. Ali ni mogoče, tudi drugače koristno premišljevati?

O č e. Mogoče je; saj jih je skoraj toliko načinov

premišljevati, kolikor je pobožnih. Vedi tedaj: Kakor smo si vsi ljudje v poglavitni reči podobni, vendar pak se vsak človek od vseh druzih loči po svoji zunajni postavi in po svojem glasu; ravno takó so vsi učeni in pobožni, kar premišljevanje zadene, v poglavitni reči ene misli, in vendar v posebnih rečeh imajo svoje lastne misli.

Sin. V čem so vsi ene misli?

Oče. V tem so vsi ene misli, da je znotranjo molitev, ali premišljevanje vsi hvalijo, priporočajo, in učijo, da imamo pri tem vaditi tri dušne močí, spomín, um, in voljo, itd.

Sin. V čem pa niso ene misli?

Oče. V tem pa niso ene misli, kakó se ima to storiti. Oče Peter Justinèl iz Jezusove družbe, postavim, rabi k premišljevanju samo tri besede: Darujem, zahvaljujem, prosim. Drugi si izvolijo k premišljevanju sledečih šest besed: Moli, pomisli, úči se, žaluj, skleni, prosi. 1. Moli, to je, moli Gospoda svojega Boga, in kliči ga na pomoč. 2. Pomisli in premisli predmet svojega premišljevanja. 3. Uči se, ali pomisli, kaj se imaš in moreš učiti iz tega premišljevanja. 4. Obžaljuj svoje grehe in svojo nemarnost. 5. Skleni se poboljšati. 6. Prosi Boga, da ti pomaga tudi storiti, kar si sklenil.

Sin. Ali je pa ta način premišljevati tudi povsod znan?

Oče. Dovolj je znan povsod ta način premišljevanja, in je prav za prav tisti, od kterega smo že zgorej govorili.

Sin. Kakó je mogoče po teh šesterih besedah pekel premišljevati?

Oče. 1. Pri besedi moliti postavi se v Božjo pričujočnost in reci: O milostljivi Zveličar! jaz te molim kot pravega Boga z Očetom in svetim Duhom, in te prosim, da mi moj um razsvetliš, zato da zamorem pekel prav premišljevati. 2. Pri besedi pomisliti

stôpi v duhu doli v pekel, in premišljuj, kaj terpijo pogubljeni tam, sedaj na duši, po vstajenji pa tudi na telesu. 3. Pri besedi učiti se, spoznaj pomoči, ktere ti Bog daja, da zamoreš oditi peklenskemu terpljenju, in zahváli se mu zanje. 4. Pri besedi obžalovati, obžaluj svojo nehvaležnost in hudobnost. 5. Pri besedi skleniti, pomisli, ktere pomočke hočeš rabiti, da peklu odideš. 6. Pri besedi prositi, daruj nebeškemu Očetu Kristusove zasluge, sploh celo njegovo britko terpljenje, in prosi ponižno, da ti na pomoč pride. Na zadnje izbéri si izrek, ki ga imaš večkrat čez dan ponavljati, postavim: Oh, odreši nas od hudega, od greha, in od večne kazni. Amen.

Ceterti odstavek.

Kako se morejo premišljevati svete podobe.

Sin. Kakó se ima premišljevati sveta podoba?

Oče. Kò imaš pred sabo sveto podobo, premišljuj tiste rečí ali skrivnosti, ki so na podobi vpodobljene.

Sín. Kakó bom tedaj premišljeval, postavim, to podobo, ki predstavlja Kristusovo bičanje?

Oče. Ko to podobo premišljuješ, zamoreš se deržati ravno omenjenih šesterih besed. 1. Moli svojega Odrešenika, in prosi ga za milost, da boš to žalostno skrivnost prav premišljeval. 2. Pomisli vse strašne okoliščine bičanja, orodje, s kterim so ga bičali itd. pa tudi Kristusovo poterpežljivost, rane, kri, itd. 3. Uči se, in spoznaj, da je bil Jezus zastran tvojih grehov bičan in tepen. Zato 4. obžaluj svoje pregrehe, in zahvali Gospoda za to strašno terpljenje, itd. 5. Terdno skleni, da se boš tega greha.... varoval. 6. Daruj nebeškemu Očetu to žalostno skrivnost, in drago kri, ktero je Jezus pri bičanji prelil; rane, ki so mu bile vsekane, ljubezen, ponižnost, in druge čednosti, ki jih je pri bičanji Jezus pokazal. In tako prosi, ali moli takó-le: O usmiljeni Oče nebeški! oh! nikoli, nikoli več

nočem grešiti, da tvojega ljubega Sinu več ne bičam s svojimi grehi. Oh! odpústi mi in dodeli mi milost, da svoje življenje poboljšam. Amen.

Peti odstavek.

Od pomot v teh bukvah.

„Poglej, o Gospod! moje ponižanje in mojo težavo; in odpusti mi vse pregrehe.“ (Ps. 24, 18.)

Sin. Kakošno premišljevanje bo pa to?

Oče. Mislim, da bo koristno tudi to.

Sin. Pokažite tedaj, vas prosim, kakó se dajo te iz psalmov vzete besede premišljevati.

Oče. To se lahko zgodí. Glej! 1. najpred se moli: O najdobrotljiviši Odrešenik Jezus Kristus! jaz te molim, častim in hvalim za vse, kar je v teh bukvah, ali v teh premišljevanjih dobrega. Gospod! ne nam, ampak svojemu svetemu imenu daj čast, in dodeli, da vse svoje pregreške in pomote spoznam in popravim. 2. Pomislim, da sem grešen, neveden človek, in da je veliko veliko tega, kar mi še ni znano. Zato je mogoče, da sem se tu ali tam kaj pomotil. 3. Učiti se moram vedno in pripravljen biti, svoje pomote popraviti. 4. Obžalujem vse pregreške in pomote in jih s tim preklicujem, vničujem in popravljam. 5. Pri besedi skleni hočem misliti, kakó bi mogel pomote popraviti, ali pred Bogom se opravičiti. 6. Na posled te prosim, večni Oče! da mi odpustiš vsako pomóto. Glej! jaz ti darujem vse čednosti, popolnosti in časti Jezusove. Poglej, o nebeški Oče! na mojo revo, na mojo revo, na mojo ubožnost, na moj trud in na moje delo. Vselej in v vsem sem hotel in hočem s sveto rimsko katoliško cerkvijo verovati, govoriti, pisati in moliti! Odpústi mi tedaj, ako sem se v čem zmotil. Amen.

Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Na vekomaj Amen!

Kazalo:

Stran.

Obseg pervega dela.
Predgovor. 5
Pervi del.
Od Kristusovega življenja.

Pervo poglavje.
Kristus je Sin živega Boga.

Pervi odstavek. Bog je nezapopadljiv 7
Drugi odstavek. Od večnega rojstva Sinu Božjega 12

Drugo poglavje.
Svet je bil po Kristusu stvarjen.

Pervi odstavek. Stvarjenje sveta in čveterih elementov (pervin) . 17
Drugi odstavek. Od obnebja in solnca 26
Tretji odstavek. Od lune . 30
Četerti odstavek. Od nepremičnih, premičnih, in repatih zvezd 35
Peti odstavek. Nebesa so za Kristusa in njegove svetnike . . 41

Tretje poglavje.
Kristus gospod angeljev.

Pervi odstavek. Od Stvarjenja angeljev in kaki so angelji 49
Drugi odstavek. Padec napuhnjenih in slavna zmaga ponižnih angeljev 53

Četerto poglavje.
Kristus odrešenik človeku obljubljen.

Pervi odstavek. Stvarjenje pervega človeka 59
Drugi odstavek. Adamov greh 65
Tretji odstavek. Adamova pokora 70

Peto poglavje.
Kristus obljubljen očakom in prerokom.

Pervi odstavek. Očak Noe, in obči potop 74
Drugi odstavek. Noetovo življenje po potopu 80

Stran.
Tretji odstavek. Abraham in Sodoma 83
Četerti odstavek. Abraham, Izak in Jakop 86

Šesto poglavje.
Kristusova predpodoba so Izraelski vojvodi.

Pervi odstavek. Mojzes pelje ljudstvo iz Egiptovske sužnosti . 89
Drugi odstavek. Mojzes pelje Izraelce do Sinajske gore . . . 94
Tretji odstavek. Mojzes pelje Izraelce od gore Sinaj do obljubljene dežele 98
Četerti odstavek. Jozve si osvoji obljubljeno deželo . . . 104

Sedmo poglavje.
Kristus pride iz Davidovega rodu.

Pervi odstavek. Kako je prišla kraljeva palica, kraljestvo in oblast čez Izrael k Judovemu rodu . . 109
Drugi odstavek. Kraljeva palica in oblast čez Izraelsko ljudstvo rodu Judovemu vzeta, znamnje bližnjega prihoda Jezusovega 115

Osmo poglavje.
Od bližnih sprednikov Kristusovih.

Pervi odstavek. Od svete Emerencijane 119
Drugi odstavek. Sveta Ana . 126

Deveto poglavje.
Marijino spočetje.

Pervi odstavek. Marija od večnosti izbrana 130
Drugi odstavek. Oznanjenje Marijinega spočetja in rojstva . 137
Tretji odstavek. Neomadeževano Marijino spočetje razveseljuje nebo in zemljo 142
Četerti odstavek. Praznik čistega spočetja Marijinega . . . 146

Stran.

Deseto poglavje.

Marijino rojstvo, ime in otročja leta.

Pervi odstavek. Marijino rojstvo 150
Drugi odstavek. Marijino rojstvo razsvetljuje nebesa in zemljo 154
Tretji odstavek. Ime Marija 158
Četerti odstavek. Otročja leta Marije Device 160

Ednajsto poglavje.

Marijino darovanje, in življenje v tempeljnu.

Pervi odstavek. Marijino darovanje v tempeljnu 164
Drugi odstavek. Od praznika, in od češčenja Marijinega darovanja 168
Tretji odstavek. Od Marijinega življenja v tempeljnu . . 172

Dvanajsto poglavje.

Od Marijine poroke s svetim Jožefom, od njene lepote in čistosti in od njenega svetega življenja.

Pervi odstavek. Rod svetega Jožefa, njegove čednosti, in njegova svetost 177
Drugi odstavek. Marijina poroka s svetim Jožefom 181
Tretji odstavek. Marijina lepota, in njeno sveto življenje s svetim Jožefom po poroki . . . 187

Trinajsto poglavje.

Od prihoda Kristusovega, in od včlovečenja Božjega.

Pervi odstavek. Želje svetih starih očakov na zemlji in v predpeklu po Kristusovem prihodu . 192
Drugi odstavek. Angelji v nebesih, in Marija nebeška kraljica na zemlji prosijo, da bi Kristus prišel 198
Tretji odstavek. Od svetega adventa, in od hrepenenja katoliške cerkve po Kristusovem prihodu in po odrešenji 203
Četerti odstavek. Marijino oznanjenje 208
Peti odstavek. Od Marijine ponižnosti, čistosti in modrosti . 213
Šesti odstavek. Marija privoli; Sin Božji se včloveči 217
Sedmi odstavek. Kako se je Bog včlovečil 224

Stran.

Osmi odstavek. Kristusovo včlovečenje razveseljuje nebesa in zemljo 229
Deveti odstavek. Od praznika Marijinega Oznanjenja, in od hvaležnega češčenja Božjega včlovečenja 235

Štirnajsto poglavje.

Od Marijinega obiskovanja, in kar se je pred, med, in po njem godilo.

Pervi odstavek. Marijino potovanje čez gore 238
Drugi odstavek. Kako je Marija svojo teto pozdravila . . . 241
Tretji odstavek. Kako se je Marija obnašala v Zaharijevi hiši 244
Četerti odstavek. Od praznika Marijinega obiskovanja . . 248

Petnajsto pogjavje.

Želje in hrepenenje po Kristusovem rojstvu.

Pervi odstavek. Kristusovo včlovečenje, rojstvo in imé svetemu Jožefu razodeto 251
Drugi odstavek. Kaj je Kristus delal v maternem telesu . . 255
Tretji odstavek. Serčne želje Jezusove, in Marijine po njegovem rojstvu 259

Šestnajsto poglavje.

Rojstvo Jezusa Kristusa.

Pervi odstavek. Jožef in Marija potujeta v Betlehem . . . 263
Drugi odstavek. Marija in Jožef iščeta prenočišča v Betlehemu 265
Tretji odstavek. Sveti večer 270
Četerti odstavek. Sveti dan 272
Peti odstavek. Jezusovo rojstvo 276
Šesti odstavek. Angelji častijo novorojenega Kristusa, in ga angeljem oznanujejo 282
Sedmi odstavek. Kako je Marija Detetu Jezusu stregla . . . 290

Sedemnajsto poglavje.

Novo leto, Kristusovo obrezovanje in terpljenje že v otročji starosti.

Pervi odstavek. Premišljevanje konec leta, in v začetku novega leta 292
Drugi odstavek. Kristusovo obrezovanje 297
Tretji odstavek. Imé Jezus . 300
Četerti odstavek. Zunanjo in

Stran.
znotranjo terpljenje Božjega Deteta 303
Peti odstavek. Marijino sočutje 307

Osemnajsto poglavje.
Sveti trije kralji molijo Kristusa.
Pervi odstavek. Od praznika svetih treh kraljev 311
Drugi odstavek. Bog kliče svete tri kralje, da grejo molit njegovega Sina 315
Tretji odstavek. Sveti trije kralji najdejo Dete v Betlehemu, ga molijo, in mu darujejo . . . 322
Četerti odstavek. Sveti trije kralji grejo nazaj na svoj dom, živijo in umerjejo sveto . . . 328

Devetnajsto poglavje.
Od Jezusovega, Marijinega in Jožefovega življenja do Marijinega očiščevanja.
Pervi odstavek. Od njih krepost 332
Drugi odstavek. Kako je Marija še na dalej Jezusu stregla . 335

Dvajsto poglavje.
Marijino očiščevanje.
Pervi odstavek. Od Marijinega očiščevanja 339
Drugi odstavek. Od Kristusovega darovanja v tempeljnu . 346
Tretji odstavek. Od Marijinega češčenja, in od Marijinih praznikov 352
Četerti odstavek. Svečnica . 355

Eno in dvajsto poglavje.
Jezus pobegne v Egipt in terpí revo.
Pervi odstavek. Kako sta Marija in Jožef v Egipt pobegnila . 360
Drugi odstavek. Bog dela čudeže v pomoč in tolažbo begunov, in v večen spomin Kristusovega bega 367
Tretji odstavek. Čudovitni pričetek balzamovega verta . . . 372
Četerti odstavek. Kako so Jezus, Marija in Jožef v Egiptu živeli 376
Peti odstavek. Kristusovo sočutje z nedolžnimi otročiči . . 381
Šesti odstavek. Božja previdnost za svetega Janeza Kerstnika, in Njegova pravica v oziru na Herodeža 385

Stran.
Sedmi odstavek. Kristusovo življenje in djanje v Egiptu . . 388

Dva in dvajsto poglavje.
Kristusovo življenje v Nazaretu.
Pervi odstavek. Vernitev iz Egipta 394
Drugi odstavek. Kristusovo življenje v Nazaretu od osmega, do dvanajstega leta njegove starosti 399

Tri in dvajsto poglavje.
Dvanajstletni Jezus v tempeljnu.
Pervi odstavek. Dvanajstletni Jezus gre v Jeruzalem in se zgubí 404
Drugi odstavek. Marija išče zgubljenega Jezusa 410
Tretji odstavek. Zgubljeni Jezus najden 415

Štiri in dvajsto poglavje.
Od skritega Jezusovega življenja do njegovega tridesetega leta.
Pervi odstavek. Od ponižne Kristusove pokorščine 419
Drugi odstavek. Sveto življenje Jezusovo, Marijino in Jožefovo 426
Tretji odstavek. Smert svetega Jožefa 428

Pet in dvajsto poglavje.
Od bližnega Kristusovega pripravljanja k očitnemu učenju.
Pervi odstavek. Od Kristusovega kersta 431
Drugi odstavek. Od spričevanja nebeškega Očeta 436
Tretji odstavek. Kristusov štirdesetdanski post 439
Četerti odstavek. Kristus zmaga skušnjavca 444

Šest in dvajsto poglavje.
Kristus učitelj.
Pervi odstavek. Od duhovne in posvetne oblasti za časov Kristusovih 447
Drugi odstavek. Staro mesto Jeruzalem 459
Tretji odstavek. Od tempeljna, v kterem je Kristus večkrat učil 463
Četerti odstavek. Od Kristusovega nauka in od njegovih čudežev 468

Stran.
Peti odstavek. Obglavljenje svetega Janeza Kerstnika 477
Šesti odstavek. Kristusovo spremenjenje 481
Sedmi odstavek. Od ostrega Kristusovega življenja ves čas, ko je očitno učil 487

Koristen pristavek

h Kristusovemu življenju, od čveterih poslednjih reči, to je: od smerti, sodbe, pekla in nebes.

Pervo poglavje.

Kristusova milost in slava se kaže v smerti njegovih vernih.

Pervi odstavek. Smert je strašna 493
Drugi odstavek. Kristusovi služabniki srečno umirajo 498
Tretji odstavek. Po smerti je posebna sodba 501

Drugo poglavje.

Kristusova slava se bo na sodni dan prikazala.

Pervi odstavek. Od Antikrista 505
Drugi odstavek. Od predhodnih znamenj sodnega dneva . . 507
Tretji odstavek. Od vstajenja mertvih 512
Četerti odstavek. Kako bodo zveličani in pogubljeni peljani v dolino Jozafat 518
Peti odstavek. Kako se bo prikazal sveti križ 524
Šesti odstavek. Kako pride Kristus k sodbi 529
Sedmi odstavek. Kristus sodnik 534
Osmi odstavek. Kako bo Kristus pravične sodil 540
Deveti odstavek. Kako bo Kristus hudobne sodil 544
Deseti odstavek. Od sodbe zveličanih in pogubljenih . . . 550
Ednajsti odstavek. Kako bodo pogubljeni v pekel doli šli . . 556
Dvanajsti odstavek. Srečni vnebohod vseh svetnikov po sodbi 559

Tretje poglavje.

Ostra pravičnost Kristusova se kaže v strašnih peklenskih mukah.

Pervi odstavek. Kakošen je pekel 565
Drugi odstavek. Peklensko terpljenje se ne dá popisati 570
Tretji odstavek. Od peklenskega ognja 572
Četerti odstavek. Od tovaršije hudobnih duhov 578
Peti odstavek. Hudiči bodo pogubljene na vekomaj terpinčili . 581
Šesti odstavek. Od tovaršije pogubljenih ljudí 583
Sedmi odstavek. Od naj večega terpljenja v peklu, ali od prikratenja gledanja Božjega obličja . 587
Osmi odstavek. Peklensko terpljenje je večno 592

Četerto poglavje.

Od prevelike Kristusove slave v njegovem večnem kraljestvu.

Pervi odstavek. Kristus ima v nebesih naj večo radost in slavo 596
Drugi odstavek. Od Kristusove slave v njegovih svetnikih, in od njih večne radosti 601
Tretji odstavek. Od naj večega veselja v nebesih, ali od gledanja Božjega obličja 605
Četerti odstavek. Le malo njih se zveličajo 60
Peti odstavek. Zavoljo tega nimamo maloserčni postati . . . 614
Šesti odstavek. Kristus hoče vse zveličati 618
Sedmi odstavek. Kristus hoče posebno uboge in priproste ljudi zveličati 621

Peto poglavje.

Kakó je treba premišljevati življenje in smert našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Pervi odstavek. Premišljevanje obsega pet ali šest reči, ali vprašanj 629
Drugi odstavek. Kakó je premišljevati čez kak izrek svetega pisma 632
Tretji odstavek. Kakó se premišljuje s tremi, peterimi, ali šesterimi besedami 633
Četerti odstavek. Kakó se morejo premišljevati svete podobe . 635
Peti odstavek. Od pomót v teh bukvah. 636

Konec pervega dela.

1872.

Natisnila tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu.